

Annemie Bulté Douglas

De Coninck Marie-Jeanne

Van Heeswyck

DE X-DOSSIERS

*Wat België niet mocht weten over
de zaak-Dutroux*

Copyright @ Annemie Bulté, Douglas De Coninck, Marie-Jeanne Van Heeswyck /

Uitgeverij Houtekiet 1999

Uitgeverij Houtekiet, Vrijheidstraat 33, B-2000

Antwerpen E-mail info@houtekiet.com

Uitgeverij Fontein, Prinses Marielaan 8, NL-3743 JA

Baarn E-mail info@fonteinbaarn.nl

Vormgeving

(Zizó!) ISBN 90

5240 536 0 D 1999

4765 29 NUGI

661/654

Houtekiet / Fontein

We raakten de tel kwijt van het aantal mensen dat ons op de een of andere manier hielp. Sommigen zouden we graag bijzonder bedanken, van anderen weten we dat ze hun namen hier liever niet zien staan. Daarom: bedankt André, Anne, Anne-Marie, Ayfer, Bruno, Carine, Caspar, Christian, Christine, Claude, Daniel, Danny, Donatienne, echtpaar uit Zellik, Eddy, Elio, Els, Erwin, Filip, *Flurk*, Frans, Frans, Gaby, Guendalina, Hadewych, Hans, Hilde, Jan, Jan, Jean-Luc, Jean-Philippe, José, Laurent, Lieve, Loretta, Luc, Marc, Marc, Marcel, Marco, Marie-Noëlle, Michel, Michel, Mike, *Monique*, *Paëlla*, Patricia, Patrick, Paul, Pina, Pol, Raf, Regina, Rita, Ruf, Saskia, Serge, Tania, Theo, *Tintin*, Tiny, Veerle, Vero, Véronique, Walter, Werner, Willy, *Yola*, Zoë... Tegen de anderen zeggen we het gewoon.

Bijzondere dank aan Olivier Taymans, die voor dit boek véél meer was dan vertaler en die eigenlijk ook veel meer verdient dan dit korte zinnetje. Dank ook, vooral eigenlijk, aan de mensen die tijd wilden vrijmaken om met ons te praten. Voor Tracy, Max en Juliette.

Inhoud

1 Winter 1995	
1. Het assisenproces van Jean-Paul Raemaekers	8
2. Gevecht om de getuigenis van een gek	21
3. Het bizarre proces-verbaal van commissaris Marnette	30
2 Zomer 1996	
1. Bekentenissen van Michel Lelièvre	42
2. Leven en werk van Bernard Weinstein	54
3. De verhoren van Michèle Martin	65
4. Leven en werk van Marc Dutroux	78
5. Een Vlaamse familie in Bertrix	93
6. Leven en werk van Michel Nihoul	116
3 Herfst 1996	
1. Het eerste contact met getuige X1	132
2. Het eerste verhoor van getuige X1	138
3. Het onderzoek naar de moord op Carine Dellaert	154
4. Het eerste verhoor van X1 over 'Kristien	175
5. Het tweede verhoor van X1 over 'Kristien	192
6. Het onderzoek naar de moord op Christine Van Hees	213
7. Het vergeten rapport van de Belgische Staatsveiligheid	243
8. De moord op een camping in Oud-Heverlee	258
4 Winter 1996-97	
1. De valse beschuldigingen tegen Elio Di Rupo	270
2. De huiszoeking bij de vzw Abrasax	276
3. Grote nutteloze graafwerken in Jumet	280
5 Lente 1997	
1. De perikelen rond getuige Nathalie W.	308
2. De getuigenissen van X2, X3, X4, X69 en VM1	319
3. Jeugd vriendinnen en experts over X1	340
4. Marc Dutroux en serieverkrachter L.V.	358
5. Hanim Ayse Mazibas en Naatje van Zwaren de Zwarenstein	368
6. De moord op Katrien De Cuyper	379
6 1997-1999	
1. Het eerste rapport van herlezing over X1	398
2. Het tweede en het derde rapport van herlezing over X1	422
3. Het indrukwekkende relatiernetwerk van Michel Nihoul	453
4. Het vierde rapport van herlezing over X1	471
5. Het vervalste dossier van het Gentse parket	491
6. Onderzoeksrechter Jacques Pignolet op drift	521
Slotbeschouwing	533
Index	540

Perhaps it is better to be irresponsible and
right than to be responsible and wrong.

WINSTON CHURCHILL

1 Winter 1995

Jean-Paul Raemaekers

1 *Ik zal de machinerie in werking zetten.'*

Jean-Paul Raemaekers, 27 januari 1995

Naar de normen van het naar passie en doodslag hunkerende assisenpubliek dreigt het een vervelende vertoning te worden. Er is niemand vermoord, ontvoerd of gegijzeld. Van de man die terechtstaat heeft niemand ooit gehoord. De hem ten laste gelegde feiten heeft hij bekend. Als er hier al iets sensationeels mag worden verwacht, dan zal zich dat vast achter gesloten deuren afspelen. De habitués van het Brusselse assisenhof maken zich in de ochtend van maandag 23 januari 1995 op voor een dagenlang technisch-procedureel debat over de psyche van de beklaagde. De verdediging vraagt de internering. Al even voorspelbaar zal openbaar aanklager Raymond Loop aan het einde van de week pleiten voor een straf die tot voorbeeld kan strekken.

De beklaagde is de 45-jarige Brusselaar Jean-Paul Raemaekers. Hij moet zich verantwoorden voor het verkrachten en folteren van drie kinderen: acht, negen en tien jaar oud. De bewijslast is overtuigend. Ze bestaat uit negen door hemzelf vervaardigde filmopnamen waarop dat allemaal duidelijk te zien is. Aangezien Raemaekers in 1989 al eens voor gelijkaardige feiten werd veroordeeld, laat de afloop van het proces zich raden. De voortekenen zijn voor hem nog minder gunstig wanneer op de eerste procesdag blijkt dat zijn advocaat, de succesvolle assisenpleiter Jean-Paul Dumont, niet is komen opdagen. Hij laat zich vervangen door zijn confraters Marc Depaus en Patrick Gueuning. De verdediging lijkt al bij voorbaat te berusten in het hopeloze van de toestand.

De enige die dat anders ziet, is Jean-Paul Raemaekers zelf. Hij speelt het van goedheid doordrongen burgermannetje dat door één stommiteit zijn tot dan toe onbesproken leven heeft verwoest. Hij is fris geschoren en gekapt. Spreekt aanvankelijk slechts wanneer hem dat wordt gevraagd. Wanneer hij spreekt, dan doet hij dat met pathos, zichzelf verliezend in lyrische beschouwingen die voorbijgaan aan de aanleiding tot zijn aanwezigheid hier. Raemaekers praat aan een razend

snel tempo en slaagt erin om een verontschuldigende, bijna onderdanige toon aan te slaan. 'Ik wil niets verbergen en ben van plan open kaart te spelen', antwoordt hij op de eerste vraag van voorzitter Karin Gerard. Hij omschrijft zijn seksuele geaardheid als 'een bijzonder groot probleem'. Ja, hij heeft de filmpjes ook bekeken, maar kon eerst niet geloven dat hij het was, die bij het penetreren van het meisje schaterlachte naarmate zij het uitschreeuwde van de pijn. Wanneer zoiets gebeurde, zegt hij, verloor hij helemaal de controle over zichzelf. 'Ter compensatie van mijn ziekte heb ik altijd getracht het goede te doen', wentelt hij zich in de rol van patiënt. 'Vaak heb ik anoniem schenkingen gedaan aan stichtingen en weeshuizen.'

Enkele juryleden suffen al weg wanneer Karin Gerard die eerste dag het obligate onderwerp aansnijdt: zijn jeugd. Die was triest, zoals bij nagenoeg elke assisenbeklaagde. Raemaekers is niet de naam waarmee hij ter wereld is gekomen. Hij wordt op 25 juni 1949 geboren als het tot dan toe enige kind van ene Rose Wattiez uit Etterbeek. De alleenstaande vrouw laat hem na anderhalf jaar achter bij de diensten van de *Openbare Onderstand* in Brussel. Hij leert zijn eerste woordjes in een weeshuis, en wordt in 1954 geadopteerd door de familie Raemaekers-Doumont. Het gezinshoofd, Armand Raemaekers, is een kortstondig in België vertoevende koloniaal. De familie neemt de kleine Jean-Paul mee naar Belgisch Congo, van waaruit ze na het uitroepen van de onafhankelijkheid terugkeert. Het is niet duidelijk wat de drukbezette familie ertoe mag hebben bewogen om in Brussel een kind van vijf te gaan opscharrelen. Terug in België, plaatst de familie haar inmiddels elfjarige adoptiezoon in een internaat. Daar blijft Jean-Paul Raemaekers tot hij er op zijn zeventiende wordt weggestuurd wegens zedenfeiten met jongere medeleerlingen. 'Zij heeft mij verkocht voor veertigduizend frank', fulmineert de beklaagde, wanneer rechter Gerard de naam Rose Wattiez uitspreekt. Met zijn biologische vader loopt hij evenmin hoog op. Luidens de akte van beschuldiging gaat het om François Deliens, bisschop bij de dissidente Gallisch-katholieke Kerk in Luik. De man is gehuwd en heeft vijf kinderen. Volgens Raemaekers moeten daar nog negen onechte worden bijgeteld, onder wie hijzelf. Tijdens het vooronderzoek heeft Rose Wattiez dat bevestigd: Deliens is de vader. Wanneer de bisschop enkele dagen later als getuige wordt opgeroepen, zal hij dit met grote heftigheid ontkennen.

Groter nog dan Raemaekers' wrok jegens de bisschop, is die jegens zijn pleegouders. 'Dàar ligt de oorzaak', roept hij uit. 'Bij die familie kreeg ik meer slaag dan eten. Ik lijd er nog steeds onder dat ik nooit de nestwarmte van een gezin

heb gekend. Door wat daar gebeurde, heb ik haatgevoelens ontwikkeld tegenover vrouwen. Ik ben gewelddadig tegen hen.' De voorzitter wil het echter niet over 'vrouwen hebben, maar over kinderen. 'Ik wil mijn problemen niet verdoezelen', plooit Raemaekers terug. 'Ik streef vooral de waarheid na.'

Dat is tijdens het vooronderzoek anders niet gebleken, repliceert de voorzitter. De filmopnamen die voor het openbaar ministerie de bewijsvoering vormen, dateren uit de periode van augustus 1992 tot maart 1993. Twee maanden lang heeft Raemaekers volgehouden dat hij met de productie ervan niks te maken

heeft. Hij beweert eerst dat hij de banden gekocht heeft en dat de dader iemand is die op hem lijkt. Het zijn zijn eigen dochtertjes - op dat ogenblik pas elf en negen jaar oud - die hem tijdens het onderzoek de das omdoen. Op foto's van de opnamen herkennen zij hun klasvriendinnetjes Nancy P en Nelly D.V. Nancy, tien, en Nelly, acht jaar oud, zijn halfzussen uit een sociaal achtergesteld gezin waarvan de moeder aan de schoolpoort kennis heeft gemaakt met de vriendelijke mijnheer Raemaekers. Hij helpt haar en haar levensgezel aan een huurwoning en ze worden goede vrienden. Hoewel ze daar niet om vragen, mogen Nelly en Nancy nu en dan bij hun vriendinnetjes ten huize Raemaekers overnachten. En dan gebeurt het. 'Zoiets had ik van Jean-Paul nooit durven denken', zegt Nancy's vader tijdens zijn verhoor. Nelly bezorgt de speurders een materieel bewijsstuk: de nachtjapon die ze op bevel van Raemaekers moest dragen tijdens de opnamesessies. Volgens Nancy bleven ze wel twintig keer overnachten, volgens Nelly was het iets meer dan tien keer. Nelly dissocieert, zo vernemen de speurders. Ze heeft een deel van die afschuwelijke herinneringen verdrongen en reageert woedend wanneer iemand haar eraan tracht te herinneren. Op één punt is de versie van de kinderen eensluidend: Raemaekers handelde altijd alleen. Van zodra zijn vrouw het huis uit was, bracht hij zijn camera in gereedheid. Stribbelden ze tegen, dan werden ze genadeloos geslagen en dreigde Raemaekers ermee hen naar een plaats te brengen waar het nog veel erger zou zijn. Eén keer kwam Nancy P thuis met een blauw oog. Ze vertelde haar moeder dat ze tegen een deur gelopen was. Moeder zocht er verder niets achter.

Op een van de foto's wordt ook Angélique D.G. herkend. Zij is negen wanneer ze eind 1992 tweemaal bij Raemaekers blijft overnachten. Haar foto komt uit een opname die veertien minuten en vijf seconden heeft geduurd. In de loop van de week zullen de juryleden de tape te zien krijgen. In tegenstelling tot Nancy en Nelly heeft Angélique aan het begin van de opname geen flauw benul van wat er zal gebeuren. Het aanvankelijk goedlachse kind is na enkele minuten radeloos van angst en schreeuwt luidkeels om haar moeder. Raemaekers penetreert meermaals en verplicht haar hem te pijpen. Aan het eind van de marteling zegt hij, luid lachend: 'Goed, dan doen we morgen de tweede helft.' De plaats waar het gebeurt, is op de tape makkelijk te herkennen. Het is Raemaekers' appartement aan de Louisalaan in Brussel.

- Waarom nam u die scènes op?
- Daar was veel geld mee te verdienen. Je kon die cassettes ook uitwisselen. - Met wie?
- Dat gebeurde binnen een omvangrijk pedofiliënetwerk dat actief is in België, Nederland en Duitsland. Ikzelf was maar een kleine schakel.
- Wie waren de anderen?
- Daarover wens ik nu geen verklaringen af te leggen.'

Als eerste getuige komt 's namiddags de Brusselse onderzoeksrechter Damien Vandermeersch aan het woord. Hij vertelt het hof hoe hij bijna per toeval op het

spoor van de videobanden kwam in mei 1993. Vandermeersch' collega Jean-Claude Van Espen heeft enkele weken daarvoor een internationaal aanhoudingsmandaat laten uitvaardigen tegen Raemaekers omdat die er vandoor is gegaan met de miljoenen die goedgelovige beleggers aan zijn nepfirma PEFI toevertrouwen. Hij is samen met zijn echtgenote Régine Depeint gevlucht naar Nederland. De Nederlandse Centrale Recherche weet hem op vrijdag 21 mei op te sporen in Rotterdam. Raemaekers wordt gearresteerd in een hotel, als hij op het punt staat een plaatselijke seksshop over te nemen, zo leert de inhoud van zijn aktetas. Daarin steekt ook 2 miljoen frank cash. Diezelfde dag wordt een huiszoeking verricht in zijn woning, aan de Dorpsweg 198 A te Rotterdam. Er wordt beslag gelegd op een hoeveelheid in Belgische en Nederlandse gemeentehuizen ontvreemde blanco identiteitsbewijzen. De rechercheurs vinden ook administratieve stukken die erop wijzen dat Raemaekers in de Rotterdamse rosse buurt eigenaar is geworden van een prostitutiebar. Het is een Nederlandse speurder die geïntrigeerd raakt door de overmatige hoeveelheid pornografische tijdschriften en videobanden in de woning. Ze zijn door de eigenaar geordend en gerangschikt met de manie van een postzegelverzamelaar.'De speurder bekijkt een video en moet daarna even gaan zitten. De tapes laten scènes zien waarin meestal Aziatische en soms ook Europese kinderen door een sadist worden verkracht. De stem van de sadist klinkt de Belgische speurders bekend in de oren.

Op 24 mei 1993 wordt Raemaekers aan België uitgeleverd. Naast het PEFI-onderzoek, wordt bij het Brusselse parket een tweede dossier-Raemaekers geopend, waarover Vandermeersch de leiding krijgt.' Hij gelast meteen bijkomende huiszoekingen. De voor het proces meest relevante vangst gebeurt op 10 juni op een tweede adres van Raemaekers in Rotterdam, waar nog eens 125 videobanden en vier ouderwetse filmrolletjes worden ontdekt.

Over het totale aantal bij Raemaekers ontdekte videobanden rept Vandermeersch in zijn getuigenis met geen woord. Blijkens de door advocaat-generaal Loop opgestelde akte van beschuldiging kunnen er tijdens het proces slechts negen gebruikt worden als overtuigingsstukken. Het gaat om het beperkte aantal banden waarop zowel slachtoffer als dader konden worden geïdentificeerd. 'Dit was een geval waarin we er ons ten volle van bewust waren dat we enkel het topje van de ijsberg te zien kregen', blikte een Brusselse BOB'er later terug. 'Maar zelfs dat kleine topje was van een zo zwaarwichtige aard dat het voor een rechtbank kon volstaan. En ja, zo is België dan. Pragmatisch. Liever dan toe te staan dat het onderzoek kolossale proporties aanneemt, laat men slechts net zo lang zoeken tot er voldoende bewijzen zijn om levenslang te verkrijgen. Daar in Rotterdam zijn er in totaal vierduizend videobanden aangetroffen. Ik herinner mij dat goed, want dat was een van de redenen waarom we twee vrachtwagens hebben moeten huren.'

De akte van beschuldiging beschrijft de inhoud van de negen videobanden als volgt: 'Het scenario was meestal hetzelfde. Hij filmde een meisje in nachtkleed dat zich begon uit te kleden. De man vroeg haar op het bed of op een tafel te gaan liggen. Ze moest haar benen spreiden en haar mond openen. Daarop stelde

de man met behulp van zijn geslachtsdeel daden van vaginale en orale penetratie, tot hij ejaculeerde. De angst en de onwil van de slachtoffers was manifest. De dader aarzelde niet om hen te bedreigen. Hij filmde zelf het spektakel waarvan hij tegelijkertijd regisseur en acteur was. Hij onderbrak trouwens regelmatig zijn handelingen om het objectief van de camera bij te stellen of om het gezichtsveld te veranderen.'

Er is iets bizars aan de relatie tussen Jean-Paul Raemaekers en zijn echtgenote, Régine Depeint. Als gedelegeerd bestuurster van PEFI gold het internationaal aanhoudingsmandaat net zo goed voor haar als voor hem. En hoewel tijdens het proces al gauw blijkt dat zij - net als Raemaekers' twee vorige echtgenotes - zwaar te lijden heeft gehad onder zijn woede-uitbarstingen, wist zij volgens Vandermeersch van zijn pedofiele schaduwzijde niets af. 'De beklagde was zierend toen hij vernam dat we haar de videobanden hadden laten bekijken. Dat was echter nodig om het onderzoek vooruit te helpen.' Het verhoren van Raemaekers verliep aanvankelijk inderdaad niet van een leien dakje, vervolgt hij. 'Hij weigerde ook maar één verklaring af te leggen. Hij gedroeg zich agressief en opstandig.'

Het duurt tot 16 september 1993 alvorens Raemaekers zijn ondervragers iets wil vertellen over de cassettes. Wat ze daar in beslag hebben genomen, zegt hij dan, is maar een deel van zijn collectie. Tegelijk met zijn bekentenissen volgen toespelingen op pedofilienetwerken, hooggeplaatste klanten en een verregerende relativering van zijn eigen rol in dat enigmatische geheel.

- Maar u vond geen sporen terug van medeplichtigen?
- Op de banden die wij konden bekijken is alleen hij te zien. Uit de beelden blijkt trouwens dat hij alleen de camera bediende.
- Er waren geen andere volwassenen bij betrokken?
- Nee. De beklagde beweerde tijdens de verhoren dat die er bij andere gelegenheden wél waren. Hij verklaarde toen dat hij zich in een moeilijke situatie bevond want dat hij de namen zou moeten noemen van een politicus en een hogere legerofficier. Hij zei ons ook dat hij met deze twee heren had deelgenomen aan seksfeesten op een adres in de Franklin Rooseveltlaan te Brussel. Daarop waren volgens hem ook een magistraat, een advocaat en verschillende leden van het diplomatiek korps aanwezig.

Op zijn bankje zit Jean-Paul Raemaekers onrustig heen en weer te schuiven. Zo te zien trekt hij zich alles wat over hem wordt gezegd vreselijk aan, maar uit zijn grimassen kan niemand opmaken of hij dat doet om de beschuldigingen bij te treden of net niet. Uit wat de juryleden tot hiertoe over de beklagde hebben vernomen, kunnen ze enkel onthouden dat ze aan het einde van de week zullen moeten oordelen over een afstotelijk wezen. Zijn geklets over hooggeplaatste lieden lijkt perfect te kaderen in het beeld van de krampachtig naar verantwoording zoekende mislukking.

'Voor de speurders was dit een verschrikkelijke ervaring', gaat Vander

meersch verder. 'We werden als het ware ooggetuige van een gruwelijk, misse-lijkmakend misdrijf. Nu eens was de camera gericht op de positie van het kind ten opzichte van haar verkrachter, dan weer in close-up op het gezicht van het slachtoffer. Regelmatig konden we horen dat de kinderen werden geslagen om hen tot seks te dwingen. Op een van de banden hoorden we hem zeggen dat ze moest ophouden met huilen. Hij dreigde ermee de hele scène van voren af aan te herbeginnen, indien zou blijken dat de beeldkwaliteit niet goed genoeg was.'

De bewuste scène, legt Vandermeersch uit, duurde exact twintig minuten en zeven seconden. Nancy P moet Raemaekers pijpen en zijn sperma doorslikken. Voor het zover komt, gaat hij opnieuw tegen haar tekeer. 'Het is haar schuld, zegt hij, dat de camera niet goed gericht stond en dat alles de volgende dag nog eens zal moeten worden overgedaan. Op de tape horen we het meisje "merci" zeggen, wanneer ze te horen krijgt dat het genoeg geweest is voor vandaag. Deze kinderen zijn voor hun leven getekend. Tijdens het vooronderzoek ontmoette ik de moeder van een van de drie meisjes. Zij zei dat ze het gevoel had dat ze haar kind voorgoed verloren had. Ik trachtte een van de kinderen te spreken, maar dat lukte niet. Het is trouwens opmerkelijk dat deze kinderen nooit hebben gesproken over de nachtmerrie die ze hebben beleefd.'

Op de tweede dag van het proces nemen de experts plaats in de getuigenbanken. In een gezamenlijk opgesteld rapport hebben de Brusselse psychiaters Crochelet en Delattre op 6 maart 1994 al uiting gegeven aan hun pessimisme over de kansen op 'genezing' van Jean-Paul Raemaekers. 'Het enige wat hem ertoe zou kunnen aanzetten zich te laten behandelen, is de angst voor een penale sanctie', zegt dokter Delattre. Beide psychiaters achten Raemaekers verantwoordelijk voor zijn daden. Het is Raemaekers zelf die hen met breedvoerige pleidooien voor internering nog het meest in die conclusie heeft gesterkt. Hij weet dat dat de enige uitweg is om binnen een termijn van enkele jaren zijn leven van voorheen te hervatten - wat ook zijn bedoeling lijkt te zijn. 'Toch is hij geen gewone pedofiel', benadrukt Delattre. 'Bij hem is seksuele perversie slechts één facet van een psychopathisch gedrag dat verschillende vormen kan aannemen. Zijn gedrag kenmerkt zich door een bijwijlen hysterische aandrang om in de rol van iemand anders, liefst een gewichtig personage, te kruipen. Dat doet hij dan met zoveel overtuiging dat hij zijn eigen leugens gaat geloven. Zijn hele leven stond in het teken van een innige hunkering naar die andere ik, naar respect.' In hun rapport kennen de psychiaters hem nog enkele opvallende eigenschappen toe: theatraliteit, mythomanie, megalomanie, paranoia, hystericiteit, narcisme, extreme impulsiviteit, afwezigheid van elke vorm van angst. In het rapport van Crochelet/Delattre staat één zinnetje dat, indien het bijtijds was opgemerkt, twee jaar later de Belgische staat tientallen miljoenen had kunnen besparen in Jumelet. Het zinnetje komt uit een passage waarin de artsen zich wagen aan een voorspelling over hoe Jean-Paul Raemaekers tijdens een langdurige gevangenschap zal evolueren. Er zijn twee mogelijkheden, stellen ze. Ofwel gaat hij er psychisch helemaal onderdoor, ofwel 'zal hij voor zichzelf een rol in scène zetten die hem meer aan

gepast lijkt aan de actuele omstandigheden van dat moment'.

De derde psy die ten tonele verschijnt, is de Brusselse dokter Berger. Hij is de man die in 1991 geacht werd Raemaekers te begeleiden na zijn vervroegde voorwaardelijke vrijlating. 'Maar niemand heeft mij toen meegedeeld dat ik te maken had met een pedofiel', getuigt Berger. 'En nu weten we dus dat hij reeds tijdens de therapie begonnen is met de activiteiten waarvoor hij nu terechtstaat.' In tegenstelling tot zijn twee ambtgenoten gelooft Berger wel in de heilzaamheid van internering. Volgens hem is het proces op zich een belangrijk onderdeel van de therapie die Raemaekers zou moeten volgen. 'Voor een mythomaan als hij is er geen zwaardere straf denkbaar dan de ultieme confrontatie met zichzelf. Dat is wat hier gebeurt.'

Op de derde dag van het proces komen de drie ex-echtgenotes getuigen. Ze hangen een na een het beeld op van een aanvankelijk uitermate charmante en attente Ware Jacob die na verloop van enkele maanden veranderde in een obsessievolle binnenhuistiran. 'Hij heeft zijn eigen kinderen veel en hard geslagen, maar nooit verkracht', is zowat het enige positieve gegeven dat Régine Depoint aan het portret kan toevoegen. Heel even wordt het proces vermakelijk, wanneer blijkt dat Raemaekers zich aan de een voorstelde als Alexandre de Saligny en aan de ander als Alexandre Hartway La Tour. Bij een derde huwelijk voegde hij de naam van zijn vrouw toe aan de zijne. Dat werd dan Alexandre Jean-Paul Raemaekers de Peint. Er is een constante: Jean-Paul Raemaekers wordt het liefst Alexandre genoemd.

De morele consulenten komen aan het woord. Zij bezochten Raemaekers in de gevangenis. 'Hij vertelde me dat hij slechts een klein radertje is in een veel groter netwerk', verklaart een van hen. 'Hij zegt dat hij kleine meisjes heeft geleverd voor seksfuiwen waarop machtige en belangrijke personen aanwezig waren. Nee, namen heeft hij nooit genoemd. Wat ik me wel goed herinner, is dat hij op een zekere dag zei: als ik praat, dan ontploft dit land.'

Mevrouw Françoise de Saligny volgt dagelijks met grote belangstelling het verloop van het assisenproces in *Le Soir*. Zij is cultureel attachee op de Finse ambassade in Brussel en geniet in Parijs een zekere faam met haar essays over schone kunsten. Françoise de Saligny is niet weinig trots op haar afkomst. Haar vader heeft ooit de hele stamboom van de de Saligny's in kaart gebracht en kwam tot de jammerlijke bevinding dat zij, Françoise, de laatste telg is van het geslacht. In de zomer van 1987 kreeg Françoise de Saligny een exemplaar van een Franstalige krant onder de neus geschoven. Een collega vroeg haar of dit misschien familie van haar was. Ze las met verbazing: 'Alexandre de Saligny is schrijver. Hij geniet naar eigen zeggen veel roem in Frankrijk. Maar het toeval wil dat hij geboren werd in Brussel en nog steeds zeer veel genegenheid heeft voor België. Na Parijs te hebben veroverd, wil hij nu doorbreken in zijn eigen land. Naar aanleiding van de verschijning van zijn tweeëntwintigste boek wil hij zich bekendmaken bij het Belgische publiek. Daarom gaf hij gisteren een persconferentie in het Pershuis te Namen. (...)'⁵

Mevrouw de Saligny krijgt een exemplaar van het vermelde boek, *Les anges se parlent*, te pakken. Ze stoot op een resem onnozele rijmpjes over 'de dingen des levens'. Er zit een los briefje bij het boek. Daar staat: 'Wil u een boek uitgeven?'

Ik help u. Wil u een boek schrijven? Ik schrijf het voor u.' Getekend: Alexandre de Saligny. Mevrouw de Saligny begint te lezen. Na twee pagina's rust haar vinger op de eerste taalfout en belt ze haar advocaat Alain Berenboom. Enkele dagen later belt die haar terug: 'Het is erger dan u kon vermoeden.'

De bijgenaamde Alexandre de Saligny kwam al meermaals in aanraking met het gerecht.' Van zodra hij bij zijn eerste baantje, op een verzekeringkantoor, geld in zijn handen krijgt, gaat hij ermee aan de haal. Daarvoor wordt hij op 8 mei 1979 veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf.' In 1980 wordt Raemaekers drie keer veroordeeld. De correctionele rechtbank van Brugge legt hem een levenslang rijverbod op wegens een dodelijk verkeersongeval. In Brussel volgen veroordelingen wegens een poging tot afpersing (vier maanden cel) en oplichting (twee maanden cel). Tijdens zijn eerste penitentiaire verlof, in 1981, neemt Raemaekers de wijk naar Frankrijk. Vijf jaar later moet hij wegens alweer nieuwe problemen in omgekeerde richting vluchten.'

Aan het eind van het onderhoud met zijn cliënte, moet advocaat Berenboom nog één veroordeling vermelden: op 5 juni 1987, door de correctionele rechtbank van Namen, opnieuw wegens oplichting. Hoe Raemaekers het voor elkaar krijgt is een raadsel, maar hij loopt gewoon vrij rond, geeft zelfs persconferenties. Zijn valse naam dient blijkbaar niet om zich voor justitie te verbergen. Op de achterflap van de boekjes die hij publiceert, prijkt zijn eigen foto en vermeldt een korte - met fictieve literaire prijzen aangedikte - biografie zijn geboortedatum en de naam van zijn moeder.

Jean-Paul Raemaekers betreft in 1987 een herenhuis in de Paul Dejaerlaan in Sint-Gillis. Het is zo'n buurt van fraaie, negentiende-eeuwse huizen waar nogal wat pas uit de echt gescheiden veertigers neerstrijken met de intentie om van het leven toch nog iets moois te maken. Raemaekers introduceert zichzelf in dit milieu als schrijver, impresario, filosoof en meesterschaker. Nu en dan laat hij zich tegenover vrienden iets ontvallen over zijn adellijke afkomst, maar wat de meesten bijblijft is zijn met grote overtuiging gebrachte stelling dat hij de zoon is van de bisschop van Luik. Alexandre, zoals hij zich consequent laat noemen, kan inderdaad schaken als geen ander, herinneren zijn vrienden zich. 'Hij was zo'n speler die er genoeg in schepte het op avondmarkten tegen vijf of tien opponenten tegelijk op te nemen.'

Zijn uitgevershuis bevindt zich in de Lombardijestraat 4, Sint-Gillis. Het bedrijfje, Editions Impériales d'Occident, wordt gesticht op 1 maart 1987. Het gros van de boekjes die er in de etalage liggen, vermeldt Alexandre de Saligny als auteur. Het zijn er geen 401, zoals de schrijver-uitgever op een achterflap verkondigt, maar toch meer dan tien. Een ervan bevat het libretto van een nooit uitgevoerde opera, *La Belle de Budapest*, een andere is de biografie van de Italiaans-Belgische charmezanger Rocco Di Quinto, die aan het begin van de jaren '80 in het Waalse landsdeel kortstondig van het sterrendom mag proeven. Rocco Di

Quinto, zo kan de lezer ontdekken, doet het met de minderjarige zangeresjes uit zijn koor. Bij één ervan verwekt hij een kind. 'De nieuwe wetgeving op de kinderarbeid dreigt de nochtans veelbelovende carrière van Rocco Di Quinto et les Rockets te fnuiken', schrijft Alexandre de Saligny.'

Naarmate Françoise de Saligny verder navraag laat doen, wordt de zaak er alleen geheimzinniger op. De man die haar naam stal, bezit drie fonkelnieuwe wagens: een Jaguar en twee Porsches. In de cafés van Sint-Gillis zwaait hij met dikke stapels bankbiljetten. Hij reist voortdurend 'voor zaken'. In zijn maar zelden geopend winkeltje is nochtans nooit een klant te zien.

Op 13 oktober 1988 wordt de Paul Dejaerlaan opgeschrikt door een inval door de zedenbrigade van de Brusselse gerechtelijke politie (GPP). Een deur wordt ingebeukt. Er komt een megafoon bij te pas om de verdachte in te rekenen, die zich op een bovenverdieping in een kleerkast heeft verschanst. Aan de actie is een observatieronde van een week voorafgegaan. Raemaekers, getipt over de gerechtelijke actie, is naar Nederland gevlucht en denkt na een week ten onrechte dat het gevaar geweken is. Mevrouw Françoise de Saligny leest het in de krant. Raemaekers wordt beschuldigd van de veelvuldige verkrachting van Isabelle L., een meisje van elf. In augustus 1988 heeft hij haar ouders verzekerd dat ze begiftigd is met 'een gouden stem' en dringend een plaatje moet opnemen. Dat dient bij voorkeur te gebeuren in Manilla, waar de opnamestudio's 'goedkoop' zijn. Hij krijgt de ouders zo gek 205.000 frank te investeren in het project. Vanuit Manilla laat hij vaderlief per postwissel nog eens 250.000 frank storten. Want de kleine Isabelle maakt zoveel indruk op de lokale platenbonzen dat er nu al sprake is van een elpee... Eenenvertig dagen lang vertoeft Isabelle op de Filippijnen in het gezelschap van haar 'impresario'. Die brengt haar inderdaad naar een studio, maar niet naar de opnamestudio die ze verwacht. In de hotelkamer staat een videocamera klaar op een statief

Tijdens het onderzoek komt ook aan het licht dat de verdachte in de weken voor zijn arrestatie drukdoende was administratieve formaliteiten te vervullen voor de oprichting van een vzw genaamd SOS Enfants en Détresse (SOS Kinderen in Nood). Hij was van plan om zijn boekhandel op te doeken en in de vrijgekomen ruimte een opvangtehuis voor probleemkinderen te openen. In 1986, zo blijkt later, is hij gedurende een jaar de officieuze voogd geweest van een dertienjarig meisje dat door haar moeder, een marginale vrouw uit Charleroi, niet langer gewenst was. Sylviane B., die bij Raemaekers inwoonde, vertelt dat ze meermaals is verkracht en mishandeld. Niemand wil Sylviane B. geloven, ook haar moeder niet - zelfs niet wanneer de naam van de van pedofilie beschuldigde Raemaekers wordt uitgesmeerd in de pers. Het is de moeder die er met één verklaring - 'dat verzint ze' - voor zorgt dat de getuigenis van Sylviane B. zonder gevolg zal blijven. Dat is tot op heden zo.

Op 7 juni 1989 wordt Raemaekers veroordeeld wegens valse naamdracht. Ten gevolge van een klacht van Françoise de Saligny mag hij zijn geliefkoosde pseudoniem nooit meer gebruiken." Niet eens drie weken later volgt een nieuwe veroordeling. Voor wat hij Isabelle L. aandeed, krijgt hij van de correctionele

rechtbank in Brussel een celstraf van vijf jaar, waarvan twee met uitstel. Tijdens dit proces ontkent Raemaekers het licht van de zon. In tegenstelling tot wat het kind beweert, heeft hij haar nooit gepenetreerd en heeft hij haar nooit verplicht om hem te pijpen, zo luidt het. Vier jaar later, tijdens de huiszoekingen in Rotterdam, vinden de speurders een opname terug waarop te zien is dat Isabelle L. de waarheid sprak. Ook blijkt nu dat in Manilla nog een ander kind voor de camera werd mishandeld. Het gaat om een Filippijns meisje waarvoor niet eens een poging tot identificatie wordt ondernomen.

Zo deplorabel als Jean-Paul Raemaekers in 1989 van het Brusselse toneel verdwijnt, zo glorieus staat hij er twee jaar later terug. Na een derde van zijn straf te hebben uitgezeten, komt hij op 14 oktober 1991 vrij en huurt hij een kantoorpand op de Louisalaan in Brussel. Op het nummer 163, vlakbij de hoofdzetel van de Commissie voor het Bank- en Financiewezens, afficheert hij met kortetermijnrentes tot 22 procent en meer. Raemaekers is nu belegger. 'De nummer één in internationale beleggingen', klinkt het in een advertentie in de Gouden Gids. Op 3 maart 1992, pas anderhalf jaar na de feitelijke start van zijn beleggerskantoor, richt hij bij de rechtbank van Koophandel in Brussel zijn vennootschap Placements Experts Finance Internationale (PEFI) op. Raemaekers bombardeert zijn echtgenote tot gedelegeerd bestuurder en benoemt zichzelf tot 'PDG'.^{*13} Niemand weet hoe dat komt, maar Raemaekers is vermogender dan ooit. Hij maakt in de zomer van 1992 korte reizen naar Paraguay en Nigeria. 'In Paraguay heb ik toen een bank opgericht, dat gaat daar vrij makkelijk', zal hij later verkondigen."

Enkele weken voor Raemaekers' vertrek naar Paraguay, stapte journalist Guy Legrand het kantoor van PEFI binnen. Legrand verzorgt voor het weekblad *Trends* de beleggersrubriek, zit wat verveeld met de nakende komkommertijd en wil ook wel eens lachen. De realiteit overtreft zijn stoutste verwachtingen. 'Merkwaardig hoe een huis van zo'n gewicht zo onbekend gebleven is', spot hij een week later in *Trends*.^{*15} Een uur lang heeft Raemaekers hem om de oren geslagen met Luxemburgse rentevoeten die eerst 10 procent en een kwartier later al 13,5 procent bedragen. Wat Guy Legrand het meest is bijgebleven, is de conversatie die op gang kwam toen hij zijn blik liet rusten op de met kleine papieren vlaggetjes bepriekte wereldkaart.

- En wat is dat?
- Dat geeft u een impressie van de landen waar wij actief zijn.
- Dat is wel érg indrukwekkend voor een zo jonge vennootschap. - Oh, maar we breiden uit. Ziet u dat kantoorgebouw hiernaast? - Dat mooie nieuwe pand?
- Ja, wel, daar huren wij vanaf september 250 vierkante meter.

Aan het einde van het onderhoud, weet Legrand nog, sprak Raemaekers al over 'tien verdiepingen', pretendeerde hij dagelijks aandelenpakketten van vele hon

derden miljoenen te verhandelen en had hij het over 65 banken uit evenveel landen waarmee hij dagelijks onderhandelde... 'Ik trok enkele van de door hem genoemde banken na. Zoals ik kon verwachten, bleken ze niet te bestaan.'¹⁶ Van één ding staat Legrand wel te kijken. Jean-Paul Raemaekers blijkt, zoals hij beweert, inderdaad lid te zijn van de Mensa, de vereniging van zelfverklaarde superintellectuelen. Om dat te bewijzen heeft hij op 11 juni 1992 een grote advertentie geplaatst in de beurskrant *Echo de la Bourse*. Daarin brengt hij verslag uit van de lezing die hij enkele dagen daarvoor op een bijeenkomst van de Mensa in de buurt van Charleroi heeft gegeven.

Het is niet toegelaten om het lidmaatschap aan te wenden voor commerciële doeleinden, maar de Mensa krijgt de tijd niet om Raemaekers op de vingers te tikken. Op 2 juni 1992 wordt hij door onderzoeksrechter Van Espen in beschuldiging gesteld wegens 'het ongeoorloofd beroep doen op het openbare spaarwezen, valsheid in geschriften en gebruik daarvan'. Het is de Commissie voor het Bank- en Financiewezen die al in februari 1992 naar het Brusselse parket is gestapt, nog voor PEFI goed en wel opgericht is. PEFI heeft geen vergunning als internationaal belegger. Wat Raemaekers hoort voor te leggen, is *een* mandaat van een erkende buitenlandse bank. 'Oh, dat haal ik wel even', vertelt Raemaekers de mensen van de commissie, wanneer zij hem op het matje roepen. Wat later staat hij er terug, mét het gevraagde attest. Het is afkomstig van de International Swan Bank uit Paraguay. Voor de Commissie voor het Bank- en Financiewezen erachter komt dat die bank niet bestaat, heeft iemand ontdekt dat het attest nagemaakt is in het copycenter om de hoek.

Op 22 januari 1993 legt de Brusselse rechtbank van koophandel de firma een handelsverbod op. De procedure is een maat voor niets, want PEFI is al op 30 augustus 1992 in vereffening gegaan. Daarna blijft Raemaekers nog even geld verhandelen onder firmanamen als International Swan Bank of Universal Brokers Company Exco. Een van zijn laatste klanten wordt de Franse zangeres Chantal Goya. Raemaekers 'leent' haar 200 miljoen frank en attente advocaten kunnen maar net verhinderen dat Raemaekers middels een vervalste handtekening met een deel van de borgstelling aan de haal gaat. 200 miljoen frank is wel zo ongeveer de omvang van de put die PEFI geslagen heeft.

Zo is het ongeveer gegaan, al heeft niemand ooit kunnen verklaren hoe Raemaekers, amper ontslagen uit de gevangenis, een pand kon huren op de Louisalaan. 'Ik verhandelde pedofiele cassettes', zegt Raemaekers openhartig tijdens een van de vele telefoongesprekken die we in het voorjaar van 1997 met hem in de gevangenis van Namen voeren. 'Zo'n netwerk, daar is veel geld mee gemoeid. En welk geld, denkt u, werd er belegd via PEFI? Dat waren de opbrengsten van een handel in kinderporno.'"

Op 30 juni 1994 veroordeelt de Brusselse correctionele rechtbank Raemaekers tot zes jaar effectieve celstraf wegens oplichting, bedrieglijk bankroet en misbruik van vertrouwen. Hij gaat *in beroep*, maar krijgt *een zwaardere* straf.

Het hof van beroep geeft hem op 5 januari 1995 zeven jaar effectief Raemaekers

zit in die dagen in een gevangenis met een bang hart een ander proces af te wachten, dat van het Brusselse assisenhof.

Net voor de jury zich op vrijdag 27 januari 1995 terugtrekt voor de beraadslaging, krijgt de beklaagde het laatste woord. Hij heeft begrepen dat de zaken er niet al te best voorstaan en vervalt in een lang uitgesponnen betoog. Hij spreekt opnieuw razendsnel, om nu en dan zijn woorden te laten stokken. Jean-Paul Raemaekers vraagt vergiffenis. Aan de kinderen, aan hun familie, aan al diegenen die ik kwaad heb berokkend... Ik zal mij niet beklagen over de straf die ik verdien. Mijn spijt is gemeend. Ik hoop alleen dat men mij wil behandelen tijdens mijn straf. Wanneer ik kinderen zie, dan wordt de opwinding sterker dan mezelf... Ik, de aanrander, de oplichter, ik wil boete doen. Maar meer dan dat. Ik zal de machinerie in werking zetten. Ik ben de zondebok die nu de gevangenis in gaat, terwijl de hoge pieten buiten schot blijven.' Er ontstaat verwarring in de rechtszaal. De beklaagde tovert een vel papier tevoorschijn, begint er ostentatief mee te zwaaien en maakt aanstalten om er een hele resem namen van klanten van voor te lezen. Voorzitster Karin Gerard grijpt naar de hamer.

- Mijnheer Raemaekers, wat u doet is ontoelaatbaar!
- Maar ik kan het bewijzen, mevrouw de voorzitter.
- Ik wil akte nemen van uw plotse verzoek om dan toch de namen te gaan noemen van medeplichtigen, maar ik kan niet toestaan dat dit tijdens een openbare zitting gebeurt.
- Goed, ik zal de namen later aan de bevoegde instanties mededelen. Dan wil ik toch besluiten met de mededeling dat ik op een veilige plek ook nog een hoeveelheid videobanden heb bewaard die mijn gelijk bewijzen. Bovendien heb ik bij een notaris een honderd vijftig pagina's tellende verklaring achtergelaten. Die zal aan de justitie worden overgemaakt van zodra mij iets overkomt."

Het papier wordt overgemaakt aan het Brusselse parket en zal later dienen als basis voor enkele informatieve onderzoeken die in 1995 bij het Brusselse parket worden geopend. Met trillende hand heeft Raemaekers vijf namen neergepend. De eerste is die van een Brusselse magistraat, de vier anderen zijn schuldeisers in het dossier-PEFI.¹⁹

Drie uur na dit incident keert de jury terug. Op alle haar gestelde vragen is het antwoord ja. Schuldig over de hele lijn. Rechter Karin Gerard veroordeelt Jean-Paul Raemaekers tot levenslange dwangarbeid.

NOTEN

- 1 Telex persagentschap Belga, 23 januari 1995.
- 2 Reconstructie op basis van krantenartikels en gesprekken met aanwezigen.
- 3 Dossier 5192 van onderzoeksrechter Van Espen.
- 4 Akte van beschuldiging voor het parket-generaal van Brussel, Raymond Loop, 2 december 1994.
- 5 Vers l'Avenir, 25 juli 1987.

- 6 Het eerste contact met justitie beleeft Raemaekers in het begin van de jaren zeventig wanneer hij als negentienjarige in Blankenberge fietsen steelt en minderjarige meisjes lastigvalt.
- 7 Wegens frauduleus bankroet, oplichting, misbruik van vertrouwen en uitgifte van valse cheques.
- 8 De correctionele rechtbank van Parijs veroordeelt hem op 20 maart 1991 bij verstek tot 3 jaar cel wegens oplichting.
- 9 *Le Rêve de Di Quinto Rocco*, Alexandre de Saligny, Editions Impérialles d'Occident, blz. 90-93.
- 10 *La Dernière Heure*, 15 oktober 1988.
- 11 Op strafe van een dwangsom van 50.000 frank.
- 12 Tijdens het correctionele proces op 29 juni 1989 wordt Raemaekers in een moeite door wel veroordeeld wegens het toebrengen van slagen en verwondingen aan een secretaresse die voor hem werkte.
- 13 Zijn eerdere veroordelingen laten Raemaekers niet toe zelf een bestuursmandaat te bekleden.
- 14 Telefonisch contact met Jean-Paul Raemaekers, 28 juni 1997.
- 15 *Trends*, 2 juli 1992.
- 16 Gesprek met Guy Legrand, januari 1997.
- 17 Telefonisch contact met Jean-Paul Raemaekers, 23 juni 1997.
- 18 Reconstructie op basis van krantenartikels en gesprekken met aanwezigen.
- 19 Het document wordt voor verder onderzoek overgemaakt aan het Brusselse parket. BOB Brussel, 27 maart 1995, pv 104.017.

2

'Ik kwam tot de bevinding dat hij contacten had met niet-geïdentificeerde personen die geen enkel spoor achterlieten van hun bezoeken.'

Vroegere advocaat Jean-Paul Raemaekers, 28 oktober 1996

Zoals steeds zijn ze van de partij. De sjacheraars, de vrekken, de antiekhandelaren, de roddeltantes van om de hoek en de klanten van de rommelmarkt. Het is donderdag 7 december 1995, laat in de namiddag. In de hangar in de Onafhankelijkheidsstraat in het Brusselse Molenbeek werkt de veilingmeester zich op een draffe door de loten met nummers 182 tot 308. Hij wil naar huis. Deurwaarder Michel Leroy en zijn assistent François Daniël willen dat ook. Het publiek biedt wispelturig. Lot 203, bestaande uit twee tv-toestellen, gaat onder de hamer voor niet meer dan duizend frank. Een Durst-vergroter, normaal toch een hoop geld waard, gaat van de hand voor 300 frank. Lot 232, de Corona-naaimachine, geraakt niet verkocht. Voor lot 216, een doos met twintig cd's in, wordt dan weer driftig over en weer geboden. Opbrengst: 6.000 frank. Voor lot 243, bestaande uit 27 videocassettes, gaat het tot 1.600 frank. Lot 255, goed voor 322 originele videocassettes, verandert voor het uitzonderlijk hoge bedrag van 20.000 frank van eigenaar. En 430 door de vorige bezitter zelf opgenomen banden (en 60 lege VHS-doodsjes), haalt het ook al niet onaardige bedrag van 8.000 frank. 'Er valt geen lijn in te trekken!', zegt een kenner. 'De aanwezigheid van twee geobsedeerde verzamelaars kan volstaan om enkele waardeloze stukken plots peperduur te maken.'

Misschien is dat de simpele verklaring waarom de videobanden van Jean-Paul Raemaekers die dag zo'n hoge toppen scheren tijdens de openbare veiling van de resterende activa van de nv PEFI. Niettemin is de verrassing bij het parket van Neufchâteau totaal wanneer de pers eind 1997 over deze openbare verkoop bericht.' Tot dan toe heeft niemand opgemerkt dat dit het onwaarschijnlijke lot is geworden van de inboedel van een van de weinige groothandelaars in kinderporno die de Belgische justitie ooit kon snappen.

De speurders weten al enige tijd dat een deel van Raemaekers' videocollectie tijdens het gerechtelijk onderzoek verloren is gegaan, maar hebben er het raden naar hoe. Op 17 februari 1997 stuurt de curator van PEFI, de Brusselse advocaat Tom Gutt, een brief naar het Brusselse parket.' Uit berichten in de pers over de door Jean-Paul Raemaekers gedirigeerde graafwerken in een oude steenkoolmijn te Jumet maakt hij op dat Neufchâteau geïnteresseerd is in diens verleden. In zijn brief drukt Gutt zijn verwondering uit over het feit dat niemand hem tot dusver heeft benaderd. Hij legt uit hoe kort na Raemaekers' arrestatie een hele vracht videocassettes voor zijn deur werd afgezet. 'In totaal gaat het om zo'n tweeduizend cassettes', schrijft Gutt. 'Deze cassettes zijn nooit door het gerecht geïnspecteerd. Ze zijn destijds geselecteerd op basis van de etiketten die Jean-Paul Raemaekers erop had gekleefd.*3

De rekening klopt als een bus. In Rotterdam zijn destijds een kleine vierduizend videobanden opgehaald. In het onderzoek dat de eigenaar naar het assisenhof leidde, zijn er daarvan slechts een goede tweeduizend bekeken door de BOB. De tweeduizend resterende tapes, waarvan niet uit te sluiten valt dat er tussen de vele kilometers gewone tv-opnames en onschuldige speelfilms ook kinderporno zit, liggen opgestapeld in een hangar van gerechtelijk expert André Fourneau in Anderlecht. Die wil er wegens plaatsgebrek zo snel mogelijk van af en heeft er bij Gutt al op aangedrongen de hele zwik te laten verbranden.

Wanneer speurders van de Brusselse BOB op 12 maart 1997 in de hangar te Anderlecht de hele vracht komen ophalen, vinden ze geen tweeduizend, maar 797 videobanden.' Lange tijd nemen ze vrede met de veronderstelling dat de curator zich heeft vergist en dat zijn mededeling over 'tweeduizend cassettes' op een al te ruwe schatting berust. Nu blijkt dat op 7 december 1995 in Molenbeek in totaal 779 cassettes zijn geveild. Wie dit getal optelt bij 797, komt in de buurt van de tweeduizend waar Gutt het in zijn brief over heeft. Deze conclusie dringt zich op: het Brusselse parket heeft minstens de helft van de buit stomweg verloren laten gaan. Onderzoeksrechter Van Espen, die het onderzoek rond PEFI leidde, houdt vol dat hij de totale omvang van de collectie heeft gemeld aan al wie die hoorde te kennen. Zijn collega Damien Vandermeersch zegt dat hij nooit weet heeft gehad van tweeduizend niet onderzochte videobanden.

Op de 797 gerecupereerde banden wordt geen enkele verdachte scène aangetroffen. Maar er zijn redenen om te geloven dat de 779 geveilde exemplaren van een verdachter alloodi waren. Blijkens het proces-verbaal van de veiling zitten er 322 'originele videocassettes' tussen.' Dat zijn aangekochte speelfilms. Het is bekend dat pedofielen de gewoonte hebben hun geliefkoosde scènes te vermommen door ze pal middenin onschuldige speelfilms te monteren - bij voorkeur een Walt Disney. De afschuwelijkste scènes staan doorgaans precies op die banden waarvan de verpakking dat het minst laat vermoeden.

Het staat vast dat Jean-Paul Raemaekers zich grote zorgen maakte over zijn videocollectie. Goed een maand nadat hij in Rotterdam is opgepakt, richt hij vanuit de gevangenis een handgeschreven smeekbede aan curator Tom Gutt: 'Ik veroor

loof mij u bij deze te verzoeken om de teruggave van bepaalde goederen voor deze worden verkocht en die door uw zorgen bewaard worden bij mijnheer Fourneau. Te weten: de kleren van mijn drie kinderen (11 jaar, 9 jaar en 10 maanden), de kleren van mijn echtgenote, mijn eigen kleren, persoonlijke voorwerpen van onze drie kinderen, de knuffeldieren van onze kinderen, de schoolschriften en schoolboeken van onze kinderen, de videocassettes die wij van de televisie hebben opgenomen, alles wat onverkoopbaar is."

Raemaekers is er in die periode duidelijk nog van overtuigd dat staalhard ontkennen en bluffen de beste strategie is. Hij leeft in de hoop, zo blijkt later, dat duistere krachten binnen het Belgische rechtssysteem hem wel te hulp zullen snellen. In tegenstelling tot kleren, schoolschriften en teddyberen, krijgt hij zijn cassettes niet terug. Wat dus ook niet betekent dat het Brusselse gerecht dit materiaal ten volle zal exploiteren. 'Men wist daar perfect wie ik was en wie ik, als ik dat wou, in opspraak kon brengen', vertelt Raemaekers later. 'Na mijn arrestatie heeft men mij signalen gestuurd. Men zou mij laten interneren. Op die manier zou ik na een jaar of wat terug op vrije voeten zijn. Ik kan niet verklaren waarom het fout gelopen is en men mij toch levenslang gegeven heeft. Alle bewijzen in de richting van de mensen voor wie ik werkte, die men in 1993 gevonden heeft, zijn tijdens het onderzoek al weggemoffeld."

Hoe geloofwaardig is Raemaekers? Een Brusselse BOB'er die hem meermaals ondervroeg, weet het na al die keren nog altijd niet. 'Soms denk ik: dit heeft geen zin, hij is knettergek, we verliezen onze tijd. Anderzijds kan je er niet omheen dat

hij jarenlang middenin een crimineel milieu heeft gezeten waar we weinig of niets over weten. Hij was het die ons uitlegde dat er onder pedofielen vooral ruilhandel bedreven wordt. Dat is, de wilde verhalen ten spijt, de thes die we tot nader order aanhouden: hij is voor de camera kinderen beginnen verkrachten omdat hij zelf geen materiaal had om te ruilen. Nu, hoe je het ook draait of keert, Raemaekers moet wel een bron van nuttige informatie zijn.'

Reeds in de eerste dagen na het assisenproces, wekt Raemaekers de interesse van de Brusselse BOB. En dat niet alleen vanwege het dreigement dat hij 'de machinerie in werking zal stellen'. Na zijn proces tracht Raemaekers de op dat vlak nogal sceptische speurders ervan te overtuigen dat Nancy P en Nelly D.V, zoals de meeste andere slachtoffertjes, door hun moeder voor een appel en een ei 'verhuurd' werden. Dixit Raemaekers was hun moeder perfect op de hoogte van wat er gebeurde. Dat hij haar tijdens het onderzoek buiten schot hield, zegt Raemaekers, 'was een deel van de afspraak.

Op 1 februari 1995, niet eens een week na het proces, doet BOB'er Boon een verbijsterende ontdekking. Op de rekening van Raemaekers in de gevangenis van Vorst is een aantal anonieme stortingen gedaan. Als er al eens een naam wordt vermeld, dan is dat 'Madrid' of 'Leclercq'. Boon kan aanvankelijk enkel het postkantoor terugvinden van waaruit het geld, veelal sommen van duizend of tweeduizend frank, aan het loket zijn gestort. Het postkantoor bevindt zich in de Dokter Dejaselaan 22 in Schaarbeek. In die straat, noch in de omliggende buurt,

woont niemand met de naam Madrid of Leclercq. In de Dokter Dejaselaan woont wel de moeder van Nancy en Nelly. Na lang zoeken kan Boon aan de hand van het handschrift op twee postmandaten de anonieme schenker identificeren. Het is de moeder.'

Men kan aannemen dat beroepsintrigant Raemaekers haar destijds geld geleend heeft, en dat zij haar schuld in kleine schijven aan het aflossen is. Het kan, maar voor al wie ook maar enkele seconden te zien kreeg van de martelgang van Nancy en Nelly is het totaal uitgesloten dat een moeder de dader ook maar een halve frank zou toestoppen - zeker als die in de gevangenis zit. De twee meisjes wonen in 1995 overigens niet meer bij hun moeder.

Wanneer Raemaekers op 20 februari 1995 wordt verhoord door de BOB, legt hij uit dat hij in totaal al om en bij de 400.000 frank heeft geïncasseerd aan zwijggeld, afkomstig van anonieme pedofielen of van ouders die hem hun kinderen verhuurden. Wat de moeder van Nancy en Nelly betreft, verklaart hij zonder verpinken dat ze haar dochters op geregelde tijdstippen naar rato van 10.000 frank voor een uur of twee 'uitleende' aan volwassen mannen. Hij noemt ook namen van deze 'klanten.' Tijdens datzelfde verhoor, het eerste sinds zijn veroordeling, heeft Raemaekers het over seksfuiwen met minderjarigen op verschillende adressen in Brussel en geeft hij de voornamen op van wat ogenschijnlijk kleine radertjes zijn van een omvangrijke, goed geoliede machine. Hij vermeldt onder meer het adres van een opnamestudio in de Molièrelaan in Ukkel, waar op bestelling van pedofielen videofilms werden opgenomen en waar hij naar eigen zeggen ook nog eens met Isabelle L. langs is geweest. Pas een kleine twee jaar later blijkt dat Raemaekers hier doelt op een opnamestudio waarvan een van de zaakvoerders in het midden van de jaren '80 zakelijke banden heeft met een andere firma waar in die tijd, onmiddellijk na zijn aankomst in België, niemand minder dan Bernard Weinstein werkte.

Begin 1995 kunnen ze bij de BOB nog niet weten wie Bernard Weinstein is. En zelfs al zou de Fransman toen al hun aandacht hebben getrokken, zou toeval een valabele verklaring kunnen zijn. Over de post-Raemaekers-onderzoeken hangt in die periode een schaduw van twijfel. De speurders krijgen geen hoogte van deze kwibus. Nu eens vertolkt hij de rol van combattieve spijtoptant en is wraak zijn enige motief om te praten. Dan weer kijkt hij op zijn ondervragers neer, zinspeelt hij met fonkelende ogen op steun van belangrijke personen die dit onderzoek in een mum van tijd kunnen laten beëindigen.

Wanneer twee Brusselse BOB'ers zich op 15 maart 1995 met het oog op een tweede verhoor aanmelden in de gevangenis van Vorst, weigert Raemaekers zijn cel te verlaten. Het enige wat ze van hem te horen krijgen, is dat hij 'onder zware druk' staat. Hij is nog nerveuzer dan normaal en zegt dat zijn advocaten hem verboden hebben om nog langer verklaringen af te leggen aan de rijkswacht.

Het aantal mensen dat Raemaekers sinds 1 februari 1995 in de gevangenis is komen opzoeken, is zonder meer indrukwekkend. Hij heeft zesentwintig keer bezoek gekregen. Niet slecht voor een pas tot levenslange dwangarbeid veroordeelde pedofiel. Opvallend is het hoge aantal advocaten uit de directe entourage

van zijn aanvankelijke raadsman Jean-Paul Dumont dat in de gevangenis van Vorst langskomt: Marc Depaus, Patrick Gueuning en Sylvie Théron. Ook Dumont zelf en advocaat Jean-Marie Flagothier komen Raemaekers in die periode opzoeken." Hij krijgt ook het bezoek van de Brusselse handelsrechter Raymond De Smedt. Die is als vrijwilliger actief bij de SAJ Autrement, een organisatie die bijstand verleent aan gedetineerden. Aan hem overhandigt Raemaekers een lange en emotionele brief waarin hij te kennen geeft dat hij niet langer door de BOB wil worden verhoord, maar enkel nog door de gerechtelijke politie. In de brief, die op 22 maart 1995 bij de Brusselse procureur Benoit Dejemeppe belandt, belooft hij harde bewijzen te zullen leveren over een pedofiele rechter, een belangrijke witwasoperatie, een moord, een geheime terroristische groepering, en nog wat losse informatie over de Agusta-affaire, een pedofiliënetwerk en de roze balletten. Of Dejemeppe hiervan onder de indruk is, is niet geweten. Zeker is dat hij niet ingaat op Raemaekers' verzoek. Het onderzoek blijft in handen van de BOB, die zich in eerste instantie zal interesseren in het waarom van Raemaekers' plotse voorkeur voor de Brusselse GP

Volgens de registers van de gevangenis van Vorst is er tussen 20 februari en 15 maart geen enkele GP'er Raemaekers komen opzoeken. 'Toch zijn er toen twee speurders van de gerechtelijke politie gekomen', verklaart Raemaekers anderhalf jaar later, wanneer de contacten met de BOB weer optimaal zijn. 'Ze waren gestuurd door de Brusselse commissaris Georges Marnette. Hij is een goede vriend van Jean-Paul Dumont. Het was Dumont die me elk contact met de rijkswacht verbood. Ik zou mijn informatie alleen aan de GP geven, maar slechts nadat die zou zijn gefilterd en gecontroleerd door Dumont.'¹²

Als alles volgens plan was verlopen, dan was Jean-Paul Dumont vandaag minister geweest, voorzitter van de PSC of toch zeker iets van die strekking. In de jaren zeventig was hij een van de bekendste *golden boys* van de PSC. Jarenlang was hij voorzitter van de PSC-jongerenafdeling. Hij sloot zich aan bij de Cépéc, de ultrarechtse studiegroep van de PSC, gesticht en geleid door ex-premier Paul Vanden Boeynants. Meerdere prominente Cépéc-leden - oud-premier Paul Vanden Boeynants en baron Benoit de Bonvoisin op kop - zouden later net als het Cépéc zelf betrokken raken bij allerlei dubieuze affaires, tot en met de financiering van het extreem-rechtse Front de la Jeunesse. Als beloftevolle advocaat verdedigde Dumont later de leden van deze terreurgroep, waarvan een aantal veroordeeld werd wegens brandstichting bij het linkse weekblad Pour in 1981.¹³ Het werden de eerste namen in een klantenbestand dat, retroactief bekeken, gerust zou kunnen dienen als een trefwoordenregister voor twintig jaar georganiseerde criminaliteit in België. Vermeende leden van de Bende van Nijvel (Adriano Vittorio), ex-rijkswachter Madani Bouhouche, Eric Lammers (van het neonazistische Westland New Post), leden van de bende rond Patrick Haemers (Axel Zeyen), Michel Nihoul, de gewezen Brusselse GP-commissaris Frans Reyniers, koppelbazen-godfather Carmelo Bongiorno... Het is wellicht een onvolledige opsomming, maar ze biedt terzelfder tijd een inzicht in de invloedssferen waarin

Jean-Paul Dumont vertoeft. Aan het einde van de jaren tachtig wordt Dumont het informele hoofd van een klein kringetje van advocaten dat zich jarenlang rond dezelfde cliënten en dezelfde dossiers manifesteert. Bijvoorbeeld rond de in ontelbaar veel affaires verikkelde baron de Bonvoisin. Dumont deelt zijn kantoor in die tijd met advocaat Didier De Quévy, de advocaat van Marc Dutroux in 1989. Hij werkt voorts nauw samen met Martial Lancaster, de inmiddels van het toneel verdwenen Philippe Deleuze, nauw bevriend met Michel Nihoul, en Julien Pierre, de huidige advocaat van Dutroux.

De val van Jean-Paul Dumont is even spectaculair als zijn klim naar de top. In juli '95 wordt hij aan de balie voor negen maanden geschorst: voor zedenschennis en omdat hij zich wegens ziekte verontschuldigde op een groot assisenproces in Luik en dezelfde namiddag deelnam aan een tv-debat. In dezelfde periode ontvangt de Brusselse substituut Jean-François Godbille een factuur voor visitekaartjes die hij nooit heeft besteld. Het onderzoek wijst uit dat Dumont ze heeft laten drukken. Het gerucht gaat dat hij ze in de Brusselse bordelen wou verspreiden. Substituut Godbille leidt op dat ogenblik onderzoeken tegen Carmelo Bongiorno en Benoit de Bonvoisin. De Brusselse PSC, waarvoor Dumont vandaag enkel nog een mandaat als gemeenteraadslid in Ukkel bekleedt, is hem liever kwijt dan rijk.

Dat commissaris Georges Marnette en advocaat Jean-Paul Dumont dikke vrienden zijn, is geen geheim. Hoe dik, is minder duidelijk. Begin 1997 signaleert een lid van het kabinet van minister van Binnenlandse Zaken Johan Vande Lanotte aan het parket in Neufchâteau dat de advocaat en de commissaris samen een bedrijf hebben opgericht in Montréal, in Canada, en daar regelmatig in elkaars gezelschap zijn gezien. Brusselse magistraten verklaren in dezelfde periode in het weekblad *Humo* dat Dumont een vaste tipgever is van Marnette. De twee zouden elkaar regelmatig ontmoeten in het restaurant Mok ma Zwet, een etablissement dat zijn bekendheid vooral dankt aan het feit dat een gangster van de bende rond Patrick Haemers er in de jaren tachtig een tijdlang kon onderduiken. Een andere vaste ontmoetingsplaats is het restaurant Le Vieux Bruxelles in de Brusselse Ilot Sacré. Het wordt uitgebaat door ene Michel Laval, over wie Achille Haemers, vader van, zegt dat hij hem geld gegeven heeft om een zaak te beginnen. Hierover aangesproken door *Humo*, zegt Marnette dat leden van de Brusselse GP geregeld lunches organiseerden in een van de zaken van Laval. Ook de vroegere Brusselse hoofdcommissaris Frans Reyniers en grote baas Christian De Vroom kwamen er vaak. Wat Dumont betreft, zegt Marnette dat ze elkaar in 1984 leerden kennen en 'zoetjesaan' vrienden zijn geworden. 'Nu en dan gingen we samen uit eten. Niet vaak, alles samen hooguit tien keer. We hadden een duidelijke afspraak: tijdens het eten werd nooit over gerechtelijke affaires gepraat waarin één van ons betrokken was.*14

Het is niet zo uitzonderlijk dat rijkswacht en GP elkaar via slinkse wegen een zaak trachten af te snoepen. Het onbegrijpelijke aan de interesse van Dumont en

Marnette voor Raemaekers, is dat alles in feite draait rond de verklaringen van een gek. Pas anderhalf jaar na de feiten krijgen Brusselse BOB'ers, inmiddels ingeschakeld in het onderzoek te Neufchâteau, van een erg bevoorrechte getuige te horen wat er in de weken en maanden na het assisenproces écht is gebeurd. Op 28 oktober 1996 verhoren zij Marc Depaus, de man die een week voor de aanvang van het proces van Jean-Paul Dumont te horen kreeg dat hij, samen met diens medewerker Patrick Gueuning, 'dit zaakje' even zou moeten overnemen. Dumont vertelde hen dat hij een depressie had, wat hem een paar weken daarvoor ook al verplicht had de verdediging van Madani Bouhouche uit handen te geven voor het Brabantse assisenhof. 'Hij vond dat we meer kans hadden met twee jonge advocaten dan met een gevestigde advocaat, want zo kon een amalgaam en ambiguïteit tussen cliënt en advocaat worden vermeden', zegt Depaus.

Voor Depaus, dan vijfendertig jaar oud, is het proces van Raemaekers uitgedraaid op een debacle. Eind 1996 is hij al geen advocaat meer, wat voor de speurders het voordeel heeft dat ze hem kunnen verhoren zonder een bemoeizuchtige stafhouder erbij. Depaus legt hen uit dat Raemaekers hem al tijdens de eerste gesprekken heeft ingelicht over zijn voornemen om, mocht het fout aflopen, in de rechtszaal aan te kondigen dat hij 'hooggeplaatsten' wil aanklagen. Het is hem niet duidelijk of er een verband bestaat tussen dat plan en het afhaken van Dumont. De toppleiter volgde het proces intensief maar achter de schermen, weet Depaus nog. Hij was constant bereikbaar en stippelde vanuit zijn kantoor de te volgen strategie uit. 'Het kwam ons voor dat Dumont de enige was in wie Raemaekers een volledig vertrouwen had.'

Omtrent Raemaekers' onwil om nog langer de BOB te woord te staan, kan de ex-advocaat zich herinneren dat hij zelf nog, na het proces, naar onderzoeksrechter Vandermeersch stapte met dit voorstel: strafvermindering in ruil voor informatie. Vandermeersch wees het aanbod af. Luidens Depaus ging Dumont pas daarna de GP-piste bewandelen. 'Ik heb toen na bemiddeling door meester Dumont - aan wie ik raad had gevraagd - twee inspecteurs van de GP ontmoet. Nadien zag ik in dat ik mijn handen in een wespennest had gestoken. Toen heb ik me uit die demarche teruggetrokken.'

- U gebruikte het woord 'wespennest'. Kunt u preciseren wat u bedoelt?

- Ik gebruikte het woord 'wespennest' omdat de zaak in het begin eenvoudig leek. Raemaekers beschikte over een zeker aantal informatie en wou daarover negotiëren. De eerste demarche bestond erin de haalbaarheid en de modaliteiten van die onderhandeling na te gaan. Na mijn bezoek aan onderzoeksrechter Vandermeersch ben ik me de vraag gaan stellen welke de steun was die de speurders vanwege hun hiërarchie genoten. Anderzijds bleek dat er een rivaliteit bestond binnen deze politiedienst en op het einde kwam ik tot de bevinding dat Raemaekers contacten had met niet-geïdentificeerde personen die geen enkel spoor achterlieten van hun bezoeken. Al deze elementen deden me inzien dat ik een spel aan het spelen was waarvan ik niet eens de helft van de regels kende. Het is in die context dat ik me heb teruggetrokken.

- Raemaekers verklaart dat de gerechtelijke politie door Dumont werd gekozen in functie van zijn goede contacten met commissaris Marnette. Kunt u dat bevestigen en kunt u ons iets zeggen over die contacten?
- Ik weet niet of de GP door meester Dumont werd gekozen vanwege zijn contacten met commissaris Marnette, maar het klopt dat meester Dumont en commissaris Marnette elkaar al lang kennen (...).
- Tijdens zijn verhoren heeft Raemakers ons gezegd dat hij over documenten beschikte, zelfs over videocassettes om zijn informatie te ondersteunen. Had u weet van het bestaan van deze documenten?
- Ja, ik weet dat deze documenten bestaan. Indien de onderhandelingen waren geslaagd, was het de bedoeling dat ik zou instaan voor het bekomen ervan, maar op dit ogenblik weet ik niet waar ze zich bevinden.
- U zegt dat deze documenten bestaan. Heeft u ze ooit zelf gezien? - Ik heb ze nooit zelf gezien.
- Heeft Raemaekers u destijds gezegd waar ze zich bevonden en waar u zich zou moeten begeven om ze op te halen?
- Neen."

De weinige vrienden die Raemaekers vandaag nog heeft, zijn over de bezwarende documenten en videobanden net zo affirmatief als Marc Depaus, die ochtend in de kantoren van de Brusselse BOB. 'De kluis bevindt zich in een bankgebouw in Zürich', verzekert een van hen ons begin 1997. Een andere vertrouwenspersoon meent te weten dat Raemaekers zijn handel heeft verborgen in Peru of in Paraguay. Op samenzweerderige toon heet het dan dat hij niet zo gek is als hij lijkt en zichzelf heeft voorzien van 'een levensverzekering'.

Van enige lotsverbetering merkt Raemaekers in 1995 en 1996 nochtans niets. Hij verhuist naar de onder gedetineerden meest verafschuwde plek van het land: de gevangenis van Bergen. In de smerige en overbevolkte instelling vangt hij verhalen op over doodgepeste pedofielen en meent hij getuige te zijn van een voedselvergiftiging die de annalen ingaat als 'zelfmoord'. Raemaekers slikt verdovende pillen alsof het snoepjes zijn. In Bergen laat hij de gebeurtenissen in een roes aan zich voorbijgaan. Occasioneel belt hij zijn boezemvriend, John M. Verswyver, om hem te melden dat 'ze' hem 'verraden' hebben en dat zijn wraak zoet zal zijn - als die dag ooit komt. Hij bewerkstelligt een overplaatsing naar de gevangenis van Namen, wordt ziek, en zakt steeds dieper weg in de inertie.

Dan barst de zaak-Dutroux los.

NOTEN

1 *De Morgen*, 12 november 1997.

2 Tom Gutt duikt kortstondig op in de affaire-Dutroux. Hij is de raadsman van de Nigeriaanse familie West. De familie leeft in Elsene bij de sekte Celestian Church of Christ, de vermeende spil in een circuit van mensenhandel dat is opgezet door Annie Bouty.

3 Brief van Tom Gutt, 17 februari 1997. BOB Brussel, 6 maart 1997, *pv's* 150.635 en 150.636.

4 BOB Brussel, 12 maart 1997, *pv* 150.693.

5 Het proces-verbaal van de veiling leert nog meer over Jean-Paul Raemaekers. Tussen de te veilen voorwerpen stak een opmerkelijk groot aantal interne documenten van de vrijmetselarij. Vermoedelijk was Raemaekers niet alleen lid van de Mensa, maar ook van een loge.

6 Brief van Jean-Paul Raemaekers aan meester Tom Gutt, 7 juli 1993.

7 Telefonische contacten met Jean-Paul Raemaekers, juni 1997.

8 Vaststellingen BOB Brussel, 1 en 2 februari 1995, *pv's* 101.299 en 101.923.

9 Wanneer ze op 1 maart 1995 verhoord wordt, ontkent Nancy P dit. Zowel haar ondervragers als de psychologe die daarbij bijstand verleent, kunnen zich niet van de indruk ontdoen dat het meisje heel wat verbergt.

10 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 20 februari 1995, *pv* 10

1.925. 11 Vaststellingen BOB Brussel, 15 maart 1995, *pv* 103.625.

12 Verhoren Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 19 oktober 1996, *pv* 115.417 en 29 oktober 1996, *pv* 116.351.

13 *Pour* stond toen op het punt uit te pakken met onthullingen over het onderzoek in de zaak Pinon, beter bekend als het dossier van de Roze Balletten, waarin toppolitici en magistraten ervan verdacht werden deel te nemen aan seksfeiten met minderjarigen.

14 Hilde Geens en Raf Sauviller, *Humo*, 18 februari 1997.

15 Verhoor Marc Depaus, BOB Brussel, 28 oktober 1996, *pv* 116.342.

*'Op deze cassettes, zei hij,
zijn hooggeplaatste personen te zien.'*

Celgenoot van Jean-Paul Raemaekers, 21 september

1996

- Wat vind jij hier nu van?
- Pfft.

- Het doet je niks?

- Waar de mensen zich toch druk over maken... Mij lijkt dit de normaalste zaak van de wereld.
- Alexandre, het land staat op stelten.

- Allemaal hypocrieten. Weet je, in België zijn er families die bereid zijn hun kinderen te verkopen voor tweehonderd- of driehonderdduizend frank. Dan mag je ermee doen wat je wil. Ze zijn mij meer dan eens aangeboden.

Het is deze conversatie, vertelt Serge Loriaux een maand later, die hem tot het besef bracht dat hij zes weken lang een benepen ruimte heeft gedeeld met een creatuur dat in weinig of niets moet onderdoen voor Marc Dutroux hemzelve. Begin augustus kreeg Loriaux van de gevangenisdirectie in Namen te horen dat hij naar een andere cel zou worden overgebracht. De man die hij daar aantrof, was zielsgelukkig vanwege het feit dat hij hier en niet in Bergen zat. Hij stelde zich voor als Alexandre de Saligny, bankdirecteur.

Uit de manier waarop hij dat zei, kon Loriaux opmaken dat ze toch iets met elkaar gemeen hadden. Hijzelf is een nihilistische veertiger die 'kunstschilder' antwoordt wanneer men hem vraagt hoe hij aan de kost kwam voor hij hier verzeild raakte. In het vonnis van de rechtbank van Namen, wordt hij anders omschreven: 'Een onverbeterlijke oplichter.' Serge Loriaux deed bij kredietverleners allerhande gouden zaakjes na de ontdekking dat er een brave borst rondloopt die dezelfde naam draagt als hij, en bovendien op dezelfde dag geboren werd.

Loriaux en Raemaekers kunnen het aanvankelijk goed met elkaar vinden. De

een komt over een jaar of wat vrij, maar zit tot over zijn oren in de schulden. Voor de ander zwaait de gevangenispoort in geen geval voor de eeuwwisseling open, maar lijkt geld geen zorg te zijn. In drie jaar tijd, zo heeft Loriaux zich laten vertellen, heeft Raemaekers in de gevangenis 600.000 frank uitgegeven aan luxe goederen, leningen aan medegevangenen en onfrisse zaakjes waar onder de gedetineerden veel over wordt gepraat, maar waar niemand het fijne van weet. Intrigerend, zo ontdekken Brusselse BOB'ers later, is dat Raemaekers geen frank hoeft uit te geven aan advocatenkosten. Zijn huidige advocaat is Jean-Marie Flagothier, een heerschap dat in de jaren tachtig actief was bij de poujadistische middenstandspartij RAD/UDRT Volgens privé-detective André Rogge was hij ook lid van de door de Gladio-affaire in opspraak gekomen organisatie van Brabantse Reserve Officieren, afgekort de BROL' Een van de prominente leden van dit militaristische clubje is de zoon van oud-premier Paul Vanden Boeynants.

Van Flagothier kan zonder overdrijven worden gezegd dat hij tot de laatste der militante Belgen behoort. De minzame intellectueel heeft zijn praktijk in de schaduw van het Atomium en is gespecialiseerd in militair recht. Het is niet duidelijk wat hem er vanaf 1995 toe beweegt om zich voluntaristisch in te zetten voor het toch wel hopeloze geval Raemaekers. Tijdens discrete gesprekken met journalisten zal Flagothier zich meermaals laten ontvallen dat het aan hem te danken is dat Raemaekers kon worden losgeweekt uit de sferen van Jean-Paul Dumont. Kwatongen beweren dan weer dat Dumont en Flagothier onder één hoedje spelen en samen de tot levenslange dwangarbeid veroordeelde pedofiel als een joker willen uitspelen in een bizar spel van mistgordijnen en valse beschuldigingen dat vanaf augustus 1996 het land in zijn greep zal houden.

Meester Jean-Marie Flagothier gaat Raemaekers minstens een keer per week opzoeken in de gevangenis. In combinatie met zijn genereuze levensstijl verhogen de veelvuldige bezoeken de straat credibility die hij onder de gedetineerden geniet. Raemaekers is permanent op zoek naar iemand om zaakjes mee te beklinken, vertelt Serge Loriaux de speurders. Zo schijnt hij op zoek te zijn naar een huurmoordenaar, zonder daarbij te preciseren wie het doelwit wezen mag. Ook hem, Loriaux, is een aanbod gedaan. Raemaekers heeft hem gevraagd om na zijn vrijlating een reis te maken buiten Europa, om daar voor hem een hoeveelheid documenten en videobanden te gaan ophalen. Het gesprek ging over Peru, waar Raemaekers naar eigen zeggen een villa bezit, en waar Loriaux - als hij dat wou - ook nog als huisschilder aan de slag kon. Loriaux maakt zijn celgenoot duidelijk dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen een linnen doek en een huisgevel, maar dat verandert niets aan Raemaekers' vaste voornemen zijn nieuwe vriend met een of andere missie te belasten. Loriaux heeft daar in eerste instantie wel oren naar. Hij weet dat gerechtsdeurwaarders en incassobureaus hem achterna zullen zitten, zodra hij in februari 1998 vrijkomt.*2

Serge Loriaux heeft een tv-toestel gehuurd en mist vanaf 16 augustus geen seconde van de nieuwsberichten. Sabine en Laetitia die rillend in een politiewagen worden geleid. Procureur Michel Bourlet, die onder de flitsende fototoestellen

aankondigt dat hij het immense genoegen heeft de bevrijding van niet één maar twee meisjes te mogen melden. Vreugdevuren in Kain en Bertrix. De geboeide Marc Dutroux op de trappen van het justitiepaleis in Neufchâteau. Michel Nihoul. De graafmachines in Sars-la-Buissière. De doodsprentjes van Julie en Melissa. Raemaekers kijkt mee en kan zich niet bedwingen om de beelden van commentaar te voorzien. Uit wat Raemaekers zoal zegt, kan Loriaux opmaken dat deze hele affaire zijns inziens niet meer is dan een fait divers waarvan de draagwijdte in het niets verzinkt bij wat hij weet en bezit. 'Hij zei me voortdurend dat de cassettes die de politie aan zijn vrouw had laten zien, niets voorstelden in vergelijking met de cassettes die hij zegt te bezitten', verklaart Loriaux aan de BOB. 'Hij vertelde me dat op deze cassettes pedofiele scènes te zien waren met belangrijke Belgische personaliteiten. Hij zei dat als deze cassettes in handen zouden vallen van de justitie, dit een enorme schok zou teweegbrengen. Te oordelen aan zijn woorden waren er zelfs ministers bij betrokken? Steeds afgaand op de woorden van zijn celgenoot, ziet Loriaux een triviale reden waarom Raemaekers de bergplaats van zijn schat niet onvoorwaardelijk wil prijsgeven en de eventuele overdracht ervan liever eigenhandig controleert: 'Er zit ook materiaal tussen dat van die aard is dat het hemzelf een tweede veroordeling tot levenslange dwangarbeid kan opleveren.'

Binnen het Belgische gevangeniswezen leidt de zaak-Dutroux vrij snel tot een kleine interne volksverhuizing. Zonder dat daar veel uitleg over gegeven wordt, scheiden de directies hun zedendelinquenten van de overige gedetineerden. Zo komt het dat Loriaux midden september naar een andere cel wordt overgeplaatst. Hij biedt de speurders aan vrijwillig terug bij Raemaekers te gaan zitten, zodat hij hem, nu hij toch zijn vertrouwen heeft gewonnen, verder kan uithoren. De BOB'ers zijn opgetogen over dit voorstel, maar stuiten op tegenkanting bij de gevangenisdirectie in Namen.

Wanneer op zondag 18 augustus 1996 een stille stoet van rouwenden in Sars-la-Buissière bloemen gaat neerleggen bij het tijdelijke graf van Julie en Melissa, vergapen voorbijgangers zich aan een kleine affiche voor het raam van café l'Embuscade. Op de affiche, een fotokopie van slechte kwaliteit, is het gezicht te zien van een meisje. Sylvie Carlin, heet ze. Negentien jaar oud. Verdwenen op 15 december 1994 in Rocourt. Sylvie Carlin? Daar had nog niemand van gehoord. In de dagen die volgen, publiceren kranten dagelijks steeds langer wordende lijsten van verdwenen of in onopgehelderde omstandigheden vermoorde kinderen. In Neufchâteau worden de speurders bedolven onder de tips. Het wordt onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte en procureur Michel Bourlet duidelijk dat ze hier te maken hebben met een vorm van criminaliteit waarvan tot nu toe amper het bestaan is vermoed. Marc Dutroux verlegt de grenzen van de ratio. Naast het opduiken van een hele reeks sporen, worden de magistraten in Neufchâteau ook bevangen door een puur menselijk, bijna intuïtief aanvoelen dat de ontspoorde psyche van één man niet kan volstaan om dit te verklaren. Hoewel (nog) onbewezen, wordt het bestaan van een crimineel netwerk achter Marc Dutroux en

Michel Nihoul in die eerste dagen als een zekerheid aanzien. Dat wordt het nog meer wanneer de eerste bedreigingen worden geuit. Michel Bourlet en Jean-Marc Connerotte gaan leven als gegijzelden. Ze worden permanent bewaakt door ploegen van het Speciaal Interventie Eskadron (SIE) van de rijkswacht. De woning van Connerotte is een versterkte burcht. Middenin die heksenketel blijft Bourlet in contact met de ouders van vermoorde en vermiste kinderen. Connerotte levert dagelijks huiszoekingsmandaten af. Half Henegouwen wordt omgewoeld.

Er is nood aan versterking. Op dinsdag 20 augustus belooft justitieminister Stefaan De Clerck tijdens een werkvergadering in Neufchâteau een forse uitbreiding van de middelen. De Clerck wordt die dag, bij het verlaten van het kleine justitiepaleis, belegerd door binnen- en buitenlandse persmensen. Hij brengt nog gauw een bezoek aan de getroffen families Russo en Lejeune in Grâce-Hollogne en is maar wat gelukkig dat hij iets beloven kan: nooit eerder zullen zoveel speurders tegelijk op één dossier hebben gewerkt als in de zaak-Dutroux. Tijdens de werkvergadering zijn daar afspraken over gemaakt.

Jacques Langlois, een magistraat van PSC-strekking uit Aarlen, wordt tijdelijk benoemd als tweede onderzoeksrechter in Neufchâteau. Hij moet alle dossiers die niet met de zaak-Dutroux verbonden zijn overnemen van Connerotte, zodat die zich ten volle op het onderzoek naar de pedofiliënnetwerken kan toelleggen. Tientallen politiemensen hebben op maandag 19 augustus al gereageerd op een oproep vanuit Neufchâteau om mee te werken aan het onderzoek. In enkele uren tijd wordt een politieleger op de been gebracht en de verdeling van de taken is een kwestie van improvisatie. Wie op het juiste moment op de juiste plaats is, rijft de grote brokken binnen. De onderzoeken rond Marc Dutroux, Michèle Martin en Michel Lelièvre blijven grotendeels in handen van de rijkswachtbrigades van Neufchâteau, Marche-en-Famenne, Bastenaken en omgeving.' Om de uit de activiteiten van Dutroux voortvloeiende geldstromen in kaart te brengen, wordt een beroep gedaan op speurders van de financiële sectie (3KOS) van de Brusselse BOB. Het ontrafelen van de precieze rol van Michel Nihoul wordt een missie voor de nationale brigade van de GP, bijgestaan door de Brusselse GP

Een van de markantste figuren die Neufchâteau spontaan te hulp snelt, is Georges Marnette, de Brusselse GP-commissaris die begin 1995 zoveel interesse betoonde voor Jean-Paul Raemaekers. Marnette heeft medio 1996 een nog grotendeels onbesproken reputatie als doorgewinterde 'superflik'. Hij kan bogen op een kwarteeuw ervaring, rolde talloze kleine en grote gangsterbendes op, specialiseerde zich onder meer in zedendossiers en leidt in 1996 de anti-banditismecel. Dezelfde Marnette is in 1984 als een van de eersten ter plaatse bij een van de grootste criminele mysteries van het land: de 'zelfmoord' van WNP-leider Paul Latinus. Marnette heeft Latinus daarvoor meermaals verhoord. Hij vervult halfweg de jaren negentig de rol die die andere 'superflik' vroeger op zich nam en van wie hij jarenlang de rechterhand is geweest: Frans Reyniers, van zijn troon gestoten wegens al te nauwe banden met het criminele milieu. Net als Reyniers in zijn gloriejaren, is Marnette bij de Brusselse parketjournalisten razend populair. Altijd bereikbaar, altijd bereid om te kletsen. Jarenlang houdt hij, elke dag, een informele persbriefing.

Georges Marnette kent het hoofdstedelijke criminele wereldje door en door. In de dagen na de arrestatie van Michel Nihoul gaat hij er prat op dat hij in de jaren tachtig nog eigenhandig de seksclub Les Atrébates, een van de vaste adressen van Nihoul, heeft laten sluiten. Zo staat het ook in de kranten, en wie afgaat op wat hij daarin over Marnette verneemt, kan niet anders besluiten dan dat hij in deze zaak de juiste man op de juiste plaats is. Wat weinigen weten, is dat Les Atrébates helemaal niet door Marnette is gesloten, maar door de Brusselse BOB. Sterker nog, de vroegere uitbater Michel Forgeot zal later aan het gerecht verklaren dat Marnette in die tijd een trouwe bezoeker was van zijn club. In Neufchâteau komt de oppositie tegen Marnette dan ook van meet af aan van de BOB. Hij kent het milieu té goed, zegt men daar. Zijn banden met Jean-Paul Dumont zouden in dit dossier vervelend kunnen worden, oppert men. Met de figuur van Michel Nihoul is het onderzoek in de richting van het uiterst rechtse Brusselse PSC-milieu aan het evolueren.

Er gaat geen week voorbij of Marnette slaat in Neufchâteau vriend en vijand met verstomming. Hij heeft iets zéér interessants, vertelt hij aan al wie het horen wil. Hij, eerstaanwendend commissaris Georges Marnette, heeft de hand weten te leggen op het onomstotelijke bewijs van een materieel verband tussen Marc Dutroux en het dossier van Jean-Paul Raemaekers. 'Deze vondst is van het allergrootste belang', zal Marnette later in een interview verduidelijken. 'Dit bewijst dat Dutroux niet zomaar de chef is van een kleine criminele bende in Charleroi, maar dat hij wel degelijk banden had met een andere groepering.' Het 'bewijsstuk' bestaat uit een uitvergroot beeldfragment uit een van de bij Raemaekers in beslag genomen videobanden. In een proces-verbaal ter attentie van Connerotte meldt Marnette op 31 augustus 1996: 'Onze aandacht werd in het bijzonder getrokken door de foto, aangeduid met "P37 letter I", waarop een scène te zien is waarin een meisje (voor ons onbekend) vaginaal gepenetreerd wordt door een man. (...) Teneinde tot de beste wetenschappelijke indicaties te komen, hebben wij het laboratorium van de wetenschappelijke politie, in de persoon van operator Nowak Michel, belast met een vergelijkend onderzoek van de foto van Marc Dutroux, genomen op 04.02.1986 door de BOB van Charleroi (fotokopie in bijlage) en de foto uit het dossier waarvan sprake (...). Op basis van dit onderzoek lijkt het ons vanuit wetenschappelijk oogpunt redelijk te stellen dat de persoon op de pornografische foto wel degelijk de voornoemde Marc Dutroux is.*6

Op het einde van zijn proces-verbaal uit Marnette onverholen kritiek op de Brusselse BOB. Als bijlage voegt hij naast de foto nog een recent krantenknipsel waarin naar aanleiding van de zaak-Dutroux wordt beschreven hoe Raemaekers tijdens zijn proces aankondigde dat hij 'namen van hooggeplaatsten' zou noemen.' In zijn pv stelt Marnette fijntjes dat aan het spectaculaire aanbod van Raemaekers om een hem onbekende reden geen gevolg gegeven is.

Onder de politiemensen die de financiële sectie van de Brusselse BOB in Neufchâteau heeft afgevaardigd, zitten ook eerste wachtmeester Eric Eloir en zijn collega's Luc Delmartino en Dany Lesciauskas. Zij hebben een jaar eerder al ach

ter een wispelturige Raemaekers aangehold, tot ze moesten ontdekken dat Jean-Paul Dumont zijn cliënt had verboden nog langer met hen te praten. Het is niet onbegrijpelijk dat de BOB'ers paars uitslaan wanneer ze lucht krijgen van de stunt van Marnette. Zij kennen het dossier vrij goed en beschouwen zijn procesverbaal als pure demagogie. Ze ontwaren een nieuwe zet van Dumont en vinden gehoor bij Bourlet en Connerotte. Niet de Brusselse GP, maar de BOB zal dit spoor verder moeten uitpluizen. Overigens zijn de informatiedossiers Raemaekers-bis nooit afgesloten.*8 Er is dus geen enkele objectieve reden om Raemaekers nu plots aan Marnette toe te vertrouwen.

Zaterdag 7 september 1996 is een dag van blij weerzien tussen Raemaekers en de BOB'ers. Het is inmiddels alweer anderhalf jaar geleden dat ze tegenover elkaar zaten. Raemaekers is geen haar veranderd, merken ze. Nog steeds maakt zijn woordenvloed het nauwelijks mogelijk om op een ernstige manier een vraag te stellen of, als er al een komt, het antwoord te noteren. De BOB'ers hebben het al lang opgegeven om de chaotische bespiegelingen van Raemaekers letterlijk weer te geven in hun pv's. Ze zijn al gelukkig als ze erin slagen de essentie van zijn betoog op ietwat overzichtelijke wijze samengevat te krijgen. Waar ze moeilijker aan kunnen wennen, zijn Raemaekers' wisselende stemmingen. 'In 1994 is er zo eens een scène geweest tijdens een verhoor', zegt een van de BOB'ers. 'Van het ene moment op het andere veranderde zijn gezicht van kleur. Hij bonkte agressief op tafel en krijste als een Spaanse furie. Niemand begreep wat er gebeurde. "Haal die verrader weg!", gilte hij. De zogenaamde verrader bleek een rijkswachter te zijn die de hele tijd achterin het lokaal had gezeten en meeluisterde. Raemaekers had op een bepaald ogenblik een ongelovige grijns rond zijn mond zien verschijnen. Op andere dagen maakte Raemaekers zich boos omdat hij slecht geslapen had, of omdat hij vond dat de BOB nu maar eens iedereen moest gaan arresteren van wie hij de naam genoemd had. Het ergste wat je hem kon aandoen, was hem negeren. Dan kon hij beginnen huilen als een klein kind. Maar het allerergst was zijn manie voor complotten, zijn permanente staat van paranoia. Op een ochtend haalden we hem op uit de gevangenis en weigerde hij uit zijn cel te komen. "Ze" hadden "het" geprobeerd, zei hij. Hij baadde in het zweet. Wat hebben ze geprobeerd? Er kwam een paniekerig verhaal over mannen die die nacht zijn cel waren binnengeslopen en hadden geprobeerd om hem te vermoorden. Hij had gedroomd, zoveel was duidelijk. Maar dat mocht je niet hardop zeggen. Hij is toen een hele week wakker gebleven, want "ze" zouden "het" zeker opnieuw proberen. Aan het eind van die week was hij een wrak. Dat is het hele probleem met Raemaekers. Hij weet veel, erg veel. Maar een deel van de dingen die hij vertelt, bestaan waarschijnlijk alleen in zijn fantasie of hebben daar door zijn grenzeloze paranoia een andere vorm gekregen.'

Het is, begrijpt Raemaekers die zaterdagochtend meteen, de zaak-Dutroux die ervoor heeft gezorgd dat hij opnieuw in het middelpunt van de belangstelling staat. Tegenover zijn ondervragers neemt hij zijn pose van burgermannelijke aan en

zegt hij diep geschokt te zijn door de gebeurtenissen van de afgelopen weken. Nee, hij zoekt niet naar excuses voor zijn eigen wandaden, maar dit... dit is toch iets heel anders. Hijzelf heeft misschien levens verwoest, maar kinderen vermoord? Dat niet. Op plechtstatige toon geeft Raemaekers te kennen dat hij deze keer onvoorwaardelijk zal meewerken met justitie.

Hoewel Raemaekers officieel verhoord wordt binnen het kader van het basisdossier-Dutroux, komen de BOB'ers die dag niets te weten over Dutroux en consorten. De BOB'ers hebben de allergrootste twijfels bij het 'bewijsstuk' van Marnette. Het wazige beeldfragment met het nummer P371 is hen niet onbekend. Daarop is een man te zien met Dutroux-kapsel, een Dutroux-snor en een Dutroux-bril die volgens Marnette een kind aan het verkrachten is. Het fragment is echter al enkele jaren eerder geanalyseerd. Op basis van meubels, behang en kledingstukken is toen geconcludeerd dat het uit het begin of midden van de jaren zeventig moet dateren. Raemaekers zelf spreekt met enig misprijzen over 'oldies'. Dat zijn veelal 8 millimeter-filmpjes van seksfeiven met kinderen die pas daarna zijn overgezet op VHS. Dit materiaal wordt wel nog steeds, meestal bij gebrek aan beter, intensief geruimd onder minder kapitaalcrachtige pedofielen, maar heeft in de loop der jaren een eindeloos lange weg afgelegd. In de tijd waarin de P371-opname gemaakt is, was Marc Dutroux nog een prille twintiger die er totaal anders moet hebben uitgezien dan de man op de foto.

Raemaekers geeft te kennen dat hij Dutroux nooit heeft ontmoet. Het P371-beeld zegt hem wel iets. 'Het is een oude bekende uit het milieu', legt hij uit. En als de BOB'ers de moeite zouden nemen om na te gaan of er op de originele beeldband ook klank te horen is, dan zouden ze merken dat de would be-Dutroux Nederlands spreekt - een taal die Dutroux vreemd is.*9

Raemaekers zelf neemt tijdens zijn verhoor van 7 september de draad weer op waar hij hem anderhalf jaar eerder heeft laten liggen: het circuit van de par-touzes (Frans voor groepsseksfeiven of orgieën) uit het Brussel van de jaren tachtig. Hij praat urenlang over een seksfeiv met minderjarigen die in 1992 zou hebben plaatsgevonden in een witte villa te Meise. Hij geeft een beschrijving van de villa, met een salvo aan details over de kleur van het plafond, de tapijten, de kleur van de canapés etc. De witte villa zal later veelvuldig opduiken in andere getuigenissen. Raemaekers beschrijft hoe vijf kinderen, van wie hij de leeftijd op negen tot dertien jaar schat, verkracht worden door een tiental mannen. Het ging om lieden die hij niet of nauwelijks kent, maar van wie hij zich wel het wagenpark - Jaguars, BMW's en Mercedesen - kan herinneren. Een van de aanwezigen was een bekende Brusselse advocaat, zegt hij. Dit soort feestjes werd luidens Raemaekers wel vaker georganiseerd, maar wat hem die keer schokte, 'was het feit dat er geen vrouwen aanwezig waren.' Op zondag 15 september geeft hij nog meer details en tekent hij een plattegrond van de villa *10

Het is vooral naar aanleiding van deze verklaring dat onderzoeksrechter Connerotte eind september het dossier 111/96 opent.*11 Binnen de rijkswacht wordt dit deel van het onderzoek Opération Dauphin gedoopt. Ondanks het feit dat men inmiddels wel weet dat het proces-verbaal van Marnette geen hout

sniijdt, geldt het als initieel pv van het dossier 111/96 dat Raemaekers met Dutroux verbindt. Los daarvan zijn er immers wel aanwijzingen dat de feiten waarover Raemaekers getuigt, in verband te brengen zijn met het relatiernetwerk rond Michel Nihoul.

In zijn proces-verbaal heeft Marnette het bewuste fragment aangeduid met de code P371. Dat laat vermoeden dat de GP de banden is gaan ophalen bij de griffie in Brussel. Niets is minder waar, zo blijkt. Het duurt een maand vooraleer de BOB'ers alle nog beschikbare banden hebben bekeken. Begin oktober melden zij aan Connerotte: 'Ten gevolge van zijn verklaringen, hebben wij bij de diensten van commissaris Marnette de in beslag genomen cassettes opgehaald die hij had onttrokken aan de griffie van de correctionele rechtbank. Wij hebben deze cassettes bekeken en we hebben de bewuste scène niet teruggevonden. Vervolgens hebben wij alle in dossiers ten laste van Jean-Paul Raemaekers in beslag genomen goederen laten opvragen. Wij hebben vastgesteld dat de bewuste cassettes vernietigd zijn(...). Sta ons toe te stellen dat wij niet begrijpen wat het doel is van de door Marnette afgelegde verklaringen. Het lijkt ons wenselijk de heer Marnette om uitleg te vragen over welke elementen nu precies als basis hebben gediend voor zijn pv van 31/08/96.'"

Het heeft er alle schijn van dat Marnette Raemaekers bij de zaak-Dutroux heeft betrokken met behulp van een vals pv. 'De achterliggende bedoeling was evident', blikte een BOB'er later terug. 'Net als een dik jaar daarvoor, in maart 1995, wou hij de controle verwerven over Raemaekers, bij voorkeur door hem zelf te gaan verhoren. Waarom weten we niet. Maar als je ziet wat Marnette korte tijd later heeft uitgespookt met Elio Di Rupo, dan hebben we op z'n minst een sterk vermoeden.'

Het is op zich niet uitzonderlijk dat in beslag genomen goederen vernietigd worden. Zeker indien ze deel uitmaken van een strafrechtelijk onderzoek dat al aanleiding heeft gegeven tot een veroordeling en waarbij elke kans op verbreking daarvan verstreken is. In het geval van Raemaekers bestaan er in 1996 bij het Brusselse parket echter nog diverse gerechtelijke onderzoeken waarvoor de in beslag genomen videobanden in theorie nuttig bewijsmateriaal kunnen vormen. En toch gebeurt het. Met net zoveel gemak als ze op een openbare veiling terechtkomen, gaan de Raemaekers-tapes de oven in.

Over de kelders van het Brusselse justitiepaleis gaan de wildste verhalen. Er liggen gigantische bergen bewijsmateriaal uit oude gerechtelijke dossiers opgestapeld waarin naar verluidt alleen de ratten nog hun weg weten te vinden. Voor een stapel videobanden is op 27 februari 1995 geen plaats meer. Die dag beslist het Brusselse hof van beroep om ze te laten vernietigen. De beslissing wordt met een ongeziene efficiëntie genomen: de eerste dag na het verstrijken van Raemaekers' termijn om in beroep te gaan tegen zijn veroordeling tot levenslange dwangarbeid. Het haastige besluit om dat te doen, ontdekt BOB'er Eloir later, is genomen door advocaat-generaal Marchal. Op 16 juni 1996 zijn de videobanden vernietigd, op drie na. Twee banden mochten van Marchal niet verdwijnen, eentje werd bij het vernietigen vergeten.*13

Achteraf bekeken lijkt het alsof Marnette met zijn pv van 31 augustus 1996 precies het omgekeerde bereikt heeft van wat hij beoogde. In plaats van Raemaekers binnen te rijven als 'informant', moet hij machteloos toezien hoe de concurrenten van de BOB dat doen.

Op 12, 13 en 15 september 1996 maken de kranten *Le Soir* en *La Libre Belgique* zonder een duidelijke aanleiding melding van Jean-Paul Raemaekers en de belangstelling van het parket van Neufchâteau voor zijn verleden. 'Het is duidelijk dat het doel van deze artikelen er niet in bestaat nieuwe informatie over het onderzoek ter kennis te brengen van het publiek, maar enkel de aandacht van "sommigen" te vestigen op de verklaringen van Raemaekers', klinkt het later in een proces-verbaal van de BOB'ers Eric Eloir en Luc Delmartino." Vooral de artikelen van Gilbert Dupont van *La Dernière Heure*, in wie ze de boezemvriend van Marnette vermoeden, genieten hun bijzondere aandacht. Dupont kan zijn diepe droefenis en verontwaardiging niet verbergen wanneer hij op 31 oktober 1996, in primeur weliswaar, melding moet maken van het feit dat Marnette het onderzoeksteam in Neufchâteau met slaande deuren verlaten heeft. In een artikel getiteld 'Het onderzoek loopt niet langer gesmeerd' maakt de journalist gewag van 'vermomde pressie' en 'sabotage' van het onderzoek-Nihoul." Op dezelfde pagina als de lofzang staat nog een merkwaardig artikel, eveneens ondertekend door Gilbert Dupont. Daarin wordt melding gemaakt van een inbraak, door onbekenden, bij advocaat Jean-Paul Dumont. De wereld is klein, zo blijkt: 'Men ging aan de haal met vijftigduizend frank, maar vooral ook met een welbepaalde geluidscassette, blijkbaar uitgekozen, aangezien andere cassettes niet werden meegenomen. Het ging enkel om een cassette waarop de advocaat een onderhoud had geregistreerd met een vroegere cliënt, thans opgesloten in de gevangenis van Namen. Stippen we aan dat de advocaat heeft geweigerd om te zijner gunste tussenbeide te komen. Wie is die cliënt? Niemand minder dan de Brusselaar JeanPaul Raemaekers..."

Het artikel is de Brusselse BOB'ers Eloir en Delmartino niet ontgaan. Twee manifeste onjuistheden vallen hen op. Eén: het klopt allerminst dat Dumont destijds zou hebben geweigerd Raemaekers bij te staan, integendeel. Twee, en meer intrigerend: er is helemaal geen cassette gestolen bij Dumont. Toen zij vernamen dat er zou zijn ingebroken in het kantoor van de advocaat, hebben ze zelf onmiddellijk contact opgenomen met de politie van Vorst. De officier van wacht faxt hen het proces-verbaal dat op 29 oktober 1996 is opgesteld na het binnenlopen van de klacht, en voegt er ook een computerprint bij van de dienst 101, waar de klacht is gemeld." De inbraak, zo kunnen de BOB'ers daaruit opmaken, vond plaats in de nacht van 28 op 29 oktober en is 's ochtends vastgesteld. De politie van Vorst, zo blijkt, is echter pas om 16.45 uur in de namiddag verwittigd via de dienst 101 en is om 17.19 uur ter plaatse. Van advocaten zou je op z'n minst mogen verwachten dat ze weten hoe ze moeten reageren op een inbraak, maar de associés van Dumont laten vreemd genoeg een volle werkdag verstrijken alvorens de politie te bellen. Voor de politie kwam, is de Brusselse GP in alle discretie al ter plaatse geweest.*18

'Dit was waarschijnlijk een van de laatste interventies van commissaris Marnette, voor zijn vertrek met vakantie', stellen de twee BOB'ers in een procesverbaal. 'In datzelfde document zeggen ze ook: Al deze elementen bevestigen onze eerdere conclusies: Raemaekers hindert, en het is mogelijk dat men hem tracht te intimideren.*20

Ze vrezen dat het de bedoeling is dat Raemaekers het artikel onder ogen krijgt. Dat er nooit een bandje is gestolen, lijkt wel zeker te zijn wanneer advocaat Dumont in de avond van 31 oktober via een persmededeling 'formeel ontken' dat er in zijn kantoor iets anders zou zijn ontvreemd dan een bedrag van 50.000 frank.

De sfeer is dus gespannen. Zonder dat er een bewijs is geleverd van het bestaan van iets als een invloedrijk Brussels pedofiliënetwerk, versterken de incidenten en de politionele spelletjes in de maand oktober 1996 het vermoeden dat de onrust in bepaalde kringen groot is.

NOTEN

- 1 Begin 1997 verdiept privé-detective André Rogge zich in de gegevens die hebben geleid tot de graafwerken in Jumet. Het is zijn overtuiging dat de hele operatie is opgezet met de hulp van Flagothier. Rogge zegt dat hij de naam van de advocaat aantrof in de statuten van de BROCC.
- 2 Raemaekers zal Loriaux overigens aan een advocaat helpen. Dat wordt de hoger al beschreven Jean-Marie Flagothier, zijn eigen raadsman dus. In de maanden die volgen zal Raemaekers nog meer celgenoten toevoegen aan het klantenbestand van Flagothier.
- 3 Verhoor Serge Loriaux, BOB Brussel, 21 september 1996, pv 116.342.
- 4 Ook de gerechtelijke politie van Aarlen is bij dit centrale onderdeel van het onderzoek betrokken.
- 5 Interview met Georges Marnette in het weekblad *Ciné Revue*, januari 1997.
- 6 GP Brussel, 31 augustus 1996, pv 38.649.
- 7 Het gaat om een artikel uit *Het Nieuwsblad* onder de kop: Als ik spreek, barst dit land.'
- 8 Het gaat om de dossiers met deze notitienummers: BR [37.66.104743/95](#), BR [37.66.104744/95](#) en BR [37.66.104748/95](#).
- 9 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 7 september 1996, pv 113.243
- 10 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 15 september 1996, pv 113.454.
- 11 Connerotte heeft op dat ogenblik, naast het 'basisdossier' rond de ontvoering van en de moord op kinderen tegen Marc Dutroux en consorten (86/96), al vier nevendossiers geopend: autozwendel (87/96), verdwijning Loubna Benaïssa (108/96), verklaringen XI, X2, X3 en X4 (96/109) en verklaringen Nathalie W (110/96). Later komen daar nog bij: bescherming XI (136/96) en het netwerk rond zakenman L.V uit Walcourt (139/96).
- 12 Vaststellingen BOB Brussel, 11 oktober 1996, pv 115.411.
- 13 Vaststellingen BOB Brussel, 11 oktober 1996, pv 115.411.
- 14 BOB Brussel, 28 oktober 1996, pv 116.342.
- 15 Een jaar later zal Gilbert Dupont met even grote stelligheid berichten over het feit dat dankzij het noeste werk van Marnette en zijn collega's gebleken is dat Michel Nihoul zo onschuldig is als een lam.

16 La *Dernière Heure*, 31 oktober 1996.

17 Politie Vorst, 29 oktober 1996, pv 4185 en telex dienst 101, nr B961024882.

18 In telex 619 van de politie van Vorst staat: 'Iemand van het labo van de GP was al ter
plaats en heeft het nodige gedaan.'

19 BOB Brussel, 28 oktober 1996, pv

116.342. 20 BOB Brussel, 31 oktober 1996,

pv 116.351

2 Zomer 1996

Marc Dutroux en Michel Nihoul

1 'Wat An en Eefje betreft, sprak Marc

Dutroux van een bestelling.'

Michel Lelièvre, 19 augustus 1996

In het huis van zijn grootmoeder in het Naamse Tamines zit Benoit Lelièvre met ongeloof naar het tv-scherm te staren. De schriële jongeman die hij op het journaal in kogelvrije vest de trappen van het justitiepaleis open af ziet huppelen, dat is zijn broer. 'Ik kan niet geloven dat dit zijn idee is geweest', zegt Benoit. 'Hij was zo onzeker. Zolang ik hem ken, heeft hij nooit goed geweten wat hij wilde in het leven. Altijd weer had hij een nieuwe passie. Nu eens auto's, dan ging hij verwoed fotografie studeren, een maand later verkocht hij drugs. Altijd liet hij zich op sleptouw nemen door anderen.'

Vader is al van het toneel verdwenen wanneer Michel Lelièvre op 11 mei 1971 ter wereld komt in Tamines. Zijn moeder is zeventien. Ze heeft haar jeugd doorgebracht in opvangtehuizen en viel daarna in de armen van verkeerde mannen. Een sociaal assistente brengt de baby na tien maanden naar een pleeggezin. Twee jaar later komt Benoit ter wereld, om kort daarna in datzelfde gezin te worden opgenomen. Josette Dumont ontfermt zich behalve over de eigen vierkoppige kroost nog eens over vier geplaatste kinderen. In dit grote christelijke gezin staan goede manieren en zondags kerkbezoek centraal. 'We waren overbeschermd', vindt Benoit. 'Op dat uur moest je opstaan, dan moest je thuis zijn om te eten, dan moest het licht in de slaapkamer uit... Voor alles waren er regels.'

Michel is vijf wanneer zijn moeder trouwt met haar jeugdliefde, Christian Lelièvre - die de twee broertjes een familienaam zal geven. 'Eerst waren ze blij', herinnert Josette Dumont zich nog. 'Mama was eindelijk zoals de andere mama's. Maar de stemming sloeg snel om.' Michel en Benoit blijven bij het pleeggezin. Christian Lelièvre brengt het gros van zijn tijd door met drank en gokken. Na twaalf jaar trekt hij opnieuw in bij zijn ouders in Saint-Servais. Niet lang daarna, op kerstnacht 1988, wordt de oude buurman in Tamines, Edward Nadej, beroofd en met een bijl vermoord. Christian Lelièvre wordt later door het assi

De verhouding tussen vader en stiefzonen loopt niet over rozen. Negen jaar is Michel, wanneer Josette Dumont veranderingen in zijn gedrag rapporteert aan de sociaal assistente. 'Hij werd tegendraads en wild. Zijn schoolresultaten gingen naar beneden. Hij vertrouwde niemand meer. Ik dacht dat het met de puberteit te maken had. Later ben ik de link gaan leggen met de bezoeken aan hun ouders. Er is één weekinde geweest waarop er iets moet gebeurd zijn. Wekenlang zijn ze onhandelbaar geweest. Geen van beiden wilde er iets over zeggen. Vele jaren later maakte Benoit er een opmerking over, toen ik hem uitleg gaf over de seksualiteit. Hij zuchtte: *Si je pouvais retrouver mes sept ans.'*

Eens ze meerderjarig zijn, gaan de broers elk hun eigen weg. Aan het einde van de jaren tachtig zwerft Michel Lelièvre van het ene adres naar het andere in Sambreville en Namen. Bij de politie kent men hem als een kleine, ongevaarlijke druggebruiker. Hij komt in 1990 en '91 aan de kost als monitor op vakantiekolonies voor kinderen, en probeert het nog even als klusjesman. Om zijn duurdere wordende druggebruik te bekostigen, start Lelièvre een straathandeltje in cocaïne. Eind 1993 vliegt hij daarvoor voor een jaar achter de tralies. De man die hij in de gevangenis van Vorst leert kennen, belooft hem op het rechte pad te brengen. Hij heet Casper Flier. De Nederlandse homofiel heeft voor Lelièvre een boontje én een baantje. Na zijn vrijlating wordt hij pompbediende in Hastière, nabij Dinant. Flier brengt hem in contact met Michel Nihoul. Vreemd genoeg klikt het meteen met de grootsprakerige Brusselaar. Lelièvre stelt Nihoul aan zijn vriendenkring voor als 'de man die alles kan regelen'. De avances van Flier interesseren hem minder. Hij verlaat het pompstation en zoekt zijn heil in de autoschrootsector. De eerste die hij daar tegen het lijf loopt is Michael Diakostavrianos, handelaar in autobanden en -wrakken. Diakostavrianos kent wel een plek waar Lelièvre kan logeren. Het huis in Jemeppe-sur-Sambre, waar Diakosta zijn autobanden stapelt, is rommelig maar ruim. De eigenaar, Marc Dutroux, is een schappelijke kerel, zegt Diakostavrianos. Het is de zomer van 1995.

Het huis is inderdaad een puinhoop, maar Lelièvre stelt zich tevreden met een dunne matras en een paar planken als nachtkastje. In ruil vraagt de huisbaas hem of hij 'af een toe een klusje kan helpen opknappen'. De onverschilligheid waarmee Lelièvre instemt, roept bij Dutroux herinneringen op aan Jean Van Peteghem, de al even roekeloze nietsnut met wie hij in het midden van de jaren tachtig kinderen ontvoerde. Hij leent hem geld. Terugbetalen is niet Lelièvres sterkste punt. 'Spijt? Na elke ontvoering had ik spijt', zegt Lelièvre later. 'Hij zei altijd dat ik schulden had en dat ik die moest inlossen.' Later geeft Lelièvre toe dat het om belachelijk lage bedragen ging, en dat hij in feite telkens weer bezweek onder Dutroux' psychologische overwicht. 'Hij heeft me verplicht om te helpen bij die ontvoeringen, gewoon verplicht. In het begin geloofde ik het niet. Zelfs toen ik An en Eefje in die auto deed stappen, geloofde ik gewoon niet dat het gebeurde. Wat later die nacht, toen we met autopech langs de kant van de weg stonden, stelde ik voor om de meisjes daar achter te laten. Geen sprake van, zei

Dutroux. Ik had de kracht niet om te reageren (...). Ik had de middelen niet om hem uitleg te vragen. Ik heb getracht om erover te praten met Sandra, een vriendin, en ook met mijn moeder. Het is er nooit van gekomen.*3

Samen met Diakostavrianos reist Lelièvre vanaf juni 1995 vaak met een lading autobanden naar Slowakije, waar ze zich voordoen als goed boerende westerlingen. Dutroux vergezelt hen zo vaak als hij kan. Tijdens de eerste reis ontmoet Lelièvre in een badhuis in Trencin Vanda Ducka, een armzalige secretaresse. Twee weken na de geboorte van hun baby, op 22 juni 1996, zien ze elkaar voor het laatst. Lelièvre belooft dat hij in augustus zal terugkomen. Op 10 augustus 1996 krijgt Vanda hem nog even aan de telefoon. Hij maakt een nerveuze indruk, bedenkt ze. 'Ik ben die avond naar dancing La Bûche gegaan om me af te reageren', beschrijft Lelièvre later de uren na de ontvoering van Laetitia Delhez. 'Ik was enorm nerveus en heb een shot genomen.' Zijn woorden komen uit de tekst van een verhoor dat het land zal veranderen. De bekentenis van Michel Lelièvre is de dominosteen die het systeem-Dutroux omver zal doen vallen. Lelièvre praat. De andere arrestanten doen dat aanvankelijk niet.

Wat er die vrijdagavond met Laetitia gebeurd is, weet Lelièvre niet. Hij precificeert tijdens een volgend verhoor dat de burens van Dutroux stonden toe te kijken toen hij het slapende meisje uit de auto laadde en naar binnen droeg. Dutroux had haar in een deken gewikkeld. 'Ik zag hen kijken en heb gezegd dat ze dronken was.' Tijdens de rit naar Marcinelle, weet hij nog, heeft Dutroux hem een en ander verteld. 'Hij zei dat hij niet de enige was die dit soort dingen deed. En hij zei ook dat hij altijd op bestelling werkte.'

In de avond van 15 augustus worden in Kain en Bertrix opsporingsaffiches gerecycleerd als brandstof voor vreugdevuren. Mensen komen op straat, trachten een glimp op te vangen van de verloren gewaande kinderen. Ook Marc Dutroux zit te genieten, zij het dan in een verhoorkamer te Marche-en-Famenne. Het is 21.30 uur. Enkele uren eerder heeft hij zijn historische woorden gesproken: 'Ik zal u twee meisjes geven.' De bevrijding is onder zijn voorwaarden verlopen. Dutroux stapte mee de kelder in, opende zelf het luik en nam de omhelzingen van de getraumatiseerde kinderen triomfantelijk in ontvangst.

Waarom? Waarom? 'Ik wou een wereld voor mezelf creëren. Het idee is gegroeid na mijn vrijlating. Ik kon niet meer leven in de maatschappij zoals ze is. Het is de schuld van anderen dat ik zo geworden ben. Het was kiezen tussen het bezit van een meisje of zelfmoord (...). Ik heb mijn bekentenissen afgelegd en u de bergplaats aangewezen, omdat ik niet wou dat de meisjes zouden afzien.' Als je de verhoorteksten van die eerste dagen overloopt, hoor je Dutroux rekenen en speculeren. Hij kent de hem aanbelangende delen van het Belgisch Wetboek van Strafvordering uit het hoofd. Hij wil er vanaf geraken met een dubbele ontvoering. Geen moord. Die avond vraagt rijkswachter Demoulin hem wie 'Julie' is. Dutroux geeft geen krimp. 'Sabine voelde zich eenzaam. Ze wou gezelschap en sprak me voortdurend over haar klasgenootje. Het meisje heette Julie

Lejeune. Vandaar.' Dutroux grijnst. Het woord Julie, weet hij wel, is door Julie Lejeune met een stiftje neergeschreven op een muur in de kooi van Marcinelle. Het verhoor wordt onderbroken. De speurders trekken een en ander na. Wat blijkt? Sabine Dardenne had inderdaad een vriendin in haar klas die toevallig dezelfde naam droeg als het lotgenootje van Melissa Russo. Om 21.55 uur staan Demoulin en zijn collega er weer. Dutroux heeft zitten tobben. Hij heeft met Lelièvre nooit gesproken over Julie en Melissa, maar acht hem wel in staat om dadelijk, in één moeite door, alles te bekennen. Dutroux denkt een uitweg te zien.

Als je je achteraf tracht te verplaatsen in de geest van Dutroux, wordt meteen duidelijk dat Michel Lelièvre wel onschuldig moét zijn aan de ontvoering van Julie en Melissa. Dutroux bekent die avond spontaan de ontvoering van An Marchal en Eefje Lambrecks, niet die van Julie en Melissa.' Blijkbaar kan Lelièvre enkel met betrekking tot An en Eefje een risico vormen. De 'bekentenis' heeft iets hilarisch: 'Ik ben vorig jaar met Lelièvre naar Oostende gegaan. Hij had me gezegd dat hij in contact stond met een netwerk dat meisjes kocht voor prostitutie. Ze betaalden honderdduizend frank per meisje. We zijn toen vertrokken met de Citroën CX maar we kregen autopech (...). Een week later zijn we teruggegaan. Er stonden twee meisjes te liften en we hebben ze meegenomen. We hebben ze een slaapmiddel doen slikken. Lelièvre is gestopt aan een telefooncabine en heeft iemand gebeld, hij heeft niet gezegd wie. We hebben de meisjes meegenomen naar de Route de Philippeville. Lelièvre heeft de meisjes toen in de Ford Sierra gelegd en is ermee weggereden. De volgende dag heeft hij mij dan betaald.*8

De speurders twijfelen. Dat ze een bende hebben opgerold die kinderen ontvoerde, lijkt vast te staan. Bij Michel Lelièvre kunnen ze zich echter met de beste wil van de wereld geen leider voorstellen. Bendeleiders praten doorgaans niet, ze worden erin gepraat.

Wanneer Michel Lelièvre in de voormiddag van 16 augustus zijn relaas over de ontvoering van Sabine Dardenne doet, gebeurt dat op een toon die eerder zou moeten slaan op een amateuristisch voorbereide autodiefstal. 'Dutroux is me toen komen ophalen bij mijn moeder', zegt Lelièvre achteloos. 'Het kind reed met de fiets naar school. Dutroux heeft haar gepakt toen we haar voorbij reden met de mobilhome.' Met dezelfde vanzelfsprekendheid legt hij uit waarom Sabine ontvoerd werd. 'Dutroux heeft me later uitgelegd dat het hier ging om een bestelling en dat ze alweer vertrokken was.*9

's Namiddags worden Lelièvre foto's voorgelegd van An en Eefje. Hij heeft weinig uitleg nodig. 'Dat zijn die meisjes die we toen aan de kust ontvoerd hebben. Ik heb geen flauw idee wat er van hen geworden is.' Michel Lelièvre lijkt allang te hebben begrepen dat er geen ontkomen meer aan is. Zijn vrije leven is voorbij. Hij blijft praten. 'Dutroux wou dat ik de man met wie hij voorheen kinderen ontvoerde zou vervangen', legt hij uit. 'Ik denk dat die persoon Weinstein was.' Die avond vertelt Lelièvre het verhaal van de twee Ieren, zoals het later door het onderzoek zal worden bevestigd. In Oostende - ter hoogte van het stedelijk

zwembad, blijkt later - zagen ze de twee meisjes liften die Dutroux eerder had opgemerkt in de kusttram. Ze waren de laatste reizigers op de laatste tram die Oostende als eindstation had. De meisjes moesten nog een heel eind verder. Ze stapten in de CX Nog voor die de E40 richting Brussel opreed, lagen ze al verdoofd op de achterbank. Een uurtje later viel de auto in panne. Op een parking langs de E19-autosnelweg wekte Dutroux twee in hun auto slapende lereren. Die reden met hem naar Sars-la-Buissière waar ze mochten overnachten. Dutroux keerde terug met een Ford Sierra en pikte Lelièvre en de twee meisjes op.*10

Het bleef Lelièvre lange tijd een raadsel waarom Dutroux het waanzinnige risico nam om zijn handlanger en de twee slachtoffers in het holst van de nacht achter te laten langs een autosnelweg. Toch denkt hij het antwoord te kennen: 'De ochtend na de ontvoering had Dutroux een belangrijke afspraak. Hij is pas omstreeks vijf of zes uur 's avonds teruggekomen. De dag daarop ben ik zelf naar Slovaakse vertrokken. Wat An en Eefje betreft, sprak Dutroux van een bestelling.' Tijdens datzelfde verhoor zegt hij ook: 'We hebben heel vaak verkenningstochten ondernomen.*11

In de namiddag van vrijdag 16 augustus is de schok na de tweevoudige bekentnissen over An en Eefje amper verwerkt, of daar komt nog meer nieuws uit de verhoorkamer van Marc Dutroux. De op hem afgevuurde vragen hebben hem duidelijk gemaakt dat de speurders ook over Julie en Melissa alles al weten. Hij kiest voor dezelfde uitweg als de vorige avond, en wijst opnieuw de jonge junkie aan als het kopstuk. 'Michel Lelièvre ken ik al twee jaar, hij zei altijd dat hij alles kon krijgen wat hij wou. Op een dag vroeg ik hem een meisje, wat natuurlijk niet ernstig bedoeld was. Oké, zei Lelièvre, dat zal vijftigduizend frank kosten. Wat later kwam ik terug thuis en trof ik daar Julie en Melissa aan. Lelièvre zei dat hij ze samen met Bernard Weinstein had ontvoerd. Ik wou ze helemaal niet en heb nog gezocht naar een manier om ze te kunnen laten gaan. Eerst verbleven ze boven in een kamer, daarna heb ik de kelder ingericht.' Dutroux beweert dat An en Eefje ontvoerd werden door Weinstein en Lelièvre en dat zijn aandeel beperkt bleef tot het depanneren met de Ford Fiesta. 'Ik heb ze in de kamer met kettingen vastgemaakt aan het bed', zegt hij nog. 'Er was een probleem, want op dat ogenblik zaten Julie en Melissa nog in dat huis. Na enkele dagen zijn Weinstein en Lelièvre An en Eefje komen ophalen. Er was nog een derde man bij. Ik heb de twee meisjes daarna nooit meer teruggezien.'

Enkele uren na dit verhoor staat Marc Dutroux in Sars-la-Buissière in het ruime weiland achter de woning van Michèle Martin. Geëscorteerd door politiemensen baant hij zich een weg langs de nog niet weggetakelde autowrakken. De massaal aanwezige pers is op een ruime afstand gehouden. 'Hier is het', zegt Dutroux, een plek helemaal achteraan het weiland aanwijzend. Tijdens zijn verhoor, de vorige dag, heeft een BOB'er Dutroux in de hoek gedrumd. Werd hij op 6 december 1995 niet gearresteerd door de politie van Charleroi vanwege een of andere gijzelingsactie? Wie zorgde er voor Julie en Melissa tijdens zijn gevangenschap? 'We moesten inderdaad een oplossing vinden voor Julie en Melissa',

antwoordde Dutroux. 'Weinstein zag er maar één: hen allebei doden. Ik wou dat niet. Daarom heb ik Weinstein Rohypnol toegediend en heb ik hem levend begraven (...). Het was de bedoeling dat Lelièvre de kinderen eten zou brengen. Ik had hem daarvoor vijftigduizend frank gegeven. Toen ik uit de gevangenis kwam, leefden Julie en Melissa nog, maar ze waren er heel slecht aan toe. Julie is na enkele uren gestorven, Melissa vier of vijf dagen later (...). Ik heb hen begraven in Sars-la-Buissière en ben bereid de plaats aan te wijzen waar de drie lichamen liggen.*12

Wanneer Dutroux die zaterdag de begraafplaats van Julie Lejeune, Melissa Russo en Bernard Weinstein aanwijst, doet hij dat achteloos. Hij heeft meer belangstelling voor de kraanman dan voor de put. De ingezette machine is zijn eigen Liebherr. Dutroux geeft te kennen dat de kraanman er weinig van bakt, maakt grapjes: 'Zo dadelijk valt hij zelf in de put.' Onderzoeksrechters Jean-Marc Connerotte en Martine Doutrève staan met verstomming toe te kijken wanneer Dutroux voorstelt om het zelf te doen: Als hij zo doorgaat, staan we hier morgen nog.

Marc Dutroux wordt die avond in de gevangenis in elkaar getimmerd door enkele medege-detineerden. Hij verwijt het gerecht dat het hem onvoldoende beschermt en weigert elke verdere medewerking. Van haar kant blijft Michèle Martin tijdens haar verhoren achter de feiten aanhollen. Sabine en Laetitia? Dat kan of wil ze niet geloven. Een geheime bergplaats in de kelder? Daar wist ze niks van af. Julie en Melissa? Niet op de hoogte. Drie lijken in haar tuin? Niet te geloven. Wat ze haar ondervragers van de GP van Aarlen wel kan vertellen - maar dat weten ze inmiddels al - is dat haar man 'de voorbije week veel contact had met een zekere Jean-Michel uit Brussel.*13 De genaamde Michel Nihoul is op vrijdag 16 augustus gearresteerd. Een vergissing, zegt hij.

En Michel Lelièvre? Hij praat. Weinstein komt ter sprake. 'Die had dezelfde voorkeur voor meisjes als Dutroux', zegt Lelièvre. Hij herinnert zich hoe ze op een dag met z'n drieën naar een uitzending op de vrije zender Fun Radio luisterden. Een jong meisje vertelde over haar relatie met een oudere man. 'Het viel me op dat Weinstein de anderen tot stilde maande om te kunnen luisteren. Dutroux merkte toen op dat Weinstein van kleine meisjes hield.' Hoewel het Lelièvre bekend moet zijn dat de Fransman inmiddels dood is, zuivert hij hem van alle schuld voor de ontvoering van An en Eefje. 'Dat waren Dutroux en ik.' Met de ontvoering van Julie en Melissa heeft hijzelf niks te maken, zegt hij fel. Dan, opnieuw over An en Eefje: 'Dutroux zei me later dat hij de twee meisjes had overgebracht naar de plaats waar ze moesten zijn. Ik begreep daaruit dat het ging om de persoon die de bestelling geplaatst had.*15

Ook over Laetitia hoorde Lelièvre iets zeggen waaruit hij meende te kunnen opmaken dat het hier om 'een bestelling' ging. Drie dagen na de ontvoering, net voor zijn arrestatie, heeft Dutroux hem nog verteld dat 'de klus erop zit.*16 Voor Michel Lelièvre is het de evidentie zelve dat hij maar een kleine, onbeduidende schakel was in een netwerk dat zowel kinderen als volwassen vrouwen zou ver

handelen. 'Terwijl we zochten naar meisjes, legde Dutroux mij uit dat ze aan bepaalde kenmerken moesten voldoen', verklaart hij op 19 augustus. 'Hij zei dat hij Nihoul had gevraagd of hij plaatsen in België kende waar ze de meisjes konden laten werken. Nihoul had ja gezegd. Ze konden de meisjes van Slovakije overbrengen (...). Kort na de ontvoering van An en Eefje kwam er een man met een Mercedes 190, oud model, aan in Sars-la-Buissière. Dutroux heeft me toen gezegd dat diegenen die de bestelling hadden geplaatst de meisjes waren komen bekijken, maar dat ze hem niet interesseerden. Dutroux had schrik van hem. Hij was die man nog geld verschuldigd. Ik heb An en Eefje nog gezien na het bezoek van die man. Ze waren naakt. Zo kunnen ze niet ontsnappen, zei Dutroux. Ik zag hoe een van hen verplicht werd tegels te poetsen in Marcinelle.*17

Twee dagen later komen er bij Lelièvre nog meer herinneringen opborrelen over An en Eefje. 'Het is Dutroux zelf die ze uitgekled heeft', vertelt hij. 'De kettingen en de sloten waarmee hij ze vastmaakte, waren nieuw. De dag voordat ik naar Slovakije vertrok, heb ik An en Eefje nog gezien in Marcinelle. Dutroux stelde me voor dat ik een van hen zou verkrachten. Want, zei hij, als je terugkomt zullen ze er waarschijnlijk niet meer zijn.*18 Lelièvre heeft de twee Hasseltse meisjes daarna inderdaad nooit meer gezien.

22 augustus 1996. Michel Lelièvre praat over Sabine Dardenne. Marc Dutroux was razend toen bleek dat hij, Lelièvre, tijdens het schaken van het meisje ei zo na haar fiets vergat mee te nemen. 'Hij heeft een heel scenario uitgewerkt om haar te doen geloven dat haar ouders het losgeld niet wilden betalen en dat zijn chef haar wou doden. Dutroux zou de rol van haar beschermer spelen. Ik heb dat spel niet meegespeeld. Ik zag het meisje huilen (...). Dutroux zei achteraf dat zij de dochter was van een rijkswachter. Hij legde uit dat hij de meisjes conditioneerde, zodat ze gehoorzaam en onderdanig waren eens ze bij de klanten terechtkwamen.*19

Sabine Dardenne kan zich niet herinneren ooit iemand anders te hebben gezien dan Marc Dutroux. Het meisje houdt zich verbazingwekkend kranig, wanneer ze op 20 augustus 1996 wordt verhoord. Op dinsdag 28 mei 1996 was ze per fiets van haar woning in Kain vertrokken om 7.20 uur. Het was nog donker buiten. De straat was slecht verlicht. Ze werd in een bestelwagen gesleurd. De man met de snor probeerde haar te verdoven met pillen en druppels die hij in haar mond trachtte te krijgen. Het lukte niet. Ze slikte niet door en was nog wakker toen ze omstreeks 10.30 uur in Marcinelle aankwamen. Ze werd in een ijzeren koffer geduwd en zo naar binnen gebracht. Op de eerste verdieping ging de koffer open. Ze moest zich uitkleden. Ze werd aan een bed vastgeketend en verbleef enkele dagen in een kamer. 'Toen heeft hij me gezegd dat mijn ouders geen losgeld wilden betalen en dat de chef hem had gezegd dat hij mij moest doden. Hij beloofde me dat hij me zou verstoppen. Hij bracht me naar de kelder.' Daar kwam ze enkel nog uit wanneer hij er was. 'Eén keer bleef ze acht dagen lang in de kelder. Was Dutroux er wel, dan aten ze samen en verplichtte hij haar om met hem naar een pornofilm te kijken. Dutroux liet haar ook het huis schoonmaken. 'Niet in de kelder, daar was het heel vuil', stipt Sabine aan. 'Daar werd nooit

gekuist (...) Hij vertelde me dat de chef zelf ook kinderen had en dat hij rijker was dan een minister. Hij vertelde me dat hij zeven huizen bezat die alle door honden bewaakt werden en dat hij al heel lang deel uitmaakte van de bende.*20

Nauwgezet overloopt Sabine Dardenne met de speurders haar dagboek dat in de kelder werd teruggevonden. Het is Dutroux nooit opgevallen dat ze daarin met kruisjes en sterretjes de dagen aanstipte waarop ze misbruikt werd. Ze gebruikte ook codes om zijn aan- en afwezigheden in Marcinelle bij te houden. p staat voor parti, R staat voor retour. Als bewijsmateriaal kan dat tellen. 'Op een dag kwam hij me halen. Hij nam me mee naar de kamer op de eerste verdieping en stoonde me Laetitia. Hij had haar met een voet aan het bed vastgeketend. Ze sliep. Wat later verplichtte hij haar om samen met hem een bad te nemen.' Laetitia, weet het meisje nog, is pas op 12 augustus, drie dagen na haar ontvoering, overgebracht naar de kelder.

Wanneer Sabine Dardenne gevraagd wordt welke medicijnen Dutroux haar in die periode van tweeënhalf maand zoal heeft doen slikken, komt er opnieuw een vrij nauwkeurig antwoord. Ook dat heeft ze genoteerd: Haldol, Fru-Zepam, Mycolog, Neutacetim en nog een boel pillen waarvan ze de naam niet kent.*21 Haldol heeft dezelfde effecten als Rohypnol. In de Verenigde Staten is het een populaire rage drug. Het slachtoffer kan zich achteraf niets herinneren van wat er gebeurd is.

Op zaterdag 23 augustus klappt Michel Lelièvre dicht. Hij legt een korte verklaring 'buiten procedure' af. Zo kan hij vermijden dat de andere arrestanten of hun advocaten die onder ogen krijgen. 'Ik vrees voor mijn leven als Nihoul te weten komt wat ik over hem verklaar', zegt Lelièvre. 'Hij heeft gezegd dat, als ik hem verlink, ze mij zullen weten te vinden, om het even waar en wanneer. Bij Nihoul telt het principe van dienst-wederdienst.' Waar hij Nihoul enkele dagen eerder nog aanwees als de man die de ontvoerde kinderen bestelde, klinkt alles nu plots anders: 'Wij mochten zijn auto herstellen, maar dat maakte deel uit van een deal waarbij we meisjes moesten vinden in Slovakije.*22 Na die dag wordt Michel Lelièvre nooit meer de praatvaar die hij eerst was.

Op 29 augustus probeert de BOB het nog eens. 'Nihoul heeft mij bedreigd', zegt Lelièvre opnieuw. Tijdens dit verhoor wringt hij zich in bochten om over alle mogelijke verdachte handeltjes van en met Nihoul te praten, maar niét meer over ontvoerde kinderen. In zijn ijver reikt hij de speurders echter een gegeven aan dat bij velen de oren doet flapperen: 'Op 10 augustus heeft Nihoul mij tienduizend XTC-pillen gegeven, aan 80 frank per stuk.*23 10 augustus. Dat is een dag na de ontvoering van Laetitia. In één adem voegt Lelièvre er echter aan toe dat de drugs dienden ter compensatie van de kosten voor de reparatie van de auto van Michel Nihoul. Niks geen verband met kinderonvoeringen dus. Want nu is het hem plots helemaal duidelijk geworden dat wanneer Nihoul met Dutroux sprak over 'meisjes', het niet om kinderen ging, maar om Oost-Europese prostituees: 'Het ging om meerderjarige meisjes met een paspoort. Nihoul drong echt op de meisjes aan. Hij zou 50.000 frank per meisje betalen. Maar voor het lukte, werden we gearresteerd.*24

De banden die de bende-Dutroux in Oost-Europa had, gaan de speurders steeds meer intrigeren. Procureur Michel Bourlet heeft al in het openbaar uiting gegeven aan zijn hoop An en Eefje nog levend terug te vinden.*25 Uit de vage verklaringen van Dutroux en Lelièvre daarover, leiden de speurders af dat ze misschien in een prostitutienetwerk in het Oostblok zijn beland. Eind augustus gaat een rogatoire commissie op pad. Er wordt gezocht in de rosse buurten van Bratislava, maar vrij snel wordt duidelijk dat dit onzinnig is. Waarom zou iemand in Vlaanderen tienermeisjes ontvoeren en ze plaatsen in een land waar de tienerprostitutie helaas al zo welig tiert?

Op 3 september is de zaak-Dutroux aan zijn derde schok toe. De stoffelijke resten van An en Eefje worden ontdekt onder een betonnen vloer in de rue Daubresse te Jumet. De speurders menen dat Lelièvre hen valse hoop heeft willen geven en concentreren zich nu opnieuw op Marc Dutroux. Hij praat weer, en speelt zijn spel. Nu Lelièvre geneutraliseerd is, kan hij zijn rol als feitelijke leider van het onderzoek weer op zich nemen. An en Eefje zijn drie weken in Marcinelle gebleven', zegt Marc Dutroux. 'Er was geen sprake van een bestelling. Na de ontvoering zijn ze nooit ergens anders geweest dan in Marcinelle. Tot Weinstein hen kwam ophalen. Hij wou ze in een netwerk plaatsen. Later ben ik erachter gekomen dat hij ze vermoord had. Hij zei me dat hij geen andere keuze had. '*26

En zo begint de Grote Dutroux Show. Bernard Weinstein kan er vanuit zijn graf niets meer tegen beginnen. Er zijn anders wel materiële indicaties die toelaten te twijfelen aan wat Dutroux poneert. Op 16 augustus worden tijdens een huiszoeking in Sars-la-Buissière haren van de twee Limburgse meisjes aangetroffen in een autowrak.*27 Het is een zwarte Chevyvan die op naam staat van Diakostavrianos.*28 Zou het kunnen dat die wagen gediend heeft voor het transport van de meisjes, hetzij bij hun ontvoering, hetzij nadien? Nee, zeggen Diakostavrianos en Dutroux. De Chevyvan staat al sinds 1994 weg te roesten in Sars. De zoon van de Dutroux' buurman, Olivier Baudson, kan dat bevestigen. De Chevyvan is omringd door een hoop andere wrakken en kan in de zomer van 1995 onmogelijk gereden hebben. Aangezien de Baudsons met Dutroux in een permanent territoriaal conflict verwickeld waren, zouden zij de minste beweging van de auto zeker opgemerkt hebben.*29

Hoe kwamen de haren van zowel An als Eefje dan in de Chevyvan terecht? 'Ik zou het niet weten', zegt Dutroux. 'Ik weet dat Danny, die hielp bij het verbouwen van het huis in Sars, enkele weken in die auto geslapen heeft. Misschien heeft Michèle Martin de was gedaan van Danny en is die vermengd geraakt met andere was.*30 Alles is mogelijk.

In de nacht van de ontvoering van An en Eefje signaleerde een getuige in Oostende anders wel het merkwaardige rijgedrag van een Chevrolet Dodge. Dat is een soort wagen dat sterk lijkt op een Chevyvan.*31 Dutroux noch Diakostavrianos laten zich uit het lood slaan. De wagen heeft niet meer gereden sinds midden 1994, bezweert Diakostavrianos: 'De versnellingsbak was kapot.

Daarom stond de wagen bij Dutroux.*32 Half november wordt Diakostavrianos geconfronteerd met twee deskundigenverslagen. Uit het eerste blijkt dat het nu wetenschappelijk bewezen is dat de haren van An en Eefje zijn. Uit het tweede valt op te maken dat de Chevyvan enkele maanden geleden wél nog gereden moet hebben. Bovendien is er een getuige in Lodelinsart die er zijn hoofd op wil verwerpen dat hij Diakostavrianos eind 1995 nog met de wagen heeft zien rijden. 'Ik stel me vragen bij de capaciteiten van jullie autodeskundige', repliciert Diakostavrianos.*33 Begin 1997 stoten de speurders op een van 9 januari 1991 daterende factuur voor het plaatsen van een nieuwe versnellingsbak in de bewuste Chevyvan.*34 Het is misschien al voorgekomen dat onhandige bestuurders in vier jaar tijd een versnellingsbak naar de bliksem weten te helpen, maar waarschijnlijk is het niet.

En toen? Niets meer. Het onderzoek naar de haartjes in de Chevyvan blijft steken bij een discrepantie tussen materiële bewijzen en ontkenningen van de betrokkenen. Nadat onderzoeksrechter Jacques Langlois het roer overneemt van Connerotte, geraakt de Chevyvan in de vergetelheid. Diakostavrianos wordt vrijgelaten. Nog steeds weet niemand hoe de haartjes in de Chevyvan terecht zijn gekomen.

Paul Marchal, vader van An, is ongerust. Op 25 november 1997, kort nadat men hem toegang heeft verschaft tot het gerechtelijk dossier over An en Eefje in Neufchâteau, haalt hij in de pers zwaar uit naar Langlois. Volgens Marchal zijn bepaalde stukken uit het dossier verdwenen en kan uit de lectuur van het geheel opgemaakt worden 'dat bepaalde pistes omtrent mogelijke opdrachtgevers voor de ontvoering van mijn dochter niet verder zijn onderzocht'. Ook is hem de merkwaardige evolutie in de verklaringen van Lelièvre opgevallen. Paul Marchal vraagt zich af waarom er niet met man en macht is gespeurd naar de bezoeker van Dutroux die zich met een oude Mercedes 190 verplaatste. Als enige reactie op de aantijgingen van Marchal, laat Langlois weten dat zijn advocaat 'misschien niet in de goede doos heeft gekeken'.

Marchal heeft intussen al laten weten dat ze hem niet zullen zien tijdens de schijnvertoning die het assisenproces van Marc Dutroux volgens hem zal worden. Want er is meer. Eind augustus 1996 signaleert een agent van de Blankenbergse gemeentepolitie aan Neufchâteau dat een informant hem vertelde dat An en Eefje kort na hun ontvoering naar een landhuisje aan de rand van het polderdorpje Vlissegem, niet zo ver van Blankenberge, zijn overgebracht. Het huisje zou in de zomer van 1995 kortstondig zijn bewoond door ene Pierre B.*35 De boerderij, die 200 meter van de weg ligt en verscholen is achter struiken, staat sinds 1994 leeg. Wanneer Connerotte er op 1 oktober 1996 een huiszoeking laat verrichten, vindt men aanwijzingen dat daar in de zomer van 1995 niet alleen Pierre B., maar luidens de omwonenden ook 'enkele Franssprekende lieden' hebben vertoefd en er met een graafmachine in de weer zijn geweest. Er wordt een bivakmuts gevonden, een militaire parka en een notablok met een verwijzing naar Pierre B.*36 Het landhuis is eigendom van de Blankenbergse restaurantuitbater L.

De man heeft een vriend wiens naam in Neufchâteau een belletje doet rinkelen: hoteluitbater Marcel M., eveneens uit Blankenberge. Dat is een kennis van Marc Dutroux. Tijdens een huiszoeking bij Dutroux in Marcinelle stootten de speurders op 24 augustus 1996 op het privé-telefoonnummer van Marcel M.³¹ Het nummer staat opgeschreven in een boekje dat voorts verschillende adressen en telefoonnummers in Tsjechië en Slowakije vermeldt. Ook Marcel M. is geen onbekende bij het gerecht. Sinds medio '96 loopt tegen hem een onderzoek rond een handel in Braziliaanse vrouwen.

Bewijzen? Geen. De veronderstelling dat An en Eefje werkelijk in het landhuisje in Vlissegem zouden hebben vertoefd, lijkt onzinnig sinds men de twee Ieren terugvond die in de nacht van 22 op 23 augustus 1995 een lift gaven aan Dutroux. Maar wat er daarna met An en Eefje gebeurde, weet niemand. Tenzij je onvoorwaardelijk geloof hecht aan wat Marc Dutroux vertelt.

NOTEN

- 1 Gesprek met Benoît Lelièvre, december 1996
- 2 Voor moord zijn er onvoldoende bewijzen.
- 3 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Brussel, 13 november 1996, pv 116.213.
- 4 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 15 augustus 1996, pv 100.210 L166.
- 5 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 19 augustus 1996, pv 100.223 L160.
- 6 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 15 augustus 1996, pv 100.204 L107. 7
Dat de speurders in Neufchâteau hem er dan al van verdenken ook Julie en Melissa te hebben ontvoerd, komt slechts doordat dat BOB'er René Michaux twee dagen eerder in allerijl vanuit Charleroi is overgekomen met gegevens over de later veel besproken Othello. 8 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 15 augustus 1996, pv 100.225 L108.
- 9 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 16 augustus 1996, pv 100.215.
- 10 Dit gebeurde, zoals later zou blijken, op de El 9 te Woutersbrakel. Dutroux beschuldigt Lelièvre ervan dat hij in diens afwezigheid een van de twee meisjes verkrachtte. Lelièvre zal dit altijd verontwaardigd blijven ontkennen.
- 11 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 16 augustus 1996, pv 100.215.
- 12 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 16 augustus 1996, pv 100.226 L106.
- 13 Verhoor Michèle Martin, GPP Aarlen, 17 augustus 1996, pv 2.538.
- 14 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 16 augustus 1996, pv 100.218 L163. 15 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 17 augustus 1996, pv 100.221 L162. 16 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 19 augustus 1996, pv 100.223 L160. 17 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 19 augustus 1996, pv 100.225 L159. 18 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 21 augustus 1996, pv 100.234 L158. 19 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 22 augustus 1996, pv 100.241 L157. 20 Verhoor Sabine Dardenne, BOB Neufchâteau, 20 augustus 1996, pv 100.236 L114. 21 Het gaat hoofdzakelijk om zware verdovende middelen.
- 22 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 23 augustus 1996, rapport Z23. 23 Verhoor Michel Lelièvre, 29 augustus 1996, BOB Neufchâteau, pv 2557 Z39. 24 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 29 augustus 1996, pv 100.258 Z51. 25 De hoop is op zeker ogenblik zo groot dat de krant *Het Beleg van Limburg* eind

augustus een 'extra-editie' aankondigt om de bevrijding van de twee Hasseltse meisjes te melden.

26 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 2 september 1996, pv 100.214 L217.

27 Analyse door het Nationaal Instituut voor de Criminalistiek (NICC), vervat in rapport aan BOB Neufchâteau, 8 november 1996, pv L3093.

28 Bestelwagen van het merk Chevrolet.

29 Verhoor Olivier Baudson, GPP Aarlen, 26 november 1996, pv

L3336 30 Verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 12 november 1996, pv 116.189 31 Rijkswacht Oostende, 22 augustus 1996, pv 103.674.

32 Verhoren Michael Diakostavrianos, BOB Neufchâteau, 4 november 1996, pv's 100.494 L3088 en 100.496 LR3088.

33 Verhoor Michael Diakostavrianos, BOB Neufchâteau, 15 november 1996, pv 100.525.

34 BOB Neufchâteau, 30 januari 1997, pv 100.094.

35 Politie Blankenberge, 27 augustus 1996, pv

3.378. 36 BOB Brussel, 1 oktober 1996, pv

114.675.

37 BOB Brussel, 24 augustus 1996, pv 112.405.

2 'Hij zei dat hij de hond honger liet lijden om hem agressief te maken.'

Buurman van Bernard Weinstein, september 1996

- Waar speelden de feiten zich af?
- Ik heb hem verdoofd in Marcinelle.
- Hoe heeft u dat gedaan?
- Ik heb hem uitgenodigd voor het avondeten. Ik heb hem boterhammen gegeven. Ik weet niet meer wat er tussen zat. Toen hij slaperig werd, heb ik hem er nog wat extra gegeven, deze keer ging het om volledige tabletten.
- Uw antwoord is ons niet helemaal duidelijk. Kunt u iets preciezer zijn?

- Wat de boterhammen betreft, weet ik dat we er bereid hadden in Sars, maar ik ben niet zeker of het die waren die we hem toen gegeven hebben.
- Wie heeft de boterhammen in Sars gesmeerd?
- Mijn vrouw.
- Wie heeft dat product erin gedaan?
- ik.
- Om welk product ging het? - Rohypnol.
- Had u voorzien dat u Weinstein bij zijn bezoek zou doden?

- Ja, ik had eerst geprobeerd om hem het idee om de meisjes te doden uit het hoofd te praten.' Maar hij begon in omgekeerde zin te argumenteren (...).
- Hoe heeft u het lichaam doen verdwijnen?

- Vroeg in de ochtend heb ik hem in de put gegooid die ik eerder gemaakt had en die heb ik dan weer dichtgegooid.
- Waarom was die put daar en sinds wanneer?

- Ik was beginnen oefenen met de machine. Ik had uitgeprobeerd hoe diep je ermee kon gaan. Om de machine te testen. Die put heb ik enkele dagen voor de moord op Weinstein gegraven.

- Hoe heeft u het lichaam verplaatst?

- Ik heb hem gebracht met de Fiesta, de auto die ik van hem had gekocht.

- Was hij al dood?
- Nee, van Rohypnol ga je niet dood.

- U heeft de hele nacht gewacht. Bestond er geen risico dat hij 's ochtends wakker zou worden?
- Nee, ik ken het effect van Rohypnol.

- Had u al eerder getracht Weinstein te elimineren? - Nee.
- Waarom koos u precies dat moment? - De tijd begon te dringen.'

Voor Marc Dutroux blijven verhoren een spel. Het is een eindeloos afwegen van mogelijkheden, uitproberen van vluchtwegen en nijdig afwijzen van tegenspraak. Als een ervaren schaker verplaatst hij lopers en pionnen met een duidelijk doel. Bij hem is dat koning noch koningin, maar een vanuit strikt strafrechtelijk oogpunt maximaal minimaliseren van zijn eigen rol. Dit dialoogje komt uit een verhoor van 19 september 1996. Een maand eerder is Dutroux ondervraagd over wat er met An en Eefje is gebeurd. 'Bernard Weinstein heeft hen gedood, en begraven in zijn hangar', luidde het antwoord die dag. 'Dat heeft hij me in zijn laatste uren verteld, net voor ik hem vermoordde.'³Vreemd hoe een hulpeloos verdoofde man plots blijkt te kunnen praten, maar het heeft weinig zin om Dutroux op contradicties te wijzen. Eerder dan wie merkt hij die op en weet hij gauw een passende verklaring te bedenken. De beschuldiging van Weinstein omtrent An en Eefje kwam er enkele uren voor Dutroux' macabere onemanshow in de rue Daubresse in Jumet. Staand op het graf van An en Eefje wees hij toen om zich heen: 'Daar zouden jullie moeten zoeken, of daar. Enfin, ik weet het ook niet. Zoals ik al zei, was ik er zelf niet bij.'

Bernard Weinstein werd vermoord met een boterham. Met paté, preciseert Michèle Martin.⁴ Er valt niet zo direct een belachelijker doodsoorzaak te bedenken voor een gangster met een palmares als het zijne. De meest enigmatische van alle hoofdpersonages in de Dutroux-saga vindt de dood in de laatste dagen van november 1995.⁵ Het is dan net geen twintig jaar geleden dat hij in eigen land kortstondig tot publieke vijand nummer 1 werd uitgeroepen.

Op 24 december 1975 wordt in Orsay, bezuiden Parijs, de vermiste gendarme André Levèque uit een auto gegooid. De vorige dag heeft Levèque in het stadje Taverny, enkele honderden kilometer daarvandaan, twee boeven betrapt bij het stelen van een auto. De dieven blijken zwaarbewapend en weten te ontkomen door de jonge wetsdienaar in de auto te sleuren en gegijzeld te houden. De behouden thuiskomst van Levèque is het startsein voor een landelijke klopjacht. Op 25 december 1975 worden de twee gijzelnemers in een Parijse voorstad gesignaleerd. Ze hebben het gemunt op een 2 PK'tje van twee houthakkers, maar worden betrapt. De dieven schieten een van de houthakkers in het been en vluchten te voet het uitgestrekte bos in. Vierhonderd politiemensen kammen het bos uit,

maar zonder resultaat. De Franse pers vergelijkt hun daden met de in die tijd volle zalen trekkende slechterik *Phantomas*. Pas na enkele dagen wordt duidelijk wie ze zijn. Het gaat om de 26-jarige Patrick Dubouille en de drie jaar jongere maar als 'zeer gevaarlijk' omschreven Bernard Weinstein.*6 De twee mannen maken deel uit van een bende die in Parijs een spoor van autodiefstallen en overvallen heeft getrokken. Weinstein laat een bizar handelsmerk achter. Hij heeft iets met dieren. Hij lijkt er een morbide genoegen in te scheppen om ze dood te martelen. Tijdens de dulle tocht door Frankrijk doodt hij de waakhond van een garagist. Elders legt hij een lawaaierige papegaai met een lasbrander het zwijgen op.

Op 11 februari 1976 wordt Weinstein gearresteerd. Dubouille wordt niet lang daarna gegrepen. In februari 1981 verschijnen ze samen voor het assisenhof van Val d'Oise wegens diefstallen, ontvoering en gijzeling, moordpoging en gewelddadigheden. Het openbaar ministerie vraagt levenslange opsluiting voor Weinstein en twintig jaar cel voor Dubouille. De advocaten wijzen op de ongelukkige jeugd van beiden. Weinstein krijgt vijftien jaar, Dubouille twintig. 'Het was zo'n beleefde jongen, altijd bereid een handje toe te steken', zucht buurvrouw Lips-Magotte. Drie jaar lang is ze zijn buurvrouw geweest in de rue Daubresse in Jumet. Op een goede dag in 1992 nam hij zijn intrek in de leegstaande houten chalet aan de overkant van de straat. Niemand uit de buurt wist waar hij vandaan kwam. Zelf was hij niet zo spraakzaam. 'Hij leefde in de schaduw', weet mevrouw Lips nog. 'Overdag waren de gordijnen gesloten, maar elke nacht rond halfelf trok hij op pad.' Twee jaar lang heeft ze zijn vier kippen en zijn Mechelse herder gevoederd omdat *Bernard* ze verwaarloosde. Daar heeft ze inmiddels spijt van. 'Ik heb hem ooit eens gevraagd waarom die hond zo weinig te eten kreeg', vertelt Eric, een andere buur. 'Hij zei dat hij de hond honger liet lijden om hem agressief te maken.'

Weinstein verspreidt een weezinwekkende lijfgeur. Hij heeft een grondige afkeer van water en zeep. In de rue Daubresse noemen ze hem *le rat*. Hij heeft er amper zijn intrek genomen, of zijn chalet wordt herschapen in een vuilnisbelt van schroot, afgedankte koelkasten, oude kranten, pornoboekjes en vuile matrassen. Alles wat hij langs de weg vond, sleepte hij daarbinnen', zegt mevrouw Lips. Weinsteins moeder komt in oktober 1995 bij hem logeren om orde te scheppen in de chaos, maar vertrekt tien dagen later ontmoedigd. Voor elke hoop vuil die ze had verwijderd, kwam er een nieuwe in de plaats.

'Huiszoeking onmogelijk, eerst alles leegmaken en chalet afbreken', heet het op 22 augustus 1996 in het proces-verbaal over een van de eerste afstappingen in de rue Daubresse. Later zullen politiemensen de resultaten van de huiszoekingen

bij Weinstein per vrachtwagen overbrengen naar de rijkswachtkazerne van Jumet, waar op de binnenkoer een schroothoop van potentiële aanknopingspunten zal ontstaan. Een betonmolen, een speleologenladder, stratenplannen, een gestolen tachograaf, videobanden, een krantenknipsel over Adolf Hitler, kinderklaren... het is maar een kleine greep uit de duizenden voorwerpen. Een tijdlang hopen de speurders dat een blijkbaar van een scoutsgroep afkomstig sjaaltje hen iets wijzer

zal maken over de betrokkenheid van Weinstein bij andere dan de gekende ontvoeringen. Een rondvraag bij alle scoutsgroepen van het land levert niets op. Alleen als iemand in de straat autopech heeft, weet men Weinstein te vinden. Wordt hij gehaat door elke hond, poes of cavia die zijn geur opsnuift, dan is het alsof zijn aanwezigheid een bezwerend effect heeft op auto's. Hij verricht er wonderen mee. Weinstein is in de jaren zestig als puber naar Parijs getrokken en kreeg er als straatboefje de technieken van de autodiefstal goed onder de knie. Het stelen van een auto kostte hem enkele seconden.

21 oktober 1983. In de gevangenis van het Franse Melin, waar Weinstein op dat ogenblik zit, arriveert een brief van de Belgische professor Charles Schulman. Hij staat aan het hoofd van de dienst urologie van het Erasmus-ziekenhuis in Anderlecht. In dit schrijven, op briefpapier van het ziekenhuis en gericht aan de penitentiaire administratie, breekt Schulman een lans voor de voorwaardelijke vrijlating van Weinstein. Hij belooft dat een collega-psychiater hem in België onder zijn hoede zal nemen.*7 Of dit pleidooi er voor iets tussenzit is niet geweten, maar op 6 november 1985, na het uitzitten van bijna twee derde van zijn straf, is Weinstein vrij. Wanneer Schulman begin 1997 wordt verhoord, geeft hij meteen toe dat er van enige psychologische opvang in België nooit sprake is geweest. Hij legt uit dat hij de brief op aandringen van zijn echtgenote schreef. Zij is de zus van Bernard Weinstein.

Veel kan zij ook niet vertellen over de broer die ze tot 1985 in geen dertig jaar meer had gezien. Mireille Weinstein is sinds de dood van haar vader, toen ze nog in de luiers zat, van Bernard gescheiden in verschillende opvangfamilies. Ze had via de pers vernomen dat hij in Frankrijk in de cel zat - wat haar niet verwonderde. 'Op zijn vijftiende was Bernard al onhandelbaar', weet Mireille nog. 'Toen ben ik naar België verhuisd en verloren we elkaar helemaal uit het oog.*8 Het was de advocaat van Bernard die zuslief op het spoor kwam en vaststelde dat de positie van haar man perspectieven opende. 'Ja, ik meende dat hij een tweede kans verdiende', aldus Schulman.*9

Op 28 november 1985, drie weken na zijn vrijlating, meldt Bernard Weinstein zich aan in België. Mireille snelt hem te hulp. Vanaf 1 december kan hij al aan de slag bij de BVBA Video Promotion van Schulmans broer Joseph. De firma heeft als voornaamste activiteit het kopiëren van videobanden en is gevestigd in de Marconistraat 167 te Vorst. Het adres verwijst naar een sinds 1976 leegstaand fabriekspand van Accc. Video Promotion heeft een klein gedeelte van het vervallen gebouw tot filmstudio omgebouwd. 'Weinstein werkte er als kopieerder van videobanden in de nachtploeg', weet Joseph Schulman nog, die zich verder, tien jaar na datum, niet zoveel meer weet te herinneren. 'Het was een gesloten man, altijd in zijn eentje, met een absolute desinteresse voor seks.' De voormalige zaakvoerder heeft geen flauw idee of Bernard Weinstein buiten zijn diensturen ooit voor eigen rekening in de weer is geweest. Zijn eigen firma's hebben zich in elk geval nooit beziggehouden met porno, zegt Schulman, die anderzijds wel toegeeft

dat hij in de jaren zeventig graag het Brusselse partouzemilieu frequenteerde.*10 Het mini-imperium van door Joseph Schulman gerunde videobedrijfsjes zal begin 1997 lange tijd de interesse opwekken van de speurders in Neufchâteau. Diezelfde Schulman is ook gedelegeerd bestuurder van de BVBA Audio Corporation, die in de jaren tachtig een opnamestudio uitbaat in de Ukkelse Molièrelaan 86, de studio die Jean-Paul Raemaekers in 1995 al eens heeft aangewezen als zijnde een plek waar in de jaren tachtig pedofiele films werden gedraaid.*11 Als bij toeval is datzelfde gebouw na 1991 opgekocht door de Brusselse pediater Claude C.*12 Hij is de man waar Annie Bouty en Michel Nihoul hun kinderen lieten behandelen. En soms is de wereld nog kleiner dan je zou durven denken. Amper vrijgekomen na zijn veroordeling voor zijn betrokkenheid bij de ontvoering van oud-premier Paul Vanden Boeynants, mag de Brusselse exadvocaat Michel Vander Eist vanaf 1992 geregeld optreden als adviseur voor de BVBA Audio Corporation.*13 In de ogen van procureur Michel Bourlet is hij begin 1997 echter vooral de verschaffer van een (naar achteraf blijkt vals) alibi aan Michel Nihoul in het onderzoek naar de ontvoering van Laetitia Delhez en tevens een van de namen die meermaals vallen in de nevendossiers van de zaak Dutroux.

Er worden begin 1997 in totaal elf huiszoekingen verricht bij de gebroeders Schulman, hun zakenpartners, de zetels van hun videobedrijfsjes en bankkluisen. In één van de bedrijfsjes levert dat een aanwijzing op van fiscale fraude (via KB Lux), maar geen enkel spoor naar de vermoede handel in porno.

Bernard Weinstein blijft maar anderhalf jaar bij Video Promotion werken. Vanaf 1987 sukkelt hij als mecanicien van de ene interimbaan naar de andere. In Sint-Gillis opent hij een kleine garage voor moto's - een smeerbeol. Een jaar later leert hij autohandelaar Gérard Pinon kennen, die in Charleroi en omgeving een twintigtal garageboxen, depots en appartementen bezit. Het klikt tussen beide mannen. Weinstein steekt Pinons huis in brand - wat met het oog op een verzekeringspremie ook afgesproken is. Hij voelt zich aangetrokken tot het ordeloze milieu van de Henegouwse schroot- en autozwendelaars en verhuist. Hij gaat eerst in Lodelinsart wonen, om in januari 1992 aan te belanden in de rue Daubresse. Hij koopt het pand voor 1 miljoen frank.

Rijk is Bernard Weinstein nooit geweest. Van begin 1993 tot zijn dood in 1995 moet hij maandelijks, na aftrek van afbetalingen, zien rond te komen met minder dan 10.000 frank, zo leert een analyse van zijn bankrekeningen." Geld uitgeven doet hij wel. Tijdens een huiszoeking in de race Daubresse stoten de speurders op een factuur voor een reeks aankopen in de Makro naar rato van 400.000 frank. Het in kaart brengen van het aantal gekochte en verkochte auto's is onbegonnen werk. 'Het is duidelijk dat hij over niet aangegeven inkomsten beschikte', luidt de conclusie van de speurders.

Er is weinig geweten over hoe en wanneer Weinstein en Dutroux elkaar ontmoetten. Dutroux zegt dat ze elkaar al vele jaren kennen - via Pinon - maar pas begin 1994 vrienden werden. 'Weinstein was zijn beste vriend', weet Michèle

Martin. 'Wanneer die twee samen waren, was ik er te veel aan.*15 Volgens haar waren auto's en wapens hun voornaamste gemeenschappelijke interessegebieden. Later legt ze uit dat ze samen het luik van de kinderkooi ontwierpen.

Van vriendschappelijke gevoelens jegens Weinstein is in de verhoorkamer van Dutroux anders weinig te merken. Hij schildert Weinstein af als 'een crapuul met een impotentieprobleem', die niet alleen de moord op An en Eefje op zijn geweten heeft, maar ook de kat martelde, Julie en Melissa ontvoerde, zijn handen nooit van de meisjes kon houden en uiteindelijk besliste dat ze maar beter konden verdwijnen. Weinstein is voor Dutroux de perfecte zondebok.

In de nacht van 4 op 5 november 1995 weerklinken schoten in de race Daubresse te Jumet. In het donker ziet de politie een man weghollen van wie later wordt aangenomen dat het Bernard Weinstein is. Dat is logisch, want zijn chalet vormt het middelpunt van de politionele drukte. Op aanwijzingen van een geagiteerd tienermeisje worden daar twee jonge boeven gevonden. Ze zijn met kettingen vastgebonden, in een diepe slaap verzonken en worden door de politie met draagberries naar buiten gebracht. Pas 's anderdaags kan uit hun relaas worden opgemaakt dat hun gijzeling verband hield met een dispuut onder autodieven. Een van de gegijzelden jongeren, Pierre Rochow, heeft samen met zijn trawant Philippe Divers een met Belgacom-kabels beladen vrachtwagen gestolen bij Fabricom in Braine-l'Alleud. Dat is kennelijk gebeurd met de assistentie van Dutroux en Weinstein. De dieven brengen de buit immers onder in een door Michèle Martin gehuurde hangar, op het terrein van autohandelaar Gérard Pinon. Hij is niet alleen bevriend met Dutroux en Weinstein, maar ook met Georges Zicot, inspecteur bij de gerechtelijke politie van Charleroi en specialist in autodiefstallen. Pinon heeft van de door verzekeringsmaatschappijen uitgekeerde vinderslonen een handeltje gemaakt. Hij brengt Zicot op de hoogte van de 'grote vis' die in zijn hangar staat. Zicot komt de truck daar persoonlijk ophalen en parkeert hem ergens langs de kant van de weg. In het proces-verbaal dat hij over de 'ontdekking' van de vrachtwagen opstelt, rept hij met geen woord over de lods. Om zijn informant te beschermen, legt hij later uit.'

De verzekeringsmaatschappij Royale Beige betaalde voor de teruggevonden vrachtwagen een beloning van 150.000 frank uit aan Pinon. Toen Dutroux en Weinstein ontdekten dat het vehikel verdwenen was, verdachten ze echter

Rochow en Divers. Dutroux repte zich naar de chalet van Weinstein, die de twee boefjes opbelde en vriendelijk vroeg of ze 'even langs konden komen'. Dat was het begin van de gijzeling. De twee jongeren bleven ook in hun hachelijke situatie volhouden dat ze geen flauw idee hadden waar de vrachtwagen wezen mocht. Daarop sprong Dutroux in zijn auto en ging hij de vriendin van Rochow oppikken, om haar bij de anderen te brengen. Toen ze ook daarna bleven bezweren dat ze niks afwisten over die verdomde vrachtwagen, deed Dutroux hen Rohypnol slikken. Terwijl Weinstein de slapende gijzelaars bewaakte, ging Dutroux 's nachts zelf op zoek naar de vrachtwagen. Toen liep het mis. Het meisje, dat niet geketend werd, had haar pilletje niet doorgeslikt. Toen ze Weinstein op een

stoel zag indommelen, ontsnapte ze en verwittigde de politie.

De beschrijving die de vriendin van Rochow aan de politie geeft, laat weinig twijfel bestaan over de dader. Ze heeft het over een zekere Marc met een snor en een lui oog, uit Marcinelle. Een van de andere gijzelaars kan zelfs de straat aanduiden waar hij woont. De agenten Huberland en Gonzalez weten al op 6 november 1995 Marc Dutroux te identificeren als de hoofddader.*17 Toch verstrijkt er nog een maand voor de politie ertoe komt hem aan te houden. Het snappen van Dutroux gebeurt volgens de methode die de gemeentepolitie toepast bij het innen van achterstallige boeten. De burger wordt middels een convocatiefbriefje uitgenodigd om zich naar het politiebureau te begeven. Bij Dutroux - die alle tijd krijgt om een nepverhaal op te bouwen - verstrijkt er een maand alvorens de politie ertoe komt zo'n briefje te versturen.

Op 6 december 1995 begeeft Marc Dutroux zich vrijwillig en vol vertrouwen naar de politie van Charleroi. Hij wordt er verhoord door inspecteur De Windt en gaat er klaarblijkelijk van uit dat hij over een halfuurtje terug thuis zal zijn. Hij heeft het met Rochow en Divers op een akkoordje gegooid. In ruil voor het blauwblauw laten van de gijzeling heeft hij hen wat geld gegeven. Maar het loopt mis. De Windt krijgt een van beiden tijdens de confrontatie met Dutroux aan het praten. Een dag later wordt Dutroux onder aanhoudingsmandaat geplaatst door onderzoeksrechter Lorent. Hij zal in voorarrest blijven zitten tot 20 maart 1996.*18 Als we Dutroux mogen geloven, is dat het doodvonnis voor Julie en Melissa. Want volgens hem vertoeven zij op dat ogenblik nog steeds in zijn kelder te Marcinelle en zullen ze daar vanaf 6 december helemaal aan hun lot worden overgelaten.

Over wat er in de maand voor Dutroux' arrestatie gebeurt, zijn maar weinig zekerheden. Een ervan is dat Bernard Weinstein wordt vermoord. Na de nacht van de gijzeling duikt de Fransman eerst een paar dagen onder bij Gérard Pinon.*19 Op 8 november 1995 wordt hij opgemerkt aan het loket van een BBLfiliaal in het gezelschap van een oudere dame. Het is zijn moeder die in België op bezoek is omdat haar zoon zich weer in nesten gewerkt heeft. Weinstein incasseert die dag een Franse cheque van 636.000 frank.*20 Dat geld zal later bij Dutroux zelf opduiken en vormt volgens Michèle Martin het motief voor de moord. Een paar dagen na de geldafhaling gaan Dutroux en Weinstein bij Michel Nihoul en Annie Bouty in Brussel op bezoek om hen te vragen Weinstein een vals paspoort te bezorgen.*21 Weinstein moet het land uit, zoveel is duidelijk. De grens zal hij echter nooit meer zien. Afgaand op wat Dutroux daar zelf over zegt, wordt Weinstein midden november opgesloten in de kinderkooi die hij zelf heeft helpen bouwen. Dutroux dient hem naar eigen zeggen dagelijks enkele druppels Haldol toe via het drinkwater dat hij in kelder achterlaat.*22 Tot de dag komt waarop Michèle Martin een boterham smeert.

Het is niet bekend waar Julie en Melissa verblijven op het ogenblik dat Weinstein in de kelder vertoeft. Misschien op de bovenverdieping, maar dat zou niet verstandig zijn van Dutroux. Aangezien Divers en Rochow hem gezien heb

ben, moet hij beseffen dat er een reëel risico van een huiszoeking bestaat. Dat Dutroux op voorhand wist dat de politie hem nog een maand lang met rust zou laten en/of dat de huiszoeking uiteindelijk zou worden uitgevoerd door een hoogst onoordeelkundige René Michaux, lijkt weinig plausibel. In zijn huis te Marcinelle houdt Dutroux wel adressen bij van cafés in Charleroi waar politiemensen in burger neerstrijken en die worden uitgebaat door tipgevers, maar die kennis kan onmogelijk een garantie bieden.*23

Dutroux heeft het in de maand november 1995 razend druk. Hij vindt de tijd om op 9 november samen met Martin een lening ter waarde van 1 miljoen frank af te sluiten voor 'renovatiewerken' aan het huis in Marcinelle, waar Julie en Melissa op dat ogenblik nog opgesloten zouden zitten.*24 Op 22 november gaat Dutroux Michèle Martin opzoeken aan het kraambed. Terwijl hij kennismaat met zijn kersverse dochter Céline, meldt Dutroux droogweg aan zijn vrouw dat hij definitief zal 'afrekenen met Weinstein'.*25 Marc Dutroux is blijkbaar zelden thuis. Waren Julie en Melissa half november al dood? Waren ze tijdelijk elders ondergebracht? De wazige reconstructie van de dolle maand november 1995 geeft niet alleen een potentieel krediet aan de vele getuigen die later zullen verklaren dat zij Julie en/of Melissa ergens gezien hebben, maar laat ook toe te veronderstellen dat er heel wat gebeurd is waar het parket in Neufchâteau tot op heden enkel het raden naar heeft.

Daags na de gijzelingsactie in Jumet wordt in Keumiée, nabij het Naamse Sambreville, het lijk gevonden van Bruno Tagliaferro. Ook de jonge autosloper heeft bewogen weken achter de rug, al is het niet duidelijk of dat komt door problemen met zijn Italiaanse adoptieve familie, dan wel door zijn contacten met Dutroux' vaste kornuit in de autozwendel: Michael Diakostavrianos. Tagliaferro verbleef vanaf midden oktober drie weken lang bij zijn familie in Portugal en is in het etmaal voor zijn dood in een non-stop autorit naar België teruggekeerd. Meer hoeft de Naamse wetsdokter Servais niet te weten. Hij neemt niet de moeite om een bloedstaal te nemen, stelt een C3-formulier op waarop hij een 'natuurlijke dood' vermeldt en rustig specificeert dat Bruno Tagliaferro bezweken is aan een hartaanval.

De naam van Tagliaferro wordt eind 1996 teruggevonden tussen de spullen van Diakostavrianos.*26 Dat is niet de enige reden waarom onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte meteen het lijk van de ongelukkige dertiger laat opgraven.

Op zijn kabinet heeft hij eind augustus een onderhoud gehad met een ietwat geagiteerde blonde vrouw. Ze heet Fabienne Jaupart en is de weduwe van Bruno Tagliaferro. Zij heeft al in november '95 staan roepen dat haar man vermoord werd, maar werd door parket en politiediensten in Namen op hoongelach onthaald. Nu de zaak-Dutroux uitgebroken is, is het haar allemaal 'perfect duidelijk'. Ze kan zich als de dag van gisteren herinneren dat een van de politiemannen die als eerste ter plaatse was om de dood van Tagliaferro vast te stellen, Georges Zicot was. Michael Diakostavrianos is voor haar helemaal geen onbekende. Ze vertelt dat ze hem ooit heeft opgemerkt in een leren pak, klaar voor een SM-feest. Bruno was verwickeld in een autohandel die te maken zou kunnen hebben met

de ontvoering van Julie en Melissa', zegt ze, 'Bruno hield in een koffer de bewijzen bij over een aantal malversaties. Hij wist dat hij zou sterven en noemde me zelfs een dag: de vijfde.'²⁷ Naargelang de stemming van Jaupart brengt ze de inhoud van de koffer in verband met de overige leden van de familie Tagliaferro - met wie ze duidelijk in onmin leeft - á met een wagen die haar man in de zomer van 1995 demonteerde en die wel eens gebruikt zou kunnen zijn bij de ontvoering van de twee meisjes.²⁸

Jaupart spreekt ook over een merkwaardig voorval met Michel Nihoul, die ze in juni 1996 samen met Diakostavrianos in een groene Mercedes opmerkte voor een benzinstation in Moignelée. Dat vertelt ze halfweg 1997, wanneer ze verhoord wordt door de voor de commissie-Verwilghen werkende raadsheer Etienne Marique. Volgens haar is Nihoul een goede kennis van de familie Tagliaferro en kocht hij ooit een Golf bij haar man. De dubbele ontmoeting aan het benzinstation vond volgens haar op 25 juni 1996 plaats. 'Ik wou met Diakostavrianos een probleem regelen omtrent de inventaris die na de dood van Bruno was gemaakt', legt ze uit. 'Bruno leverde autobanden aan Diakostavrianos. Ik eiste dat hij ze me zou terugbezorgen. Hij heeft toen een papertje opgesteld dat geantidateerd werd op 22 juni 1996. Dat gebeurde op aanraden van Nihoul, die achter het stuur zat. Hij wou de datum niet veranderen.'²⁹ 25 juni 1995 was de dag na de ontvoering van Julie en Melissa.

Het relaas van Jaupart wekt extreme reacties op. Ze was naar eigen zeggen vanaf haar tiende zelf een slachtoffer van pedofilie. Bruno was haar God, en had gezworen haar te wreken. In een van haar verklaringen heeft ze het over jachtpartijen waarvan hij, tijdens zijn legerdienst bij de para's in Flawinnes, getuige was en die sterk doen denken aan wat diezelfde para's vele jaren later tijdens een missie in Somalië uitvoeren. De luisterbereidheid voor de lichtelijk paranoïde vrouw is - zoals bij alle latere getuigen - van korte duur. Connerotte kan nog wel het lijk van haar man laten opgraven. Specialisten van de FBI komen tot de conclusie dat Jaupart ten minste op dat punt gelijk had. Haar man is blijkbaar vergiftigd. Door Dutroux? Door zijn maats? Met het wegsturen van Connerotte verdwijnt ook de ijver om dat te achterhalen.

Vanaf oktober 1997 kondigt de Luikse procureur-generaal Anne Thily aan dat het dossier 87/96 (autozwendel) niet in Neufchâteau kan blijven. De magistrate vindt dat het omvangrijke dossier van de kindermoorden niet nodeloos belast moet worden met het kluwen van auto-, drugs- en wapenhandel in het milieu van de Henegouwse *bricoleurs*. Volgens Thily bestaat het risico dat 'de jury op het assisenproces er niets meer van zou begrijpen'. Ze geeft de opdracht om het af te splitsen.

In mei 1998 is de zogenaamde *saucisage* een feit. Alles wat niet rechtstreeks met de kindermoorden te maken heeft, wordt losgehaakt. Een deel van dossier 87/96 wordt overgeheveld naar het parket van Nijvel. Het onderzoek naar de moord op Tagliaferro keert terug naar het arrondissement waar het eerst verkeerdelijk werd aangezien als volkomen onschuldig: naar Namen dus. Enkel het

onderzoek naar de moord op Weinstein en de gijzeling van de drie jongeren blijven in handen van Neufchâteau.

De ouders van Julie Lejeune en Melissa Russo blijven zich tot op het laatste moment verzetten tegen de 'saucisage'. Zij vinden dat er een te nauwe band bestaat tussen de onderzoeken naar de kindermoorden en de onderzoeken inzake autozwendel. 'Heel wat zaken zijn niet onderzocht', vinden Carine en Gino Russo, die in april '97 nog naar het parket van Neufchâteau stappen met het nieuws dat een getuige uit het dossier autozwendel enkele dagen eerder vermoord werd in Luik. De vrouw, wier lijk werd opgevist uit de Maas, was goed bevriend met de vader van Pierre Rochow. Haar verklaringen zouden een verband aantonen tussen de verdwijning van Julie en Melissa en het milieu van de autozwendel. Het is noch het eerste, noch het laatste lijk. Net voor Kerstmis 1998 wordt ook Fabienne Jaupart vermoord.

NOTEN

- 1 Julie en Melissa.
- 2 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 19 september 1996, pv 100.212 L100.
- 3 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 26 augustus 1996, pv 100.213 L1216.
- 4 Verhoor Michèle Martin, GPP Aarlen, 28 augustus 1996, pv 2.555.
- 5 Dit tijdstip is door Dutroux zelf genoemd en stemt wellicht overeen met de werkelijkheid. Blijkens de factuur kocht Dutroux de graafmachine waarmee hij het graf voor Weinstein groef op 24 november 1995. Op 5 december 1995 werd hij gearresteerd. Logischerwijze moet de overlijdensdatum van Weinstein daartussen liggen.
- 6 Bernard Weinstein is op 4 maart 1952 geboren in Nantes.
- 7 Brief Charles Schulman, 21 oktober 1983, teruggevonden door BOB Brussel, 27 november 1996, pv 117.538.
- 8 Verhoor Mireille Weinstein, BOB Brussel, 27 februari 1997, pv 150.481. 9 Verhoor Charles Schulman, BOB Brussel, 27 februari 1997, pv 150.397. 10 Schulman bezoekt de Etterbeekse privé-club La Piscine, in die periode het Brusselse Mekka van de seksfuiwen. Hij zegt dat hij er nooit minderjarigen heeft gezien. Verhoor Joseph Schulman, 27 februari 1997, BOB Brussel, pv 150.432.
- 11 Samenvatting 'dossier-Molière', BOB Brussel, 10 februari 1997, pv 150.080. 12 BOB Brussel, 10 februari 1997, pv 150.080.
- 13 BOB Brussel, 26 maart 1997, pv 150.928.
- 14 Rapport BOB Brussel, 25 november 1996, pv 116.224.
- 15 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 20 augustus 1996, pv 2541.
- 16 Onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte ziet dat in september 1996 anders. Hij laat Zicot aanhouden omdat hij hem ervan verdenkt bescherming te hebben verleend aan Dutroux en co.
- 17 Dit blijkt uit een pv dat inspecteur Philippe De Windt van de politie van Charleroi hierover een maand later opstelt, op 7 december 1995, pv SJ/896.
- 18 Het welzijn van zijn pasgeboren dochter Céline wordt het doorslaggevende element

waardoor Dutroux zo snel zijn vrijheid terugkrijgt. Aangezien hij in 1989 tot 13,5 jaar cel is veroordeeld wegens het gijzelen en seksueel misbruiken van minderjarigen, is het op zijn minst merkwaardig te noemen dat Dutroux niet de rest van zijn straf moet uitzitten. Het verdoven en aan de ketting leggen van de drie jongeren kan moeilijk anders worden aanzien dan als een recidive.

- 19 Vijf maanden na zijn arrestatie zal Dutroux ook Gérard Pinon bij de moord op Weinstein betrekken. Hij vertelt dan dat Pinon hem geholpen heeft bij het begraven van het lijk. Verhoor Marc Dutroux, BOB Bastogne, 11 januari 1997, pv, L4174.
- 20 Twee weken eerder heeft Weinstein ook al een bedrag van 162.374 frank van zijn rekening gehaald.
- 21 Nihoul gaat met Dutroux en Weinstein aankloppen bij Bouty. Nihoul en Bouty geven dat toe, maar geen van beiden kan zich de exacte datum herinneren. Nihoul heeft kennelijk een blanco Portugees paspoort op het oog waarvan Bouty er al enkele verkocht aan Nigeriaanse asielzoekers. Bouty herinnert zich Dutroux en Weinstein als 'zeer vuil' en schat dat ze hen hooguit gedurende vijf minuten gezien heeft. Verhoor Annie Bouty, 7 september 1996, GP Brussel, pv 10.451.
- 22 Verhoor Marc Dutroux, BOB Bastenaken, 11 januari 1997, pv L4174.
- 23 Huiszoeking BOB Brussel, 24 augustus 1996, pv 112.091.
- 24 BOB Brussel, 26 augustus 1996, pv 112.730.
- 25 Diezelfde dag wordt in Obaix, een dorp in de buurt van Charleroi waar Dutroux opgroeide, een meisje bijna dodelijk aangerand. De gebruikte wagen lijkt op die van Weinstein en lange tijd rusten er verdenkingen op Marc Dutroux.
- 26 Vaststellingen BOB Brussel, 15 september 1996, pv 113.897.
- 27 Verhoor Fabienne Jaupart, BOB Neufchâteau, 9 september 1996, pv 100.360.
- 28 In de documenten zou sprake zijn van een Citroën AX. In het dossier-Dutroux is later sprake van een gestolen Citroën BX.
- 29 Verhoor Fabienne Jaupart, raadsheer Marique, 5 juni 1997.

3 *Ik had verder willen gaan, maar een onbedwingbare kracht verhinderde mij dat.'*

Michèle Martin, 28 augustus 1996

- Waar verbleven ze?
- In het begin bleven ze in de kinderkamer, in stapelbedden.
- Op welke manier zorgde u ervoor dat ze in het huis bleven?
- Ik had hen eenvoudigweg uitgelegd dat we losgeld gevraagd hadden, dat ze daar moesten blijven opdat er geen problemen zouden ontstaan (...).
- Na hoeveel tijd zijn Julie en Melissa overgebracht naar de kooi?

- Het kwam er eerst op aan de ruimte in de kooi in te richten. Er was nog niets klaar, behalve de deur. Die was al klaar voor gebruik. Ik heb er houten balken aangebracht die konden dienen als geraamte voor een bed. Ik heb er twee bankjes geplaatst en een opklapbare tafel. Daarop heb ik een kleurentelevisie en een Sega megadrive, met cassettes, gezet. Ik heb de stroomtoevoer weggestopt achter een plaatje tegen het plafond, waar ik tevens een verluchtingssysteem bouwde. Bernard Weinstein heeft het metalen rek ontworpen en ook het luik in het midden. Ik heb er stopcontacten en verlichting geïnstalleerd. De verlichting bestond uit een neonbuis, een lamp van zestig of honderd watt, en één van vijftientig watt. Er was een klein muurkastje dat ik links van de klaptafel heb opgehangen, en waarop ik een spiegel en de twee fittingen voor de lampen - met schakelaar - heb gezet. Ik heb het daar geel geschilderd. Dat is een vrolijk makende kleur. Daarom heb ik geel gekozen, trouwens. De werken hebben een week geduurd.
- Werden de meisjes in die periode vastgebonden?
- Ik heb de lichamen van de meisjes pas vastgebonden nadat ze overleden waren.
- Hoe vaak is Bernard Weinstein zich over de meisjes komen 'ontfermen'?
- Nooit.
- Welk belang had hij er dan bij om 'jonge meisjes ter beschikking te hebben'?
- Hij stelde er zich tevreden mee om met hen te spelen. Hij was trouwens kwaad omwille van de situatie die ik hem opdroeg. Hij vond dat het zo geen nut had.

- Welk belang had hij dan?
- Het enige belang dat hij had was hetzelfde als het mijne. De meisjes zouden opgroeien en zich aan ons hechten. We waren overeengekomen dat Julie voor mij was, en Melissa voor hem.
- Hoe lang dacht u te moeten wachten?
- Op zijn minst tot hun puberteit.
- Waarom?
- Omdat je met een klein meisje niks kan aanvangen.
- Wat was u van plan om met hen te doen, eens ze de puberteit bereikt zouden hebben?
- We zouden normaal geleefd hebben, als een koppel. Naar mijn idee zouden we niet het minste geweld moeten gebruiken. Dat was niet mijn intentie.
- En van Weinstein?
- Hij was nogal ambigu. In die zin dat hij heel vriendelijk kon zijn, maar er soms van hield om anderen te pijnigen, te doen lijden. Hij bracht zijn tijd door met het doen krijsen van mijn kat.
- Hoeveel moest hij u betalen voor het 'onderhouden' van Melissa?
- Duizend frank per week, alles inbegrepen. Maar hij was het snel beu. Na enkele weken, twee maanden ongeveer, wou hij dat de meisjes verdwenen. Ik denk dat hij hen wou doden. Hij zei dat hij bereid was om het te doen. Ik heb hem geantwoord dat ik alles voor mijn rekening zou nemen, maar dat ik niet wou dat ze uit de weg zouden worden geruimd.
- Hoe wou hij hen uit de weg ruimen?
- Ik heb geen flauw idee. Ik heb me die vraag zelfs nooit gesteld.'

Een van de weinigen die van meet af aan inziet met wat voor bijzonder geval men hier geconfronteerd wordt, is Jean-Marc Connerotte. Al in de eerste dagen van het onderzoek neemt hij contact op met een speciale eenheid van de FBI in Quantico, Virginia. Daar houdt de Child Abduction and Serial Killer Unit zich exclusief bezig met het opstellen van daderprofielen, het ontwikkelen van aangepaste verhoortechnieken en het interpreteren van de signalen die dit soort misdadigers uitstuurt. Aan de andere kant van de oceaan weet men weinig over Dutroux, maar bepaalde vuistregels gelden altijd. 'Wees achterdochtig tegenover elke uitspraak van Dutroux die in zijn eigen voordeel lijkt te spelen', krijgt Neufchâteau als raad mee. Er is iets wat de mensen van de FBI niet goed begrijpen aan die kleine besnorde Belg. 'Hij is atypisch', zegt special *agent* Gregg McCrary. Het komt occasioneel wel eens voor dat dit soort criminelen zich laat omringen door onmondige handlangers, maar dat zijn er doorgaans hooguit één of twee. Bij Dutroux heeft men al weet van Michèle Martin, Michel Lelièvre en Bernard Weinstein. Dat deze Dutroux daarnaast nog aan anderen, zoals Claude Thirault, openhartig ging vragen of die niet even wat wou bijverdienen met het helpen schaken van een kind, is iets dat ze bij de FBI in geen enkel profiel gekaderd krijgen.

Het ondervragen van iemand als Dutroux is hoe dan ook een uitputtende onderneming, zegt McCrary tijdens een telefonisch interview met een Belgische

journalist. 'De truc bestaat erin om, als ondervrager, je eigen gevoelens uit te schakelen. Inspelen op schuldgevoelens helpt bij dit soort daders niet. Ze hebben die gevoelens niet. Wanneer ik zelf met een psychopaat praat, doe ik alsof ik net iets minder intelligent ben dan hij. Ik wil hem begrijpen, maar ik heb zijn hulp nodig om het mij uit te leggen. Het geeft hem de indruk dat hij de situatie controleert. Het kan ook geen kwaad bewondering te tonen voor de manier waarop hij iedereen te slim af is geweest. Je probeert de manipulator te manipuleren.'

Ook op dit punt schort er iets aan het fenomeen Dutroux. De ontvoering van Laetitia Delhez, met een bestelwagen die vanwege een defecte knalpot verschrikkelijk veel lawaai maakte, kan bezwaarlijk als uitermate listig worden aanzien. De motorpech bij de ontvoering van An en Eefje wijst evenmin op een gedegen voorbereiding. Misschien is dit toch niet zo verwonderlijk, denkt McCrary. 'Na een tijd gaat zo iemand zich onaantastbaar voelen. Het feit dat de politie hem al aan de tand heeft gevoeld, zal hem alleen maar zelfzekerder maken.'

Lang voor het gerechtelijk onderzoek dat zal uitwijzen, voorspelt McCrary al dat het weinig waarschijnlijk is dat Dutroux eind 1995, na zijn arrestatie, anderen zou hebben belast met de zorg voor Julie en Melissa. 'Dat zou er nu net op neerkomen dat hij de controle uit handen geeft. Wij kijken altijd eerst naar de manier waarop de dader zich van de lijken ontdoet. Als het gaat om een *organized offender*, wat Dutroux lijkt te zijn, dan zal hij al het mogelijke doen om de controle te behouden over de situatie, ook wanneer de slachtoffers dood zijn. Hij dumpt ze dus niet ergens langs de kant van de weg, maar begraaft ze in zijn eigen huis.'²

Het inwinnen van advies bij Amerikaanse specialisten is iets wat alleen in de eerste weken van het onderzoek gebeurt. Het is zoals met de veiligheidsmaatregelen rond de verschijningen van Dutroux, Nihoul, Lelièvre en Martin voor de raadkamer. Aanvankelijk wemelt het in Neufchâteau van de politiemensen en krijgen de verdachten kogelvrije vesten aangemeten. Naarmate de maanden verstrijken, treedt de normalisering in - *business* as usual. Politiemensen met grote ervaring in het klissen van bankovervallers en gauwdieven, maar weinig met kinderhandel zoeken tijdens de verhoren bijna intuïtief naar dingen die ze herkennen, die ze in hun eigen leefwereld kunnen plaatsen. Ze willen begrijpen - zoals iedereen. Michèle Martin mag na verloop van tijd al eens ongeboeid het justitiepaleis van Neufchâteau betreden. Later ook Marc Dutroux, met de gekende gevolgen.

De demystificatie van wat eerst aanzien wordt als een 'crimineel netwerk' begint bij de gerechtelijke politie van Aarlen. Daar heeft GP-inspecteur Masson de leiding over wat in feite hét grote mysterie zou moeten zijn. Toch brengt dat de politiema_n er al na enkele weken toe her en der te verkondigen dat die hele zaak Dutroux 'verschrikkelijk overroepen' is. De taak van Masson en zijn collega's bestaat erin Michèle Martin te verhoren. Vijftien jaar lang is ze een marionet geweest en sinds haar man niet langer aan de touwtjes trekt, is ze een eenzaam

brokje ellende. Het onthaal in de gevangenis is haar niet al te best gekomen. Al in de eerste week is ze door medege-detineerden in elkaar geslagen. De slagen en verwensingen lijken haar niet te raken. Het enige waar Martin naar uitkijkt, zijn brieven van haar kinderen of andere hulpmiddelen die haar heel even kunnen doen terugkeren naar de tijd waarin haar universum beperkt was tot een chaotisch huishouden. In Aarlen zullen ze gaandeweg ontdekken dat Michèle Martin in ruil voor een paar breinaalden inschikkelijker kan worden. Leep of lompe? Masson en zijn collega's houden het op lompe.

'Ze deed alles voor die man', zegt een buurvrouw uit de woonwijk Chenois-Waterloo. Aan tafel stond ze haar kotelet af omdat hij niet genoeg had. Dan at zij maar niet.' De bejaarde dame heeft de op 15 januari 1960 geboren Michèle Martin zien opgroeien als het stille buurmeisje dat maar moeizaam vanonder moeders rokken vandaan kwam. Haar vader kwam om in een verkeersongeval toen ze zes was. Michèle mocht bi na nooit het huis uit.' Studeren doet ze voorbeeldig. Wanneer Michèle Martin haar diploma van onderwijzeres haalt, heeft ze nog niet veel van de wereld gezien. Tot ze Dutroux leerde kennen', vertelt de buurvrouw. 'Hij was haar eerste grote liefde. Toen knipte ze de navelstreng door.' Het huishouden Dutroux-Martin wordt er één van een onbeschrijflijke wanorde: torens vuile afwas, etensresten in elke hoek, rondslingerende kleren. Maar de meubels zijn nieuw en duur: leren bankstellen, hifi-installaties, dure televisietoestellen. Dutroux is een dief. Martin heeft dat altijd geweten. Ooit is hij thuisgekomen met een gigantische vracht pralines, de buit na een overval op een pralinefabriek, samen met Patrice Charbonnier. Het is bij diezelfde Charbonnier, een van de kopstukken van de bende die in de jaren negentig enkele overvallen op geldtransporten pleegt, dat Dutroux inspiratie opdoet voor de bouw van zijn kinderkooi.^{*3} Charbonnier was een schoolvriend van Dutroux. Ze liepen elkaar later opnieuw tegen het lijf bij een motorbende in de buurt van Nijvel. Hij kan model staan voor het slag van figuren waar Martin naar leert opkijken. Ze past zich aan. 'Wanneer Michèle achter het stuur kroop, moest zelfs de beste chauffeur het onderspit delven', vertelt haar overbuur in Waterloo. 'Bestelwagens, kleine vrachtwagens..ze manoeuvreerde dat het een lust was. Opgeheven hoofd, zelfverzekerde blik in de achteruitkijkspiegel. Zonder auto leek Martin een stille, kleurloze vrouw. Achter het stuur veranderde ze in een kampioene.'

Zij is de chauffeur van de bestelwagen waarin Dutroux en Jean Van Peteghem in de jaren tachtig de kinderen op de achterbank in bedwang houden. Ze bewaakt hen terwijl Dutroux om de hoek videomateriaal gaat huren. Ze kijkt onverschillig toe hoe Dutroux de ogen van de wenende meisjes beplakt met pleisters en hen dwingt om naakt te poseren. Terwijl Dutroux hen verkracht, gaat zij boodschappen doen.

Tijdens het eerste gerechtelijk onderzoek blijft Michèle Martin eerst maandenlang halsstarrig zwijgen. Wanneer ze dan toch tot bekentenissen komt, heet het dat ze zweeg uit angst voor Dutroux. 'Ik ben het slachtoffer van mijn naïviteit, van mijn goed hart, van de slagen die ik kreeg', jammert ze. Naïef? Via haar psychiater, de stokoude dokter Emile Dumont uit Ukkel, waagt ze wat later een

poging om zich ontoerekeningsvatbaar te laten verklaren. Het mislukt. Tijdens het proces leren psychiatrische verslagen dat ze nooit debiel, gestoord of wat dan ook is geweest. Kort voor het begin van het proces tracht ze nog haar bekentenissen in te trekken. Haar ondervragers hebben haar bedreigd, heet het dan. Dat ook haar advocaat er niet in is geslaagd om haar uit de rechtzaal weg te houden, was niet haar maar zijn schuld. 'Hij maakt misbruik van mijn wanhoop', schrijft ze haar moeder. Op 4 november 1988 veroordeelt de correctionele rechtbank van Charleroi Michèle Martin tot drie jaar effectieve gevangenisstraf. Haar actieve betrokkenheid bij twee ontvoeringen wordt bewezen geacht. Het vonnis is vrij mild. Toch gaat ze in beroep. Dat gebeurt op aanraden van Dutroux, die aanstuurt op vrijspraak - hij wil dat zij net als hij volhoudt dat alles op een gerechtelijke dwaling berust.

Gedurende de volledige periode van detentie blijven Dutroux en Martin elkaar onophoudelijk schrijven en moed inpraten, hun versies over de feiten op elkaar afstemmen en hun wederzijdse overtuiging confirmeren dat de wereld onrechtvaardig is. Michèle Martin geeft haar man tips om de psychiaters op een verkeerd been te zetten. In omgekeerde richting is de goede raad weinig waard. Het Hof van Beroep in Bergen verhoogt haar straf op 27 april 1989 tot vijf jaar cel. Ze zal er twee jaar van uitzitten. Haar leven tussen de celmuren staat in het teken van wat ze veinst te zijn: een goede moeder die haar kinderen innig mist. In mei 1991 wordt Michèle Martin vervroegd vrijgelaten. 'Om uit de verstikkende greep van Dutroux los te raken', heet het in de verslagen van toen. Dat is helaas niet gelukt, moet Michèle Martin vijf jaar later met een zucht erkennen.

Er was een tijd, vertelt Michèle Martin de Aarlense GP'ers, dat Marc met een condoom vrijde. Na afloop knoopte hij dat condoom dicht. Dan moest ze het twee dagen lang in haar vagina meedragen. Vervolgens prikte Dutroux er gaatjes in met een naald, om het opnieuw bij haar in te brengen. Hij had in een populair-wetenschappelijk magazine gelezen dat 'vrouwelijke' spermatozoïden langer overleefden dan mannelijke. Hij wou absoluut een dochter. Het lukte. Op 24 november 1995 wordt Céline geboren. 'In die periode zei hij dat hij van plan was om later incest te plegen', vertelt Martin midden 1997. 'Ik heb hem toen gezegd dat ik hem zou vermoorden als hij dat zou doen.'

Dat Dutroux niet van zonen hield, wist Martin al sinds haar eerste zwangerschap, van Frédéric. Op weg naar het moederhuis deed hij haar hollen en in de weken voor de bevalling verplichtte hij haar tot zwaar werk op een bouwterrein.

Klopt er iets van dit verhaal of niet? Alleen Dutroux en Martin weten het. Zeker is dat Aarlense GP'ers haar na enkele maanden niet meer zien als bendelid, maar als slachtoffer.

In de eerste dagen en weken na haar arrestatie in augustus 1996 wint Michèle Martin het qua koppig zwijgen nochtans met vele lengten voorsprong op Dutroux en Lelièvre. 'Ik kan dit niet geloven, de mobilhome was trouwens kapot', reageert ze wanneer de speurders haar op woensdag 14 augustus komen melden dat Dutroux heeft toegegeven dat hij Laetitia Delhez de vorige vrijdag met zijn wagen heeft opgepikt.⁴ Wanneer men haar diezelfde dag aan de tand

voelt over waar zij die vrijdag heeft uitgehangen, heeft Martin een alibi klaar dat zo overtuigend is dat het haast voorbereid lijkt: ze is toen met de kinderen naar Dinant getrokken en heeft een afgestempeld ticketje met datum en uur van hun bezoek aan de kabelbaan op zak.*5 'Wel, ik had geen weet van die kinderkooi', antwoordt ze wanneer men haar in de avond van 15 augustus signaleert dat Sabine en Laetitia daaruit zijn bevrijd.*6 'Ik dacht dat hij die graafmachine gekocht had om het terrein in Sars te nivelleren', klinkt het op 18 augustus, daags na de ontdekking van de lijkes van Julie en Melissa.*7 Twee dagen daarna stellen de speurders nogmaals enkele vragen over de kinderkooi. Ze wist dat Dutroux en Weinstein in de kelder iets aan het bouwen waren, maar niet wat het was. 'Tijdens de werken mocht ik van hen niet naar de kelder gaan.*8

Michèle Martin doet in die eerste twee weken rigoureus wat Dutroux haar bij de vorige gelegenheid heeft opgedragen: ontkennen tot ze erbij doodvalt. Het duurt tot woensdag 28 augustus 1996. 'Het is beter om *tabula rasa* te maken', zegt Michèle Martin aan het begin van dat verhoor. 28 augustus is het beginpunt van een eerste geloofsstrijd onder speurders. Meent ze het echt, of is wat nu volgt slechts fase twee van de Dutroux-strategie? Is het niet toevallig dat dit bijna gelijktijdig met het dichtklappen van Lelièvre gebeurt?

Die dag distantieert Michèle Martin zich van haar God. Ze legt uit dat ze van elkaar aan het weg groeien waren na de ontvoering van Julie en Melissa. Nadien hadden ze geen seksuele betrekkingen meer gehad. Hij wou niet meer, zij evenmin. 'Marc bracht mij op de hoogte van zes ontvoeringen die hij in een periode van ongeveer een jaar heeft uitgevoerd. In chronologische volgorde gaat het om de ontvoeringen van Julie en Melissa, die van An en Eefje, die van Sabine en uiteindelijk die van Laetitia (...). Wat de ontvoering van Julie en Melissa betreft, en als mijn geheugen me niet in steek laat, moet het midden 1995 of iets later geweest zijn dat Marc me daarover sprak. Ik had al over hun verdwijning horen spreken op de radio, maar ik had hem er niets over gevraagd. Uit zichzelf legde hij me uit dat hij ze samen met Weinstein had ontvoerd met een wagen die ze hadden gestolen. Meer details heeft hij me daarover nooit gegeven. Ik was van mijn stuk gebracht, die eerste keer dat hij erover sprak. Ik vroeg me af of hij de waarheid sprak of blufte. Ik herinner me nog dat ik hem vroeg wat hij met hen wou doen en vooral waarom hij hen had ontvoerd. Hij zei dat ze voor hem waren (...). Ik ben er zeker van, en daarvoor baseer ik me op wat Marc me zei, dat de kelder nog niet uitgerust was voor hij Julie en Melissa ontvoerde. Marc vertelde me in het begin dat ze in een kamer op een bovenverdieping sliepen. In mijn ogen waren het Bernard en mijn man die de bergplaats hebben ingericht. Telkens ik in die warme maanden van 1995 naar Marcinelle ging, was Bernard daar. Ik weet dat hij een uitstekende doehet-zelver was. Ik was verbijsterd over wat hij me had gezegd. Ik weet nog hoe hij me op een dag vertelde - diezelfde dag of later, ik weet het niet meer - dat ze [Julie en Melissa, nvda] naar de radio luisterden en speelden, dat ze plezier maakten. Ik moet aanstippen dat ik hen tijdens mijn schaarse bezoeken aan Marc niet heb gezien - niet de een, niet de ander. Nee, ik heb ze ook nooit horen lachen.*9

De ontvoering van An en Eefje vernam ze naar eigen zeggen op dezelfde manier. Dutroux vertelde haar dat hij deze twee meisjes samen met Michel Lelièvre had ontvoerd. Weinstein wist van de ontvoering. Het was de periode dat hij zowat permanent met haar man optrok. Omtrent het motief maakte ze uit een conversatie met Dutroux op dat Weinstein 'verleggen' was en dat hij zijn vriend op deze manier wou helpen. De vier meisjes hebben volgens Michèle Martin maar korte tijd samen in Marcinelle verbleven. Ze is er vrij zeker van dat An en Eefje nooit geweten hebben dat Julie en Melissa in hetzelfde huis vertoefden. Toen ze in die periode in Marcinelle kwam, mocht ze niet naar boven. Vermoedelijk verbleven An en Eefje in de kelder en Julie en Melissa boven, of omgekeerd. 'Kort nadat het nieuwe schooljaar begon, vertelde Marc me dat hij de twee grote meisjes niet langer in huis wilde houden en dat hij ze, met diens hulp, naar Weinstein had gebracht zodat die alleen over hen kon beschikken (...). Op een avond in september 1995 kwam Marc me opzoeken in het huis in Sars en vertelde hij me dat ze allebei dood waren. Toen hij me dat vertelde, had hij de tranen in de ogen. Hij kwam naar me toe en nam me in mijn armen. Alsof ik samen met hem moest huilen. Hij heeft me toen ook gezegd dat hij ze aan Bernard had gegeven en dat hij hem medicijnen had bezorgd om hen te doen inslapen. Hij zei me dat hij er verder niet over wou praten en dat hij er ook nooit meer over zou praten. Hij nam zo'n houding aan alsof het hem pijn had gedaan, maar voor mij was het duidelijk dat hij hen samen met Bernard had vermoord. Hij voegde eraan toe dat hij hen bij Bernard onder iets had begraven - iets dat ze eerst hadden moeten wegnemen. Hij gaf me de indruk dat daar waar ze begraven lagen, ze nooit zouden worden teruggevonden.' Maar waarom heeft hij hen vermoord? Michèle Martin denkt even na. 'Marc heeft me uitgelegd dat ze hinderden. Op klaarlichte dag kon hij met hen niets beginnen.*10

Een klein jaar na deze verklaring zal Michèle Martin haar man in nog explicietere termen beschuldigen van het misdrijf waarvoor hij de schuld ten allen prijze in iemand anders schoenen wil schuiven, maar tegelijk ook een duidelijke nuance aanbrengen bij zijn opzet. Ze vertoefde bij haar moeder in Waterloo toen ze die dag, eind juni 1995 op de televisie hoorde praten over twee verdwenen kindsen in Grâce-Hollogne. 'De volgende dag is Marc me komen opzoeken in Sars om me te melden dat hij en Bernard deze meisjes hebben ontvoerd. Hij heeft me die dag enkele details gegeven, zoals het feit dat ze zich hadden vergist. Net na de ontvoering, vertelde hij me, realiseerden ze zich dat ze te jong waren. Bij verschillende gelegenheden heeft hij me achteraf ook uitgelegd dat hij Weinstein heeft uitgescholden omdat die de wagen niet snel genoeg startte en dat de ontmoeting met de twee meisjes toevallig en onvoorbereid tot stand kwam.*11

De pv's die inspecteur Masson en zijn collega's over de verhoren van Michèle Martin opstellen, wijken in hun vorm af van die van hun collega's die zich over Dutroux Lelièvre en Nihoul ontfermen. Daar wordt meestal de vraag en antwoord-stijl gebezigd, om tot een zo getrouw mogelijke weergave te komen van wat de verdachte precies heeft gezegd. Bij de GP van Aarlen ligt dat anders. Nu

en dan stippen ze nadrukkelijk aan dat Michèle Martin te kennen heeft gegeven dat ze 'de waarheid, de absolute waarheid' zal spreken. Martin spaart geen moeite om haar goede wil te demonstreren. 'U weet dat ik destijds veroordeeld ben voor de deelname aan twee ontvoeringen', zegt ze halfweg 1997, blijkbaar spontaan, tijdens een verhoor. 'Wel, in feite waren het er drie.' Dat is leuk om weten, maar wellicht is het Michèle Martin ook wel bekend dat ze daarvoor niet meer veroordeeld kan worden, aangezien het proces over die feiten al voorbij is. Of ze nu meteen de status van absoluut geloofwaardige spijtoptant verdient, is niet zo zeker. Onderzoeksrechter Jacques Langlois ligt er vandaag niet meer van wakker, maar een ernstige analyse van wat Martin in de loop der maanden verklaart, leidt tot het sterke vermoeden dat zij altijd Dutroux' *partner in crime* gebleven is - ook na augustus 1996.

Op 6 december 1995 wordt Marc Dutroux aangehouden. Hij blijft tot 20 maart in de gevangenis van Jamioulx zitten. Het is de tijd van de huiszoekingen van BOB'er René Michaux in het huis te Marcinelle. Hij hoort er kinderstemmen, maar negeert ze. Hij neemt er op 13 december 1995 een videoband in beslag met het opschrift *Perdu de Vue, Marc*. Hij vindt er ook kettingen, hangsloten en sleutels - vermoedelijk spullen waarmee An en Eefje zijn vastgeketend. Een speculum, een potje vaginale crème, chloroform... Ruim drie jaar na de feiten blijkt dat Michaux ook beslag legde op een videoband waarop Dutroux de werken aan zijn kelder en de verkrachting van een Tsjechisch meisje heeft gefilmd. Het feit dat dat daar allemaal zomaar in huis rondslingert, toont niet alleen aan dat Michaux onwaarschijnlijk nalatig te werk is gegaan, maar ook dat Michèle Martin bezwaarlijk kan volhouden dat ze als zeer geregelde bezoeker van dat huis niet meer dan een vaag idee had van wat Dutroux zoal uitspookte. Op 19 december 1995 doorzoeken Michaux en zijn mannen opnieuw het huis in Marcinelle. Het resultaat is net zo deplorabel als zes dagen eerder.

Op 23 december 1995 gaat Michèle Martin aankloppen bij Freddy Lavergne. Hij is de slotenmaker die de nieuwe huissleutels bijhoudt. Hij kan haar niet helpen, zegt hij. Wil ze het huis van haar ex binnen - Dutroux en Martin zijn gescheiden en wonen apart met het oog op hogere uitkeringen - dan moet ze dat via de politie regelen. Martin gaat aankloppen bij inspecteur Philippe De Windt van de politie van Charleroi. Via hem komt het verzoek terecht bij Michaux, die de sleutels laat afgeven in de gevangenis van Jamioulx. Eens Michèle Martin de sleutels daar op 6 januari 1996 kan gaan ophalen, houden alle materieel verifieerbare zekerheden op te bestaan. Zij wil het huis in Marcinelle binnen, dat staat vast. Maar waarom? Om Julie en Melissa eten te brengen, zeggen Dutroux en Martin.

Dutroux beweert eerst dat hij Weinstein de opdracht gaf om dat te doen. Eens die versie achterhaald is - Weinstein was al dood - zegt Dutroux dat het Lelièvre was die zich van deze taak moest kwijten en daar 50.000 frank voor ontving. Lelièvre ontkent dat bij hoog en bij laag. Uiteindelijk blijkt dat Dutroux het in november 1995 op een akkoordje heeft gegooid met de gijzelaars van de

rue Daubresse en die bewuste dag in het politiecommissariaat moet hebben gedacht dat er geen enkel risico op een arrestatie bestond. Eens het onderzoek zover staat, heeft Dutroux een nieuwe versie klaar: de arrestatie kwam inderdaad als een verrassing, en nu is het Michèle Martin die de kinderen eten zou gaan brengen.*14 Michèle Martin bevestigt. Een beetje toch.

Na de sleutels te hebben opgehaald, is ze een eerste keer naar Marcinelle gegaan, vertelt Michèle Martin op 28 augustus 1996. In de gang heeft ze wat staan dubben, aarzelen en moed trachten bijeen te rapen. Uiteindelijk, zegt ze, is ze onverrichter zake terug naar buiten gegaan. Ze durfde niet. Aan het einde van de maand januari 1996 ben ik teruggegaan', aldus Michèle Martin. 'Ik ben afgedaald in de kelder, ik beefde als een riet. Toen ik voor de schuilplaats stond, werd ik bevangen door een zwaar dilemma. Enerzijds wou ik de schuilplaats openmaken, maar anderzijds wou ik niet medeplichtig worden aan hun daden. Toch wou ik die kinderen ook helpen. Tegelijkertijd had ik schrik van hen, hoewel daar geen enkele reden voor was. Ik weigerde nog steeds te geloven dat die meisjes daar konden zitten. In mijn geest was hun plaats ingenomen door leeuwen - wilde beesten die me konden verscheuren. Ik weet dat dat moeilijk te vatten is, maar ik was ver weg van de realiteit. Ik ben toen aan het rek aan de ingang van de bergplaats beginnen rukken. Ik kreeg maar geen beweging in dat ding. Uiteindelijk, toen ik er met alle macht aan trok, is het luik opengegaan en uit haar hengsels gevallen. Ik heb het luik, dat eigenlijk diende als deur, terug rechtgezet en er de opening opnieuw mee afgedekt. Er bleek een kleine opening tussen die deur en de ingang van de bergplaats te zitten. Toen ben ik gevluht, bij mezelf bedenkend dat de deur een beetje openstond en de meisjes dus weg konden.'

Uit wat Michèle Martin vervolgens verklaart, kan worden opgemaakt dat haar ondervragers haar geweten helpen sussen. De meisjes zijn niet ontsnapt, stelt ze samen met de Aarlense GP'ers vast. 'Ik had ook geen flauw idee van de inrichting van die bergplaats', zo vermeldt het proces-verbaal. 'Marc had me alleen maar gezegd de deur open te doen en daar eten achter te laten. U doet mij opmerken dat er zich aan de binnenkant van de schuilplaats een getraliede deur bevindt, een soort doorgeefluik. U preciseert mij dat deze deur en het doorgeefluik links van de ingang van de schuilplaats gesitueerd zijn en dat men, om ze op te merken, absoluut de schuilplaats moet binnengaan. Ik zweer u dat ik die tralies of het doorgeefluik nooit heb gezien, omdat ik alleen maar eten heb achtergelaten aan de ingang. Ik had verder willen gaan, maar een onbedwingbare kracht verhinderde mij dat. Het is moeilijk om uit te leggen hoe ik eraan toe was - ook nu. Ik kan onmogelijk zeggen in welke staat ik toen verkeerde. Ik ben toen terug naar boven gegaan en heb de woning verlaten. Vandaag vraag ik me nog steeds af hoe ik bij mijn moeder geraakt ben.'

Dat is dus de enige keer dat Michèle Martin na de ontvoering van Julie en Melissa in de kelder van Marcinelle is afgedaald. Tussen dat moment, eind januari 1996 en het ogenblik waarop Dutroux vrijkwam en met haar de schade ging opmeten, moet er wel nog iemand anders in het huis geweest zijn, zegt Martin. 'Ik heb dat gemerkt doordat er in het huis bepaalde voorwerpen van plaats ver

anderd waren. Toen ik Marc terug ging opzoeken in de gevangenis - hij was de enige met wie ik over de kinderen kon praten - heb ik gezegd dat ik het eten achter de deur van de bergplaats heb achtergelaten, maar dat het me daarna niet meer lukte om die goed te sluiten. Hij is in een razende woedebui uitgebarsten en zei me dat ik absoluut moest terugkeren om de deur te gaan sluiten. Ik ben nooit meer terug in die kelder geweest. Dat was voor mij gewoon onmogelijk.'

Uiteindelijk keert Michèle Martin naar eigen zeggen in de maand februari wel nog op geregelde tijdstippen terug naar Marcinelle. Niet voor de kinderen, maar om de honden te voederen en uit te laten. Nadat ze heeft vastgesteld dat onbekenden het huis zijn binnengedrongen, heeft ze er twee Duitse herders naartoe gebracht. Om de vier dagen komt ze er, meestal vergezeld door haar moeder, grote blikken hondenvoer openen. Het hondenvoer haalt ze in de winkel om de hoek. Daar hangen, net als in het postkantoor, de portretten van Julie en Melissa. 'Ik wens te preciseren dat de twee honden de kinderen geen kwaad hebben kunnen doen', zegt Michèle Martin tijdens haar verhoor. '(...) Ik verzeker u dat alles wat ik u zonet heb uitgelegd een bewijs is van mijn goede wil, dat ik nooit van wat dan ook op de hoogte ben geweest.*15 Dat is ook wat haar advocaat later tijdens tv-debatten zal verkondigen: Michèle Martin wist weinig, maar helpt het onderzoek zoveel ze kan.

Michèle Martin liegt. Ze kent de kelder wel degelijk. Heel goed zelfs. Het bewijs is een pot verf. Tijdens een verhoor op 22 juli 1997 gaat ze terug naar de gebeurtenissen van twee jaar eerder - een week of drie na de ontvoering van Julie en Melissa. Michèle Martin verklaart nu plots: 'Ik moet u ook zeggen dat toen de inrichting van de schuilplaats beëindigd was, Dutroux mij verplicht heeft om ze te schilderen (...). Wat de keuze van de kleur geel betreft, zei hij me dat die de zon afbeeldde en dus opvrolijkte. In eerste instantie weigerde ik te doen wat hij me vroeg. Dutroux is toen zo erg beginnen aandringen en zijn stem verheffen, dat ik me uiteindelijk moest schikken naar wat hij wenste. Hij is met mij afgedaald in de schuilplaats. Hij heeft me alles getoond wat ik moest schilderen, te weten de muren en het plafond, tot boven de tralies aan de binnenkant die de schuilplaats in tweeën deelde (...).*16

Als er begin 1996 behalve Marc Dutroux iemand was die wist dat er zich achter het luik in de kelder nog een traliehek bevond, dan was het Michèle Martin. Hoe kan ze dan volhouden dat haar geweten gesust was toen ze bij haar 'bezoek' in de maand januari wat eten achterliet bij het openstaande luik? Wie logisch doordenkt, komt tot de onvoorstelbare conclusie dat ze de martelgang van de twee kinderen er alleen op verergerde door wat voeding binnen hun gezichtsveld te zetten, zonder dat ze daar met hun handen bij konden.

Volgens Dutroux leefden Julie en Melissa nog toen hij op 20 maart 1996 de gevangenis mocht verlaten en zich naar Marcinelle rept. Als dat klopt, hebben de kinderen 104 dagen overleefd op een rantsoen van enkele conservenblikken en flessen water die volgens Dutroux 'proviant voor een maand' vormden. Gesteld dat Dutroux niet liegt - wat in feite een gewaagde stelling is - dan hebben Julie en Melissa zich minstens even heldhaftig gedragen als pakweg Bobby

Sands, de beroemde militant van het Ierse Republikeinse bevrijdingsleger, het IRA. Hij stierf op 5 mei 1981 na een hongerstaking die 66 dagen geduurd had. 66 dagen, zo heette het toen, was zowat een record.

Eind december 1996, nadat hij heeft zitten blokken op het voor hem toegankelijke gerechtelijke dossier, corrigeert Dutroux zichzelf er was eten voor 'twee maanden'. Dan nog blijft het quasi-onmogelijk dat de twee kinderen het hebben overleefd. Dit is het probleem: niemand weet hoeveel proviand Julie en Melissa kregen. Op grond van de hoeveelheid blikken en flessen die Dutroux bij Sabine Dardenne en Laetitia Delhez achterliet, gaat onderzoeksrechter Langlois eind 1998 te rade bij professor Jaroslaw Kolanowski, endocrinoloog en voedingsspecialist van de Université Catholique de Louvain (UCL). Kolanowski berekent dat het technisch 'mogelijk' is om 104 dagen te overleven met het door Dutroux achtergelaten rantsoen, maar dan wel mits een zéér oordeelkundige dosering van de beschikbare voeding. In zijn rapport stipt hij aan dat het erg onwaarschijnlijk mag worden geacht dat Julie en Melissa zichzelf een zo extreem streng dieet konden hebben opgelegd. Hoe kan men van twee kinderen van acht verlangen dat zij, zonder de einddatum van hun hongersnood te kennen, tot een juiste dosering komen? De professor wijst ook op het feit dat na de huiszoekingen van Michaux, in het putje van de winter, de stroom is afgesloten. Daardoor kon het door Dutroux en Weinstein geplaatste verluchtingssysteem niet werken. Mogelijk maar zeer onwaarschijnlijk, zo luidt dus de conclusie van de expert."

Gino Russo, de vader van Melissa, reageert ontzet op de conclusie die Langlois aan het werk van de expert koppelt: 'In zijn rapport somt die professor pagina na pagina onbetwistbare redenen op waarom het niét kan, maar aan het eind luidt het dan in de rubriek "conclusies" dat het in theorie eigenlijk wél kan. Iedereen ziet dat het anders is, maar wanneer Langlois dan voor de raadkamer melding komt maken van dit rapport onthoudt hij alleen dat ene zinnetje: het kan. Het gevolg is dat de advocaten van Dutroux er in de procedure nu al vanuit kunnen gaan dat het klopt dat Julie en Melissa in maart 1996 nog leefden. Dat is dan de juridische werkelijkheid. Al wie kan lezen, ziet dat het omgekeerd is.*18

Julie en Melissa zijn in de tweede helft van 1995 door getuigen in het gezelschap van een Franssprekend koppel opgemerkt in Knokke, Blankenberge, Zwitserland en in prostitutiebars in Charleroi. Bepaalde getuigenissen bevatten in die tijd al vage omschrijvingen die kunnen doen denken aan Dutroux, Martin en/of Weinstein. De speurders van Langlois bestempelen de getuigenissen een na een af als zijnde fout, toevallig of gebaseerd op fantasie. Dat zijn ze misschien ook, maar erg geruststellend is het allemaal niet. Er is bijvoorbeeld een aanwijsbare reden waarom Martin van Dutroux de opdracht kreeg om zich met twee herdershonden naar Marcinelle te reppen en die heeft waarschijnlijk niks te maken met Julie en Melissa. Dit is de echte reden: tijdens Dutroux' gevangenschap is er ingebroken. Wie wil geloven dat Julie en Melissa na de twee huiszoekingen van Michaux nog steeds in het huis te Marcinelle verbleven, moet dat erbij nemen. Boven hun hoofden werd een inbraak gepleegd.

Kort na het losbarsten van de zaak-Dutroux, loopt buurvrouw Viviane C. in Marcinelle niet zonder trots uit te bazuinen dat ze 'dat monster' al eens een peer heeft gestoofd. Wat ze verkondigt, wordt aanvankelijk door niemand geloofd. Naar eigen zeggen is ze eind 1995 of begin '96 - daar wil ze vanaf zijn - samen met haar vriend André F. en diens zus Georgette L. het leegstaande huis van Dutroux binnengedrongen. Ze heeft ze onder meer zijn pc, een stapel videocassettes, een pennenzak en nog een hoop andere op het eerste gezicht nochtans waardeloze spullen meegevoerd. Viviane C. moet even gaan zitten wanneer ze van de politie verneemt dat er redenen zijn om te denken dat Julie en Melissa op dat ogenblik in datzelfde huis aan het verhongeren waren.*19 André F. lijkt de ernst van de situatie minder goed in te zien en vertelt doodleuk dat hij tijdens de inbraak 'beneden een deur hoorde opengaan' en om die reden in paniek op de vlucht is geslagen is. F. is er in de maand april trouwens opnieuw - weerom met enkele vrienden - gaan stelen.*20

Het reconstrueren van de door Viviane, Georgette en André vergaarde buit wordt een hopeloze onderneming. Ze leidt naar de meest troosteloze buurten van Charleroi, waar ruilhandel welig tiert. Wanneer ze wordt geïnterpelleerd door de politie, moet Georgette L. tot haar grote spijt melden dat haar vriend de videobanden heeft uitgewist door er tekenfilms op te tapen voor haar kinderen.*21 Het zou wel eens kunnen dat de man hiermee essentiële onderzoekssporen heeft vernietigd. De Commodore-pc van Dutroux wordt teruggevonden bij Nadia L. Die heeft er een harde schijf laten inbouwen en heeft nagenoeg alle bestanden gewist, onder andere een oude adressenlijst.*22

In de gevangenis breidt Michèle Martin dat het een lieve lust is. Van de Aarlense GP'ers krijgt ze signalen dat ze er 'niet zo slecht voorstaat'. Misschien is de dag waarop Frédéric, Andy en Céline het breiwerk kunnen passen al niet zo veraf meer.

NOTEN

- 1 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 19 september 1996. 2 *De Morgen*, 23 augustus 1996.
- 3 Eind 1996 wordt tijdens een huiszoeking bij Charbonnier een gelijkaardige verborgen kelderruimte ontdekt. De Henegouwse gangster gebruikte ze om gestolen goederen en geld in te verstoppen.
- 4 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 14 augustus 1996, pv 2.533. 5 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 14 augustus 1996, pv 2.534. 6 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 15 augustus 1996, pv 2.535. 7 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 17 augustus 1996, pv 2.540. 8 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 18 augustus 1996, pv 2.541.
- 9 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 28 augustus 1996, pv 2.555. Bij de vertaling naar het Nederlands is het taalgebruik lichtjes bijgeschaafd om het geheel beter begrijpelijk te maken.
- 10 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 28 augustus 1996, pv 2.555.

11 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 22 juli 1997, pv 8.177. 12 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 22 juli 1997, pv 8.177. 13 De videoband is op 20 maart 1996 terugbezorgd aan Marc Dutroux en achteraf nooit meer teruggezien. Afgaand op het opschrift op de doos, bevatte ze een opname van een eind 1996 uitgezonden opsporingsprogramma op het Franse TF1. Daarin werd aandacht besteed aan de verdwijningen van Julie en Melissa.

14 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 19 september 1996.

15 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 28 augustus 1996, pv 2.555.

16 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 22 juli 1997, pv 8.177.

17 Delen van het rapport van professor Kořanowski lekken op 10 februari 1999 uit in de kranten *La Lanterne* en *Het Belang van Limburg*.

18 Telefonisch contact met Gino Russo, 10 februari 1999.

19 Vaststellingen, BOB Brussel, 15 september 1996, pv 114.105.

20 Verhoren Viviane C., André F. e.a., BOB Brussel, 16 september 1996, pv

113.921. 21 Huiszoeking bij Georgette L., politie Charleroi, 16 september 1996, pv

22.881. 22 Analyse BOB Brussel, 17 september 1996, pv 114.241

4 'Waarom ziet iedereen mij

als de grote zondebok?'

Marc Dutroux, december 1996

- Hoe kon u weten dat uw vrouw echt voor de meisjes zorgde?
- Ze heeft me verzekerd dat ze de voorraden aangevuld had op de dag dat dat luik naar beneden kwam. Ze heeft me toen uitgelegd welke problemen ze had gekend om de deur weer op z'n plaats te krijgen. Ik heb nooit gedacht dat ze de meisjes geen eten zou geven. Toen ze me in de gevangenis kwam opzoeken, zei ze van wel. Ik heb toen nagedacht en begon te beseffen dat ze loog. (...)
- Waarom heeft u dan geen enkele maatregel genomen tegenover Lelièvre, aangezien hij in uw versie van de feiten 50.000 frank had ontvangen om zich over de meisjes te ontfemen.
- Ik heb geprobeerd hem te contacteren. Ik heb getracht het telefoonnummer van zijn moeder te pakken te krijgen. Men heeft mij geantwoord dat het een geheim nummer was.

Schuld is in de ogen van Marc Dutroux tets wat iedereenkan dragen, behalve hijzelf. Voor zijn ondervragers is hij een verdachte met bijzondere regels. Regel één luidt: gebruik nooit het woord 'slachtoffer' wanneer het om iemand anders gaat. Hij is hét grote slachtoffer in deze zaak van een slechte wereld van onbegrip, van een ellendige jeugd. Aan de vrouwen die hem in de gevangenis schrijven, zet hij verhalen uiteen over zijn ongelukkige jeugd. En dan verwijst hij graag naar de zelfmoord van zijn mentaal gehandicapte broer in 1993.'

Zijn vader, Victor Dutroux, is na augustus 1996 niet te beroerd om de pers te onderhouden over zijn zoon. Daarbij stipt hij met enige nadruk aan dat hij altijd grote twijfels heeft gehad over de biologische band. Jeanine en ik kenden elkaar zeven maanden toen Marc geboren werd. Jeanine zei dat hij te vroeg geboren was, en ik geloofde dat. Tot ik vernam dat het kind drieëneenhalve kilo woog. Het gewicht van een volgrooide baby.'

Marc komt op 6 november 1956 ter wereld. Victor verblijft dan al in Burundi, waar hij als onderwijzer een onbezorgd bestaan tegemoet lijkt te gaan. Jeanine reist hem achterna met de baby. Kort na de onafhankelijkheid van Burundi, keert het gezin terug en vestigt het zich in Obaix, een slaperig dorp ten noorden van Charleroi. Daar komen er later nog drie broers en een zusje bij. Victor is een dictatoriaal gezinshoofd. Hij deelt klappen uit voor onbenulligheden, eist absolute stilte tijdens zijn siësta, laat zijn kinderen onkruid wieden op het moment dat hun favoriete tv-programma wordt uitgezonden. In het huis slingeren pornobladen rond. De kinderen wekken bij de mensen in het dorp medelijden op. Altijd netjes gekleed, maar zo zielig. Thuis gaat Marc als een razende tekeer. 'Hij gooide al zijn speelgoed op een hoop en ging erop liggen als een kip op haar eieren, zodat zijn broer er niet bij kon', herinnert Victor zich. Op een dag slingerde hij een baksteen naar vaders hoofd. Meer dan eens vinden zijn ouders in die tijd een korte mededeling van de school in de bus: 'Uw zoon is ongewenst in ons instituut.' Een studiejaar voltooien op dezelfde school wordt als een prestatie gezien.

Op zijn negende neemt Marc Dutroux twee boekentassen mee naar school: één met schoolboeken, de andere met strips die hij voor 1 frank per dag aan klasgenootjes verhuurt. De kinderen die niet betalen krijgen een dreun. Na de strips volgen pornofoto's en daarna komen gestolen brommers. Na schooltijd verdient hij als puber wat bij door een oudere homoseksueel te helpen masturberen. Ondanks alles behaalt Dutroux nipt het A3-diploma van elektricien en vindt hij een baantje bij Glaverbel. Nu hij geld verdient, gaat het thuis van kwaad naar erger. Sinds Victor er in 1972 is uitgetrokken, lijden de jongere kinderen nog meer onder de tirannie van hun oudste broer. Hij eist elke dag zijn steak, weigert om 'zijn' fles cola te delen en behandelt zijn gehandicapte broer als een hond. Moeder is hertrouwd, en omdat Marc er niet in slaagt deze indringer weg te pesten, vertrekt hij zelf. In de fabriek slaat hij een slecht figuur, maar de baas toont begrip 'omdat hij nog zo jong is en al alleen woont'. Niet alleen daar lukt het Dutroux om mededogen af te dwingen. Tijdens de medische keuring met het oog op militaire dienst veinst hij problemen aan een oor. Hij moet niet naar het leger en begint te geloven dat hij onkwetsbaar is. Beschermd door een onzichtbare kracht.

We schrijven 1976. Marc is twintig en vindt in het broze, twee jaar jongere weestneisje Françoise D. een gewillig oor voor zijn verhalen over zijn trieste bestaan als verschoppeling. Hij leert haar kennen op de schaatsbaan. Foto's van toen doen een zeemzoete love story vermoeden, maar foto's zijn schijn. Hij kan het niet hebben dat Françoise D. meer aandacht schenkt aan de eerste baby dan aan hem. 's Avonds horen de burens de alleen achtergelaten kinderen wenen. Pa en ma zijn op stap. Dutroux heeft inmiddels zijn baantje opgegeven en wordt schroothandelaar. Hij gaat 's nachts gasflessen stelen, auto-onderdelen, bromfietsen... Is hij niet aan het knutselen met wrakken, dan gaat hij schaatsen. Dat doet hij in eerste instantie in Charleroi, maar vanaf 1981 ook in Brussel. De schaatsbanen van Vorst en

Montignies-sur-Sambre genieten zijn voorkeur. Hij trekt hiervoor ook regelmatig naar Namen, Valenciennes, Doornik, Brugge en Sint-Lambrechts-Woluwe.' In Charleroi speelt hij mee in het ijshockeyteam Okapi. 'Dat was wel merkwaardig, als je daar nu aan terugdenkt', zegt Armand De Beyn, die daar in die tijd ook vaak ging schaatsen. 'Dat is een bourgeoïssport. Binnen de ploeg viel hij een beetje uit de toon.'

Op zondag 12 oktober 1980 komt Armand De Beyn onzacht in aanraking met de jongeman met het snorretje. Die schept er die namiddag plezier in om tegen hoge snelheid tienermeisjes omver te schaatsen en zich dan met gespeelde bezorgdheid over hen te buigen. Hij graait onder hun rokjes en betast hun borsten. De Beyn, 21 jaar, is die dag met zijn 19-jarige vriendinnetje naar de schaatsbaan gekomen en zij is al een paar keer het slachtoffer geweest. De Beyn heeft de snor al een paar keer duidelijk gemaakt dat het nu welletjes is. Na de vierde botsing doet hij dat weer. Enkele tellen later rollen hij en Dutroux vechtend over het ijs. Het lijkt een ridicul incident, maar Dutroux roept er de politie van Charleroi bij. Die verhoort de omstanders en stelt een livig dossier op.

Armand De Beyn is vandaag waarschijnlijk de enige Belg die kan zeggen dat hij een strafblad heeft waarop de naam Marc Dutroux voorkomt in de rubriek 'slachtoffer'. De vechtpartij kost hem op 28 mei 1984 een veroordeling door de correctionele rechtbank van Charleroi wegens het opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen. 'Toen ik hem zoveel jaren later op tv zag, geloofde ik mijn ogen niet', vertelt De Beyn. 'Maar hij wàs het wel degelijk, die etter die vijf jaar lang is blijven procederen vanwege wat trekken en duwen op de schaatsbaan. Die hele affaire heeft mij toen meer dan honderdduizend frank gekost, waaronder meer dan zestigduizend frank aan medische kosten en een schadevergoeding. Ik heb ik 1997 enkele voorzichtige stappen gezet om tot een of andere vorm van rehabilitatie te komen, maar heb me bedacht. Iets in mij zegt me dat ik de zaak beter laat rusten. Er gebeurden echt waanzinnige dingen. De politie had alleen aandacht voor de verklaringen van vrienden van Dutroux, die unisono verklaarden dat ik begonnen was. Eén schaatser was zo geschokt door wat hij zag en hoorde, dat hij naar de zitting kwam om te getuigen. Wel, plots kwamen daar uit het niets twee rijkswachters te voorschijn die hem escorteerden en zo bij de rechter de indruk wekten dat de man die een verklaring in mijn voordeel kwam afleggen een arrestant was. Dat was ook wat de rechter dacht.'

De documenten die De Beyn over de zaak heeft bijgehouden, bieden een inzicht over hoe Marc Dutroux in het begin van de jaren tachtig de wereld ziet. Met de lichte kneuzing aan zijn duim die hij aan de 'aanslag' heeft overgehouden, tracht hij het statuut van blijvende arbeidsongeschiktheid te bekomen. Een zekere dokter Draux heeft een diagnose in die zin opgesteld. Omdat de rechtbank in Charleroi hem op dat punt niet is gevolgd, tekent Dutroux meteen beroep aan tegen het vonnis. En ongelofelijk maar waar: ook het parket van Charleroi gaat in beroep omdat het blijkbaar meent dat die arme Dutroux niet voldoende genoegdoening heeft gekregen. In mei 1985 bevestigt het Hof van Beroep in Bergen ten dele de straf van De Beyn.*5 Het Hof wijst een arts aan die de blijven

de kwetsuren van Dutroux zal onderzoeken met het oog op het al of niet toekennen van een maandelijkse invaliditeitsuitkering. *6 'Mijn advocaat, die ik dus ook nog moest betalen, zei me dat dit allemaal verschrikkelijk abnormaal was', aldus Armand De Beyn. 'Maar ja, wat doe je eraan?'

In 1981 hangt Dutroux vaak rond in Brussel. Hij rijdt in die tijd rond met een kleine bestelwagen waarin hij regelmatig blijft overnachten. Tenminste, dat is wat zijn kompaan uit die tijd afleidt uit het feit dat er achterin een matras ligt. De kompaan heet François H. en is net als Dutroux een goede schaatser. Samen zijn ze occasioneel opzichter op de Nationale Ijsbaan in Vorst, waardoor ze gratis op de baan mogen. Allebei laten ze hun oog vallen op de blonde onderwijzeres die er vaak rondjes komt trekken. Dutroux wint het pleit. Hij verlaat Françoise D. en zijn twee kinderen. Meer nog dan haar Voorgangster zal Michèle Martin van Marc Dutroux alles accepteren. Ze zal zijn slagen stilzwijgend incasseren, zijn misstappen dekken, en uiteindelijk ook deelnemen aan zijn misdaden.

Op 9 juni 1983 pleegt Dutroux zijn eerste roof van juwelen en geld bij een bejaarde vrouw, wier vagina hij bewerkt met een scheermesje. Wat later leert hij Jean Van Peteghem kennen, een jonge, roekeloze marginaal met een passie voor wapens en een permanent geldgebrek. Met Van Peteghem zal hij zijn eerste door het gerecht opgemerkte reeks kinderontvoeringen plegen. Ze proberen het eerst in Obaix. Een 18-jarig meisje wordt op weg naar huis in een auto getrokken. Haar ogen worden bedekt met pleisters. Bij een vuilnisbelt wordt het meisje eruit gegooid en verplicht om zich uit te kleden, onder de bedreiging van een mes. Haar hulpkreten worden gesmoord in een lange tongzoen. 'Trouw niet, dit is zoals het huwelijk', zegt Dutroux haar. Hij stopt het meisje een biljet van honderd frank toe en zet haar af in de buurt van het station. Een paar weken later wacht een elfjarig meisje aan het zwembad van Gilly hetzelfde lot. Gaandeweg wordt het procédé verfijnd. Dutroux verkent zwembaden en scholen en noteert tijdstippen en plaatsen die interessant zijn voor ontvoeringen. De slachtoffers worden nu naar de Route de Philippeville 128 in Marcinelle gebracht, of het leegstaande huis ernaast.

De ontvoerders dissen hun slachtoffers absurde verhalen op. Dutroux imiteert verschillende stemmen om de slachtoffers te doen geloven dat het gaat om een bende van vijf: de gek, de stomme, de Italiaan, de slager en de zachtaardige. Die laatste is dan Dutroux zelf. Hij brengt telkens een paar uren met de meisjes alleen door. Hij onderhoudt hen urenlang over de kosmos en het zwarte gat, autosport en zichzelf. Hij verweeft de dramatische ervaringen van Van Peteghem in zijn eigen levensverhaal: hij doet zich voor als een 22-jarige wees, die zijn 18jarige vriendin Maryline verloren heeft. Ze is een jaar eerder door een vrachtwagen gegrepen. De slachtoffers worden getekend voor hun leven. Urenlang worden ze verkracht, daarna als afval op straat gegooid. De scènes worden gefilmd met een gehuurde videocamera. Waarom Dutroux filmt en wat er met de opnamen gebeurt, is later blijkbaar niemand een zorg. Het is uiteindelijk het detail over de aanrijding van Maryline dat de rijkswacht op het spoor zet van de ont

voerders. In de statistieken trekt men alle jonge meisjes na die door een vrachtwagen zijn overreden.*7

Gezien de ernst van de zaak wil het parket van Charleroi Dutroux voor het Assisenhof brengen. Maar dat heeft het in die tijd te druk met de bende van de Borinage, waarin de Nijvelse procureur Jean Deprêtre - verkeerdelijk - de bende van Nijvel ontwaart. De procureur-generaal van Bergen wil er niet nog eens een slopend assisenproces bij. Dus wordt het de correctionele rechtbank. Die verklaart zich op 4 november 1988 onbevoegd. Dit is overduidelijk een assisenzaak, vindt men in Charleroi.*8 Dutroux, Martin en Van Peteghem verschijnen op 26 april 1989 voor het Hof van Beroep in Bergen. Op het proces is één journalist aanwezig. Het is midden de jaren '80. In België ligt nog niemand wakker van kinderontvoerders. Het persagentschap Belga maakt de volgende dag in een kort bericht melding van 'een zaak van zedenmisdriven'. En verder: 'Rekening houdend met de ernst van de feiten, en de vernederende behandeling die ze hun slachtoffers lieten ondergaan, met alle psychologische gevolgen van dien, veroordeelde het Hof Dutroux tot 13 jaar en 6 maanden opsluiting en een boete van 6.000 fr. Van Peteghem kreeg 6 jaar en 6 maanden opsluiting, Martin 5 jaar in plaats van 3. Het Hof nam Dutroux en Van Peteghem ook voor 5 jaar hun burgerlijke en politieke rechten af.'

De psychologen en maatschappelijke werkers in de gevangenis van Jamiouk weten in 1986 niet wat ze met Dutroux aanmoeten. Hij blijft volhouden dat hij onschuldig is en schreeuwt moord en brand bij elke toespelings op het mogelijke tegendeel. Een hele rij advocaten passeert de revue voor er een is die Dutroux bevalt. Het is de Brusselse advocaat Didier de Quévy. Het feit dat hij een advocaat heeft, zet geen rem op Dutroux' ijver. In zijn cel houdt hij zich dag in dag uit bezig met het uitvlooiën van de getuigenissen van zijn slachtoffers. Het resultaat zijn tientallen pagina's bemerkings van het genre: 'Hoe kan Deborah N. beweren dat ik gestopt ben om mijn nummerplaat te veranderen, als de onderzoekers zelf hebben vastgesteld dat de schroeven verroest waren?' Of: 'De bestelwagen die de getuige zag was de mijne niet. Bij mij kleven er geen stickers op de achterraut.'

Daniel Dejasse deelt in die periode twee maanden lang de cel met Dutroux. Hij herinnert zich zijn talenten als schaker, zijn woede-uitbarstingen bij het ontwaren van een sigaret, zijn obsessionele nachtelijke jachten op imaginaire muggen - zelfs 's winters - en zijn werkelijk buiten alle proporties vallende consumptie van suiker. De gesprekken vond hij anders best vermakelijk. 'Hij zat constant te jammeren over het onrecht dat hem was aangedaan, maar anderzijds legde hij me uit hoe ze te werk waren gegaan, hoe ze die meisjes hadden ontvoerd. Er hing zo'n sfeertje van "wij mannen onder elkaar". Hij kon urenlang praten over wat hij voor zijn seksuele heldendaden aanzag. Van die verhalen over een koppeltje dat aan de cafétoog staat te tongzoenen. Hij gaat naast hen staan en begint onder het rokje van dat meisje te friemelen. "En ze zei niks, ze liet me gewoon doen!" riep hij triomfantelijk uit.'

Er is een gedachte die Daniel Dejasse sinds augustus 1996 nu en dan uit z'n slaap houdt. 'Ik heb een vage herinnering aan een gesprek waarvan ik denk dat ik het was die opmerkte: je zou in je huis kelders moeten bouwen en daar die meisjes in opsluiten, dan kunnen ze je niet meer verklikken. Dat was niet ernstig bedoeld natuurlijk. Het was eerder sarcasme. Nu heb ik soms het gevoel dat de affaire-Dutroux het resultaat is van een slecht begrepen grap van mij. Hij heeft me voorgesteld om hem na mijn vrijlating te helpen bij de bouwwerken. Hij sprak over luchtverversingssystemen en zo. Hij zag het al helemaal voor zich. Hij was heel ernstig, heel vastbesloten. Toen ik dat in de gaten kreeg, zei ik vanzelfsprekend nee. Meteen daarna heeft hij er via zijn connecties binnen de gevangenis voor gezorgd dat ik naar een andere cel werd overgeplaatst.*9

Zes jaar in de cel vliegen voorbij. Dutroux gedraagt zich als een voorbeeldige gevangene. Hij slaagt erin penitentiair verlof te bekomen om voor zijn demente grootmoeder te gaan zorgen. Zijn begeleider wordt misselijk wanneer hij samen met Dutroux bij de bejaarde vrouw in Jemeppe-sur-Sambre aankomt. De vrouw zit als een hoopje ellende temidden van een stinkende vuilnisbelt vol vlooiën, uitwerpselen en kattenbraaksel. Dutroux speelt de toegewijde kleinzoon die met plezier de smerigheid van de grond krabt. Het zal hem in de gevangenis alleen extra krediet opleveren. Hij krijgt nog een paar keren onbegeleid verlof om de grote schoonmaak te voltooien. Wanneer hij 48 uur te laat binnenkomt, wordt dat niet eens gerapporteerd. Eens de helft van zijn straf erop zit, dient hij een aanvraag in voor een voorwaardelijke invrijheidstelling. Psychologische en sociale bijstand vindt Dutroux niks, maar hij is wel bereid om zich na zijn vrijlating te laten volgen door de dan al bijna 70-jarige dokter Emile Dumont. Het is dezelfde Ukkelse arts bij wie Michèle Martin eerder een soort attest van ontoerekeningsvatbaarheid heeft trachten te bekomen en die à volonté voorschriften aflevert voor Rohypnol, Haldol en de anticonceptiepillen. Van Dumont krijgt Martin een drievoudige portie. Dutroux verkoopt de stripjes later door aan Michel Nihoul.

Het is tevens Dumont die ervoor zorgt dat Dutroux bekomt wat via het proces tegen Armand De Beyn niet lukte. De bejaarde arts verklaart hem voor 66 procent invalide wegens 'nervositeit'. Dit gebeurt op 9 april 1992, drie dagen nadat justitieminister Melchior Wathelet zijn handtekening heeft geplaatst onder een aanvraag tot voorwaardelijke invrijheidstelling.

Dutroux is een vrij man met een plan. Hij heeft zich in zijn cel door dikke cursussen fysica, wiskunde en elektriciteit gewerkt. Aan de hand van een studie van zijn eigen tijdelijke verblijfplaats en van enkele doe-het-zelf-handboeken, is er in zijn hoofd een lijstje van kleine bouwwerken ontstaan die moeten worden uitgevoerd. Hij heeft de werking van bepaalde verdovende middelen bestudeerd, teste die in de gevangenis zelfs op medegevangenen, en later ook op Michèle Martin en zijn zoon Frédéric, toen die op een dag niet tijdig naar bed wou. In zijn huizen zullen de speurders later duizenden pillen aantreffen. Bijna alle meisjes die na

1992 in zijn handen vallen, krijgen Rohypnol of Haldol toegediend. Dutroux onthoudt zelf nauwgezet de toegediende middelen en hun werking. Lactitia Delhez kreeg tijdens haar ontvoering acht Rohypnolpillen, zo kan hij zijn onder-vragers vertellen. Sabine Dardenne kreeg er tien ('waarvan ze er vijf uitspuwde'). Later, tijdens hun gevangenschap, kregen ze elk in totaal nog eens dertig druppels Haldol. An Marchal en Eefje Lambrecks kregen, na te zijn ingestapt, elk vijf Rohypnolpillen en daarna nog eens dertig druppels Haldol. Over Julie en Melissa beweert Dutroux dat ze nooit wat dan ook kregen toegediend.*10

Aan de hand van medische voorschriften en lege of volle doosjes, komen de speurders begin 1997 tot een voorlopige lijst van wat de medicijnkast van Marc Dutroux in vijf jaar tijd moet hebben bevat. 893 capsules Rohypnol, 32 flesjes Haldol (30 milliliter), 636 capsules Rêdomex, 70 capsules Flunitrazepam, 105 capsules Microgym en 105 capsules Réactivan. Daar zit genoeg tussen om 2 à 3.000 vrouwen mee te verdoven. Het is dit soort overwegingen dat zelfs de meest gematigde politiemensen wel eens doet twifelen of men alle namen van Dutroux' slachtoffers wel kent. Het overgrote deel van het chemische arsenaal is aangelegd met voorschriften die dokter Dumont jarenlang zorgeloos afleverde. Net zo min als het bij hem opkomt te vragen wat Michèle Martin aanmoet met een drievoudige portie anticonceptiepillen, zal hij ook nooit bij Dutroux informeren naar wat hij met al dat verdovende spul van plan is. Dumont zal ook nooit een - nochtans bij wet verplicht - therapeutisch verslag opstellen over de consultaties door Dutroux. Hij komt gewoon langs, betaalt het vaste tarief van 1.350 frank en vertrekt weer, met het noodzakelijke attest dat aantoonde dat hij zich laat 'volgen'.*11 De huisapotheek laat Dutroux toe met zijn slachtoffers te doen wat hij wil, zonder dat zij daar zelf iets van merken of herinneren. 'Eén van de typische kenmerken van Rohypnol is dat het het voor een bepaalde geheugen periode helemaal uitschakelt', zegt dokter Peter Van Breuseghem, die in Brussel een verbeterd kruistocht voert tegen Rohypnol. In de VS heeft Rohypnol niet voor niets de bijnaam vergeetpil' of *mind eraser* (...). Iemand die Rohypnol heeft genomen, slaapt niet. Die kan praten en lopen en al wat je wil. Maar Rohypnol maakt je willoos. Het geeft je het idee dat je toestemt in wat er gebeurt.*12

In haar advies aan minister Wathelet vermeldde de Observatie- en Behandelingseenheid (OBE) van de gevangenis van Bergen begin 1992 'maatschappelijke reïntegratie door middel van een baan als argument pro vervroegde vrijlating van Dutroux. Daags nadat Dutroux de gevangenis verlaat zet dr. Dumont de wereld op zijn kop. In een medisch getuigschrift dat moet dienen om Dutroux' invaliditeit te motiveren stelt hij dat 'betrokkene door zijn verblijf in de gevangenis depressief geworden is.' Wie het verloop van de twee procedures naast elkaar legt, kan niet anders dan besluiten dat Dutroux wordt vrijgelaten omdat hij een baan moet zoeken én terzelfder tijd ongeschikt wordt bevonden om een baan te hebben. Zijn statuut van invalide levert hem een maandinkomen op dat veel hoger ligt dan wat hij als werkloze zou kunnen bekomen. Om de geldstroom op te drijven, zijn Dutroux en Martin in 1988 in de gevangenis getrouwd, om later met dezelfde doelstelling weer te scheiden.

Vanaf midden 1991 begint Marc Dutroux verwoed oude krotten op te kopen in de streek van Charleroi. Een huis voor 300.000 frank in Marchienne-au-Pont. Een ander in Mont-sur-Marchienne (La Docherie) voor 350.000 frank. Een bouwvallige hoeve in Sars-la-Buissière, waar hij als steuntrekkende tijdens een openbare veiling met een brede grijns het bod van buurman-garagist Fernand Baudson overklast. Waar Dutroux het geld vandaan haalt, is een raadsel. In vier jaar tijd harkt de ex-gedetineerde, die officieel een Riziv-uitkering van 38.000 frank geniet, een vermogen van 6,5 miljoen frank bij elkaar.

'Waarom ziet iedereen mij als de grote zondebok?' vraagt Dutroux zijn onder-vragers eind 1996. Ook dan blijft hij erbij dat hem in deze affaire slechts een minimale schuld kan treffen. 'De grote boosdoeners zijn Weinstein en Lelièvre.' En wat Michèle Martin betreft, acht hij het onvergeeflijk dat ze naliet Julie en Melissa eten te brengen. Zijn ondervragers zijn al blij dat hij iéts zegt. Op 19 september 1996 legt hij voor het eerst een verklaring af over wat hij omschrijft als 'de catastrofe' die hij op 20 maart 1996, de dag van zijn vrijlating, in de kelder te Marcinelle aantrof. Wat dan volgt, is een ijselijk gedetailleerde beschrijving van de toestand van de volgens hem meer dood dan levende Julie en Melissa. 'Ze hadden in plastic flessen geürineerd, overal lagen er papieren zakdoeken', laat hij noteren. Dutroux geniet van de weerzin die zijn woorden opwekken. Wanneer hij aan het eind van het verhoor vaststelt dat ze hem in de tekst van het procesverbaal hebben doen zeggen dat de lichamen van de twee meisjes 'op matrassen lagen', neemt hij de balpen ter hand en brengt hij een kleine correctie aan. Hij schrapte het woord matrassen. Om heel precies te zijn, moet er staan: 'planken'.

Tijdens het urenlang durende verhoor beweert Dutroux dat Melissa nog net overeind kon komen en prevelen dat ze niet meer wist wanneer ze voor het laatst gegeten had, maar wel nog dat ze vier dagen geleden nog iets gedronken had. 'Ik heb me gehaast om water te gaan halen, en een pipet', vertelt Dutroux. 'Op die manier heb ik Julie druppel na druppel doen drinken. Daarna heb ik Melissa wat te drinken gegeven. Ik heb toen een bad tot tien centimeter hoogte gevuld met warm water, op zevenendertig graden. Ik ben naar beneden gegaan om Julie te halen en heb haar in het bad gezet. Toen ben ik Melissa gaan halen en heb haar eveneens in het bad gezet.'

Dat was het einde. Julie was dood. Hij vertelde Melissa dat haar vriendinnetje 'naar het hospitaal' was gebracht, waste haar en legde haar in zijn bed. 'Op de plaats waar ik zelf normaal slaap', benadrukt Dutroux. 'Ik zette de verwarming op de hoogste stand en dekde haar toe. Ik ben in mijn spullen gaan zoeken en vond een doos Madeleine-koekjes. Ik ben terug naar boven gegaan om er haar enkele te geven. Ze heeft een halve opgegeten. Ze heeft ook nog een klein beetje gedronken. Ik wou ten allen prijze dat ze iets at of dronk. Ze had heel veel moeite om te slikken. Ik heb bij haar gewaakt. Ik ben daar vier dagen lang gebleven. Mijn vrouw was daar, toen ik in dat huis aankwam. Ik weet niet meer wanneer ze vertrokken is. Ik herinner me dat ik haar verplicht heb het huis schoon te maken, want het was onmogelijk om er een pas te verzetten zonder in de hon

denstront te trappen. Het was afschuwelijk. Mijn vrouw heeft me geen enkele keer geholpen bij het verzorgen van de meisjes. Ze stond daar als een plant (...). Ik heb helemaal alleen mijn plan moeten trekken. Wat Julie betreft, weet ik niet meer hoe ik het gedaan heb.'

Het komt hierop neer - Dutroux vertelt alsof hij het over een pop heeft - dat hij haar ledematen vastbond met wasdraad. Want het lichaam moest in een vuilniszak passen en die zak moest in de ijskast kunnen. 'Ik wist immers niet hoe lang ik aan het hoofdeinde van het bed bij Melissa zou moeten blijven', geeft Dutroux als uitleg. 'Ik was ervan overtuigd dat ze na enkele dagen opnieuw voldoende kracht zou hebben. Ik heb dus permanent bij haar gewaakt en op een gegeven moment kreeg ze moeilijkheden om te ademen.' Dutroux geeft een hele uitleg, beschrijft hoe hij vier dagen lang als een volleerde arts voor het leven van Melissa heeft gevochten en op zeker moment uitgeput in slaap viel naast het bed.

- Toen ik wakker werd, was ze overleden.

- Wat heeft u toen gedaan?

- Ik heb haar naar beneden gebracht en heb haar eveneens in een plastic zak gestopt. Ik heb dat gedaan na een moment van rouw. Ik was uitgeput.

- En wat heeft u toen gedaan?

- Ik heb Julie uit de ijskast gehaald en heb de twee lichamen meegenomen naar Sars."

Er is een magere troost voor wie zich tracht voor te stellen hoe dit alles in zijn werk kan zijn gegaan: naar meer dan alle waarschijnlijkheid helemaal anders. Eind augustus 1996 vinden speurders van de Brusselse BOB in het huis te Marcinelle de portefeuille van Marc Dutroux.*14 Daarin steekt onder meer een aankoopkaart van het grootwarenhuis Makro in Charleroi. De kaart is voorzien van een magnetische strook, wat toelaat het koopgedrag van de houder van dag tot dag te reconstrueren. Wanneer de speurders dat laten doen, blijkt dat Dutroux op 21 maart 1996 in de Makro te Charleroi is geweest. 21 maart is één dag na zijn vrijlating, de dag waarover Dutroux zelf beweerde dat hij onophoudelijk in de weer was met het trachten redden van Melissa. Wat deed Dutroux in de Makro? Ook dat valt via de kaart te achterhalen. Hij kocht er een pneumatische krik. 'Die krik had ik nodig om de schuifdeur in de kelder te herstellen', legt Dutroux later uit.*15

Blijft Dutroux tegen het materieel aantoonbare tegendeel in zweren bij zijn eerste verhaal, dan ondergaat het relaas van Michèle Martin over 21 maart 1996 na verloop van tijd wel een hele evolutie. Eerst heet het dat ze Dutroux met de wagen is gaan ophalen in de gevangenis en ze daarna samen koers zetten richting Marcinelle. Daar liep hij meteen naar de kelder. Terug boven gekomen, schold hij haar verrot. 'Toen hij me daarna met de wagen terug naar Waterloo bracht, zei hij me onderweg dat hij maar niet kon begrijpen waarom ik niet meer had ondernomen voor de kinderen', aldus Martin, in november 1996.*16 In deze versie luidt het dat Dutroux haar de volgende dag aan de telefoon zei dat Julie dood

was en Melissa stervende. Dat lijkt op een volmondige bevestiging van wat Dutroux heeft verteld, maar toch is het dat niet. Wat is er dan met Julie en Melissa gebeurd op het ogenblik dat Dutroux haar een lift geeft richting Waterloo? Laat hij de kinderen nog enkele uren langer verhongeren? De verleiding is groot om te denken dat Julie en Melissa allang niet meer in de kelder zaten, of dat Dutroux hen bewust de hongerdood liet sterven. Na al deze contradicties lijkt het wel vast te staan dat, als Dutroux Martin naar Marcinelle stuurde, dit niks te maken had met voeding - tenzij eten voor de twee Duitse herders.

In de zomer van 1997 komt Michèle Martin met een nieuw feitenrelaas aandragen. Deze keer is er helemaal geen sprake meer van dat Julie of Melissa in maart 1996 nog zouden hebben geleefd. Ze komen helemaal niet meer in het stuk voor. Het verhaal begint op de dag van Dutroux' vrijlating.

- Hij had gevraagd dat ik me naar Marcinelle zou begeven om de deur voor hem te openen. We zijn minstens anderhalf uur lang in het huis gebleven.

Marc Dutroux heeft tweemaal de ronde van het huis gedaan. Ik herinner me dat hij naar de zolder is gegaan om te kijken langs waar de inbrekers konden zijn binnen geraakt. Het was niet diezelfde dag, maar de dag erna dat ik opnieuw langsging in Marcinelle en bemerkte dat hij een nieuwe krik had gekocht. Hij zei me dat die van de Makro in Lodelinsart kwam.

- Waarom had hij die krik gekocht?

- Hij zei dat die moest dienen om de poort naar de bergplaats in de kelder te herstellen (...). Pas later, nadat Julie en Melissa begraven waren, heb ik hem op zijn vraag geholpen om met die krik de schuifdeur weer vast te zetten. Dutroux duwde ze in de hengsels, terwijl ik ze overeind moest houden.*17

De pneumatische krik leert ons nog meer. In juni 1998 publiceert het steuncomité van de ouders van Julie en Melissa een brochure waarin een aantal vragen worden gesteld over het onderzoek in Neufchâteau.*18 Aan de hand van metingen en een vergelijking met de precieze functies van de door Dutroux aangekochte krik, komt het comité tot de bevinding dat één mens, laat staan een vrouw, onmogelijk genoeg kracht kan bezitten om een luik van dat formaat uit zijn hengsels te trekken. Wie heeft het dan gedaan? Zelfs wie blind gaat op de verklaringen die Dutroux hierover aflegt, zal daarin contradicties aantreffen die toelaten te veronderstellen dat een onbekende tussen 5 december 1995 en 20 maart 1996 in de kinderkooi te Marcinelle is geweest. Op 18 december 1996 verklaart Dutroux: 'Na mijn vrijlating vond ik een klein bassin onder het bed van de meisjes. Michèle Martin moet daar dus toch minstens één keer geweest zijn. Voor de ingang, maar buiten het bereik van de meisjes, had ze wat voedsel achtergelaten. De naar beneden gevallen schuifdeur had ze geblokkeerd met kolenzakken.'*19

Er is nog een bijkomend element dat op vrij ordinaire gronden aantoont dat Dutroux in de eerste dagen na zijn vrijlating andere beslommingen had dan de

gezondheidstoestand van Julie en Melissa - waarbij opnieuw de vraag rijst of er ook maar één detail van zijn verhaal kan kloppen. Uit een analyse van Dutroux' financiële verrichtingen blijkt dat hij op 22 maart 1996 naar het beleggingskantoor Riga in Marcinelle is geweest om er zijn aandelen in Recticel te gaan verhandelen. Ook de confrontatie met dit objectieve gegeven doet Dutroux niet uit z'n lood slaan. 22 maart is twee dagen na zijn vrijlating. 'Oh, de tweëntwintigste maart', reageert hij. 'Dat was die dag dat het weer wat beter ging met Melissa.'*20

Net zo laconiek beantwoordt Marc Dutroux de hem gestelde vragen over zijn miljoenen. Hij heeft verstand van beleggen, heet het. En met auto's is ook geld te verdienen, knipoogt hij veelbetekenend. Tijdens hun zoektochten in de huizen van Dutroux hebben de speurders inderdaad aanwijzingen aangetroffen over zijn betrokkenheid bij een zwart autohandelje. In verhouding tot pakweg Michael Diakostavrianos en Gérard Pinon, leek hij binnen deze bende echter eerder de rol van passieve dienstverlener te hebben vervuld. Tussen 1985 en 1992 heeft Marc Dutroux zes jaar in de gevangenis gezeten. In de vier jaar die volgden werd hij miljonair.

Beleggingen dus. Drie maanden lang hebben de financiële experts van de antenne-Neufchâteau (BOB Brussel) op basis van de bij beleggingskantoren en banken opgevraagde stukken geldstromen in kaart zitten brengen. 34.624 frank: dat is het ronduit lachwekkende resultaat van Dutroux' activiteiten als belegger tussen midden 1992 en augustus 1996. 34.624 frank. jamaar, merkt Dutroux op wanneer hij hierover wordt verhoord, men moet ook rekening houden met de 'couponnes' in Luxemburg.*21 Hij wijst de speurders op zijn Atoma-schrijftje waarin hij zorgvuldig zijn Luxemburgse inkomsten noteerde. 80.000 frank is dat, stellen de BOB'ers vast. Maar dat resultaat bereikt hij met geleend geld. Voor de aankoop van de hoeve in Sars-la-Buissière gaat hij bijvoorbeeld een lening aan van 1,5 miljoen. 'Om een juist beeld te krijgen van de reële winst zouden we de interesten van die lening moeten aftrekken van die tachtigduizend frank', merken de speurders op. Dutroux heeft ook successen geboekt op de beurs - met op een gegeven moment een bonus van meer dan 200.000 frank - maar verliest nagenoeg al zijn winst door onwaarschijnlijke vergissingen. Op 15 december 1994 komt hij op het onzalige idee om zijn warrants van Union Minière te verkopen. Hij verliest 400.000 frank. De vrije val van de beursnotering van Union Minière begint al midden november. De zaakvoerster van Riga tracht hem onmiddellijk te verwittigen over de dreigende financiële catastrofe, maar Dutroux blijkt onbereikbaar. Hij vindt het niet erg. Hij volgde de toestand op de voet in *l'Echo de la Bourse* en was er de hele tijd van overtuigd dat voor Union Minière het tij wel zou keren - wat dus niet gebeurde.

Omtrent de verifieerbare inkomsten van Marc Dutroux, zijn er evenveel redenen om een samenhang met ontvoeringen van kinderen te veronderstellen als er zijn om genoeg te nemen met de uitleg die Dutroux zelf geeft: een gelukje hier, een gelukje daar. Op 22 augustus 1995 worden in Oostende An Marchal en Eefje Lambrecks ontvoerd. In de maand september 1995 incasseert Dutroux op

zijn rekening 979-3848463-90 bij Argenta in twee schijven een bedrag van 380.000 frank. De herkomst van dit geld is niet na te trekken. Het gaat om stortingen die Dutroux zelf aan het loket heeft gedaan. In de maand november 1995 volgt opnieuw zo'n dubbele storting aan het loket, dit keer ter waarde van 142.000 frank.

Op 28 mei 1996 wordt in Kain Sabine Dardenne ontvoerd. Drie dagen later komt er een storting, opnieuw aan het loket, van een eerste schijf van wat een totaalbedrag van 130.000 frank zal worden. De tweede storting volgt op 23 juli.*22

Ook een maand na de verdwijning van Kim en Ken Heyrman, op 4 januari 1994, wordt Dutroux rijker: een storting van 50.000 frank. De som wordt op 11 februari 1994 gestort op de rekening met nummer 979-1909670-36 van Michèle Martin.*23 De meest opvallende financiële schokbeweging doet zich voor in februari 1984, in de vier dagen na de moord op het Brusselse meisje Christine Van Hees. Twee dagen na die moord opent Dutroux onder het nummer 125-3655647-02 een rekening bij de bank Crédit Professionnel. In vier schijven ontvangt hij in totaal een som van 200.000 frank.*24

Marc Dutroux heeft wel degelijk een aantal financiële meevallers gekend. Een erfenis van zijn grootvader in 1992, een verzekeringsuitkering van meer dan een miljoen na een brand in 1993, een zeer royaal vergoede klus als bouwvakker, het half miljoen dat hij na de moord op Bernard Weinstein in diens chalet aantreft. Dutroux geeft echter ook veel uit. Het half miljoen van Weinstein wordt meteen gependend aan de aankoop van een tweede graafmachine en zijn Renault Traffic. Van de meeste huizen die hij koopt, schommelt de waarde vaak slechts tussen de 300.000 en de 500.000 frank. Dat is spotgoedkoop. Anderzijds zijn er in België maar weinig steuntrekkenden die - zelfs al klussen ze hier en daar wat bij en zelfs al stelen ze auto's - zich één eigen huis kunnen veroorloven. Het klopt ook dat Dutroux om onduidelijke redenen voortdurend geldsommen deed heen en weer reizen van de ene rekening naar de andere. Daardoor kan één som geld meer dan eens verdacht lijken. En toch kom je er ook zo niet uit. Met zijn beleggingen heeft Dutroux weinig of niets verdiend. Met wat dan wel?

Op 9 december 1996 stuurt eerste opperwachtmeester Baudouin Dericourt van de BOB Brussel zijn verslag over het financiële luik van het Dutroux-onderzoek naar onderzoeksrechter Langlois. Hij komt tot dit nogal verrassende besluit: 'Geen enkele van de tot dusver gedane vaststellingen laat ons toe aan te tonen dat Dutroux financieel voordeel heeft geboekt uit een handel in kinderen. Indien dit het geval is, lijken deze eventuele geldstromen zich niet in België te situeren. Dutroux bezit rekeningen in Slowakije en Luxemburg, maar daarover hebben wij geen informatie.'*25

Dericourt noemt invaliditeitsuitkeringen, huurgelden voor woningen en hangars, verzekeringsfraude, economisch inzicht, schroothandel, occulte bezigheden in de bouwsector en diefstallen als voornaamste bronnen van inkomsten. Hij kan lang niet alle inkomsten verklaren, maar te oordelen aan zijn rapport is de rijkswachter voor alle sommen die vragen oproepen Marc Dutroux zelf gaan vethoren en hem gaan vragen waar het vandaan komt. Daarop heeft Dutroux

geantwoord: diefstallen, schroothandel, zwartwerk, et cetera. Langlois neemt het rapport van Dernicourt dankbaar in ontvangst.

Wanneer anderhalf jaar later de X1-affaire het land op stelten zet, onthouden Carine en Gino Russo zich van commentaar. Ze kennen het dossier onvoldoende om zich een oordeel te vormen over de geloofwaardigheid van de X getuigen, geven ze toe. Wat hen wel verontrust, is dat Brusselse BOB'ers elkaar plots ongelimiteerd beschuldigen van valsheid in geschriften en manipulaties. 'Het gaat hier toch nog altijd over de zaak-Dutroux', merkt Gino Russo tijdens een tv-programma op. Dat klopt, en de onrust is niet ongegrond. Baudouin Dernicourt is tevens de man die in een latere fase van het onderzoek de leiding zal nemen over de destructie van het XI-dossier.

Hoe beangstigend weinig er geweten is over het lot van Julie, Melissa, An en Eefje - en hoezeer niemand dat nog echt lijkt te willen weten - blijkt op 29 maart 1999. Die dag pakt journalist Michel Bouffioux in de krant *Le Matin* uit met wat men anderhalf jaar eerder een bom zou hebben genoemd. Bouffioux heeft de hand weten te leggen op een verklaring die Michel Lelièvre in oktober 1997 aflegde tegenover de GP van Aarlen. Door in het tv-zaaltje van de gevangenis mee te kijken naar een live-uitzending over de commissie-Dutroux over een zoveelste 'gemiste kans' bij Operatie Othello, herinnert hij zich plots iets.*26 In het midden van de maand september 1995 was hij op bezoek geweest bij Marc Dutroux in Marcinelle. Julie en Melissa moeten daar toen nog in de kelder hebben gezeten en mogelijk waren ook An en Eefje nog in leven. Hij reed in die tijd met zijn grijze Toyota Starlet, met nummerplaat NCL561- waarvoor hij naar goede gewoonte met niets in orde was. Lelièvre vertrok net van bij Dutroux, maar werd tegengehouden door enkele rijkswachters die zich met een Pontiac aan de kant van de weg hadden opgesteld. 'Ze vroegen me waar ik vandaan kwam, vroegen naar mijn autopapieren en doorzochten mijn auto helemaal. Ze zijn teruggekeerd naar hun dienstwagens en ik heb een uur moeten wachten tot ze terugkwamen. Ik heb hen aangesproken omdat het zo lang duurde. Ze antwoordden dat ze op instructies wachtten. In feite was ik helemaal niet in orde met de inschrijving, de wegentaks, de technische controle en de verzekeringen. Ik dacht dat ze mijn auto in beslag zouden nemen. Ik was op dit vlak een recidivist.*27

Michel Lelièvre werd in die tijd ook geseind in het Centraal Signalementenblad. Elke politieman die hem zag, had de taak hem te arresteren. Hij had nog zes maanden celstraf uit te zitten. Tot zijn eigen grote verbazing kreeg hij van de rijkswachters zijn autopapieren terug. Hij mocht doorrijden. Lelièvre denkt nu dat deze controle kaderde in Operatie Othello. Gedurende het uur dat hij daar stond te blinken, werd geen enkele andere automobilist gecontroleerd. Als dat klopt, heeft de rijkswacht eens te meer het land belogen. Nadat ze zich eerst in bochten wrong om te ontkennen dat Operatie Othello niets te maken had met de verdwijning van Julie en Melissa en de commissie-Verwilghen onomstotelijk kon bewijzen dat dat wel zo was, verklaarde de rijkswachttop dat ze niet anders kon dan op de meest discrete wijze te werk gaan. Dutroux en zijn

kompanen mochten vooral niet in de gaten krijgen dat ze werden geobserveerd door de POSA. Om die reden, aldus de rijkswacht, werden Dutroux, Martin en anderen destijds nooit verhoord. Deed men dat wel, dan rees het risico dat de ontvoerde kinderen stante pede uit de weg zouden worden geruimd.

Indien de controle van Michel Lelièvre inderdaad 'midden september 1995' plaatsvond, dan zou dat wel eens heel precies het gevolg geweest kunnen zijn. Michèle Martin zegt dat An en Eefje 'kort na het begin van het nieuwe schooljaar' vermoord werden. Dutroux zelf zegt in een van zijn verklaringen dat de twee Limburgse meisjes 'drie weken in Marcinelle gebleven' zijn. Wie drie weken optelt bij 23 augustus 1995, de nacht van de ontvoering, komt uit in het midden van de maand september. Als dit klopt, moet ik concluderen dat mijn dochter wel eens vermoord zou kunnen zijn omdat Dutroux in paniek geraakte', reageert Paul Marchal. 'Zelfs als zou blijken dat de rijkswachters die Lelièvre tegenhielden niets te maken hadden met Operatie Othello, en het slechts een ongelukkig toeval was, blijft het resultaat hetzelfde. In alle scenario's had de rijkswacht toen alle knipperlichten moeten laten branden en Dutroux en zijn bende onmiddellijk oppakken. Als ze daar een uur staan te wachten op instructies, moeten die rijkswachters toch geïnformeerd geweest zijn over Operatie Othello? Sorry hoor, maar ik word zot van de gedachte dat ze toen onder elkaar beslist zouden hebben om voor het gemak en voor het imago van het korps te doen alsof hun neuzen bloeden. Men dwingt mij bijna naar de conclusie dat men Dutroux bewust een signaal wou geven.*28

De rijkswacht heeft nooit willen reageren op het bericht in *Le Matin*. "De chronologie lijkt anders alles te verklaren. Op 19 september 1995 besliste de rijkswacht om onduidelijke redenen de geheime POSA-observaties van de al even geheime Operatie Othello te onderbreken.*30 Dat was mogelijk een dag na het Lelièvre-incident.

NOTEN

- 1 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 19 september 1996.
- 2 De andere kinderen verging het beter: twee broers van Marc Dutroux werden postbode, zijn zus is verpleegster.
- 3 Het is Marc Dutroux zelf die tegenover zijn ondervragers dit hele lijstje afdreunt. BOB Brussel, 17 december 1996, pv 100.468. Gesprek met Armand De Beyn, 11 januari 1999.
- 5 Zijn 'aandeel in de feiten' wordt teruggeschroefd van 50 naar 10 procent, maar aan de schadevergoeding die hij heeft moeten betalen, verandert er niets. Arrest Hof van Beroep Bergen, 21 mei 1985, zaak 479H84. Het gaat om dr. Bernard Minet uit Gembloux. Hoe die reageerde op Dutroux' klachten over zijn duim, is niet bekend. Zeker is wel dat Marc Dutroux korte tijd later gearresteerd wordt vanwege een reeks ontvoeringen en verkrachtingen van minderjarige meisjes.
- 7 In het begin van de jaren negentig, kort na zijn vrijlating, ondergaat Jean Van Peteghem hetzelfde lot. Hij wordt overreden door een stadsbus in Luik.
- 8 Alleen Michèle Martin wordt veroordeeld, tot drie jaar effectieve gevangenisstraf. Tegen het

advies van haar advocaat in, krijgt Dutroux haar zover om beroep aan te tekenen.
9 Gesprek met Daniel Dejasse, 15 juli 1998.

10 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 11 januari 1997, pv
100.016.

11 Huiszoeking bij Dr. Emile Dumont, 30 augustus 1996, pv 112.705.

12 Interview Dr. Peter Van Breuseghem, Humo, 6 april 1999.

13 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 19 september 1996.

14 BOB Brussel, 26 augustus 1996, pv 112.676

15 Verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 14 november 1996, pv 116.207. 16

Verhoor Michèle Martin, BOB Brussel, 6 november 1996, pv 116.201. 17 Verhoor
Michèle Martin, GP Aarlen, 22 juli 1997, pv 8.177.

18 De brochure getiteld *Au Nom de Quoi?* kwam er als reactie op de omstrede
RTBF-uitzending *Au Nom de la Loi*, waarin op basis van een eenzijdige
interpretatie van de verklaringen van Michèle Martin (dezelfde als in dit
hoofdstuk) werd geconcludeerd dat Julie en Melissa eind 1995 of begin 1996
onmogelijk het huis te Marcinelle kunnen hebben verlaten.

19 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 18 december 1996, pv

100.477. 20 Verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 11 november 1996, pv 116.183

21 Verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 14 november 1996, pv 116.207. 22 BOB
Brussel en BOB Thuin, 23 augustus 1996, pv's 112.546 en 100.518 23 BOB

Brussel, 23 augustus 1996, pv 112.647.

24 BOB Brussel, 2 juni 1997, pv 151.797.

25 Rapport BOB Brussel, 9 december 1996, pv 117.370.

26 Het gaat om de extra-zitting van 14 oktober 1997, waar de commissie tot haar
verbazing kennis neemt van een poging tot autodiefstal door Marc Dutroux, heel
kort voor de ontvoering van Julie en Melissa. De verantwoordelijken voor Operatie
Othello waren hiervan op de hoogte, maar lieten ook deze kans om Dutroux te
verhoren voorbijgaan.

27 Verhoor Michel Lelièvre, GP Aarlen, oktober 1997, pv 8147. Overgenomen uit

Le Matin, 29 maart 1999.

28 Telefonisch contact met Paul Marchal, 29 maart 1999.

29 Een telefonisch contact met de persdienst van de rijkswacht op 29 maart 1999
leverde niets meer op dan 'geen commentaar.'

30 Er volgden nog twee POSA-observaties op 13 en 16 oktober 1995.

5 Tijdens mijn verblijf in dat huis heb ik

Dutroux twee namen horen noemen:

Michel en Jean-Michel'

Laetitia Delhez, 19 augustus 1996

Niets is zo deplorabel als een vakantie met acht mensen die in een chalet onder
het geluid van de tikkende regen op elkaars lip zitten te kijken. De strips waren
uitgelezen, op de camping kon Karaoke niemand nog boeien. Het bleef maar
regenen. Mevrouw V had zich neergelegd bij een mislukte vakantie. Maar toen,
die ochtend, scheen plots de zon. 'Luister kinderen', klapte moeder in de
handen. 'Wat gaan we vandaag doen?' 'Zwemmen!' gilden de kleinsten. 'In
Bertrix is er een mooi zwembad', stelde Daan, de oudste zoon, voor.'

Om vijf voor twee in de namiddag arriveert op de parking van het
zwembad van Bertrix de overvolle minibus van de Vlaamse familie V Twee
parkeerplaatsen verder staat een fonkelnieuwe rode BMW serie 5. Vader V
geeft acht monden de kost door te werken in een autofabriek en draait
bewonderend rond het glimmende koetswerk. Dan valt zijn oog op de
verroeste bestelwagen ernaast. Na de zomer wil het gezin een nieuwe wagen
kopen en vanuit die optiek levert het wrak heel wat stof tot hilariteit. 'Bezie dat
hier eens', lacht mevrouw V 'Kijk, hij gaat zijn knalpot verliezen. En met die
banden geraakt hij ook niet ver meer.' Oma probeert door de donkere
raampjes naar binnen te gluren, maar geeft brommend op: 'Net een
varkenstal.'

Aan het zwembad wacht de familie een tegenvaller. Het is gereserveerd
voor een groep gehandicapte kinderen en gaat pas om drie uur weer open voor
het publiek. De vier jongste kinderen gaan stoeien op het speelplein naast het
zwembad. Tegen het poortje leunt een donkerharige man met een snor. 'Die
man viel op omdat er daar verder zo weinig volwassenen waren', zegt mevrouw
V later. 'Bij de ingang van de atletiekpiste, enkele meters verder, stond nog een
ander bizar heerschap naar de kinderen te kijken. Pafferig gezicht. Haar in een
scheiding. Omvangrijke buik. Wit hemd, donkerblauwe kostuumbroek.' Op het
speelplein zelf bemerkt mevrouw V nog drie vrouwen. Twee moeders aan een
glijbaan en,

afgezonderd op een bank, een blonde vrouw met een losjes gebonden paardenstaart. Naast haar staat een buggy waarin een baby ligt te slapen. Terwijl mevrouw V en haar man op de oprit overleggen - wachten of een ander zwembad zoeken? - loopt een jonge magere kerel voorbij. 'Een nonchalant type met een jeansbroek en een leren vest. Hij liep recht op die met de snor af en wisselde enkele woorden. Toen liep hij naar die dikke en fluisterde wat. Daarna vatte hij post aan de deur van het zwembad.'

Ook het cafetaria is dicht. Ander zwembad dan maar. Het is twintig na twee. Mevrouw V roept naar de kinderen. Dat is het moment dat ze zich achteraf het scherpst herinnert. 'De twee mannen aan de omheining draaiden zich om en keken mij aan. Ze praatten met elkaar op fluistertoon, in het Frans. Ze bleven me maar aanstaren.' Als een kloek die haar kuikens telt, keert moeder V zich bij het verlaten van de plek nog eens om. Dat doet ze altijd sinds ze op een zaterdag de kleinste thuis vergat en dat pas merkte bij de aankomst in de supermarkt. 'Die mannen aan het zwembad keken ons nog steeds na, de hele tijd. Het was echt r  r hoor.*2

OP vrijdag 16 augustus maakt België kennis met Marc Dutroux, Michèle Martin, Michel Lelièvre en Michel Nihoul. In de chalet te Poupehan geeft   n van de kinderen een gil wanneer de verdachten op het kleine beeldschermje verschijnen. 'Zij waren het, honderd procent zeker', zegt mevrouw V Allevier. We hebben ons toen het hele weekeinde zitten afvragen of we naar de rijkswacht zouden stappen of niet. Tenslotte hadden ze de daders al.' 'Misschien', oppert vader, 'is het voor het gerecht wel interessant om te weten dat de bende daar 's namiddags al stond.' De ouders beslissen dat alleen zichzelf en hun oudste zoon zullen getuigen. 'Daan herinnerde zich vooral Nihoul, die aan de atletiekpiste stond', zegt mevrouw V 'Daan zit in een sportclub en wou de piste bekijken. Hij heeft daar twintig minuten lang schouder aan schouder gestaan met Nihoul.' Wie moeder V hoort praten over zwembad, atletiekpiste en speeltuin, denkt spontaan aan een immens sport- en recreatiecomplex. De enige manier om te begrijpen hoe dicht deze mensen met hun ogen op de situatie zaten, bestaat erin om zelf naar Bertrix te gaan en even de omgeving in je op te nemen. Alles heeft zich afgespeeld binnen enkele vierkante meters.

Mevrouw V heeft geen flauw idee in welk wespennest ze zich stort, wanneer ze op maandag 19 augustus de deur opendruwt van de gammele openbare telefooncel op het pleintje van Poupehan. Even later rijden twee rijkswachters van de brigade Bouillon met hun combi het kampeerterrein op om de verklaringen van vader en moeder op te nemen. Waren in Bertrix op 9 augustus, herkenden Dutroux, Lelièvre, Martin en Nihoul, noteren ze kort. Aan de familie vragen ze om twee dagen later nog even naar het bureau te komen.

In Bouillon krijgen vader, moeder en zoon die woensdag een niet echt van werkgever overlopende rijkswachter tegenover zich. Voor hem is de zaak-Dutroux zo klaar als een klontje. De daders zijn gearresteerd. Het enige wat deze mensen kunnen bijbrengen, zijn zaken die men in Neufchâteau al weet. Het valt hem wel

op dat de drie Vlaamse toeristen hun best doen om zich de twintig minuten zo accuraat mogelijk voor de geest te halen. In hun relax zitten kleine elementen die de speurders zullen natrekken en die kloppen: de kleur van de buggy van Michèle Martin, de broek van Dutroux, het hemd van Nihoul ...*4

Laetitia Delhez is ontvoerd op vrijdag 9 augustus, omstreeks 21 uur. Twee getuigen hebben de ontvoerders gezien: een non en een student. De non zag de witte bestelwagen in de vooravond, de student vroeg in de namiddag. Omstreeks 13 uur, denkt hij. De student is eind augustus een nationale held. Al van kindsaf heeft hij een manie voor autoplaten. Die ene wist hij te onthouden omdat ze zowel de initialen als een deel van de geboortedatum van zijn zus Frédérique bevatte. Het geheugen van de student is het Waterloo van Dutroux. Het is hij die de speurders op het juiste spoor bracht. Dus gaat iedereen, ook de rijkswachter in Bouillon, er logischerwijze vanuit dat Dutroux, Nihoul en co al op vrijdagmiddag in Bertrix waren. De familie V schikt zich zonder meer naar die logica. Pro forma wordt haar gevraagd wat ze zich verder nog van die bewuste dag kan herinneren. 'Die avondmarkt', merkt vader V op. 'We zijn na het zwemmen nog door het dorpje Rochehaut gereden. Daar was die avondmarkt.' De rijkswachter draait zich om, wenkt een collega.

- Zeg, die avondmarkt in Rochehaut, wanneer was dat ook alweer? - Laat eens denken. Ik heb daar nog zelf het verkeer staan regelen. - Was dat niet op de dag van de ontvoering van Laetitia?

-Ja, die vrijdag. Dat moet toen geweest zijn.*5

Laetitia Delhez heeft tijdens haar ontvoering twee mannen gezien: Marc Dutroux en Michel Lelièvre. Nihoul heeft ze nooit opgemerkt, vertelt ze de speurders op 19 augustus. Die avond werd ze vanuit de bestelwagen aangesproken door Lelièvre. Daarop greep Dutroux haar langs achteren vast en duwde haar in de wagen. Laetitia onderging dezelfde Rohypnol-behandeling als Sabine Dardenne. 'Ik ben wakker geworden in een verhoogd bedje', zegt ze. 'Ik had alleen nog mijn slip aan. Ik was aan een bed vastgeketend. Later heeft Dutroux me daar ook op mijn rug vastgebonden (...). Toen hij me eten kwam brengen, droeg hij zelf alleen een onderbroek. Hij verplichtte me om samen met hem een bad te nemen.'

Laetitia kreeg van Dutroux hetzelfde verhaal opgedist als Sabine: haar ouders willen het losgeld niet betalen en de *chef is* van mening dat ze dan maar moet sterven. Zo werd het afdalen in de kelder haar keuze, niet de zijne. Veel gegeten heeft ze tijdens haar verblijf in Marcinelle niet. 'We mochten slechts een conservenblik openen indien Dutroux twee dagen niet was langsgesproken. Onze behoeften moesten we in plastic emmers doen. Die mochten pas worden leeggemaakt van zodra ze tot de rand gevuld waren (...) Dutroux noemde mij Isabelle.'

Na het uitbreken van de zaak-Dutroux wordt wekenlang gespeculeerd over video's en foto's die in zijn huizen zouden zijn aangetroffen. Uiteindelijk zal blijken dat daar niets van aan is. Die vaststelling brengt velen tot het inzicht dat de zaak helemaal niet zo buitensporig is als ze lijkt. Het gaat hier kennelijk om een

geïsoleerde *pervert*, die kinderen 'voor eigen gebruik' ontvoerde. Tijdens haar verhoor zegt Laetitia Delhez iets dat andere interpretaties toelaat: 'Dutroux had foto's gemaakt van Sabine en liet me die zien.' Bij Marc Dutroux zijn nooit foto's teruggevonden van Sabine Dardenne. Niemand weet waar ze zijn. Waarom maakte Dutroux ze? Om er zelf naar te kijken, of ten behoeve van anderen? Er is nog een andere opmerking van Laetitia die de aandacht van de speurders vasthoudt. 'Tijdens mijn verblijf in dat huis heb ik Dutroux twee namen horen noemen: Michel en Jean-Michel. Ik hoorde hem ook zeggen: *ça a marché*.'

In de avond van woensdag 14 augustus 1996, 24 uur voor de bevrijding van Laetitia, valt de 23e brigade van de gerechtelijke politie binnen in de flat van Michel Nihoul op de Jaspalaan 89 in Sint-Gillis. Er is niemand thuis. Op een bureau in de werkkamer treffen de speurders twee telefoonnummers aan. Het eerste is dat van Marc Dutroux, het tweede hoort bij de bieper van Michel Lelièvre. Van de bewoner hebben de speurders op dat ogenblik niet veel meer in handen dan een vage omschrijving als 'Brussels zakenman' en de wetenschap dat hij in de dagen voor en na de ontvoering permanent in telefonisch contact stond met Dutroux en Lelièvre. In de uren voor hun arrestatie, toen in het huis van Michèle Martin in Sars-la-Buissière de lijn werd afgetapt, hoorden ze de stem van Nihoul. Daar werd later ook een Post-it aangetroffen met zijn telefoonnummer. Het handschrift is van Martin, de boodschap verraadt hoe Nihoul zich liet noemen: het was een verzoek terug te bellen naar '*Jean-Michel de Bruxelles*:'

Via het Zoller/Malicieux-systeem zijn de in- en uitgaande telefoongesprekken van Dutroux nagetrokken. Daarbij valt op hoe intensief de contacten zijn. In de dagen voor de ontvoering telefoneren Nihoul en Dutroux tot vijf keer per dag met elkaar. Sommige gesprekken zijn kort, andere duren bijna een halfuur. Op 10 augustus, daags na, belt Dutroux opnieuw met Nihoul. Zondagavond 11 augustus belt Nihoul met Dutroux. Op 12 en 13 augustus hangt Nihoul opnieuw aan de lijn. Van het laatste gesprek bestaat een bandopname waarin Nihoul dreigende taal spreekt: Als Lelièvre mij doubleert, zal ik hem weten te vinden. Nihoul zal altijd volhouden dat deze telefoontjes alleen betrekking hadden op zijn auto, die Lelièvre zou laten herstellen. Volgens hem is dat ook bewezen. 'De hoorn werd telkens opgenomen door een vrouw. De tweede keer vroeg die vrouw me wat ik nu eigenlijk wou. Daarop antwoordde ik dat het ging om mijn auto en dat ik wou weten of die klaar was.'⁹ De vrouw die de telefoon opneemt, is een rijkswachtster. De aanhouding van Dutroux is in het grootste geheim verlopen en er is een patrouille ter plaatse gebleven om het komen en gaan in de hoeve te Sars te volgen. Want op 13 augustus is Laetitia nog niet teruggevonden.

Wanneer de GP'ers in die avond het appartement van Nihoul doorzoeken, doen ze dat aanvankelijk met de stille hoop daar Laetitia Delhez aan te treffen. Dat is niet het geval. Op een drafje doorbladeren ze de aanwezige documenten en vormen ze zich een beeld van de grootsprakerige *charlatan* die het tegenwoordig blijkbaar niet zo breed meer heeft. Ze vinden verzekeringspolissen terug,

autopapieren, brieven waarin gewag wordt gemaakt van vastgoedexpertises - onder meer voor rekening van Michel Lelièvre. De buurvrouw van een verdieping hoger komt aanbellen. Annie Bouty, ex-advocate en ex-vriendin van Nihoul, heeft de invasie zitten aankijken en vraagt beleefd waar Nihoul al die aandacht aan dankt. 'Ik zal hem wel voor u bellen', stelt ze GP-commissaris Raymond Drisket behulpzaam voor.

Nihoul wil die avond liever niet in de kijker lopen. Wanneer Drisket hem via Bouty aan de telefoon krijgt, zit hij slechts een paar kilometer verderop in Jette, bij zijn vriendin Marleen De Cockere. Drisket vraagt Nihoul om zich aan te bieden voor een verhoor in verband met de verdwijning van Laetitia Delhez. Nihoul houdt de boot af. 'Ik heb daar niets meer te maken en ik zit hier nu trouwens in Zeebrugge.' Met Drisket wordt afgesproken dat hij zich op maandag 19 augustus zal aanbieden bij de GP in Brussel. Nihoul zal later de schouders ophalen over de vraag waarom hij loog. 'Ik had geen zin om de nacht door te brengen bij de politie.'¹⁰

Michel Nihoul staat bekend als een nachtmens, maar de ochtend na de huiszoeking staat hij vroeg op en verdwijnt van de aardbol. Marleen De Cockere ziet hem tussen zeven en acht uur 's ochtends vertrekken. Ze brengt zelf de dag door bij haar zus in Zeebrugge, en ziet hem pas 's avonds even voor zevenen terug.¹⁵ Ook Annie Bouty weet niet waar hij op 15 augustus heeft uitgehangen. Ze heeft hem die ochtend heel even gezien, omdat hij haar auto kwam lenen. 'Nihoul zag er erg moe uit', weet Bouty nog. 'Het was alsof hij een zware nacht achter de rug had. Hij zei me dat hij de BOB'er Vannesse uit Dinant, voor wie hij tipgever was, nog wilde zien voor hij verhoord zou worden. Hij is daar echter niet in geslaagd.'¹²

Of Michel Nihoul de mysterieuze opdrachtgever achter de kinderontvoeringen is of niet, één ding is wel zeker. Het moet hem in de avond van woensdag 14 augustus 1996 perfect duidelijk zijn dat Dutroux in nesten zit. De huiszoeking in zijn flat, de wetenschap dat daar gezocht is naar Laetitia en het feit dat in Sars de telefoon werd opgenomen door een vreemde vrouw, moeten voor hem voldoende indicaties zijn dat zijn slonzige vriend ervan verdacht wordt het meisje te hebben ontvoerd. In de ochtend van 14 augustus hebben twee Vlaamse kranten bovendien al gemeld dat er in dat verband 'enkele verdachten zijn opgepakt' in Charleroi.¹³ In zijn memoires, die hij eind 1997 in de gevangenis neerpent, schrijft Nihoul dat hij die donderdag 15 augustus rustig is gaan doorbrengen in het dorpje Agimont in de buurt van Dinant, waar de familie van Bouty een huis bezit. In dit feitenrelaas is geen sprake van een poging om Vannesse te contacteren. Nihoul stelt het voor als een onbezorgde zonnige dag: 'In de ochtend rij ik naar Agimont, zoals voorzien. Rond 15 uur belt men mij vanuit het kantoor van Annie in Brussel, om te melden dat de heer Drisket langs is geweest en me snel wenst te ontmoeten. Het weekend begint goed! Via de GSM bereik ik Drisket en hij vraagt waar ik ben. Ik zeg het hem. Hij eist dat ik stante pede naar hem toekom. Hierop repliceer ik dat we reeds een afspraak hebben. Hij houdt het been stijf en ik geef toe. We zien elkaar om 19 uur. Op dat ogenblik heb ik nog geen

flauw idee van de ernst van de zaak. Ik vernam dat Dutroux en Lelièvre waren aangehouden. Denkt u dat ik me, indien ik me iets te verwijten, in de muil van de wolf had gestort?''*14 De speurders zelf hebben een andere versie. Daarin zou Nihoul aan Drisket gezegd hebben dat hij 'in Frankrijk' zit en dat geen haar op zijn hoofd eraan denkt om naar Brussel terug te keren. Pas nadat Drisket heeft gedreigd met een internationaal aanhoudingsmandaat van Connerotte, stemt Nihoul in met een verhoor, diezelfde avond.

Omstreeks 19 uur, bijna gelijktijdig met de bevrijding van Laetitia en Sabine, stapt hij de kantoren van de GP binnen. Tijdens zijn allereerste verhoor zet Nihoul de toon die hij bij de vele volgende gelegenheden zal aanhouden. Hij wil charmeren en overklassen tegelijk. 'Michel Lelièvre? Een hulpeloze junk die ik twee jaar geleden voor het eerst heb ontmoet. Ik geloof dat hij sjoemelt in auto's.' Het portret van Dutroux is niet veel flatterender. Een viespeuk, zegt Nihoul, een amateur-pervert die de illusie koesterde om zijn verkrotte boerderij om te toveren tot een seksclub. 'Hij sprak van een club voor *échangisten*', legt Nihoul uit. 'Toen hij hoorde dat ik bouwkundig expert was, vroeg hij me daarover advies. Ik heb hem dat afgeraden. Dat is de enige keer dat ik bij hem thuis ben geweest.'*15 Nihoul preciseert later dat deze ontmoeting, gevolgd door een vluchtige expertise, dateert van 13 september 1995.

Terwijl Nihoul zich uitslooft om zoveel mogelijk afstand te nemen van het gebroed uit Charleroi, kletsen Dutroux en Lelièvre honderduit over hem. Lelièvre is de eerste om te praten over een prostitutienetwerk dat tussen België en het Oostblok zou worden opgezet. De meisjesrondeleer in Slowakije zou ene Yano zijn, de vader van hun Slowaakse vriendin Eva. De centrale figuur in België, zegt Lelièvre, is Nihoul. Hij zou de contacten leggen met de bars om de meisjes te plaatsen. Ook Dutroux beschouwt Nihoul als een invloedrijk pooier. 'Lelièvre bracht me met hem in contact omdat hij meisjes zocht om hen in een prostitutienetwerk te zetten. Hij wilde Tsjechische en Slowaakse meisjes. Hij wist dat ik contacten had in Slowakije. Het is nooit doorgegaan. Hij beloofde 30.000 frank per meisje. Hij vroeg er een of twee per keer, niet meer. Die man gaf me de indruk dat hij alles kon doen. Hij had een lange arm. Daarna zijn we regelmatig naar hem teruggegaan en heb ik vernomen dat hij voor papieren kon zorgen, en dat soort dingen.'

Het is de eerste en de laatste keer dat Dutroux in dergelijke termen over zijn Brusselse vriend spreekt. Even fanatiek als hij hem de volgende maanden zal vrijpleiten van elke betrokkenheid, laat hij op 24 augustus van Nihoul geen spaander heel: 'Hij raadde me aan om sadomasochistische orgieën te organiseren omdat dat meer geld opbracht.' Nihoul is zelf een fervent aanhanger van SM, zegt Dutroux nog.*16

Michèle Martin komt pas begin september los. 'De laatste tijd waren er veelvuldige en nauwe contacten met Nihoul', vertelt ze. 'Het weekeinde van 9 en 10 augustus heeft Nihoul ongewoon vaak gebeld. Dutroux ging hem bezoeken in Brussel, Nihoul telefoneerde naar Sars. Nihoul heeft ook relaties in Duitsland en

Slowakije. Van Marc weet ik dat hij van vrouwen en orgieën houdt. Verder weet ik dat hij, Nihoul, drugs levert aan Lelièvre en in valse papieren doet.' Volgens Martin is Nihoul verschillende keren op bezoek geweest in Marcinelle, en dit in augustus 1995, wanneer Julie en Melissa daar in de kelder opgesloten zitten. Ze heeft maar één omschrijving voor Nihoul: 'Een groot varken.' Ze was getuige van een vreemd gesprek tussen haar man en Lelièvre, net voor die in juni 1996 samen naar Slowakije vertrokken. 'Marc zei tegen Michel dat ze nog een meisje nodig hadden voor Nihoul. Ik weet niet of het meisje van België of van Slowakije moest komen. Waarschijnlijk moet er een netwerk bestaan.'*18

Geconfronteerd met dit soort verklaringen beschouwt Connerotte Nihoul na enkele dagen als doelwit nummer 1. De publieke opinie denkt er net zo over. In de avond van 20 augustus 1996 maakt het land via de televisie kennis met Virginie Baranyanka en Frédéric Clément de Cléty, de twee advocaten van Michel Nihoul. Zij is een kleurlinge, hij lijkt zo weggelopen uit de rol van slechterik in Miami Vice. 'Het enige wat ze tegen mijn cliënt hebben, zijn enkele telefoontjes met Dutroux', bezweert Baranyanka de journalisten. 'Wij zullen aantonen dat het allemaal draait om een misverstand. Dutroux zou de auto van monsieur Nihoul herstellen en treuzelde. Daarom belde mijn cliënt zo vaak.'*19

Michel Nihoul is sinds jaar en dag goed bevriend met Raphael Munoz, baas van Café du Port in Laken, en eigenaar van een garage. De twee zijn hemd en broek. Een tijdlang gingen ze samen naar de manege in Oppem-Meise, waar ze een paard hadden. Nihoul is ook een tijd gedomicilieerd op het adres van de Lakense automecanici.*20 Je zou kunnen veronderstellen dat Nihoul voor problemen met zijn Audi 80 slechts één adres had: Munoz. In de maand juli 1996 is er effectief een probleem. Aan zijn auto kon je zien in wat voor preciaire financiële toestand Michel toen verkeerde', zegt zijn vriend Léopold Godfraind. 'Alles wat aan die bak kon rammelen, rammelde. Iedereen vroeg zich af hoe lang het nog zou duren voor hij in panne zou staan.'*20 Buiten Munoz kent Nihoul nog meer mensen in de autobranche. In de jaren tachtig is hij als radioman bij de vrije zender Radio Activité goed bevriend geraakt met de bonzen van het bekende Brusselse takelbedrijf Radar, voor wie hij reclamespotjes uitzond. Een van zijn vrienden bij Radar ontmoette Nihoul regelmatig in zijn stamkroeg The Dolo.

Al wie ooit het ongeluk heeft gekend om in Brussel zijn wagen weggetakeld te zien, weet hoe ongenadig firma's als Radar kunnen zijn bij het aanrekenen van stallingskosten. Uitgerekend de firma Radar moet op 31 juli 1996 rond het mid-daguur in Brussel uitrukken om een blauwe Audi 80 weg te takelen. In de wagen zitten Michel Lelièvre en Damien Randazzo. Die laatste is een autoknutselaar uit Fleurus, die nergens als dusdanig geregistreerd staat en niet eens telefoon heeft. Niet Munoz, maar hij wordt geacht de Audi 80 te herstellen. 'Er is te veel werk aan om het hier te doen', heeft Randazzo die middag gezegd. De wagen moet naar de garage in Fleurus. Dat de problemen ernstig zijn, blijkt na tweehonderd meter. Nabij de Naamse Poort vallen Lelièvre en Randazzo stil. De Audi blokkeert een kruispunt en lokt een politiewagen. De agenten bekijken de nummer

plaat, stellen vast dat die ingeschreven staat op naam van ene Marleen De Cockere en monsteren de twee inzittenden.*22 Lelièvre moet zijn papieren tonen. Hij staat sinds 29 november 1995 gescind in Centraal Signalementenblad (CSB) van de Belgische politiediensten en mag meteen een en ander komen uitleggen op het commissariaat. 'Lelièvre was vrij snel terug', herinnert De Cockere zich. 'Hij was vergezeld door politiemannen. Het hele gezelschap is toen naar Annie Bouty getrokken.'*23 Na wat discussie mag Lelièvre beschikken. De Audi niet. Die staat nu op de parking van Radar.

De vraag rijst wat Nihoul ertoe bewogen mag hebben om zijn Audi aan Lelièvre toe te vertrouwen en ook na dit kostelijke incident geen reden te zien om een eenvoudiger oplossing te bedenken. Dat Lelièvre en Randazzo knoecijs zijn, heeft hij al ondervonden. In zijn boek vertelt Nihoul over zijn eerste kennismaking met de 'autobranche' van Dutroux en Lelièvre, medio 1995, ergens in de buurt van Charleroi: 'Het speelt me onmiddellijk dat ik gekomen was, want uit het gesprek dat hij [Lelièvre, nvda] met zijn vriend voerde bleek vrij gauw dat hij evenveel van mechaniek afwist als ik van tandheelkunde (...). Na tien minuten vroeg ik me echt af wat ik eigenlijk kwam doen in dat verlaten gat.'*24 Het ten tweeden male aankloppen bij Lelièvre, heet het later, is Nihoul ingegeven omdat die hem eind juli 1996 nog 15.000 frank moet en dat bedrag ongeveer de kosten van de reparatie dekt. Die uitleg kan kloppen, maar vloekt met de hoge kosten om een wagen elf dagen lang bij Radar te laten stallen. Zo lang zal het duren voor Lelièvre de wagen laat ophalen. Nihoul zegt dat hij de factuur, ondanks zijn goede contacten daar, wel degelijk heeft moeten betalen - wat klopt, aangezien de factuur wordt teruggevonden in het huis van Marc Dutroux.*25

Om de Audi in Fleurus te krijgen, is er nood aan een takelwagen. Lelièvre weet dat Dutroux er één heeft en laat Nihoul in de eerste dagen van augustus weten dat alles langs die weg wel in orde komt. Het duurt tot zaterdag 10 augustus - daags na de ontvoering van Laetitia - voor Lelièvre ten tonele verschijnt. Enkel om te melden dat Dutroux 'straks zal komen', zegt Nihoul. Dutroux laat zich die dag niet zien. Hij komt de auto pas 's anderendaags, op 11 augustus wegslepen. Het verhaal wordt nog absurder. Wat blijkt? Damien Randazzo vertrekt op 15 augustus 1996 voor drie weken met vakantie. Er resten hem dus nog drie werkdagen om de klus te klaren. 'Dat is ook de reden waarom ik de hele tijd belde', zegt Nihoul later, die schijnbaar altijd geweten heeft dat Randazzo op het punt stond om naar Italië te vertrekken. 'Ik wou mijn auto voor 15 augustus kon terugkrijgen!'

Ook zonder al dat getelefoneer had Nihoul in elk geval nog drie weken moeten wachten. Want wanneer de speurders eind augustus de Audi 80 van Nihoul terugvinden in Fleurus, heeft Randazzo er nog steeds geen vinger naar uitgestoken. 'Geef toe', zegt een speurder. 'We mochten ons toch wel enkele vragen stellen. Dat verhaal over die Audi rammelde nog meer dan die Audi zelf.' Wanneer de speurders hem op 15 augustus vragen wanneer hij voor het laatst contact had met Lelièvre, beweert Nihoul eerst dat hij hem al 'in geen twee

weken meer' heeft gezien, om zich een paar uur later te herinneren dat Lelièvre vorige zaterdag nog is langs geweest.*26 Vrij snel blijkt dat Nihoul het 'tuig uit Charleroi' beter kent dan hij wil toegeven. Tijdens een huiszoeking in Lelièvres huis in Jemeppe-sur-Sambre worden op 22 augustus documenten van Nihoul teruggevonden.*27 Datzelfde huis is eerder door de politie onbewoonbaar verklaard, waarna Nihoul als een reddende engel overkwam uit Brussel om als 'expert' het tegendeel te attesteren. Ook over het aantal keren dat hij Dutroux ontmoette, geeft Nihoul blijk van een slecht geheugen. Aanvankelijk houdt hij het op 'hooguit drie, vier keer misschien.' Hij kan zelfs een lijstje maken. De eerste ontmoeting volgde na zijn autoprobleem in september 1995, toen Lelièvre er niets van bakte. Bij de expertise van het huis in Jemeppe-sur-Sambre, was Dutroux er - als eigenaar - ook bij. Dat was de tweede keer. Later zijn Dutroux en Lelièvre nog eens op bezoek gekomen in Brussel. En dan was er nog dat laatste bezoek op zondag 11 augustus, toen Dutroux met de takelwagen kwam. 'Et voilà, dat is alles', zegt Nihoul.*28

Het lijstje van Nihoul is onvolledig. Annie Bouty heeft het tijdens haar verhoor op 9 september 1996 over een etentje bij haar thuis, waarop Nihoul zowel Dutroux als Lelièvre had meegebracht. Dat herinnerde ze zich goed, want ze hield niet zo van die ongewassen pummels. Nihoul ging erg goemoedelijk om met dit duo, weet Bouty nog. 'Ik ben er zeker van dat ze die avond voor en na het etentje nog verdere contacten hadden. Het is onmogelijk dat Nihoul zich dat etentje niet herinnert.'*29 Geconfronteerd met deze verklaring, geeft Nihoul toe dat er een etentje is geweest. Michel Lelièvre maakt het lijstje nog wat langer. Hij heeft het over een XTC-deal die in de maand juni 1996 werd afgesloten op het appartement van Nihoul. Nihoul zou XTC leveren, Dutroux schoot het geld voor, hijzelf zou de drugs verkopen. Op zeker ogenblik, aldus Lelièvre, hadden Dutroux en Nihoul ook plannen voor de levering van een dertigtal wapens aan Nihoul, die ze dan zou doorverkopen aan een Afrikaanse vriend van Bouty.*30 Lelièvre verklapt tussendoor ook nog dat hij ergens in 1995 tien dagen lang heeft gelogeed bij Annie Bouty. 'Een week, op de sofa', verbetert Bouty. 'Op vraag van Nihoul.' De reactie van Nihoul evolueert hier van 'onmogelijk' naar 'één nacht' tot 'misschien wat langer'. Wat Nihoul zich aanvankelijk evenmin herinnert, is de komst van Marc Dutroux en Bernard Weinstein, wanneer zij in november 1995 bij hem aankloppen voor een vals paspoort. Als Annie Bouty dat zegt, zal het wel waar zijn zeker', berust Nihoul.*31

Na enkele verhoren verandert Nihoul het geweer van schouder. Hij vertelt zijn ondervragers dat hij deze bende in feite wou infiltreren ten behoeve van Gérard Vannesse, zijn maatje bij de BOB van Dinant. Daarom had hij tegenover Dutroux hoog van de toren geblazen toen die was beginnen praten over zijn plannen voor een prostitutienetwerk Nihoul geeft toe dat hij hiervan op de hoogte was. 'Maar ik dacht dat het om grotere meisjes zou gaan, niet om minderjarigen.' Kort na het uitbreken van de zaak Dutroux zit in een Brusselse gevangenis de jonge Britse drugcoerier David Walsh zich voor zijn televisietoestel op te vreten.

Elke keer als de buikige man in kostuum in beeld verschijnt, bekruipt hem de neiging om zijn toestel te bekogelen met alles wat in zijn cel los of vast zit. Walsh is een vroegere bajesvriend van Michel Lelièvre en Casper Flier. Hij toerde in april 1996 in België rond met een lading van 5.000 XTC-pillen en 15 kilogram amfetamines. Van zijn opdrachtgever kreeg hij 200.000 frank om het goedje naar Noorwegen of Zweden te smokkelen. Onderweg heeft Walsh andere plannen gemaakt. Indien hij de drugs zelf verkoopt, in België bijvoorbeeld, valt er voor hem veel meer aan te verdienen. Hij klopt aan bij Michel Nihoul, een oude bekende. Samen met Nihoul en Lelièvre is hij ooit naar Marokko gereisd om er een gestolen auto te verkopen. Nihoul ontvangt Walsh met open armen. Aangezien de Brit in België nog gezocht wordt in een oplichtingszaak, laat hij hem onderduiken in het appartement van Marleen De Cockere.

Nihoul belooft Walsh de hele vracht drugs binnen de 48 uur te verkopen, zodat ze samen een deel van de opbrengst kunnen opstrijken. Nihoul doet echter iets anders. Hij trekt naar Vannesse en verlinkt Walsh. De arrestatie van Walsh wordt een zaak voor de sectie drugs van de Brusselse BOB. Ze vindt plaats op dinsdag 23 april 1996, de verjaardag van Michel Nihoul. Nihoul leidt de operatie zowat persoonlijk. Hij doet Walsh in de straten van Brussel achter hem aan rijden tot aan een kruispunt waar hij rendez-vous heeft met de BOB. Nihoul stopt voor een verkeerslicht en zorgt ervoor dat Walsh niet meer voor- of achteruit kan. In zijn auto vinden de BOB'ers de 15 kilogram amfetamines terug. En de XTC-pillen? Verdwenen. Daar waar in de notities van Vannesse wel sprake is van XTC, reppen de Brusselse BOB'ers er met geen woord meer over.*32

En toch komen de XTC-pillen terug boven water. In de zaak-Dutroux. Het begint al bij die allereerste huiszoeking, in de avond van 14 augustus 1996. Annie Bouty, die tegenover de GP'ers de behulpzaamheid zelve is, bekent achteraf dat ze stiekem twee enveloppen met XTC-pillen heeft verdonkeremaand. Ze is ermee naar het gelijkvloers gegaan, en heeft ze daar in de brievenbus van Nihoul gedropt. Op bevel van Nihoul zelf, zegt ze, nadat ze hem aan de telefoon had. Ook de ochtend na de huiszoeking, wanneer Nihoul bij haar langskomt om haar auto te lenen, is hij bezorgd om de pillen. 'Tijdens een conversatie met Marleen De Cockere heeft hij gezegd dat het probleem was dat Lelièvre pillen had gekregen', verklaart Bouty.*33

Michel Lelièvre heeft effectief duizend XTC-pillen ontvangen. Op zaterdag 10 augustus 1996 nota bene, enkele uren na de ontvoering van Laetitia Delhez. Op het ogenblik van zijn arrestatie, drie dagen later, heeft hij er nog zeshonderd in zijn bezit, die door zijn vriendin Maryse B. prompt worden doorgespoeld in het toilet. Wanneer de speurders daar binnenvallen, vinden ze er nog 144 terug. De pillen zijn wit en gemarkeerd met een ster. De bedoeling, legt Lelièvre op 29 augustus uit, was dat hij ze in het nachtleven in Charleroi zou gaan verkopen en per pil 80 frank zou afdragen aan Nihoul. De reparatie van de Audi 80, waarvan de kosten geschat werden op 16.000 frank, was *part of the deal*. Lelièvre zou Randazzo zelf betalen met de opbrengst van de XTC-pillen.

Het is uitgerekend bij het ter sprake komen van de XTC-handel dat Michel

Lelièvre zijn ondervragers te kennen geeft dat hij 'met de dood bedreigd is' en 'beter niet zou praten' - iets wat hij na 29 augustus ook bijna niet meer zal doen. 'In mei 1996 stelde Nihoul ons een partij XTC-pillen voor', zegt Lelièvre nog. 'Dat was in de periode toen de plannen voor de meisjeshandel met Slowakije vorm begonnen te krijgen.*34

Dat Lelièvre toen wel degelijk duizend pillen ontving, wordt bevestigd door Maryse B. en door een vriend die zich herinnert hoe de pillen diezelfde dag verpakt werden in pakjes van telkens vijftig stuks.*35 Het is natuurlijk mogelijk dat het samenvallen van de ontvoering en de overdracht van XTC binnen enkele uren op toeval berust. Binnen die hypothese zou het dan gaan om een zaak die enkel Lelièvre en Nihoul aanbelangt. Maar zie: op 22 augustus 1996 worden ook bij Marc Dutroux XTC-pillen teruggevonden. Het gaat opnieuw om witte pillen met een sterretje in. Leden van de financiële sectie van de Brusselse BOB treffen ze aan in een vals plafond van de badkamer van zijn huis in Marcinelle. Dutroux heeft ze daar verstopt in een Tupperware-doosje.*36 De pillen zijn hem geleverd door Michel Nihoul, zegt Dutroux.

Na Operatie Othello ontbrak dit er nog aan. Blijkbaar heeft de Brusselse BOB de ontvoering van Laetitia Delhez gefinancierd. Dat is althans de overtuiging van de speurders van toen. Michel Nihoul was in april 1996 (nog) niet geregistreerd als informant. Hij kon dus niet langs de normale, officiële weg worden vergoed voor zijn zeer actieve bijdrage aan de arrestatie van Walsh. Gesteld dat de BOB Nihoul inderdaad 'vergoedde' door een oogje dicht te knijpen voor de 5.000 XTC-pillen, kon men daar niet weten dat die enkele maanden later bij een stel kinderontvoerders zouden worden teruggevonden. Maar de paniek bij de Brusselse BOB is er eind augustus niet minder om. De Brusselse BOB-commandant Jean-Marie Brabant trekt spoorlags naar Neufchâteau om Connerotte te smeken geen huiszoekingen te verrichten bij zijn diensten.

Connerotte is dat in die dagen effectief van plan, omwille van de ontdekking dat de Brusselse BOB hem heeft belogen toen hij bij alle politiediensten van het land navraag deed over Nihoul en Bouty. De diensten van Brabant lieten weten dat ze het duo niet kenden. Even later bleek dat de financiële sectie van de Brusselse BOB ooit het onderzoek had gevoerd rond zowel de zaak SOS Sahel als rond het frauduleuze faillissement van Annie Bouty et Associés. Wat Brabant en Connerotte precies hebben besproken, is niet geweten, maar volgens betrokken speurders eindigt het met de belofte dat de beste krachten binnen de financiële sectie voor onbepaalde duur exclusief voor Bourlet en Connerotte zullen werken. Zo gebeurt het ook. 'In Neufchâteau hadden ze toen weinig keuze', zegt een speurder. 'Na wat er gebeurd was rond Georges Marnette en Georges Zicot waren ook de relaties met de GP erg verzuurd.'

Met de XTC-handel lijken op het eerste zicht niet direct fenomenale bedragen gemoeid, maar in alle hypothesen botst ze frontaal met de uitleg als zouden de telefonische contacten tussen Nihoul, Lelièvre en Dutroux enkel verband houden

met het herstellen van een Audi 80. Indien Lelièvre effectief duizend keer 80 frank vangt voor de XTC-pillen, dan heeft Michel Nihoul hem geen 16.000 frank gegeven, maar 80.000. Michel Nihoul is een gewiekst onderhandelaar. Het is op zich al bizar dat hij zich in vijfvoud zou misrekenen. Het is al even onaannemelijk dat hij de marktprijzen niet zouden kennen. Michel Lelièvre is zowat 24 uur per dag in de weer met drugs, maar vertelt de speurders in Neufchâteau halfweg 1997 dat hij de pillen wilde verkopen voor niet 80 maar... 20 frank per stuk. Die uitleg dateert uit een periode waarin Dutroux, Nihoul en Lelièvre in de gevangenis van Aarlen af en toe gezamenlijk worden gelucht en al wandelend hun versies op elkaar kunnen afstemmen. De uitleg van Lelièvre lijkt het gevolg te zijn van een van deze gesprekjes. Twintig frank voor een XTC-pil? Enkele telefoontjes naar drugsspecialisten bij de Belgische politiediensten maken duidelijk dat de gemiddelde straatwaarde van een XTC-pil in de zomer van 1996 rond de 500 frank schommelde. Ook Lelièvre weet dat. Wanneer hij in de begindagen van het onderzoek wordt ondervraagd over zijn druggebruik, zegt hij zelf 'In 1994 gebruikte ik dagelijks XTC. Ik betaalde 500 frank per pil.*37

Daags na de ontvoering van Laetitia Delhez is dus een drugslading ter waarde van ongeveer een half miljoen frank uitbetaald aan de ontvoerders. Met pakweg de moorden op minister van Staat André Cools en de Vlaamse IVK-dierenarts Karel Van Noppen waren kleinere bedragen gemoeid. Het is overigens onduidelijk wat Dutroux met XTC-pillen zou aanmoeten, tenzij te gelde maken. Hij leeft als een asceet. Hij is een fanatieke anti-roker, drinkt geen alcohol en verafschuwt drugs.

'Lelièvre is een leugenaar, ik heb niks te maken met XTC', fulmineert Michel Nihoul, wanneer hij op 29 augustus 1996 wordt ondervraagd over de pillen. 'Lelièvre is die middag [10 augustus, nvda] niet eens bij mij boven geweest! Waar zou ik hem die dan pillen gegeven hebben?*'38 In de gevangenis vertelt Walsh dat de XTC verstopt zat in het reservewiel van zijn auto. Annie Bouty heeft dat wiel zien staan in het bureau van Nihoul. Hiermee geconfronteerd, geeft Nihoul uiteindelijk toe dat Walsh het reservewiel met de XTC-pillen bij Bouty moet hebben achtergelaten. Nihoul: 'Lelièvre is op 10 augustus bij mij langs geweest om een papier op te halen voor die auto die nog bij Radar stond. Hij moet toen ook Bouty bezocht hebben, en Walsh moet hem daar de XTC-pillen gegeven hebben.*39 Het XTC-onderzoek blijft in die fase steken. Nihoul beschuldigt anderen, anderen beschuldigen Nihoul.

Een raadsel blijft ook wat er gebeurd is met de computer van Michel Nihoul. De speurders van de Brusselse GP stellen vast dat er na diens arrestatie op 15 augustus nog iemand bestanden heeft uitgeveegd. Tijdens de huiszoekingen in zijn flat hebben ze het ook bizar gevonden dat er in het hele appartement geen enkele vingerafdruk van Nihoul te vinden was. Uit wat van de computerbestanden overblijft, kunnen de GP'ers opmaken dat Nihoul in contact stond met Thierry De Haan. Dat is een topman van de verzekeringsmaatschappij Royale Belge. Het is diezelfde De Haan die een rol speelde in de oplichtingszaak met de

gestolen vrachtwagen van Fabricom, die onrechtstreeks leidde tot de gijzelingsactie van de drie jongeren door Dutroux en Weinstein in Jumet.*40 De Haan zal voor die feiten in september 1996 worden gearresteerd, maar ook snel weer vrijgelaten.

Na de vakantie heeft de kroostrijke familie V de draad van het normale gezinsleven weer opgenomen. De kinderen gaan naar school. De keuken wordt verbouwd. Er wordt nog steeds uitgekeken naar een nieuwe familiewagen. Af en toe krijgt de familie bericht van de Brusselse GP, die een deel van het onderzoek Nihoul voert. Als contactpersoon krijgt ze commissaris Philippe Beneux toegewezen. Hij is de Nederlandstalige rechterhand van Georges Marnette. Eind september heeft de familie V een afspraak met Beneux om samen naar de gevangenis van Aarlen te rijden voor een confrontatie met Nihoul achter spiegelglas. 'Die confrontaties, dat was nogal een organisatie', mijmert mevrouw V 'Mijn man, mijn zoon en ik reden eerst naar Brussel. Vandaar vertrokken we dan met twee GP-speurders naar Aarlen. Mijn man had speciaal verlof moeten nemen.' Aan de eerste rit bewaart mevrouw V weinig goede herinneringen. Ze vindt het vreemd dat Beneux haar onderweg al lijkt te willen voorbereiden op een afknapper. 'Die commissaris zei ons dat ze al genoeg hadden tegen Nihoul, dat het niet erg zou zijn als we hem niet zouden herkennen. Wij keken elkaar aan. 'We zullen zelf wel zien of we hem herkennen', antwoordde mijn man.'

In zijn memoires schrijft Nihoul dat hij nooit ofte nooit heeft getracht zich te onttrekken aan een verhoor. Onschuldig als was, was hij altijd paraat om dat te demonstreren, zelfs wanneer hij zich ziek voelde.*41 Die dag is daar weinig van te merken. De Vlaamse familie krijgt Nihoul niet te zien. 'We hebben drie uur zitten wachten in dat zaaltje', weet mevrouw V nog. Toen kwamen ze ons zeggen dat Nihoul niet uit zijn cel wilde komen omdat hij zich niet lekker voelde. Goed, wij terug naar Brussel. Korte tijd later hoorden we een bericht op de radio: 'De confrontatie tussen Michel Nihoul en de kroongetuigen van Bertrix is niet doorgegaan. De getuigen uit Vlaanderen hebben zich namelijk teruggetrokken.' Paf, daar sta je dan. We hebben geprotesteerd, maar de mensen van de GP zeiden dat we ons daar niets van aan moesten trekken.'

Het gerucht blijkt hardnekkig en haalt de volgende dag bijna alle kranten. Virginie Baranyanka verklaart zonder blikken of blozen in de tv-journaals dat de getuigen uit Bertrix hebben toegegeven dat ze zich hebben vergist. Op 11 oktober

wordt een nieuwe poging tot confrontatie ondernomen. Dit keer lukt het wel. Vader, moeder en zoon herkennen de buikige man aan het zwembad formeel. 'Het was Nihoul, zeker weten', vertelt mevrouw V Daarmee is de kous niet af. Er moet een proces-verbaal worden opgesteld over de confrontatie. Commissaris Beneux verhoort haar.

- Het was hem. Die man die ik aan het zwembad van Bertrix zag. Ik ben honderd procent zeker.
- Hoeveel procent zegt u?
- Honderd procent.

- Honderd procent zekerheid kunt u nooit hebben, mevrouw. Zo kan ik dat hier niet noteren.*42

Mevrouw V. is wat van haar stuk gebracht en na wat discussie over percentages, wordt een compromis bereikt. 98 procent. 'Ik had nooit eerder een confrontatie meegemaakt', zegt ze. 'Wist ik veel hoe dat in zijn werk ging. Achteraf hoorde ik van mijn man en mijn zoon dat er tegenover hen door de andere GP'ers geen punt was van gemaakt of ze nu honderd procent of absoluut zeker waren.' Achteraf blijkt dat van de drie na de confrontatie opgestelde processen-verbaal die van zoon Daan het duidelijkst is. Daar staat: '... herkent formeel Michel Nihoul als zijnde de persoon die op 9 augustus 1996 aanwezig was te Bertrix en die aan het begin van de namiddag geleund tegen het hek van de atletiekpiste stond. Hij droeg een blauwe pantalon en een wit hemd met lange mouwen.'*43

Dat is anders niet wat de pers over de Vlaamse familie schrijft. 'Tijdens een confrontatie, vorige zaterdag, herkenden getuigen die Nihoul bij de verdwijning van Laetitia in Bertrix meenden gezien te hebben, hem niet', heet het enkele dagen later in *Het Nieuwsblad*.*44 En wanneer het Franstalig weekblad *Le Vif* een jaar later uitpakt met een groot dossier-Nihoul, klinkt het zo: 'Een moeder van zes kinderen meent in Nihoul de man te herkennen die ze aan het speelplein in Bertrix zag, maar "zonder 100 procent zeker te zijn."'*45

Weken verstrijken. Wanneer het gezin V iets over zichzelf in de pers leest, heet het consequent dat zij volstrekt ongeloofwaardig zijn of zich hebben teruggetrokken. Op 28 januari 1997 wordt het mevrouw V teveel en belt ze naar het kabinet van justitieminister Stefaan De Clerck. Deze informeert in de maand februari 1997 bij de Luikse procureur-generaal Anne Thily. 'De familie is ten zeerste verwonderd via de pers te moeten vernemen dat de getuigen die Nihoul herkenden, zich zouden teruggetrokken hebben', aldus De Clerck, die er in zijn brief op aandringt dat de familie nogmaals zou worden verhoord.*46 Dit gebeurt op 5 maart 1997. Vader, moeder en zoon herhalen hun verklaringen, moeder V laat acteren: 'Wanneer uit de processen-verbaal van de rijkswacht of van de gerechtelijke politie niet zou blijken dat ik Nihoul herkend heb, dan is dit gebaseerd op een misverstand bij de rijkswacht te Bouillon, mede gezien het taalverschil tussen de verbalisanten en mijzelf (ik spreek geen Frans). Ook bij de confrontatie via het doorkijkvenster heb ik Nihoul formeel herkend. Ik ben er mij van bewust dat de heer Beneux van de gerechtelijke politie te Brussel aan mijn getuigenis twijfelde, maar ik was en ik ben nog steeds formeel dat ik Nihoul op 09.08.1996 te Bertrix heb gezien en als dusdanig op foto en bij de confrontatie heb herkend.'*47

De berichtenstroom stopt niet, integendeel. De pers heeft beslist dat de familie zich teruggetrokken heeft, en terugtrekken zal ze zich. Op een dag belt mevrouw V naar een Vlaamse krant. Ze krijgt een journalist aan de lijn die haar onomwonden verwijt dat er van haar hele verhaal 'niets klopt' en dat hij dat weet van 'iemand van de gerechtelijke politie van Brussel'. De journalist geeft haar nog

te kennen dat ze misschien beter achter de kookpotten zou gaan staan.

Een gevoel van vijandigheid heeft de familie al langer. Bij een terugrit huiswaarts na een confrontatie met Michèle Martin wordt haar auto kilometerslang gevolgd. In februari krijgt de familie te kampen met telefoonterreur. 'We belden naar mijnheer Beneux, die ons zei dat we ons daar niks van moesten aantrekken.' In dezelfde periode wordt moeder V ei zo na van haar sokken gereden terwijl ze voor haar woning in een bushokje staat te wachten. Daarna trachten twee mannen hun huis binnen te dringen. Moeder V noteert de nummerplaat van de twee mannen, maakt die over aan de politie en komt niet meer te weten dan dat het een huurwagen betrof. 'Op de duur waren we écht bang', zegt mevrouw V 'Meerdere keren hebben we eraan gedacht om onze getuigenis inderdaad terug te trekken. Om van al die ellende af te zijn. Wij hebben die Nihoul er nooit van beticht dat hij dat meisje ontvoerd heeft. Ik weet alleen dat we hem gezien hebben, die namiddag aan het zwembad van Bertrix, samen met Dutroux.'

Philippe Beneux blijft er twee jaar na datum rustig bij, en meent dat hem niks te verwijten valt. Hij en zijn mannen hebben destijds als gekken aan het dossier-Nihoul gewerkt, zegt hij. Ter illustratie trekt hij een bureaustapel open die van onder tot boven gevuld is met mappen vol verklaringen van mensen die Nihoul ooit ergens hebben gezien. Beneux is ervan overtuigd dat het gros van deze getuigen bevangen werd door de toen heersende Dutroux-psychose. Dat er achteraf een hele polemiek is ontstaan rond het onderzoeksdeel Nihoul, is iets wat hem nooit heeft verbaasd. 'In Neufchâteau hadden ze beslist dat de commissarissen Suys en Drisket de hiërarchische oversten werden van Marnette. Puur formeel was daar niks mee mis, maar het temperament van Marnette kennende, voelde ik als man van het terrein meteen aan dat dit hier in Brussel grote problemen zou geven. Er zijn in beide richtingen fouten gemaakt, denk ik, maar het resultaat was wel dat men ons na het vertrek van Marnette - met slaande deuren, weet u nog - alleen nog inschakelde voor het vuile werk. Eén keer zijn we uren onderweg geweest om te luisteren naar een vriendelijke mijnheer die ons vertelde dat hij Nihoul gezien had. Ergens op een trein, in 1987. Om u een idee te geven.'

Het woord 'stiptheidsactie' neemt Beneux niet in de mond, maar zijn uitleg maakt wel duidelijk dat de Brusselse GP'ers eind 1996 zelden meer deden dan wat hen formeel gevraagd werd. 'Persoonlijk heb ik zo mijn ideeën over het nut van confrontaties met een persoon van wie het gelaat elke dag op de televisie te zien is en over wie dan gezegd wordt dat hij de grootste crimineel aller tijden is', zegt Beneux. 'Dat was toen het geval met Nihoul. Ik denk dat ik die moeder goed heb ingeschat. Ik heb haar inderdaad gezegd dat ze nooit honderd procent zeker kon zijn en ook dat ze zich niet verplicht moest voelen om hem te herkennen. Maar dit was het probleem: zij voelde zich verplicht. En met haar wellicht ook de andere familieleden. Ik geloof rotsvast in de goede trouw van die mensen, maar een gerechtelijk onderzoek hoort à charge en à décharge te verlopen. Ik heb dus netjes genoteerd wat ze zei, ook al had ik door wat ik inmiddels wist de grootste twijfels.'*48

Er is inderdaad iets wat de Vlaamse familie niet weet. Voor de dag waarover zij beweren Michel Nihoul te hebben gezien in Bertrix, vrijdag 9 augustus 1996, heeft de man een alibi als een huis. Wanneer Michel Nihoul op 27 augustus - vreemd genoeg pas elf dagen na zijn arrestatie - voor het eerst op de proppen komt met zijn alibi, wordt dit aanvankelijk dijenkletsend weggelachen door de speurders. Het is afkomstig van niemand minder dan Michel Vander Eist. Deze gewezen advocaat is na de ontvoering van oud-premier Vanden Boeynants door het Brusselse assisenhof tot acht jaar cel veroordeeld, onder meer wegens het verschaffen van een vals alibi aan leden van de bende rond Patrick Haemers. Een dubieuzere alibiverschaffer is in het koninkrijk niet te vinden. Nihoul vertelt dat hij in 1989 in de gevangenis kennis heeft gemaakt met Vander Eist, dat ze vrienden geworden zijn en dat ze die bewuste vrijdag bijna de hele dag samen op pad zijn geweest. Op het ogenblik dat in Bertrix Laetitia werd ontvoerd, zat hij op een barbecue in de tuin van Vander Eist in Linkebeek.*49 'In Bertrix ben ik al twintig jaar niet meer geweest', zegt Nihoul. 'Die vrijdag de negende was ik bijna de hele dag samen met Michel Vander Eist.*50

Daags nadat Nihoul dit heeft gezegd, wordt Vander Eist bij de GP uitgenodigd om zijn verhaal te doen. De ex-advocaat lijkt wel zoiets te hebben verwacht, en beschrijft van uur tot uur waar ze op vrijdag 9 augustus samen zijn geweest. 's Ochtends, zegt hij, hadden ze een afspraak met twee kaderleden van de brouwerij Alken-Maes, omdat Nihoul een Brusselse taverne wilde overnemen. 'Ook mijn vriendin, Annie Noël, heeft ons gezien', vervolgt Vander Eist. 'Om kwart voor een moesten we op het gemeentehuis van Elsene zijn. Om dertien uur zijn we gaan eten in een restaurant op het Ferdinand Cockplein en om halfdrie zijn we iets gaan drinken in een café langs de Winston Churchillaan.' Vander Eist kan ook nog Philippe Cravatte vermelden, een van de aanwezigen op de barbecue. Uit wat Vander Eist vertelt, kunnen de speurders opmaken dat hij Nihouls tijdsgebruik ook voor de twee dagen vóór 9 augustus dekt. Want toen heeft Nihoul hem samen met een Afrikaanse zwartwerker geholpen bij het opkalefateren van een appartement van Vander Eist in de August Lambiottestraat in Schaarbeek.*51 Dat is nog eens wat je noemt een alibi.

Nog voor Vander Eist die dag de gebouwen van de GP mag verlaten, worden de twee kaderleden van Alken-Maes op de rooster gelegd. Zij bevestigen zowaar het verhaal. Op vrijdag 9 augustus 1996 hadden zij om 11.00 uur 's ochtends een onderhoud met de heren Vander Eist en Nihoul.*52 Het alibi wordt nog krachtiger wanneer een ambtenaar van de dienst Riolen in Elsene beaamt dat hij het duo omstreeks 12.30 uur inderdaad heeft gezien in het gemeentehuis. Vanuit Brussel is het minstens anderhalf uur rijden naar Bertrix. Met deze gegevens voor ogen, is het onmogelijk dat de Vlaamse familie Nihoul die dag omstreeks 14.00 aan het zwembad kan hebben gezien.

Ook Annie Noël wordt verhoord. Haar geheugen is zomogelijk nog scherper dan dat haar levensgezel. Op 7 augustus hebben Vander Eist en Nihoul samen staan schilderen en behangen in de August Lambiottestraat, weet ze. Op 8 augustus trokken de twee mannen eveneens samen op, zo zegt ze. Wat 9 augustus

tus betreft, herhaalt ze van uur tot uur dezelfde afspraken en ontmoetingsplaat- sen zoals Vander Eist eerder deed. 'En 's avonds was er die barbecue.' Op die barbecue waren aanwezig: zichzelf, haar twee kinderen, Vander Eist, Philippe Cravatte, Nihoul en 'zijn vriendin'.*53

Vander Eist wordt opnieuw verhoord. Nihoul zat zonder wagen, weet hij nog, en moest overall heen gebracht worden. Om 15.30 uur liet Vander Eist hem uitstappen voor zijn appartement in Sint-Gillis. Kort daarvoor werd vanuit de auto per GSM naar Marleen De Cockere gebeld, om haar uit te nodigen voor de barbecue. Dat idee was 's namiddags gegroeid. 'Omstreeks acht uur 's avonds zijn Nihoul en Bouty daar aangekomen', zegt Vander Eist. 'Cravatte is daar pas om tien uur aangekomen. Nihoul was de eerste die vertrok, iets na middernacht.*54 Later wordt ook nog Marleen De Cockere verhoord, die het verloop van de barbecue bevestigt, en zich ook kan herinneren dat ze omstreeks 15.15 uur een telefoontje kreeg van Nihoul, met de uitgenodiging voor de barbecue. Bij GSM-operator Proximus wordt bevestigd dat Nihoul om 15.15 uur vanuit de zone Brussel naar De Cockere heeft gebeld.

Prachtig. En toch zijn er enkele details die niet kloppen. Volgens Vander Eist kwam Nihoul samen met Annie Bouty naar de barbecue, volgens alle anderen was dat Marleen De Cockere. Philippe Cravatte zegt dat Vander Eist hem 'begin augustus' al uitnodigde voor de barbecue.*55 De anderen houden vol dat het idee die namiddag spontaan is ontstaan, vanwege het warme weer. Dan nog dit. Dat Nihoul zijn Audi tegen beter weten in aan Michel Lelièvre toevertrouwt, komt doordat hij in augustus 1996 in geldnood zit. Dat is zijn verklaring voor de vele telefoontjes naar Dutroux. Een deel van zijn alibi berust dan weer op gesprekken over de overname van de Danish Tavern langs de Troonstraat in Elsene. Het is weinigen gegeven om zonder een rode duit een chique etablissement over te nemen.

In de maanden en jaren die op zijn arrestatie volgen, zal heel België zich een mening vormen over het al of niet betrokken zijn van Michel Nihoul bij de zaak-Dutroux. Het natrekken van het alibi verloopt echter met de routine van een handtasdiefstal. Een poging om te achterhalen waar het vlees is gekocht, wordt niet ondernomen. Van enige duiding bij het personage genaamd Philippe Cravatte is in de processen-verbaal van de Brusselse GP geen spoor terug te vinden. Cravatte is niemand minder dan de zakelijke rechterhand van de Luikse zakenman Léon Deferm, beroemd omwille van zijn rol in de Agusta-affaire, toen hij via zijn bedrijf Trident de Italiaanse helikopterbouwer verlostte van de plicht om voor een half miljard compensatiebestellingen te plaatsen bij een Belgisch bedrijf. Veel waarnemers blijven er tot vandaag van overtuigd dat de moord op André Cools een onrechtstreeks gevolg is van die interventie. Vander Eist, Cravatte, Nihoul... Men mag gerust spreken van een barbecue met een bijzonder publiek.

Zou het kunnen dat de familie V Dutroux, Lelièvre en Martin zag, en zich de aanwezigheid van Nihoul enkel verbeelde? Nee. Voor de Brusselse GP'ers staat

het na enkele weken vast dat de familie zich alles heeft verbeeld. Want ook de drie anderen kunnen in de namiddag van 9 augustus niet in Bertrix zijn geweest. Marc Dutroux zegt dat hij pas om 14.30 uur samen met Lelièvre is vertrokken vanuit Marcinelle. Ter hoogte van Gedinne, luidt het, kregen ze motorpech en hielden ze halt voor een garage. Daar zat garagehouder J.L. tot 18.30 uur aan zijn Renault Trafic te sleutelen. J.L. bevestigt: Dutroux heeft tijdens het wachten vanuit de garage naar zijn verzekeringsmakelaar gebeld. Ook dit telefoontje wordt teruggevonden. Conclusie: Dutroux en Lelièvre zijn inderdaad, zoals ze zelf verklaren, pas om 19.30 uur in Bertrix aangekomen. En Michèle Martin was er niet bij. Zij kan de kaartjes voorleggen waarmee ze in de namiddag van 9 augustus met haar kinderen in de kabelbaan naar de citadel van Dinant is gestapt. Begin 1997 wint de overtuiging veld dat Philippe Beneux justitie een hoop tijd en energie heeft bespaard door de Vlaamse familie te 'ontmaskeren'.

Tijdens de zomervakantie van 1997 trekt de familie V opnieuw naar de Ardennen, maar beleeft er geen vermeldenswaardige avonturen meer. Dat gebeurt wel enkele weken later, wanneer moeder V het bezoek krijgt van een ploeg van het RTBF-programma Au Nom de la Loi. Ze heeft ermee ingestemd om één keer - onherkenbaar - voor de televisie haar verhaal te doen. Het wordt een afknapper. Het programma heeft alles weg van een ode aan Michel Nihoul, 'slachtoffer van de gerechtelijke dwaling van de eeuw'. Aan de hand van een reconstructie van het alibi voor 9 augustus wordt de familie genadeloos de grond ingeboord. ¹⁶ Van de belofte om onherkenbaar blijven - met behulp van een wazig beeld - is weinig in huis gekomen, merkt ze de volgende ochtend, wanneer ze bij de bakker wordt begroet: 'We hebben u gisteravond gezien op tv.' Het wordt mevrouw V teveel. Met haar boodschappentas nog in de hand, belt ze die ochtend naar het justitiepaleis van Neufchâteau. Met een benepen stemmetje vraagt ze naar procureur Bourlet. Ze krijgt hem vrij snel aan de lijn.

- Mijnheer Bourlet, ik zal het maar meteen zeggen: wij trekken ons terug als getuigen.
- Terugtrekken? Waarom?
- Wij zijn al die miserie meer dan beu, mijnheer. Niemand neemt ons ernstig als we zeggen dat er rare dingen gebeuren rond ons huis. En gisteren op televisie... Die journalist was supervriendelijk toen hij bij ons thuis kwam... En toen, dat programma...
- Terugtrekken is een probleem, mevrouw. Wij kunnen uw verklaringen niet zomaar uit dat dossier verwijderen. Als u zich echt wilt terugtrekken, dan zit er niets anders op dan te laten acteren dat u al die tijd gelogen heeft.
- Mijnheer de procureur, wij zijn een christelijke familie! Als er één ding is dat wij nooit doen, dan is het liegen.

'Ik weet het verdorie toch goed genoeg', roept mevrouw V uit. 'Het was die dag dat we naar het zwembad zijn gegaan en daarna nog naar de avondmarkt.' Het gesprek kabbelt nog even verder. Net voor hij wil inhaken, krijgt Bourlet een ingeving.

- Waar was die avondmarkt eigenlijk?
- In Rochehaut. Maar dat hebben we vorig jaar al allemaal uitgelegd aan de rijkswacht van Bouillon.*57,

Michel Bourlet woont zelf in de buurt van Rochehaut, en houdt zelf ook van avondmarkten. Hij krabt even in zijn haar en verbleekt. Niet eens een uur later vertrekt vanuit Neufchâteau een speurdersteam naar Bouillon. Het keert terug met een vel papier: 'Betreft: U.V 584.2 - P.RP/Watrisse - Avondmarkt in Rochehaut. Mijnheer, het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Bouillon, in haar zitting van 4 juni 1996, neemt acte van uw schrijven van 24 mei jongstleden, waarbij u vraagt een avondmarkt te mogen inrichten te Rochehaut op donderdag 8 augustus van 17 tot 23 uur (...)'

Zelden heeft een onbenullig administratief stuk zoveel waarde gehad als de kennisgeving van burgemeester Pierret van Bouillon dat hij toestemming geeft voor de organisatie van een avondmarkt in Rochehaut. In één klap is elke contradictie tussen het relaas van de familie V en de realiteit van de zaak-Dutroux verdwenen. Het is bijna niet te vatten dat het een jaar moest duren, want in feite stak de ongemeen simpele oplossing eind 1996 al in het dossier. Hoe was de zaak Dutroux ook alweer begonnen? Met een student in Bertrix die de bestelwagen van Dutroux opmerkte en de nummerplaat noteerde, toch? Ook de student zweert op het hoofd van zijn moeder dat hij de bestelwagen die vrijdag in de vroege namiddag heeft opgemerkt. Ook hij is al geconfronteerd met het tijdsgebruik van Dutroux en Lelièvre. Even diep nadenken bracht hem tot een kapitale correctie. Hij zag de bestelwagen niet in de vroege namiddag van vrijdag 9, maar van donderdag 8 augustus, op het moment van de verkenningssrit. Zijn oriëntatiepunt is de getuigenis van zijn zus. Die had enkele uren voor de ontvoering van Laetitia een man zien plassen in de vestiaire van het zwembad. Die bestelwagen stond daar een dag eerder, realiseerde de student zich. Marc Dutroux en Michel Lelièvre hebben bekend dat zij, alvorens Laetitia te gaan ontvoeren, een verkenningssrit hebben uitgevoerd in Bertrix.⁵⁸ Dutroux heeft toen trouwens een fiets gestolen voor zijn zoon, weet Lelièvre nog.

Vrij snel blijkt dat de rijkswachter die de tweede verklaring van de familie V opnam, zich inderdaad heeft vergist over de datum van de avondmarkt. 'Ja, wat wil u', blik mevrouw V later terug. 'Bij de rijkswacht van Bouillon zeiden ze ons dat die avondmarkt op vrijdag was doorgegaan. Die mensen zullen het wel weten, dachten we.' De kleine onoplettendheid van de rijkswachter heeft voor het dossier-Nihoul grote gevolgen. Het hele onderzoek rond het alibi van Nihoul, nu voor 8 augustus, moet een jaar na datum helemaal worden overgedaan. De familie V zal in totaal elf keer ondervraagd worden. Wat ze precies die dag gedaan hebben, wie ze gezien hebben. 'Ze vroegen ons zelfs wat we daar gekocht hadden', zegt mevrouw V 'Ook dat wist ik nog goed: een Ardense salami, twee T-shirts en een paar bokalen artisanaal fruitsap. Die hele dag zit in ons

geheugen gebeiteld. Wij waren getuige van een klinkende ruzie tussen twee marktkramers. Een verkoper van modelveranda's was met een volgeladen vrachtwagen naar het hoogste punt van de steile helling gereden en dreigde te kapseizen. Hij stond op het terrein van een andere handelaar. De politie is toen moeten tussenkomen.'

Er wordt navraag gedaan bij de politie van Bouillon. Dat van die verandahandelaar klopt. De drie gezinsleden krijgen opnieuw een reeks foto's te zien van de auto's en wrakstukken uit de achtertuin van Dutroux. Ze halen er de Renault Trafic van Dutroux uit - hij had er twee - die ze op de parking van het zwembad hebben staan bewonderen. Het is dezelfde wagen als diegene die de student heeft aangewezen.

Naast de Vlaamse familie verklaarden nog zeven andere getuigen in Bertrix dat ze Nihoul in Bertrix hadden gezien. Sommigen spraken van 8 augustus, anderen twijfelden over de exacte dag. Mevrouw M.H. is formeel dat ze Nihoul de avond voor de ontvoering heeft gezien op het Croix-Mauray-plein in Bertrix. Een jonge kokkin van de nabijgelegen camping heeft Nihoul even na middernacht aan de kant van de weg zien staan, naast de stilstaande bestelwagen van Dutroux. 'Onze dagtaak zat erop, ik reed met een groep vrienden naar huis', vertelt ze. 'We kwamen ter hoogte van Herbeumont, vlakbij Bertrix. Daar stond die bestelwagen. We vertraagden, omdat het leek alsof ze autopech hadden. Daardoor kon ik de mensen die ernaast stonden goed bekijken. Over één van hen ben ik formeel. Dat was Nihoul. Ik herinner me dit zo goed omdat de rijkswacht heel snel na de verdwijning van Laetitia op de camping al navraag kwam doen.' Het duurt tot het voorjaar van 1998 tot Raymond Drisket en de twee collega's die hij dan nog overhoudt met de moed der wanhoop nog enkele huiszoekingen gaan verrichten bij Michel Vander Elst en in het appartement in Schaarbeek waar hij en Nihoul op 7 en 8 augustus zouden hebben staan schilderen. De taak van de speurders is haast onmogelijk: anderhalf jaar na de feiten nagaan of Nihoul daar toen was of niet. Noël en Vander Elst zwaaien met facturen van een Brusselse doe-het-zelf-zaak. Daaruit blijkt wel dat er inderdaad verf en behang is aangekocht, maar niet dat Nihoul op 8 augustus 1996 aan het schilderen was. Vander Elst maakt het de speurders overigens niet makkelijk. Na de zaak Dutroux heeft hij het land verlaten, om in Gambia een hotelproject op te starten. Bij een van zijn occasionele aanwezigheden in België, in mei 1999, worden hij en zijn levensgezellin nog maar eens verhoord. En dan wordt het ongelofelijke plots waar. Hij komt terug op zijn eerdere verklaringen over die achtste augustus. Vander Elst betwist dat hij het met kwaad opzet deed. Alles berustte op een kleine vergetelheid, heet het. 'Destijds hebben ze mij tussen de soep en de patatten gevraagd waar en wanneer ik Nihoul in de dagen voor de ontvoering heb gezien', legt hij ons uit. 'Ik dacht dat we op 8 augustus hadden staan schilderen. Blijkbaar heb ik mij vergist. Tijdens mijn laatste verhoor hebben ze die Afrikaan erbij geroepen en die was, agenda in de hand, heel formeel: het was niet de zevende en de achtste, maar de zesde en de zevende augustus dat we daar met Nihoul

hebben gewerkt. Ik heb toen aan de speurders gezegd: als hij dat zegt, zal dat wel zo zijn. *Pardon* hee, zeg.¹⁵⁹

Ook Annie Noël is medio 1999 plots 'heel zeker' dat Michel Nihoul op 8 augustus verstek liet gaan voor de werken in het appartement. Hij zou zelfs speciaal hebben gebeld om te melden dat hij die dag verhinderd was, heet het nu. 'Jamaar, als dat allemaal zo belangrijk was, dan had men dat in 1996 maar moeten verifiëren', zegt Vander Elst. Zou u mij zoveel jaren later kunnen vertellen wat u op 8 en 9 augustus 1996 hebt gedaan, tenzij u die dag gehuwd bent of jarig

Bij de Brusselse GP reageert men geprikkeld op het intrekken van het alibi. Vander Elst is jarenlang advocaat geweest en weet beter dan wie ook hoe verstrekkend de gevolgen van zijn verklaringen kunnen zijn, merkt men in die hoek op. Als hij nu komt beweren dat wij de gangen van Nihoul voor 7 en 8 augustus tussen de soep en de patatten hebben nagetrokken, dan liegt hij', zegt een GP'er. 'Wij zijn daar toen drie volle dagen mee bezig geweest. En toen was er geen sprake van twijfel hoor. Toen was hij zo formeel als hij maar zijn kon: op 8 augustus had hij met Nihoul staan schilderen. Ik vind dit héél vreemd.'

NOTEN

- 1 Pseudoniem.
- 2 Gesprek met mevrouw V, 20 september 1997.
- 3 Verhoor vader en moeder V, rijkswacht Bouillon, 19 augustus 1996, *pv* 100.588 L209.
- 4 Tijdens het verhoor worden foto's voorgelegd van de verdachten. Dutroux, Nihoul en Martin worden formeel herkend, van Lelièvre zijn ze iets minder zeker. Verhoren moeder, vader en Daan V, rijkswacht Bouillon, 22 augustus 1996, *pv* 100.600 L205.
- 5 Reconstructie op basis van gesprekken speurders en met moeder V
- 6 Verhoor Laetitia Delhez, BOB Marche-en-Famenne, *pv* 100.228 L115.
- 7 Vaststellingen Michèle Martin, BOB Brussel, 23 augustus 1996, *pv* 112.281.
- 8 BOB Brussel, 4 september 1996, *pv* 112.357.
- 9 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 19 december 1996 *pv* 10.813 L38.
- 10 Verhoor Michel Nihoul, 27 augustus 1996, GP Aarlen, *pv* 2.233 L491.
- 11 Verhoor Marleen De Cokere, GP Brussel, 17 augustus 1996, 37.557 Z16.
- 12 Verhoor Annie Bouty, 26 september 1996, GP Brussel, *pv* 10.505 L2025.
- 13 *De Morgen* en *Het Belang van Limburg*. Beide kranten worden op dinsdagavond te laat op de hoogte gebracht over het persembargo dat procureur Bourlet op de valreep heeft afgekondigd.
- 14 *Geruchten en Feiten*, Michel Nihoul, Dark & Light Publication, 1998, pagina 140.
- 15 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 15 augustus 1996, *pv* 10.406 L204.
- 16 Verhoor Marc Dutroux, BOB Bastenaken, 24 augustus 1996, *pv* 100.230.
- 17 Al deze verklaringen dateren van de eerste weken na de arrestaties van het centrale trio. Zoals al aangegeven, wijzigen zij vanaf begin september eenstemmig hun versie en heet het plots dat Nihoul met de hele zaak van de verdwenen meisjes niets te maken heeft.
- 18 Verhoor Michèle Martin, 3 september 1996, GP Aarlen, *pv* 2.570 L913.
- 19 Tv-journaals, 20 augustus 1996.

20 Het gaat om de Van Gullickstraat 7 in Laken. Vaststellingen GP Brussel, 7 oktober 1996, pv 10.531 L2412. Nihoul zegt dat hij dit adres enkel als postbus gebruikte.

21 Gesprek met Léopold Godfraind, 4 maart 1998.

22 Het kenteken was FBD444.

23 Verhoor Maneen De Cockere, 16 september 1996, GP Brussel, pv 39.144 L1614.

24 *Geruchten en Feiten*, Michel Nihoul, Dark & Light Publication, 1998, pagina 128.

25 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 19 december 1996, pv 10.813 L38 en vaststelling BOB Charleroi, 1 september 1996, pv 103.313.

26 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 15 augustus 1996, pv 10.406 L204.

27 BOB Brussel, 24 augustus 1996, pv 112.649. In datzelfde huis wordt ook een stratenplan van Oostende teruggevonden, waar An en Eefje werden ontvoerd.

28 Verhoor Michel Nihoul, 29 augustus 96, GP Aarlen, pv 2.235 Z11.

29 Verhoor Annie Bouty, 9 september 1996, GP Brussel, pv 38.663 L1251.

30 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 23 augustus 1996, rapport Z23.

31 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 8 september 1996, pv 10.452 z41.

32 Vanuit de gevangenis probeert Walsh de Brusselse BOB'ers te spreken te krijgen over de XTC-pillen, maar zij tonen zich niet geïnteresseerd.

33 Verhoor Annie Bouty, GP Brussel, 26 september 1996, pv 10.505 L2025.

34 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 29 augustus 1996, pv 2557 Z39.

35 Verhoor Marino S., BOB Neufchâteau, 2 december 1996, pv 100.590.

36 BOB Brussel, 4 september 1996, pv 112.357.

37 Verhoor Michel Lelièvre, 6 november 1996, BOB Brussel, pv 116.192.

38 Verhoor Michel Nihoul, 29 augustus 1996, GP Aarlen, pv 2.235 Z11.

39 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 20 december 1996, pv 10.815 L3824.

40 Vaststellingen GP Brussel, 23 september 1996, pv 41.052 L2040.

41 *Geruchten en Feiten*, Michel Nihoul, Dark & Light Publication, 1998, pagina 174.

42 Reconstructie op basis van gesprek met mevrouw V, 20 september 1997.

43 Verhoor Daan V, GP Brussel, 12 oktober 1996, pv 40.670 L279.

44 *Het Nieuwsblad* 17 oktober 1996.

45 *Le Vif/l'Express*, 12 september 1997.

46 Brief Stefaan De Clerck aan procureur-generaal Anne Thily, 14 februari 1997, ref. CAB/A1/132/060297/acd.

47 Verhoor vader, moeder en Daan V, nationale brigade GP, 5 maart 1997, pv 10.165.

48 Gesprek met Philippe Beneux, 29 juni 1999.

49 Vander Elst en Nihoul zaten in 1989 gelijktijdig in voorarrest in Vorst, de een vanwege de ontvoering van VdB, de ander vanwege de fraudezaak SOS Sahel. Sommige getuigen beweren dat de twee mannen elkaar al langer kenden.

50 Verhoor Michel Nihoul, 27 augustus 1996, GP Aarlen, pv 2.233 L491.

51 Verhoor Michel Vander Elst, GP Brussel, 28 augustus 1996, pv's 36.161 en 37.440.

52 Verhoor van de heren Vandamme en Schoonjans (Alken-Maes), GP Brussel, 28 augustus 1996, pv 34.379.

53 Verhoor Annie Noël, GP Brussel, 28 augustus 1996, pv 34.311.

54 Verhoor Michel Vander Elst, GP Brussel, 28 augustus 1996, pv 34. 439.

55 Verhoor Philippe Cravatte, GP Brussel, 28 augustus 1996, pv 34.310.

56 *Au Nom de la Loi*, RTBf-televisie, 17 september 1997.

57 Reconstructie op basis van gesprek met mevrouw V, 20 september 1997.

58 Verhoor Michel Lelièvre, BOB Marche-en-Famenne, 15 augustus 1996, pv 100.204 en verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 5 november 1996, pv 116.180.

59 Gesprek met Michel Vander Elst, 24 juni 1999.

6 'Ik vind het vreemd dat mijnheer Marnette

een onderzoek voerde rond The Dolo,

terwijl hij zelf kwam partouzeren'

Uitbater The Dolo, 30 december 1996

'Mijn cliënt is een windverkoper', zegt advocate Virginie Baranyanka. 'Aan de telefoon kon hij bijvoorbeeld minutenlang tegen de kiestoon praten. Af en toe gooide hij daar dan oui *monsieur le ministre, non monsieur le ministre* tussen.' Edouard Nihoul, Brussels PRL-politicus en hofleverancier van taart en gebak, heeft gelijksoortige ervaringen. De patissier schreeuwt eind 1996 van de daken dat hij géén familie is, maar de door de Michel Nihoul zelf verspreide roddel blijkt onuitroeibaar. De etalage op de chique Louizalaan wordt besmeurd met tomaten en eieren. Een chauffeur rijdt met een vrachtwagen vol aardappelen de winkel achterwaarts binnen. Halfweg 1997 legt de zaak de boeken neer. Een van de laatste grote bestellingen was een verjaardagstaart voor de koning. Een rabarbertaart, blikt een nostalgische Edouard Nihoul later terug.*1

De speurders van de cel-Obelix zijn er nooit helemaal in geslaagd om hoogte te krijgen van Michel Nihoul.*2 Hij is bouwkundig ingenieur geweest, impresario, cafébaas, traiteur in schaaldieren, ontwikkelingshulp en brillenverkoper. 'In elk belangrijk onderzoek maken we een schematische voorstelling van de entourage van een verdachte, met pijltjes en cirkels', zegt een crimineel analist. 'Meestal maakt dat alles wat overzichtelijker. Bij Nihoul gebeurde het omgekeerde. Er kwam een gigantisch spinnenweb tevoorschijn, iets wat je doorgaans alleen aantreft als je een hele bende doorlicht. Alles zat door elkaar: advocaten en hoge ambtenaren, politiemensen en prostituees, schroothandelaars, magistraten, drugdealers... En dit, verspreid over alle uithoeken van het land.'

Wanneer Michel Nihoul op 23 april 1941 geboren wordt in Verviers, als jongste zoon uit een eenvoudig gezin, werkt vader als bureauchef in een textiel-fabriek. Moeder is huisvrouw. Tot hun achttiende worden de kinderen 's avonds om tien uur stipt naar bed gestuurd. Michel is een normale, brave jongen. Een beetje grootsprakerig, dat wel. In het begin van de jaren zestig leidt hij een kleur

loos bestaan als huisschilder. In de weekeindes flaneert hij langs de roulettetafels van het casino in Middelkerke. 'Zijn vader was daar croupier geworden', vertelt een kennis uit die tijd. 'Hij deed zich daar voor als journalist bij RTL.*3 In werkelijkheid vult hij de rekken in de Grand Bazar in Luik of komt hij aan de kost als vrachtwagenchauffeur. Een baantje vinden is nooit een probleem. Het behouden wel. In de jaren zestig opent hij in Spa de discotheek Le Truc. Volgens Nihoul is het 'the place to be' en 'stroomden de gelegenheden van de concurrentie leeg'. Alle vedetten, acteurs en toenmalige beroemdheden waren er kind aan huis, zegt hij.*4

Het zelfgeschreven succesverhaal van Nihoul is van korte duur, zo leert een blik op de veroordelingen die hij in de loop der jaren opstapelt. In 1973 gebeurt dat een eerste keer wegens frauduleus bankroet, herhaaldelijk misbruik van vertrouwen, oplichting en het uitschrijven van ongedekte cheques. Een jaar later, op 3 maart 1974, wordt hij persoonlijk failliet verklaard als enige bestuurder van de vennootschap United Corporation. Van de straf die hij in 1973 oploopt, één jaar cel met vier maanden uitstel, zal hij dankzij koninklijke gratie maar goed twee maanden uitzitten.*5 Achtervolgd door schuldeisers trekt Nihoul naar Brussel, waar hij verder het ene faillissement na het andere cumuleert.*6 Voor het opzetten van steeds weer nieuwe vennootschappen maakt hij gebruik van stromannen. Nadat hij achtereenvolgens binnenhuisarchitect, juridisch adviseur en vastgoedagent is geweest, wordt Nihoul in september 1980 door de Brusselse handelsrechtbank een derde keer persoonlijk failliet verklaard. In datzelfde jaar volgt een nieuwe veroordeling wegens frauduleus bankroet. Dat weerhoudt hem er niet van om meteen twee andere maatschappijen op te richten: Bio Plantal en Bio Clinic. Die gaan - kan het anders - over kop in 1982.

'Zo'n man is Nihoul, leven op de rug van anderen', omschrijft zijn Nederlandse zakenpartner Casper Flier hem in september 1996 in een interview met het weekblad *Vrij Nederland*. 'En als Jean-Michel drinkt, wordt hij vervelend. Vulgair, ordinair. Hij zit altijd en eeuwig te zeiken over seks, te veel om het ook te doen.' Een andere kortstondige zakenpartner van Nihoul is Jacques V.K., die een tijdlang als koerier werkt in een visfirma van Nihoul. 'Traiteur in schaaldieren noemde hij dat', zegt de koerier. 'Ik reed voor tweehonderdvijftig frank per uur door Brussel met een kofferbak vol mosselen. De stank in mijn auto was om misselijk van te worden. Geld voor een aparte laadbak had hij niet.'

Ondanks zijn debacles in de zakenwereld ontdekt Nihoul al snel het geheim om hogerop te raken. Zijn motto is: 'Als je maar relaties hebt.' In 1974 loopt hij in de armen van advocate Annie Bouty.*7 Het minste wat van haar gezegd kan worden, is dat ze relaties heeft. Ze is haar loopbaan begonnen als stagiaire bij Jacques Marres, gespecialiseerd in Zaïrese affaires en raadsman van ex-president Mobutu Sese Seko. Bouty zal zich later specialiseren in een Afrikaans cliënteel. Ze kent mensen op administraties, kabinetten, parketten en ambassades, maar ook in bankmidden en in de voetbalwereld. Nihoul vindt snel zijn eigen weg in de hoofdstad. De jaren tachtig zijn de gloriejaren van de vrije radio. De Etterbeekse

zender Radio Activité wordt zijn springplank. In zijn programma's voert hij lokale politici en prostituees op. 's Avonds laat hij zich als populaire dj omringen door een sliert jongeren en artiesten, voor wie hij feestjes organiseert in de Etterbeekse gemeentesaal De Gerlache.

Michel Nihoul kan een publiek onderhouden. Met hem erbij is het altijd lachen geblazen. In de coulissen van zijn zangfestivals maakt hij er een gezellige boel van met Franse vedettes voor wie het tienerpubliek in zwijm valt. Tussen cognac en sigaar ontvouwt hij tegenover zanger Claude Barzotti zijn ambitieuze plan om een eigen zender op te richten, 'met nog méér uitstraling'. Het is niet duidelijk hoe Nihoul de zanger zo gek krijgt om hem 550.000 frank te lenen, maar niet lang daarna wordt het radiostation JMB - 'Jean-Michel Bruxelles' - boven de doopvont gehouden. Barzotti ziet zijn geld nooit terug, doet nog een poging voor de rechter, wint de zaak, maar hoort niets meer van Nihoul.*8

Radio JMB zendt uit vanop de zevenentwintigste verdieping van de Brusselse Rogiertoren. Een verdieping lager is op dat ogenblik het hoofdkwartier van de PRL gehuisvest. Nihoul wordt snel kind aan huis bij de Franstalige liberale partij, waar minister van Justitie Jean Gol op dat ogenblik incontournable is. Een uitgesproken politieke overtuiging heeft Nihoul anders niet. Hij heeft even goede vrienden bij de Brusselse PSC. Advocaat-politicus Philippe Deleuze is al sinds het einde van de jaren zeventig een persoonlijke vriend.*9 Deleuze bekleedt talloze mandaten in de publieke sector. Als advocaat verdedigt hij de belangen van de PSC in de sociale bouwmaatschappij La vie Laekenoise.*10 Onder de vleugels van oud-premier Paul Vanden Boeynants beleeft hij hoogdagen. Hij krijgt de controle over de boekhouding van de vzw Tentoonstellingspark op de Heizel toevertrouwd en wordt voorzitter van de Openbare Leningskas (de 'Berg van Barmhartigheid').

Het zijn speciale tijden. Binnen de Brusselse PSC heeft de Cépïc het voor het zeggen, en binnen het schepencollege is de half-seniële PS-burgemeester Hervé Brouhon geen partij voor de vanuit de coulissen aan alle touwtjes trekkende VdB. Hij is voorzitter van de vzw Tentoonstellingspark. Die beheert de meest lucratieve stadseigendommen - vooral op de Heizel - als een multinational. Op de rekeningen van de vzw passeren miljarden en controle is er niet of nauwelijks. Voor de mensen die in deze biotoop leven, gelden geen wetten van openbaar bestuur. Het ritselen is de norm geworden. Edouard Nihoul, de ongelukkige patissier, was in die tijd voorzitter van de Brusselse Cépïc.*11 Volgens hem werkte zijn verfoeide naamgenoot in die tijd als animator en organisator van alles-en-nog-wat voor Paul Vanden Boeynants en zijn vriendin Viviane Baro. 'Michel Nihoul hielp tijdens hun electorale campagnes. VdB kon hem op een gegeven moment niet meer luchten of zien. Ik heb in het boek van Michel Nihoul gelezen dat hij nu ontkent dat hij ooit iets te maken heeft gehad met Vanden Boeynants. Ik moet daar mee lachen.*12

Philippe Deleuze wordt midden 1992 verplicht om op te stappen als voorzitter van de Openbare Leningskas na klachten over gesjoemel. Die luiden zijn politieke ondergang in, want een jaar later wordt hij aangehouden op verdenking

van oplichting en geldverduistering op de vastgoedmarkt.*13 Van dat soort problemen is nog lang geen sprake wanneer hij in de tweede helft van de jaren tachtig samen met Michel Nihoul een handelkje in de juridische branche opzet. Hun cliënteel bestaat uit Nigeriaanse asielzoekers en gedetineerden. De handelswaar bestaat uit 'tussenkomsten' op het ministerie van justitie, met als specialiteiten: voorwaardelijke invrijheidstellingen, verblijfsvergunningen en gratieverzoeken. Dat gebeurt eerst onder de dekmantel van de vennootschap Nihoul et Associés en later de samen met Annie Bouty opgerichte vzw Cadreco.*14 'Dankzij mijn contacten op het ministerie van justitie heb ik een aantal dossiers van voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen vooruithelpen voor advocaten, maar vooral voor Philippe Deleuze', zegt Nihoul later. 'Ik liet me daarvoor betalen. (...) De advocaat bereidde het dossier voor. Vervolgens tikte ik de aanvraag over, op briefpapier met mijn naam in de hoofding, en liet ik het dossier opvolgen. De betaling gebeurde altijd cash. Ik heb een twintigtal dossiers moeten behandelen, wat me ongeveer een half miljoen frank opleverde. Het heeft net zo lang geduurd als de PRL aan de macht was.*15

In een berg papier die eind 1996 wordt aangetroffen in de kelder van Annie Bouty, zit de correspondentie met het ministerie van justitie in de jaren tachtig. In een brief van 21 januari 1987 bedankt Nihoul Jean-Claude Godfroid, administratief directeur bij Vreemdelingenzaken voor diens verschillende tussenkomsten. Vooral die Godfroid heeft bijgedragen tot het succes van zijn juridisch winkeltje, zo verklaart Nihoul. 'Ik kende hem onder andere via minister Gol zelf, zijn persattaché Burstin, en de zuster van Godfroid, die directrice was van de Office des Propriétaires.*16 Wanneer de ambtenaar zelf aan de tand gevoeld wordt, ontkent hij aanvankelijk over de hele lijn: tot voor de zaak-Dutroux heeft hij nog nooit van die Nihoul gehoord. Tijdens het urenlange verhoor zal Godfroid zich gaandeweg herinneren dat hij Annie Bouty wel een paar keer heeft ontmoet. Wanneer de speurders hem enkele brieven voorleggen, krijgt hij het moeilijk. 'Het is mogelijk dat ik op Nihoul geantwoord heb zonder het te weten.*17

In de papierhoop in de kelder van Annie Bouty zit ook het dossier van Francis Osubu. In een brief van 5 november 1987 vraagt Nihoul aan Godfroid een tussenkomst voor deze Nigeriaan tegen wie een uitwijzingsprocedure loopt.

Osubu is in 1983 in België gearriveerd. Hij is een van de honderden Nigerianen die na hun aankomst in België zijn gaan aankloppen bij Bouty. 'In het midden van de jaren tachtig lag bij elke Nigeriaan die in Zaventem landde de naam van Annie Bouty op de lippen', zegt Casper Flier daarover later. Flier maakte deel uit van de vzw Cadreco. 'Bouty had relaties met de Nigeriaanse regering en werd daar een beetje beschouwd als een mama. Veel Afrikanen kwamen in België met een statuut van student. We verdienden tussen de tienduizend en de twintigduizend frank per visum.*18

De onderwijsinstelling waar Cadreco veelal mee samenwerkt, is de in Antwerpen gevestigde European University die er in 1997 van wordt beschuldigd een 'diplomafabriek' te zijn en die in Vlaanderen de moeilijk te begrijpen steun geniet van een aantal vooraanstaande CVP-politici. Volgens ex-cursisten is het

onderwijs als 'big business.' De lessen volgen mag, maar hoeft niet. Ook Francis Osubu wordt er ingeschreven. Heel wat advocaten springen voor hem in de bres: Annie Bouty, Philippe Deleuze en Marc Van Vlaenderen, verbonden aan Cadreco. De ijver die Nihoul en Bouty aan de dag leggen om Osubu in het land te houden is echt wel opvallend. 'Dit dossier was in verscheidene opzichten bijzonder', stipt de commissie-Verwilghen in haar tweede eindrapport aan.*19 Op 16 januari 1988 treedt Osubu in het huwelijk met een Belgische moeder van drie kinderen. Op 26 maart 1991 wordt hij tot acht jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens verkrachting van de minderjarige dochter van zijn echtgenote. De hele clan rond Nihoul en Bouty heeft zich de voeten van onder het lijf gelopen voor een pedofiel.

Nihoul is ook creatief op andere vlakken, zoals verkiezingscampagnes. Met feestelijke happenings en bals populaires, timmert hij vanaf 1982 mee aan de politieke weg van onder meer enkele Brusselse advocaten uit de rechtervleugel van de PSC. Hij organiseert feesten voor advocaat Jean-Paul Dumont in restaurant Les Marronniers en loodst Philippe Deleuze binnen op de gemeenteraad met de wellicht aan een cafétoog verzonnen slogan *Tour une ville heureuse, votez Deleuze*.*20 Nihoul ontmoet in het advocatenmilieu rond Dumont ook de Ukkelse advocaat Didier de Quévy, de verdediger van Marc Dutroux in 1989. Volgens het weekblad *Humo* dateert de eerste ontmoeting tussen Nihoul en De Quévy al van in het begin van de jaren tachtig. Philippe Deleuze zou De Quévy gevraagd hebben om in de voetbalploeg van Michel Nihoul te spelen: JMB-Fortis.*21

Na zijn breuk met Annie Bouty in 1982 loopt Michel Nihoul tijdens een seksfuif in de Atrebatenstraat de charmante Marleen De Cockere tegen het lijf. Met haar gaat hij op de Brusselse Zavel de club Le Clin d'oeil runnen. 'Het was een taverne waar heel Brussel elkaar ontmoette', vertelt De Cockere.*22 Wat bedoeld wordt met 'heel Brussel' is niet helemaal duidelijk. Eén van de vaste klanten in Le Clin d'oeil was Patrick Haemers, de latere overvaller van geldtransporten en ontvoerder van VdB. In die tijd maakt hij samen met enkele rijkeluszoonnetjes het nachtleven onveilig en draaft hij op als geldkoerier voor enkele kopstukken uit de zakelijk-politieke PSC-kringen. Nihoul is ook een oude bekende van vader Achilles Haemers, die hij heeft leren kennen in 1974 in de maatschappij Confortex en later nog vele malen tegen het lijf zal lopen in zijn stamcafé The Dolo.*23 Nihoul is kind aan huis in dezelfde bars als beruchte leden van het misdaadmilieu: Madani Bouhouche, Robert Beijer, Jean Bultot, Frédéric Godfroid. Nihoul had ook vriendschappelijke contacten met een andere bekende onderwereldfiguur in Brussel, Rachid Errahmani. Het parket in Neufchâteau beschikt over foto's met Errahmani, Nihoul en Philippe Deleuze erop. Errahmani, bijgenaamd Le Prince, werd vermoord op het Rouppeplein door een nachtwaker van een hotel. Hij werd destijds door verschillende getuigen in verband gebracht met seksfeesten met minderjarigen.

Het café Le Clin d'Oeil is onrechtstreeks gefinancierd door het Centre Médical de l'Est (CME), een Luiks ziekenhuisproject. Deze affaire bezegelde het

einde van de relatie tussen Nihoul en Bouty. Zij valt voor de charmes van dokter Guffens, algemeen directeur van CME, die op 18 december 1981 door de correctionele rechtbank van Luik wordt veroordeeld wegens verduistering van CME-geld, waarover hij zelf beweerde dat het gebruikt werd om enkele PS-kopstukken om te kopen. Nihoul slaagt erin Guffens ervan te overtuigen dat hij in beroep moet gaan en hem 5 miljoen frank geven zodat hij de raadsheren van het Hof van Beroep kan omkopen. Guffens hapt toe, Nihoul gaat het geld van een rekening in Zwitserland afhalen, en opent zijn café. Guffens kreeg in beroep een nog zwaardere straf. De hele kwestie trekt later de aandacht van de commissie-Verwilghen. Die krijgt het vonnis onder ogen waarmee de Brusselse handelsrechtbank op 11 mei 1989 het faillissement heeft uitgesproken over de door Nihoul ingepalmde ontwikkelingsorganisatie SOS Sahel. Op de lijst van schuldvorderingen treft de commissie ook de som van 5 miljoen frank aan die Nihoul nog aan Guffens moet. 'Dit lijkt op een zeer eenvoudige techniek om zich te ontdoen van omvangrijke persoonlijke schulden', zegt de commissie, die vindt dat de zaak 'nader onderzoek vereist.' Want: 'De voorzitter van de kamer van de handelsrechtbank die het vonnis velde zou wel een goede vriend van Michel Nihoul zijn geweest.*24

Voor een politieman zijn er minder omslachtige taken denkbaar dan het afnemen van een verhoor van Nihoul. Hoe ziek en verzwakt hij zich tijdens publieke verschijningen ook voordoet, zo monter en zelfzeker is hij tijdens zijn verhoren. Ongeacht de vragen die hem worden gesteld, ontpopt hij zich telkens weer tot een niet in te nemen zwanzer. 'Had ik u al verteld over Doudou?' klinkt het op 10 oktober 1996. Doudou blijkt advocaat, trouwe klant van The Dolo en verslaafd aan seks. 'Hij heeft net gepostuleerd voor de functie van magistraat', voegt Nihoul er fijntjes aan toe, alvorens een pittig verhaal aan te snijden over de dag waarop hij ontdekte dat Doudou 'zijn echte naam ontsnapt mij nu even' - een fervent aanhanger was van SM en zich geregeld liet behandelen door Roxanne, een travestiet die zijn kunstjes op video vastlegde. 'Op een dag betaalde Doudou 25.000 frank om zich te laten opsluiten, vastgebonden met handboeien in een kooi. En dat voor een halve dag.*25

Soms lijkt het alsof de grappen en grollen van Nihoul geen ander doel hebben dan de speurders horendol te maken. Het uitspitten van het videocircuit van Roxanne - volgens Nihoul waren de scènes zo gewelddadig dat de cameraman ervan moest kotsen - leiden hen naar het zoveelste dode spoor. Het is Nihoul zelf die kort na zijn arrestatie is beginnen kletsen over de Brusselse beau monde. Hij vindt het prettig om daarover op te scheppen bij zijn op dat vlak blijkbaar nogal onwetende ondervragers.

- Les Atrébates was dus uw eerste ervaring op het vlak van seksfeesten.

Welke waren de andere plaatsen die u frequenteerde?

- (De ondervraagde staat op en maakt op een schoolbord een overzichtelijke lijst van plaatsen die hij heeft bezocht.) Het is de Dolo die altijd mijn voorkeur heeft genoten.

Op dat gebied was het voor mij mijn hoofdkwartier. Daarnaast heb ik, chronologisch, ook La Piscine in Etterbeek bezocht. Het was op zaterdag. Ik ben daar twaalf keer langs geweest. Bon, ik ben vier keer in een club geweest die Le Trône heette (...).

Wanneer Nihoul tien minuten later gaat zitten, staan op het bord een twintigtal namen van clubs. 'Ik heb gepartouzeerd tussen 1981 en 1994', zegt hij nog. En er was natuurlijk ook nog het kasteel van Faulx-les-Tombes. Niet hij organiseerde daar seksfeesten, maar zijn vriend Michel Forgeot, de uitbater van The Dolo. 'Er zijn twee van die avonden geweest, maar ik heb daar maar een keer aan deelgenomen. En dan nog, er waren tweehonderd mensen. Stel u voor: honderd mannen en honderd vrouwen. Die nacht ben ik aam de bar gebleven. Ik was compleet dronken. In de partouzes was ik niet van de exhibitionistische soort. Ik verkoos me af te zonderen. Die avond was dat onmogelijk.*26

Diverse getuigen vertellen een ander verhaal over het kasteel dat in die tijd eigendom was van de gemeente Etterbeek. Nihoul kwam er veel vaker, zeggen ze. Hij heeft er zelfs een tijdje samen met Marleen De Cokere een optrekkende in gehad. Het was de tijd van Radio Activité en zaal De Gerlache. Een aantal jongeren van de vrije radio ging mee naar Faulx-les-Tombes. 'Rond de feestjes in het kasteel hing een echte mythe', weet een geluidstechnicus nog. Een telefoniste, die er een tijdlang als kamermeisje werkte, herinnert zich dat het personeel tijdens seksfeesten gewoon werd weggestuurd.*27 Het vaste bewakingspersoneel werd vervangen door de politie van Etterbeek. De commissie-Verwilghen sprak in haar eindrapport van 'een schoolvoorbeeld van van overheidswege niet alleen getolereerde, maar zelfs aangemoedigde normvervalsing.*27

Eind 1996 en begin 1997 zal de Brusselse BOB meer dan twintig ex-medewerkers van het vroegere radiostation ondervragen. Over Faulx-les-Tombes herinneren ze zich wilde tafereel, sperma in de gordijnen, maakte vrouwen die gillend door de gang holden en mannen die hem achtervolgden, een reusachtige taart die in plakjes versneden op het lichaam van een meisje werden geserveerd... maar geen kinderen. Het onderzoek rond Faulx-les-Tombes eindigt met het trekken van de grootste gemene deler in de verklaringen - velen spreken over orgieën, bijna niemand over pedofilie. Een van de meest markante elementen in het dossier duikt op in maart 1997. Het wordt aangereikt door een vastgoedmakelaar uit Hoei. Hij is in 1990 door de gemeente Etterbeek belast met de verkoop van het kasteel. Hij herinnert zich zijn eerste bezoek aan Faulx-les-Tombes nog levendig. 'In de kelders waren er overal matrassen achtergelaten en er hing nog een vrouwenslip in een luster. Gemeentelijke arbeiders vertelden me dat daar regelmatig seksfeesten waren georganiseerd.' Het kasteel had eigenschappen waarvan hij dacht dat die alleen in sprookjes en ridderverhalen bestonden: 'Onder het kasteel liep een geheime ondergrondse gang, die de twee torens met elkaar verbond.*29

De verhalen over seksfeesten zorgen ma de arrestatie van Nihoul voor grote nervositeit. Burgemeesters, schepenen en gewezen ministers worden in verlegenheid gebracht door oude foto's, waarop ze te zien zijn aam de zijde van Nihoul tijdens een vrolijke braspartij. Velen reageren met een persmededeling waarin ze

zeggen dat ze 'die mam' nooit hebben gekend. Van zijn kant goochelt Nihoul in de verhoorkamer met namen: Serge Kubla, Jean-Claude Van Cauwenbergh, Philippe Maystadt, Philippe Moureaux, François-Xavier de Donnée, Léon Defosset, Jean-Louis Thys, André Monteyne, Paul Vanden Boeynants, Viviane Baro, Freddy Thielemans, Francis Burstin... 'En wist u dat ik nog een tijdje heb gereden met de oude Chevrolet van de Brusselse minister-president Charles Picqué?'

Onderzoeksrechter Connerotte zal tegenover de commissie-Verwilghen waarschuwen voor overhaaste conclusies. De namenlijst is een amalgaam. Van de rasesten onder hen heeft Nihoul waarschijnlijk ooit eens vluchtig de hand geschud tijdens een of andere receptie - meer niet. Het getraumatiseerde België is in die tijd echter niet echt vatbaar voor nuance. Op 27 september 1996 laat de Etterbeekse burgemeester Vincent De Wolf The Dolo sluiten. Officieel doet hij dat wegens klachten over nachtlawaai, de echte aanleiding is natuurlijk de zaakDutroux. De media stellen de zaak nogal simplistisch voor. The Dolo is geen seksclub, maar een gewoon café dat gefrequenteerd wordt door mensen die elkaar leerden kennen in het échangistenmilieu. Het probleem is niet dat The Dolo een duivels hol van seks en chantage zou zijn. Het échte probleem lijkt te zijn dat de Belgische justitie er maar niet in slaagt politiemensen te vinden die objectief onderzoek kunnen verrichten rond het klantenbestand van deze bar. Wanneer er in september 1996 een huiszoeking wordt verricht, wordt er geen enkel bezwarend element gevonden. Behalve dit: de uitbaters zijn blijkbaar op voorhand getipt door leden van het Etterbeekse politiekorps.*30

De geschiedenis van The Dolo begint in 1975. Dam opent in de Etterbeekse Atrebatenstraat 154, in een gewoon herenhuis op de eerste verdieping, een privéclub waar aam groepseks en partnerruil wordt gedaan. De uitbaters vormen een koppel, Michel Forgeot, een ingeweken Fransman, en Dolores Bara. De club is enkel voor ingewijden toegankelijk - er is geen uithangbord - en opereert onder verschillende namen: vzw ACH, vzw MI-DO, APV De bezoekers spreken makkelijkheidshalve over 'Les Atrébates'. Nihoul is er sinds 1981 een vaste klant en wordt al gauw goede maatjes met Forgeot en Bara. Forgeot zal altijd ontkennen dat hier ook minderjarigen zijn gekomen - de leeftijd van de klanten werd aan de ingang altijd nauwgezet gecontroleerd. Toch wordt de club in 1983 na een afstapping door de Brusselse BOB gesloten wegens 'het aanzetten tot ontucht'*31 Ook de Brusselse GP is een paar keer op bezoek geweest, maar dat bleef altijd zonder gevolg, zegt Michel Forgeot later. Dat verbaast hem niet. De Brusselse GP-commissaris Georges Marnette is in die periode, samen met zijn collega Frans Reyniers, een van de vaste klanten in de club. Ook GP'er Guy Collignon was vaak van de partij. 'Ik vind het nogal vreemd dat mijnheer Marnette een onderzoek voerde rond The Dolo, terwijl hij er zelf kwam partouzeren, zegt Forgeot. 'Ik heb hem persoonlijk zien deelnemen aam seksfeesten. Het gaat hier dus niet om zaken die mij zouden zijn verteld. Hetzelfde geldt voor al die andere personen die ik heb vermeld als deelnemers.*32 In een interview zal Forgeot er

later als anekdote nog bij vertellen dat de GP'ers bij hun aankomst de gewoonte hadden om hem hun dienstwapens te overhandigen, zodat hij het veilig kon opbergen. De Dolo-uitbater is tijdens zijn verhoor door de BOB goed op dreef. Hij heeft zijn buik meer dan vol van de mythe die rond zijn etablissement is gegroeid. Hij noemt de namen van andere klanten in Les Atrébates: de gewezen Brusselse substituut Claude Leroy, ex-minister Jean Gol en zijn rechterhand Francis Burstin, een zekere Doudou, vrederechter Bernard De Visscher, een bekende Belgische oud-wielrenner, een zanger, enkele magistraten, drie rijkswachters, mensen van de NAVO, politiemannen van Etterbeek.

The Dolo, in de Philippe Baucqstraat, opende de deuren in 1987. Alleen de zeer goede klanten verhuizen mee naar de seksclub die café geworden was. Forgeot vermeldt de oude vrederechter De Visscher, vier Etterbeekse agenten, de voorzitter van een handelsrechtbank, een hoge piet van de belastingen, een paar GP'ers en BOB'ers, advocaat Michel Vander Elst, Achilles Haemers, MarieClaire De Gieter, Albert Toch... Ook Toch is commissaris bij de Brusselse GP Na het uitbreken van de zaak-Dutroux is hij er als de kippen bij om zijn steentje bij te dragen tot het onderzoek in Neufchâteau. Op 23 augustus 1996 gaat hij Forgeot als eerste verhoren.

Ook Nihoul kent Toch zeer goed - al meer dan tien jaar. De GP'er wipte geregeld binnen in Le clin d'Oeil. Nihoul heeft ooit een poging gewaagd om tipgever te spelen in een drugstransactie - wat op niets is uitgedraaid. Tochs spontane bijdrage aan het onderzoek leert dat de rol van Nihoul zeker niet mag worden overroepen. In zijn proces-verbaal heeft hij het over de fijne winterse oesteravonden die Nihoul in The Dolo organiseerde. Hij kan melden dat Nihoul volgens diezelfde Forgeot een *affabulateur* (een fantast) is en een liefhebber van partnerruil zonder meer. Hij heeft nooit iets met jonge meisjes gehad, rapporteert Toch. Hij zet de speurders van de cel-Obelix ook op weg naar de piste van de Confrérie des Brasseurs.³³ Dat is een soort biergilde waarover Nihoul achteraf bereidwillig verklaart dat het lidmaatschap voornamelijk via seksuiven geregeld werd. Pas achteraf blijkt dat ook Toch zelf lid is van die gilde... Wanneer Forgeot zich enkele maanden later bij de Brusselse BOB aanmeldt voor een tweede verhoor en een salvo van namen van prominente klanten lost, doet hij dat spontaan. 'Dit is niet meer normaal', denkt Christian Dubois wanneer hij op 29 november 1995 weer zo'n melding krijgt. Het is al een tijdje aan de gang. Nu komt de klacht van twee meisjes uit Bergen, twaalf en dertien jaar oud. Toen ze die ochtend met de boekentas op de rug naar school stapten, waren ze gevolgd door een traag rijdende witte Mercedes, ouder model, met twee mensen erin. Dubois is inspecteur bij de politie van La Louvière. Op zijn bureau ligt al een heel stapeltje van die verklaringen. Het is begonnen in de maand september en het houdt niet op. Witte Mercedesen, steeds weer witte Mercedesen. Als iemand al eens acht slaat op de nummerplaat, blijkt die Frans te zijn. Nu eens komt de klacht van een bezorgde schooljuf die merkte dat er iemand aan de poort vanuit zo'n auto foto's zat te maken van de kinderen, dan weer van een bezorgde moeder.

Dubois is al lang genoeg politiemann om te weten dat hij vanuit zijn positie slechts een fractie van de werkelijkheid ziet. Veel kinderen zullen het niet eens vertellen omdat hun ouders zouden kunnen besluiten dat ze te veel naar de televisie kijken. De inspecteur is ongerust.

Zijn collega's lachen hem uit, spreken van een *urban legend*, hysteric, Roodkapje en de Boze Wolf. Christian Dubois is echter niet van zijn stuk te brengen. Op 28 september 1995 is over 'de problematiek van de witte Mercedesen'

met een aantal rijkswachtbrigades vergaderd in Cul-des-Sarts. Daar hebben ze inmiddels al weet van meldingen in Bergen, La Louvière en Charleroi. Enkele weken later is de lijst al aangevuld met nog eens een vijftiental getuigenissen vanuit Couvin, Thuin, Chimay en Beaumont.

De vergadering in Cul-des-Sarts werd geleid door opperwachtmeester René Michaux van de BOB van Charleroi. Die is met iets groots bezig, meent Dubois. Dat is dus ook zo. Michaux is de leider van de geheime Operatie Othello, waarmee de rijkswacht stiekem Julie en Melissa hoopt te kunnen terugvinden. 'Bij hem moet ik wezen', denkt Dubois op 13 december. Het is een gedenkwaardige dag. Michaux heeft die ochtend zijn rampzalige huiszoeking verricht bij Marc Dutroux in Marcinelle. De BOB'er blijft niet onberoerd bij wat Dubois hem in een haastig telefoontje te melden heeft. Hij stapt diezelfde namiddag in zijn wagen en rijdt naar La Louvière, waar Dubois hem inlicht over het zeer verontrustende verhaal dat een informant hem is komen vertellen. De informant is niet Claude Thirault en ook niet rijkswachter Christophe Pettens. Hij staat geheel los van het rijtje van tipgevers dat aanleiding heeft gegeven tot Operatie Othello. Volgens de informant van Dubois zit er een pedofiliernetwerk achter het hoge aantal getuigenissen. In het proces-verbaal dat Dubois over zijn informant heeft opgesteld - en waarvan hij Michaux een kopie bezorgt - staat nog meer: 'De Mercedesen die in de buurt gezien worden horen bij een netwerk van kindersmokkelaars. De uitvalsbasis is Schaarbeek, een bedrijf dat Asco zou heten. Ze fotograferen meisjes en stellen een catalogus samen met het oog op ontvoering. De smokkelaars hebben zes of zeven voertuigen, allemaal met valse Franse nummerplaten. De kinderen worden gefotografeerd, ontvoerd en geëxporteerd naar landen in het voormalig Oostblok of naar Thailand. De ontvoerders krijgen 300.000 Belgische frank per kind. De kinderen worden eerst een tijdje in België opgesloten.'³⁵

De informant van Dubois situeert Asco in die tijd, we schrijven december 1995, in de Fonsnylaan, 'in Schaarbeek'. Dubois kent Brussel ook wel een beetje. De Fonsnylaan ligt niet in Schaarbeek, maar in Sint-Gillis, vlakbij het Zuidstation. Een *technicality*, denkt Dubois. Hij kan niet veel meer doen dan zijn informatie doorspelen aan anderen met een ruimere bevoegdheid dan hij. Hij is tenslotte maar politiemann in La Louvière.

De commissie-Verwilghen zal er zich later nogmaals over verbazen, maar Michaux noteert en doet verder niets. Op het moment van het gesprek met Michaux had Dubois nochtans zeer sterk het gevoel dat ze samen - en onafhankelijk van elkaar - hetzelfde op het spoor waren gekomen. Ook Dubois heeft op

13 december al van Dutroux gehoord. 'Ik herinner me dat Michaux me vertelde dat Dutroux naar Oostbloklanden ging', verklaart hij later tegenover het Comité P 'De bedragen die hij noemde voor de ontvoeringen, kwamen overeen met hetgeen mijn informant me had verteld.' Dubois heeft achteraf van de hele zaak niets meer gehoord. Hij heeft geen enkele reactie ontvangen, niet van andere politiekorpsen en niet van de parketten.

'Nu nog lig ik daar 's nachts van wakker', zegt Christian Dubois drie jaar later. 'Ik voel mij verantwoordelijk. Ik heb daarna, in 1996, nog opzoekingen gedaan rond Marc Dutroux. Ik zat achter mijn bureau, ik had zijn adres, ik kende zijn antecedenten. Ik hield dat in mijn handen en las. Je voelde het gewoon. Dit was de man die we zochten! Ik had toen een koevoet en een geweer moeten kopen en zelf, tegen alle regels in, dat huis in Marcinelle binnen gaan. En alles afbreken tot ik die kinderen had. Dat had mij dan gerust mijn baan mogen kosten. Het was het risico waard. Ik heb het overwogen, en ik heb het niet gedaan. Telkens ik foto's van Julie en Melissa zie, krijg ik opnieuw een krop in mijn keel en schiet die gedachte door mijn hoofd: ik had jullie moeten redden.'^{*36}

Dubois vindt Asco in 1996 niet in Schaarbeek noch elders in Brussel terug. Hij heeft te weinig informatie om eventueel de connectie te kunnen maken tussen Marc Dutroux en het geheimzinnige bedrijf. Steun krijgt hij steeds minder. Zijn baas, commissaris Monique Devodder, laat geen gelegenheid onbenut om zijn obsessie voor deze zaak te ridiculiseren. Ze doet dat zelfs op de televisie, in januari 1996 in een uitzending van *Au Nom de la Loi*. 'Het zijn uitsluitend geruchten', benadrukt ze omtrent de getuigenissen over kinderlokken in witte Mercedessen.^{*37}

Begin 1996 wordt Dubois gedetacheerd naar de Algemene Politie Steundienst, op het ministerie van Binnenlandse Zaken in Brussel. Zijn functie is voortaan van louter ondersteunende aard. Dat belet hem niet om in de computerbestanden van de APSD verder te speuren rond Dutroux. Hij stelt zich de vraag die leden van de commissie-Verwilghen enkele maanden later zeer intens zal bezighouden: weten de in Luik voor de verdwijning van Julie en Melissa bevoegde speurders eigenlijk wel wat daar in Charleroi allemaal boven water is gekomen rond Marc Dutroux en de verdachte gebeurtenissen van eind 1995? Dus stuurt hij op 18 juni 1996 een fax naar de Luikse GP-commissaris Daniel Lamoque waarin hij nogmaals de gegevens van zijn informant spiegelt aan wat geweten is over Dutroux.^{*38} Maar ook dan: geen reactie. Lamoque zal zich later verweren met een dicht aan de waanzin grenzend argument. In de fax van Dubois was een tikfout geslopen. Omtrent de bende met de Mercedessen schreef Dubois dat die het gemunt had op 'mineurs' - (mannelijke) minderjarigen. Lamoque besloot daaruit dat de bende blijkbaar alleen jongetjes viseerde en dus niet in aanmerking hoefde te worden genomen in de zaak-Julie en Melissa.^{*39}

Schuilt er niet een zekere pathos in Dubois' zelfverwijt? Per slot van rekening is er geen enkel bewijs voorhanden dat er een verband zou bestaan tussen Asco en Marc Dutroux. 'Maar verdomme, dat was het nu net', zegt Christian Dubois. 'Er bestond wél een verband en ik heb het niet gezien!' Het vermoedelijke ver-

band is buikig, Brussels en joviaal. Zijn naam: Michel Nihoul.

De vennootschap Achats Services Commerces, afgekort Asco, wordt op 2 juli 1991 boven de doopvont gehouden en vestigt zich in Honelles, een plaatsje ten zuidwesten van Bergen, op enkele kilometers van de Franse grens. Het bedrijf

koopt her en der oude auto's en exporteert ze naar Afrika. De stichters van Asco zijn Michel Forgeot, Marleen De Cokere en Jean-Louis Delamotte. Forgeot en De Cokere fungeren in deze vennootschap als stromannen, zo blijkt later. Delamotte is een Fransman uit een familie van ijzerhandelaars die al sinds het einde van de jaren zeventig deel uitmaakt van de groep rond The Dolo en tot de beste vrienden van Michel Nihoul wordt gerekend. Met hem richtte Nihoul verschillende bedrijfjes op, onder meer DCN La Maison des Chefs. Nadat hij in Frankrijk meerdere veroordelingen opliep wegens fiscale fraude, bedrog en frauduleus bankroet, is hij in België komen wonen. In zijn boek gaat Nihoul uitvoerig in op de Asco-episode. Hij omschrijft het als één grote grap en typeert Delamotte in de hem eigen stijl als 'iemand aan wie men beter zijn achterwerk laat zien dan zijn portefeuille.' Hij schrijft ook dat hij Delamotte pas in 1989 leerde kennen. Nochtans bestaat de indruk dat Nihoul en Delamotte elkaars achterwerken reeds in de vroege jaren tachtig hebben kunnen bewonderen. Volgens Forgeot was Delamotte een vaste klant in de seksclub APV in de Atrebatenstraat.^{*40} APV sloot de deuren in... 1983. Het is dus wel opvallend dat Nihoul zich zoveel moeite getroost om zich van Delamotte en Asco te distantiëren. De commissie-Verwilghen stelt van haar kant vast dat hij 'in 1994 op zijn minst de feitelijke zaakvoerder van Asco was.'^{*41}

Was Asco ook het bedrijfje waar de informant van Christian Dubois eind 1995 over sprak? Veel wijst in die richting. Asco beschikte over een vijftal witte Mercedessen, allemaal met Franse nummerplaat. Die stonden echter niet ingeschreven op naam van het bedrijf zelf, maar op naam van Soparauto. Dat is een firma van Jean-Louis Delamotte die op hetzelfde adres als Asco gevestigd is. De handelsactiviteiten van Asco spelen zich hoofdzakelijk af in de omgeving van... het Brusselse Zuidstation. Daar krioelt het van de versjacheraars van auto's. In die tijd vindt daar ook wekelijks de grootste automarkt van België plaats. Asco had een garage aan de Fonsnylaan', zegt Dubois. 'Begrijpt u het nu? Ik had in 1995 niet alleen een spoor naar Dutroux, maar naar Dutroux én Nihoul. En dat in een onderzoek naar kinderontvoerders. Mag ik dan alstublieft razend zijn?'

Wanneer Asco eind 1994 failliet gaat, is de curator Azélie Gallee. Zij is op dat ogenblik de vriendin van de gewezen notaris Jacques Hastrate. Het kan toeval zijn, maar de Brusselse BOB komt die naam in september 1996 tegen op... een computerdiskette van Marc Dutroux. Ze hebben enkele diskettes gevonden in zijn huis te Marcinelle die een deel van zijn privé-administratie bevatten.^{*42}

Jacques Hastrate is geen onbekende. Hij is eind 1987 gearresteerd in een zaak die toen veel ophef maakte, niet alleen omdat er honderden miljoenen mee waren gemoeid, maar ook omdat alles draaide rond een crimineel geworden commissaris van de Brusselse GP en een substituut van het Brusselse parket. De commissaris heette Frédéric Godfroid, de magistraat Claude Leroy. Die laatste was

vaste klant in The Dolo en Les Atrébates. Godfroid was eveneens een nachtlevenkennis van Nihoul. De bende van Godfroid heeft de Unerg-aandelen gestolen. Het gerecht vond een deel ervan terug bij Leroy en Haustrate.*43

Er zijn redenen om te geloven dat Asco het bindmiddel was tussen het decadente Brusselse milieu van Nihoul en Leroy en de marginale entourage van Dutroux. In het huis van Michael Diakostavrianos vinden de speurders eind augustus 1996 een briefje terug dat Casper Flier op 18 april 1994 richtte aan Michel Lelièvre. Daarin heeft Flier het over een 'gemiste afspraak, enkele dagen eerder. Die bestond erin om Claude Leroy te gaan opwachten wanneer die de gevangenis zou verlaten.*44 'We moeten dit soort fouten in de toekomst absoluut zien te vermijden', schrijft Flier.

Claude Leroy vindt de opwinding over zijn contacten met Nihoul en Lelièvre overdreven. Hij kent ze, dat klopt. Hij ontmoette Lelièvre en Flier naar eigen zeggen in de gevangenis.*45 Ze boden hem aan, geheel vrijwillig, om hem na zijn vrijlating te helpen. Via Annie Bouty bekwam hij zo een appartement in de Rasyonstraat 47 in Schaarbeek. Dat is een adres waar tal van figuren uit de vrolijke bende rond Nihoul en Bouty in de loop der jaren een onderkomen vinden: van enkele Afrikaanse voetballertjes tot Flier, Leroy en Alexis Alewaeters, veroordeeld in het proces rond cocaïne- en seksfeiven in de Mirano. Zou dit adres in Schaarbeek de verklaring kunnen zijn waarom de informant van Dubois de Fonsnylaan in de verkeerde Brusselse gemeente situeerde? Er is iets intrigerende aan het briefje van Flier aan Lelièvre. Het klinkt niet echt als een ordinaire vriendendienst aan een man die ze zomaar sympathiek vinden. 'Het is van primordiaal belang dat we Leroy helpen', schrijft Flier nog. Er wordt een nieuwe afspraak met de ex-substituut vastgelegd: Aan het Zuidstation in Brussel.*46

België is een klein land. Het leggen van al deze verbanden is misschien een vrij gratuite bezigheid. Het is bijvoorbeeld niet voorstelbaar dat men in het stadje Honnelles niets zou hebben gemerkt van een komen en gaan van verdachte sujetten die handel drijven in jonge vrouwen - of kinderen. Maar dat is het nu net. Begin 1994 hielden de agenten van Honnelles de mensen van Asco al in het oog.

Zodra Nihoul gearresteerd is, halen veldwachter Eric Moulard en zijn collega's het dossier uit 1994 weer boven. Ze sturen het naar Neufchâteau en doen een beroep op de bevolking om zoveel mogelijk bijkomende inlichtingen te krijgen. 'Een plaatselijk krantje heeft deze oproep zelfs geplaatst met een foto van Nihoul', legt Eric Moulard uit. 'Maar dat leverde niet echt veel op. We kregen slechts een enkele getuigenis. Uiteindelijk hebben we besloten om langs alle huizen te gaan in het dorp, zo kregen we genoeg informatie bij elkaar om toch zo'n vijftig processen-verbaal op te kunnen stellen.*47

Deze inlichtingen blijken interessant te zijn. In geen van de getuigenissen is sprake van Marc Dutroux, maar verschillende inwoners van Honnelles verklaren wel dat ze in en rond het gebouwtje van Asco Michèle Martin, Michel Lelièvre en Bernard Weinstein meermaals hebben gezien. Te oordelen aan sommige getuigenissen werden er niet alleen auto's verhandeld. 'In het café Le Pigenonnier

betaalde Nihoul meestal met briefjes van vijfduizend frank', herinnert een van hen zich. 'Na het faillissement van Asco werden in het gebouw vijf matrassen aangetroffen.' De huidige huurster bevestigt dat: 'Wat ik vreemd vond, is dat ik daar behalve die matrassen ook babymelk aantrof. Nihoul was altijd omringd door jonge negerinnetjes.' Deze getuigenis wordt bevestigd door andere. 'Die vrouwen verbleven in dat gebouw van Asco', zegt een buurtbewoner. 'Het waren buitenlandse vrouwen. Het leek alsof ze daar in transit zaten.' Er is, zo blijkt, in Honnelles ook een heel dispuut geweest met een buurman omdat Delamotte en Nihoul op het bedrijfsterrein een gigantische kuil hadden gegraven die ze volpropten met vuilniszakken en daarna weer dicht gooiden, zo verklaren verschillende bewoners, onder wie de buurman zelf.

Voor zover we konden nagaan, zijn er nooit graafwerken uitgevoerd in Honnelles.

NOTEN

- 1 Interview Edouard Nihoul, *De Morgen*, 20 augustus 1998.
- 2 Speciale onderzoeksceel bij de 23e brigade van de gerechtelijke politie.
- 3 Verhoor Philippe Bouveroux, 28 februari 1997, GP Brussel, pv 10.168 Z218.
- 4 *Geruchten en Feiten*, Michel Nihoul, Dark & Light Publication, 1998.
- 5 De straf wordt in 1976 bevestigd door het hof van beroep in Brussel.
- 6 Om zijn activiteiten als zakenman te kunnen voortzetten, begint Michel Nihoul vanaf 1987 al zijn documenten te ondertekenen met Jean-Michel in plaats van Michel. Met de initialen JM zaait hij verwarring met de naam van zijn zoon 'Jean-Marc'.
- 7 Nihoul heeft al een mislukt huwelijk achter de rug met kapster Adrienne G., waarmee hij drie kinderen krijgt.
- 8 Verhoor Claude Barzotti, 13 november 1996, GP Brussel, pv 43.568 L3109.
- 9 De ontmoeting verloopt via Annie Bouty, die een oude studiegenoot is van Philippe Deleuze en met wie ze een tijdlang op hetzelfde bureau werkt.
- 10 Deleuze zetelt ook in de raden van bestuur van de Brusselse groothandelmarkt (de Vroegmarkt), de Animatiecommissie' voor Brussel-Noord, het Brussels comité voor de schoolmaaltijden, het Koninklijk Parktheater, de Baden van Brussel, de Dienst voor Internationaal Toerisme, de Dienst Hulp aan Families en verschillende sportverenigingen.
- 11 Edouard Nihoul maakte later de overstap naar de PRL.
- 12 Gesprek met Edouard Nihoul, 19 augustus 1998.
- 13 Deleuze heeft samen met de immobiliënmakelaar Jean Lefort zo'n 50 miljoen frank verduisterd, cliënten opgelicht en documenten doen verdwijnen. Op 27 juni 1996 veroordeelt de Brusselse correctionele rechtbank Deleuze tot 30 maanden voorwaardelijke celstraf.
- 14 Cabinet de droit et conciliation.
- 15 Verhoor Michel Nihoul, 10 oktober 1996, GP Brussel, pv 10.547 L2332.
- 16 Verhoor Michel Nihoul, 13 oktober 1996, GP nationale brigade, pv 10.550 L2437
- 17 Verhoor J. Godfroid, 8 november 1996, 23e brigade GP, pv 10.646 L3148 L3149.
- 18 'Les bonnes affaires africaines d'Annie Bouty, *Télé Moustique*, 19 december 1996.
- 19 Tweede eindrapport commissie-Verwilghen, 5.1.5. De kring van Nihoul en de

- verblijfsvergunningen voor vreemdelingen.
- 20 Dumont treedt later voor Nihoul op als advocaat in de rechtszaak SOS Sahel, samen met Martial Lancaster.
- 21 Humo, 18 februari 1997.
- 22 Verhoor Marleen De Cockere, 16 september 1996, GP Brussel, pv 39.144 L1614.
- 23 Verhoor Michel Nihoul, 24 september 1996, 23e brigade GP, pv 10.461 L1870.
- 24 Het gaat om L., een klant van de Etterbeekse club The Dolo. Tweede eindrapport commissie Verwilghen, 5.1.3.
- 25 Doudou stelde zich inderdaad kandidaat voor de functie als magistraat, maar greep naast de benoeming.
- 26 Verhoor Michel Nihoul, 10 oktober 1996, nationale brigade GP, pv 10.547 L2332.
- 27 Verhoor Sandrine M., BOB Brussel, 15 november 1996, pv 117.102.
- 28 Tweede eindrapport commissie Verwilghen, Afdeling 3.1.2.3.
- 29 Verhoor Pierre jamar, 24 maart 1997, BOB Brussel, pv 150.719. Het kasteel werd voor 27 miljoen frank aan een Vlaamse zakenman verkocht.
- 30 De commissie-Verwilghen merkt dit op in haar tweede eindrapport.
- 31 De exploitanten gaan in eerste aanleg vrijuit, maar worden op 15 april 1988 in beroep veroordeeld.
- 32 Verhoor Michel Forgeot, 30 december 1996, BOB Brussel, pv 119.249.
- 33 Verhoor Michel Forgeot, 23 augustus 1996, GP Brussel, pv 38.352 L424.
- 34 Politie La Louvière, 29 november 1995, pv 6304.
- 35 Politie La Louvière, 13 december 1995.
- 36 Gesprek met Christian Dubois, 19 maart 1999.
- 37 In deel 3.1.8 van haar tweede eindrapport heeft de commissie-Verwilghen het over 'De informatie van de heer Dubois: ze als verdacht voorstellen in plaats van ze gebruiken.'
- 38 Fax Christian Dubois aan GP-commissaris Daniel Lamoque, 18 juni 1996, ref. 1P60.
- 39 En, voegt hij er ook nog aan toe: 'De feiten en de gebruikte auto's stemden niet overeen.'
Verhoor Daniel Laoque, Comité P, 27 november 1996.
- 40 Verhoor Michel Forgeot, GP Brussel, 23 augustus 1996, pv 38.352.
- 41 Tweede eindrapport commissie-Verwilghen, Afdeling 4.4.5. De commissie verwijst naar een verhoor van Michel Nihoul door de GP van Bergen op 11 december 1995.
- 42 Vaststellingen BOB Brussel, 4 september 1996, pv 113.124.
- 43 Haustrate en Leroy werden in 1993 door de correctionele rechtbank van Brussel vrijgesproken. Dat ze de gestolen aandelen geheeld hadden, werd bewezen geacht, maar doordat het onderzoek te lang aansloopte, waren de feiten al verjaard.
- 44 De ex-magistraat is na de Unerg-affaire van het ene fraudeonderzoek in het andere gesukkeld en verblijft een tijdlang in de gevangenis van Vorst.
- 45 Verhoor Claude Leroy, GP Brussel, 20 november 1996, pv 43.569.
- 46 Vaststellingen BOB Brussel, 29 augustus 1996, pv 112.861.
- 47 'La piste des Mercedes blanches', *Télé Moustique*, 10 februari 1997.

3 Herfst 1996

x1 *meldt zich*

1

'Ik hoop dat u beseft waar u aan begint.'

X1, 19 september 1996

Te oordelen aan de voorpagina's van de kranten, heeft de ontdekking van de stoffelijke resten van An Marchal en Eefje Lambrecks het land dicht bij de emotionele pijngrens gebracht. Het is woensdag 4 september 1996. In Neufchâteau gunnen Bourlet en Connerotte zichzelf noch hun politiemensen enige adempauze. Op twee fronten wordt een golf van nieuwe arrestaties voorbereid. In Charleroi spitst het onderzoek zich toe op het milieu van de autozwendel, en meer bepaald op GP-inspecteur Georges Zicot. In Brussel mogen vroegere zakenrelaties van Michel Nihoul zich aan een bezoek van de speurders verwachten. Die dag heeft Connerotte een onderhoud met rijkswachtheadjunct Patriek De Baets. De situatie van de Brusselse BOB'er in het onderzoek-Neufchâteau is een beetje die van het vijfde wiel aan de wagen. Samen met enkele collega's heeft De Baets zich vastgebeten in het vermeende financiële netwerk rond Marc Dutroux, maar daar zijn ze snel mee klaar. Ofwel is Dutroux een kleine sjoemelaar, ofwel een grote die weinig of geen sporen achterlaat.

De Baets kan bogen op een bewogen staat van dienst bij de rijkswacht. Aan het begin van de jaren tachtig behoort hij tot het kleine groepje van pioniers van de fiscale fraudebestrijding. De zaak-Kirschen, Stella Ártois, Feluy, Assubel... het is maar een kleine greep uit de resem beladen dossiers die de Don Quichottes van de rijkswacht, al of niet gesteund door de Bijzondere Belastinginspectie (BBI), in die tijd tot een goed einde brengen. Op rijkswachtniveau is De Baets de 'chef' van de financiële speurders. Hij raakt goed bevriend met BBI-baas Marcel Lamy en wordt geprezen door enkele magistraten die hun carrière bouwen op zijn werk. In 1987 krijgt De Baets loon naar werken. Hij komt bij de Brusselse BOB aan het hoofd te staan van de derde Criminele Opsporingssectie (3KOS), in het politie-Bargoens meestal 'derde SRC' genaamd. Voor de 3KOS wordt de bestrijding van de witteboordencriminaliteit een stokpaardje. De generale staf, steeds te

vinden voor wat concurrentie met de GP, vindt het allemaal prima. De Baets en zijn mannen kunnen er een grenzeloos genoeg in scheppen om gewapend met een huiszoekingsmandaat binnen te stappen bij de groten uit de financiële wereld en hun kantoor overhoop te halen. Onder meer baron de Bonvoisin, de Franse PDG Pineau-Valencienne en spoorbaas Etienne Schouppe mogen dit ondervinden.

Een van de grootste successen van de 3KOS blijft het ontrafelen van het criminele netwerk van koppelbazen rond de Henegouwse peetvader Carmelo Bongiorno. De specialiteit van de mensen van het 3KOS maakt dat ze haast per manent oog in oog staan met dezelfde kringen van *haute finance*, valse adel en politieke sjoemelaars. De advocaten waarmee ze in te maken krijgen, zijn veelal dezelfde: Jean-Paul Dumont en kornuiten ontbreken slechts bij uitzondering op het appel. Ook baron de Bonvoisin en zijn stromannen zijn in de dossiers van het 3KOS alomtegenwoordig. Waar vele anderen voor hem faalden, is De Baets geslaagd. Dankzij de Cidep-affaire wordt hij de eerste en tot dusver enige politiemans die immuun bleef voor de bodemloze trukendoos waarmee de Bonvoisin in de loop der jaren elke gerechtelijke actie tegen zijn persoon wist te pareren.*1

Bourlet en Connerotte kennen De Baets heel goed. Net als zij krijgt ook de adjudant vaker dan hem lief is te horen dat hij te werk gaat als een 'cowboy'. Zijn bijnaam roept evenzeer gelijkenissen op met het aureool dat boven de hoofden van de twee magistraten hangt - al heeft De Baets ze enkel aan zijn haarkleur te danken. Men noemt hem 'de witte'. Bourlet en Connerotte willen hem ten allen prijze bij de zaak-Dutroux betrekken. Want het was - alweer - de 3KOS die in 1992 in de marge van het onderzoek naar de moord op minister van Staat André Cools het spoor van de gestolen waardepapieren uitvlooiden.

Vergaderen met Connerotte is onbegonnen werk, merkt De Baets die woensdagnamiddag. De onderzoeksrechter kan geen zin afronden of daar rinkelde de telefoon. Dat is nu niet anders. *Intéressant, oui, oui*, zegt Connerotte steeds weer, in een nerveuze poging elk gesprek zo bondig mogelijk te houden, maar anderzijds niet bij machte zijn nieuwsgierigheid te bedwingen. Uit het gebrabbel kan De Baets opmaken dat de gesprekspartner een Nederlandstalige vrouw is die Frans wil spreken en dat Connerotte van zijn kant wil laten blijken dat hij enkele woordjes Nederlands kent. 'Moment', hoort hij hem plots zuchten alvorens hem de hoorn in zijn handen te duwen. Het probleem, begrijpt De Baets, is dat de vrouw een adres in Gent tracht te dicteren. Ze stelt zich aan De Baets voor als 'Tania uit Gent'. De wijze waarop ze haar adres, met de schelle Gentse 'a', uitspreekt, doet hem begrijpen dat dit nog wel even had kunnen duren. Hij krijgt van Tania ook wat uitleg. Ze zegt iemand te kennen die slachtoffer is geweest van 'het netwerk rond Michel Nihoul'. De Baets overhandigt Connerotte enkele notities. 'Interessant', zegt die nog.*2

Drie dagen later, op zaterdag 7 september 1996, moet De Baets opnieuw in Neufchâteau zijn. De adjudant krijgt van Connerotte het kantschrift genummerd 62 bis mee. Opdracht: de genaamde Tania V gaan verhoren in Gent. 'Nihoul?'

werpt De Baets op. 'Er was toch afgesproken dat de gerechtelijke Nihoul zou doen?' Nee, knikt Connerotte. In enkele dagen tijd hebben zich rond commissaris Marnette net iets te veel incidenten voorgedaan, vindt hij. Het ogenschijnlijk valse pv van Marnette over Jean-Paul Raemaekers is trouwens de reden waarom De Baets en drie van zijn collega's die dag naar Neufchâteau zijn getrokken. En er is nog meer. Toen Annie Bouty een eerste keer werd verhoord, had zij het plots over twee nachtelijke telefoongesprekken die ze onlangs voerde met... Georges Marnette.*3 Wat er toen precies is gezegd, is een goed bewaard geheim. Nu is telefoneren in België niet verboden - en zijn het overigens de ondergeschikten van Marnette zelf die de verklaring van Bouty opnamen - maar hier bleef het niet bij. Kort nadat Bouty was gearresteerd, werd Marnette aangesproken door de Brusselse procureur Benoit Dejemeppe. Die vroeg hem of die even kon nagaan op welke gronden dat was gebeurd en wat zij zoal had verklaard. Het is niet Marnette zelf, maar de nationale GP-commissaris Eddy Suys die Connerotte inlichtte over de interventie van Dejemeppe.*4 'Daarom heb ik liever dat jullie dit doen', zegt Connerotte. Op maandag 9 september gaan adjutant Patriek De Baets en eerste wachtmeester Philippe Hupez op pad.

Ze voelen haar verbazing. Het drieletterwoord BOB, legt Tania V later uit, associeert ze intuïtief met kort geknipte lui die vanuit R4'tjes linkse demonstranten fotograferen. 'Je mag alleen praten met Connerotte of Bourlet', heeft haar vriendin haar op het hart gedrukt. Dat is de reden waarom Tania op 4 september naar eigen zeggen van 's ochtends af urenlang de telefooncentrale van het justitiepaleis in Neufchâteau heeft zitten terroriseren. Als ik dan later hoor dat ik met opzet zou hebben gebeld op een ogenblik dat De Baets daar zat, dat wij elkaar kenden er, dat alles opgezet spel was, dan moet ik hard lachen', zegt Tania V.*5

Ze steekt aarzelend van wal. De vrouw heeft iets hulpeloos over zich. Ze praat zacht. Ze heeft haar vriendin - van wie ze de naam niet wil noemen - aan het einde van de jaren tachtig leren kennen bij de vzw Tegen Haar Wil, een opvanghuis voor seksueel mishandelde vrouwen in Gent. Drie weken geleden, vertelt Tania, kwam ze op bezoek. De tv stond aan. 'Ze zag die Brusselaar de trappen van het justitiepaleis van Neufchâteau afdalen. Ze kromp ineen. Ken je die, vroeg ik. Ze knikte. We hebben toen de hele nacht zitten praten. Ze had me al vaker verteld over haar jeugd, over haar pooier die haar uitteende, maar nooit met zoveel details. Van de meeste van haar daders heeft ze nooit de familienamen gekend, zei ze. Voor haar was Nihoul *Mich*. Ik hoor haar nog zeggen: Nihoul, echt een naam voor hem.'

De Baets en Hupez blijven de hele namiddag zitten. Nu en dan kijken ze elkaar ongelovig aan. Het door Tania navertelde verhaal gaat over een machtig netwerk van kinderprostitutie, kindermoorden, handel in videocassettes, de rol van Nihoul als organisator van seksfeesten met kinderen... 'Tja, we kunnen hier natuurlijk weinig mee aanvangen als we uw vriendin zelf niet te spreken krijgen', merkt De Baets op. Tania geeft hem weinig hoop. 'Ze heeft het netwerk eigenlijk pas vorig jaar definitief verlaten. Ze heeft een gezin en tracht een nieuw leven op

te bouwen. Ik geloof nooit dat ze dat allemaal zal willen opgeven. Ze is trouwens erg bang.'

Wanneer de BOB'ers aanstalten maken om te vertrekken, is het voor Tania min of meer duidelijk dat ze geen al te beste beurt heeft gemaakt. Ze geloven er niks van en laten daar enkel uit beleefdheid niks van merken, denkt ze. Dan schiet het haar te binnen dat haar vriendin in 1989 een manuscript heeft geschreven waarmee ze ooit nog naar de Leuvense uitgever Acco is getrokken. Ergens heeft ze nog een exemplaar liggen, een bundeltje fotokopieën met een gekleurd voorblad. In het manuscript, waarschuwt Tania, staat maar een klein, onschuldig deel van het verhaal. Ze overhandigt een exemplaar aan De Baets. Die doorbladert de bundel vluchtig en laat zijn oog rusten op de laatste pagina. Daar staat: *Regina Louf, december 1989*.

- Zo maakt u het ons wel erg gemakkelijk.

- Hemel, staat haar naam erin? Ze vermoordt me.

- Tja, nu we haar naam kennen, kunt u haar net zo goed even bellen. - Misschien is dat beter, ja.

De twee BOB'ers horen hoe Tania zich in bochten wringt om haar vriendin te verzekeren dat het allemaal uitstekend is verlopen, dat die twee rijkswachters geen bullebakken zijn en dat ze er een hele namiddag mee heeft zitten praten. 'Ze zitten hier trouwens nog steeds.' Er volgt een lange stilte. Regina Louf heeft blijkbaar begrepen dat ze haar anonimiteit nu al mag vergeten. Dan wenkt Tania De Baets: 'Ze wil met u praten.'

De stem klinkt totaal anders dan diegene die de publieke opinie anderhalf jaar later zal schokken. Stil, neerslachtig. Het valt De Baets op dat de vrouw zichzelf blijkbaar als een potentiële Neufchâteau-verdachte ziet. 'Ik beklaag me nu al dat ik Tania heb gevraagd contact op te nemen', zucht ze. De Baets tracht haar gerust te stellen. Anoniem getuigen kan. Dat valt te regelen. 'Goed, één keer dan. Maar jullie moeten beloven dat jullie me daarna met rust laten.' Patriek De Baets en Regina Louf maken een afspraak voor zondag 15 september. De meest recente richtlijnen voor de opvang van incestslachtoffers indachtig, zal hij haar verhoren in de zaal Serge Creuz van de Brusselse BOB. Dat is een met vier videocamera's uitgeruste verhoorkamer die het mogelijk maakt dat slachtoffers, doorgaans kinderen, hun verhaal slechts één keer hoeven te doen.

Regina Louf stuurt haar kat. Op de dag dat het verhoor zou plaatsvinden, krijgt De Baets een telefoontje van Bie Heyse, een therapeute uit Gent, die informeert of ze daar bij de rijkswacht 'helemaal gek geworden zijn'. Haar patiënte, zegt Heyse, lijdt aan dissociatieve stoornissen. 'En ja, die zijn een gevolg van het zware seksueel misbruik in haar jeugd. Haar therapie is een succes aan het worden. Als jullie haar nu gaan verplichten om al die gebeurtenissen van vroeger weer op te rakelen, kan ik niet instaan voor de gevolgen.'

Jammer, denkt De Baets. In overleg met Bourlet was al een juridisch kader Uitgedokterd dat zou toelaten haar te verhoren als anonieme getuige. Ze had zelfs

al een code gekregen: X1. Het manuscript is overgemaakt aan het CBO, en er zijn al opzoekingen verricht rond de daarin vermelde 'pooier' Tony V. *6 De Baets piekert nog over een andere manier om meer te weten te komen over deze vrouw, wanneer in de namiddag van 20 september zijn gsm rinkelt: 'Hallo, Regina Louf hier. Ik heb me bedacht. Ik heb lang met mijn man en mijn therapeute gepraat. Ze zijn akkoord.'

Later legt ze uit dat ze na het eerste contact met De Baets geen oog meer dicht deed. 'Ik dacht: ze hebben nu mijn naam, binnen de kortste keren staan ze hier toch. Dus leek het me beter om toch maar zelf de stap te zetten.' Majoor Daniel Decraene van het CBO is in het bureau van De Baets aanwezig wanneer het onverhoopte telefoontje binnenloopt. Er wordt meteen afgesproken voor dezelfde avond. Het enthousiasme onder de speurders is groot. Want zonder de medewerking van Regina Louf zou er inderdaad evengoed een onderzoek zijn gestart. Een dag eerder, op 19 september, is Operatie Bagou officieel gelanceerd.*7 Philippe Hupez stelt het initiële proces-verbaal op: Anonieme informatie. Een handelsreiziger uit Antwerpen bijgenaamd Tony leverde in de jaren '80 kinderen aan pedofielen. Hij was hoofdzakelijk actief in Antwerpen en Vlaanderen, maar ook in Brussel. De kinderen werden geleverd door hun familie. De volwassenen hadden seksuele betrekkingen met de kinderen. Er werden foto's getrokken en video-opnamen gemaakt. Soms werd er geweld gebruikt. Het maken van foto- en video-opnamen gebeurde in de lokalen van een publiciteitsfirma. De klanten kozen zelf de plaatsen. De slachtoffers hebben schrik om te praten omwille van de mogelijke gevolgen voor hun ouders. Een van de beschuldigden in dossier 86/96 zou klant geweest zijn. Het is ons niet bekend wie.*8

De laatste twee zinnen doen de waarheid geweld aan. De Baets en Hupez weten perfect dat de van Tania V verkregen informatie vooral betrekking heeft op Michel Nihoul. De reden waarom ze dit verzwijgen, heeft echter weinig te maken met wantrouwen jegens de GP Het is juridische spitstechnologie met een dubbel doel. Nihoul is aangehouden en heeft toegang tot de dossiers die tegen hem worden aangelegd in Neufchâteau. Door in het initiële proces-verbaal zijn naam weg te laten, wordt dit omzeild. Men heeft in die begindagen trouwens geen flauw idee welk vlees men met XI in de kuip heeft. Indien achteraf zou blijken dat zij een fantaste is, zou dat in het voordeel spelen van Dutroux en co. Daarom worden de krachtlijnen van wat er te gebeuren staat verduidelijkt in een aan het pv vastgehechte confidentiële nota aan Bourlet. Het resultaat is een nieuw dossier, het supergeheime dossier met het nummer 109/96.

Het laatste wat De Baets haar die dag aan de telefoon hoort zeggen, is iets wat hem in de maanden die volgen nog lang zal heugen: 'Ik hoop dat u beseft waar u aan begint.' De Baets grinnikt. Dat hebben ze hem al vaker gezegd. 'Goed', besluit Regina Louf.. 'U zal in elk geval nooit kunnen zeggen dat ik u niet gewaarschuwd heb. Ze zullen u niet laten doen.'

NOTEN

- 1 Cidep was de naam van een door de Bonvoisin via stromannen geleide handelsdrukkerij

waar politici van alle mogelijke strekkingen gratis verkiezingsdrukwerk konden bekomen en zichzelf zo, veelal zonder het te beseffen, schatplichtig maakten aan hem. De Bonvoisin liep in deze zaak een vrij zware celstraf op, maar vecht die nu aan bij het Hof van Beroep in Bergen. Dit gebeurde na een eerdere procedureslag waarbij het Hof van Cassatie een arrest van het Brusselse Hof van Beroep vernietigde. Het proces moet daardoor worden overgedaan.

- 2 Het telefoontje zal later het voorwerp uitmaken van het onderzoek 231/97 van de Brusselse onderzoeksrechter Pignolet. Hem is verteld dat het hier ging om een complot om de Xlpiste te lanceren en dat Tania V opzettelijk belde op het ogenblik dat De Baets in het bureau van Connerotte aanwezig was. Anderhalf jaar intensief onderzoek levert geen enkele ernstige indicatie in die zin op.
- 3 Verhoor Annie Bouty, GP Brussel, 4 september 1996, pv 38.914 Z46.
- 4 Marnette vertelt het voorval bij wijze van anekdote aan Suys, maar weigert iets op papier te zetten 'tegen onze bazen'. Daarop neemt Suys maar zelf het initiatief.
- 5 Gesprek met Tania V, 21 juni 1998.
- 6 Regina Louf recupereerde het manuscript grotendeels in haar eind 1998 verschenen boek *Zwijgen is voor daders* (Houtekiet / Fontein).
- 7 Bagou is het Franse woord voor 'vlotte babbel'.
- 8 Informatie, 19 september 1996, BOB Brussel, pv 112.360 (samenvatting).

2 'Mijn God, laat me niet nog eens

terugkomen.' Getuige X1, 20 september 1996

- Laat ons beginnen met uw leven in Knokke. Of liever: zeg ons eerst uw naam uw voornaam, geboorteplaats en geboortedatum. Dan komen we aan uw opvoeding, waar die plaatsvond, en van daaruit gaan we naar de perioden die belangrijk zijn. - Voor mij zijn ze belangrijk Mijn naam is Regina Louf. Geboren in de tijd van de flowerpower, de tijd van de eerste mens op de maan. Geboren in Gent op 29 januari 1969 en verhuisd naar Knokke, bij mijn grootmoeder, toen ik anderhalf jaar oud was.

- Hoe heetten uw vader en uw moeder?
- Dat is moeilijk.. Mijn vader, mijn moeder...'
- Uw grootouders langs uw moederskant?
- Hem heb ik niet gekend. Hij is gestorven in 1958 of zo. Hij was politiecommissaris. Mijn grootmoeder is gestorven in maart 1996.
- Hoelang zijt gij bij uw grootmoeder blijven wonen?
- Tot ik tieneneenhalf jaar oud was.
- Ging u in die periode naar school?
- Ja, natuurlijk. In de visitatieschool van het Heilig Hart.
- Zijn er zaken uit die periode waarover ge wilt praten?
- Wat wilt ge weten?'

In die eerste minuten van het eerste verhoor wordt de toon gezet. Ondervragers De Baets en Hupez trachten zich strikt aan de regels te houden en slaan een droge, afstandelijke toon aan. Ook al heeft zij dat aan de telefoon al uitgelegd, mogen ze haar niet vragen: ben je toen seksueel misbruikt? De vraagstelling, zo is hen op het hart gedrukt, moet neutraal zijn. De voor het onderzoek relevante informatie moet van haar komen. Van niemand anders. X1 heeft het zo niet begrepen. Wanneer men haar vraagt of ze 'daarover kan praten', antwoordt ze ja

met een blik van: daarvoor zit ik hier toch? Krijgt ze het gevoel dat men haar zaken wil doen herhalen die ze al eerder buiten de context van het verhoor heeft gezegd, gaapt ze haar ondervragers niet begrijpend aan. 'Eigenlijk zocht ik naar een manier om er na één verhoor van af te geraken', blikt X1 later terug. 'Ik wou hen enkel vertellen hoe een netwerk van kinderprostitutie werkt, wat de interne codes zijn, hoe men slachtoffers zo ver krijgt dat ze een leven lang blijven zwijgen. Ik kon mij niet voorstellen dat ze zich voor mijn verleden zouden interesseren.'

Er is op 20 september geen sprake van moorden of sadistische sekspelletjes met kinderen. Onderwerpen die haar bij volgende gelegenheden tot breedvoerige beschouwingen zullen leiden, wimpelt ze af met een 'neen' of in het beste geval met: 'Ik denk dat ik het onbewust vergeten ben.' De eerste antwoorden van X1 zijn vaak uitermate contradictorisch met wat ze later zal verklaren. Op 20 september heet het dat ze op haar twaalfde door haar pooier, Tony, is ontmaagd in het bed van haar moeder. Later zal ze spreken over een zwangerschap op haar tiende. En toch bevat het eerste verhoor al indicaties dat de getuige de zaken rooskleuriger voorstelt dan ze dat volgens haar zijn. Ze schrikt op wanneer De Baets haar vraagt of haar moeder dan niets had gemerkt van een bloedvlek op de matras. 'Oh, ik bloedde maar een heel klein beetje.'

Met zin voor detail beschrijft X1 hoe haar grootmoeder in Knokke haar op een dag voorstelde aan een Franstalige gepensioneerd die permanent in de mondaine badplaats leek te resideren en die door iedereen werd aangesproken als 'Monsieur'. Hij was een van haar eerste klanten. Ze was, zegt ze, anderhalf jaar oud. Grootmoeder slaagde erin de eigenschappen van een Spartaanse opvoeding te vermengen met die van het veeleisende pooierschap. 'Ik moest er ook schoonmaken. Op een dag was ik enkele plinten vergeten te poetsen. Ze zei er niks over. Nee, ze negeerde me. Drie weken lang zei ze geen woord. Tot ik me voor haar op m'n knieën gooide en smeekte: maar zeg me dan toch wat ik verkeerd heb gedaan! Dan kwam het: je hebt die plinten niet gepoetst. Zo was ze. Bij haar kwam het erop aan perfecter te zijn dan perfect.' Bij het aanwijzen van klanten was oma net zo communicatief. 'Toen ik thuiskwam, hing er aan een haakje een sleutel van een van de negen kamers die de villa telde.' Dan had ze er veelal het raden naar wat deze klant precies verlangde. Deed ze onbewust niet precies wat er van haar werd verwacht, dan kreeg ze straf. Zo bepaalden de klanten mee haar referentiekader van goed en slecht.

- Toen ge daarnet over 'Monsieur' sprak, hebt ge gezegd dat hij twee tot driemaal per week kwam. Deden de andere klanten dat ook?
- Ja. Tenminste, in de rustige perioden. November, januari, februari. Dan had ik leuke vakanties. Als ik er toen één per dag had, was ik tevreden.'
- Als ge er één per dag had, waart ge tevreden?
- Ja, dat was weinig. Niet dat ik het leuk vond hoor.
- Maar hoeveel mensen kwamen er dan per dag?
- Hoeveel mensen er ..?
- Ja?

- Pfft... Als alle kamers volzet waren?
- Waren het allemaal van die types?
- Nee niet allemaal, niet allemaal. Maar toch. Zelfs al waren het er maar twee of drie...
- Goed, we spreken hier van twee tot drie personen per dag?
- ja, zeker tijdens het seizoen.
- Moest ge dan niet naar school?
- Toch wel.
- Hoe combineerde ge dat dat dan met uw activiteiten daar?
- Dat was niet moeilijk. Ik ging naar school en 's middags kwam ik naar huis om te eten. 's Avonds, ja, om vier uur. De school was afgelopen om vier uur. (...)
- Hebt ge nooit over die periode gesproken met uw moeder?
- Nee.
- Zelfs nu niet? Bezoekt ge uw moeder nog?
- Ik bezoek haar nu en dan, ja. Mijn moeder ligt op sterven. Waarschijnlijk haalt ze het einde van de winter niet. Wat moet ik haar nog zeggen? Godverdomme, ik zie er écht het nut niet van in.
- Ge zijt getrouwd, ge hebt kinderen. Gaat ge uw moeder bezoeken met uw kinderen?
- Nu en dan ga ik op visite, ja.
- En is er dan nooit een intiem contact geweest met uw moeder? Om te praten over wat er bij uw grootmoeder is gebeurd?
- Nee, nee.
- Nooit?
- Ik heb pogingen ondernomen, ik heb pogingen ondernomen, maar...
- Pogingen, met welk doel?
- Wel ja, pogingen om te vertellen wat er gebeurd is. En ze heeft onmiddellijk gezegd dat dat onmogelijk was, dat het niet waar was. Enfin, ze wou dan zelfmoord plegen, begon medicijnen te slikken en haar haren uit te rukken... Dan dacht ik: hola. (...) Ik had geen zin om ook nog haar dood op mijn geweten te hebben.

Tony V werkt in 1980 als vertegenwoordiger voor het Duitse merk van honden-accessoires Gimpet. In die hoedanigheid komt hij in 1980 het hondenkapsalon van haar moeder binnengewaaid. XI wordt verliefd op de Antwerpse macho. Hij is zevenentwintig jaar ouder dan zij. Hij stuurt het half verwilderde kind naar de kapper, leert het make-up gebruiken, koopt rode lingerie. Hij komt haar vanaf het laatste jaar in de lagere school regelmatig afhalen. Eerst voor eigen gebruik, daarna om haar uit te lenen.

- Waren er ook andere kinderen?
- Soms waren er andere kinderen, ja. Niet altijd, maar er waren er. Nu, ik had weinig contact met hen. Alleen met Flo. Haar kende ik.
- Waren er ook andere personen aanwezig op die seksfeesten?
- Dat varieerde, maar ik denk dat er toch altijd minstens zes of zeven personen waren.

Na een uur of drie merken de BOB'ers hoe het humeur van de getuige omslaat.

De lacherige, zelfzekere antwoorden blijven uit. Haar woorden komen minder snel en ze spreekt raadselachtige zinnestukjes uit waar geen veldere toelichting bij volgt: 'Ik voelde me schuldig... Omdat ik dat meisje niet kon helpen. Omdat ik haar niet kon beschermen. Ik heb alles geprobeerd. Ik trachtte haar af te leiden.' De Baets snijdt een ander onderwerp aan. Pornofilms.

- Hoeveel keren?
- Zoveel keren dat ik het op het eind echt niet meer wist. Zoveel keren...
- En de acteurs waren altijd dezelfde? Was het altijd Pascal?*3
- Nee, er waren anderen. Soms was ik geblinddoekt of droegen zij maskers. Of zoiets. Dat gebeurde...
- Welk soort maskers?
- Van die dingen die ge in de winkel kunt kopen. In seksshops. Allez, hoe heet dat... SM-spullen en zo. Pff. Van die dingen in leer. Er waren soms SM-attributen, apparaten en zo. Pff.
- Maar dat werd altijd gefilmd?
- Dat werd gefilmd (...).
- Gaat het? Niet te moe?
- Nee, ik ben niet moe. Maar het is moeilijk om de juiste woorden te vinden (...).
- Hebt ge onlangs klanten herkend?
- ja, op de televisie.
- Wie?
- Nihoul. Dat is al sinds die eerste keer dat ik hem op de televisie zag... ik kan zijn naam maar niet onthouden. Uiteindelijk ben ik op teletekst gaan kijken. Zo van: waw, ik ken zijn naam. Jaja, meteen, onmiddellijk.

XI meent zich te herinneren dat ze Nihoul in 1982 leerde kennen. Hij was een van die mannen, vertelt ze, die opgewonden raakte wanneer het meisje zich verzette, zodat een verkrachting werd gesimuleerd. Eén keer, zegt ze, deed Nihoul haar bijna stikken door een kussen op haar hoofd te drukken. XI houdt niet van fotoconfrontaties, zo wordt meteen duidelijk. Ze maakt een afwerend gebaar wanneer men een stapeltje foto's van auto's voor haar uitspreidt. Wanneer men haar confronteert met de inmiddels wereldwijd door kranten, weekbladen en tvstations afgebeelde foto van de ongeschoren Nihoul in de pose van de verschrikkelijke boef,*4 knikt ze dan weer nee. Die kent ze niet. 'We moeten hier nog wel ergens foto's liggen hebben van Nihoul in kostuum, met een stropdas', zegt De Baets. 'Bij mij thuis liggen er ook nog enkele', zegt XI zonder te verpinken.*5 Het is niet die belofte, die achteraf loos blijkt, die de BOB'ers doen besluiten dat ze XI een tweede keer willen verhoren, maar de passage die daarna volgt. Ze legt uit dat Nihoul haar meestal meenam naar een appartement waarvan ze aanneemt dat het niet het zijne was.

- Kunt gij dat appartement beschrijven? Kunt ge er u iets van herinneren? Was het één kamer of was het een appartement? Of was het een huis?

- Binnenin was er een nogal ouderwetse grote deur met gietijzer ervoor en glas. Welja, ik wil zeggen: een raam en dan gietijzer. Ge gingt daar binnen en dan moest ge naar links. Trappen. Toen had ge... goh, hoe was het ook weer... een trap voor u. Ge ging naar boven. En dan links waren er trappen naar beneden (...). Er stonden antieken voorwerpen. Ge kwam er binnen in een kamer. Die gaf uit op een binnentuin. Niet zo groot.

- Waren er planten?

- Jaja, die waren er. Wat was er nog? Weet ik veel, een boom. Een dennenboom. Euh, en voor de rest normale dingen. Struiken. Ja, zoiets. Dat was het ongeveer.

Met deze dialoog begint de zaak-XI. Want wat niemand in de verhoorkamer op dat ogenblik weet, is dat ze hortend en stotend een min of meer accurate beschrijving heeft opgegeven van een appartement dat Annie Bouty tot in het begin van de jaren '80 betrok in de Dupréstraat in Jette - in spiegelbeeld weliswaar.⁶ Het is iets wat de speurders later vaker zal opvallen. In elk van haar beschrijvingen dient links te worden vervangen door rechts en omgekeerd. Die ochtend, het is inmiddels halftwee, blijft De Baets zoeken naar een zwakke plek in het afweersysteem van zijn getuige. Hij probeert het met humor.

- Waren er in die periode onder de klanten uit de omgeving van Gent ook bekende personen?
- Dat is moeilijk te zeggen als ze niet aangekleed zijn.
- Ja, en het ene naakte achterwerk ziet er hetzelfde uit als het andere.
- En als ge hun hoofd niet eens ziet.
- Ja, dat weet ik maar, euh.
- Ik mag dat in feite niet zeggen. Er waren zoveel mensen die goed konden kletsen en leuteren over van alles en nog wat, maar of ze belangrijk waren... allez ja.
- Hebt ge, toen ge ouder waart, mensen kunnen identificeren? Dat ge zo zei: hee, die riep daar, zijn gezicht heb ik al eerder gezien?
- Jawel, maar dat is helemaal niet prettig. Ge vergeet dat onmiddellijk. En het is zo gênant trouwens. Soms was het van: godverdomme, bekijk dat nu. Maar ongeveer een half uur later wist ik het al niet meer. Het is ellendig. Het maakt het allemaal zo frustrerend voor mij. Ik bedoel: ik zou jullie zo graag antwoorden geven.

Het antwoord komt er na een korte pauze. Op de videoband is te zien hoe XI ongemakkelijk heen en weer zit te schuiven en duidelijk maakt dat het voor haar welletjes is geweest. 'Mijn God, laat me niet nog eens terugkomen', brengt ze aan het eind van het verhoor uit. XI heeft vier kinderen en moet elke ochtend om zeven uur op. De drempel waar hij bij een volgende gelegenheid overheen zal moeten, begrijpt De Baets, is het moeilijk te vatten schuldbesef waaronder ze gebukt lijkt te gaan.

- Ziezo, het is kwart voor drie, we stoppen ermee. We gaan een nachtje slapen.
- Een nachtje!

- Een week om te slapen dan.
- Pf.. ziedaar het gebruikelijke enthousiasme.
- Is dat niet goed?
- Zeker.
- Het is beter enthousiast te zijn dan...
- Ja, uiteraard, uiteraard. Hoeveel tijd, ik bedoel... wat heb ik mezelf nu toch weer in de problemen gewerkt. Ik bedoel: hoeveel tijd zal dit niet kosten?

Het tweede verhoor vindt een week later plaats, op 30 september. Dit is een goede piste, zo lijkt het.

- Ik heb haar daar nog gezien.
- Waar?
- Daarvoor.
- In Gent?
- Bij Nihoul.
- In Brussel?
- Ja.
- In een club?
- In Brussel, ja. Maar dat is ook alles wat ik weet hoor.
- Hebt ge gezien dat ze misbruikt werd?
- Niet dat ik het gemerkt heb.'

Het is dan al halftwee 's ochtends. De Baets en Hupez kijken elkaar aan. De foto die ze haar hebben getoond, is een jeugdfoto van Nathalie W, het eerste slachtoffer dat in Neufchâteau kwam getuigen over het bestaan van invloedrijke netwerken van kinderprostitutie in België. Nathalie beschuldigde Michel Nihoul ervan dat hij haar driemaal heeft verkracht toen ze nog een kind was. Ze heeft hem, zegt ze, een paar keer gezien in de seksclub les Atrébates. XI situeert haar in de periode 1982-'83. Het zal niet vaak voorkomen dat XI een datum juist heeft, maar deze keer kennelijk wel. In de gebouwen van de BOB heeft ze tot op dat ogenblik nooit het pad gekruist van Nathalie W, ze kan haar niet hebben gezien. En zelfs al was dat gebeurd, is het zeer twijfelachtig of dat zou hebben geholpen. Er zijn weinig of geen gelijkenissen tussen de Nathalie W van nu en de meer dan vijftien jaar oude foto.

XI heeft haar twee ondervragers eerder die dag al overtuigd. Wanneer ze haar in de vooravond in Gent gaan ophalen, maken ze bij het binnenrijden van Brussel een ommetje via het Instituut van het Heilig Hart. Van daaruit rijden ze het centrum van Jette binnen. Wanneer ze een laan met bomen indraaien, wordt XI op de achterbank onrustig. De laan is in dat gedeelte slechts langs een kant bebouwd. Aan de andere kant is er een spoorweg. XI lost geen woord en kijkt ostentatief in de richting van de spoorweg. 'Hier was het', zegt ze plots. De laan waar ze doorrijden is de Dupréstraat.*8

Het tweede verhoor begint met een relaas over hoe XI als kleuter werd verkracht door een hond. De eerste keer dat dat gebeurde, vertelt ze, had grootmoeder de zaken slecht voorbereid. Ze was niet vastgebonden en begon wild om zich heen te trappen, wat tot gevolg had dat de Duitse herder haar in het gezicht beet. 'Een ongeval', heette het op school. Dit soort scènes, vertelt ze, werd gefilmd. Op bestelling. Na de honden kwamen de mannen. 'Blijkbaar raakten ze opgewonden door die honden.' Er was een vast cliënteel, zegt XI. Ze beschrijft ook minder macabere gebeurtenissen, onder meer in een hotel in Knokke. Ze noemt de namen van vier andere kinderen die er door hun ouders werden uitgeleend, onder wie Conny De Windt.*9

In de week voor het tweede verhoor heeft XI De Baets gebeld om hem te melden dat ze een boel dingen bewust verzwegen heeft. Ze twijfelde of ze de twee BOB'ers kon vertrouwen, zegt ze, en ze vreest ook dat men haar niet zal geloven. 'De volgende keer zal ze concreter zijn', beloofde ze. De eerste naam die XI die nacht vermeldt, is er meteen een die inslaat als een bom. Het is O., een bekende politicus uit de streek waar ze opgroeide. Hij was een van de centrale figuren op de seksfeesten in het hotel, vertelt ze.

- Herinnert ge u de voornamen van andere personen uit de entourage van O.
"die daar aanwezig waren? Namen of voornamen van personen die ge later kunt hebben gezien op de televisie of... weet ik veel waar?
- ja, er zijn er die ik later heb ... Het is toch bizar. Het is heel bizar dat... er waren af en toe mensen uit de politieke wereld die ik later op de televisie heb herkend.
- Kunt ge de namen van deze politici noemen? - Oh, op dat moment niet.
- Toen niet, maar nu misschien wel?
- ja, maar goed. Voor die enkele keren dat ik ze op de televisie heb gezien, om maar te zeggen, eh... Ik heb toen N." herkend en... ik ben aan het nadenken over zijn naam, maar ik slaag er niet in om hem te vinden. Hij is nochtans erg bekend. Hij werkt nog steeds aan de zijde van E.*12

Haar ondervragers dringen aan. Willen weten of ook hij tot de CVP behoorde. -

Was het iemand uit dezelfde entourage als O.?

- Ik geloof, het is een beetje gemeen om het te zeggen, dat er bij waren die gerold zijn. In die zin dat er personen aanwezig waren die niet wisten waaraan ze begonnen. - En deze persoon was een van hen?
- Dat was een van hen. - Dus, in feite was hij...
- Dat zegt ge meteen aan hun reacties. Dat zegt ge aan hun reacties of niet, alle ja... - Het behoorde niet tot hun gewoonten?
- Aan hun zenuwachtigheid en hun ongemak, al die dingen. Ge zag onmiddellijk of het iemand was die... (...)

e aandacht verlegt zich naar oud-toppoliticus E., van wie volgens XI zeker niet kan worden gezegd dat hij onder sociale dwang tot seks met kinderen kwam. Ze werd naar eigen zeggen meermaals door haar grootmoeder naar 's mans verblijf gestuurd. Ze geeft een vrij uitvoerige beschrijving. Gaandeweg begrijpen de speurders dat wanneer hun getuige al eens namen noemt, dat dit voor een stuk komt doordat die mensen achteraf een zekere roem genoten. Van de chiropractor, de dokter, de koloniaal, de Duitser en de Engelsman zullen ze nooit de identiteit kunnen achterhalen. Van die ene - in de jaren zeventig nogal bekende - sportman dan weer wel. In een manege in Knokke werd hij door vrienden in een kleine ruimte opgesloten met XI. 'Ik wist wat er moest gebeuren, maar hij niet.'

En dat allemaal onder het goedkeurend oog van een hoogbejaarde grootmoeder? De ouders en grootouders gaan de BOB'ers meer en meer intrigeren. Oma deed het zeker niet uit voluntarisme, zegt XI. De gepensioneerde vrouw, die na de dood van haar man nooit werkte, leidde een luxueus leven en genoot aanzien in Knokke en daarbuiten. Ze liet zich overal per taxi vervoeren, kocht producten van dure merken en gaf nu en dan een familielid een 'ruggensteuntje'. Het is iets wat De Baets moeilijk kan vatten, dat dubbelleven. In haar Knokse periode ging ze braafjes naar school en volgde ze balletlessen. Na haar verhuizing naar Gent werd de lijn van dat dubbelleven doorgetrokken, zegt ze. Op haar vijftiende werd ze zwanger en deed Tony haar een abortus ondergaan. Over haar moeder vertelt ze dat die heel precies wist wat Tony met haar uitspookte. Ze bracht haar dochter zelf met de wagen naar nachtclubs in de buurt van Gent, waar SM-feesten plaatsvonden.

- Zou uw vader op de hoogte kunnen zijn van de feiten?
- Mijn vader... mijn vader is een speciaal geval. Moest ge het hem vragen... hij zou alleen maar nee zeggen. Nee. Hij heeft het nooit willen zien. En als mijn vader denkt dat er niets is gebeurd, dan is er niets gebeurd. Wel ja, 't is te zeggen...
- Is uw vader op de hoogte van wat er gebeurde in de tweede periode, die tussen twaalf en zestien jaar?
- Op een dag heeft Erwin het hem gezegd. - Wie heeft het hem gezegd?
- Erwin, mijn man. Hij heeft het een keer gezegd toen hij heel kwaad was. Daarop heeft mijn vader geantwoord, in enkele woorden: 'Wel, hebt ge dat nog steeds in uw hoofd zitten?'
- Dus, in feite was dat een bekentenis? - Zo kwam dat bij mij over, ja...

Rond middernacht krijgt XI het lastig. De Baets confronteert haar met de ene foto na de andere. Ze herkent wel een foto van de beruchte tent Les Atrébates, maar ze voegt er eerlijkheidshalve aan toe dat ze de gevel onlangs op het tv-journaal heeft teruggezien. De oorzaak van haar neerslachtigheid is 'Flo'. Dat was haar vriendin, toen. Ook Flo is veelvuldig misbruikt door Nihoul en de anderen, zegt ze. Het blonde meisje uit Gent, iets ouder dan XI zelf, komt uitvoerig ter

sprake in het manuscript dat Tania aan de speurders gaf. XI mijdt het onderwerp. Iets voor tweeën 's ochtends wordt XI gevraagd of ze kan vertellen over die SM-fuiven. Ze staat op en haalt een bundel papier uit haar handtas. Ze begint voor te lezen uit een enkele jaren oud geschrift hoe men niet alleen allerlei soorten vibrators gebruikt, maar ook flessen, de achterkant van een zweep en iets wat volgens haar sterk op een mixer leek. 'Ik kan het anders niet vertellen.' Met grote ogen kijken haar ondervragers naar de hoeveelheid papier die XI in haar tas heeft zitten. Hele stapels op een schrijfmachine getikte vellen, zwarte Atoma-schriftjes. Wat ze zonet heeft voorgelezen, zegt ze, dateert van de maand augustus. De beelden van Dutroux en Nihoul, deden een hoop verdrongen herinneringen opborrelen. Maar de rest gaat terug tot in de periode tussen 1989 en 1993.

- Dat was voor uzelf bestemd?
- Eh nee, 't is te zeggen. Ik begon met weinig, allez ja.
- ja?
- In die periode was ik volop aan het, tja... aan het genezen. Van mijn meervoudigheid en dat soort dingen.*13 Maar de mensen die het lezen, zullen verrast zijn door de namen die erin staan.

De ondervragers zijn getroffen wanneer XI het hele pakket overhandigt. Dit is zichtbaar te veel om het in enkele dagen tijd, met het oog op dit verhoor, te hebben klaargestoomd. In een gerechtelijk onderzoek is papier eindeloos veel meer waard dan een gesproken getuigenis. Al wat XI vertelt, zal van nu af aan getoetst kunnen worden aan de wijze waarop ze daar de afgelopen jaren zelf mee omging. De overhandiging van de geschriften volgt kort na de herkenning van Nathalie W Patrick De Baets lijkt haar op de een of andere wijze te willen belonen voor haar moed, geraakt even niet uit zijn woorden en zegt dan, plechtstatig: 'Wij brengen u ter kennis dat dit meisje eveneens verhoord wordt door ons. Ze is iets ouder dan u, eenendertig jaar, geloof ik.' XI knikt stilletjes. Haalt nog enkele schriftjes uit haar tas. 'Kijk hier, september 1993.'

Het analyseren van de hele vracht geschriften zal de speurders maanden werk kosten. Pas halfweg januari 1997 zullen zij hun eerste analyses afleveren. Slechts occasioneel heeft XI in haar notities een datum vermeld, maar na onderzoek van het papier en het handschrift - of de lettertekens van de schrijfmachine - staat het voor hen buiten kijf dat dit alles inderdaad van lang voor de zaak-Dutroux dateert. De meeste geschriften zijn blijkbaar tot stand gekomen tijdens slapeloze nachten. Soms is haar taalgebruik expliciet, meestal verhullend. 'Hij [Tony] verhuurde me aan zijn vrienden en aan zakenrelaties', schrijft ze op een van de nietgedateerde vellen A4-papier. 'De cameraploegen draaiden daar niet alleen reclame (...) Die mannen die daar gefilmd werden, droegen maskers.*13

Eén van de geliefkoosde spelletjes tijdens de seksfuiven waar ze naartoe werd gebracht, was het verstoppertje spelen, lezen de BOB'ers. 'Het kwam er op aan gevonden te worden op een comfortabele plek, een zetel of zo.' In hetzelfde

geschrift noemt ze enkele voornamen en plaatsen die al zijn opgedoken tijdens de eerste verhoren.*15 Op een gegeven moment, schrijft ze, heeft Tony het plan opgevat haar te laten figureren in een publiciteitsspotje over zonnebanken. Ze doet het niet goed en krijgt slaag.*16 In alweer een ander geschrift heeft ze het over haar grootmoeder, beschrijft ze hoe die haar uitleende aan een klant en haar verplichtte sperma op te likken van de vloer.*17 In een op 16 november 1994 gedateerde tekst heeft ze het over haar vader, over hoe ze die ooit betrapte toen ze de huiskamer binnenkwam en zag hoe hij voor de televisie aan het masturberen was. Bron van opwinding was een videotape waarop ze zelf figureerde.*18

In een op 20 maart 1995 neergeschreven tekst gaat XI terug naar de periode toen ze acht was en nog in Knokke woonde. 'Regelmatig waren er vier klanten per dag.*19 Wat verderop in de bundel stoten de speurders op een tekst die blijkbaar dateert van 24 april 1995. XI beschrijft hoe Tony haar heeft meegenomen naar een studio waar ze wordt geblinddoekt en vastgebonden aan een bed. 'Iemand kwam binnen met een hond, die me zou verkrachten', schrijft ze. 'Ik hoorde het gezoem van de camera's.*20

In een zeer uitgebreid geschrift, twaalf pagina's lang en zonder datum, beschrijft ze hoe ze op een gegeven moment zwanger wordt en hoe Tony beslist dat het kind moet worden gedood.*21 'Ik vraag me af of Tony nog steeds overall loopt op te scheppen over zijn goede contacten met...', luidt het in een van mei 1995 daterende geschreven tekst. Het gaat om een baron en een politicus. In dit drie vellen tellende geschrift geeft ze tegelijk uiting aan haar vreugde omdat Tony al geruime tijd niks meer van zich heeft laten horen, maar vraagt ze zich af of ze ooit zal genezen. Haar leven, schrijft ze, is een permanente strijd met herinneringen, maar: 'Nu ben ik vrij, ik ben jong. Zij zijn oud.*22 'Ik wil het verleden vergeten', klinkt het op de volgende vijf bladzijden. 'Ik wil ze vergeten, die SM-feestjes, die dieren, die riemen, die zwepen, die kettingen, die messen... '*23

In een van begin 1996 daterende tekst neemt XI zich voor nooit meer naar de tv-journaals te kijken: 'Ik zag daar iemand die ik moest vergeten.*24 'Ik zou graag naar de flikken stappen, maar ik weet niet hoe', klinkt het elders. 'Ik wil papa en mama er niet bij betrekken.' Ze schrijft dat ze zich schuldig voelt, dat een aangifte bij de politie misschien wel tot gevolg zou kunnen hebben dat haar kinderen worden weggehaald. 'Tania begrijpt me niet', besluit ze. 'Ze begrijpt niet dat ik zelf ook meisjes moest opleiden.*25

In een apart schriftje, blijkbaar bedoeld als een soort dagboek, wendt ze zich tot haar therapeute. Ze beschrijft hoe ze bepaalde verdrongen herinneringen buiten de therapie wil trachten te houden, hoe ze vaak terugdenkt aan Allan, de Canadese handelsreiziger die ze voor haar biologische vader aanziet. 'Ik zie mijn daders vaak op de televisie', klinkt het. 'Dan komen er van die details terug. Hun kleren, hun aftershave.' Ze haat mannen in maatpak, villawijken, dure meubelen, dure auto's... 'Ik wil nooit meer bang zijn.*26

Half oktober meldt XI in een telefoontje aan De Baets dat ze opnieuw een dader heeft kunnen identificeren. Het gaat om de Brusselse advocaat E. van wie kortelings een foto is afgedrukt in een Vlaams weekblad. Het parket in

Neufchâteau beschikt op dat ogenblik over meer dan serieuze aanwijzingen dat de man zeer nauw bevriend was met Michel Nihoul.*27

De gebeurtenissen in de maand oktober 1996 laten de rijkswachttop en de nationale magistratuur geen andere keuze dan de kaart te trekken van de zogenaamde 'nevendossiers'. Allereerst is er de onrust bij de publieke opinie na het omwille van een bord spaghetti wegsturen van onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte. Een week later stappen 300.000 Belgen mee op in de witte mars. Op meer dan één spandoek wordt gerefereerd aan 'namen' en aan 'lijsten'. Protectie is in die dagen veel minder veronderstelling dan zekerheid. Dertien oktober is de dag van het bange aftellen. Politici, niet de minste, adresseren nauwelijks verholven wenken aan procureur-generaal Eliane Liekendael van het Hof van Cassatie. Ze vragen haar 'creativiteit' aan de dag te leggen in haar beoordeling van de door de advocaten van Dutroux en Nihoul ingediende klachten over gewettigde verdenking van partijdigheid tegen Connerotte. Maar alleen al de gedachte aan 'soepele rechtspraak' bepleitende politici, doet de conservatieve magistratuur steigeren. Gemeentebesturen sluiten zich aan bij het algemene verzet tegen het onvermijdelijk lijkende spaghetti-arrest en organiseren petitieacties. Het ziet er naar uit dat het héle onderzoek-Dutroux uit Neufchâteau zal worden weggehaald.

Het is Connerotte zelf die op maandag 14 oktober, met wankele tred, de tv-camera's opzoekt met de bede het arrest van het Hof van Cassatie hoe dan ook te respecteren. 'Indien de zaak mij wordt onttrokken, kunt u er zéker van zijn dat het werk zal verricht worden in dezelfde optiek en dat het onderzoek zal worden voortgezet. Laat ons redelijk blijven.' In de namiddag weet Nabela Benaïssa met een megafoon een volksopstand te voorkomen op de trappen van het Brusselse justitiepaleis. Op vele plaatsen leggen arbeiders het werk neer.

In het aan die rumoerige maandag voorafgaande weekeinde meldt X1 zich voor een derde keer aan in de gebouwen van de Brusselse BOB. Op zaterdag 12 oktober is ze samen met de BOB'ers Rudy Hoskens en Stephan Liesenborgs naar Knokke gereden om er adressen aan te wijzen. Ze doet dat op overtuigende wijze. Voor de villa van E. gedraagt ze zich paniekerig. De uitleg die ze opgeeft over de binnenkant van het huis en de verschillende toegangspaden verstevigen het vermoeden dat ze hier vaker is geweest. Ze wijst ook de Sunny Corner aan, de vroegere villa van haar grootmoeder, en enkele hotels en villa's waar ze als kind naartoe is gestuurd.*28

Het derde verhoor van X1, dat op zondag om twaalf uur 's middags begint, en tot tien uur 's avonds zal duren, wordt voor De Baets en Hupez een emotioneel breekpunt. X1 start haar relaas met haar belevenissen met advocaat E. in een van een SM-kelder voorzien huis in Brussel. Er waren nog andere meisjes, zegt ze. 'Ook Clo was daar.' Flo, Clo... Ging het hier misschien om één en dezelfde persoon? Ja. Flo was het pseudoniem in haar manuscript, Clo was de echte roepnaam van haar vriendin binnen het netwerk, zegt X1. Advocaat E. heeft bizarre voorkeuren, zo blijkt.

- Hij hield ervan dat je met naald en draad, euh, ja, zijn zak naaide, dat ook.
- Dus ge praat wel degelijk over het naaien van het scrotum met naald en draad hé?
- jaja.
- Hebt ge dat veel moeten doen?
- ja.
- Kunt ge mij zeggen wat het resultaat was?
- Het resultaat?
- ja, na uw naaiactiviteiten. Wat gebeurde er toen?
- Hij genoot er zeker van... En dan was het gedaan, ja.*29

Kort daarna volgt een beschrijving van hoe kinderen in de buik en tussen de benen werden bewerkt met messen. Nihoul en E. raakten daar opgewonden van, vertelt X1. 'Er waren meisjes die achteraf helemaal gek werden en die zag je dan nooit meer terug.' Zijzelf bleek taaier dan vele anderen en kwam naar eigen zeggen 'in de harde tak van de SM-wereld' terecht. En zoals haar pijngrens evolueerde, zo verging het ook de wensen van de klanten.

- Zijn er in uw aanwezigheid nog ergere dingen gebeurd, erger dan de feiten die ge tot dusver opsomde?
- (*na een lange stilte*) Ik weet niet of ik mag praten.
- Excuseer?
- Ik weet niet of ik mag praten.
- Hebt ge erover geschreven?
- Nee.
- Waren er ergere dingen?
- Ja.
- Met u of met andere meisjes?
- Pff.. pff... Mijn baby was bijna op tijd geboren. En dan weet ge het zeker? Ik denk dat ik achtendertig weken zwanger was.
- Op een gegeven moment waart gij zwanger? Hoe oud waart gij toen?
- Veertien.
- Gij hebt verklaard dat Tony u toen heeft geslagen?
- Ik kreeg weeën. Hij was niet dood. Hij is levend geboren.
- Hoeveel weken hebt ge hem gedragen?
- Achtendertig weken. Een normale zwangerschap duurt veertig weken.
- Dus de zwangerschap was bijna voltooid?
- Ja.
- Waar is het gebeurd?
- (*stilte*) Dat weet ik niet meer.
- Waart ge thuis? Of gaf Tony u dan geen pak slaag?
- Toch wel.
- Waar?
- Bij mij thuis.

- En de baby, wanneer is die geboren?
- Dat weet ik niet meer, dat weet ik niet meer.
- Wat is er gebeurd met de baby? Was het een jongen of een meisje?
- Ik denk dat het een jongen was, maar ik weet het niet zeker. Ik heb hem nooit in mijn armen mogen houden.

Wat De Baets en Hupez ook proberen, gedurende een minuut of tien krijgen ze geen woord meer uit haar. XI zit verwoed aan haar voeten te krabben, verbergt haar hoofd in haar armen. Ze knikt aldoor nee, af en toe eens ja. Meestal blijft het stil aan haar kant van de tafel. Rond tien uur 's avonds, vertelt XI, kreeg ze weeën, bij haar ouders in Gent. Ze belde Tony. Die kwam haar ophalen en reed stante pede met haar richting Knokke, bij grootmoeder. Tussen de eerste wee en de bevalling verstreken meer dan vijftien uren.

- Tony was daar, uw grootmoeder was daar. Waren er nog andere mensen aanwezig? - (*lange stilte*) Toen nog niet.
- Toen nog niet. Later wel? Zijn er mensen gekomen? Is er iemand gekomen? Spreek dan toch! Laat u gaan! Zeg het! Zég wat er gebeurd is!

XI zit met betraande ogen in het niets te staren en blijft onbewogen bij het gebulder van De Baets. Hij bedaart, slaat opnieuw een minzame toon aan, maar moet ongeveer twintig minuten wachten op het eerste knikje.

- Gij wilt u dat niet herinneren?
- (*stilte*)
- Dit is het ergste wat ge hebt meegemaakt, is het niet?
- (*kniktja*)
- En waarom wilt ge er niet over praten? Ge kunt erover praten. Help uzelf!
- Ik wil morgen verder blijven leven.
- Ja, precies daarom moet ge verder praten. Hebt ge hier eerder al met andere mensen over gepraat of is het...
- (*schudt het hoofd*)
- Met niemand. En is dat niet zwaar om dragen? Ligt dat niet op uw maag? Vindt ge het niet noodzakelijk om erover te praten?
- Het is zo moeilijk (...).
- Iedereen kent het eindresultaat van wat ge gaat vertellen al, is het niet? Maar wij moeten weten in welke omstandigheden. En wij moeten weten wie daar aanwezig was en wat er gebeurd is.

De BOB'ers komen aan de weet dat er luidens XI acht mensen aanwezig waren bij de bevalling, onder wie ook Michel Nihoul en E. Lompe vragen halen haar uit haar verdoving, ontdekt Hupez, wanneer hij haar vraagt wie het kind verwekt had. 'Hoe zou ik dat nu kunnen weten?!' Was er in haar omgeving dan niemand die iets merkte van de zwangerschap? 'Na zes maanden begon je dat te zien, voor-

dien niet. Ik heb nooit echt een... Wel ja, op het einde woog ik tweeënvijftig kilo, dus...' In de laatste maanden van de zwangerschap was ze 'in het circuit' bijzonder gegeerd, zegt ze. Ze noemt nog twee andere mensen die die bewuste nacht, 16 juni 1983, holderdebolder naar de Sunny Corner Knokke reden: ex-politicus E. en 'een of andere baron'. De Baets moet zichzelf bedwingen wanneer hij XI hoort preciseren dat Tony weliswaar had ingestaan voor de praktische organisatie van deze wansmakelijke bedoening, maar 'zelf niet heeft meegedaan'.

- Ja maar. Hij moet toch contacten hebben met die mensen. Hij gaat toch niet met u rondrijden? Het kan toch niet zo zijn geweest dat hij met u zomaar ergens naartoe reed en dacht: 'Bon, we zullen hier eens aanbellen om te zien of ze u hier niet nodig hebben?'
- veronderstel van niet, maar ik weet niet zo zeker of.. Ja, ja. Hij kent die mensen Ik natuurlijk wel. Maar ja.
- En diezelfde mensen waren daar op het ogenblik dat gij beviel?
- Die harde types, ja.

In het gezelschap zat volgens XI ook een arts. Het ontlokt Hupez een bedenking. Het kan toch niet dat men tijdens de medische onderzoeken op school niks gemerkt heeft? 'Ik kreeg altijd een briefje mee van een dokter. Daardoor hoefde ik op school niet te worden onderzocht.'

- Is er na de bevalling nog iets gebeurd?
- Toen Tony vertrokken was, ben ik opgestaan. Ik trok een T-shirt aan en ben naar de living gegaan om te vragen waar hij was, of ik hem mocht zien. Ze zijn me toen beginnen pesten. Als ge me pijpt, zal ik zeggen wat het is en moogt ge het vasthouden.' Dat soort dingen. Spelletjes. (*stilte*) Ik denk dat hij in de keuken was. Toen ik bezig was, heb ik hem horen huilen (...).
- Wie was u aan het pesten?
- Pff, iedereen.
- Heb ge hen moeten bevredigen, daar in de living? Hebt ge dat gedaan? En hoe?
- Met de mond.
- Allemaal?
- Tony.
- Waren zij toen dronken?
- Ze hadden wat gedronken, ja. Die mannen drinken de hele tijd door.

Ze wordt geblinddoekt en komt na een autorit van een uur of twee aan op een plek waar opnieuw een groep mensen haar zit op te wachten. Ze wordt uitgekleeft. Alleen de blinddoek blijft. Tony neemt haar hand en laat die op iets rusten.

- Op wat?
- (*lange stilte*) Ik voel mijn baby, zijn haren, zijn neus ... Ik was bijna blij... euh, gerustgesteld omdat...

- Ge waart blij omdat ge uw kind kon voelen?

- *(knikt ja, laat haar hoofd op de tafel rusten)* Ik kan het niet vertellen.

De speurders hebben wijselijk besloten deze keer gewoon te wachten, haar niet meer te dwingen. XI kijkt af en toe op, tracht zich te vermennen.

- Hij vroeg me... *(snikkend)* hij vroeg me... hij vroeg me wie er moest sterven. Ik... of de baby *(begint opnieuw te wenen)*.
- Hij vroeg u wie er moest sterven, gij of de baby.

- *(snikkend)* Ik zei, alsjeblieft, laat mij sterven, laat mij alsjeblieft sterven, alsjeblieft!

- Gij smeekte hem om te sterven, is het dat?

- Ja, zei hij. Ja, ge hebt de verkeerde keuze

gemaakt. **NOTEN**

- 1 Als voorwaarde voor medewerking aan het onderzoek heeft XI de BOB'ers doen beloven dat ze haar ouders met rust zullen laten.
- 2 Verhoor XI, 20 september 1996, BOB Brussel, pv 114.035. De auteurs maakten gebruik van de Franse vertaling van dit verhoor, zoals dit op basis van de video-opnamen werd uitgeschreven. Het verhoor werd vertaald door Kirsten Van Grimbergen, 6 november 1996, pv 116.600. Zoals verder zal blijken, bevatten de Franstalige versies hier en daar kleine vertaalfouten. Ook werden enkele kleine wijzigingen aangebracht door de auteurs, om de leesbaarheid te bevorderen.
- 3 XI heeft die naam eerder tijdens het verhoor genoemd.
- 4 De advocaten van Michel Nihoul zullen later luidkeels protesteren tegen het feit dat het parket van Neufchâteau een dergelijke foto van hun cliënt liet verspreiden.
- 5 Ze zal later tot haar spijt moeten meedelen dat ze alle foto's van Nihoul en ook van Tony enige tijd geleden vernietigd heeft.
- 6 Midden oktober gaat een speurder het huis in kwestie bekijken. Na een gesprek met de huidige bewoner besluit hij dat er opvallende gelijkenissen zijn tussen de beschrijving van XI en de situatie toen hij er zijn intrek nam. BOB Brussel, 13 oktober 1996, pv 115.458.
- 7 Verhoor XI, 29 september 1996, BOB Brussel, pv 114.037. Vertaald door Kirsten Van Grimbergen, 6 november 1996, pv 116.600. Terug uit het Frans naar het Nederlands omgezet door de auteurs.
- 8 29 september, BOB Brussel, pv 114.038.
- 9 Pseudoniem.
- 10 Noemt de naam van de politicus.
- 11 Noemt de naam van een gewezen toppoliticus.
- 12 Noemt de naam van een gewezen toppoliticus.
- 13 Tijdens haar contacten met de BOB maakt XI er op geen enkel moment een geheim dat ze therapie volgt omdat ze aan dissociatieve stoornissen lijdt.
- 14 Analyse schrift B1, X1, 22 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.157.
- 15 Analyse schrift B3, X1, 22 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.159.
- 16 Analyse schrift B4, X1, 24 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.160.
- 17 Analyse schrift B5, X1, 23 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.161.

- 18 Analyse schrift B6, X1, 23 -nuari 1997, BOB Brussel, pv 150.162.
- 19 Analyse schrift B7, X1, 23 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.163.
- 20 Analyse schrift B9, X1, 28 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.165.
- 21 Analyse schrift E1, X1, 12 februari 1997, BOB Brussel, pv 150.276.
- 22 Analyse schrift E1 I, X1, 12 februari 1997, BOB Brussel, pv 150.328.
- 23 Analyse schrift E13, X1, 12 februari 1997, BOB Brussel, pv 150.330.
- 24 Analyse schrift E14, X1, 12 februari 1997, BOB Brussel, pv 150.331.
- 25 Analyse schrift E16, X1, 12 februari 1997, BOB Brussel, pv 150.333.
- 26 Analyse schrift F20, X1, 29 maart 1997, BOB Brussel, pv 151.010.
- 27 BOB Brussel, 15 november 1996, pv 117.146.
- 28 BOB Brussel, 12 oktober 1996, pv 115.334.
- 29 Verhoor XI, 13 oktober 1996, BOB Brussel, pv 114.039. Vertaald door Kirsten Van Grimbergen, 19 november 1996, pv 117.153. Terug uit het Frans naar het Nederlands omgezet door de auteurs.

3 'Mag ik stoppen met naar foto's te

kijken a. u. b.?'

Getuige X1, 25 oktober 1996

Halfweg het derde verhoor, na zo'n lange stilte, liet X1 zich ontvallen dat ze hem soms nog hoort. In gedachten. Dan, vertelde ze, rent ze soms de trap op, gehoor gevend aan een instinct dat sterker is dan de zekerheid dat de baby daar niet zal zijn. De Baets en Hupez voelden er weinig voor om haar monoloog te verstoren. Maar het was hen niet ontgaan dat ze ook nog zei: 'Wanneer ik nu mijn Clo hoor, dan twijfel ik soms.' Net voor het binnenrijden van Gent, schoof ze wat vooruit vanop de achterbank. 'Clo is dood', zei ze, op de toon van een chirurg na een mislukte operatie. De Clo - alias Flo - waar ze zoveel over verteld had, was dood. Ze had dat verzwegen, legde ze uit, omdat ze haar herinneringen wou koesteren. 'Ik wist in feite maar heel weinig over haar.' De Baets draaide zich om: 'Wist ge waar ze naar school ging?' X1 antwoordde dat ze haar één keer had vergezeld. 'Dat was in de Wispelbergstraat.'

Enkele dagen later zit eerste wachtmeester Stephan Liesenborgs in het stedelijk atheneum aan de Gentse Wispelbergstraat in het kantoor van een secretaresse met vele jaren dienst. De vrouw, erg aangegrepen door de gebeurtenissen van de afgelopen maanden, heeft weinig woorden nodig wanneer ze verneemt dat ze het parket in Neufchâteau kan helpen. 'Er zijn hier in die tijd vreemde dingen gebeurd', zucht ze. Bereidwillig duikt ze in de archieven. Liesenborgs keert terug naar Brussel met een ringmap vol leerlingenfiches uit het begin van de jaren tachtig. Aan elk formulier zit een pasfoto vastgeniet. De secretaresse heeft hem deze map meegegeven omwille van één specifiek geval. 'Daar hebben we hier nooit het fijne van geweten.'

Het grote probleem met het X1-onderzoek is, zoals later zal blijken, dat de speurders er zich aanvankelijk helemaal niet van bewust zijn hoe controversieel dit allemaal zal worden. De Baets heeft het niet nodig geacht om een proces-verbaal op te stellen van X1's mededeling in de auto. Daardoor kan ten eeuwigden

dage twijfel blijven bestaan of het niet hijzelf is geweest die X1 er - misschien wel onbewust - toe heeft gebracht een naam en een gezicht te geven aan Clo. Dat blijkt anders niet uit het resultaat van de speurtocht van Liesenborgs. Hij brengt uit Gent een map mee waarin alleen informatie voorkomt over meisjes van wie de familienaam alfabetisch gerangschikt zit tussen DR en DU. Carine Dellaert hoort in dat rijtje niet thuis. 'Dat is wat ik nu al twee jaar probeer uit te leggen', zegt De Baets later. 'Wij hadden toen echt geen flauw idee wie Clo mocht wezen.' Verifieerbaar is wel wat X1 in *Levenslang* schreef. Het valt op dat X1 toen al, ze was twintig, een beklemmend realistisch beeld wist te schetsen van wat kinderprostitutie is. Bevreesd als ze was, noemde ze Tony in haar manuscript 'Karel' en zichzelf 'Gina' of 'Reggie'. Flo is alomtegenwoordig. X1 typeert haar als haar mentor, haar grote zus, haar enige toeverlaat. Er is een zekerheid. Het portret van Flo is jaren voor de verhoren ontstaan:

Mijn dertiende verjaardag vierde ik met Flo. Zij kocht me sexy ondergoed en een pluchen beer (wat de contradictie van onze leefwereld benadrukte!) Ik bedankte haar en we gingen in een park een fles wijn leegdrinken. We kropen dicht tegen elkaar aan, het was koud en we ademden witte wolkjes (...).
- 'Karel had eigenlijk een gemakkelijk slachtoffer aan mij, maar ik gebruik hem ook, zie je? Hij koopt me kleren die ik anders nooit zou kunnen betalen. En al wat ik moet doen, is eventjes een vent pakken. Makkelijk toch?'
Ik bewonderde haar kijk op de zaak
- 'Ik ga later voor mezelf werken. Zodra ik achttien ben, laat ik me ontvoogden en dan word ik animeermeisje. Ken je dat?'
Ik beduidde van niet en ze schoot in een lach.
- 'Reggie, wat ben je toch een stomkopje. Animeermeisje, prostituee, hoertje. Het betekent allemaal hetzelfde!'
- 'Wat bedoel je Flo, zijn wij hoëren?'
- 'Ja, wat dacht je, stomkop. Natuurlijk zijn wij hoeren.'
(...)
- 'Flo, wat een rotverjaardag!'
Ze gaf me een kopje, en glimlachte.
- 'Reggie, til er toch niet zo zwaar aan! Hij houdt echt van je. Hij moet toch ook een inkomen hebben, niet? En wat geeft het ook? Het is een makkelijke job, niet?' Die avond liet ik me langzaam dronken worden en we vergaten ons verdriet in elkaars armen. Er was niets romantisch aan. We waren slechts twee meisjes die elkaar trachtten wijs te maken dat het allemaal zo erg niet was, dat we op een dag wel uit de situatie zouden geraken.'

Wie met de later verworven kennis het oude manuscript doorbladert, zal zich verbazen over de naar jeugdboeken van het genre *Tiny gaat op stap* geurende stijl waarin Regina Louf haar wonderjaren beschrijft. Aan toespelingen op 'veel ergere dingen' is in het manuscript nooit een gebrek, maar sterven doet niemand, ook Flo niet. Zij blijft in *Levenslang* in elk geval verder leven tot in november 1984,

wanneer Regina Louf tijdens een ruitendoop haar huidige echtgenoot Erwin Beeckman leert kennen. Het meisje in wie de speurders later Clo menen te herkennen, is verdwenen in 1982 en zeker voor november 1984 vermoord. XI is niet verrast wanneer men haar confronteert met de contradictie, zo blijkt uit een van de faxen die ze later naar De Baets stuurt: 'Als het je trouwens dwarszit: ja, mijn tijd met Clo klopt niet in mijn boek. Dat wist ik toen al, en dat heeft verschillende redenen. Mijn voornaamste reden was een emotionele: ik was er nog niet aan toe om toe te geven dat Clo er niet meer was. Ik wilde haar in mijn gedachten, en met haar de andere kinderen en mijn kindjes, levend houden. Dus liet ik haar in mijn boek níet sterven, maar spreidde de dingen die ik met haar heb meegemaakt uit over de jaren die ik in dat deel beschreef.'²

Er is geen lijn in te trekken. In de plastic zak vol losse geschriften en onvoltooide dagboeken die ze tijdens het tweede verhoor overhandigde, zit ook iets over Flo. XI beschrijft hoe haar vriendin midden 1983 een kind baarde. Dat laat tenminste toe te besluiten dat dit facet van haar relaas niet tijdens de verhoren is 'geconstrueerd', zoals sommigen later beweren.

Het hoofdonderwerp van het vierde verhoor, in de avond van 25 oktober, laat zich raden. Clo. XI steekt vrij rustig van wal, begint het verhaal bij de komst van Tony die haar thuis, in Gent, was komen ophalen. Ze werd geblinddoekt en moest op de achterbank van zijn auto gaan liggen. 'Dus wist ik dat er iets zou gebeuren.' De blinddoek ging pas af toen ze in 'dat huis' aankwamen. Het was een gewoon huis, zegt XI. 'Een gang, een vrij grote living, een soort Amerikaanse keuken.' Advocaat E. was er aanwezig, politicus O., Tony zelf en twee mannen van wie XI de naam niet kent.

- En Clo is daar?
- Ja.
- Wat ziet ge? Wat ziet ge op dat moment?
- Dat ze problemen heeft.
- Wat voor problemen?
- (stilte) Pff, ze heeft verschrikkelijke weeën, maar enfin, ze is compleet in paniek. Ze helpen haar niet. Ze is, allez, ha, ...
- Clo heeft last van weeën?
- Clo heeft last van weeën.
- Was Clo zwanger?
- Ja.³

XI vertelt hoe ze Clo trachtte te kalmeren, met weinig succes. Clo lag op een bed en droeg alleen een T-shirt met een *fluo-opschrift*. XI hielp haar op ritme te ademen, een halfuur lang. Clo was er heel slecht aan toe. Bloed is inherent aan bevalingen, zegt XI, maar niet zoveel als bij haar. Ze is de anderen gaan aanklampen. 'Ik zei iets als: we moeten met haar naar het hospitaal, of er moet een dokter komen. Tony is naar mij gekomen, hij heeft me vastgenomen en heeft me in de

kamer gegooid. Hij was erg kwaad geworden. Ik was de enige die bij haar was en ik moest haar nog doen zwijgen ook.' XI schat dat ze enkele uren aan de zijde van Clo doorbracht. Uit het relaas van XI valt op te maken dat dit geen situatie van perversiteiten was. Een van de meisjes was zwanger geraakt, er waren verwickelingen.

- En toen is haar baby... is haar baby geboren. Ik heb die op haar buik gelegd, maar ze keek niet, allez... erg... pff.. Dan laat ik hem een tijdje op haar buik liggen. Ik heb dan acrobatentoeën moeten uithalen om de baby vast te houden, zodat die niet weggleeft, en een mes nemen om de navelstreng door te snijden. Ik heb toen de navelstreng doorgesneden. Ik ben beginnen roepen voor de kleine, want blijkbaar, pff, allez, ja... (...).
- Leefde de baby?
- Op het moment dat ik hem had, leefde hij, ja.
- Was het een jongen of een meisje?
- Een jongen.
- Hebt ge de baby horen wenen?
- Op het moment dat hij geboren wordt?
- Ja?
- Hij heeft niet echt geweend. Nee, maar...
- Hebt ge hem daarna horen wenen?
- Nee, ik heb er niet meer op gelet, nee (stilte).
- Wat is er daarna gebeurd?
- Na een tijdje is Tony me komen halen. Ik moest met hem meegaan. Ik wou niet. Ik wou bij Clo blijven.
- Wanneer Tony u komt halen, leeft Clo dan nog?
- Ik weet het niet, ik denk het niet.

Het werd haar niet met zoveel woorden gezegd, maar voor haar stond het vast dat haar vriendin overleden was. Voor de anderen kon dit de sfeer kennelijk niet temperen. Tevreden omdat dit ook alweer achter de rug was, reed het hele gezelschap naar Brugge, naar een Chinees restaurant. Tony ging niet mee, zegt XI, aangevend dat hij zich wellicht om de resten van Clo en de baby moest ontfermen. Toen ze aan de koffie toekwamen, werd het gezelschap uitgebreid met twee andere mannen. De ene is een zekere 'Guy', een Franstalige, de andere identificeert XI later als een politiemann die ze kende van bij haar grootmoeder in Knokke. Aan het eind van het etentje, laat in de avond, stelde O. voor om daar met z'n allen heen te trekken. Dat was niet zo ver rijden. 'We gaan eens naar Cécile', hoorde XI hem zeggen. Daar aangekomen, moest ze met elk van de mannen naar bed. De ondervragers willen echter nog meer uitleg over het lot van Clo.

- Waart ge al in dat huis geweest?
- Ja, maar altijd 's avonds. Ja, wanneer het donker was, wist ik niet of het huis groot, vrij groot was.

- Was het een wit huis, rood? Is er geen detail over om het eender wat dat u is bijgebleven?
- Wat is mij bijgebleven? Dat ge, als ge naar het huis toegang... aan de rechterkant lag een soort aangelegde vijver, maar alle... niet gelijk een natuurlijke vijver. Een vrij rechthoekigding zo. En bakstenen lagen daar, dat is mij opgevallen. Al de rest...
- Bakstenen?
- Ja, zo een vierkant gedoe, alle... zo'n soort baksteen met een fonteintje.
- Aan die vijver?
- Ja, maar ik kan het niet echt een vijver noemen. Iets in die genre... hoe noemt ge dat? En er was water in.
- Was er een hekken rond dat huis, of een kleine muur, of...
- Euh, euh, een muurtje, die hoogte (*wijst ongeveer een meter aan*). Alle... zo hoekig, schuin en euh... en een hekken (...). En euh, de... ja, het paadje was, pff... met stenen gelegd. Ik denk een soort natuursteen of zo. Dat kan ik niet zo juist zeggen.

Zolang het om stenen of betonnen constructies gaat, is er voor XI geen enkel probleem. Het contrast met haar houding eens ze foto's met gezichten voorgeschiedt krijgt, is immens. Dat blijkt wanneer De Baets het resultaat van Liesenborgs' zoektocht bovenhaalt. Het zijn acht uitvergroete fotokopieën van pasfoto's, aangevuld met twee min of meer gelijkvormige fotokopieën van de foto's van Carine Dellaert. Die zijn op de valreep toegevoegd, nadat de speurders via het eigen archief nog op die ene onopgehelderde Gentse meisjesmoord uit de vroege jaren tachtig stootten. De twee foto's tonen Carine Dellaert in verschillende gedaanten. Op de ene foto ziet ze eruit als een mollig secretaressetype, met bril en krulletjes. De andere foto is diegene die destijds in de pers verscheen en waarop ze er veeleer uitziet als een verlegen hippie. De speurders weten op 25 oktober 1996 over haar niet veel meer dan wat enkele oude persknipsels aan kennis kunnen bieden. De tien foto's zijn vastgehecht in een soort album.

- En gaat ge ons zeggen wie ge herkent?
- Pff, ik zal doen wat ik kan (*krijgt de foto's toegeschoven*). En wie zou ik van deze mensen moeten kennen?
- Ah, dat weet ik niet. Dan herkent ge niemand?
- (*knikt nee, stilte*)
- Ge herkent niemand?
- (*knikt nee*) Wat gebeurt er?
- Ik weet het niet. Ik vraag u gewoon of ge iemand herkent.
- (*knikt nee*)
- Zou het niet mogelijk zijn een tweede keer te kijken. Ziet ge daar mensen die ge kent?
- Ja, maar ik haat foto's.
- Ge haat foto's?
- Ik kan ze niet verdragen, het spijt me. Weet ge... Ik kan ze niet verdragen.
- Wie herkent ge?
- Ik wil niet meer (*lange stilte*). Nee, nu ga ik tegen jullie beginnen... Nee, ik kan het niet, het spijt mij.

XI heeft maar heel even naar het album gekeken, maar gunt het meteen daarna geen blik meer waardig. Tijdens de zenuwoorlog die volgt, valt De Baets sneller dan zij uit zijn rol.

- Ge moet het ons zeggen!
- Wàt?!
- Ge zijt verplicht om ons te zeggen wie ge herkend hebt.
- Neen!
- Er zijn nummers. Geef ons dan de nummers.
- Nee, ik wil niet.
- Iemand die ook veel geleden heeft...
- Ja, het spijt me, maar ik kan het niet doen.
- Jawel, ge moet het doen.
- Ik wil niet!
- Wie houdt u zo tegen?
- Ik maak een moeilijke tijd mee, weet ge (*zucht*). (...).
- Hoeveel personen kent ge op deze foto's?
- Ik weet het niet (*stilte*). Wilt ge het echt weten?
- Ja.
- Is er geen enkele manier om het te vermijden? Ik weet dat Clo ertussen zit.
- Kunt ge ze aanwijzen?
- Nee.
- Kunt ge haar tonen?
- Nee, ik wil niet.
- Wat belet u om het te doen?
- (*stilte*)

Het wordt een dialoog van uren. 'Geef mij een jaar of tien', pruttelt XI tegen. 'Zoveel tijd hebben we niet', zegt Hupez. Een verongelijkte XI bootst de stem van Hupez na. 'We hebben geen tijd... Ik ook niet. Ik heb geen tijd. Ik heb geen tijd om het te doen. Ik wil het niet (...).'

- Hoeveel foto's van Clo hebt ge gezien in dat pakket?
- (*stilte, kijkt naar de foto's*). Ik ben niet zot geworden, maar niets belet me om het nog te worden. Ik kan het niet, ik kan het niet, omdat...
- Omdat?
- Omdat ik me schuldig voel (...). Als ik het zeg... als ik het zeg, dan ben ik verplicht om het te voelen.
- Wat zegt ge, als ik het zeg...
- Ja, ik wil het niet voelen. Ik wil alleen... Ik wou het zo graag weten. Ik hield zo van haar, Flo... (*stilte*). Het is niet dat Flo daardoor ophoudt te bestaan, het is juist dat Flo daardoor begint te bestaan en het is daar dat ik bang van ben.
- Waarom?
- Als ik het u zeg begint ze voor mij opnieuw te bestaan.

- Ge moet Clo toch niet vergeten?
- Nee.
- Clo moet bij u toch verder blijven bestaan? Het was toch uw vriendin? Ge hebt haar nooit vergeten.
- Toch, toch... Ik was haar wel vergeten. Weten jullie dat ik zelfs niet meer wist hoe ze eruit zag? Echt niet meer.
- En nu weet ge het opnieuw?
- Ik weet dat ik haar moet aanwijzen. Ik weet dat ik haar moet aanwijzen, omdat ik weet dat ik het moet doen (...).
- Ge hebt haar geholpen met al wat ge kon.
- Als ik haar nu help, dan zal ik daarvan niet kunnen slapen, vandaag. En morgen, en overmorgen, pff... ja...
- Hm...
- Misschien niet, misschien wel. Ik weet dat ik koppig ben.
- Ja.
- (*Draait de foto's om tot op het moment dat een ervan bovenaan ligt.*)
- Is dat Clo?
- Ik ben niet koppig genoeg. In de hoop dat..., ah, waarom geef ik de hele tijd toe wanneer ik niet wil toegeven?

Al morrend en tegenpruttelend heeft X1 het fotoboek geopend op pagina 7. Daar prijkt, onder de code X1-P7, een foto van Carine Dellaert. Voelen De Baets en Hupez, en alle andere aanwezigen, op dat ogenblik de adrenaline in hun aderen, dan zal er later heel wat kritiek komen op de fotoherkenningen. Bij het uitvergroten van de acht foto's uit het schoolarchief op A4-formaat, zijn de nietjes waarmee ze op de fiches vastzaten, zichtbaar gebleven. Alleen op de foto's P4 en P7 (tweemaal Carine Dellaert) is dat niet het geval, want die komen niet uit de schoolarchieven. Hoewel hij zelf met de aanmaak van de fotokopieën niks te maken had, zal De Baets er later van verdacht worden dat de nietjes een geheim hulpmiddel vormden.*4 Als het zo gegaan is, vraag je je af waarom de ondervragers niet gewoon op voorhand het juiste cijfer influisterden. De nietjeshypothese wordt nog flauwer wanneer blijkt dat X1 diezelfde avond ook foto P4 eruit haalt, waarop Carine Dellaert er totaal anders uitziet dan op foto P7.⁵

De fotoconfrontatie houdt na de aanwijzing van P7 niet op. De Baets vraagt X1 onmiddellijk daarna of er nog andere foto's zijn die ze herkent. X1 doet weer moeilijk, weigert, laat zich dan toch over de streep trekken en haalt enkele bladen uit het album en schuift die in de richting van haar ondervragers. Foto P4 zit ertussen, maar daarnaast ook nog drie andere foto's. X1 heeft een boze grimas op haar gezicht, wanneer ze het resultaat richting ondervragers schuift.

- Mag ik stoppen met naar foto's te kijken a.u.b.?
- Kent ge deze meisjes?
- (*knikt ja*)
- Het is de moeite niet meer. Ik wil ze niet meer. Ik ben het beu (*legt haar hoofd op tafel*)...
- Hm?

- Kent ge die meisjes? (*wijst op de foto's die X1 hem gegeven heeft*)
- Waarom wilt ge dat absoluut weten?
- Omdat gij deze foto's geselecteerd hebt.
- En daarom moet ik u antwoorden?!

Tussen een en twee uur 's nachts wordt een rustpauze ingelast. De eerste foto van Carine Dellaert is terzijde geschoven, en X1 heeft nu een stapeltje van vier foto's gemaakt: P1, P2, P4 en P8. De tweede foto van Carine Dellaert ligt er nu ook tussen, maar niettemin mag het waanzinnig lijken dat drie van de acht lukraak gekozen oud-leerlingen van een Vlaamse middelbare school allemaal slachtoffers van kinderprostitutie zouden afbeelden. Toch is dat niet noodzakelijk zo. Eén van de drie resterende meisjes is aangewezen door de secretaresse waarmee Liesenborghs ging praten. Hij krijgt in een later stadium van zijn onderzoek in de buurt van het Gentse Sint-Pietersplein een getuige aan de praat die kan vertellen dat het destijds een publiek geheim was dat een groepje tienermeisjes uit het atheneum zich prostitueerde en zich vanuit een jongerencafé, Barbarella genaamd, liet ophalen voor 'klussen' in dure villa's aan de rand van Gent. Dat is ook het verhaal dat X1 over foto P1 kwijt kan. Ze brengt haar in verband met SM-avonden in de villa van een zakenman in Destelbergen.

- Denkt ge dat Clo die meisjes rekruteerde om daar naartoe te gaan?
- Dat zou me niet verbazen.
- Clo was ouder dan gij?
- (*knikt ja*)

Carine Dellaert was inderdaad drie jaar ouder dan X1, zoals zij trouwens ook al aangaf in haar manuscript. Minder accuraat is X1 wanneer het meisje op foto P1 ter sprake komt. X1 aanziet haar blijkbaar voor iemand anders. Ze heeft het over een zekere 'Marleen', een meisje van wie X1 twee weken eerder het adres ging aanwijzen. Haar gelaat vertoont gelijkenissen met dat op de wazige P1-foto, maar het gaat over totaal iemand anders. Blijkbaar leeft X1 in de overtuiging dat alle haar voorgelegde foto's slachtoffers laten zien en dat haar taak erin bestaat om er zoveel mogelijk te identificeren.

De secretaresse in de school had een specifieke reden om Liesenborgs de farde DR-DU mee te geven. Omwille van dat ene meisje dat overleden was. P8 toont het gelaat van Véronique D., dochter van een zakenman uit Gent. Zij is in september 1983 overleden. De reactie van X1 op deze foto doet De Baets en Hupez opschrikken.

- Mag ik u foto P8 laten zien?
- Ik verwachtte mij er al aan. Ik dacht al: wanneer gaat hij die tonen?
- Wilt ge nu voortdoen? Wilt ge over die foto spreken? Wilt ge over dit meisje spreken? Wilt ge spreken over wat ge over haar weet?
- Ze hebben haar vermoord.

- Ze hebben haar vermoord. Kunt gij... ik weet het niet, ergens een structuur vinden om ons uit te leggen waar ge dit meisje gekend hebt, op welke manier en waar?

- Kende ge haar naam?
- Nee, maar ze kwam er regelmatig.
- Waar?
- Pff, op die feesten.
- Weet ge wie haar bracht?
- Nee (...).
- Zoudt ge misschien weten waar zij vandaan kwam, dat meisje. Hebt ge gesproken met haar?
- Dat interesseerde mij niet, nee...
- Hebt ge nooit gesproken met haar?
- Nee, ik sprak met niemand. Nee, zelfs niet met Clo.
- Was zij een vriendin van iemand?
- Ik veronderstel dat Clo haar kende, ja.
- Waart gij aanwezig toen zij vermoord werd?
- ja.
- Kunt ge daarover spreken? Kunt ge ons zeggen wie daar was toen ze vermoord werd?
- Oh, mijn god.
- Wie het gedaan heeft.
- Wie het gedaan heeft... Ik weet het niet.
- Kunt ge de omstandigheden uitleggen... van wat ze met haar gedaan hebben?
- (*kijkt naar de tafel*) Ze mocht niet stoppen met wenen en ze mocht niet stoppen zich te verzetten.
- Ziet ge de mensen die daar waren?
- (*knikt ja*)
- Ziet ge ook waar het is?
- (*knikt nee*)

Er gaan nog vele knikjes overheen, voor X1 aan haar verschrikkelijke verhaal begint. Ze moest het meisje vasthouden, zegt ze, op zo'n manier dat het zoveel pijn deed dat ze misschien die andere pijn niet kon voelen - de pijn van een scheermesje dat in haar vagina geduwd werd. De man die daarop kicke was Nihoul, zegt ze. Het mesje werd hem aangereikt door Annie Bouty.

- Ik heb genoeg nachtmerries om een heel leven te vullen, pff.. (*cynisch*) Ik heb zelfs de keuze. Welke nachtmerrie zal ik deze nacht eens nemen?
- Welke personen waren er nog aanwezig, die gij kent?
- Die van de W.*6 Tony, eh...
- De oude van de W?
- En zijn... zijn oudste zoon, veronderstel ik. En die advocaat.
- Dezelfde waarover ge al de hele tijd...
- ja.

Ook Clo is er die avond, vervolgt X1, in het gezelschap van een volwassen vrouw. De beschrijving van hoe het meisje P8 die avond verder vergaat, valt X1 veel moeilijker. Ze werd, zegt ze, verplicht om haar in de vagina nog meer te verwonden met een mes. Veel verder dan dat geraakt ze niet. X1 staart naar de grond en zit te wenen.

- Spreek! Laat het eruit komen! Verjaag het uit uw geest!
- Nee.
- Waarom niet?
- Omdat ik nooit wil, nooit de controle verliezen. Dat is de reden.
- Gij verliest de controle niet. Zij hebben u de controle doen verliezen. (...)
- Kunt gij ons vandaag iets vertellen? Waar waren die andere meisjes?
- (*knikt ja, maar kijkt opnieuw zijwendend naar de grond*)

Het heeft zich allemaal afgespeeld in Gent, in een huis 'bij Clo', zegt ze wat later. Ze vertelt snikkend hoe ze haar plaagden met messteken en hoe ze verplicht werd haar te doden. Een lange stilte later stellen De Baets en Hupez hun laatste vragen. - Hoe oud waart gij toen?

- Ik weet het niet. Nog geen veertien, denk ik.
- Dat was in '83?
- Ik weet het niet.
- Wanneer ge nog geen veertien jaar waart, dan moet dat in '83 geweest zijn...
- Ik weet het niet, ik weet het niet.
- Weet ge wat ze met dat meisje gedaan hebben?
- Nee.
- Hebt ge het nooit gevraagd?
- Nee, nee (...).
- Wist ge dat ze Véronique heette?
- Nee.

Het verhoor eindigt iets na vijven 's ochtends en leidt enkele uren later al tot grote bedrijvigheid bij de BOB in Brussel. Het meisje op foto P1 wordt geïdentificeerd als Sandra D., geboren in 1972.*7 De inmiddels 25-jarige vrouw weigert aanvankelijk om zich te laten verhoren, laat zich uiteindelijk toch overtuigen en maakt een ontspannen indruk. Geen van de voor haar geciteerde namen zeggen haar iets. Ze legt uit dat ze voor haar zestiende van haar ouders niet eens mocht uitgaan.*8 Dit zal niet beletten dat X1 in faxen en volgende verhoren verder zal blijven volhouden dat het hier ging om Marleen 'die ook in het netwerk zat.' Een andere foto die ze die bewuste nacht in het stapeltje heeft gelegd, is die van Els D.*9 Zij is inmiddels uitgeweken naar Nederland en zal in de X1-onderzoeken nooit worden verhoord.

Eerste wachtmeester Aimé Bille komt meer aan de weet over Véronique D. Zij blijkt op 4 september 1983 op 17-jarige leeftijd te zijn overleden. X1 was toen

zelf veertien jaar en gaf dus een bijna correct tijdstip op. Minder overeenstemmend is wat Bille over de doodsoorzaak van Véronique D. verneemt. Het meisje overleed kennelijk aan een lange en slepende ziekte, waardoor ze in de laatste maanden van haar leven bijna niet meer op school verscheen. In zijn overmoed dient Bille bij onderzoeksrechter Langlois meteen een verzoek in om een kantschrift dat toelaat de stoffelijke resten te gaan opgraven.*10 Vanuit het verre Neufchâteau kan Langlois daar uiteraard niet op ingaan. Het verzoek wordt als minder dringend terzijde geschoven, in afwachting van afspraken met het parket in Gent.

Er is in elk geval iets vreemds aan de hand met de overlijdensakte van Véronique D. Die is opgesteld door twee Oost-Vlaamse artsen, stelt Bille vast. De een is een neurochirurg, de andere een neuroloog. Indien het klopt dat Véronique D. officieel aan kanker gestorven is, is het toch vreemd dat twee medici met een dergelijke specialiteit zich in haar laatste uren over haar zouden hebben ontfermd.

In de jachtige sfeer van blijvende Dutroux-onrust spreken De Baets en Hupez tijdens het vijfde verhoor, dat op 31 oktober een eind na middernacht begint, X1 als volgt toe.

- Uit het onderzoek blijkt dat Véronique een natuurlijke dood gestorven is, in tegenstelling tot wat gij hebt verteld. Wij hebben reden om te geloven dat gij de waarheid verteld hebt, maar we hebben een C3-formulier teruggevonden, ondertekend door twee artsen, te weten De Penner en De Vlaeminck.*11 Kent gij een van deze twee namen, of hebt gij er al over horen spreken?
- Ik denk dat ik ze allebei ken, maar De Penner, die ken ik zeker.
- Kunt ge ons zeggen wie De Penner is of kunt gij u hem herinneren?
- Ik weet dat ik die naam verschillende keren gehoord heb en ik weet dat ik uiteindelijk in zijn bed beland ben. Maar oh... van daaruit naar te weten wie hem juist... en hoe zij... allez ja. Dat is moeilijk want ik had de indruk dat dat niet van Tony kwam.
- Ge wilt zeggen dat het geen directe kennis was van Tony?
- Nee. *12

Met deze techniek van verhoren zou X1 wel eens in staat mogen worden geacht om het hele mannelijke deel van de wereldbevolking van pedofilie te beschuldigen. De speurders hadden ook kunnen wachten tot ze foto's van de twee artsen in handen kregen, die vermengen met enkele andere en haar getuigenis op grond daarvan verder testen. Nu kunnen ze enkel luisteren hoe X1 hen in verband brengt met de seksfeesten in de villa van de zakenman uit Destelbergen. Alleen al dankzij hun nogal voortvarende manier van verhoren hoeft het Gentse parket begin 1997 niet verder te zoeken naar argumenten om zowel het dossier van Véronique D. als haar stoffelijke resten verder in vrede te laten rusten. Toch zijn er redenen om de getuigenis van X1 over Véronique D. niet zomaar terzijde te schuiven.

Reeds van in de maand september worden op alle op naam van Tony V geregistreerde telefoonlijnen de in- en uitgaande gesprekken geregistreerd. In januari 1997, kort nadat enkele media voor het eerst melding hebben gemaakt van de explosieve nevendossiers van Neufchâteau, ontvangt de vader van Véronique D. op zijn GSM drie oproepen van niemand minder dan Tony.*13 Op zich is het niet zo verwonderlijk dat beide mannen elkaar zouden kennen.* Ze zijn professioneel actief in met elkaar verwante sectoren. Niettemin beweert de vader van Véronique D. later, in het enige interview dat hij aangaande de X1-saga kwijt wil, dat hij nog nooit van Tony V heeft gehoord. In omgekeerde richting blijkt Tony V de man wel te kennen.*14 Volgens iemand uit de directe entourage van Tony V, met wie de auteurs konden praten, kennen beide mannen elkaar zelfs zeer goed. Het GSM-toestel waarop vader D. door Tony V gebeld werd, staat op naam van een firma en blijkt het supergeheime nummer te zijn dat hij enkel aan intimi kwijt wil. De man blijkt ook zakelijk gelieerd te zijn met een van de hoofdfiguren uit het relaas van X1.

Tijdens het vijfde verhoor is de sfeer aanvankelijk opperbest. X1 praat ongedwongen, noemt namen van andere jongelui - zowel meisjes als jongens - die ze zowel in haar eigen schoolomgeving als op seksfeesten ontmoette. Tot De Baets informeert naar 'andere gevallen van vermoorde meisjes'.

- Zijn er eventueel namen of voornamen die ge u herinnert?
- (*denkt na en staart naar de tafel*) Er waren er ook zonder naam... Katia. Ik denk dat ze Katia heette. Het eerste meisje dat ik, euh... Toen ik in Gent woonde... Ik ken er verschillende. Maar het is moeilijk...
- Welke beelden ziet ge?
- Te veel om op te noemen. Vanaf mijn... Van mijn vierde tot mijn vijftiende heb ik die dingen met een vrij grote regelmaat meegemaakt.
- Welke dingen?
- Dat ze kinderen vermoordden, of dat ze, allez... ja.
- Houdt u niet in, spreek...
- Het was ze zien sterven of soms... voordat hij me verplichtte om...
- Vonden die feiten altijd in de omgeving van Gent of in Gent plaats?
- Nee, nee...
- Pff. Ik weet in elk geval... We vertrokken naar de Ardennen of naar Luxemburg voor zaken, enfin... Daar waar er bossen waren, daar hebben ze enkele... enkele keren, ja, jachtpartijen georganiseerd. Maar dan echte... Dat hing ervan af. Het was niet alleen in Gent, ah ja. Ik denk dat ik alle hoeken van België gezien heb, onder andere een enorme villa met een strooien dak, ergens...

Pas enkele vragen later begrijpen de speurders dat X1 hier het onderwerp *sneff movies* is beginnen aansnijden. Ze heeft het over een manspersoon in een BMW Wanneer ze die zag - hij kwam haar soms ophalen na schooltijd - wist ze op voorhand dat er 'iets vreselijks' te gebeuren stond. De films werden gedraaid in

een studio, gelegen in een industriepark in de rand van Brussel, nabij de afrit van een autosnelweg. Ze kan het gebouw vrij goed beschrijven, en wanneer het een maand later geïdentificeerd wordt, blijkt dat ook te kloppen: glazen poort, veel aluminium, rode bakstenen, vierkant gebouw, een luchtfoto ervan in de entreehal, wachtruimte met vier donkerbruine zetels en een grote witte asbak op een salontafel. Ze beschrijft de moord op een baby, waarover Tony V achteraf insinueert dat het wel eens haar eigen kind zou kunnen zijn. Niet alleen het beschreven tafereel, maar vooral de namen en de locaties die X1 er later op plakt, geven vrij snel aanleiding tot een immens scepticisme binnen de rijkswachtleiding.

Op 6 november zit X1 opnieuw in de verhoorkamer van de Brusselse BOB. Na de woelige weken voor en na de afzetting van Connerotte, lijkt het land voor het eerst opnieuw iets als rust te hebben gevonden. Maar als het van X1 en haar ondervragers afhangt, zal die van korte duur zijn. Tijdens het zesde verhoor vertelt ze hoe ze vanaf eind 1982 met een groeiende regelmaat naar 'dat gebouw' werd gebracht, geblinddoekt nu, en hoe haar die specifieke geur is bijgeven. Dethol. Een uiterst krachtig ontsmettingsproduct dat diende om de bloedige restanten van een opnamesessie op te ruimen. Ze herkende stemmen. Annie Bouty, Michel Nihoul, de man met de BMW een vriend van hem die haar in een later stadium ook geregeld kwam ophalen in Gent.

- Ge zegt dat ge hem later nog gezien hebt op de televisie?
- Ja, dat is al een hele tijd geleden.
- Een hele tijd geleden?
- Ja, zeker.
- Kunt ge zeggen in welk programma?
- Nee, nee.
- Op de televisie?
- Ik ben terug... ik ben de living binnengekomen. De televisie stond aan. Ik heb hem gezien. Ik heb me omgedraaid en ik ben voor enkele uren weggegaan. Ik had genoeg gezien.
- Hebt ge daarover met iemand gesproken?
- Nee, wat zou ik moeten vertellen?*

Pas enkele weken later krijgt deze passage een betekenis. De Baets en Hupez vermoeden dat X1 het heeft over een figuur uit de entourage van een van hun excollega's, Madani Bouhouche. Het toevallige weerzien met mensen van 'dat gebouw' gebeurt wel vaker. In het weekblad Humo bijvoorbeeld, waar X1 een trouwe lezeres van is.

- Nee maar hebt ge u daar geen vragen bij gesteld? De ene zie ik op de televisie en de andere, de bewaker, heb ik eens in de Humo gezien?
- Of ik me vragen gesteld heb?
- Nee, nee. Hebt ge niet het verband gelegd, om zo te zeggen: wat komt die hier doen?

- (...) Nee, nee. Want ik bescherm me daartegen, allez ja.
- Ja, maar eigenlijk, voor u... Als ge ze herkent, zou het interessant zijn om te weten waarom ze daar zijn. Is er iets gebeurd met hen, zijn ze gepakt?
- Er zijn er veel waarover ik inderdaad dingen lees, als ik ze zie of herken, maar...
- Maar eigenlijk, dat moet u ergens toch interesseren, waarom die foto daar staat?
- Dat is het juist. Dat interesseert me niet, want als me dat interesseerde, dan zou dat bij mij alles weer oproepen, allez ja...

Kort na middernacht staat er opnieuw een reeks fotoherkenningen geprogrammeerd. De Baets en Hupez maken het X1 opnieuw nogal gemakkelijk. Ze leggen haar uit dat het hier gaat om mensen die genoemd zijn in het dossier 111/96 van Neufchâteau.*16 X1 knikt meermaals ja, neemt de foto's in de handen, bevestigt dat ze hen allemaal wel eens als 'klant' heeft gehad, maar kan over geen enkele foto meer vertellen. Namen kent ze niet. De foto's die haar worden getoond, zijn die van de broer van een Waals minister, een gewezen topmilitair, een Brusselse magistraat en advocaat W, waar Jean-Paul Raemaekers het constant over heeft. Alleen diens foto wordt door X1 op een min of meer overtuigende manier uit de stapel gehaald, al zijn het haar ondervragers die haar moeten vertellen hoe hij heet. In de collectie van vandaag zitten ook foto's van een gewezen premier, over wie X1 eerder verklaarde dat hij in Knokke nietsvermoedend op seksfuiwen met kinderen aanbelandde. Ze herkent ook een andere gewezen toppoliticus. Uren verstrijken en X1 belandt opnieuw in een moorddadige scène, waarbij ze met een revolver in de nek verplicht wordt om voor de camera een klein meisje om te brengen. Het is, zegt ze uiteindelijk, haar eigen kind.

'Dat van die vier bevallingen, gevolgd door moorden, heb ik nooit geloofd', zegt adjudant De Baets later. 'Dat ze minstens één kind verloren heeft, dat lijkt mij wel vast te staan. Wat haar het meest dwarszit, is dat dat kind door de geschiedenis uitgeveegd is. Je merkte tijdens de verhoren dat zij een hevige aandrang heeft om haar verloren kind - of kinderen - altijd een plaats te geven in haar relaas. Voor haar was dat het allerbelangrijkste. Ik aanzag dat niet als opzettelijk liegen. Het was duidelijk dat zij zelf heel moeizaam de weg vond in haar herinneringen. We hebben ons daar op een gegeven moment boos over gemaakt. Ze bleef maar feiten met elkaar vermengen waarvan je zag dat het niet kon kloppen. En toch moesten we luisteren, vond ik. We zaten pas in het begin. Ik schatte dat we, als we hadden kunnen doorgaan, pas na een jaar of twee een duidelijk beeld hadden verkregen van haar verleden. Tussenin moesten we verifiëren. En dat deden we ook, hoezeer ons achteraf ook werd verweten dat we dat niet deden.*17

Het kan toeval zijn, maar de eerste verificaties van de getuigenis van X1 zijn voltreffers. Dat blijkt wanneer de Brusselse BOB'ers op 18 november 1996 - een kleine maand na het verhoor - een kopie ontvangen van het dossier dat het Gentse parket destijds over de moord op Carine Dellaert samenstelde.*18

Het was vroeg in de ochtend toen de arbeider met zijn kraanmachine het ach-

terkoertje van het oude schipperscafé Neptune opreed. Het café aan de Kuhlmankaai 2, langs het kanaal Gent-Terneuzen stond al jaren leeg en zou die dag, dinsdag 24 september 1985, gesloopt worden. Het werk was nog maar net begonnen, of de chauffeur verloor de controle over zijn machine. Het achterwiel zakte weg in een put naast wat eens een toilet was geweest. Toen arbeiders van het nabijgelegen Rhône-Poulenc te hulp snelden om de machine recht te trekken, sprong het deksel van de aalput. 'We zagen iets bovendien', herinnert een van hen zich. 'Het was een knie.'

Enkele uren later krioelde het op de kaai van de politiemensen, gerechtsdeskundigen en nieuwsgierigen. In de aalput lagen de stoffelijke resten van een vrouw. Het lichaam, of wat er van restte, lag in foetushouding, gekneveld met een wit elektrisch snoer, handen en voeten samengebonden. 'Het was al in een zeer verregaande staat van ontbinding', weet een politiemans nog. 'We moesten het skelet in stukken naar het labo overbrengen.' Van de kleren van het meisje bleef weinig over. In zijn eerste vaststellingen sprak de wetsdokter van een vrouw die bij haar overlijden tussen de 19 en 29 jaar moest zijn geweest.*19 De expert was niet de eerste de beste. Het Gentse parket deed een beroep op de internationaal gerenommeerde gerechtsdeskundige professor Jacques Timperman.*20 Het lichaam werd geïdentificeerd aan de hand van de juwelen. Ze deden de Gentse substituut Nicole De Rouck meteen denken aan Carine Dellaert.

Het was altijd een vreemde zaak geweest. Op 30 augustus 1982 was ze verdwenen. Haar oudere zus lag ziek te bed, haar broer was op straat aan het spelen, moeder was gaan werken. Vader Emile Dellaert had om 14.00 uur het huis verlaten. Toen moeder thuiskwam, was Carine weg. Geen sporen van een gevecht, geen afscheidsbriefje. Niets. Er ging een week overheen alvorens Emile Dellaert er op 6 september toe kwam aangifte te doen van de verdwijning. Het enige wat hij het gerecht kon overhandigen, was een onscherpe foto. Hij beweerde dat dat de enige was die hij van haar had. Van zoekacties was geen sprake. De dienst jeugdbescherming van het parket volgde de meest voor de hand liggende hypothese: weggelopen wegens spanningen in het gezin. Spanningen waren er. De ouders zouden scheiden. Toch mag het eerder uitzonderlijk genoemd worden dat een meisje van zestien dat van huis wegliep, dat doet zonder identiteitskaart, kleren en geld mee te nemen.

Hoewel vaak afwezig, was Carine Dellaert op school de onbetwiste leidster. Haar klasgenootjes verdrongen elkaar om haar aandacht. Zij bepaalde wie erbij hoorde en wie niet, ze leerde hen wat rebellie was en praatte honderduit over een wereld die anderen nog moesten ontdekken: seks. 'Ze praatte daar heel open over', vertelt een klasgenote van toen. 'Ze had veel problemen. Om de haverklap stond de politie aan de schoolpoort. Er was altijd wat. Soms beschuldigde ze een leraar ervan dat hij haar had trachten te verkrachten. Daardoor begon men haar vanuit die hoek te ontzien. Elke leerkracht die iets op haar houding aan te merken had, maakte kans te worden beschuldigd.*21

Tussen de aangifte van Emile Dellaert en de eerste echte onderzoeksdaad om te weten wat er met dit meisje kan zijn gebeurd, verstreek er ruim een maand.

Haar moeder uitte tijdens haar eerste verhoor meteen verdenkingen aan het adres van haar ex-man, die volgens haar meer bekommerd leek om de boedelscheiding dan om zijn dochter. 'Morgen komt hij de meubeltjes en de andere bezittingen van Carine halen', verklaarde Noëlla Bovyn in oktober 1982 aan de jeugdbescherming. Voor haar stond het vast dat haar ex 'meer weet'. Toen ze twee maanden later nogmaals werd verhoord, noemde ze zijn houding 'niet normaal'. 'Hij is er veel te gerust in', vond ze.*22 De vader is eind oktober 1982 inderdaad de spullen van Carine Dellaert gaan ophalen. En een grote hulp voor het onderzoek was hij zeker niet. Pas na lang aandringen van de dienst jeugdbescherming, overhandigde Dellaert vier recentere foto's van zijn dochter. Tijdens die zoektocht kwam aan het licht dat hij soms sensuele foto's maakte van zijn dochter.

Omtrent Julie Lejeune, Mélissa Russo, An Marchal, Eefje Lambrechts of Loubna Benaïssa is er in België veel gepraat over de voor het onderzoek kapitale uren en dagen na hun verdwijning. Bij Carine Dellaert duurde het een jaar en drie maanden voor het Gentse parket in actie schoot. Pas in december 1983 werd het dossier overgeheveld naar het parket. De Gentse BOB kreeg de opdracht om te beginnen met een buurtonderzoek. Hoewel enigszins laattijdig, leverde dat toch nog enkele merkwaardige vaststellingen op. Vader Dellaert bleek de kleren van zijn dochter aan zijn nieuwe bijzit te hebben gegeven en verplichtte haar om die te dragen. Toen pas kwam men er achter dat er reeds in 1977 een gerechtelijk onderzoek was gevoerd tegen Emile Dellaert wegens incest. Op 30 januari 1977 werd de toen tienjarige Carine Dellaert verhoord. Ze beschuldigde haar vader in kinderlijke termen. Vader Dellaert minimaliseerde de feiten en het kwam nooit tot een veroordeling. 23

Emile Dellaert heeft een bewogen leven geleid. In juni 1965, tien maanden voor de geboorte van Carine, had hij zijn echtgenote al eens verlaten. Eind 1969 keerde hij terug, na eerst gedurende drie weken met een minderjarig meisje in Nederland te hebben vertoefd. Z'n baantje bij de textiel fabriek UCO was hij tegen die tijd kwijt. Eind 1977 trachtte Noëlla Bovyn haar kinderen te laten plaatsen. Dellaert belandde in die periode in een psychiatrische instelling en ondernam ook nog een zelfmoordpoging. Hoewel één keer veroordeeld wegens zedenfeiten - buiten het gezin - bleek hij in Gentse socialistische middens steun te genieten. Hij kon aan de slag in een OCMW-ziekenhuis en toen hij ook daar wegens vermeende zedenfeiten werd weggestuurd, nam de stad Gent hem in dienst als ophaler van parkeermetermuntjes.*24

Het buurtonderzoek bracht verder nog aan het licht dat Dellaert een erg autoritair gezinshoofd was, dat er ook klachten over seksueel misbruik waren van zijn tweede dochter en dat Carine Dellaert in de weken voor haar verdwijning de neiging had om luid te roepen. Volgens een vriendin was ze bang geworden in het donker, en had ze een panische angst voor bossen. Haar scoutsleider, daarin gesteund door andere getuigen, verklaarde 'dat vader en dochter zich gedroegen als een verliefd koppel.*25

De leiding van het onderzoek was in handen van de Gentse onderzoeks-

rechter Pieters. Hij was zich erg bewust van de relativiteit van de getuigenissen tegen vader Dellaert. In echtscheidingsprocedures gebeurt het wel vaker dat man en vrouw in hun onderlinge strijd de grote middelen niet schuwen. Zo was er Noëlla Bovyn, de moeder van Carine Dellaert, die in maart 1984 uitpakte met een reeks beschuldigingen waar ze tot dan toe niet over had gesproken. Voor haar verdwijning droeg Carine een witte bloes met zwarte verticale strepen zonder mouwen en met een elastiek in de taille. 'Veertien dagen later vond ik die bloes gewassen terug in de kast', zei ze nu. 'De bloes was gewassen met een ander waspoeder dan datgene dat ik gebruik.' Omdat er kennelijk ruzie was ontstaan over het feit dat hij al haar spullen had meegenomen, bracht Emile Dellaert later een van de kasten van zijn dochter terug naar de moeder. Tot haar grote ontzetting merkte ze dat er zwangerschapskledij in zat.^{*26} De broer van Carine vertelde de BOB dan weer dat het hem in de dagen na de verdwijning was opgevallen dat er een spade en een rood deken in de garage lag.

Voor zover anderen dat niet deden, maakte Emile Dellaert zichzelf verdacht. Op 13 juni 1984 schreef hij het parket een brief om melding te maken van de bevindingen van een paragnost die hij was gaan opzoeken in het Nederlandse Schiedam. Deze paragnost, schreef Dellaert, zag deze dingen: een boot, een zandvlakte, een zandberg, een weide, een brug met een groen geverfde afsluiting, water, hoge bomen... Al deze elementen bleken een jaar later aanwezig aan de Kuhlmankaai. De paragnost in kwestie werd verhoord, maar kon zich niets herinneren van een bezoek van Emile Dellaert. Daardoor rees de verdenking dat Dellaert dit hele verhaal had verzonnen om te kunnen peilen naar de stand van het onderzoek. De hypothetische paragnost 'zag' volgens Dellaert nog iets anders: 'Een dagboek en een baby.'

Op 1 oktober 1985 werd Emile Dellaert gearresteerd op grond van drie nieuwe elementen. In de aalput was een koffielepeltje gevonden dat blijkbaar bij de huisraad van zijn buitenverblijf hoorde. Een vroegere buurman verklaarde dat hij Carine Dellaert vaak om hulp had horen roepen, wanneer zij alleen thuis was met haar vader. Daags na de arrestatie verklaarde de broer van Carine dat hij met eigen ogen zag hoe zijn vader op de dag van de verdwijning een auto vol 'spullen' laadde. In de kofferruimte bemerkte hij het rode laken. Het was 'gebobbeld, alsof er iets onder lag'. Het Gentse parket wou Emile Dellaert zo lang mogelijk in voorhechtenis houden, maar de man kreeg in de persoon van meester Piet Van Eeckhaut een uitstekende advocaat toegewezen. Die wist de Kamer van Inbeschuldigingstelling op 27 december 1985 ervan te overtuigen dat het hele dossier 'slechts berust op roddel.' Dellaert kwam vrij en het onderzoek begon te slabakken. Begin 1989 dook er nog een man op die de cel had gedeeld met Dellaert en nu beweerde dat die toen zou hebben bekend dat hij de dader was. Bij een confrontatie sloeg de man, een analfabeet, een zielig figuur. Toen ook dit spoor niks opleverde werd het gerechtelijke dossier [GE.30.18.182411/85](#) onder de hoofding 'zonder gevolg' teruggestuurd naar het parket. Einde van het onderzoek.

Het zou op zich niet hoeven te verbazen indien X1 in de loop der jaren een en ander zou hebben opgevangen over de zaak. In de jaren zestig werkte haar eigen vader in dezelfde textiel fabriek als Emile Dellaert. De neef van X1, Daniël Poupaert, zegt dat hij Carine Dellaert nog heeft gekend omdat zij net als hij lid was van de scoutsgroep De Zwaluw. Poupaert verklaart begin 1998 aan de Gentse BOB dat iedereen daar erg onder de indruk was toen het lijk werd gevonden en dat hij daar vaak over sprak, ook tegenover de ouders van X1: 'Regina was daarbij aanwezig, heeft gehoord wat ik gezegd heb en heeft daar niet op gereageerd.'^{*28}

Ook al zal Daniël Poupaert zich later in de X1-saga ontpoppen tot de meest combattivie verdediger van de familie-eer en daarbij niet kijken op een leugentje meer of minder, zou dit wel eens de simpele verklaring kunnen zijn waarom X1 Emile Dellaert van meet af aan aanwijst als een van de 'kleine garnalen' van het netwerk.^{*29} Gentenaars die de zaak van nabij volgden, hebben altijd geweten dat hij de enige verdachte was. De hypothese van het 'van horen zeggen' kan ook opgaan voor het aanwijzen van de juiste school en de juiste leeftijd, maar houdt op wanneer X1 het heeft over de zwangerschap van Clo. Dat Carine Dellaert ten tijde van haar verdwijning net zwanger geraakt zou zijn, is nooit in de pers vermeld en was iets wat haar eigen broer bijvoorbeeld pas begin 1998 vernam.

Dr. Jacques Timperman komt in de ochtend van 24 september om 11.30 uur aan op de plek waar het lichaam, in drie stukken, uit de beerput is opgevisst. In zijn rapport over de eerste vaststellingen spreekt hij van 'een vrouw voorzien

van dikke vetrijke borsten en billen.' Voorts vermeldt zijn verslag 'ter hoogte van het bekken een stukje mals houtachtig weefsel'. De arts signaleert dat het hier gaat om 'een fragment van een laminariastift'. De laminariastift is onttrokken aan de wortel van de laminaria digitata. Dat is een uiterst zeldzaam plantje dat, voor zover bekend, enkel voorkomt aan de Ierse kust. Bijzonder aan dit plantje is hoe het op vocht reageert. Het weefsel kan ontzettend veel water opnemen en zet zeer snel uit. Op die manier werden laminariastiften in de oude geneeskunde gebruikt om bevallingen sneller te doen verlopen of om abortussen op te wekken. Het middel wordt zeer weinig gebruikt, omdat het bijzonder veel pijn veroorzaakt bij de moeder.

Er moet een reden zijn geweest waarom er een laminariastift in het bekken van Carine Dellaert zit. De enige logische verklaring lijkt een opgewekte en uiterst pijnlijk verlopen bevalling. Precies zoals X1 beschrijft. Dat Carine Dellaert zwanger zou zijn geweest, staat niet met zoveel woorden in het rapport-Timperman. Hij stipt wel aan dat het meisje een beha droeg van een cup 90C, grote maat. Dat is een veel omvangrijker maat dan Carine Dellaert volgens haar moeder en haar zus had. In dit verband signaleert Timperman in zijn verslag: 'De aanwezigheid op de cup van een rechthoekig stukje gaas, wat wijst op een zwelling van de borsten en vochtverlies. Dit komt frequent voor bij nulliparae.'^{*30}

Wanneer Neufchâteau-speurder Stefan Liesenborgs twaalf jaar later een syntheserapport opstelt over het dossier-Dellaert, heeft hij blijkbaar nog nooit van de term 'nulliparae' gehoord. Hij gaat ze opzoeken in een medische encyclopedie.

'Nulliparae zijn vrouwen die voor het eerst zwanger zijn', voegt hij als voetnoot

aan zijn rapport toe. Dat is niet 100 procent juist, en wat Liesenborgs niet kan voorzien is, dat die voetnoot later de inzet zal worden van een zoveelste X1-controverse. Met medische encyclopedieën in de hand, poneren enkele media dat nullipara integendeel de medische term is voor vrouwen 'die nooit zwanger zijn geweest'. Aangezien in het rapport-Timperman de term nullipara wordt gebezigd, zo heet het, is daarmee het bewijs geleverd dat Carine Dellaert nooit zwanger was. Het parket van Gent zal enkele weken later tot hetzelfde besluit komen.

Vreemd. Het volstaat om een medische encyclopedie open te slaan en te zien wat er echt staat onder het trefwoord nullipara: 'Vrouw die nog geen kind heeft gebaard.' Er staat niet dat het zou gaan om een vrouw die nooit zwanger is geweest. En als je even op Internet gaat surfen of enkele vakboeken over verloskunde raadpleegt, zie je meteen dat nullipara in de praktijk overal gebezigd wordt om vrouwen aan te duiden die voor het eerst zwanger zijn.*31

Liesenborgs zat er blijkbaar toch niet zo ver naast. In een in december 1997 tot 'case of the month' uitgeroepen medische bijdrage op de website van het Inselspital in Bern heeft de Zwitserse dr. R. Koller het over een 25-jarige nullipara die 28 weken zwanger is en zelfs al een abortus achter de rug heeft.*32

Wie het rapport-Timperman aandachtig leest, merkt meteen in welke context de term wordt gebruikt. Hij signaleert gewoon dat de zwelling van haar borsten en het vochtverlies 'frequent voorkomt' bij nulliparae. Al wie dit niet wil begrijpen, verdedigt niets anders dan de stelling dat vooral meisjes van zestien jaar die niet zwanger zijn, constant last hebben van snel zwellende borsten en vochtverlies. Kortom, het rapport bevat zeer concrete elementen die toelaten te stellen dat Carine Dellaert zwanger was.

Het politierapport over de vaststellingen bij het lijk van het meisje vermeldt nog andere intrigerende passages, met name over de voorwerpen die in de aalput werden gevonden. In totaal zijn het er negentien, hoofdzakelijk muntjes en juwelen. Maar ook: 'Twee scheermesjes van het merk Gillette'.

Op 29 september, reeds tijdens haar tweede verhoor, geeft X1 voor het eerst enkele details over de plaatsen waar ze Clo ontmoette. Ze heeft het onder meer over een bar langs de Drongensesteenweg in Gent die Co-Cli-Co heette, maar die vandaag niet meer bestaat. Ze geeft een erg precieze beschrijving van waar de bar zich bevond. Verder onderzoek leert de speurders dat Carine Dellaert zelf eveneens aan de Drongensesteenweg woonde, op het nummer 82. De bar bevond zich op het nummer 215 en werd uitgebaat door een zekere Gustaaf D. Die naam komen de BOB'ers op 30 november nogmaals tegen wanneer X1 hen de weg wijst naar de villa waar de bevalling van Clo plaatsvond. Op het aangewezen adres bevond zich ooit een firma waarin Gustaaf D. een van de vennoten is. Het kan toeval zijn, maar het lijkt toch te wijzen op een door de buitenstaander onmogelijk te vermoeden verband tussen bar en villa.*33

Verder dan dit zal het onderzoek nooit geraken. De wijze waarop de commissie-Verwilghen net voor de jaarwisseling enkele magistraten heeft aangepakt, heeft de aanvankelijke sympathie voor 'Neufchâteau' binnen de gerechtelijke kaste doen omslaan in verontwaardiging. Ook in Gent.

NOTEN

1 *Levenslang*, Regina Louf, 1989 (ongepubliceerd manuscript). De auteurs brachten enkele kleine taalkundige correcties aan.

2 Fax X1, 14 mei 1997, BOB Brussel, pv 151.556.

3 Verhoor X1, 25 oktober 1996, BOB Brussel, pv 116.018. Vertaald door Emmanuel Vande Broek, 6 december 1996, pv 117.985. De geciteerde passages zijn door de auteurs uit het Frans terug omgezet naar het Nederlands.

4 Dit blijkt uit alle verklaringen die nadien *hierover* worden afgelegd door speurders van toen, hetzij *tegenover* de auteurs, hetzij in het gerechtelijke onderzoek dat hierrond zal worden gevoerd.

5 X1 werd in de loop der *zeventien* eerste verhoren met tientallen foto's in alle mogelijke vormen geconfronteerd - omrand, niet omrand, *geniet*, *niet geniet*, voorzien van een paperclip et *cetera*...

6 X1 noemt de naam van *een* in Gent *erg* bekend bedrijf.

7 BOB Brussel, 28 oktober 1996, pv 116.179.

8 Verhoor Sandra D., BOB Brussel, 9 januari 1997, pv 100.395.

9 BOB Brussel, 28 oktober 1996, pv 116.255. 10 BOB Brussel, 29 oktober 1996, pv 116.262.

11 De namen van de artsen werden *omgezet* in *fictieve* namen.

12 Verhoor X1, 31 oktober 1996, BOB Brussel, pv 116.022. Vertaald naar het Frans op 9 december 1996, pv 119.128. De geciteerde passages zijn door de auteurs uit het Frans terug omgezet naar het Nederlands.

13 *Deze oproepen* worden geregistreerd op 4 januari om 15.46 uur en op 24 januari om 15.40 en om 17.10 uur. BOB Brussel, 14 mei 1997, pv 151.511.

14 *Blik*, 10 februari 1998.

15 Verhoor X1, 6 november 1996, BOB Brussel, pv 116.024. Vertaald naar het Frans door Kirsten Van Grimbergen, 16 januari 1997, pv 100.641. De *geciteerde* passages zijn door de auteurs uit het Frans terug omgezet naar het Nederlands.

16 Het gaat hier om het onderzoek dat inmiddels is geopend rond de verklaringen van JeanPaul Raemaekers.

17 *Gesprek* met Patriek De Baets, 21 december 1998.

18 Verdenkingen als zouden De Baets en Hupez X1 via *suggestieve* vragen en voorkennis tot haar relaas over 'Clo' hebben *geleid*, worden dus tegengesproken door de chronologie. 19 *La Dernière Heure*, 26 september 1985.

20 De inmiddels *gepensioneerde* Timperman onderzocht tijdens zijn loopbaan een *kleine* 6.000 lijken en kan bogen op *veertig* jaar ervaring in binnen- en buitenland.

21 *Gesprek* met vroegere leerlinge van de stedelijke basisschool Gezusters Loveling, 1 december 1998.

22 *Verhoren* Noëlla Bovyn, 10 oktober en 20 december 1982, opgenomen in synthesesnota BOB Brussel, 7 januari 1997, pv 100.242.

23 Synthesesnota BOB Brussel, 7 januari 1997, pv 100.242.

24 *ibidem*.

25 *ibidem*.

26 Verhoor Noëlla Bovyn, BOB Gent, 14 maart 1984.

27 Synthesenota BOB Brussel, 7 januari 1997, pv 100.242.

28 Verhoor Daniël Poupaert, BOB Gent, 29 januari 1998, pv 100.368.

29 'Ze noemde mij... de pooier van mijn eigen dochter!', Emile Dellaert in *Blik*, 5 mei 1998.

30 Autopsierapport Carine Dellaert, professor Jacques Timperman, 25 september 1985, opgenomen in synthesenota BOB Brussel, 7 januari 1997, pv 100.242.

31 'Traditioneel werd één 3 twee uren beschouwd als de hoogste limiet voor de normale duur van de expulsiefase bij de nullipare', zo schrijven bijvoorbeeld de wetenschappers Michel Boulvain en William Fraser in een bijdrage over 'functionele anomalieën in de progressie van de bevalling'. Het woord nullipare duikt driemaal op in hun tekst, telkens met betrekking tot hoogzwangere vrouwen, net voor hun bevalling. Het artikel is op het Internet makkelijk te vinden: http://matweb.hcuge.ch/matweb/obst/ob_bulletin/volume_21/21-2-4-1.html

32 Dit artikel is te vinden op het volgende adres: http://www.anaesthesia.unibe.ch/html%20english/fal1297_e.htm

33 Vaststellingen BOB Brussel, 30 november 1996, pv 116.252.

4 'Het was zo, zo... euh...

Ze hebben haar verbrand.'

X1, ochtend 14 november 1996

Als er één moment is waarop procureur Michel Bourlet zich moet hebben afgevraagd of het uitspreken van de woorden *Si on me laisse faire* wel zo'n verstandige zet is geweest, dan is dat de vroege ochtend van 14 november 1996 tijdens de lange rit, langs een verlaten E411, richting provincie Luxemburg.*1 In de afgelopen weken is onder speurders en magistraten veel gepraat over X1. Mocht er ook maar een tiende van haar verhaal kloppen, zo is het overheersende gevoel, dan zou het wel eens kunnen dat de zaak-Dutroux niets anders is geweest dan de mineure proloog naar de implosie van het koninkrijk België.

Deze nacht heeft de procureur het mysterieuze middelpunt van de belangstelling voor het eerst in levenden lijve gezien. Klein, eigenwijs, monter. In geen enkel opzicht beantwoordt ze aan het beeld dat zich spontaan heeft gevormd in de geesten van al wie de gerechtelijke stukken over haar onder ogen kreeg. Bourlet heeft niet alles begrepen van het integraal in het Nederlands verlopen verhoor. Wat hem het meest is bijgebleven, is het niets. De eindeloze stiltes. De vaak onhandige pogingen van Patrick De Baets en Philippe Hupez om die te doorbreken. Het wenen, en het verbijten van pijn uit opengereten wonden. Niet alleen Michel Bourlet is er stil van geworden, ook de nationale magistraten André Vandoren en Patrick Duinslaeger en luitenant Alexandre Michot van het Centraal Bureau voor Opsporingen (CBO) zijn dat.*2 Met z'n allen zijn ze bij BOB'er Peter De Waele, de cameraman, gaan zitten in de benepen regiekamer van waaruit de verhoren worden gefilmd. Ze willen 'het onderzoek van de eeuw' van dichtbij meemaken.

Wanneer de toeschouwers die ochtend in het gebouw van de Brusselse BOB afscheid nemen, is de geloofwaardigheid van X1 geen punt van discussie. Ze hebben gezien wie ze is, wat ze zichzelf aandoet om haar verhaal te vertellen. Op geen enkel moment komt het in hen op dat er wereldwijd voorbeelden bestaan van

soortgelijke onderzoeksdossiers die uitsluitend berusten op de verklaringen van jonge vrouwen met een uit een slecht verwerkt incestverleden voortvloeiend *false memory syndrome*.

Adjutant De Baets, die zelf op de komst van het viertal heeft aangedrongen, lijkt zich ervan bewust dat er over zijn schouder wordt meegekeken. Het iets voor elven 's avonds aangevatte verhoor komt onwennig op gang. De laatste dagen is er anders heel wat veranderd in de relatie tussen hem en X1. Steeds vaker hangt ze bij hem aan de telefoon om iets te melden dat haar te binnen is geschoten, of om een correctie aan te brengen bij een eerder geopenbaarde herinnering. Tijdens de ritten van en naar Gent gedraagt ze zich spontaner dan in dit zaaltje. Zo gebeurde het dat ze na afloop van het verhoor van 25 oktober, net voor het uitstappen in Gent, totaal onaangekondigd te kennen gaf dat ze zich een heleboel namen kon herinneren van meisjes die het netwerk niet hadden overleefd. In een razendsnel tempo ratelde ze die af. Perplex achtergebleven in de auto, noteerden De Baets en Hupez vluchtig de namen die ze meenden te hebben onthouden. Kristien, Mieke, Marie-Hélène... Of zei ze niet dat Mieke en Marie-Hélène één en dezelfde persoon waren?

Verskillende Neufchâteau-getuigen die dezelfde procedure doormaakten, vertellen later hoe de camera hen paralyseerde. De rechtopstaande microfoon deed Nathalie W onwillekeurig denken aan een fallussymbool. X2 wou geen camera. X1 vreest vooral zichzelf, zo blijkt na enige tijd. Foto's, zo is al gebleken, doen haar dan ook panikereren. Het is exacte wetenschap en in de tv-quiz die ze voor zichzelf van deze verhoren heeft gemaakt, staat het aanwijzen van een verkeerde foto gelijk met het verdicht: bedankt, u was een fijne kandidaat. Voor De Baets en Hupez valt het niet altijd te achterhalen of haar koppige stilzwijgen tijdens fotoconfrontaties verband houdt met onwetendheid of gedissocieerde pijn. Ook de magistraten achter het glas hebben er het raden naar. Ze kijken verschrikt toe, in een voortdurende tweestrijd tussen weggaan of wachten tot het einde.

- Ik denk dat het gaat om het eerste verhoor, toen wij u een album met de foto's van bepaalde personen lieten zien. Ge hebt gezegd dat ge deze personen niet kende.
- Ik heb dat gezegd, ja.
- Is dat juist? Kent ge deze personen niet?
- Toch wel, maar ik wou het toen niet zeggen.
- Waarom wou ge het op dat moment niet zeggen?
- Wantrouwen.
- Hebt ge nu nog steeds wantrouwen?
- (*Knikt nee.*)*3

Meer dan knikken, nu eens nee dan eens ja, doet X1 ook deze keer aanvankelijk niet. Ze kijkt wat hulpeloos om zich heen. 'Ja, dan moet ik het ook doen, veronderstel ik', doorbreekt ze zelf de drukkende stilte, en nadat De Baets ertoe gekomen is de namen Marc Dutroux, Michèle Martin en Bernard Weinstein uit

te spreken. Ze heeft die mensen gekend, zegt ze. Voor de juridische context van de lopende onderzoeken is dit van groot belang. Als het klopt dat deze lui deel hebben uitgemaakt van een netwerk zoals X1 dat beschrijft, dan maken de door haar beleefde feiten inherent deel uit van het basisdossier-Dutroux in Neufchâteau.

- Kunt ge situeren in welke periode ge kennis hebt gemaakt met deze mensen?
- (*Knikt nee*)... Ik weet zelf niet meer hoe.
- Zijt zeker dat ge hen hebt gezien?
- Ja.
- Ge vergist u niet door iets wat ge op de televisie hebt gezien, of...
- Nee, nee.

X1 gaat in kleermakerszit op haar stoel zitten en laat het hoofd zakken. Het is alsof er deze nacht helemaal niks meer gezegd zal worden. Dan, toch:

- Ik heb hen leren kennen via Nihoul. Voor jullie mag dit onwaarschijnlijk lijken, maar in feite kennen zij elkaar al heel lang.
 - Wat?
 - Ik zeg dat ze elkaar al heel lang kennen. Dat mag onwaarschijnlijk klinken, maar allez ja.
 - Wie kent wie, volgens u?
 - Nihoul en Dutroux kennen elkaar al een heel lange tijd.
 - Dat is wat gij zegt. Maar waar ziet ge hen voor de eerste keer samen?
 - Bij hem, in zijn huis.
 - Bij wie?
 - Bij Nihoul (...).
 - Wie heeft u gebracht? - Mijn moeder.
 - Uw moeder, is zij alleen?
 - (*Knikt ja.*)
 - Hoe oud zijt ge dan?
 - Ik weet het niet.
 - Om welke auto gaat het?
 - Een Chevrolet.
 - Een Chevrolet?
 - (*Knikt ja.*) Een X11.
 - Hoe?
 - Het is gewoon grappig, X11.
 - De nummerplaat?
 - Nee nee, het model.
 - Ah ja, het model. Oké. Nu begrijp ik het. Het is grappig.
- Humor helpt. X1 beschrijft wat ze zich herinnert van het 'Brusselse milieu'.Deze

groep komt nu en dan samen in het appartement van Nihoul. Haar moeder heeft haar dus gebracht, samen met een man waar ze in die periode kortstondig mee optrekt. 'Het is voor mij veel gemakkelijker om erover te praten wanneer iemand anders dan mijn moeder me heeft gebracht', zegt ze. 'Ik weet niet... als Tony me heeft gebracht is het anders. Ik weet niet wat ik haar heb misdaan, of hoe ik iets kon goedmaken. Waarom kon ze mij niet uitstaan?' Een prangende vraag van Hupez: moest ze dan niet naar school? Nee, het gebeurde meestal in het weekend. Ze woonde al in Gent, dat weet ze nog, en ze ging nog naar de basisschool. Ze doelt dus op een periode waarin ze elf of twaalf jaar oud was.

De veelal tegenstrijdige of onmogelijke tijdsaanduidingen die X1 die nacht opgeeft, zullen een jaar later mee aan de basis liggen van het ontmantelen van de naar haar genoemde onderzoeken. Alleen: het is niet altijd duidelijk welke datum ze nu precies aan welke gebeurtenis verbindt. Aanvankelijk spreekt ze over een welbepaalde gebeurtenis in een welbepaald appartement in Brussel wanneer ze zelf elf jaar is. Wat later kan uit haar woorden - 'in die periode van twee jaar' - worden opgemaakt dat ze aan het vertellen is hoe het er nadien of in het algemeen binnen dit netwerk aan toeging. Advocaat E. maakt er deel van uit, alsook een illustere onbekende die ze een meter zeventig groot schat en die een donkere bril draagt. Over Dutroux kan ze weinig kwijt. Ze ziet hem, sporadisch slechts, als een introverte nieuweling in de rol van tweederangsfiguur. Hij houdt van 'spelletjes' en brengt soms zijn twee Duitse herders mee.*4 Terwijl ze met haar hoofd in een zetel wordt gedrukt, vertelt, laat Dutroux een van zijn honden los. Vraag van De Baets: hadden die honden ook namen? Kan ze zich die herinneren?

- Van die eerste weet ik het nog. Hij heette... euh, van de andere weet ik het niet meer...
- Hoe heette de eerste?
- Hij heette Brutus.
- Van de andere hebt ge de naam niet gehoord?
- Ik weet het niet meer, echt, ik weet het niet meer.
- Nee maar ja. Luister, hebt ge ook niet gehoord hoe zijn vrouw of iemand anders de naam uitsprak?
- (*Na een lange stilte.*) Sultan.
- Wie noemde hem Sultan, volgens u?
- Zijn vrouw.

Het dringt pas na enige tijd tot Marc Dutroux door waar zijn ondervragers op aansturen wanneer ze hem op 2 december 1996 beginnen te bestoken met vragen over de honden die hij in de loop der jaren heeft gehad. 'In 1976, ten tijde van mijn eerste huwelijk had ik een Mechelse herder en die heette Black', antwoordt hij. 'Ik heb ook nog een vrouwelijke Duitse herder gehad, Diane. Later had ik er nog andere. Twee Duitse herders onder andere. Ze heetten Chera en Sultan.*5

De hond Sultan, zo blijkt later, kwam waarschijnlijk pas eind 1993 of begin

1994 ter wereld. Dat X1 deze hond in het begin van de jaren tachtig kan hebben gekend, is dus uitgesloten. Toch blijft de vraag: hoe kan ze dit weten? Voor zover de speurders kunnen nagaan, heeft de pers nooit melding gemaakt van de namen van Dutroux' honden. Het feit dat ze begin december bij Marc Dutroux zelf te rade moeten gaan, geeft aan dat tot dan toe niemand de naam Sultan kende. Noemde Dutroux zijn hond in 1994 ter nagedachtenis van zijn vorige? Haalde X1 twee gebeurtenissen door elkaar? Is het een toevallig juiste gok? Tot vandaag blijft het gissen naar de juiste verklaring.

Na middernacht zet X1 haar verhaal verder.

- Ik moet zeggen dat na enige tijd, toen ik ongeveer twaalf jaar was, ik alles afwist van rituelen, van rituele moorden. Van al die zaken wist ik precies hoe ze in hun werk gingen. Wat ze zeiden, wat ze tekenden, wat ik moest. Er waren bijvoorbeeld verschillende manieren om te slachten of te wurgen...
- Wie leerde u die technieken?
- Nihoul en zijn vrouw hielden zich daar in die tijd veel mee bezig. Dutroux was geen fanaticus, dat interesseerde hem zo niet. Zijn vriend wel.
- De vriend van?
- Van Dutroux.
- Kent ge hem, deze vriend van Dutroux?
- (*Kniktja.*)
- Kunt ge hem een naam geven?
- Weinstein. Wist ge dat een van zijn geliefkoosde spelletje erin bestond dieren levend te begraven? Echt amusant toch, nee?

Hoewel later zal blijken dat Bernard Weinstein inderdaad een zeer morbide relatie had met dieren, lijkt de rol die X1 hem hier toedicht niet te kunnen kloppen. Ze zegt dat ze hem leerde kennen toen ze twaalf jaar oud is, in 1981 dus. In werkelijkheid zat Weinstein tot eind 1985 in de gevangenis in Frankrijk. Haar ondervragers gaan ervan uit dat er een redelijke kans bestaat dat X1 Weinstein heeft gekend, maar hem als dader moet hebben 'verplaatst' in haar geheugen. Bij het uitspreken van het woord 'rituelen', corrigeert X1 zichzelf. Het kwam er in de eerste plaats op aan het kind willoos te maken door het te doen kiezen tussen de dood van een geliefkoosd huisdier of het helpen martelen van een ander kind. Ach, weet u... Al dat gedoe rond satanische spullen zo, ja, ja... pffft. Tussen aanhalingstekens natuurlijk, want het ging gewoon om het plezier van beesten te doden - het plezier om...'

- Om wat?
- Als ik het goed deed, en dat is eigenlijk precies hetzelfde, als ik het goed deed... dan pijnigden ze een ander meisje.
- Wat is hetzelfde?
- Het amusante kwam op het laatst. Als ik het goed deed, dan deden ze een ander

meisje pijn. Maar als ik het niet goed deed, dan deden ze mij pijn. Dat systeem (...). Een van de meest onvoorspelbare en moeilijkste dingen was de loterij. Zo werd dan bijvoorbeeld beslist wie van de twee meisjes het meest zou afzien.

- Het tweede meisje waar ge het over hebt, wie is dat?
- Kristien, onder andere.
- Hoe zegt ge?

- Onder andere Kristien.

In de verhoorkamer valt een drukkende stilte. Kristien is een van de namen die X1 op 25 oktober heeft genoemd. In de auto hadden De Baets en Hupez hun geheugen zitten pijnigen over oude moordzaken die zouden kunnen corresponderen met de voornamen die X1 noemde. De naam Kristien zei hen iets. Was dat niet de naam van dat meisje van *le crime de la champignonnière*? Het was een van die mysterieuze zaken die door het brede publiek allang was vergeten. 'Die moord was toch opgelost?', wierp De Baets die nacht op. Als ik me niet vergis, hebben ze toen enkele punks opgepakt, en hebben die ook de moord bekend.' Hupez twijfelde en nam zich voor om het uit te zoeken.

Het was nationaal magistraat Patrick Duinslaeger die hen met de neus op de feiten drukte. De moord op de 16-jarige Christine Van Hees was nooit opgelost. Tegen de punks waren nooit bewijzen gevonden. Binnen een tijdsbestek van 48 uur denken de speurders maar liefst drie door X1 aangewezen slachtoffers te hebben geïdentificeerd: Christine Van Hees, Carine Dellaert en Véronique D.' Onmiddellijk daarna, op 29 oktober 1996, was eerste wachtmeester Michel De Mulder bij de ouders van het meisje enkele foto's gaan ophalen.*8 Die zullen nu aan het eind van het verhoor aan X1 worden getoond.

Het is al na drieën in de ochtend. In de regiekamer wordt gegeeuwd. X1 zit er nog relatief monter bij.

- Wie is Kristien? Waar hebt gij haar leren kennen?
- Ik heb haar leren kennen in deze omstandigheden. Ik weet het, het is heel moeilijk.
- Het is heel moeilijk om u te volgen, op dit moment.
- Het is heel moeilijk omdat... Ik ben... tracht mij te...
- Als ge wilt, kunnen we vijf minuten stoppen, zodat ge uw gedachten kunt...
- Nee, nee, het is al zo lang geleden en ik probeer... Ik denk dat ik elke week, elke week, op een andere plaats was.
- Jammaar, kunt ge ergens situeren...
- Dat is om zot te worden, ik wil zeggen...
- Maar kunt ge dit nu situeren in de tijd? Ge legt ons alles uit over uw opleiding die waarschijnlijk... Op welke leeftijd begint uw opleiding en wanneer wordt dat intens?
- Ja, nadat ik dat ene weekend had beleefd, was er bijna elke week iets.
- Elke week. Wat gebeurt er dan? Men brengt u ergens naartoe?
- Ja.
- Zijt ge gebracht door iemand?

- Bijna altijd, ja.
- En wie zijn die personen die u praktisch altijd brengen?
- Meestal zijn het Nihoul of Tony, die mij daar naartoe brengen.

Er valt opnieuw een lange stilte. Het is X1 die ze doorbreekt, met een woede-uitbarsting.

- Gij wilt dat ik het klaar en duidelijk zeg, maar begrijpt ge dat dan niet?! Hoe wilt ge dat ik dit uitleg als het godverdomme zo vaak gebeurd is? Wel, dan wordt ge knettergek! Echt, ik weet het niet meer! ik weet het niet meer! Echt niet!
- Wat? Ge moet het zeggen.
- Waar, hoe, pff..
- Wat is er gebeurd met Kristien?
- Ze is echt geofferd.

Nadat ze de woorden uitspreekt, maakt X1 een verslagen indruk.

- Kunnen wij dat feit ergens isoleren en eens gaan kijken?
- In die periode was ik echt... Het is een van de allermoeilijkste dingen door mij, echt, de allermoeilijkste. Omdat, bijvoorbeeld, een van die dingen... Bij Kristien, om te beginnen, we waren nog... ge werd naar een klant gestuurd, ge waart daar bezig met hem en toen ge klaar was, kwamen ze u halen en dan gingt ge onmiddellijk mee... (*lange stilte*). Dat wil zeggen dat we er al een hele tijd naartoe moesten gaan... Ge waart al een hele tijd bezig. Het enige wat ik weet, is dat Kristien... Zij was een... Zij was alleen maar een vriendin. (*lange stilte*). Ik slaag er niet in... Ik slaag er niet in om er orde in te krijgen... Ik slaag er niet in om dat in... mijn hoofd. Ik slaag er niet in om er klaar in te zien. Ik heb alles geprobeerd (*stilte*). Wie dat meegemaakt heeft... kan dat niet. Het spijt mij.
- Wilt gij nu even luisteren?
- Ja, ik luister.
- Kunnen wij werken met enkele vraagjes?
- Ik probeer.
- Kunt ge ons uitleggen wanneer ge Kristien hebt leren kennen?
- Ik heb kennis gemaakt met dat meisje tijdens die opleiding. En in feite was er een voortdurende rivaliteit.
- ja, ziet ge dat meisje voor u?
- Wat herinner ik me nog van haar? Haar stem, haar manier van bewegen, haar gezicht... vaag.
- Probeert ge haar gezicht voor uw geest te krijgen? - (*Knikt ja.*)
- Zullen we het chronologisch doen, door vragen te stellen? Wanneer hebt ge haar leren kennen? Hoe oud waart ge toen?
- Elf jaar ongeveer.
- Het was tijdens de opleiding?

- Ja.
- Hoe oud was zij?
- Ik zou het niet kunnen zeggen.
- Ziet ge haar voor u?
- Ja en nee. Ik ben echt doodsbang om terug te gaan. Ge hebt geen idee.
- Als ge foto's zoudt zien, zoudt ge haar dan herkennen? Zou dat helpen?
- Ik weet het niet, ik weet het niet. Ik heb geen flauw idee wat er zou kunnen helpen. Het enige wat ik weet is dat ze daar is, in de afdeling van personen die het moeilijkst te contacteren is.
- Ja, maar Hoop kan ons helpen. Zou Hoop willen meewerken als hij de foto's ziet?
- Met foto's ja, misschien.
- Zullen we het proberen? Zullen we dat doen om te zien of het helpt?

Het helpt niet. Wat X1 wordt voorgelegd is een soort album met vijf uitvergroete fotokopieën van portretten van tienermeisjes. De middelste foto, aangeduid met de code X1-12, is een fotokopie van de twee weken eerder bij de ouders van Christine Van Hees opgehaalde foto. De vier andere foto's (aangeduid met de codes P10, P11, P13 en P14) zijn al eens getoond aan X1. Ze maakten deel uit van de reeks waar X1 Carine Dellaert uithaalde.

- Oh, mijn god. Ik zou wel eens willen weten of er nog iets amusanter bestaat dan dit. Toch niet weer, toch niet weer die foto's... Weet ge wat zo vreemd is? Die gevoelens komen terug (*stilte*). Ik wil niet, ik wil niet. Ik zou het graag willen doen, maar ik kan het niet.
- Wie kan ons helpen?
- Zij die het meegemaakt hebben... Als ik goed was geweest. Als ik zo was geweest, dan had ons moeder het uiteindelijk aanvaard en dan was het niet gebeurd (*lange stilte*). Hoe ze volwassenen dan behandelen, dat weet ik niet. Ik wil het niet... Ze mogen de volwassenen niet aankijken, ze mogen niet! Ze willen niet... ik vind geen mogelijkheid om... om... (*lange stilte*). Ik zie echt geen mogelijkheid, het spijt me. Ik heb echt mijn best gedaan.
- Gij hebt een fotografisch geheugen, hebt ge gezegd? - (*Knikt ja.*)
- En ge hebt haar op foto herkend? - (*Knikt ja.*)
- Hebt ge haar nu gezien?
- Ik wil ja zeggen, maar het is zo moeilijk omdat... ik kan niet. Ik mag het niet zeggen omdat zij dat niet wil. Maar ook al wil zij het niet, ik heb haar herkend, ja.
- Hier, tussen de foto's?
- (*Knikt ja.*)
- Ge moogt het niet zeggen... Kunt ge een teken geven wanneer ge bij de goede foto aanbeldt. Gewoon een teken. Hebt gij haar herkend?
- Nee.
- Wie heeft haar dan herkend?
- Kelly.

Zo gaat het nog een half uur lang door. De Baets aanroept nogmaals 'Hoop', maar ook die is onbereikbaar. Ach, ik weet dat het nergens op slaat en dat jullie met dit alles weinig kunnen aanvangen', zucht X1. Het wekken van sommige deelpersoonlijkheden, zegt ze, staat gelijk met het herbeleven van die verschrikkelijke nacht. En dat is precies wat ze al die jaren ten allen prijze heeft willen vermijden. Het is bijna vier uur in de ochtend. De Baets geeft niet af. Hij wil weten wie er bij was. Dezelfden als tijdens dat weekend, antwoordt ze, met toevoeging van Weinstein.

- Ze heeft zo hard, zo hard... zo hard geroepen opdat iemand haar zou horen.
- Heeft niemand haar gehoord?
- Iemand zou haar gehoord hebben als er iets dichtbij was geweest. Huizen of zo. - Waren er dan geen huizen in de omgeving. Was er iets anders?
- Ik weet het niet, ik weet het niet meer.
- Waren er andere gebouwen?
- Ik weet het niet, ik weet het niet meer. Het is zo... het is zo... Ik kan het niet, ik kan het niet.
- Heeft ze lang geroepen?
- (*Knikt ja.*)
- Wie deed haar roepen?
- Dutroux, Nihoul, zijn vrouw (...).
- Hebben ze voorwerpen gebruikt? Ziet ge die voorwerpen? Ja? Kunt ge ze beschrijven?
- Zo hebben ze me het geleerd.
- Wat?
- Zo hebben ze me het geleerd. Ze hebben me geleerd dat het, als ik het zou vertellen, nog erger zou worden.
- Nu kan het niet meer erger worden. Ge zijt bij ons (...).
- Ik heb geen schrik van jullie, maar van hén. Ik heb schrik, ik heb schrik. Het is zo'n moeilijke keuze. Het is zo'n moeilijke keuze voor zij die het hebben gezien (*stilte*). Ik heb schrik om een fout te maken. Ik heb al zoveel fouten gemaakt. Ik heb al zoveel...
- Bij ons kunt gij geen fouten maken.

Terwijl De Baets verder op X1 blijft inpraten, gaan in de regiekamer blikken van verstandhouding over en weer. De leeftijd die X1 zichzelf op het moment van de moord geeft, klopt van geen kanten, maar gezien het trauma dat de jonge vrouw hier aan het bevechten is, lijkt dat slechts een niet terzake doend detail. Er gaat wat tijd overheen voor X1 er weer toe komt om wat over Kristien te vertellen. Tussen hen beiden werd door Tony en door Nihoul een sfeer van voortdurende concurrentie geschapen, zegt ze. Wie 'het' minder goed deed dan de ander, werd gestraft. Kristien werd harder gestraft dan zij. Vandaar de schuldgevoelens.

- Hoe hebben ze haar dan gestraft?
- Door haar te folteren.

- En wie folterde haar?
- Die mannen die daar waren.
- Allemaal?
- Hm.
- Kunt ge zeggen hoe ze haar folterden?
- Oh, met alles, met alles.
- Kon Kristien zich verdedigen?
- (*Knikt nee.*)
- Waarom niet?
- Omdat ze dat niet kon.
- Waarom kon ze dat niet?
- Omdat ze vastgebonden was. Ze was vastgebonden.

De nervositeit in de regiekamer stijgt. Een van de weinige dingen die de aanwezigen op dat ogenblik van het dossier-Van Hees afweten, is dat destijds rond het verbrande lijk de resten van een gesmolten elektrische draad werden aangetroffen, en dat uit de houding van het lijk kon worden opgemaakt dat het meisje aan handen, voeten en hals vastgebonden was. Uitleggen hoe dat in zijn werk is gegaan, wil X1 niet. 'Ik weet het niet, ik heb zo'n schrik dat... dat ik het dan nooit meer zal vergeten.' Opnieuw trachten de ondervragers haar moed in te spreken: 'Zullen we haar helpen? Wij samen?'

- Ik zal proberen... Ze hebben haar, ze hebben haar... Ik denk dat het een bezemsteel of zoiets was die ze achter haar rug hebben vastgemaakt. Ge weet wel... met haar armen achter haar rug en haar armen zo... zoiets van die aard (stilte). En toen hebben ze haar meegenomen, en ze hebben haar vastgehouden. Ik denk dat ze toen iets in haar vagina hebben gestoken.
- Wie doet dat?
- Ik moest haar kalmeren. Ze was... ze wilden koffie. Euh, Nihoul, Dutroux en E. hielpen.
- Nihoul, Dutroux en E.?
- Ja, en die... ik weet niet meer hoe hij heet. Hij duwde haar. Ik wou dat ze zweeg, maar dat deed ze niet. Ze moest zwijgen, anders deden ze hetzelfde met mij.
- En het lukte niet om haar te doen zwijgen? Had ze zoveel pijn? Ge moest haar doen zwijgen?
- (*Knikt ja.*) Ik had het moeilijk om dat te doen. Ik heb niet goed geprobeerd. Ik was zo... goh, op dat moment...
- Wat probeert ge om haar te doen zwijgen?
- Ik leg mijn hand op haar mond, ik durf zelfs niet hard duwen, goh.

X1 begint te wenen, prevelt iets over wat men haar verplicht te doen met een kachelpook die E. haar in de handen heeft geduwd en zegt dan plots iets over een wurgslang. De Baets tracht haar uit haar bui van halve hysterie te halen door haar in te prenten dat ze maar een kind was, dat er geen enkele reden is voor een

gevoel van verantwoordelijkheid voor wat er gebeurde. Hij oogst lange stiltes, onwaarschijnlijke wendingen, chaos, steeds meer verwijzingen naar deelpersoonlijkheden. Het lag aan haar, heet het opnieuw. Ze krijgt een nog niet nader omschreven voorwerp in haar vagina geduwd en is dan in elkaar gestort. Als ge zoveel pijn hebt, wil het maar niet lukken om te geloven dat het zal overgaan, zoals de vorige keer.' Het is na vijven in de ochtend.

- Ligt Kristien nog op de tafel?
- Hmhm.
- Vastgebonden?
- Hmhm.
- Ligt Kristien nog steeds op haar rug of op haar buik?
- Op haar rug.
- Op haar rug. Moet ge in haar keel snijden?
- (*Knikt ja.*)
- En dan houden de kreten op?
- Ja.
- Doen ze daarna nog iets? Doen ze u nog pijn?
- (*Kniktja.*)
- Verkrachten ze u?
- (*Knikt ja.*)
- Allemaal?
- (*Kniktja.*)
- Is de vrouw van Dutroux daar? Blijft zij nog lang op die plaats? Blijft Bouty nog lang op die plaats?
- Dat weet ik niet.
- Ruikt ge iets op die plaats?
- Ik weet goed dat, euh... dat... ik weet goed dat...
- Is er een geur op die plaats?
- Ja.
- Kunt ge die geur beschrijven?
- Nee.
- Is er iemand anders die die geur kan beschrijven?
- Als ge toch al weet wat er gebeurt, waarom wilt ge dan dat ik het nog zeg?!
- Als?
- Als ge toch al weet wat er gebeurt, waarom wilt ge dan dat ik het nog zeg?!
- Nee, nee. Ik weet niet wat er gebeurd is. Misschien weet ik wat er gebeurd is, maar dan moet ge mij helpen om te... Wilt ge niet helpen.
- Jawel. Het was zo, zo... euh... Ze hebben haar verbrand.
- Ze doen wat?
- Ze verbranden haar.

Er rollen nog steeds tranen over haar gezicht. In de regiekamer hebben de laatste drie woorden van X1 nog meer twijfels weggenomen. De Kristien waar X1 het

over heeft, kan alleen Christine Van Hees geweest zijn. De Baets realiseert zich echter dat hij met een probleem zit. Er is deze nacht veel boven water gekomen, maar dat ene zo belangrijke detail, het tijdstip van de moord, zit hem dwars.

- Kunt ge ergens situeren in welke periode het gebeurd is?
- Dat is nog zoiets waar ik voortdurend aan moet denken. Het is iets dat ik tracht te ontdekken. In die periode was tijd voor mij een abstract gegeven.
- Kunt ge aan de hand van een vergelijking bij die periode komen?
- Euh, dat weet ik niet.
- Die mensen, hoe waren zij gekleed, bijvoorbeeld?
- Goh... dat weet ik niet. Euh, ik weet het niet.
- Was het koud op die plaats?
- Dat is ook zoiets abstracts waar ik niet op gelet heb.
- Hm.
- Trouwens, ik heb nooit koud (...).
- Kende gij Kristien al lange tijd daarvoor?
- Lang is veel gezegd, maar toch al een zekere tijd.
- Weet ge wie zich ontfermde over Kristien?
- Nihoul.
- Was het een meisje dat opgeleid was door Nihoul?
- (*Knikt ja.*)
- Heeft ze u nooit verteld hoe zij kennismakte met Nihoul?
- Niet echt.
- Niet echt?
- Ik heb u toch gezegd dat we concurrentes waren.
- Ja. Hebt ge nooit de kans gehad om met haar te praten?
- (*Knikt nee.*)
- Sprak zij Frans of Nederlands?
- Een beetje... echt gelijk ik. Ze verstond het allebei.
- Ge moet verstaan dat ons dat niet helpt.
- Nee (...).
- Kunt ge zeggen hoe zij op de dag van de feiten gekleed was?
- Ik geloof dat ze sportschoenen droeg met veters. Ik denk een jeans en een sweater met het nummer acht erop, dat herinner ik me nog.
- Ziet ge de kleur van de sweater nog voor u?
- Euh, donkerblauw, niet zwart, maar heel donkerblauw met een nummer acht erop, zoals in het Amerikaanse voetbal.

X1 tekent de acht op papier. Dubbele witte lijnen. Met haar handen geeft ze aan hoe groot de acht was.

- Dus, zij was een meisje van Nihoul, zegt ge nietwaar? Kunt ge ergens kijken, of is er iemand die ons kan zeggen hoe lang ze al bij Nihoul was? Hebt ge haar daar gezien?

- Tijdens de opleiding, denk ik. En daarna heb ik haar nog ontmoet.

- Dus de opleiding is in 1982 of zoiets?
- Ja, ik veronderstel het ja.

- Dus dan zijt ge twaalf, dertien jaar?

- Ik denk dat het een beetje vroeger was. Dat is begonnen bij ons thuis, na Knokke, en dat is geëindigd, de opleiding dus hee, de dag voor mijn plechtige communie.

- En die opleiding duurt ongeveer een jaar, waarbij ze u overal naartoe brengen?
- Ja.

Wat X1 zegt over de tweetaligheid van Kristien, is opnieuw een element dat de overtuiging sterkt dat het hier wel degelijk gaat om Christine Van Hees. Op geen enkel moment is haar gezegd dat het slachtoffer een Brussels meisje is, van wie de moeder uit Oostende afkomstig is, en bijna net zo goed Nederlands als Frans spreekt.

- Weet ge of ziet ge wie Kristien heeft vastgebonden?
- Euh... het is de beul, ... Dutroux en Nihoul.
- Deden ze dat op een speciale manier?
- Ja, maar vraag me alstublieft niet om het te beschrijven.
- Waarom, weet ge het niet? Tijdens die conversatie hebt ge ons gezegd dat ze op een gegeven moment was vastgebonden aan een borstelsteel, met haar rug of met haar handen. Haar handen zijn vastgebonden of zo?
- Ja, euh, enfin.
- Is ze dan op een andere manier vastgebonden? Maken ze haar van die borstelsteel los? - Eerst laten ze haar nog een tijdje los, zodat ze een beetje op haar kunnen jagen (...).
- En dan binden haar een tweede keer vast?
- (*Knikt ja*)
- Ziet gij, met uw fotografisch geheugen, hoe ze haar hebben vastgebonden?
- Ze binden haar vast, ze hebben haar op een tafel gelegd, met haar benen gespreid, haar voeten aan de poten van de tafel, allez... Het is moeilijk uit te leggen, weet ge. En ze binden haar vast op zo'n manier.
- Haar benen aan de voeten van de tafel?
- Haar handen uitgerokken achter haar.
- Ook vastgebonden?
- Hmhm.
- Is er dan nog een andere manier om haar vast te binden?
- Het is goed genoeg bedacht.
- Hoe?
- Dat het goed genoeg bedacht is.
- Kunt ge het stap per stap beschrijven?
- Oh, mijn god, nee. Niet echt... maar het doet me denken aan een konijn in een val. Hoe meer hij tegenstribbelt, hoe penibeler het wordt.

De Baets snelt zichzelf voorbij. Ziet ze haar armen? Zijn ze ergens vastgebonden?

En haar benen, zijn die vastgebonden? Haar benen, zijn die geplooid? Gaat dat koord van haar handen naar haar voeten? X1 beantwoordt al deze vragen door ja te knikken.

'Zoals dat ik het zeg, Zoals bij een konijn.'

- De plaats waar dat gebeurde, is die groot?
- Pff..
- Is er iemand die kan zien...
- In elk geval... het is niet klein (...).
- Is er iemand die ons kan helpen om misschien een beschrijving te geven?
- Balken in het plafond.
- Balken in het plafond?
- Ik denk... een vloer in natuursteen. Ik weet niet of het een vloer in natuursteen was. Ik denk... een nogal oude vloer en wit geschilderde muren, maar al van een hele tijd geleden.
- Komt ge meteen op die plaats aan?
- Euh, het was duidelijk dat het niet echt bewoond was.
- Ziet ge hoe ge uit de auto stapt?
- Ik probeer, ja (...)Goh... ik weet dat het geen effen weg is om daar te geraken. Ik denk dat achter het huis, waar men echt leefde, links dus, ik binnenkwam, oh, ja,...
- Is het een huis voor u?
- Ge hebt dat huis daar. Daar was dan eerst, er moest...
- Zoudt ge de omgeving kunnen herkennen?
- Ik hoop het, ja.
- Wanneer ge daar aankwam, was het toen licht of donker?
- Licht (...).
- Zullen wij het verhoor hier onderbreken en euh... Kunnen wij vragen dat gij van , uw kant nog een inspanning doet? Kunt ge nog eens naar de foto's kijken? Alstublieft?
- Oh...
- Het is belangrijk.
- Ik weet het.
- Hebt ge daarstraks gezegd dat ge haar gezien hebt? Op deze foto's?
- Oh, het zou beter zijn om... waarom. Is het niet mogelijk om het op een simpele manier te doen? Kan het niet volstaan dat ik zeg dat ik het niet meer weet? Allez... dat is toch niet zo moeilijk?
- Nee, omdat gij eerlijk zijt, moogt ge dat niet zeggen.
- Oh...
- Mag de verbalisant ze doorbladeren, en gij zegt ja.
- Niks, alstublieft, oh...
- We zijn er al in geslaagd om door het tekstgedeelte te geraken.
- Ja, tekst hebben we wel, denk ik.
- Gaat ge het zelf doen of is het de verbalisant die het moet doen?
- Ik kan het niet doen, ik weet dat het stom is, maar... ik weet het niet.
- We kunnen het samen doen.

- Al wat ik weet, is dat ik vanaf vandaag zal moet beginnen vechten met mijn persoonlijkheden. Ik kan het niet.
- Probeer het.
- Ik kan niet (...).
- Daarstraks heeft het u een seconde gekost om haar te herkennen? Ge kunt het opnieuw doen (...).
- Ik vind dat niet eerlijk. Als jullie weten wie het is, waarom moet ik dan nog eens door al die miserie?
- Het is niet ons die ge moet overtuigen, maar er zijn nog andere mensen die overtuigd moeten worden. Verstaat ge? (...).
- Ik heb echt schrik van die verantwoordelijkheid.
- Maar dat is toch niet uw verantwoordelijkheid?
- Maar jawel...
- Tegenover?
- Als ik het niet zeg, wie zal het dan zeggen?
- Is er niemand die ons kan helpen?
- Voilà, ik weet niet of die verantwoordelijkheid... Het is stom hee.
- Het is niet stom, het is menselijk.
- En als ik de verkeerde opgee? Ik heb daar ontzettend veel schrik van... Ik ben nog in staat om het te doen, straks. Ik heb schrik om te missen.
- Zelfs als ge u vergist, heeft dat geen enkel belang.
- Voor mij wel, want dan ga ik echt aan mijn eigen mogelijkheden beginnen twijfelen. Voor mij heeft dat wel een waarde.
- Voor ons ook hee. Maar missen is menselijk.
- Niet voor mij, omdat als ik iets doe... het juist moet zijn.
- Als ge niks doet, dan kunt ge ook geen fouten maken.
- Er zijn zo van die dingen. Ik weet dat ik het moet doen, omdat jullie hier anders morgenavond nog zitten, goh. En ik die dacht dat ik koppig was...

De ondervragers spreiden de vijf fotokopieën uit op de tafel, rond de microfoon. X1 kan nu bijna geen andere kant meer opkijken.

- Ik twijfel aan mijzelf.
- Ah, uzelf?
- Ja.
- Twijfelt ge over een foto die zich hiertussen bevindt?
- Als ik niet zeker ben, wil ik het niet zeggen. Ik ben zo moeilijk.
- Ja.
- Het is vervelend, maar ja, waar is de tijd gebleven dat ge mij nog een gemakkelijke vond, hee?
- Ja, gij zijt nooit een gemakkelijke geweest, gij, maar wij weten dat moeilijk bij u ook gaat.
- Dat is natuurlijk het gemakkelijkste.
- Nee, het is niet het gemakkelijkste.

- En als ik het niet zeker weet?
- Dan verstaan wij dat.
- Wel, ik kan het u zeggen, begrijp dat.
- Dus, als ge dan eerlijk zijt... ge hebt ze herkend?
- Ik twijfel, ja, maar ik twijfel aan mijn eigen.
- Ge twijfelt aan uw eigen, waarom?
- Omdat ik ze zie in andere omstandigheden.
- Ja, dan moogt ge ook twijfelen.
- En... dan zag ge... dan zag ge niet dat kleine meisje op de foto, als ge begrijpt wat ik bedoel.
- Ja, daar ben ik volledig van overtuigd, want er zijn dus geen foto's van getrokken in de omstandigheden waarin gij ze hebt gekend. Is het dat?
- (*Knikt ja.*)
- In uw twijfelzaak... kunt ge het nummer aflezen dat op de foto staat waar ge twijfelt? Dat moet ge toch kunnen doen? Ge weet waar hij ligt... waar dat ge twijfelt?
- Ja.
- Zonder kijken... kunt ge hem met uw vinger aanduiden?
- Ja.
- Doe een laatste inspanning en doe het dan.
- P10... Wat?
- Ik weet het niet. Wat hebt ge gezegd?
- Hebt ge het niet gehoord toch? P10! Mag ik nu naar huis?
- Ja, gij moogt altijd naar huis.
- Jaja.
- Wij zullen het verhoor afsluiten.

Het is 14 november 1996, vijf voor zeven 's ochtends. De foto met de, code P10 toont het gelaat van een meisje genaamd Anik D., vandaag 37 jaar oud, gelukkig getrouwd en gezond als een vis. 'Om objectief te kunnen beoordelen wat er daar die ochtend is gebeurd, zou je de videoband van dat verhoor moeten kunnen bekijken', zegt Regina Louf later. 'Het was zeven uur 's ochtends. Ik was het kotsbeu, ik wou naar huis. Indien ik toen Kristien had aangewezen, was ik teruggekeerd en dan was De Baets vast en zeker nog een uur of drie doorgegaan. In mijn koppigheid wou ik hen laten voelen dat ze mij meer tijd moesten gunnen. Ik troost me met één gedachte: als de opvolgers van De Baets dit niet hadden aangegrepen om alles in twijfel te trekken, dan hadden ze vast wel iets anders gevonden.'"

NOTEN

- 1 Bourlet spreekt zijn historische woorden uit op 23 augustus 1996, tijdens een speciaal aan de zaak-Dutroux gewijde live-uitzending van de RTBf. Zijn uitspraak komt er nadat kinderrechtenactiviste Marie-France Botte in de studio hardop de vraag stelt of men de moed zal hebben om alle op bij Dutroux gevonden pornovideo's herkende mensen te vervolgen. 'Dat zal ik zeker doen', zegt Bourlet, waarop Botte repliceert: 'Dat zeggen ze

- altijd.' Het is duidelijk dat Bourlet in feite refereert aan het destijds aan zijn parket ontnomen aandelendossier in de zaak-Cools.
- 2 De twee nationale magistraten blijven tot een eind na middernacht, Michot vertrekt iets later. Bourlet blijft tot ongeveer vier uur 's ochtends. De twee magistraten komen in 1998 om een andere reden in het nieuws. Duinslaeger wordt kabinetschef bij justitieminister Stefaan De Clerck en zal dat ook blijven onder diens opvolger Tony Van Parijs. In de dagen na het aftreden van De Clerck wordt Vandoren in Wetstraatkringen 'getipt' als nieuwe justitieminister. In diezelfde periode wordt de publieke opinie overspoeld door berichten als zouden de verhoren van XI 'gemanipuleerd' zijn. Geen van beiden voelt zich geroepen om daar in het publiek een verklaring over af te leggen.
- 3 Verhoor X1, BOB Brussel, 13 november 1996, pv 116.990. Het verhoor werd naar het Frans vertaald door Emmanuel Vande Broek, 16 januari 1997, pv 100. 132. De woordelijke dialogen zijn door de auteurs ten dele terug omgezet van het Frans naar het Nederlands. Sommige passages zijn authentiek.
- 4 Dat klopt. Marc Dutroux had in 1983 inderdaad twee Duitse herders, zo weet de GPP van Aarlen op 4 december 1996 (pv 2.867) te achterhalen. Informatie, BOB Brussel, 11 december 1996, pv 118.279.
- 5 Verhoor Marc Dutroux, BOB Marche-en-Famenne, 2 december 1996, pv 100.351. 6 XI spreekt hier over het doden van dieren.
- 7 BOB'er Aimé Bille identificeert de twee overleden meisjes uit het Gentse bijna gelijktijdig met de constatering dat de moord op Christine Van Hees nooit is opgelost. BOB Brussel, 28 oktober 1996, pv's 116.256 en 116.257.
- 8 BOB Brussel, 29 oktober 1996, pv 117.545.
- 9 'Hoop' is een van de deelpersoonlijkheden van Regina Louf. Er komt achteraf kritiek op de gekozen psychiaters omdat zij te grote aanhangers zouden zijn van de leer die dissociatieve stoornissen al te makkelijk verbindt aan een verleden van seksueel misbruik. Tijdens de verhoren van 25 oktober en 13 en 18 november zijn de psychiaters Kristien Stiers en Dirk Vanmarcke. Doordat Vanmarcke korte tijd later zijdelings elementen uit het onderzoek openbaart in het weekblad Knack, zal hij worden vervangen door Chantal Van Elsuwege.
- 10 Gesprek met Regina Louf, 29 juni 1998

5 *'Het enige probleem met mij is de tijd.'*

Getuige X1, 18 november 1996

- Is het mogelijk dat ge u vergist van feiten?
- Vergist van feiten?
- Ja, dat ge feiten vermengt?
- Neen, niet vermengen, maar...
- Dus we mogen aannemen dat als ge een feit beschrijft, dat het dan het juiste feit is. Dus dat ge niet...
- Jaja, dat is geen probleem, dat is geen probleem. Maar het enige probleem met mij is de tijd. Het is een, euh... Dat is al even abstract als een driejarige die moet uitleggen wat een kubus is ... Tijd is mijn sterkste kant niet, maar als ik een feit vertel, dan is het, euh, ja ...
- Hebt ge ooit de ouders van Kristien gezien?
- Tenminste... misschien wel, maar niet dat ik wist dat het de ouders van Kristien waren, enfin.
- De dag dat ge naar Brussel komt... tijdens het vorige verhoor hebt ge gezegd: mijn moeder brengt me tot op een parking...
- Ja.
- Ergens, en daar kwam Tony me ophalen.
- Kunnen we vanaf daar hernemen? Wat er dan gebeurt, maar dan ergens in een logische volgorde? Was het een schooldag?
- Een schooldag, o jee, met al dat gespijbel... Dat weet ik eigenlijk niet. Ik heb geen idee (...).
- Vertelt hij u iets?
- Heel weinig. Hij zegt wat ik moet doen, ja. C'est tout.
- Wat vraagt hij u?
- Om hem oraal te bevredigen.
- Spreekt hij zo tegen u, Tony?

- Hm, nee...
- Welke woorden gebruikt hij dan?
- Of ik hem wil afzuigen?
- Hij vraagt of ge dat wilt?
- Nee, nee.
- Nee, gebruik de woorden die hij gebruikt.
- Goh, jeezes, het is niet gemakkelijk om hem te imiteren. Enfin, wat zegt hij precies? Meestal, stereotiep, dus zal dat ook wel zo geweest zijn: Allez, kom poezeke, doe mijn broek open, zuig mij af.' Zoiets.
- En dan rijdt ge? Allez, hij rijdt?
- Hij rijdt, ja, ik niet. Ik doe iets anders. Enfin, nadat hij is klaargekomen, leg ik gewoon mijn hoofd op zijn schoot. Het interesseert mij weinig waar ik naartoe ga. Ik denk dat we er al ongeveer waren toen ik mij recht gezet heb. Maar toen werd ik misselijk. Instappen, aanzetten... zo al die dingen. Daar wordt ge misselijk van. En dan, euh, heb ik gewoon mijn hoofd op zijn schouder gelegd. Ik geloof dat we daar als laatsten zijn aangekomen (...).
- Kijkt ge dan naar de baan?
- Ja.
- Is er iets dat u bijgebleven is van die weg?
- Niets speciaals. Ik heb zoveel weggetjes gezien (...).
- Was dat in de stad?
- Neen, niet echt. Maar het was ook niet de boerenbuiten. Enfin, ja, hoe... hoe moet ik dat gaan beschrijven? Ik weet het niet. Ik zal trachten te beschrijven waar we uiteindelijk zijn aangekomen. Het was een soort grindweg, het was niet echt geasfalteerd, maar ook geen aardeweg. Ik veronderstel dat dat, euh, redelijk smal was en aan de linkerkant waren er bomen. En als ge op het einde waart, had ge de oprit van dat huis, dat zo een beetje schuin liep. Ongeveer zoiets.
- Kunt ge het beter tekenen?
- Misschien. Ik ga eerst eens naar het toilet. Mijn nieren...!

Het is zaterdag 18 november 1996, 20.58 uur 's avonds. Een lichte wrevel is voelbaar, telkens De Baets en Hupez een vraag stellen. Om de een of andere reden is X1 vastbesloten om alles zo vaag mogelijk te houden. Dit verhoor zal uitsluitend gaan over Kristien. De speurders zitten verveeld met de datum van de feiten. Een voorzichtige poging van De Baets om de gebeurtenissen chronologisch te ordenen, is bij het begin van het verhoor de mist in gegaan. Bij herhaling heeft hij haar gevraagd wanneer ze Kristien voor het eerst heeft ontmoet. 'Ik denk, ik denk dat ik ze met vrij onregelmatige tussenpozen gezien heb', stamelt ze. 'Ik denk dat de eerste keer een klein jaar daarvoor was, zeker. En dan met een paar maanden tussen, zo.*2 Het levensverhaal X1 kent blijkbaar maar één houvast: de verhuis, toen ze tien jaar oud was, van Knokke naar Gent. Christine Van Hees werd echter vermoord in 1984, minstens vier jaar later. De Baets blijft proberen, en helpt X1 een beetje.

- Kunt ge dat situeren, met uw leeftijd in die periode? Of met de school, of met het studiejaar, of...?
- Ik weet dat eigenlijk niet meer. Ik was nog vrij jong, ik was wel al uit Knokke. Ik denk kort, euh... kort na Knokke zeker. Ik weet het niet eigenlijk.
- Waarschijnlijk moet het langer, euh... na Knokke zijn. - Ik weet het eigenlijk niet meer. Dat kan. Wanneer? Pff.
- Want in feite zegt ge in het begin van het verhoor dat gij al bij Tony hoort en dat zij bij Nihoul hoort.
- Zij hoort bij Nihoul, ik nog niet echt bij Tony. Ik ben nog niet echt bij Tony. Ik kende hem al wel, maar het is nog niet echt volle bak begonnen. Die tijd... - Denk eens goed na.
- Ik weet het eigenlijk niet meer, goh. Het geeft een euh... - Hebt u vergelijkingspunten?
- Ik zit eigenlijk met ernstige problemen omdat leeftijden voor mij vrij vaag zijn. Het is te zien bij welke personen, alle ja, het is ingewikkeld hoor. Ik weet het niet meer.

Adjutant De Baets zit met een probleem, denken sommige van zijn collega's wanneer ze enkele dagen later het uitgeschreven resultaat van dit verhoor onder ogen krijgen. Tegenover procureur Michel Bourlet, nationaal magistraat André Vandoren en kolonel Henri Berkmoes van het CBO heeft hij de getuigenissen van X1 al min of meer voorgesteld als zijnde een geheel van bewezen feiten. De speurders van het 3KOS die in die dagen niet voor Neufchâteau zijn gaan werken - een minderheid - beginnen nu al gewag te maken van 'collectieve gekte'. De Baets, vinden ze, heeft zich zo al zo ver geëngageerd, heeft zoveel faciliteiten geëist en gekregen dat hij het zich niet meer kan veroorloven om de verklaringen van X1 zelf nog in twijfel te trekken.

X1 beheerst deze avond als geen ander de kunst van het bedenken van afwijkende en/of nietszeggende antwoorden. Euh, euh, ik weet het niet. Ik denk het. Het zou kunnen. Van de afgelegde reisweg heeft ze niks gezien. Of Kristien ouder of jonger was dan zijzelf zou ze niet kunnen zeggen. En toen ze daarginds aankwamen, waren ze 'niet in de stad, maar ook niet op de buiten'. Na de sanitaire stop gaat ze onverstoord door met het debiteren van dit soort antwoorden. Het lijken tot mislukken gedoemde pogingen om een deel van haar oorspronkelijke krediet terug te winnen. Geen van de aanwezigen kan vermoeden dat ze daar een half etmaal later ook op de meest overtuigende wijze in zal slagen.

X1 begint te tekenen. Er is haar gevraagd een beschrijving te geven van de plaats waar de seksuif begonnen is. Wat in de loop van de avond uit haar steeds omvangrijker schetsen naar voor komt, is een paardenmanege. Een hondenhok met een dobermann in. Een alleraardigst landhuisje, verlicht door kleine raampjes met rood-wit geruite gordijntjes. Een koeienvel voor de zachtjes knetterende open haard in het kleine salon en de uitpuilende boekenkast. Het aanwezige gezelschap roept minder idyllische sferen op: Michel Nihoul, Annie Bouty, Marc Dutroux, Michèle Martin, Bernard Weinstein, een onbekende, Tony en de ouders van An.*3 Het eerste beeld dat X1 van Kristien heeft, is een jong meisje dat

naast de open haard in een *Suske en Wiske* zit te lezen. Op de vraag in welk jaartijdje dit allemaal gebeurde, zegt X1 dit: 'Ja, zo warm is het niet, maar het heeft al een tijdje niet meer geregend. Het was zo, zo... dat weet ik niet meer.'

- En in feite was dat in het Brusselse, of bent u door Brussel gereden?*
- Dat weet ik niet. Door Brussel?
- ja.
- Door Brussel?
- ja.
- Nee, door Brussel zijn we niet gereden.
- Rond Brussel?
- Dat kan, ik weet het niet.

Net als Kristien, zegt X1, wordt ze uitgekleeft en verplicht om actief deel te nemen aan het 'feest' dat de volwassenen op gang hebben gefloten. Vrij snel krijgt ze in de gaten dat dit geen gewone avond zal zijn. Het gaat niet goed met haar lotgenote. 'Ze is niet spontaan genoeg. Te nerveus. Ze stelt teveel vragen. (...) Ze was ook zo beschaamd. Ik denk niet dat ze het vreselijk gewoon was om met een groep te werken.' Het is de niet nader geïdentificeerde vader van An die, alsof dat afgesproken is, op een gegeven moment overeind komt en uit een ladekast enkele stukken touw te voorschijn haalt. Hij duwt het X1 in haar handen. De aanwezigen kijken toe. 'Hij legt het in mijn hand. Enfin, surtout, wat ge heel goed ziet... het is een van de spelletjes (...). En zij, ja... bekijken wat ge ermee gaat doen. Nu, ik denk dat dat voor een stuk ons lot bepaald heeft. Ik ben naar Kristien gegaan, ik heb het in haar handen gestoken. Dat was het makkelijkste, dan ben ik van de verantwoordelijkheid af. En ze heeft de bal onmiddellijk teruggekaatst.

- Wat heeft ze gedaan?
- Figuurlijk dan, ze heeft de bal teruggekaatst. Ze heeft dus...
- Teruggegeven?
- Teruggegeven. En dat is hetgene wat zo belangrijk was. Dat bepaalt uw lot hee.
- Wenst u koffie?
- Neen, dank u. Dat is echt zo, dat is echt zo... Dat bepaalt uw lot. Ik vind zoiets, het klinkt banaal, alle, als ge het gewoon zegt, klinkt het zo banaal, maar...

Nauwgezet tekenend wie zich op welke plaats bevindt, beschrijft ze een groepsverkrachting waarbij beiden onophoudelijk worden geslagen met een bezemsteel. X1 vertelt dat ze de opdracht krijgt het meisje op de een of andere manier te doen zwijgen, wat niet lukt. Als een centraal thema loopt dat probleem de rest van de nacht verder door haar verhaal. Telkens ze het hulpgeroep van Kristien ter sprake brengt, benadrukt ze hoe dit bij enkele volwassenen alleen méér agressie opwekt.

Ergens, in de loop van de bewuste avond, hoort ze het getoeter van een auto

aan de afrastering. Tony gaat die openmaken, en wat later komt advocaat E. het landhuisje binnen. Hij gaat bij de anderen zitten, die hun twee seks-slavinnetjes inmiddels een uur of twee respijt hebben gegund. X1 is bij Kristien gaan zitten in een hoekje in het salon. Het kind, zegt ze, is totaal uitgeput en lijkt te slapen. E. heeft een idee: een wedstrijd. De twee meisjes krijgen de opdracht om het snelst het hele mannelijke deel van het gezelschap oraal te bevredigen. De uitslag, zegt X1, ligt al bij voorbaat vast. Zeker wanneer ze na enige tijd merkt dat haar lotgenote niet eens probeert te wedijveren en klappen krijgt van de drie aanwezige vrouwen.

- Hmhm, en daarom heb ik... ging ik in staking. Ik stop ermee.
- Ge wilt niet meer verder doen?
- Ik wil niet meer verder doen. Ik stop ermee. Goh, daarmee ging ik het weer eens bewijzen zeg. Ik redeneerde zo: als ik ophield, slechter dan ophouden, dat kon toch niet. Dus moesten ze naar mij vliegen in plaats van naar haar. Dat was niet zozeer omdat ik haar wou beschermen, het was... (...). Zij was serieus bezig mij het leven zuur te maken. Dus zat er maar een ding op, haar helpen. Dus, niet uit liefdadigheid hoor. Het was niet uit liefdadigheid, enfin. Ik ben dus in staking gegaan en het resultaat was dat zij nog meer kloppen kreeg. Zij werd gestraft voor alles wat ik misdeed, ook (...). Als ge niet in paniek slaat, dan weet ge van: goh... als ge ze laat doen, als ge het over u laat komen, dan zijt ge er binnen dit en zoveel tijd vanaf, maar als ge in paniek slaat, dan... dan kunt ge... allee, dan denkt ge daar niet meer over na, over hoelang het nog kan duren. Dan krijgt ge de volle lading over u.
- Schijnbaar kent Kristien het systeem niet goed?
- Nee, nee.
- Kunnen we dan aannemen dat Kristien niet zo geïnitieerd was?
- Nee.
- Of niet zo lang...?
- Nee.
- ... bezig was?
- Toch niet op dat gebied. En de rest kan ik niet zeggen. Maar ze kent het systeem nog niet goed. Ik weet niet of ge dat begrijpt, waar ik het moeilijk mee heb... Ik heb het moeilijk met het feit dat ze zo onwetend was.

Toetsing van wat X1 vertelt aan het oude dossier over de moord in de oude champignonkwekerij te Oudergem zal enkele weken later duidelijk maken dat Christine Van Hees inderdaad kort voor haar dood in contact moet zijn gekomen met een hoogst ongewoon milieu. Dat weten haar ondervragers nog niet. Ze laten haar praten. Horen plots het woord 'slang' vallen. Kristien moet ooit tegen Michel Nihoul hebben gezegd dat ze daar als de dood voor was. Die uitspraak, zegt X1, is die dag op z'n pertinentie getest.

- Waar komt die slang opeens vandaan?

- Vanwaar dat die komt? Bouty is die gaan halen. Waarschijnlijk zat die in de auto. In het begin, ik weet niet of ge dat weet, maar in het begin was die dus wreed stil. Dat was nog niets. Eens een slang het warm begint te krijgen, begint hij te bewegen. Ik denk dat het vooral daarom is dat ik een griezel heb van slangen. Dan begint dat ding nog te bewegen ook. Toen werd ze helemaal gek. En ik moest haar dus doen zwijgen.

X1 vertelt dat ook zij de behandeling met de slang moet ondergaan. Ze wordt vastgebonden op een tafel. Het beest kruipt over haar. Daar stokt het verhaal. Het is de eerste psychologische krachtmeting met De Baets ('Ge móet het vertellen!'). Het is al na middernacht en uit enkele zijdelingse toespelingen heeft men al kunnen opmaken dat X1 nog niet eens een begin heeft gemaakt met haar relaas. De volwassenen in de villa kleden zich aan. X1 en Kristien krijgen een zwarte satijnen zak over hun hoofden getrokken en worden in hun blootje meegenomen.

- Ze gaan naar huis.
- Wat?
- Dat ze naar huis gaan.
- Wie?
- Euh, die mensen die er waren (...).
- Voelt ge dat ge buiten komt?
- (*knikt ja*)
- Wat voelt ge?
- De kou, ik was zo moe.

Het hele gezelschap, vertelt X1, verdeelt zich over drie auto's. Kristien zit in een andere auto dan zij. Ze heeft geen flauw idee hoe lang ze rijden. Het antwoord dat De Baets na enig aandringen toch krijgt, is minder Loufiaans dan gevreesd: 'Ik denk wel een twintig minuutjes.' Onderweg, zegt X1, wordt er bijna niet gepraat.

- Waar we aankomen? Ik weet het niet. Ik weet het niet aangezien ik nog altijd niets kan zien. Wat ik wel weet, is dat als ge zo met meisjes uitstapt, ge waarschijnlijk niet op straat geparkeerd staat. Als we uitgestapt zijn, hoor ik Kristien zachtjes... Ik weet niet wat ze aan het doen is, maar ...
- Gij hoort haar?
- (*kniktja*)
- Weent ze?
- Ja, ze babbelt zachtjes (...).
- Zijt ge op uw blote voeten?
- (*knikt ja*)
- Als ge uitstapt dan, voelt ge iets onder uw voeten?
- Euh ...

- Voelt ge uw voetjes?*5 Op wat... op wat wandelt ge? Voelt ge het?

- Het is, het is scherp.
- Wat denkt ge dat het is?

- Kleine kiezelsteentjes of zoiets

- Steenslag?
- Hmhm.

- Of plaveien?

- Zoiets.
- Het zijn dus geen plaveien of iets. Het is niet plat. Hebt ge pijn?

- Redelijk, maar ik ben zo gewoon om op mijn blote voeten te lopen dat het mij niet zo...

Voor De Baets en Hupez kan het niet anders of X1 is hier de oude champignonkwekerij aan het naderen. Daar was begin 1984, blijkt later, inderdaad geen gebrek aan steengruis en puin. Toch hebben ze op dit ogenblik nog hun twijfels. Vele maanden later zal De Baets toegeven dat hij er op het moment zelf even geen touw meer kon aan vastknopen. In zijn logica is Christine Van Hees vermoord in een kelder. Tot nu toe heeft X1 het enkel gehad over een huis.'

- U komt ergens binnen ? - ja... Ik kan het niet.
- Komt u ergens... ergens binnen? - Ik doe zo mijn best, maar ...pff.
- ja, u komt ergens binnen.
- Het ruikt er... maar ik weet niet naar wat het ruikt, anders... Kristien vindt mij en ze komt dicht bij mij staan.
- Dus ge zijt binnen, ergens. Is het dat? Of staat ge nog buiten? - (*knikt nee*)
- Ge staat binnen? Allemaal, iedereen?
- Oh, jeezes. Weet ik veel... ik zie niets (...).
- Maar het ruikt anders dan buiten?
- Ah ja.
- Dus buiten ruikt het daar fris? - Hmhm (...).
- Neemt ge geluiden op? Hooft ge iets in het bijzonder?
- Nee, het is, het is... heel vreemd. Niet iets, als ge ergens komt dat ge niet weet waar. Dan probeert ge uit te vinden waar ge zijt. Ge zoekt vertrouwde dingen en het maakt mij bang, omdat ik het niet ken.
- Is het de eerste keer dat gij daar komt?
- Euh...
- Dus ge kent de plaats niet, maar ge ruikt het?
- ja.
- Ge kent die geuren niet?
- Ik weet echt niet waar ik ben, ik weet het niet (...).

- Was er al iemand binnen voor jullie er kwamen? Was daar al iemand?
- ja, maar ik weet niet wie. Een tweetal mensen, denk ik.
- Maar niet van die groep?
- Neen.
- Dus jullie komen daar aan en dan zijn er al twee binnen?
- ja.
- Spreken ze tegen elkaar, zij die er nu zijn? Tegen zij die daar binnen komen? Hooft ge wie er tegen wie spreekt? Wie voert het woord?
-Goh.
- Wie kent de mensen die al binnen zijn?
- Nihoul spreekt met hen (...). Hij vraagt of alles klaar is. Ik weet niet wat dat betekent voor Kristien, maar als hij vraagt of alles klaar is, dan krijg ik toch heel veel schrik... Ze maken alles klaar. Het is precies alsof ze tot een operatie willen overgaan (...). Ik ben zo bang om terug te gaan.
- Ge moet niet bang zijn, wij zijn bij u. Het bestaat niet meer, daar waar ge geweest zijt, het is weg. Verstaat ge het?
- Hmhm.
- Dat bestaat niet meer en wij hebben u nodig opdat ge ons zou zeggen waar het was.

Zij en Kristien, vertelt ze, dragen nog steeds die zakken over hun hoofden. Nadat ze uit de auto stapten, zijn ze een tiental passen vooruit gegaan alvorens ergens 'binnen' te komen. Ze hoort hoe Kristien wordt geslagen. Een van de vrouwen duwt de beide meisjes in een hoek, ergens in het huis waar ze vertoeven. Daar krijgt ze, net als Kristien, een of ander motief op haar lichaam geschilderd. Eens dat gebeurd is, wordt ze terug naar de mannen gebracht.

- Nog altijd binnen dezelfde plaats?
- Nee, ik zeg het toch... maar ik weet niet waar. Ik ben daar een beetje het noorden kwijt.
- ja, het is dat wat ze willen, hee? Dat ge het noorden verliest. Ze doen u lopen?
- Hmhm.
- Moet ge een trap opgaan, of afgaan?
- Ik struikel over zoiets. Het is geen trap. Ik weet het echt niet.
- Voelt ge u marcheren? Het is geen trap. Is het iets anders?
- Over een verhoogje, allez... het is geen trap.' Ik sukkel erover, omdat ze mij niet vooruit geduwd heeft. En vrij kort daarna pakt iemand mij op.

In het huis worden de zakken van hun hoofden getrokken. Tony duwt een mes in haar vagina en vraagt haar of ze van hem houdt. Ook Kristien krijgt het hard te verduren. 'Geloof het of niet', zegt X1, 'de enige persoon op wie ik kwaad werd, was zij.' Haar lotgenote heeft de controle over zichzelf helemaal verloren, bevindt zich in een continue staat van panische angst. Dat maakt het verdere verloop van de avond onvoorspelbaar.' Kristien wordt opnieuw op een tafel vastgebonden.

- Kunt ge eens enkele seconden stoppen? Kunt ge eens rond u kijken? Ziet ge iets? Vergeet even alle personen die er zijn en kijk eens rond u. Ziet ge de ruimte waar ge zijt?
- (*kniktja*)
- Kunt ge die beschrijven of kunt ge... Ziet ge dingen die ge kunt identificeren? Voorwerpen?
- Pff.
- Gaat het?
- Het is zo, het is zo, ja...
- Wat is er?
- Er staat gerief op de grond.
- Er staat gerief op de grond. Kent ge dat gerief
- ja en nee. Er staat een groene bus, er ligt touw.
- Wat ligt er?
- Touw.
- Touw. Wat ziet ge verder? - Ik zie niets meer.
- Die groene bus, is dat in plastic of in ijzer of... Hebt ge die nog gezien, ergens?
- Nee, het zoiets... het is alsof, goh, het is alsof het van het leger is, die kleur.
- Kaki? Ziet ge de grond nu?
- (*kniktja*)
- Ligt er daar een vloer of iets?
- Ik weet het niet.
- Wat ziet ge?
- Ik heb... ik kan... ik kan het niet zien.
- Kunt ge het niet zien? Is het er donker?
- Neen, het is niet zo donker. Het was met kaarsen en zo. Ik kan haar gewoon niet uit mijn hoofd krijgen.

De Baets en Hupez schenken op het moment zelf nauwelijks aandacht aan wat X1 hier zegt. Ze kunnen niet weten dat wat X1 zonet heeft beschreven heel precies overeenstemt met wat de Brusselse GP in de nacht van 13 op 14 februari 1984 in het huis naast de oude champignonkwekerij terugvond. Ze hebben nu meer belangstelling voor de twee onbekende mannen. Een van hen is vooraan in de dertig, spreekt met een onmiskenbaar Antwerps accent, draagt een fototoestel en heeft om zijn hals een gouden kettinkje met daaraan een hangertje met zijn sterrenbeeld: leeuw. Hij draagt een T-shirt zonder mouwen, wat zijn talrijke tatoeages duidelijk zichtbaar maakt. Ze heeft de man al eerder gezien en weet dat hij op zijn borst ook een grote tatoeage van een visarend heeft. Van de tweede persoon kent ze evenmin de naam. Ze schat hem achteraan in de dertig. Hij draagt blond haar in een staartje en valt vooral op vanwege zijn gestalte. `Ze noemden hem De Lange.' Hij is eveneens uit het Antwerpse afkomstig, maar spreekt perfect Frans. X1 zegt dat ze hem al kent van tijdens haar opleiding. Het zijn vrienden van Tony.

Er volgt die ochtend ook nog een uitvoerige beschrijving van `de vader van An', over wie X1 later zal melden dat ze helemaal niet zeker is of het wel de vader is of een minnaar. Ze schat hem vijfenveertig jaar. Hij heeft kort grijzend haar, is niet zo groot van gestalte en spreekt Frans. Tenslotte is er nog een illustere onbekende. Hem schat ze vooraan in de vijftig. Hij heeft lichtgrijs haar, draagt een bril, heeft geen baard en is niet zo groot. Ook hij is Franstalig.

- Gaan we verder doen met Kristien? Wat doen ze met Kristien?
- Pff.. ze leggen haar op tafel (...).
- Is dat een gewone tafel?
- Een gewone?
- ja. Is dat een tafel zoals er een in dat eerste huis stond?
- Plomper.
- Wat?
- Plomper.
- Plomper?
- Zoveel grover.

Kristien, zegt X1, heeft al een keer getracht van de tafel weg te komen. Wanneer dat niet lukt, schreeuwt ze om hulp.

- Ge wordt daar woedend van, echt, ge wordt woedend. Ik loop naar Tony.
- Ge loopt naar Tony?
- (*kniktja*) Ik vlieg gewoon naar hem. Ik vlieg naar hem. Ik heb hem vast, ik schud hem door elkaar. Voor zover dat dat gaat, enfin.
- Hoe reageert hij?
- Ik vraag hem alleen van: hou op, hou ermee op, hou ermee op, alstublieft hou ermee op!... Hoe reageert hij? Hij reageert niet, hij glimlacht alleen een beetje. Totdat hij me vastpakt, euh.
- Wie pakt er u vast?
- Die met zijn tatoeages.
- En wat doet hij met u?
- Hij duwt mij gewoon op mijn knieën. Hij verkracht mij. Eens dat hij bezig is, zij hebben, dat is aan mij voorbij gegaan... ze hebben ondertussen Kristien goed stevig vastgebonden... En als ik zeg, in een konijnenstrik... ze blijft schreeuwen. Ik zie ze met een bijl afkomen.
- Met een...?
- Met een soort bijl, iets in die zin. Ik kan het niet nog een keer. Goh, ze komen met die bijl naar haar en ze willen die op een niet al te zachtzinnige manier in haar vagi na... Ik heb met al de macht die ik had... hebben die bij mij een stamp langs achter gegeven met hun voet. Ik heb mij omgedraaid, ik denk dat ik nog nooit zo recht gezet... zo rap recht gesprongen ben als toen. Ik heb er mijn... ik heb er mijn hand voor gehouden. Het was in mijn hand.
- Dus ge vermijdt dat ze met dat soort mes*9 in de vagina gaan.

- Ge ziet de punt nog altijd (toont een litteken aan haar rechterhand).
- Wat gebeurt er dan? Ziet ge het koord waarmee Kristien is vastgebonden?
- (*knikt ja*)... Hoe moet ge in godsnaam een koord gaan beschrijven, pff.
- Maar is het een koord? Kijk eens goed.
- Ik zal u zeggen wat ik gewaar word, op dat moment. Ik hoor dat ze niet ophoudt met roepen. Ik sta te vergaan van de pijn. Hoe moet ge kijken, denkt ge? Hoe goed moet ge kijken? Het enige wat mij interesseert, is er iets aan te doen. Dat is wat mij interesseert. Ik zeg dat nu wreed kalm... (...)
- Dus, wat doen ze verder?
- Ze doen voort, ze doen gewoon voort. - Wie doet er wat voort?
- Oh... wat doen ze voort... Ze draaien haar op haar buik. Ze verkrachten haar nog een keer.

Een nieuwe dag is begonnen. De Baets en Hupez weten niet goed wat ze van het tot dusver bereikte resultaat moeten denken. Ruim acht uur ondervragen heeft hen weliswaar, eens te meer, een vanwege haar emotionaliteit erg overtuigende getuigenis opgeleverd, maar van iets als een kelder is tot op dat ogenblik geenszins sprake geweest. Zou het niet kunnen dat ze over een totaal andere moord aan het praten is, die volgens een gelijklopend stramien is verlopen? Het kan. Maar kort nadat om 5.45 uur het verhoor wordt voortgezet, begint X1 de twijfels verder weg te nemen.

- Kunnen wij eventueel verdergaan?
- Ik ga proberen het huis te beschrijven. Voor dat ik hier weer in gang schiet... Het is een huis dat ons doet denken aan... niet ver uit de buurt van mijn ouders waren er ook zo'n heleboel huizen die er leegstonden. En daar gingen dikwijls een paar kinderen spelen en zo. Het ruikt ongeveer op die manier.
- Muf?
- ja, als iets dat al een hele tijd niet meer verwarmd wordt en zo.
- Hmm, wak, zoals ze zeggen. ` Wanneer ge daar aankomt, ziet ge dat huis?
- (*knikt nee*)
- Voor u?
- Nee.
- Ah nee, nee, het is juist, ge kunt het niet zien. - Ge kunt het niet zien, ik kan het niet zien (...).
- Ge voelt... en dan brengt Bouty u ergens naartoe. Ge zegt blijkbaar...
- In een ruimte, allez waar we dan uiteindelijk verblijven. Euh...
- En daar, zegt ge, staat er een jerrycan, een bidon, zo groen, kakigroen... Daar liggen koorden op de grond. Ziet ge ergens vensters zitten? Ziet ge deuren?
- Nee, het is donker. Enfin, donker, niet pikdonker, maar het is er euh... er is alleen het licht van de kaarsen. Het doet een beetje, het doet een beetje denken aan, euh, een soort van kelder. Veel schaduw, ja, gewoon dingen die...
- Verlaat ge dat huis nog?

- Achteraf.
- Voor te vertrekken?
- (*knikt ja*)
- Als, euh... dus ge gaat binnen en normaal gezien is het in een huis. Ge hebt... ge hebt dat gevoel en daarna komt ge ergens anders. Is dat dan zo groot... want ge zegt: ge loopt tien passen en dan pakken ze u op en komt ge gelijk in iets wat dieper ligt of zoiets?
- Ik veronderstel dat we door een gang gegaan zijn, of zo, zeker... Ik ben er maar één keer geweest.
- ja, ja.
- Dat is moeilijk om, euh... zo groot, pff, het is alleszins, als ge het met mijn huis vergelijkt, groter (...).
- Bouty neemt u dicht bij haar, zegt ge.
- Ja.
- En ge moet... ze duwt u dus vooruit en dan struikelt ge over iets...
- ja, ik struikel over... ik zal niet zeggen een trap. Het is, goh, een... een... een trede zo.
- En gaat die naar omhoog?
- ja.
- Een trede naar omhoog?
- Ah ja, want ik struikel erover.
- ja, maar is dat een muurtje of zoiets dat daar staat?
- Moest ik dat kunnen gezien hebben...
- ja, maar, nee... ge struikelt tot daar, en dan neemt, ja...
- Het voelt... ik heb het al gezegd. Het voelt... het is steen. Het voelt als arduin zo. Dat zou ik haast kunnen zeggen (...).
- Als ge nu de eerste ruimte laat vallen, de tweede ruimte die ziet ge. De tweede ruimte die ziet ge want op zeker moment trekken ze die zak van over uw hoofd.
- (*knikt ja*)
- En ziet, ziet ge dan...
- Ze is breder... wacht hee... Als ik het vergelijk met mijn living, dan is ze breder. Mijn living is iets van een drieëneenhalve meter zeker? Omdat dat vrij smal is, is die dus breder.
- Nu, ziet ge daar vensters in die ruimte?
- Wacht zeg, ik weet het niet zeker meer, maar hier... de ruimte gaat zo, die muren zijn alleszins toe. Hier is de plaats waar ge binnenkomt. Er hangt geen deur.
- Een... een plaats in de plaats?
- Nee, gewoon, ge gaat binnen, als ge het zo bekijkt. Als ge binnen gaat, komt ge binnen. Gelijk hier waar er een *chambranle is*, een deurgat - een *chambranle*, maar geen deur, pff. Ge komt in een vrij vierkante ruimte. Daar gaan we weer... mijn plattegrondjes (*tekent een plannetje*). Ik denk dat de ruimte ongeveer dat is (...).
- Is het daar, dat muurtje waar ge over struikelt?
- Nee, nee, dat muurtje, die looptrede, die loopt ongeveer hier. En als ik uit die ruimte kom, dan ga ik zo naar daar. Dan struikel ik hier over, en kom ik hier in de...
- De ruimte?

- In de ruimte. Er is een vloer. Het voelt te koud aan om euh... om een houten vloer te zijn. Hier staat die jerrycan. Er lagen nog wat zakken met gerief. Ik ben aan het peinzen waar die zakken staan. Dat is een plastic zak van euh... ik kan het niet volledig lezen, maar volgens mij van de Gamma of zo.

X1 is nooit eerder zo gedetailleerd geweest. De Baets en Hupez weten niet tot wat voor explosieve bevindingen dit tekenwerk later zal leiden. Ze werken nu op intuïtie. Die zegt hen niets anders dan dat hier iemand tegenover hen zit die haar uiterste best doet om zo eerlijk en correct mogelijk een plaats te beschrijven. Anderhalf jaar later, middenin de XI-controverse zal De Baets honderdvoudig hetzelfde verklaren: 'Had ik maar voor mezelf een kopie bewaard van de videobanden van de verhoren. De neiging zou groot zijn om ze aan al die critici te tonen. Hier was niks fake aan. Dit was echt.' Het verhoor gaat verder.

- Liggen of staan daar andere dingen die ge ziet? Dàt daar, ik weet niet. Het lijkt u iets dat niet verwarmd wordt, dat leeg staat, dat wak is. Ziet ge daar andere voorwerpen liggen? Ge spreekt daar van een zak, een plastic zak van Gamma, denkt ge. Ge ziet die jerrycan staan...
- Ik ver... ik veronderstel dat die plaats in betere tijden ooit een soort keuken is geweest. Euh, of een bewaarplaats. Ik weet het niet, daarvoor was hij wat te groot. Mijn grootmoeder had dat ook nog in haar bijkeuken. Er hingen haken in het plafond, een stuk of drie... waar je hesp en zo kon aan hangen."
- Ja, daar ook?
- (*knikt ja*) In het plafond rechts. Rechts in de hoek.
- Tekent ge ze?
- Hier hingen ze... We zouden beter een nieuwe stift kopen om hier... Ik denk dat er hier een deur uit kwam, waar de trap in uitkwam.
- Zijt ge langs die trap afgedaald?
- Nee.
- Hangt er geen deur of zoiets, waar ge een trap ziet?
- In het begin als we er zijn, doet er één de deur open, gewoon om te kijken. Ik zie een deel van de trap.
- Hoe is die?
- Hm?
- Hoe is die trap die ge ziet?
- Een oude trap.
- Een oude trap die naar de kelder gaat, of zoiets?
- Neen, ik denk naar omhoog. Die naar de bovenverdieping gaat, zeker?
- Die muren of het plafond... Als ge die haken ziet, dan ziet ge het plafond ook?
- Het zijn, goh... geverfde plafonds, maar het zijn, euh... het zijn een soort vierkante tegels met latwerk. Dat is... ze liggen niet allemaal meer effen, de meeste zijn kromgetrokken door het vocht. Er staan een stuk of wat kartonnen dozen. Verder staat er niet zoveel speciaals (...). Alles ziet er zo anders uit met zo'n soort licht. Ik weet dat het redelijk bleke muren waren. Veel meer dan dat kan ik er niet over zeggen (...).

- Vorige week zegt ge in uw verklaring dat ze u naar buiten dragen op een trap, herinnert ge u dat?

- Ja, maar ik ben nu aan het peinzen of dat er ergens, allez... of we ergens anders buiten gegaan zijn of dat we binnen gekomen zijn. En waar dat was, allez ja... ik wil bedoelen, op zo korte tijd... Ik weet dat er een trap was, dat hij me gedragen heeft.

De oude kampernoeliekwekerij van Oudergem en de belendende panden zijn in 1989 afgebroken. X1 is dan twintig jaar en woont in Gent. Het is inmiddels al een eind na zessen en liever dan het hierbij te laten, keert De Baets terug naar het lot van Kristien. De houding van X1 slaat weer om. Tussen vragen en antwoorden vallen lange stiltes. X1 legt uit hoe men het meisje even laat ontsnappen - kwestie van valse hoop op te wekken - om haar daarna weer vast te binden op de tafel. Daarop krijgt X1 een mes in haar handen gedrukt, met de instructie haar vriendin om te brengen. Ze wil weglopen.

- Zijt ge zeker dat ge gesneden hebt?
- Als ge wilt weten of ze al dood was... nee, ze was nog niet dood.
- Zijt ge zeker dat ge gesneden hebt?
- Ja, alleen niet door... ik heb niet meer voortgedaan... Ik kon het niet. Ik kon het niet.
- Roept Kristien nog?
- Nee, nee, ze roept niet meer.
- Wat gebeurt er dan?
- Ik ben zo... pff, heel moeilijk, euh... ik kan eindelijk weg. Ze zetten mij ergens in een hoek. Gewoon met mijn handen boven mijn hoofd (...). Iemand, iemand roept mijn naam (...).
- Wiens stem is dat, die roept?
- Tony, en ik keek naar hem. Er is dus als laatst op mij geroepen... maar dat is het niet. - Wat is het dan?
- Ze neemt een spul.
- Een spul? Dat ze gebruikt hebben in dat eerste huis?
- Het is met Kristien...
- Wat?
- Het spul dat ze bij Kristien gebruikt hebben. Dat is het.
- Wat voor spul is dat?
- Waarmee ze het vuur aansteken.
- Wat?
- Waarmee ze het vuur aansteken.
- Een aansteker?
- Neen.
- Een vloeistof?
- Ja.
- Giet ze dat over u?
- (*knikt ja*) En over haar.
- Ja, en wie giet daarmee?

- Oh, hoe heet hij?
- Waaraan ziet ge dat ze nog niet dood is?
- Ik heb haar horen schreeuwen. De rest kunt ge wel raden.
- Wie steekt er het vuur aan?
- Tony, Tony houdt mij vast. Hij heft mij op en hij zegt tegen haar: 'Bouty, als ge nu niet ophoudt met haar te pesten.' (*lange stilte*) Ik kan het niet beschrijven... Ik kan het niet beschrijven, ik weet geen woorden, daarvoor... Ik kan het niet beschrijven (...).
- Ze moeten u gerust laten? En is ze daarmee akkoord?
- Ja, ongeveer. Ze is niet echt, ze is niet echt laaiend..., maar enfin. Ze laat, ze laat mij toch gaan.
- Ze laten u gaan? Naar waar laten ze u gaan?
- Ze steken ze dan in de fik. Ze laten mij gaan, ze nemen mij mee.
- Wie steekt de brand aan?
- Zij.
- Bouty?
- Daarmee was ze mij aan het pesten, met lucifers. - Ze pestte u met lucifers?
- Ja.
- Om u in brand te steken? En uiteindelijk steken ze Kristien in brand? - Hmhm.
- Zijt ge er nog als ze dat doen?
- Tony heeft mij opgepakt en ik kijk over zijn schouder. - Naar waar brengt Tony u?
- Naar de auto.
- In uw poedelnaakte?
- In de koffer ligt mijn sporttas, daar zitten kleren in.
- Als ze, als ze... Kristien in brand steken, is ze dan dood? - (*knikt neen*)
- Als ze die vloeistof over haar gieten, ligt ze dan nog altijd op haar zij?
- Ik weet het niet, waar ze ligt. Ik weet het niet.
- Op de grond? Ligt ze nog altijd op de tafel?
- (*knikt nee*)
- Ligt ze op de grond?
- (*kniktja*)

Buiten is het geluid van de zich op gang trekkende ochtendspits hoorbaar, maar in de verhoorkamer wordt daar geen acht op geslagen.

- Als ge op die plaats zijt, wordt Kristien daar ergens verzorgd, op zeker moment?
- (*kniktja*)
- Door wie?
- Door de moeder van An.
- Door?
- Door de moeder van An.

- Wat doet de moeder van An?

- Haar tampons geven (...).
- Waarom?

- Omdat ze bloedt, omdat het voor het bloed is.

- Ja. En waarom verzorgt de moeder van An Kristien?

- Weet ge dat dan niet, dat dat de mensen hoop geeft, dat ge de mensen vreselijk kunt pesten, zo. Ge geeft ze een beetje, en ge pakt het weer af. Ge maakt ze gek. Daarom.

Er volgt nog een reeks vragen over Kristien, over de rol van Marc Dutroux, over het huis en de aanpalende ruimten, maar de antwoorden worden korter, bitsiger, mismoeziger - zeker wanneer De Baets opnieuw de foto's bovenhaalt. Het gaat om hetzelfde setje van vijf foto's met dezelfde code. X1 heeft daar de vorige keer de verkeerde foto uitgehaald. X1 zegt dat ze dat met opzet deed, omdat ze het verhoor kotsbeu was. Dat is nu niet anders, zo blijkt.

- Mogen we u vragen om de foto's van vorige week nog een keer te bekijken, met een laatste inspanning?
- Oh... oh. Niet dat ik ze gezien heb, maar...
- Wat?
- Niet dat ik ze gezien heb, maar...
- Vorige week zat ze nog tussen de foto's die ge gezien hebt... Zat Kristien bij de foto's?
- Ik herinner het mij toch... ik heb ze toch al gezien als ik Clo gezocht heb, en daar staat ze ook niet tussen... Ik weet het niet meer. Ik wil ze niet meer zien, doe me het mij niet weer aan (...).¹²
- Zullen we ermee stoppen?
- (*kniktja*)

Het is twintig na zeven. Dit is het langste verhoor dat X1 ooit heeft gehad. Tijdens wat een kort afscheid moet worden, nog even napraten, laat X1 plots het woord 'kelder' vallen. Misschien dat ze onvoldoende benadrukt heeft dat een deel van de feiten daar heeft afgespeeld. De Baets en Hupez kijken elkaar verschrikt aan. De een meent zich te herinneren dat ze het ook tijdens het opgenomen verhoor heel even, zijdelings, over een kelder heeft gehad, de ander is daar niet zo zeker van." Terwijl ze overleg plegen, zit X1 in een aanpalende ruimte te zingen. Dat doet ze tijdens de pauzes haast voortdurend. 'We zullen haar nog één liedje laten zingen', zegt De Baets. Om kwart na acht draait de camera weer.

- Wie stelt er voor om naar beneden te gaan? Hoe komt het dat jullie daar opeens...
- Op een bepaald moment zitten ze, zitten ze Kristien achterna.
- Zitten ze Kristien... achterna?
- Achterna. Ik weet niet echt wie dat beslist heeft om... ze jagen haar mee naar beneden.
- Weet ge nog hoe ge naar beneden komt? In uw vorige verklaring zegt ge dat ge een

trap ziet die naar boven gaat.

- De trap gaat naar boven.
- Is er een andere plaats waar een trap naar beneden gaat, of moet ge naar buiten gaan, of...?
- Juist.

- Wacht, ik ga u het plan geven (*geeft haar de tekening van het huis terug*).

- Hier ligt er een trap. (*wijst de trap aan op de tekening*). En die gaat, wacht hee, gaat die naar beneden... die gaat weg van die plaats daar beneden.
 - Van welke plaats?
 - Die gaat zo naar beneden.
 - Van die plaats?
 - Ja. Er is ... dat hier, hee. Dat is een soort houten wand met de helft hout, de helft glas zo ... ondoorzichtig glas (*toont de wand op de tekening*). Ik ga er achteraan, want ik wil haar niet alleen laten.
 - Wie maakt haar los?
 - Nihoul maakt haar los. In het begin blijft ze daar schoon liggen.

- En wie helpt haar om van die tafel af te gaan?
- Ik. In het begin kon ze zelfs niet zo goed gaan omdat ze te lang in dezelfde houding gelegen heeft. Dan gaat ze van de trap (lange stilte)... Ze gaan erachter, en ik wil haar niet alleen laten (...).

X1 vertelt dat ze terecht komt in een grote plaats met een stenen vloer.

- Bouty heeft iets bij.
- Wat heeft ze bij?
- Het is een... het is een soort... het is zo'n soort metalen staaf.
- Kunt ge ze beschrijven of kunt ge er een schets van maken? Ziet ge ze?
- (*knikt ja*)
- Kunt ge ze beschrijven of kunt ge ze tekenen?
- Ze is hol vanbinnen... dertig centimeter lang. En E., en Nihoul... die nemen mij vast, leggen mij op de grond. Bouty, altijd dat...
- Bouty?
- Ik kan het niet.
- Doet Bouty iets met die staaf?
- Ik kan het niet zeggen.

Aarzelend vertelt X1 dat Bouty de staaf boven een kaars houdt en die in haar vagina duwt. Kristien staat op dat ogenblik naast haar, tegen een muur.

- Wat gebeurt er? Doen ze u nog meer pijn? Heeft zij nog andere spullen bij?
- (*kniktja*)
- Zijn die daar ter plaatse gevonden of heeft ze die meegebracht?
- Dat is mij niet zo duidelijk, of ze die meegebracht heeft.
- Ziet ge nog andere dingen die ge kunt beschrijven?

- (*knikt nee*) Ik weet niet of ik ze kan beschrijven.
- Kunt ge ze tekenen?
- (*knikt nee*)
- Wilt ge het proberen?
- Een schaar heeft ze mee...
- Buiten die schaar, wat heeft ze nog mee? Kunt ge zeggen waar het op lijkt, als ge niet kunt zeggen wat het is?
- Ik kan het niet, ik kan het niet.
- Maar ge ziet ze, ge ziet ze toch? Ge weet toch waar ze op lijken? Dan kunt ge ze toch tekenen? Het is misschien gemakkelijker om ze te tekenen dan om ze te beschrijven.

Op haar stoel heeft X1 de vorm aangenomen van een trillend bolletje. Nu en dan verbergt ze haar hoofd in haar armen, slechts occasioneel nog een vraag beantwoordend en geenszins vatbaar voor de logica van haar ondervragers.

- Gebeuren er zaken die sporen achterlaten op de vloer of op Kristien?
- (*knikt ja*)
- Op allebei?
- (*knikt ja*)
- Kunt ge er ons iets over vertellen? - Ze verbranden ons.
- Wat?
- Ze verbranden ons.
- Ze verbranden jullie?
- Ja.
- Met kaarsen?
- En sigaretten.

Er volgt een verschrikkelijke passage die X1 compleet doet blokkeren. De Baets tracht haar op een gegeven moment uit een soort emotionele trance te halen door - geheel tegen de voorschriften in - haar voornaam door de verhoorkamer te laten bulderen: `Regina!'

- Ze is niet meer vastgebonden?
- (*knikt nee*) Nee, want ze laten haar nogal dikwijls los... zodat ze kan weg krabbelen, en dan moeten ze haar terug pakken.
- Maken ze haar uiteindelijk niet terug vast?
- Uiteindelijk wel (...)
- Verplichten ze u dan te kijken?
- (*knikt ja*)
- Tony houdt u vast?
- (*kniktja*)
- En wat doet de vader van An?

- Hij bindt haar vast (...). Daarom moet ze met handen en voeten gebonden zijn.
- Ze slaan haar op haar rug.
- Gij kijkt er naar? Gij moet er naar kijken? Met wat bindt hij haar vast?
- Ik weet het niet. Ik sta daar niet bij stil (...).
- Gaat iedereen dan naar beneden terug?
- Maar ik wil niet!
- Hebben ze dan nog iets gedaan met Kristien?
- Ik denk dat ze bijna dood is.
- Ge denkt?
- Ik denk dat ze bijna dood is.
- Is er iets veranderd aan de houding zoals ze lag, toen ge haar verlaten hebt?
- Iets veranderd?
- Wat?
- Dat weet ik niet. Iets veranderd...
- Is ze nog altijd vastgebonden?
- (*knikt ja*)
- Nog altijd op die manier zoals An haar vader dat gedaan heeft?
- (*knikt ja*)
- Brengen ze haar nadien naar boven?
- (*knikt ja*)
- Wie draagt haar?
- Ik weet het niet meer wie haar draagt. Ik wil eruit, ik wil weg.
- Gebeurt er boven nog iets met Kristien?
- Ah... ja... tot ze sterft.
- Daarnet hebt ge nog gezegd dat ze nog leefde toen ze haar in brand staken.
- Ah, ja. Ze gaan naar boven, tot ze sterft, en dan vervolgt het met die vloeistof.

Licht schijnt door de ramen. De Baets en Hupez zijn nog niet tevreden. Er is nog één klein detail waar ze eerder over gesproken heeft en verder niet wou op ingaan.

- Zijn er nog lichaamsdelen die zwaar gekwetst worden door Nihoul?
- (*knikt nee*)
- Nee? Door iemand anders? Waar?
- Ik kan het niet.
- Maar zeg welke lichaamsdelen.
- Gans de rug.
- Wat?
- Stop de pijn!
- Wordt er iets gedaan met haar armen of haar handen? Door wie?
- Door... oh, door de advocaat.
- E.? En wat doet hij? Wat doet E.?
- Ik kan het niet, nee ik kan het niet.
- Doe een laatste inspanning. Ge gaat hem toch niet sparen?
- Euh...

- Wat doet hij aan Kristien? Wat doet hij?
- Hij...
- Wat doet hij? Laat iemand u helpen.
- Hij doorboort haar handen.
- Hij doet?
- Hij doorboort haar handen.
- Hij doorboort haar handen, haar armen ook? Weet ge met wat?
- Neen.
- Ziet ge hem bezig? Ziet ge hem als hij het doet? Ziet ge het hem doen?
- Hmhm.
- Maar wat doet hij juist?
- Nee, ik wil niet.
- Wat doet E. juist om haar armen te doorboren?
- Ik wil niet. Ik kan niet meer.
- Is hij bezig? Slaait hij met iets? - (*knikt ja*)
- Ziet gij wat hij in zijn hand heeft? Wat heeft hij in zijn hand?
- Ik wil niet, hij heeft een bijl vast.
- Hij heeft een bijl vast? Een pijl?
- Neen.
- Een bijl? En in de andere hand? Wat houdt hij in de andere hand?
- Ik wil niet, ik wil niet.
- Zeg me wat hij in zijn andere hand heeft. Wat heeft hij in zijn andere hand?
- Neen.
- Ge ziet het en ge kent het.
- Ik wil niet.
- Ge ziet het en ge kent het.
- Neen.
- Ge ziet het en ge kent het. Zeg het ons.
- Maar ik kan het niet.
- Toch, ge kunt wel. Gij weet wat hij in zijn hand heeft. Met die bijl kan hij die arm niet doorboren. Dus wat houdt hij in die andere hand? Zeg me wat hij in zijn andere heeft.
- Hij heeft die buis in zijn andere hand.
- De buis die Bouty eerst warm gemaakt had? Is dat die?
- Ja.
- En die slaait hij door haar arm?
- Hmhm. (*lange stilte*)
- Komt ge terug bij ons? Komt ge?
- Ik ben er al (...).
- Gaan we afsluiten?
- (*knikt ja*)
- Wij sluiten het verhoor af op negentien november zesennegentig om vijf voor tien.

- 1 Verhoor X1, 18 november 1996, BOB Brussel, pv 116.991. De weergegeven passages komen uit de integrale Nederlandstalige transcriptie van de video-opname.
- 2 In de Franse vertaling van het verhoor van XI staat een kanjer van een vertaalfout. Daar waar XI duidelijk zegt dat ze Kristien 'een klein jaar' eerder voor het eerst heeft gezien, maken de vertalers ervan: 'C'était quelques ans plus tôt' (enkele jaren eerder). Wanneer de verklaringen van XI later worden getoetst aan het oude dossier-Van Hees wordt de bewering als zou het Brusselse meisje al 'enkele jaren' in een prostitutienetwerk gezeten hebben, aanzien als een bewijs dat XI onzinnig verkoopt-zeker in de ogen van de ouders van het slachtoffer.
- 3 In eerdere verhoren heeft XI An D. omschreven als een meisje dat, net als zij, door haar ouders aan een netwerk werd toevertrouwd.
- 4 Tijdens het vorige verhoor heeft XI de gebeurtenissen zelf al in Brussel gesitueerd.
- 5 In het Frans wordt dit vertaald als 'vos petits pieds', wat de dialoog verkeerdelijk een bijna erotische ondertoon geeft. In de perceptie van bepaalde Franstalige speurders en magistraten zal dit soort details een rol spelen.
- 6 Pas wanneer ze twee weken later het oude gerechtelijke dossier kunnen inzien, komen de speurders erachter dat de feiten zich ten dele afspeelden in een huis naast de oude champignonkwekerij.
- 7 De ondervragers weten het op dat ogenblik niet, maar in de ogen van een van de vroegere bewoners bevat dit ene zinnetje een onomstotelijk bewijs dat XI in het huis naast de oude kampmoeliekwekerij geweest is.
- 8 Het verhoor wordt onderbroken van 2.10 tot 3.00 uur 's ochtends.
- 9 Voor de ongemerkte transformatie van een bijl in een mes bestaan meerdere verklaringen. Volgens de tegenstanders van De Baets werd de getuigenis hier door hem opzettelijk 'bijgestuurd'. Anderen denken aan een verspreking vanwege vermoeidheid - het is inmiddels al bijna vijf uur 's ochtends. In een derde uitleg, van XI zelf, heet het dat 'bijl' in het Oost-Vlaams een omschrijving is die ook kan gelden voor een mes. Het gaat hier in elk geval niet om een vertaalfout, zoals sommigen al hebben geopperd.
- 10 'Wak' is dialect en betekent vochtig.
- 11 In de Franse vertaling van het onderzoek heet het: '11 y avait des crochets dans le plafond, deux, trois...' XI spreekt in werkelijkheid wel degelijk van 'een drietal' vleeshaken. Het grote belang daarvan zal pas later blijken.
- 12 Wie zich écht in het XI-dossier wil verdiepen, moet dit antwoord van XI een keer of twintig lezen. Het is misschien wel het belangrijkste zinnetje uit het hele verhoor, zoals later zal blijken. Wie leest en herleest, zal merken dat XI met 'ze' niet doelt op de foto van Kristien, maar op de hele stapel foto's. Over dit pakketje foto's zegt ze immers heel duidelijk: '...daar staat ze ook niet tussen.' Het correct lezen van de woorden van XI lijkt een futiele bezigheid, maar zal later in het onderzoek een immens belang krijgen.
- 13 XI heeft ergens in het verhoor inderdaad gezegd: 'Dat doet een beetje denken aan een soort kelder.' Wat de gesprekken tijdens de pauzes betreft, is het van belang te weten dat ook die integraal werden gefilmd.

6 *Ik heb een ellendige kerst beleefd*

en een triest nieuwjaar.'

Brief van Christine Van Hees aan Pascal Lamarque, januari 1984

Nooit zal achterhaald worden wie de hulpdiensten gealarmeerd heeft. Een politiemann zal zich menen te herinneren dat de oproep, via de noodlijn 900, kwam van een in die tijd enkel aan gefortuneerden voorbehouden autotelefoon. Technieken om de herkomst van de oproep te achterhalen zijn er nog niet. Het is maandag 13 februari 1984. Om 20.47 uur loopt de melding binnen in de brandweerkazerne nabij de campus van de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Rookwolken in een verlaten huis op de hoek van de Strategiestraat en de Triomflaan. Wanneer de brandweer een minuut later ter plaatse is, is ook 'oude Jef' er al. Jef woont in de buurt, kent de plek als geen ander en legt uit dat hier vroeger paddestoelen gekweekt werden. Onder de zwaailichten en het geronk van generatoren roept iemand dat er een tweede brandhaard is: daar, in een van de kelders. Terwijl de ene ploeg spuitgasten op aanwijzing van Jef het verlaten huis binnengaat, daalt de andere met zaklampen af in de kelder.*1 Norbert Van den Berghe behoort tot de tweede ploeg die vrij snel de oorzaak kan lokaliseren en inziet dat het verdere brandgevaar niet hoeft te worden overschat. Hij ziet een smeulende stapel hout. 'Grote kratten', weet Vanden Berghen nog. 'Twee meter op twee. Omdat het vuur al bijna vanzelf was uitgedoofd, schopten we ertegen.'

Hij ziet een verkoolde menselijke romp. Een deel van het hoofd is weggebrand. Van handen en voeten blijft weinig of niets over. 'Het was een meisje', spreekt de brandweerman na al die jaren met een nog even grote ontzetting. 'Ze lag op haar buik en was naakt. Een deel van haar rug was weggebrand. Haar handen en haar voeten waren aan elkaar gebonden met een soort ijzerdraad, die ook rond haar nek zat gedraaid. Haar benen waren naar achteren gebogen. Verschrikkelijk.' Er is iets dat de luitenant bijblijft: 'Dwars door de polsen van dat meisje had de moordenaar een dikke spijker geslagen.*2 Hij schat de spijker acht centimeter lang en drie millimeter breed. 'Ik ben zeker dat ik meerdere spij-

kers heb gezien, vier denk ik. Ik meen mij te herinneren dat ze in het lichaam van het slachtoffer waren geslagen.*3

Zijn collega Yvan Leurquin is niet zeker of dat echt zo was, maar geeft toe niet lang te hebben gekeken - het was niet iets om lang naar te kijken. 'Ik herinner mij spijkers, maar ik denk dat ze afkomstig waren van de kratten die op het lichaam lagen.' Het hout is verpulverd, het metaal niet. De manier waarop de romp is vastgebonden, deed hem denken aan een gevechtstechniek van de paracommando's: de tegenstrever zodanig vastbinden dat hij zichzelf bij elke beweging van handen of voeten verstikt.*4

De eerste politiemann die ter plaatse komt, is Jacques Dekock, de latere politiecommissaris van Oudergem. Hij is het die het allereerste proces-verbaal opstelt in wat tot anderhalf decennium na de feiten een van de meest besproken affaires uit de hoofdstedelijke gerechtelijke geschiedenis zal blijven. *Le crime de la champignonnière*. Jacques Dekock stelt vast: 'Het lichaam ligt op zijn buik, een ijzeren draad is verschillende keren rond de hals gedraaid en is verbonden met de benen die naar achteren geplooid zijn. Dichtbij het lichaam liggen meerdere houten kisten (...). Vaststellingen bij het slachtoffer: een spijker is in de linkerpols geslagen, twee kleine gaten aan de achterkant van de hals, geen handen en geen voeten meer, bloed komt uit het hoofd, de uiteinden van de onderste lichaamsdelen zijn verbrand en verscheurd (...)*5

Wanneer de deskundigen van het parket die avond ter plaatse komen, merken ze dat de brandweerlui tal van sporen hebben uitgewist. Volgens een van de aanwezigen heeft een van hen - ongetwijfeld met de beste bedoelingen - het lichaam enkele meters verplaatst door er de brandweerspuit op te richten. Wat ze behalve een verkoolde romp in de smeulende hoop terugvinden, zijn enkele persoonlijke bezittingen: juwelen en verkoolde stukjes stof van wat wellicht een slip of een bh is geweest, een metalen draad waarmee het lichaam is vastgesnoerd, een verbrande aansteker, twee metalen plaatjes met een gaatje op het eind, een rode sjaal...*6 Wat zich hier de voorbije uren heeft afgespeeld, is een raadsel. De eerste indruk is dat het slachtoffer uit vrije wil met de moordenaars is meegegaan. Voor het gezelschap in de kelder is afgedaald, zijn ze blijkbaar binnengedrongen in het verlaten huis waar de eerste brandhaard is ontdekt. Daar vinden speurders van de Brusselse gerechtelijke politie een zwarte lederen vest met rode strepen en een sticker van 'Blondie' erop. Verder: een hamer, een koevoet, een 1 meter 80 lang koord, een recipiënt met een amberkleurige vloeistof ('wellicht benzine'), een gescheurde affiche,*7 de verschroete resten van een ringmap, een zak gevuld met zeven mappen met wat verbrande papieren in, een 50 centimeter lange lat waar aan een van de uiteinden ijzerdraad en drie spijkers zijn vastgemaakt, een kleine verroeste emmer met wat verbrande papieren in, een asbak in bruin glas en een sigarettenpeuk met een witte filter.*8 De speurders zullen het huis en de kelder op 21 februari 1984 nog een tweede keer onderzoeken en opnieuw wat voorwerpen in plastic zakjes wurmen. Geen van die stukken lijkt hen een stap dichterbij de dader(s) te brengen.

'Doodsoorzaak onbekend', luidt in de ochtend van 14 februari de voorlop

ge conclusie van de wetsdokters Voordecker en Rillaert. Voordecker is die avond om tien na elf ter plaatse gekomen en heeft met enige moeite het geslacht van het slachtoffer kunnen bepalen. Een jonge vrouw. In zijn allereerste rapport is dokter Voordecker voorzichtig: 'De eerste elementen van appreciatie na een extern onderzoek (...) laten toe te denken dat de doodsoorzaak verband houdt met verstikking of wurging.*9 Hij stipt aan dat het lichaam nagenoeg volledig verbrand is en dat dit elke conclusie hypothekeert. In totaal zullen de wetsdokters drie autopsieverslagen afleveren, met telkens een even nadrukkelijk voorbehoud bij gevolgtrekkingen over de doodsoorzaak. In het tweede, meest gedetailleerde verslag heet het dat het onmogelijk te zeggen is of het slachtoffer nu overleden is door verbranding, verstikking, wurging of andere vormen van mishandeling. Zeker is dat ze elk van die martelingen ondergaan heeft. Wurging wordt nu minder waarschijnlijk geacht, aangezien er geen letsels op het kraakbeen in de hals zijn aangetroffen. Anderzijds worden in de longen geen rooksporen aangetroffen, wat toelaat te veronderstellen dat het meisje al overleden was voor te zijn verbrand. Aan het eind van hun verslag stellen de artsen: 'Wat de geslachtsdelen betreft, en voor zover de staat van verbranding ons dat toelaat, kunnen wij stellen dat we geen sporen van traumatiserende kwetsuren hebben ontdekt. De baarmoeder is leeg en la muqueuse is niet in een periode van menstruatie. De baarmoederhals is die van een Nullipare.*10 In een derde rapport stellen de twee artsen dat het slachtoffer geen maagd meer was en haar dood waarschijnlijk niet te wijten is aan de verbranding, maar aan wurging met de metalen draad.*11 De wetsdokters weten het eigenlijk niet.

De oude kampernoeliekwokerij staat leeg sinds 1972. Het is in twaalf jaar tijd een stadskanker geworden. Gebarsten ruiten, verrotte deuren, vermolmd koterijen. Alleen het huis, waar de vroegere uitbaters hebben gewoond, is nog min of meer toonbaar. Het telt twee verdiepingen, met op het gelijkvloers een grote ruimte waar ooit een soort industriële keuken moet zijn geweest. Via een gang en een tuinpad is die verbonden met de grote kelder. Daar is alles verrot en vermolmd. Als dat te vermijden is, loopt niemand hier alleen rond. Enkele jaren na de moord zullen de ruïnes gesloopt worden om plaats te maken voor sociale woningen. Het dak zal van de kelder worden gelicht en de vloer zal worden geasfalteerd en gerecupereerd als bewonersparking.

Pierre en Antoinette Van Hees horen op dinsdagavond, 14 februari, in het tv-journaal van RTL melding maken van de gruwelijke ontdekking, enkele straten verderop. De schrik slaat hen om het hart. Hun dochter Christine, zestien jaar, is de vorige avond niet thuisgekomen. Het echtpaar heeft onlangs een krantenwinkeltje geopend langs de Diamantlaan en een huis gekocht in de Kapitein Joubertstraat. Hun werkdag begint om halfzeven en eindigt om halfzeven. Ze hebben hun drie kinderen met grote toewijding opgevoed. De oudste is Eric, achttien, dan komt Christine en dan Michel, vijftien jaar. Het zijn drie droomkinderen. Verstandig, zelfstandig, hyperactief. Mede daardoor dachten vader en moeder hun levenswens - een eigen zaak - te kunnen realiseren. Meestal zijn ze

al aan het werk wanneer de kinderen opstaan. Christine had tijdens het weekend gevraagd of ze maandagavond bij haar vriendin Muriel mocht blijven slapen. Dat verzoek was afgewezen. Toch was ze niet thuis gekomen. Wanneer Christine ook dinsdagavond nog geen teken van leven heeft gegeven, gaat Pierre Van Hees aangifte doen bij de rijkswacht. Hij is amper thuis, of daar klinken de begintonen van het tv-journaal. Het duurt tot in de nacht van woensdag op donderdag alvorens de GP hem kan melden dat zijn nachtmerrie werkelijkheid is.

Het was de periode van de new wave. Christine Van Hees, geboren op 6 april 1967, was een dromerige tiener. Ze voerde in de maanden voor haar dood wel eens discussies met haar ouders over kledij en uitgaan. Ze was een sportief meisje. Schaatsen, zwemmen, danslessen. Op haar dertiende leerde ze paardrijden in de manege van het Ter Kamerenbos. Schaatsen deed ze op de schaatsbaan Poseidon te Woluwe, waar heel wat jongeren samenkwamen. Zwemmen deed ze in het vlakbij haar ouderlijk huis gelegen gemeentelijk zwembad van Etterbeek. Daar, op de bovenverdieping, was de vrije radiozender Radio Activité gevestigd. Christine Van Hees ging naar school in Anderlecht, waar ze veel vrienden had, en was daar ook lid van de scouts. Tenminste, dat was wat haar ouders dachten.

Het laatste teken van leven gaf ze die namiddag omstreeks 17.20 uur aan haar vroegere scoutsleider Didier L.B.d.H. Hij stond fotokopieën te maken in krantenwinkel Le Club in de Wayezstraat te Anderlecht. Ze was vergezeld van een vriendin toen ze hem kwam groeten. 'Christine kwam na juli 1983 niet meer naar de activiteiten van de scouts', legt Didier L.B.d.H. de speurders uit. *12 Voor hen wordt dit een eerste indicatie dat het meisje er een soort dubbelleven op na hield. Tegenover haar ouders riep ze ook na juli 1983 meermaals scoutsactiviteiten in als motief voor langere afwezigheden. Chantal V I. is de vriendin met wie Christine om 17.20 uur in de Wayezstraat liep. 'Ze droeg zwarte laarzen', weet Chantal M.I. nog. Daarnaast had ze een paar nieuwe laarzen, net gekocht, bij zich. Over haar vriendin, die jonger was dan zijzelf, kan ze nog iets kwijt dat misschien van belang is voor het onderzoek. Christine had het plan opgevat om op school een theaterstuk op te voeren over een meisje dat wordt ingepalmd door een sekte. Chantal V I. was geknipt voor de hoofdrol, vond Christine. Chantal zelf vond dat maar niks.*13

Het reconstrueren van de laatste uren voor de moord, is een geheel van zekerheden tot aan de metrorit. Chantal V.I. is samen met Christine Van Hees in het station Saint-Guidon opgestapt. Halverwege lijn 1A is Chantal V I. uitgestapt. Normaal moet Christine Van Hees iets voor zessen zijn aangekomen in het station Pétilion. Enkele getuigen hebben haar in de richting van haar ouderlijk huis zien stappen.

Heeft niemand in de buurt dan iets gemerkt? Toch wel. Om 18.45 uur hoort poetsvrouw Yvonne L. vanuit een nabijgelegen school het luide geschreeuw van een jong meisje uit de richting van de oude kampernoeliekwekerij: 'Non, non, non. Arrêtez! Manvan!' Het geschreeuw houdt bijna een kwartier aan. Die jongelui weer, denkt Yvonne, en ze dweilt naarstig verder. Omstreeks 19.05 ziet ze twee mannen, die ze twintig tot vijftig jaar oud schat, de Triomflaan over

steken en in de richting van de VUB lopen. 'Ze droegen donkere kleren en ze leken niet gehaast', relativeert Yvonne L. dat deel van haar verklaring.*14 Een andere buurtbewoonster, Margriet D.P, hoorde eveneens gegil tussen 18.30 en 18.50 uur.*15 Een ander heeft de kreten ook gehoord, maar dan om 19.30 uur. Een anonieme getuige zegt dat ze van haar kapper heeft gehoord dat Christine Van Hees die avond 'gedrogeerd' in de richting van de oude kampernoeliekwekerij liep 'in het gezelschap van verschillende jonge gasten.' *16 Wanneer kapper Raymond D. door de GP op de rooster wordt gelegd, ontkent die bij hoog en bij laag ooit zoiets te hebben gezegd.*17 De omwonenden hebben het niet zo begrepen op de jongelui die nu en dan in de ruïnes aan de Triomflaan joints gaan roken. Dat is wel duidelijk. Zo behulpzaam als de buurtbewoners zijn, zo gesloten blijven sommige vrienden en vriendinnen van Christine Van Hees. Telkens de GP'ers gaan polsen naar spijbelgedrag, ontmoetingsplaatsen en kalverliefdes, komen ze terecht in een wonderde wereld waar iedereen iets te verbergen lijkt te hebben.

Elf dagen na de feiten verhoren de GP'ers Nathalie G. Zij kent Christine Van Hees al van toen ze allebei vier jaar oud waren. 'Ik weet dat ze haar ouders niet altijd de waarheid vertelde', zegt Nathalie G. 'Ze heeft in januari vier dagen gespijbel omdat ze de school beu was. Rond Kerstmis heeft ze haar ouders verteld dat ze er een weekend opuit trok met de scouts. In feite is ze daar helemaal niet naartoe gegaan. Ze overnachtte in een café in de streek van Soignies. Dat heeft ze mij zelf verteld.*18

Jean-Claude J. heeft kort voor haar dood lang met Christine Van Hees gepraat. Dat was tijdens de bosklassen in het Waals-Brabantse Froidmont, nabij Rixensart, van woensdag 8 tot vrijdag 10 februari. Ze beklomg zich er toen over dat haar ouders haar zo weinig vrijheid gunden, weet hij nog. Ze had een vriendje, Pierre S., en ze gebruikte haar vriendin Muriel A. als voorwendsel om hem vaker te zien dan haar ouders haar toestonden. Dan zei ze dat ze bij Muriel A. zou blijven slapen. 'Maar Muriel heeft me gezegd dat ze Christine al twee maanden niet meer gezien heeft.*19 Dat is dan weer wél een zekerheid: nagenoeg alle leerlingen die deelnamen aan de bosklassen, bevestigden dat Christine Van Hees daar aanwezig was. En tijdens het daaropvolgende weekend zat ze de hele tijd thuis.

In de archieven van het Instituut Maria Onbevlekt te Anderlecht vinden de GP'ers de bevestiging van wat Nathalie G. beweert. Christine Van Hees heeft aan haar klastitularis een doktersattest overhandigd voor de periode van 20 tot 24 januari 1984. Niemand weet waar ze die week is geweest. De arts die het attest afleverde, is dokter Hallard. Hij doet dat op 25 januari 1984. Met terugwerkende kracht dus.*20 De ouders Van Hees hebben nog nooit van deze dokter gehoord. Er is nog meer wat ze niet weten. De laarzen waarmee hun dochter maandagmiddag aankomt op school, hebben ze nog nooit gezien. Ze heeft die blijkbaar op de dag van haar dood gekocht, of gekregen van iemand. Wat wel bekend is, is dat Christine Van Hees inderdaad een vriendje had, Pierre S. Ze was van plan om hem die zondag voor te stellen aan haar ouders, maar daar wilden zij niks van weten, vertelt haar broer later. Ze was nog te jong, vonden ze. Pierre S. wordt

door de GP slechts één keer vluchtig verhoord. Dat gebeurt kort na de moord. Pierre S. verklaart dat hij haar in de zomer van 1983 heeft leren kennen, na een uitstap met de scouts naar Ierland. Hij woont zelf in Soignies, heeft haar in totaal een keer of twintig gezien en is eind 1983 één keer met haar naar bed geweest.*21

Pierre S. kan maar partieel de bestaansredenen zijn van de onbekende kant van haar tienerleven. Het is niet voor hem dat ze in de maand januari een week lang wegblijft op school. Soignies is een heel eind van Brussel vandaan en niemand heeft haar daar opgemerkt. Pierre S. zat overdag gewoon op school. Wie waren haar onbekende vrienden, als ze die had? In de avond van 14 februari heeft vader Pierre Van Hees de speurders een brief overhandigd die hij op de kamer van zijn dochter vond. Hij is getiteld 'Brief aan Party, telt twee pagina's en eindigt als volgt: 'Ik ben niet thuis op het nummer 24, ik ben daar waar ik liever niet zou willen zijn. Ik mis de ambiance en de kameraden van de gemeenschap enorm, zodat ik wegzink in een diepe luiheid/nostalgie.'*22

Als Christine Van Hees geheimen had, dan heeft ze die gedeeld met Muriel A., zeggen klasvriend(inn)en. Anderen wijzen Patricia S. aan, de meer dan vermoedelijke Party. Over haar zullen de speurders via klasgenoten vernemen dat zij kort na de moord her en der is gaan verkondigen dat ze weldra iemand zal ontmoeten die 'meer weet'. Patricia helpt de onderzoekers geen stap vooruit. Ook zij vindt dat ze beter eens hun licht kunnen opsteken bij Muriel A. Ze haalt de schouders op wanneer men haar vraagt wat Christine Van Hees kan hebben bedoeld met 'de gemeenschap'. Patricia S. bevestigt alleen wat de speurders al weten. Ook die ochtend voor haar dood, maandag 13 februari, heeft ze gespijbeld. Haar klas bracht die ochtend een geleid bezoek aan het justitiepaleis in Brussel. Christine kwam niet opdagen. Ze is iets voor enen 's middags op school aangekomen met, inderdaad, een paar nieuwe laarzen. Groen, en in daim, weet , Patricia S. nog. Zij heeft haar vriendin voor het laatst gezien aan het eind van de lessen, om 16.30 uur.*23 Patricia S., zegt een andere klasvriendin later, trok wel eens op met een 18-jarige jongen met een punkkapsel.

De punks. Iedereen praat erover, niemand kent ze. Maar het volstaat hun uiterlijk te aanschouwen om te veronderstellen dat ze niets goeds in hun schild voeren. Dat doet de Brusselse onderzoeksrechter Michel Eloy. Tenminste, in zoverre hij daar tijd voor heeft. De moord op Christine Van Hees gebeurt middenin een golf van aanslagen van de linkse terreurgroep CCC. Ook dat onderzoek is aan Eloy toevertrouwd. Geen enkele keer zal Eloy de ouders ontvangen. Antoinette en Pierre Van Hees kunnen zich geen advocaat veroorloven. Alsof de duivel ermee gemoeid is, wordt er kort na de feiten ingebroken in hun winkel, is er een probleem met de verzekering en zijn ze meer dan een miljoen armer. De banken gaan moeilijk doen over de lening van hun huis. Pierre en Antoinette Van Hees trachten te werken om te vergeten maar vergeten helemaal niet. Nooit. Als ik aan die periode terugdenk, of er gewoon maar even over praat, dan voel ik me daarna twee dagen ziek', zegt Antoinette Van Hees. 'Niemand trok zich wat van ons aan. Als we de onderzoeksrechter of een van de speurders al eens te spreken kre-

gen, dan lieten ze ons voelen dat het al teveel was dat we belden.'*24

Er is iets unieks aan de wijze waarop de Brusselse GP het onderzoek voert. Tegen alle logica in worden er twee onderzoeksleiders aangeduid: Georges Ceuppens en Guy Collignon. Dit heeft als onaangename gevolg dat bepaalde pistes tweevoudig worden onderzocht, andere helemaal niet. Het leidt ook tot een situatie waarbij de leidinggevende magistraat nauwelijks nog iets in de pap te brokken heeft. Zoals dat bij de GP zo vaak het geval is, wordt de 'doorbraak' geforceerd via een informant. Het gaat om de baas van een café waar sommige GP'ers regelmatig over de vloer komen. De cafébaas vertelt dat enkele jongeren aan zijn toog hun mond voorbij gepraat hebben. Christine Van Hees, zegt hij, is vermoord door een bende punks die zich in het centrum van Brussel ophouden in een kraakpand. Een van hen - 'een zekere Jérôme' - is sinds 13 februari van het toneel verdwenen. En, weet de cafébaas nog, er is ook een Latijns-Amerikaans muziekgroepje bij de zaak betrokken.*25

Naarmate de weken verstrijken, gaat het roddelcircuit zijn culpabiliserende gangetje. Heeft dat meisje het niet een beetje zelf gezocht? Waarom droeg ze zo graag zwart? Bij de GP lopen tips binnen waarin wordt gemeld dat Christine Van Hees wel eens 'gezien' is tussen een groepje punks op de trappen van de Beurs, of in de Brusselse Agora-galerij, waar in die tijd enkele in extravagante kledij gespecialiseerde winkeltjes zijn. De GP verricht her en der huiszoekingen bij jonge punks, maar die leveren niets op. Het idee dat dit tuig de moord op zijn geweten heeft, werkt begeistert - en niet alleen bij de GE. Op 26 april 1984 biedt de 17-jarige Serge S. zich spontaan aan bij de mobiele brigade van de Brusselse rijkswacht. Hij meldt dat hij heeft 'horen zeggen' dat de dader een 1 meter 80 hoge punker is. Hij is te herkennen aan zijn blonde haar met een knalrode streep erin. De rijkswacht heeft enkele foto's liggen en kijkt: daar is de man die ze hebben moeten. Alain Lenglet, 20 jaar oud, wonend in Oudergem.

Wanneer Alain Lenglet diezelfde dag op de rooster wordt gelegd, ontkent hij over de hele lijn, maar verhoogt hij wel de spanning. Ook hij weet iets. Vrienden van hem hebben Christine Van Hees gekend en vertelden dat de moord het werk is van een sekte. 'De Rode Sekte of iets van die strekking.' De sekteleden, zegt Lenglet, lopen rond in grote rode kappen en zijn vriend, die zich Le Petit Tondu laat noemen, weet er nog méér over. Deze punk komt ook wel eens in de Agoragalerij en las nooit kranten, behalve dan - verdacht - in de dagen na de moord op Christine Van Hees. Le Petit Tondu, kan Alain Lenglet nog vertellen, trekt regelmatig op met de Irokees.*26 De speurders worden nu al urenlang van het gegoochel met pseudoniemen, maar kunnen achterhalen dat met Le Petit Tondu wordt bedoeld op de pas zeventien geworden Serge Braeckman en dat de Irokees niemand anders kan zijn dan de negentienjarige Serge Clooth.

Op 22 mei 1984 verricht de Brusselse GP een huiszoeking in een kraakpand langs de Brand Whitlocklaan 161 in Sint-Lambrechts-Woluwe. Daar is een leegstaand huis waar Braeckman en Clooth tot voor kort verbleven. Behalve een opiumpijpje en de restanten van enkele joints, vinden de speurders in het pand ook een geplastificeerd schoolschrift waar niks in geschreven staat, maar waar duide-

lijk bladen uit gescheurd zijn.*27 Uit gesprekken met klasvriendinnen is inmiddels gebleken dat Christine Van Hees een geheim dagboek bijhield en dat de `brief aan Party daar op de een of andere manier deel van moet hebben uitgemaakt. In dat dagboek, denken de speurders, moet de sleutel naar de opheldering van dit mysterie zitten. Wanneer het blanco schoolschrift aan Pierre Van Hees wordt getoond is hij zo formeel als hij maar zijn kan: zijn dochter had er ook zo een.*28 In het huis aan de Brand Whitlocklaan worden ook enkele notities meegenomen. Enkele daarvan dragen de naam van een zekere Clochard, alweer een andere punk.

Braeckman en Clooth vinden is makkelijker gezegd dan gedaan. Ze hebben geen adres en zitten waarschijnlijk in alweer een ander kraakpand. Naarmate de speurders hun licht opsteken in het punkmilieu, begint het er meer en meer naar uit te zien dat de opheldering van de eerste satanische moord in België een feit aan het worden is. Muriel C., een punkmeisje met de naam Moustique, zorgt voor sensatie. `Le Petit Tondou heeft een flesje rond zijn hals hangen dat as bevat en dat hij gekregen heeft van een Franse druïde', zegt ze. Er zit ook een vrouw mee in de slag die thuis zwarte missen opvoert, daar een écht menselijk skelet heeft staan en persoonlijke geschillen beslecht met spelden en een rituele pop. Ook een zekere Beëlzebub en Lucifer zijn bij de zaak betrokken.*29 De vader van Moustique geeft de speurders de raad om zich te interesseren voor de man met wie Serge Braeckman optrekt. Die is ook al met zwarte magie bezig, zo heeft hij begrepen toen Braeckman hem vertelde hoe fijn het was geweest toen ze samen bij kaarslicht een kip hadden gewurgd. Wanneer de speurders zich een weg banen door het doolhof van punks, wekt de achttienjarige Sylvia Rossi hun aandacht op. Zij is goed bevriend met Clochard. Net als zovele anderen zegt ze Christine Van Hees nooit te hebben gekend en van de hele zaak niks af te weten, maar tijdens een huiszoeking komen ze terecht op een verduisterde meisjeskamer vol kaarsen, spinnenwebben en doodskoppen.

Wanneer Braeckman op 30 mei 1984 wordt opgepakt, valt hij compleet uit de lucht. Hij legt bereidwillig uit wie hij in het milieu van punks en skinheads zoal frequenteert en dat zijn broer Christine Van Hees vaag heeft gekend. Op 28 juni wordt Clooth in Eupen gearresteerd.*30 Vader en moeder Van Hees lezen het kort daarna in de krant. Het zint hen helemaal niet dat daar in de meest affirmatieve termen wordt gesteld dat hun dochter in de weken voor haar dood zou zijn opgetrokken met snuivende en spuitende punks. Op 27 juli gaat Pierre Van Hees zijn beklag maken in de kantoren van de GP.*31 In plaats van wat begrip of een open gesprek, oogst hij weinig tactvolle opmerkingen over zijn dochter.

Het is inmiddels zomer geworden en de overuren die de politiediensten eerder op het jaar dankzij Bende van Nijvel en CCC opstapelden, laten zich voelen. Een door Eloy gegeven bevel voor een huiszoeking bij en een reeks verhoren van Clooth wordt door de GP genegeerd. Nu valt er met de Irokees ook niet veel te beginnen. Hij is verslaafd aan lijm en kraamt tijdens de eerste verhoren alleen wartaal uit. Naast het schriftje, bevindt het meest bezwarende element zich op zijn borst. Daar staan negen letters getatoeëerd: `Christine'. Alles wijst erop dat

het er enkel nog op aankomt rustig af te wachten tot hij bekend.

op 30 juli wordt Clochard verhoord. De man van wie de naam in nogal wat notities van de twee hoofdverdachten opduikt, blijkt Marc Duriau te heten, is negentien jaar oud en wijst vooral Serge Braeckman met de vinger: `Hij heeft me

zelf verteld dat hij haar verbrand heeft, dat hij benzine over haar gegoten heeft en dat hij haar heeft vastgebonden met prikkeldraad.' Zelf, zegt hij, heeft hij met de hele zaak niks te maken.*32

Serge Clooth, negentien jaar, is een opvallende figuur. Knalrode hanenkam, metaal in de oren, legerlaarzen. Hij heeft al verschillende misdrijven achter zijn naam staan en is in 1983 veroordeeld tot twee maanden cel wegens diefstal met

geweld. In een psychiatrisch verslag heet het dat Serge Clooth `ernstig mentaal gestoord' is en `geen controle heeft over zijn daden'. Dat laatste zullen de GP'ers aan den lijve ondervinden.

In de avond van 12 september ziet het er nochtans allemaal veelbelovend uit. Na een urenlange ondervraging, waarbij hij aanvankelijk volhoudt dat hij Christine Van Hees nooit heeft gekend, gaat hij door de knieën. Hij heeft het meisje eind januari voor het eerst ontmoet, zegt hij. In het gezelschap van Moustique hing ze rond in de Agora-galerij. `Die Christine was een oude flirt van Kleenex', zegt Serge Clooth. Kleenex hebben de speurders inmiddels al kunnen identificeren: Alain Debois, eenentwintig jaar. Kleenex dankt zijn lapnaam aan zijn voorliefde voor meisjes van zestien. Hij pikt ze op en laat ze weer vallen als papieren zakdoekjes. Clooth zegt dat hij Christine Van Hees na eind januari nog een paar keer heeft gezien, samen met Moustique, Clochard en enkele anderen. Die avond, 13 februari, zag hij haar omstreeks 17.30 uur aan het metrostation Montgomery. `Ze was samen met Alain Lenglet, Vicious en een vriend van Lenglet.' De hele groep maakte een wandeling naar de esplanade van de VUB en trok naar een verlaten terrein met een grote kelder. Daar, zegt Clooth, begonnen Lenglet en zijn onbekende vriend het meisje lastig te vallen. Ze werd verkracht en gefolterd - hijzelf keek alleen maar toe. Volgens Clooth was het de onbekende die haar vastbond met ijzerdraad en besloot haar te verbranden. Wat Clooth niet kan verklaren, is het schrift dat in het door hem betrokken pand gevonden werd. Daar weet hij niets van af.*33 Wanneer Clooth die dag Vicious identificeert als Renaud Thill, lijkt de zaak opgelost. Wie precies wat deed, is nog een raadsel, maar voor Ceuppens en Collignon lijkt het nu nog slechts een kwestie van arresteren en confronteren .34

Diezelfde avond gaat Serge Braeckman terug de nor in, ook al blijft hij ontkennen .35 Iets voor middernacht wordt Muriel C., alias Moustique, opgepakt. Zij verklaart dat Clooth en Braeckman haar ooit in een café hebben verteld dat zij Christine Van Hees hebben vastgebonden met kettingen en in brand gestoken. `Maar dat heb ik nooit geloofd.'*36 Ook al zijn er nu sterke verdenkingen in de richting van Clooth, Lenglet, Braeckman en Thill, blijft het gissen naar een motief om het meisje zo gruwelijk toe te takelen. Op 15 september bedient Serge Clooth zijn ondervragers opnieuw op hun wenken. Hij legt uit dat het in feite ging om een uit de hand gelopen `inwijdingsritueel', waarop een twintigtal punks

betrokken waren. Christine Van Hees, zegt hij, wou er vandoor gaan. Ze wou de politie verwittigen en daarop besloten Lenglet en Vicious dat ze op rituele wijze het zwijgen moest worden opgelegd. De punkpseudoniemen vliegen de speurders nu om de oren - twintig in totaal - maar veel geloof kunnen ze aan deze versie niet hechten. Ze denken dat Clooth zijn eigen rol tracht te minimaliseren.*37

In een praatvaardige bui levert Serge Clooth hen op 28 september 1984 een niet minder sensationeel maar toch iets ernstiger klinkend motief. Alain Lenglet heeft me verteld dat Christine Van Hees op de hoogte was van een aanval op een kazerne, in Oostende of in Vielsalm', zegt hij, nu met grote nadruk beweerend dat hij zelf alleen in de buurt was en zelf niet aan de moord deelnam. 'Het was de bedoeling dat men wapens zou stelen die zou dienen voor hold-ups. Ik ben ervan overtuigd dat dat meisje om die reden geëxecuteerd is.'³⁸ Clooth vermeldt in zijn relaas enkele details over de oude kampernoeliekwekerij en versteekt zo de vermoedens dat hij toch de hoofddader is. In deze nieuwe versie duiken alweer enkele nieuwe namen op. De hoofddaders, zegt Clooth, dat waren Coco en Lenglet. De GP heeft in 1984 duidelijk niet veel zin om zich voor andere verdachten te interesseren dan de punks. Een andere piste, die in het begin van het onderzoek maar heel even werd gevolgd, berustte op de correspondentie die Christine Van Hees voerde met Pascal Lamarque. Hij was een jongen van negentien. Ze had hem in de herfst van 1983 op een trein ontmoet. Lamarque was op weg naar de gevangenis om er een straf uit te zitten en smeekte haar om nu en dan te schrijven. Hij schreef haar negen keer, Christine Van Hees antwoordde vier keer. Haar brieven werden teruggevonden in haar kamer. Op 20 december 1983, minder dan twee maanden voor haar dood, schrijft Christine Van Hees dat ze van huis wil weglopen en haar levensstijl drastisch veranderen: 'Ik smee je, vraag me niet waar. Vraag me niet waarom, en nog minder waarom ik niet meer kan schrijven.' In de brief staan ook enkele regels waaruit op te maken valt dat ze getuige is geweest van een conversatie - 'en ik ben zeker van wat ik hoorde' - die ze beter niet gehoord had. In een volgende brief schrijft ze: 'Ik heb een ellendige kerst beleefd en een triest nieuwjaar. Maar tussen de twee was het echt fantastisch want ik heb de Liefde van mijn leven ontmoet.' In de brief verklapt ze dat het gaat om een jonge paracommando.³⁹

Op 28 september wordt Serge Clooth voor onderzoeksrechter Eloy geleid. Het is de bedoeling dat Clooth zijn spectaculaire onthullingen, gedeeltelijke bekentenissen zelfs, daar zal herhalen. Dat is precies wat Clooth niet doet. Ja, hij was die avond in de kampernoeliekwekerij. Hij dreunt opnieuw een heel repertorium bekende en onbekende punknamen af. Ze hadden daar samen een sigaretje gerookt en wat gedanst. 'En toen is dat meisje tegen een balk gelopen. We dachten dat ze dood was en hebben haar daar achtergelaten.' Punt. Einde van het verhaal. Hoe Eloy en zijn speurders ook op Clooth inpraten en erop wijzen dat hij de vorige dag iets totaal anders heeft verklaard: het helpt geen zier. En Moustique dan? En Vicious en Le Petit Tondou? 'Oh, die heb ik erbij gelapt omdat ik met hen een eitje te pellen had.' Wanneer Clooth later op de dag wordt

verhoord door de GP, bekent hij plots dat hij Christine Van Hees kort voor haar dood wel verkracht heeft, maar dat Alain Lenglet de moordenaar is.*40

Eind september zijn er vier punks gearresteerd: Serge Braeckman (Le Petit Tondou), Serge Clooth (de Irokees), Alain Lenglet en Renaud Thill (Vicious). Het zal de speurders stilaan worst wezen hoe de punks zich noemen. Voor hen is het duidelijk dat de punks de moord hebben gepleegd, de vraag is alleen welke. Het is in die sfeer dat de GP met afgrijzen kennisneemt van het feit dat een van de vier een ijzersterk alibi heeft. Renaud Thill vervult zijn militaire dienst in Duitsland en staat op de datum van 13 februari 1984 ingeschreven als zijnde aanwezig. De speurders denken dat er geknoeid is met het register, maar krijgen na enkele weken van het gerechtelijk lab en van de militaire overheden te horen dat ze zich vergissen. Thill mag beschikken. Op 3 oktober 1984 worden Clooth en Lenglet met elkaar geconfronteerd. Coup de théâtre. De twee hoofdverdachten, waarvan werd vermoed dat ze elkaar naar het leven stonden, zijn het plots roerend eens. Al wat ik tot nu toe verklaard heb, is verzonnen', zegt Serge Clooth. 'De details die ik u heb gegeven komen uit mijn verbeelding of vloeien voort uit de informatie die ik van u, verbalisanten, heb gekregen.' Alain Lenglet herhaalt dat hij Christine Van Hees nooit heeft gekend.*41

Nieuwe zoektochten naar getuigen in het punkwereldje leveren echter steeds minder op. Midden oktober blijft er nog slechts een min of meer betrouwbaar ogende getuige over die de moord op Christine Van Hees in verband brengt met Lenglet en Clooth. De getuige heet Dominique L.. Hij is een 23-jarige medewerker van Radio Activité en vaste klant in het café Les Bouffons. Daar, zegt Dominique L., zag hij Christine Van Hees in het gezelschap van Alain Lenglet en een jonge paracommando die Goossens zou heten. Ook een zekere Thierry D. maakte volgens hem vaak deel uit van dat gezelschap.*42 Thierry D. komt echter met een heel ander verhaal. Volgens hem was dit 'een politieke moord'. Christine Van Hees was in contact gekomen met een extreem-rechtse groupuscule, weet hij te vertellen.

Op 16 november 1984 biedt de grootmoeder van Serge Clooth zich aan bij de rijkswacht van Kelmis, in Duitstalig België, waar de familie vandaan komt. Ze wil een verklaring afleggen. Onlangs heeft haar zoon Stanley, de vader van Serge dus, het bezoek gekregen van een jonge Brusselse advocate. Volgens haar is gebleken dat de GP haar kleinzoon tot bekentenissen heeft gedwongen door hem drugs en alcohol toe te dienen. De rijkswacht van Kelmis neemt ook de verklaring op van Stanley Clooth. Hij is overtuigd van de onschuld van zijn zoon, maar heeft weinig hoop: 'Hij heeft me gezegd dat het hier om een politieke affaire gaat. Daarom is hij bang om namen te noemen.'⁴³

Op 26 november 1984 gooit Serge Clooth in de lokalen van de Brusselse GP een pot vol sanseveria's tegen de grond. Hij krijgt een zenuwcrisis, tracht zich van zijn handboeien te bevrijden en begint te wenen als een kind. Een hele ochtend

lang heeft hij zitten uitleggen dat alles wat hij tot nu toe verklaarde hetzij verzonnen was, hetzij hem voorgelezen door de GP'ers. Zijn ondervragers hebben

hem met een monnellachje zitten aankijken. Hoewel hij daar zelf niet van op de hoogte is, heeft Serge Clooth gegronde redenen tot razernij. Bij een vorige gelegenheid heeft hij ooit eens alibi opgegeven voor zijn bezigheden op 13 februari 1984. Zelf is Clooth te verward om zijn strafdossier aandachtig te lezen, maar indien hij dat zou doen, zou het hem moeten opvallen dat het is nagetrokken en - wonder wonder - nog blijkt te kloppen. Hij heeft op 13 februari, de dag van de moord, zijn rechterhand gebroken en is naar het militair hospitaal van Nederover-Heembeek getrokken om die in het gips te laten steken. Een attest van het ziekenhuis bevestigt dat.*44 Die avond was zijn eerste zorg de toestand van zijn hanenkam. Een vriendin heeft die toen zitten bijkleuren in het toilet van de Quick aan de Agoragalerij. En zie: de uitbater van de Quick is door de GP verhoord en meent zich effectief te herinneren dat hij het hinderlijke stel uit zijn zaak heeft verjaagd.

Op 14 januari 1985 bekent Serge Clooth dat hij die avond samen met zeven anderen een 'zwarte mis' heeft opgevoerd waarbij Christine Van Hees 'aan Satan is geofferd'. Na een groepsverkrachting is ze vastgebonden, gekruisigd en in brand gestoken. Nadien hebben hij en z'n vrienden, vier jongens en drie meisjes, haar kleren verbrand in het huis naast de kampernoeliekwekerij. Clooth geeft nu een reeks details - de kleur van haar ondergoed, de kreten die ze uitbracht,... - die aantonen dat hij de mosterd wel érgens vandaan moet hebben.*45 Op 16 januari 1985 herhaalt Clooth tegenover de onderzoeksmagistraat zijn bekentenis en zweert hij dat dit 'zijn laatste en enige juiste versie van de feiten' zal blijven. Alsof het tegendeel nog zou kunnen verbazen, trekt Serge Clooth zijn bekentenis op 17 juni 1985 weer in.

Niet alleen het onderzoek, maar ook de coordinatie ervan is in een sukkelstraatje terecht gekomen. In januari 1985 wordt onderzoeksrechter Eloy getroffen door een hartaanval, en later ook door een zenuwinzinking. Vijf maanden lang neemt hij ziekteverlof, om dan plots ontslag te nemen en zonder een woord uitleg te vertrekken naar de Seychellen. Er verstrijken nog enkele maanden alvorens op 1 oktober 1985 in de persoon van Jean-Claude Van Espen een nieuwe onderzoeksrechter wordt aangesteld.

Voor de 38-jarige Van Espen wordt het een van de eerste dossiers waar hij vanuit zijn nieuwe functie mee te maken krijgt. Moord en doodslag. Het is niet echt zijn cup of tea. Van Espen is lange tijd advocaat geweest en voelt zich veel beter thuis in financiële dossiers. Hij stelt zijn volste vertrouwen in GP'ers Collignon en Ceuppens, die onvermoeibaar verder wroeten in het milieu van de punks. Van Espen zal net zo min als zijn voorganger de ouders van Christine Van Hees ontmoeten. De plaats waar de feiten zich afspeelden, zal hij nooit bezoeken. Serge Clooth krijgt hij voor het eerst te zien op 20 november 1985. Wanneer Van Espen hem vraagt hoe het toch kan dat hij ontkent iets met de moord te maken te hebben, maar er terzelfder tijd zoveel details over kent, antwoordt Clooth: 'Bij het opstellen van hun processen-verbaal lezen de mensen van de gerechtelijke politie me voor wat ik moest verklaren.'

Serge Clooth zal in totaal zestien keer worden verhoord, elf keer zijn versie

wijzigen en exact drie jaar, twee maanden en vier dagen in voorarrest zitten.*46 Wanneer hij op 17 november 1987 eindelijk wordt vrijgelaten, is hij van zijn lijm- en andere verslavingen verlost en hebben maatschappelijk assistenten net zo lang op hem ingeprept dat hij blijmoed een nieuw leven tegemoet stapt. In de loop der jaren is er slechts één element geweest waarover hij nooit zijn versie heeft veranderd: het schriftje. Hij kan het zich niet herinneren, sluit niet uit dat daar een schriftje van hetzelfde merk lag. En de tatoeage op zijn borst? Dat was een andere Christine, maar dat hebben de speurders nooit willen geloven.

Clooth is zich op zeker ogenblik gaan verdiepen in het tegen hem opgebouwde dossier en doet akelige ontdekkingen. Het punkspoor begon met twee tips. De eerste kwam van de cafébaas, de tweede van een zekere Jean Malotras.

Die verklaarde in mei 1984 aan de GP dat hij had 'horen zeggen' dat Clooth en Braeckman iets met de moord te maken hadden. Jean, weet Clooth nog, was een drugsdealer. Clooth en Braeckman hebben hem ooit overvallen en een impressionante partij hasj meegenomen.

De zoete wraak van Jean Malotras? Zou kunnen. Niks van, zegt Malotras, wanneer we zovele jaren later met hem gaan praten. Hij heeft nooit iets van die strekking gezegd. 'Wat ik wel nog weet, is dat die lui van die GP mij tijdens het verhoor vreselijk in de tang hadden. Ik voelde er weinig voor om te bekennen dat ik dealde. Dus hebben zij wat zit knutselen aan mijn verklaring. Voor mij was alles goed, als het woord *hasj* er maar niet in voorkwam.' Er is nog iets wat Malotras niet begrijpt. De overval van Clooth en Braeckman gebeurde enkele dagen na de moord op Christine Van Hees. 'Oké, die twee waren erg gewelddadig, maar als zij de moord zouden hebben gepleegd, dan moet het een uit de hand gelopen ongeval geweest zijn. Wel, dan kan ik me niet voorstellen dat ze zo stom zouden zijn om onmiddellijk daarna in de kijker te lopen door overvallen te plegen.'

In de periode rond zijn vrijlating komt Serge Clooth in contact met de Brusselse advocaat Didier de Quévy Samen met diens nog meer gerenommeerde vriend en confrater Jean-Paul Dumont trekt hij met Clooth naar het Europees Hof van de Rechten van de Mens in Straatsburg. In 1991 zal de Belgische staat daar veroordeeld worden tot een fikse boete wegens het al te ruim overschrijden van de redelijke termijn van voorhechtenis.*47 De Quévy wijt de wispelturigheid van zijn jonge cliënt aan het feit dat de GP bekentenissen beloofde met drugs. Dat zou de reden zijn waarom hij die bekentenissen nooit wou herhalen tegenover de onderzoeksmagistraten. De Quévy verdedigt aan het einde van de jaren tachtig wel meer bizarre cliënten. Hij is ook de raadsman van een zekere Marc Dutroux uit Marcinelle, die zich voor het Hof van Beroep van Bergen moet verantwoorden wegens het ontvoeren, folteren en verkrachten van tienermeisjes in de streek van Charleroi.

Hoe de marginale jongelui in het dossier-Van Hees aan hun advocaten geraakten, is op zich ook weer een boeiend epos. In de nacht van 31 juli op 1 augustus 1986 vinden we vier oude bekenden terug op een drugsfuif in Brussel.

Er wordt gesnoven en gespoten dat het een lieve lust is. Zijn aanwezig: Alain Lenglet, Sylvia Rossi, Marc Duriau (Clochard) en diens jonge advocaat Paul Blontrock. Duriau overleefde de nacht niet. Lenglet heeft hem een iets te royale dosis heroïne toegeschoven. Lenglet zal hiervoor veroordeeld worden tot een correctionele gevangenisstraf van zes jaar. Paul Blontrock wordt een jaar na de feiten gearresteerd wegens drugshandel met de Van Hees-arrestanten. Een van de punks zal vele jaren later verklaren dat 'Clochard uit de weg geruimd is omdat hij teveel wist.'

En dat is ook de visie van Clooth zelf. Op 10 februari 1987 legt hij de speurders uit hoe hem ter ore is gekomen dat Clochard twee dagen voor zijn dood slaande ruzie heeft gehad met Lenglet. Alles draaide rond zijn alibi, zijnde zijn aanwezigheid in Agoragalerij, de avond van de moord. Clochard was daar ook, zegt Clooth. Hij had wroeging gekregen en wou alles gaan vertellen aan de GP. Wat duidelijk tegen de zin was van Lenglet.⁴⁸

Op 19 september 1991 stapt Pierre Van Hees de kantoren van de Brusselse GP binnen. Onlangs heeft hij een praatje gemaakt met Alphonse Van Asse. Die is, net als vader Van Hees zelf, uitbater van een krantenwinkel. De winkel van Van Asse ligt slechts enkele straten verwijderd. Na de dood van Christine Van Hees gebeurden er vreemde dingen. Er kwamen dreigtelefoontjes, stijl: 'We krijgen je wel!' Eén keer werd er ingebroken bij Van Asse, één keer werd er brand gesticht. Vader Van Hees merkt op dat zijn naam goed lijkt op die van Van Asse en er in hoofde van de daders misschien wel een misverstand in het spel is. De GP neemt akte van zijn verklaring, en doet er verder niets mee.⁴⁹

De familie Van Hees krijgt meer en het gevoel dat niemand zich nog echt interesseert in de moord. Enkele maanden na de feiten is GP'er Guy Collignon, Michel Van Hees onaangekondigd uit de klas komen plukken. Hij reed met een dure Alfa Romeo, weet de jongere broer van Christine nog. Samen maakten ze een ritje dat eindigde voor de deur van de familie Van Hees. 'Terwijl ik zat te eten, legde Collignon me uit dat het onderzoek evolueerde in de richting van belangrijke, hooggeplaatste personen', zegt Michel Van Hees later. 'Hij zei dat het beter was om die mensen met rust te laten, dat hij binnenkort promotie zou maken en zich waarschijnlijk niet meer met het dossier zou bezighouden.' Uit de wijze waarop hem dat verteld werd, maakte Michel Van Hees op dat ze maar beter alle hoop op het vinden van de dader konden opbergen.⁵⁰ Collignon maakte korte tijd later promotie.

In 1991 is er nog even een opstoot van speurrijver te bemerken. Een nieuwe GP'er neemt de leiding van het onderzoek. Bij een herlezing van al wat er tot dan toe aan gegevens is ingezameld, valt zijn oog op proces-verbaal 5125 dat de politie van Oudergem op 27 februari 1984, twee weken na de feiten, opstelde. Daarin komt een buurtbewoner aan het woord die zegt dat hij Christine Van Hees in oktober 1983 lang heeft zien praten met de bestuurder van een zwarte auto met een grote adelaar op de motorkap. Misschien is dat wel een spoor. Er wordt - ruim zeven jaar na de feiten - alsnog een buurtonderzoek verricht en verschil-

lende mensen herinneren zich eveneens een zwarte of donker gekleurde auto met een adelaar erop. Een klasgenoot meent dat hij zo'n auto net na de kerstvakantie van 1983-84 voor de school heeft opgemerkt. De twee inzittenden meden elk contact en hij denkt dat Christine die twee mannen kende. Hij schat ze twintig tot vijfentwintig jaar oud. 'Ze waren sportief gekleed, het waren geen punks of skinheads.'⁵¹ Er komen nog andere getuigenissen over de donkere auto en via een spel van toetsing en eliminatie besluiten de speurders dat het moet gaan om een Pontiac Firebird Trans Am. Van dat model van sportwagen is er in het begin van de jaren tachtig maar een klein aantal op de Belgische markt verkocht. In de standaardversie stond de zilverkleurige adelaar op elke motorkap. In totaal, blijkt later, reden er in België in 1984 een kleine duizend auto's rond die kunnen voldoen aan de beschrijvingen.

Het verhoren van burens en kennissen, zovele jaren na datum, is niet zo gek als het lijkt. De vriendinnen van Christine Van Hees praten nu makkelijker dan toen. Iedereen blijkt altijd te hebben geweten dat ze regelmatig spijbelde en er ook soms 's nachts, wanneer haar ouders sliepen, alleen op uittook. Zeven jaar later blijkt echter niemand nog echt zo zeker te zijn of ze daarbij in punk- of aanverwante milieus terecht kwam. Een ander vermoeden uit 1984 wordt nu wel een quasi-zekerheid. Christine Van Hees had een dagboek en hield dat op een obsessievolle manier geheim. Uit vrees dat haar broers of haar ouders het zouden vinden, verstopte ze het in een verlaten huis nabij het metrostation Delta. Het huis werd 'Le Chalet' genoemd en daar werd in mei 1984 een bizarre vondst gedaan: een grote envelop waarin de rijkswacht de spullen van gedetineerden opbergt tijdens hun transport. De envelop was afkomstig van de rijkswacht van Vilvoorde en bestemd voor de brigade van Brussel.⁵²

In 1991 is er plots weer een verdachte, een beroemde verdachte nog wel. Michel Strée, de labiele jongeman uit Luik die op 14 november 1980 een bus vol schoolkinderen kaapte en daarmee de tv-studio's van de RTBF binnendrong, reed in 1984 met een Pontiac Firebird Trans Am en een Chevrolet Caprice. Beide auto's waren zwart en hadden een adelaar op de motorkap.⁵³ Na een lange en intensieve zoektocht blijkt dat Strée in februari 1984 onmogelijk in Brussel kan zijn geweest. Er wordt nog wat verder gespeurd naar de auto met de adelaar, maar het levert niks op. In juni 1996 vinden de ouders van Christine Van Hees een brief van onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen in hun bus. Tot zijn grote spijt moet de magistraat hen melden dat de moordenaar van hun dochter Claudine niet gevonden is en het dossier nu zal worden teruggestuurd naar het parket. Einde van het onderzoek. Na dertien jaar kent de onderzoeksrechter nog steeds de naam van het slachtoffer niet.

De ouders hebben in 1995 hun winkel verkocht. Vader Van Hees kreeg last aan het hart. Er zijn inmiddels kleinkinderen en die zijn ten allen tijde welkom. Dat helpt om even aan iets anders te denken. De muren in de living doen dat niet. Daar lacht een levenslustige Christine vanop foto nog altijd alle aanwezigen toe. Bij het escaleren van de zaak-Dutroux kijken Pierre en Antoinette met verbazing

toe hoe Gino Russo, Paul Marchal en anderen menigten in beweging brengen rond een problematiek waar weinigen zo lang en zo pijnlijk mee geconfronteerd werden als zij. Elke dag, bij het openslaan van de krant, schreeuwt een nieuwe vader of moeder om aandacht voor een verdwenen of vermoord kind. Op geen enkel moment komt het bij hen op om aandacht te vragen voor Christine. Het is al zo lang geleden. En ook: niemand vraagt hen wat. Tot 29 oktober 1996, een week na de witte mars. De telefoon rinkelt. BOB Brussel. 'Mogen wij heel even langskomen? In verband met uw dochter.'

Michel De Mulder voelt het wantrouwen, die ochtend. De eerste wachtmeester van de antenne-Neufchâteau heeft van zijn oversten het meest strikte verbod opgelegd gekregen om met ook maar een woord te reppen over X1. De Mulder prevelt iets over formaliteit, routine, databases, verificaties... niks bijzonders. Antoinette Van Hees geeft hem zeven foto's mee en hij moet beloven dat hij die zo snel als mogelijk weer terugbrengt. 'Maak er kopieën van.' Een kop koffie wil De Mulder wel, in de gauwte. 'De gerechtelijke politie was goed bezig, maar er is daar toen het een en het ander gebeurd binnen die dienst en toen is het fout gelopen', zegt Pierre Van Hees hem. Langs zijn neus weg vraagt de De Mulder of ze ooit het dossier hebben kunnen inkijken. Nee, dat hebben ze niet. Ze hebben niks. Moeder Antoinette is door de GP voor het eerst verhoord... in 1991. De meter van Christine is nooit verhoord. Nochtans kende ze het meisje heel goed. Toen de GP er in 1992 eindelijk toe kwam eens met haar te gaan praten, was ze al overleden.

Op 4 december 1996 stappen de adjudanten Patriek De Baets en Marc Mertens het kantoor van nationaal magistraat Duinslaeger binnen. Daar ligt het. Tien dikke mappen. Het dossier-champignonnière. Duinslaeger heeft de verklaringen van X1 zitten bestuderen. Het is hij die besloten heeft dat de 'Kristien' waarvan sprake moeilijk iemand anders kan zijn dan Christine Van Hees. Hij heeft substituut Paule Somers in kennis gesteld van de nieuwe gegevens en zo de juridische weg geëffend voor een heropening van het onderzoek. 'Zorg dat het intact blijft', zegt Duinslaeger. Zoveel papier. Nu zullen ze het misschien weten. Mertens is geen believer, allerm minst. Hij verwacht meer van deze stapel bestoft papier dan van een tranendal in de verhoorkamer. Indien Dutroux en Nihoul iets te maken zouden hebben met de moord op Christine Van Hees, dan zou het in het oude onderzoek toch al behoorlijk mis moeten gelopen zijn als er geen enkele indicatie in die richting in zou zitten, redeneert hij.

Wanneer De Baets en Mertens met hun vracht papier in de kantoren van de antenne-Neufchâteau aankomen, staat eerste wachtmeester Aimé Bille hen met spanning op te wachten. Dit is een kolfje naar zijn hand. In het onderzoek-Neufchâteau is Bille met grote voorsprong recordhouder inzake het produceren van processen-verbaal. Bille is niet de grote strateeg. Hij is eerder het werkpaard, de gewetensvolle uitvoerder. Hij verhoort soms tien, vijftien mensen per dag. Verspilt geen tijd aan het koffieapparaat, gaat 's middags nooit lunchen. Zijn taak, zegt De Baets, zal er nu in bestaan een bevattelijke synthese te maken van

het oude gerechtelijke dossier. Hij krijgt daarbij de assistentie van wachtmeester Khalifa, een beginnend rijkswachter. Bij de Brusselse BOB is er inmiddels heel wat gebeurd. De antenne-Neufchâteau is opgericht. Men gaat ervan uit dat deze speurderscel zich in lengte van jaren met niets anders zal bezighouden dan de nevendossiers. Er is een commandant aan het hoofd van de antenne geplaatst: Jean-Luc Duterme. Hij is een officier aan wie de demilitarisering van de rijks-wacht compleet voorbij is gegaan, zo blijkt al gauw.

'En wat ben jij aan het doen?' vraagt commandant Duterme aan Bille, wanneer die op zaterdag 14 december in de tien ringmappen zit te ploeteren. In de ogen van Duterme horen rijkswachters niet op zaterdag te werken, tenzij ze voor

af minstens in tweevoud een goed gemotiveerde schriftelijke aanvraag hebben ingediend, die bovendien moet goedgekeurd zijn door zijn hiërarchische oversten. 'Mijn chef heeft mij gevraagd een synthese te maken', werpt Bille op. 'Ik heb u nochtans niks gevraagd', zegt Duterme. Hij geeft Bille de instructie de samenvatting zo snel als mogelijk te voltooien.

Op 23 december is een eerste 88 pagina's tellende samenvatting klaar. De woorden van commandant Duterme indachtig, heeft Aimé Bille er enkel de voor de exploitatie van de getuigenissen van X1 noodzakelijke dossierstukken in opge

nomen. Wanneer de hele kwestie op 2 januari 1997 wordt besproken in het kantoor van substituut Somers, vraagt zij Bille waarom hij niet het hele dossier heeft samengevat. Want zoals de zaken er nu voorstaan, zou het er kunnen op lijken dat men het onderzoek bewust oriënteert op basis van wat X1 vertelt. Bille wil maar wat graag een complete synthese maken, krijgt daartoe de opdracht en gaat weer aan het werk. Hij krijgt prompt een sanctie van commandant Duterme wegens insubordinatie. Hij wordt op staande voet uit de antenne-Neufchâteau verwijderd. Pas na bemiddeling van De Baets en Mertens mag hij terugkeren.*54

Commandant Duterme maakt er geen geheim van dat hij gegronde twijfels heeft bij X1. Zijn hoofdbedenking getuigt van een gezonde nuchterheid: hoe kan Christine Van Hees in godsnaam Dutroux en Nihoul hebben ontmoet, wanneer uit alle tot dan toe in Neufchâteau verrichtte onderzoeksdaden gebleken is dat zij elkaar pas in 1995 hebben leren kennen? Wanneer Bille op 28 januari 1997 zijn syntheserapport aflevert, is hij ervan overtuigd dat Duterme hem met een verontschuldigende schouderklop zal onthalen.

Een van de eerste dingen die Bille bij het doorbladeren van het dossier is opgevallen, is de transcriptie van een geluidscassette. Ze is als bijlage aangehecht bij het proces-verbaal met nummer 33797 dat de politie van Etterbeek op 27 april 1987 om 16.10 uur 's namiddags heeft opgesteld. Er is daar een anoniem telefoontje binnengelopen en dat is destijds opgenomen. Bille gaat het bandje ophalen bij de griffie van de Brusselse correctionele rechtbank en beluistert het.

- Politie van Etterbeek? Excuseer mijnheer. Als u een beetje op de hoogte wil blijven, ga dan maar eens naar het café Dolo, in de Philippe Baucqstraat nummer 140. Agent: Wat gebeurt daar?

- U zou er misschien een en ander aan de weet kunnen komen over de Champignonnière.

Agent: Hoe bedoelt u?

- Op de hoek van de Philippe Baucqstraat, de Dolo. Als u daar af en toe naartoe zou gaan, zou u meer weten over de Champignonnière.

Agent: Waarom zegt u dat, mijnheer?

Daarop wordt de verbinding verbroken. Onderzoeksrechter Van Espen, merkt Bille, heeft op 30 april 1987 een kantschrift opgesteld waarin de GP wordt verzocht na te gaan wie de anonieme beller kan zijn geweest en op wat voor soort etablissement hij met zijn tip doelt. Op 22 mei stuurt GP'er Vercruysse zijn bevindingen naar Van Espen. Daarin is geen sprake meer van The Dolo. De GP'er heeft het over een café Chez Dolores en stelt dat de stem door de politie van Etterbeek geïdentificeerd is als zijnde die van 'een jonge Noord-Afrikaan'.*55 Van enig verder onderzoek naar het soort klanten dat bij The Dolo over de vloer komt, is in het pv geen sprake. Er is geen enkele vorm van onderzoek naar verricht.

Sinds 23 augustus 1984 zit er ook een verklaring in het dossier waarin de speurders ertoe worden aangemaand hun licht te gaan opsteken bij Radio Activité. Deze tip is niet anoniem. Ze komt van Freddy V.D.S. Hij is vanaf eind 1983 portier in de dancing New Inn langs de Waversesteenweg, vlakbij de oude kampernoeliekwekerij. Daar recht tegenover bevindt zich het café Les Bouffons. Daar komt nogal wat ruig volk over de vloer. Volgens Freddy V.D.S. kwam Christine Van Hees er eind 1983 meermaals, laat in de avond. Hij vond dat ze 'erg uitdagend' gekleed was en zag haar in het gezelschap van een jonge paracommando genaamd Marc Goossens en enkele lui van Radio Activité, die van Les Bouffons hun stamkroeg hadden gemaakt.*56 De zender Radio Activité was gevestigd boven het gemeentelijk zwembad van Etterbeek, waar Christine Van Hees eens per week ging zwemmen. Bille begint te tellen hoeveel keren er in het oude dossier melding wordt gemaakt van Radio Activité. Dat is onbegonnen werk. Meerdere getuigen zeggen dat Christine Van Hees af en toe naar Radio Activité ging. Michel Nihoul was een vaste klant in The Dolo en zwaaide de plak bij Radio Activité. Toeval, misschien. Maar je kan er niks over zeggen, want de GP heeft al die jaren maar één piste willen zien: de punks. Ze krijgt daarbij de opmerkelijk actieve steun van een zekere Dominique L. Het is hij die Alain Lenglet de nor heeft ingeprent.*57

Wanneer Bille de naam van Dominique L. invoert in de rijkswachtcomputer, komt er een lijst van achttien feiten te voorschijn waar de man ooit mee in verband is gebracht. L. wordt in vijfvoud geseind via het Centraal Signalementen Blad (CSB) van de Belgische politiediensten. In 1990 liep er tegen hem een onderzoek wegens ontucht met een meisje dat jonger was dan veertien. In dat verband is bij hem een onderzoek verricht en werd er kinderporno gevonden. Een bij het Brussels parket tegen L. geopend zedendossier wordt om onduidelijke redenen zonder gevolg geklasseerd. In 1985 werd L. opgepakt wegens verbo-

den wapenbezit. Hij trachtte toen te ontkomen door te zwaaien met een kaart waarop hij zich identificeerde als inspecteur van de GP. De kaart zag er wel uit als een GP-kaart, maar bleek vals. Toen dat werd ontdekt, verklaarde L. dat hij 'heel veel mensen kent' bij de Brusselse GP - wat gezien zijn veelvuldige interventies in het dossier-Van Hees niet gelogen lijkt.*58 Zou het kunnen dat Dominique L. uitgestuurd is om de speurders op een dwaalspoor te brengen? L. moet Michel Nihoul in 1984 gekend hebben. Niet alleen zaten ze samen bij Radio Activité. Dominique L. werkte ook occasioneel voor de gemeente Etterbeek, wanneer men daar soirées organiseerde in de gemeentelijke zaal De Gerlache of in het beruchte kasteel Faulx-les-Tombes. Hij wordt later bovendien buitenwipper in The Dolo.

Bij haar laatste pogingen om van dit onderzoek nog iets te bakken, is de GP in april 1992 Nathalie G. voor een tweede keer gaan verhoren, zo stelt Bille vast. Nathalie G. was de jeugd vriendin van Christine Van Hees. Tijdens het verhoor geeft ze de speurders inzage in haar dagboek. In het oude dossier zit nu een fotokopie van wat ze op 29 februari 1984, twee weken na de moord, schrijft. Ze wendt zich in emotionele bewoordingen tot haar vermoorde vriendin: 'Ik denk heel veel aan jou en aan alle stomiteiten die we samen hebben begaan. Er zal altijd een geheim blijven dat ons verbindt, een geheim dat altijd tussen ons zal blijven en dat niemand anders zal kennen.' Tegenover de speurders wil Nathalie G. met geen woord reppen over dit geheim. 'Het heeft absoluut niks te maken met jullie onderzoek', bezweert ze hen.*59 Nathalie G. zegt dat ze Christine Van Hees voor het laatst zag op zaterdag 11 februari 1984. Nathalie G. woonde in dezelfde straat, en Christine was op bezoek gekomen. Ze gedroeg zich vreemd, vond ze. 'Toen ze wegging, vroeg ze me aan de deur te blijven staan tot ze zelf haar huis binnen was. Dat had ze me nog nooit eerder gevraagd'.*60

In een onderzoek naar de gruwelijke moord op een meisje van zestien beoordeelde de Brusselse GP dit klaarblijkelijk als een niet terzake doende bijkomstigheid. Bille leest het hele dossier van achter naar voor en van voor naar achter, maar uit niets blijkt dat de GP iets heeft ondernomen om na te gaan door wie Christine Van Hees zich bedreigd kon voelen, tenzij door punks. 'Het is nochtans écht waar', zegt Nathalie G. wanneer Bille haar zelf gaat verhoren. 'Christine vroeg me om haar te vergezellen tot ze haar huis binnen was. Ze was bang. Het was geen komedie. Ze was écht heel bang. Ze heeft me nooit uitgelegd waarom.'

En ook dit heeft de GP nooit een vermelding in een proces-verbaal, laat staan verder onderzoek waard geacht: de nacht voor de moord bemerkte Nathalie G. een verdachte zwarte auto voor het huis van de Van Hees.' Een Volvo, of een Mercedes, meent Nathalie G. zich te herinneren. 'Er zat een man achter het stuur. De auto bleef er staan van half twaalf tot één uur 's ochtends.' Bille laat Nathalie G. wat bladeren in een album met foto's en vraagt haar of ze mensen herkent die ze vroeger ooit in het gezelschap van Christine Van Hees heeft opgemerkt. Die daar, zegt ze. En die daar. De foto's die ze aanwijst, dragen de codes P1E en P1L. Nathalie G. heeft er zelf geen flauw benul van wie ze heeft aangewezen. Aimé Bille weet dat wel. P1E en P1L zijn twee uit het begin van de jaren

Vaker nog dan de zender Radio Activité in het oude dossier duikt de naam Poseidon op. De GP'ers hebben destijds een dertigtal vroegere bezoekers van de schaatsbaan in Sint-Lambrechts-Woluwe ondervraagd. Christine Van Hees kwam er in de maanden voor haar dood bijna wekelijks en ontmoette er jongeren van diverse pluimage. Ook het (trachten te) identificeren van de vele vrienden en vriendinnen die ze daar ontmoette, leidt tot een ellenlang lexicon van lapnamen en voornamen. Eén ervan is Marc C., ook wel bekend als 'Marc de Zwitser'. Maar daarnaast was er nog een andere Marc, verklaart Poseidon-bezoekster Ariane M. in maart 1986. Volgens haar had Christine Van Hees kort voor haar dood een afspraakje met deze onbekende Marc. 'Ik weet niet wie hij is, maar als ik me goed herinner, heb ik horen zeggen dat hij uit la province kwam, uit de streek van Bergen.'*62

Was dit Marc Dutroux? Was het de nooit geïdentificeerde paracommando die zich Marc Goossens placht te noemen? De GP nam de moeite niet om het uit te zoeken, de speurders van de antenne-Neufchâteau wel, maar zij zullen er in 1997 de tijd niet voor krijgen.*63 Zeker is dat er bij de bezoekers van de Poseidon nooit sprake is geweest van Marc Goossens, als dat al zijn familienaam is. De persoonsbeschrijving van Goossens stemt hooguit ten dele overeen met die van Dutroux. Wat wel zou kunnen overeenstemmen, is de verklaring van een vriendin van Christine Van Hees, die beweert dat ze kort voor haar dood 'iemand uit een groep motorrijders' had ontmoet. Er zijn redenen om te geloven dat het hier gaat om de mysterieuze 'Marc uit de streek van Bergen.'*64 Het is Marc Dutroux zelf die eind 1996, na afloop van een verhoor, een gesprek aanknoopt met enkele BOB'ers. Het gesprek gaat over moto's. Hij heeft er meer dan tien jaar geleden ook nog één gehad, zegt Dutroux. En, voegt hij eraan toe: 'Ik trok toen af en toe op met een motorbende uit de streek.'*65

Van Marc Dutroux is geweten dat hij uitstekend kan schaatsen, en dat hij in het midden van de jaren tachtig meermaals jonge meisjes ging lastigvallen op schaatsbanen of aan de uitgangen van zwembaden. Hij leerde Michèle Martin in 1981 kennen op de schaatsbaan van Vorst, waar hij een tijdlang opzichter was, samen met de toen negentienjarige Brusselaar Francis H. Niemand anders dan Michèle Martin zelf legt de speurders van Neufchâteau op 4 december 1996 uit hoe en waar ze Dutroux tegen het lijf liep en wat ze in die periode samen deden. 'In die tijd, toen we elkaar pas kenden, gingen we samen naar de schaatsbanen van Vorst en Woluwe, de Poseidon dus', verklaart Martin. 'Dutroux ging toen elke week naar de Poseidon. Vanaf 1983, toen ik zwanger werd, ging Dutroux alleen schaatsen. Ik mocht zelfs niet meer mee om in het cafetaria te gaan zitten. Wat hij wou, was ongestoord meisjes kunnen verleiden.'*66 Frédéric Dutroux wordt geboren op 2 juni 1984. Op 13 februari van dat jaar is Michèle Martin bijna zes maanden zwanger.

Op 12 april 1997 wordt Francis H. verhoord door de Brusselse BOB. Ook van hem willen de speurders meer te weten komen over het schaatsgedrag van

Dutroux. 'Ik heb hem in 1981 leren kennen op de schaatsbaan van Vorst', verklaart hij. 'Het is op de schaatsbaan van Vorst dat we Michèle Martin verleid hebben, hij dan vooral. We gingen later ook soms naar de Poseidon, maar Michèle Martin was daar nooit bij. Ik heb haar nooit zwanger gezien.' Wat Francis H. wel nog weet, is dat het schaatsen voor Dutroux toen al een voorwendsel was om jonge meisjes te kunnen lastig vallen. Verder dan eind 1983 reikt de kennis van H. evenwel niet. Het kwam tot een fel dispuut met Dutroux omdat die had ingebroken bij hem. Dutroux reed in tijd ook al rond met een bestelwagen. Daar lag altijd een matras in, weet H. nog. 'Dutroux overnachtte namelijk in zijn auto.'*67

Francis H. werkte in het begin van de jaren tachtig bij de vrije radio Arc-en-Ciel in Schaarbeek. Daar werkte toen ook een zekere Philippe Moussadyk. Wanneer speurders van de Brusselse GP enkele dagen na de moord op Christine Van Hees haar slaapkamer doorzoeken, vinden ze een klein telefoonboekje. 'Hoofdzakelijk klasvriendinnen, burens en familieleden', concludeert GP'er Collignon in een proces-verbaal.*68 Daarin wordt ook verder onderzoek van de telefoonnummers aangekondigd, maar daarvan vindt Aimé Bille in het oude dossier geen spoor terug. In het telefoonboekje van Christine Van Hees staat onder meer dit: '736.16.43 = Phil Chevalier, FM Inter'. Phil Chevalier blijkt het pseudoniem te zijn van een deejay bij deze vrije radio. Zijn naam: Philippe Moussadyk. Conclusie: Christine Van Hees ging schaatsen op dezelfde schaatsbaan als Marc Dutroux en was bevriend met een collega van diens beste vriend. Francis H. sluit zich sinds de zaak-Dutroux af voor de buitenwereld. Philippe Moussadyk ontvluchtte België.

Moussadyk is wel op 27 september 1984 door de Brusselse GP verhoord. Niet naar aanleiding van het telefoonboekje, maar doordat een vriendin van Christine Van Hees hem aanwees als iemand die haar goed heeft gekend. Wat Moussadyk die dag verklaart, werpt niet alleen een geheel nieuw licht op de tijdsbesteding van Christine Van Hees in de laatste maanden van haar leven. Het lijkt er sterk op dat Moussadyk iets wil verbergen. Hij vertelt een verhaal dat chronologisch langs alle kanten rammelt. 'Ik leerde dat meisje meer dan een jaar geleden kennen', verklaart hij. 'Ze had me gebeld omdat ze een opstel moest maken over de media, dat moet rond Kerstmis van 1983 zijn geweest. Alles samen, is ze zeven of acht keren bij mij geweest. Ze kwam altijd 's namiddags, en ik denk dat ze toen spijbelde. Ze kwam rond twee uur en bleef tot zes uur.' Ze is nooit verliefd geworden op hem, 'maar we waren wel erg intiem.' Hij herinnert zich ook levendig hoe ze hem een op Valentijnsdag een geschenkje bracht. Hij ging ook wel eens met haar naar Radio Cinquantenaire, alweer een andere vrije zender, waar hij van november 1983 tot februari 1984 actief was. Wanneer Moussadyk wordt gevraagd waarom hij niks van zich heeft laten horen, antwoordt hij dat hij niet wist dat ze vermoord werd. Nochtans, repliceren de speurders, hebben de kranten vol gestaan over de moord en is de foto van Christine Van Hees her en der ook gepubliceerd. 'Ik lees geen kranten', zegt Moussadyk, wat op z'n minst vreemd mag worden genoemd voor iemand die tienermeisjes ontvangt om hen te helpen bij schoolwerkjes over 'de media'. En er is nog iets vreemds. Christine Van

Hees is daags voor Valentijnsdag 1984 vermoord. Hoe kan ze hem dan een geschenk hebben gegeven? 'Ik heb me vergist, dat moet dan een jaar eerder geweest zijn', zegt de vrije radioman die even daarvoor nog verklaarde dat hij Christine Van Hees rond Kerstmis 1983 leerde kennen.*69

Wat Philippe Moussadyk niét vertelt - de GP trekt het ook niet na - is dat hij buiten Radio Arc-en-Ciel, FM Inter en Radio Kiss ook nog bij een vierde zender actief is: Radio Activité.*70 Op zich is dat niet zo verwonderlijk. Doordat de Franse Gemeenschap in die tijd zuinig is met zendvergunningen, worden ze verplicht tot samenwerking.*71 In de periode waarin Michel Nihoul de duivel-doet-al is bij Radio Activité bestaat er een vorm van samenwerking en een intens wederzijds verloop van medewerkers.

En van de eerste mensen die in de maand december 1996 door de antenne-Neufchateau wordt verhoord, is Michel Van Hees, de jongste broer van Christine. Het is best mogelijk dat hij op dat ogenblik beïnvloed is door wat de BOB'ers hem vertellen of door de actualiteit, maar hij klinkt vrij zeker van zijn stuk: 'Ik denk dat ik Michel Nihoul destijds in de cafetaria boven het zwembad van Etterbeek heb gezien, en Marc Dutroux op de schaatsbaan in Woluwe.' Michel Van Hees is niet de enige die zich aan dat soort uitspraken waagt. In het voorjaar van 1997 wordt een veertigtal vaste Poseidonbezoekers uit 1984, zonder dat daar uitleg bij wordt gegeven, geconfronteerd met een dik fotoalbum. Er steken onder meer beelden in van Marc Dutroux zoals hij er in het begin van de jaren tachtig uitzag, van Bernard Weinstein, van enkele Neufchateau-verdachten en van Jean Van Peteghem, de man die later samen met Dutroux kinderen ging ontvoeren. Bijna een op drie haalt de jonge Dutroux eruit. Een zevental schaatsers van weleer wijst ook Bernard Weinstein aan.

Wanneer de drie met X1-dossiers belaste parketten in het voorjaar van 1998 met een tussenpauze van enkele dagen in koor verkondigen dat Regina Louf niet langer kan worden beschouwd als een bruikbare getuige, is het substituut Paule Somers die namens het Brusselse parket uitleg geeft. Ze doet dat onder meer in *De Morgen*: 'Wij moeten zaken juridisch bewijzen, dat is onze taak. De kans dat Marc Dutroux en Christine Van Hees elkaar op de schaatsbaan tegenkwamen, is wel zeer klein. Dutroux ging in Vorst schaatsen, Christine in Sint-LambrechtsWoluwe. Slechts éénmaal ging ze naar Vorst schaatsen.'*73

Paule Somers heeft blijkbaar weinig gelezen van het dossier waar zij de verantwoordelijkheid voor draagt. De indicaties als zou Marc Dutroux aan het schaatsen zijn geweest op dezelfde baan als Christine Van Hees - niet in Vorst, maar in Woluwe - beperken zich niet tot de op zich toch al lichtelijk relevante verklaringen van zijn echtgenote en zijn schaatskompaan van toen. Op 13 augustus 1996, de dag van de beslissende arrestatie van Marc Dutroux, verricht de BOB van Charleroi een huiszoeking in zijn huis langs de Route de Philippeville te Marcinelle. Laetitia Delhez en Sabine Dardenne worden die (eerste) keer niet gevonden. De speurders nemen wel een aantal documenten in beslag. En wat zit daartussen? De uurregelingen van de schaatsbanen van Charleroi, Namen, Vorst en... de Poseidon in Sint-Lambrechts-Woluwe. Zo staat het althans in het lang

en in het breed vermeld in het proces-verbaal dat de BOB over deze huiszoeking opstelde.*74 Later wordt, tijdens een huiszoeking in Sars-la-Buissière, ook een oude agenda van Michèle Martin onder de loep genomen. Men gaat voor de zekerheid na welke de telefoonnummers zijn die daarin voorkomen. Op één pagina staan twee nummers genoteerd: 021345.16.11 en 021762.16.33. Het eerste nummer is dat van de Nationale Ijsbaan van Vorst. Het tweede is dat van de schaatsbaan Poseidon in Sint-Lambrechts-Woluwe.*75

In de brief die Christine Van Hees kort voor haar dood aan haar vriendin Patricia S. schreef, heeft ze het over 'de gemeenschap'. Dat doet de GP'ers in 1984 spontaan denken aan een of ander luguber punkgenootschap. Uit de getuigenissen die hen bereiken, moet blijken dat Christine Van Hees zich aangetrokken voelt tot dat wereldje. Maar er zijn ook andere getuigenissen, zo ontdekt Aimé Bille. Dit is wat hij in de eerste ringmap terugvindt. Het is de anonieme getuigenis van een meisje dat dagelijks samen met Christine Van Hees de bus nam. Tijdens haar eerste contact met de GP, op 20 februari 1984, wil ze enkel anoniem getuigen.

We leerden elkaar kennen in oktober 1983. Na verloop van tijd werden onze gesprekken steeds intiemer. Christine vertelde zo'n ongelofelijke dingen dat ik er van langsom meer van overtuigd raakte dat ze fabuleerde. Ze vertelde me dat ze kennis had gemaakt met een groep van mensen. Ze zag die regelmatig in een verlaten huis nabij haar eigen woning. Ze zag die mensen regelmatig in de maanden oktober en november 1983. Deze mensen waren ouder dan Christine. Ze legde me uit dat er in dat huis bijeenkomsten werden gehouden, er was een weg naartoe die niemand kende. In de groep zaten nog andere meisjes. Af en toe, zei ze, ging ze alleen naar dat huis om er in haar dagboek te schrijven. Christine heeft hier nooit met meisjes van haar klas over gesproken. Ik was verbijsterd toen ze me vertelde wat daar gebeurde. Ze zei me dat als ze daar ooit over zou praten met haar ouders of haar broers, haar zogenaamde 'vrienden' haar zouden vermoorden en haar huis in brand steken. Ze liet me verstaan dat in deze groep de vrije liefde werd bedreven (...). Ze zei me dat deze groep haar tegelijkertijd aantrok en beangstigde. In het begin van 1984 kwam het mij voor dat Christine erg veranderd was. Ze was vermagerd, bleker en minder goed verzorgd. Ze zei dat ze alle bruggen wilde opblazen omdat er erge dingen waren gebeurd. Ik merkte dat ze blauwe plekken had, en een brandplek van een sigaret op haar arm. Ze heeft me toen uitgelegd dat het begonnen was als een spel, dat die spelletjes langzaam begonnen, maar daarna gewelddadig werden. Christine was in conflict gekomen met een van de andere meisjes in de groep. Ze voelde zich erg aangetrokken tot een lid van de bende. Ze zei me dat het mogelijk was om je seksueel aangetrokken te voelen tot een jongen, zonder daarbij echt van hem te houden. Ze spijbelde. Over haar vrienden zei ze: 'Het zijn varkens, maar ik voel me goed bij hen.' Ze zei me dat, eens je in dat milieu terecht kwam, je er nooit meer uit geraakte. Het had weinig zin, zei ze, om er met iemand over te praten aangezien niemand haar zou geloven.*76

De getuige legt haar ondervragers nog uit dat de mensen die Christine Van Hees beschreef 'geen punks, en ook geen skinheads' waren. Voor zover ze uit de woorden van haar vriendin kon opmaken, reden enkelen onder hen met moto's, waren ze 20 à 25 jaar oud, en rookte een van hen zware Gitanes.

Het meisje wordt wel een tweede keer verhoord in 1986. Bij die gelegenheid getuigt ze niet langer anoniem. Ze heet Fabienne K. en was even oud als Christine. Ze bevestigt haar hele verklaring van twee jaar eerder. Ze wordt in maart 1993 nog een derde en een vierde keer verhoord, maar is dan al minder openhartig. Daar zijn goede redenen voor. In een eerdere verklaring legde ze uit dat ze op jonge leeftijd een abortus heeft ondergaan in een aparte medische dienst van de ULB en voegde eraan toe dat Christine Van Hees destijds naar dat adres had geïnformeerd. Tot haar ontzetting verneemt Fabienne K. dat de GP daarop een huiszoeking heeft verricht bij de bewuste dienst. Van een dossier met betrekking tot Christine Van Hees wordt geen spoor teruggevonden. Tijdens de nieuwe verhoren bevestigt Fabienne K. niettemin nogmaals alles wat ze destijds al heeft verklaard, met deze kleine toevoeging: 'Christine stelde me voor om te spijbelen en mee te komen naar die groep, maar dat heb ik geweigerd.'⁷⁷

Aimé Bille ontwaart alweer een intrigerend detail. De man die Fabienne K. blijkbaar ongewenst zwanger maakte, heet Derochette. De BOB'er doet even navraag, en ja hoor: het gaat om een volle neef van Patrick Derochette. Hij zat in 1984 in dezelfde school als Christine Van Hees, maar heeft zo op het eerste zicht met de hele affaire niks te maken.⁷⁸ Fabienne K. zal door de antenne-Neufchâteau nooit worden verhoord. Na haar schooltijd kreeg ze te maken met drugs en belandde ze in de prostitutie.

Wat als Regina Louf niet had bestaan, maar het gerechtelijke apparaat in België eind 1996 al voldoende geautomatiseerd was om te reageren op trefwoorden als Radio Activité, Poseidon, Dolo of Francis H.? 'Dan zou het dossier-Van Hees net zo goed zijn heropend', blikt een ex-speurder van de antenne-Neufchâteau terug. 'Voor mijn part mag je alles, werkelijk alles uit het verhaal van X1 elimineren en naar het rijk der fantasie verwijzen. Ik geloof, achteraf bekeken, ook niet zo veel van wat ze vertelt. Alleen het dossier van de Champignonnière, dat begrijp ik niet. Ik zou het willen begrijpen, maar ik kan het niet. Zelfs als die hele getuigenis tot stand is gekomen dankzij suggestieve vragen, een rijke fantasie en toevalstreffers, dan nog is dat geen verklaring voor alles wat er in het oude dossier staat. Dat zijn feiten.'

Terug naar de auto met adelaar. De GP heeft in 1991 hemel en aarde bewogen om iemand te vinden die met zo'n auto rijdt en die Christine Van Hees kan hebben ontmoet. 'Ik werkte in die tijd als vrijwilliger bij Radio Activité', zegt Didier V. 'Ik kende Michel Nihoul goed. Hij reed in die tijd met een donkerbruine Mitsubishi Celeste, met een adelaar op de motorkap. Ook zijn vriendin Marleen De Cokere reed daarmee rond.'⁷⁹ 'Het was een Datsun, of een Mitsubishi Celeste', meent buurtbewoner Jean-Pierre G.. 'Ik zag die auto vaak voor de kantoren van Radio Activité.'⁸⁰ 'Inderdaad, een bruine Mitsubishi', zegt

vrije radioman D.V. 'Ik weet niet of er een adelaar op de motorkap stond afgebeeld, maar het zou kunnen.' 'Nihoul had in die tijd een bruine Datsun Coupé, twee deuren, met een adelaar op de motorkap', zegt Dolo-bezoeker en vrije radioman Christian V.G. 'Hij heeft me meermaals een lift gegeven met die auto.'⁸² Daags voor hij en zijn collega's uit het onderzoek worden verwijderd, bekomt eerste wachtmeester Bille bij het ministerie van Verkeerswezen bevestiging dat Marleen De Cokere zich in april 1983 een Mitsubishi Celeste aanschafte.⁸³

Wat de speurders over Marc Dutroux weten, is dat hij in 1984 een zwerfend bestaan leidde en ongeveer op dezelfde wijze aan de kost kwam als tien jaar later. Auto's stelen, bouwerven beroven... dat soort dingen. Maar wat leert een analyse van zijn bankrekeningen? Op 15 februari 1984, twee dagen na de tnoord op Christine Van Hees, opent Marc Dutroux bij de bank Crédit Professionel du Hainaut een rekening met nummer 125-3655647-02. Deze rekening wordt onmiddellijk gevoed met een storting van 35.000 frank. Twee dagen later, op 17 februari 1984, volgt een storting van 100.000 frank. Bij dezelfde bank hebben Dutroux en Martin nog een andere rekening, met het nummer 125-4471447-32. Op die rekening wordt eveneens op 15 februari 1984 een bedrag van 50.000 frank gestort. Dezelfde dag arriveert op die rekening ook nog eens 15.000 frank. Alleen van de laatste twee stortingen is in de archieven van de bank iets terug te vinden. De 50.000 frank is cash overhandigd aan het loket, de 15.000 frank kwam per cheque. 'In totaal wordt in de week na de moord op Christine Van Hees 200.000 frank gestort op de rekeningen van Marc Dutroux', concludeert Aimé Bille.⁸⁴ Zijn collega Baudouin Dericourt heeft negen maanden eerder ook de rekeningen van Marc Dutroux bij de Crédit Professionel du Hainaut onderzocht. Hij stelt vast dat er op deze rekening sinds 1986 geen financiële bewegingen meer geweest zijn en besluit: 'Niets belangrijks te melden voor ons onderzoek.'⁸⁵ Merkwaardig, hoe twee BOB'ers binnen dezelfde onderzoeksceel en op basis van exact dezelfde gegevens tot totaal tegenstrijdige bevindingen komen.

Verontrustend is ook de wijze waarop de GP met dit onderzoek omsprong. Een destijds in de buurt van het misdrijf teruggevonden sjaal - mogelijk van Christine Van Hees - is zoek geraakt. Van een tijdens een huiszoeking in haar slaapkamer teruggevonden telefoonboekje blijken de nummers nooit te zijn nagetrokken. Het telefoonboekje zit trouwens niet meer in het dossier. De GP'ers hebben het gewoon teruggegeven aan de ouders, waar de BOB'ers het vele jaren later kunnen recupereren.... En wat blijkt dan? De GP'ers hebben er zelf met potlood notities in zitten maken. Bij een van de vriendinnen schrijven ze: 'Geen contact meer mee gehad.' Wanneer de BOB de vriendin toch maar gaat opzoeken, zegt die dat ze Christine Van Hees een week voor haar dood nog heeft gezien.⁸⁶

Christine Van Hees is begraven op 21 februari 1984. Bij die gelegenheid filmde en fotografeerde de GP een groot aantal aanwezigen. Van die beelden is in het dossier geen spoor terug te vinden. De 'brief aan Party, het laatste signaal dat het slachtoffer voor haar dood uitzond, wordt pas in 1989 aan het dossier toegevoegd. Dokter Hallard, de man die Christine Van Hees eind januari 1984 aan

een vals ziektebriefje hielp, wordt niet eerder verhoord dan in december 1988, bijna vijf jaar na de feiten. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat de dokter zich niets meer kan herinneren.*87

In 1984 melden enkele getuigen dat ze Christine Van Hees meermaals hebben zien aanbellen voor een herenhuis aan de Adolphe Buylaan 144 in Elsene. De GP beperkt haar speurtocht tot het even ter plaatse gaan en noteren welke namen er naast de huisbel staan vermeld. De antenne-Neufchâteau zoekt verder, omdat ze geïntrigeerd is door een welbepaalde naam: Cl. Leroy. Vrij snel blijkt dat het niet ging om de vroegere Brusselse substituut, maar om een studente. Het onderzoek wijst tevens uit dat Christine Van Hees nooit in dat appartement is geweest. De getuigen verwarden haar met een van haar nichtjes - wat meteen weer vragen doet rijzen over de manier waarop de GP getuigenissen registreerde.*88

In de weken na de moord gaat de GP stiekem de nummerplaten noteren van de bezoekers van de Poseidon. Van de opgeschreven nummers wordt een lijst toegevoegd aan het dossier, maar nooit zal de GP zich de logische moeite getroosten

om na te trekken aan wie die nummerplaten toebehoren. Dat zal pas dertien jaar later gebeuren, wanneer de antenne-Neufchâteau de zaak naar zich toetrekt.⁸⁹ Op 28 februari 1984 wordt Albert D.B. verhoord. Hij is een jonge fotograaf voor wie Christine Van Hees kort voor haar dood heeft geposeerd. Het zijn onder meer deze foto's die tot vandaag in de woonkamer van vader en moeder Van Hees hangen. Wanneer hij eind februari 1984 verhoord wordt door de GP - die op dat moment nog niets in handen heeft om achter de punks aan te zitten - wordt D.B. er naar eigen zeggen op onzachte wijze toe aangemaand meteen maar bekentenissen af te leggen. 'Ze hebben er toen mee gedreigd dat ze me een injectie zouden geven, een soort waarheidsserum.'⁹⁰

Op 2 juli 1991, meer dan zeven jaar na de feiten, laat de GP op basis van de verklaringen van een buurvrouw een robotfoto maken van een jongeman die zij op 13 februari 1984 in de buurt van de oude kampernoeliekwekerij meende te hebben gezien. De robotfoto zal nooit worden verspreid en zal ook nooit aan de ouders, vrienden of vriendinnen van Christine Van Hees worden getoond. Oude Jef, de man die de bewuste avond de brandweerlui de weg wees, is nooit verhoord. Op 30 september 1988 vraagt onderzoeksrechter Van Espen zijn speurders om dat toch nog maar te doen. Drie maanden later moeten de GP'ers hem tot hun grote spijt melden dat Oude Jef in 1986 overleden is.

Bij de Brusselse GP kan men het maar matig appreciëren dat de rijkswacht een soort onderzoek van het onderzoek aan het voeren is. In een brief aan de Brusselse procureur Benoit Dejemppe geven Ceuppens en Collignon op 7 februari 1997 uiting aan hun ongenoegen over deze gang van zaken. Op basis van wat beide GP'ers er nog van afweten, vinden ze het waanzinnig om te veronderstellen dat de moord op Christine Van Hees iets te maken zou kunnen hebben met de zaak-Dutroux.*91

Gewezen inspectrice Michelle Bogaert, die van bij het begin mee het onder

zoek voerde maar in 1992 de Brusselse GP verliet, toont zich iets openhartiger. Ook zij moet op heel wat inhoudelijke vragen het antwoord schuldig blijven, maar schetst wel de sfeer waarin een en ander verliep. 'Het is commissaris Christian De Vroom geweest die in deze zaak een tactische fout heeft begaan', vindt zij. 'Hij heeft destijds twee verantwoordelijken aangewezen, de inspecteurs Collignon en Ceuppens. In onze diensten was dat uniek. Twee ploegen werkten naast elkaar.' Hoewel alle aandacht die richting uitging, vond de ex-inspectrice de punkpiste nooit echt geloofwaardig. 'Indien de punks het hadden gedaan, dan hadden ze volgens mij zeker de juwelen van het slachtoffer meegenomen. Dat deden ze niet.' Volgens Bogaert is het veel besproken geheime dagboek van Christine Van Hees uiteindelijk wel teruggevonden, ook al wordt daar in het dossier met geen woord over gerept. 'Ik zou niet weten waar dat geheime dagboek gebleven is.' Wat Fabienne K. betreft, is ze er tot vandaag van overtuigd dat zij veel meer van de zaak afwist, maar er om de een of andere reden niet over durfde te praten. Ex-inspectrice Bogaert herinnert zich vaag iets over een spoor naar Le Dolo, ze weet ook nog dat een aantal mannelijke collega's dat etablissement goed bleek te kennen, maar zegt geen idee te hebben waarom de tip niet verder is uitgezocht.*92

Bogaert heeft thuis nog enkele stukken uit het oude dossier liggen en ze is best bereid om die aan de antenne-Neufchâteau te overhandigen. Dat gebeurt een week later. Bij het verlaten van de rijkswachtgebouwen, schiet haar iets te binnen. Het gebeurde ergens aan het einde van de jaren tachtig. Advocaat Jean-Paul Dumont kwam toen onze gebouwen binnen en sprak met enkele enquêteurs die met de zaak-Van Hees bezig waren. "Julie zijn héél dicht in de buurt van het gouden horloge gekomen," zei hij. We vroegen hem wat hij daarmee bedoelde, maar hij zei dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet meer uitleg kon geven."⁹³

NOTEN

- 1 Brandweer Brussel, 13 februari 1984, interventierapport nr. 1499.
- 2 Ayfer Erkul (De Morgen), gesprek met luitenant Vanden Berghen, december 1996.
- 3 Verhoor Norbert Van den Berghe, GP Brussel, 20 maart 1986, pv 8528.
- 4 Verhoor Yvan Leurquin, BOB Brussel, 1 april 1997, pv 151.013.
- 5 Politie Oudergem, 13 februari 1984, pv 30.14.321
- 6 GP Brussel, depot bij de griffie van de correctionele rechtbank van Brussel, nr. 3275.
- 7 Op de affiche wordt een muzikale avond aangekondigd in het jeugdhuis Randstad in Molenbeek op 17 februari 1984.
- 8 GP Brussel, depot bij de griffie van de correctionele rechtbank van Brussel, nr. 3275.
- 9 Eerste rapport van medische expertise na afstapping ter plaatse op 13 februari 1984. Dokter Voordeckers stuurde dit rapport naar het parket op 23 februari 1984.
- 10 Autopsie verricht op 14 februari 1984.
- 11 De bevindingen van deze medische expertise, eveneens verricht op 14 februari, zijn opgenomen in een verslag van de GP Brussel, 21 februari 1984, pv 5790.
- 12 Verhoor Didier L.B.d.H., GP Brussel, 18 februari 1984, pv 6442.
- 13 Verhoor Chantal MI., GP Brussel, 23 februari 1984, pv 6959.

- 14 Verhoor Yvonne L., politie Oudergem, 15 februari 1984, pv 4880.
- 15 Verhoor Margriet D.P, politie Brussel, 18 februari 1984.
- 16 Anonieme getuigenis, GP Brussel, 15 maart 1984, pv 8077. 17 Verhoor Raymond D., GP Brussel, 16 maart 1984, pv 8079. 18 Verhoor Nathalie G., GP Brussel, 24 februari 1984, pv 7327. 19 Verhoor Jean Claude J., GP Brussel, 23 februari 1984, pv 7213
- 20 GP Brussel, 22 februari 1984, pv 7115.
- 21 Verhoor Pierre S., GP Brussel, 6 december 1985, pv 24930. Pierre S. zal later met klem ontkennen dat hij die dag verhoord is. Volgens hem berust dit pv op de verklaringen die hij op 14 februari 1984 aflegde.
- 22 Vaststellingen GP Brussel, 14 februari 1984, pv 648.
- 23 Verhoor Patricia S., GP Brussel, 16 februari 1984, pv 6443. 24 Gesprek met Antoinette Van Hees, 23 oktober 1997.
- 25 GP Brussel, 26 februari 1984, pv 4389.
- 26 Verhoren Serge S. en Alain Lenglet, Mobiele brigade rijkswacht Brussel, 26 april 1984, pv PV 1880.
- 27 GP Brussel, 22 mei 1984, pv 12637.
- 28 Verhoor Pierre Van Hees, GP Brussel, 22 mei 1984, pv 12636. 29 Verhoor Muriel C., GP Brussel, 5 juni 1984, pv 12647.
- 30 GP Brussel, 10 juli 1984, pv 16522.
- 31 GP Brussel, 27 juli 1984, pv 16516.
- 32 Verhoor Marc Duriau, GP Brussel, pv 16584.
- 33 Verhoor Serge Clooth, GP Brussel, 12 september 1984, pv 19850.
- 34 Wanneer Clooth op 13 september 1984 voor onderzoeksrechter Eloy wordt geleid, bevestigt hij zijn verklaring.
- 35 GP Brussel, 12 september 1984, pv 19602.
- 36 Verhoor Muriel C., GP Brussel, 12 september 1984, pv 19853.
- 37 Verhoor Serge Clooth, GP Brussel, 15 september 1984, pv 19866.
- 38 Verhoor Serge Clooth, GP Brussel, 28 september 1984, pv 20693.
- 39 Analyse brieven Christine Van Hees, GP Brussel, 6 maart 1984, PV 7541.
- 40 Verhoor Serge Clooth, GP Brussel, 29 september 1984, pv 20691.
- 41 Confrontatie Clooth-Lenglet, GP Brussel, 3 oktober 1984, pv 21309.
- 42 Thierry D. is een getuige van het eerste uur. Hij verklaarde dat Christine Van Hees in contact was gekomen met een extreem-rechtse jongerenbende. Thierry D. is een van de mensen die op vrij jonge leeftijd zullen sterven.
- 43 Rijkswacht Kelmis, 20 november 1984, pv 1467.
- 44 GP Brussel, 26 november 1984, pv 24640.
- 45 Verhoor Serge Clooth, GP Brussel, 14 januari 1988, pv 3623.
- 46 Lenglet en Braeckman zijn in 1986 al vrijgelaten.
- 47 De buiten vervolgstelling wordt uitgesproken op 10 oktober 1990. Van dat moment af is de 'punkpiste' definitief afgesloten. Behalve Serge Clooth, Alain Lenglet en Renaud Thill, zijn ook Marc L. (Coco 1) en Alain D.B. (Kleenex) een tijdlang beschuldigd geweest. Serge Braeckman is al eerder buiten vervolging gesteld.
- 48 Verhoor Serge Clooth, GP Brussel, 10 februari 1987, pv 4231.
- 49 Verhoor Pierre Van Hees, GP Brussel, 19 september 1991, pv 40305. 50 Verhoor Michel Van Hees, BOB Brussel, 19 januari 1997, pv 100.450 51 Verhoor Roger B., GP Brussel, 15 april 1991, pv 2858.
- 52 GP Brussel, 28 mei 1984, pv 12639. Het is nooit helemaal duidelijk geworden waarom deze vaststelling destijds in verband werd gebracht met de moord op Christine Van Hees.
- 53 GP Brussel, 8 november 1984, pv 44740.
- 54 Reconstructie op basis van de nota 'Synthese van het werk dat ik verrichtte bij de antenne-Neufchâteau.' Eerste wachtmeester Aimé Bille maakte dit document op 22 september 1997 over aan de raadsheer Marique, die op dat ogenblik onderzoeksdaden verrichtte voor de commissie-Verwilghen.
- 55 GP Brussel, 22 mei 1987, pv 14976. Met 'Dolores' wordt bedoeld op de uitbaatster, Dolores Bara.
- 56 Verhoor Freddy VD.S., GP Brussel, 23 augustus 1984, pv 18492.
- 57 Verhoor Dominique L., GP Brussel, 22 augustus 1984, pv 18488. L. zal daarna nog meermaals worden verhoord en ook geconfronteerd met de mensen die hij beschuldigt. 58 BOB Brussel, 10 april 1997, pv 151.131.
- 59 Verhoren Nathalie G., GP Brussel, 14 en 17 april 1992, pv's 22424 en 29488.
- 60 Nathalie G. herhaalt die verklaring op 20 maart 1997, wanneer de BOB haar verhoort. Ook dan houdt ze vol dat het 'geheim' tussen haar en Christine geen enkele relevantie heeft voor het onderzoek.
- 61 Verhoor Nathalie G., BOB Brussel, 20 maart 1997, pv 150.772.
- 62 Verhoren Ariane M., GP Brussel, maart 1986, pv 8274.
- 63 In een van haar brieven aan de jonge gedetineerde Pascale Lamarque vermeldde Christine Van Hees eind 1983 een datum waarop de onbekende paracommando zijn dienst zou hervatten. Aan de hand van die datum en de voornaam meende de ploeg-De Baets te kunnen achterhalen wie hij kan zijn geweest. Voor het zover kon komen, werd de hele ploeg van het onderzoek gezet.
- 64 GP Brussel, 23 april 1987, pv 13073.
- 65 Nadat de pers in 1998 melding heeft gemaakt van het XI-dossier en het Brusselse parket de piste allang heeft afgesloten, wordt Marc Dutroux hierover nog eens verhoord. Dan ontkent hij plots ooit deel te hebben uitgemaakt van een motorbende. Hij zegt dat hij enkel in de jaren zeventig een tijdlang met een moto heeft rondgereden. Verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 11 juni 1998, pv 151.231.
- 66 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 4 december 1996, pv 2.867, toegevoegd aan onderzoeksdossier 96/109 van Neufchâteau onder het nummer 118.723.
- 67 Verhoor Francis H., BOB Brussel, 12 april 1997, pv 151.184. Wanneer Marc Dutroux Laetitia Delhez gaat ontvoeren in Bertrix, rijdt hij eveneens rond met een bestelwagen met een matras in.
- 68 GP Brussel, 22 februari 1984, pv 7114.
- 69 Verhoor Philippe Moussadyk, GP Brussel, 27 september 1984, pv 20689.
- 70 De naam van Philippe Moussadyk komt voor een personeelslijst van Radio Activité uit 1984. BOB Brussel, 18 april 1997, pv 115.222.
- 71 Beide zenders zullen lange tijd hetzelfde adres delen: Keltenlaan 3 in Etterbeek. 72 Verhoor Michel Van Hees, BOB Brussel, 15 december 1996, pv 118.632.

73 Interview Paule Somers, *De Morgen*, 2 mei 1998. 74 BOB Charleroi, 13 augustus 1996, pv 103.313. 75 BOB Brussel, 26 april 1997, pv 151.312. 76 Anonieme getuigenis, GP Brussel, 20 februari 1984, pv 7112.

77 Verhoren Fabienne K., GP Brussel, 9 en 22 maart 1993, pv's 25974 en 25976. 78 BOB Brussel, 25 mei 1997, pv 151.662. 79 Verhoor Didier V., BOB Brussel, 25 mei 1997, pv 151.661.

80 Verhoor Jean-Pierre G., BOB Brussel, 6 mei 1997, pv 151.404. 81 Verhoor D.V., BOB Brussel, 10 mei 1997, pv 151.456.

82 Verhoor Christian V.G., BOB Brussel, 7 mei 1997, pv 151.407. 83 Nummerplaat BCD 807, chassisnummer A733151329.

84 Vaststellingen BOB Brussel, 2 en 4 juni 1997, pv's 151.797 en 151.859. 85 BOB Brussel, 10 september 1996, pv's 113.508 en 113.509

86 De speurders van de ploeg-De Baets zullen nooit de tijd krijgen om alle 32 in het *telefoonboekje vermelde personen* te verhoren.

87 Een snellere ondervraging had zeer interessant kunnen zijn, aangezien de ouders van Christine Van Nees nooit van dokter Hallard gehoord hadden. Verhoor dr. Francis Hallard, GP Brussel, 29 december 1988, pv 31.034.

88 *De antenne-Neufchâteau* doet dat wel, en stelt vast dat het gaat om een studente die toevallig dezelfde naam draagt als de gewezen substituut.

89 *De zoektocht* levert niets op. Een aantal door de GP genoteerde nummerplaten blijkt nooit te hebben bestaan. BOB Brussel, 27 maart 1997, pv 150.873.

90 BOB Brussel, 24 april 1997, pv 151.165.

91 Onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen gaf de BOB'ers de opdracht de GP'ers te verhoren.

92 Verhoor Michelle Bogaert, BOB Brussel, 20 mei 1997, pv 151.599.

93 BOB Brussel, 27 mei 1997, pv 151.678.

7

***'Ik meen te mogen besluiten dat de
persoon die dit beschreven heeft daar***

inderdaad geweest moet zijn.'

Zoon uitbater champignonkwekerij, 14 april 1997

Aurora is een kleine en goedlachse Spaanse. Vlakbij het Brusselse Zuidstation, in de schaduw van de pensioentoren, serveert ze de beste tapa's van de stad. Spaanse families die wat te vieren hebben kennen het adres. Eenzame ambtenaren strijken er graag neer, en ook politiemensen die iets discreetts te bespreken hebben. In de eerste weken van 1997 is dit de laatavondlijke verzamelplek voor adjudant De Baets en enkele van zijn collega's. Hun werkdagen beginnen niet zo lang na het sluitingsuur van Aurora en eindigen net voor ze hier 's avonds komen binnengewaid. Het is een van de weinige gelegenheden tot verpozen die hen resten, al vallen alle gesprekken toch steeds weer terug op het werk. Dit is het dossier der dossiers, vertellen ze elkaar.

De Baets weet anders zelf niet zo gek veel over de oude gerechtelijke dossiers die nu opnieuw de belangstelling wekken. Als *enquêteur principal* is vergaderen zijn hoofdbezigheid. Daarnaast leest en herleest hij de verhoorteksten van X1 en maakt hij dienstnota's van zaken die geverifieerd moeten worden. Het is slechts hier, in de tapabar, dat hij van zijn collega's tussen pot en pint verneemt hoe zelfs haar meest onmogelijk klinkende verklaringen altijd weer op hun pootjes terecht lijken te komen. Ze geraken niet uitgepraat over de spijker in de pols van Christine Van Hees. X1 sprak nochtans niet over een spijker. Ze had het over 'iets' waarmee advocaat E. 'haar handen doorboorde'. Dit is niet te verzinnen. Als er iets is wat er omtrent de moord op Christine Van Hees nooit in de pers is verschenen - en geen enkele politiemans kon weten noch suggereren - dan is het dit.

En de tampon. X1 vermeldde de tampon zijdelings, als een niet terzake doend detail. Wat stelden de speurders vast in het oude dossier? 'Ontdekking van een bebloede tampax in het gebouw waar de eerste brandhaard werd opgemerkt.'

In hetzelfde gerechtelijke stuk is sprake van een hamer, wat wel eens het voorwerp zou kunnen geweest zijn dat X1 die avond advocaat E. zag hanteren. Er wordt

ook melding gemaakt van een touw, wat helemaal overeenstemt met wat X1 vertelde. In een andere inventaris van toen is voorts sprake van kaarsen en van een jerrycan.

Er is discussie mogelijk over de spijker. X1 spreekt op 18 november niet over een spijker, maar over een holle metalen staaf, `dertig centimeter lang'. Tussen de op de plaats van de moord teruggevonden voorwerpen zitten er twee metalen

staafjes die aan die beschrijving beantwoorden. Alles wordt duidelijk na een gesprek met de zoon van de vroegere uitbater van de kampernoeliekwekerij. De vijftiger is opgegroeid naast de kwekerij en woonde er tot 1971. Bereidwillig laat hij oude foto's zien over hoe het kweken in zijn werk ging. Vergeelde prentjes uit het familiealbum tonen een trotse vader en oom, bakje vers geplukte paddestoelen in de hand. Het waren de beste paddestoelen van het land. Op de foto's zijn de opeengestapelde rekken zichtbaar waarop de paddestoelen groeiden. Fijne metalen staafjes stutten de rekken. Ze zijn aan elkaar gelast. `In 1984 moeten er daar honderden van die staven in het rond hebben geslingerd', zegt de zoon. Hoe lang ze waren? Dertig of veertig centimeter.

De man beleeft eind 1996 slapeloze nachten. Hij is op 23 december als een van de eerste buitenstaanders geconfronteerd met delen van de verklaringen van X1. Ze heeft tijdens het verhoor op 18 november zo ontzaglijk veel beschreven

dat het nu mogelijk moet zijn om via hem te weten te komen of ze écht op de plaats des onheils is geweest of niet. Sommige details blijken bijvoorbeeld niet te kloppen, toch niet na toetsing aan de plaatsbeschrijvingen die de politie van Oudergem in 1984 op papier zette. De zoon zorgt voor sensatie wanneer hem de teksten worden voorgelegd. `Die politieman is daar niét binnen geweest, uw getuige X1 wél', laat hij de stomverbaasde speurders acteren. De politieman in kwestie, Jacques Dekock, wordt er die avond bijgehaald en meteen geconfrpnteerd met de zoon. Lang duurt de confrontatie niet. Het klopt, moet hij toegeven. Hij was die nacht zo ondersteboven van dat lijkt dat hij het gebouw verder amper bekeken heeft.

De zoon is niet direct iemand die je op het vlak van ruimtebeschrijvingen veel kan wijsmaken. Hij is ingenieur. Het relaas van X1 verbaast hem minder dan anderen. Na het vertrek van zijn vader is het gebouw midden jaren zeventig in

het bezit gekomen van een vastgoedsspeculant, wiens plannen nooit werden gerealiseerd. De bewoonbare ruimten werden toen verhuurd aan studenten, maar al gauw wist niemand nog wie er woonde. In die tijd deden er verhalen de ronde over seksfuiwen en andere `zaken die het daglicht niet mochten zien', weet de zoon nog. Toch is dat niet de hoofdreden waarom hij er - tot vandaag - meer dan wie ook van overtuigd is dat X1 de waarheid spreekt. Het complex is in 1989 afgebroken. Nergens is informatie beschikbaar over hoe het er in 1984 uitzag. Het was een zo complex kluwen van huizen, koterijen, hangars, opritten, gangen en kelders dat al wie een gokje zou willen wagen op een plaatsbeschrijving direct door de mand zou vallen. En dat is het bizarre. De speurders kunnen kop noch staart krijgen aan hoe X1 vertelde dat ze er met de auto aankwam, uitstapte, struikelde... De zoon van de uitbater heeft er helemaal geen moeite mee. In een

mum van tijd kan hij precies vertellen langs waar X1 het gebouw is binnen gekomen en hoe ze de kelder bereikte. Dat ze struikelde in de gang is logisch, zegt hij. Dat deden vroeger wel meer mensen. Door het intern verbouwen van twee huizen tot één, was er een inkomhal ontstaan met twee trapjes: eerst omlaag, dan weer omhoog. Zoals X1 het beschreef. Dat ze vanuit het zogenaamde woonhuis de kelderruimte bereikte, is heel goed mogelijk, meent hij. `In feite zat ze in de keuken', leidt de zoon af uit de beschrijving van behangpapier en tegels - die ook al tot in de perfectie klopt. Hij heeft het met zijn familie doorgenomen. `Er zijn dingen die we in haar verklaringen lazen en die ons herinnerden aan details die we zelf allang vergeten waren, zoals het motief op de tegeltjes', zegt hij later. Vanuit de keuken was er inderdaad een aparte gang naar de kelder. En de vleeshaken? Nog zo'n detail dat pas nu opnieuw herinneringen oproept. `Toen was ze natuurlijk in de charcuterie', zegt de zoon. Zijn oom vervaardigde vleespastei en had in een aanbouw een soort industriële keuken ingericht. Met de pen in de hand tekent de zoon het traject dat X1 op de nacht van de moord moet hebben afgelegd. De ruwe houten tafel, de regenton... Jaja, die had vader daar bij zijn vertrek achtergelaten. Het is zonder meer verbluffend.*1

Aurora heeft geen flauw idee waar dat groepje mannen in de hoek het over heeft wanneer ze één van hen iets hoort roepen over Fabienne K. of over de advocaat van de punks die in 1989 toevallig ook Marc Dutroux verdedigde. De Spaanse schudt het hoofd en strooit nog wat Provençaalse kruiden over de champignons. Het enige wat ze heeft begrepen, is dat dat hele gedoe over la champignonnière alvast niets te maken heeft met haar tapa's. Aurora is niet de enige die niet kan volgen. Ook voor de Brusselse substituut Paule Somers gaat het allemaal wat te snel. De magistrate woont met echtgenoot en kinderen aan de rand van Brussel. Ze is nogal gesteld op familiale rust, zeker tijdens de kerstvakantie. Uitgerekend dan, op 30 december 1996, belt de jonge rekrut Khalifa bij haar aan. De rijkswachter heeft een hele doos processen-verbaal bij zich, alsook een kant en klaar officieel verzoek om het dossier-Van Hees opnieuw `in onderzoek te stellen'. Dat is nodig, legt Khalifa uit, om de telefoon van Fabienne K. te kunnen observeren. Bille heeft hem dat gezegd.

Het observeren van een telefoon is een `actieve onderzoeksdaad' en kan enkel op bevel van een onderzoeksrechter. Juridisch gesproken, moet het dossier opnieuw `in onderzoek'. Ook al zijn daar al eerder met de nationale magistraten afspraken over gemaakt, zit Somers verveeld met het onaangekondigde bezoek. Ze voelt er weinig voor om zich nu, ter plaatse, door de stapel pv's te werken. `Hebben jullie dan niet een of andere synthese gemaakt van wat jullie al die weken hebben gedaan?' wil ze weten. Khalifa heeft geen idee. Hem is enkel gezegd dat hij deze vracht papier moest afleveren. Bij Somers komt de hele bedoening lichtjes over als die van een handelsreiziger, stijl: `Wil u dan hier even tekenen?' Ze stuurt Khalifa weg met de mededeling dat ze haar antwoord in beraad wil houden.*2

De Baets en zijn collega's hebben het eind 1996 zo druk dat het bij geen van hen is opgekomen om eens een overzichtelijke synthese op te stellen van matches tussen de verklaringen van X1 en de tastbare realiteit van het oude dossier - ook al zijn die er inmiddels in overvloed. Als enige antwoord op de vraag van Somers stellen De Baets, Bille en de chef van de onderzoeksploeg, Rudy Hoskens, op 2 januari 1997 een drie velletjes tellend pv op waarin ze de hoofdlijnen van de getuigenis van X1 weergeven, maar op geen enkele manier verduidelijken waarom X1 ernstig moet worden genomen.*3

Het ontbreken van een goede synthese mag een procedureel detail in de geschiedenis lijken, maar is bepalend voor hoe de zaken verder zullen evolueren. 'Procureur Bourlet en de nationale magistraten Duinslaeger en Vandoren waren in die tijd de voornaamste gesprekspartners van De Baets', zegt een collega van toen. 'Zij kenden het dossier wel. Tenminste, ze wisten wat De Baets hen daarover had verteld. Nu maakte De Baets af en toe bruggetjes. Als je hem mocht geloven, had X1 effectief gesproken over een spijker in de pols van Christine Van Hees, en over scheermesjes bij de moord op Carine Dellaert. Het ging altijd om kleine dingen, maar wanneer die mensen dan later vernamen dat het toch niet helemaal precies zo was als hij het had verteld, begonnen ze natuurlijk te twifelen - behalve Bourlet. De sfeer was toen ook heel anders. Bourlet was de man van het moment. De Baets leefde in de overtuiging dat hij alleen aan hem rekenschap verschuldigd was. Dat was een zware misrekening.'

De Baets zelf ziet het anders: 'Magistraten hebben niks liever dan syntheses. Als het even kon, zouden ze willen dat je een onderzoek van drie jaar even samenvat in twee velletjes A4. Wel, ik ben daar principieel tegen, en ik niet alleen.

Precies omdat een gerechtelijk onderzoek zo objectief mogelijk moet verlopen, heeft het college van procureurs-generaal enkele jaren geleden een richtlijn uitgevaardigd die syntheses als juridische werkbasis verbiedt. Mede daarom is het X1-onderzoek het beste en het meest correcte onderzoek dat in dit land ooit is gevoerd. Het moest model staan voor hoe het in de toekomst zou gaan. Ik ben daar nog steeds trots op en zal dat altijd blijven.'

Begin december volgen de verhoren van X1 elkaar in een snel tempo op. Ze wordt op 9, 10, 11 en 15 december vier keer na elkaar langdurig verhoord over wat ze zich precies kan herinneren van 'Kristien'.

- Kunt ge dan zeggen wanneer ge Kristien ongeveer hebt leren kennen?
- Euh, ik schat zo een maand of vier ervoor. Ik heb haar niet zo vaak gezien hoor, een paar keer. Ik heb ze... ze was nogal gek op Nihoul.
- Kunt gij ons eventueel plaats en uitleggen waar dat gij haar gezien hebt met Nihoul?
- Bij hem thuis een paar keer.
- Bij hem thuis... Was dat in een huis of in een appartement?
- Ik vermoed een appartement. Maar ik heb haar nog ergens gezien. Ik weet het niet meer juist. We zijn een stuk of twee keer ergens gaan eten, en daar was zij dan ook bij. (stille) Ik ben een wreed moeilijke om contact mee te leggen, dus (...).

- ja, hoe kwam Kristien daar aan?

- Ze is daar nog met haar fiets naartoe gereden.*4

Indien X1 Christine Van Hees vier maanden voor haar dood leerde kennen, dan is dat midden oktober 1983. Uit het oude dossier blijkt dat inderdaad de periode is vanaf wanneer ze zich volgens haar vriendinnen anders begint te gedragen. Na de zomervakantie gaat ze niet meer naar de scouts, maar doet ze tegenover haar ouders wel nog alsof. X1 had het niet zo begrepen op de nieuweling, zo legt ze uit tijdens het verhoor van 9 december. Ze moest haar 'opleiden' en voelde daar zeer weinig voor, heet het.

- Ik vond het zo verschrikkelijk dom dat ze zo van in het begin, allez ja... zo naïef... Ik was al, allez, ik was al op een bepaald punt gekomen, het kon mij geen moer schelen dat ik ze moest leren, of wat ik ze moest tonen... als ze mij maar alstublieft mijn kop met rust liet... als ze maar niet zaagde over hoe graag ze hem zag, over hoe lief en hoe schoon... (...).
- Als Kristien daar aankomt, met de fiets daar op dat appartement of op die flat, komt ze dan van school of gaat ze ergens anders naartoe?
- Ik weet het niet, ik denk dat ze van school komt.
- Hoort ge ze niet spreken van: ik kom nu van daar, of ik moet nu naar daar, of...?
- (*knikt nee*) Het interesseert mij niet, dus ik... allez, ik... het is moeilijk hee?
- Ja?
- Moest ik weten dat het zo belangrijk was, zou ik misschien meer mijn best gedaan hebben om te luisteren, dat weet ik wel nog. Ik weet dat ze... ik weet dat ze stekezot van hem was... als ze binnenkwam, dat ze recht rond zijn nek vloog, en wat weet ik allemaal niet. En meestal kon ze niet zo lang blijven, waarschijnlijk omdat ze het in het geheim deed voor haar ouders, denk ik.

Lang niet alle details die X1 die dag vrijgeeft, krijgen bevestiging. Als favoriete muziek schrijft ze Kristien U2 en George Michael toe. De moeder van Christine noemt een ander genre: Richard Clayderman en Michel Fugain.⁵ Tijdens haar tiende verhoor heeft X1 het over een seksfuif in een grote villa aan de rand van Brussel, waar ze zowel 'Kristien' als advocaat E. teruzzag. Ze situeert die gebeurtenis 'drie à vier weken' voor de moord. Als dat klopt, valt dat precies samen met de periode waarin Christine Van Hees, zonder dat haar ouders dat wisten, een volle week wegbleef van school.

Tijdens het elfde verhoor, op 10 december, wordt X1 gevraagd een overzicht te geven van de seksfuiven waarop ze 'Kristien' ontmoette. Naast enkele namiddagen op een appartement, waar het er luidens X1 eerder onschuldig aan toe ging, zijn het er slechts drie, blijkt nu. 'Kristien' en zichzelf waren niet de enige slachtoffers, zegt ze. Het eerste feest vond plaats in een of andere villa aan de rand van Brussel. Onder de meisjes bevond zich ook een zekere Belinda en een Marie-Thérèse, die door iedereen Mieke werd genoemd.

- Wie was Marie-Thérèse?

- Een Franstalig meisje, euh... een jaar of zestien.*6

Over Mieke kan ze nog kwijt dat zij later vermoord werd, vermoedelijk in november 1984. Dat gebeurde te Knokke, zegt X1. Als aanwezigen op de eerste van drie seksfeesten vermeldt ze de Vlaamse industriële Y en W, advocaat E., Annie Bouty, Michel Nihoul, Tony en een handelaar in honden uit het Mechelse. Wat haar aan de villa opviel, was het riant zwembad en een impressionante collectie modelboten die binnenin zowat overal stonden uitgesteld. De kinderen werden verplicht naar een soort snuff movie te kijken, waarop volgens X1 te zien was hoe twee door haarzelf gebaarde kinderen gemarteld werden. De bedoeling van de eerste avond was inwijding. De volwassenen droegen SM-kledij en slachtten voor de ogen van de inmiddels ontklede en vastgebonden kinderen een geit en twee konijnen.

Volgens X1 had het hele ritueel niks te maken met satanisme en nog minder met bizarre seksuele voorkeuren bij de volwassenen 'die haatten dit' - maar alles met een uitgekende methode om de kinderen te conditioneren en te voorkomen dat een van hen ooit zou praten. Verhalen over geslachte geiten, konijnen en mannen in zwarte lederen pakken worden immers door niemand geloofd. Bij 'Kristien' ging het echter helemaal fout, zegt X1. Ze bleef zich verzetten, weigerde te aanvaarden wat haar overkwam. X1 en Mieke, die haar moesten dwingen om het hart van het pas geslachte konijn op te eten, trachtten haar te doen zwijgen - wat niet lukte. Het is het afwijzen van al die toestanden die 'Kristien' het leven zou kosten, legt ze later uit. 'Het was dat wat mij zo kwaad maakte', verzucht X1 op zeker ogenblik in een lange monoloog. 'Ik heb mij altijd vreselijk verantwoordelijk gevoeld daarvoor. Ik had dus ook veel liever meisjes of jongetjes die opgeleid waren, die wisten wat ze moesten doen, die gedragscodes kenden. En Kristien was al te oud. Kristien had een heel belangrijke periode van seksueel misbruik gemist, om zo te zeggen.'

Volgens X1 hadden de volwassenen 'Kristien' met het oog op de zogenaamde inwijding gedrogeerd, of minstens dronken gevoerd. Als dat niet het geval was geweest, had ze achteraf misschien bewuster gereageerd, denkt ze. Want dat was het resultaat: 'Kristien' trachtte te doen alsof er helemaal niets gebeurd was. 'Niet meer weten of niet meer willen weten, dat laat ik in het midden', zegt X1. 'Ze heeft het verdrongen hé.'

De derde seksfeest vond plaats in een manege in de buurt van Brussel. Het was een beperkte groep en het gebeurde heel kort voor haar dood. Het is in dit deel van de getuigenis dat X1 voor het eerst in duidelijke termen praat over het motief voor de moord. 'Ik heb het zien aankomen, dat het verder zou gaan, omdat ik weet dat als meisjes problemen beginnen te maken, als het niet goed, alle... vlot genoeg ging... Dan verdwenen die.'

Hoewel ze 'Kristien' zelf zoveel mogelijk meed en nauwelijks met haar praatte, denkt X1 te kunnen begrijpen waarom ze in de laatste dagen van haar leven geen alarm sloeg. Ze veronderstelt dat ze hetzelfde doormaakte als zijzelf, als kind.

Ge kunt dat geheim niet kwijt. Veel, veel slachtoffers kunnen dat geheim niet kwijt. Die durven dat niet zeggen en wat had ze... zeker in het geval van Kristien. Wat had ze moeten zeggen? Van... ik word verkracht door een vent die mijn vader kon zijn? Dan was alles... ze was haar vrijheid kwijt geweest, ze was weggenomen van huis... ik ken al die dingen, want dat waren net ook de redenen waarom ik zweeg. Als ge vertelt: wordt ge geloofd? Dat weet ge niet (...). De meeste vriendinnen zullen niet eens geweten hebben dat ze met een oudere vent was. Ze zal wel gezegd hebben dat ze ergens met een liefde zat, maar waarschijnlijk niet de leeftijd (...). Temeer omdat ze zeggen dat ze het doen uit liefde. Ze doen het voor u, alle ja, zij zeggen u: 'Volwassenen vrijen nu eenmaal zo, volwassenen hebben nu eenmaal seks op die manier en als ge bij ons wilt horen, als ge ons niet kwijt wilt, dan moet ge dat zo maar doen.'

Voor de aanvang van het verhoor van 11 december maken Danny De Pauw en een collega met X1 een ommetje in de Brusselse periferie. Ter hoogte van Oppem-Meise herkent ze plots de weg en brengt ze de omgeving in verband met 'de manege' waar ze de vorige dag over sprak. Het aanwijzen van de precieze route lukt haar niet. Sinds ze hier voor het laatst kwam, is de omgeving behoorlijk verbouwd, merkt ze op. Waar X1 het buiten haar eigen geheugen zou kunnen gehaald hebben, is niet geweten. Feit is dat Michel Nihoul er ooit een paard had. Ook de chauffeur van de gewezen eerste minister over wie ze meermaals sprak, had hier een paard. De manege, zo blijkt later, opende de deuren in 1983 en sloot in 1986. In 1989 werd de exploitatie hervat door andere eigenaars. Ten opzichte van 1984 zijn er rond de manege heel wat huizen gebouwd, zo kan de politie van Meise ook nog meedelen.*7

Sinds ze De Baets haar vertrouwen schonk, heeft X1 haar hele leven afgesteld op het onderzoek. Na een slopende nacht in de verhoorkamer moet ze bij haar aankomst in Gent vaak meteen aan de slag in het hondenkapsalon. Ze slaat soms twee nachten slaap over. X1 getuigt, bij wijze van spreken, tot ze erbij neervalt - wat ook gebeurt. Het twaalfde verhoor doet het onderzoek meer kwaad dan goed. X1 begint ongevraagd te praten over haar zoontje Tiu, en heeft de onbedwingbare neiging om zijn dood in verband te brengen met de moord op 'Kristien'. Tiu, zegt ze, is begin september 1983 geboren. Alleen haar ouders en een neef wisten ervan af. Het kind was zes maanden oud toen advocaat E. het vermoordde, in de manege.*8

Wat ze zich hier precies van kan herinneren, vertelt X1 tijdens het laatste verhoor van 1996. Het is dan al 15 december. Indien adjudant De Baets het op dat ogenblik zou willen, zou hij kennis kunnen nemen van het oude dossier-Van Hees, X1 bijsturen en informatie aanreiken die haar snel zou doen inzien dat ze allerlei gebeurtenissen door elkaar aan het halen is. Het resultaat van het dertiende verhoor zal later gretig aangegrepen worden om een punt te zetten achter de X1-onderzoeken. Ze vertelt die avond haar grootste drama. Tiu, zegt ze, werd vermoord in de manege, enkele uren voor 'Kristien'. De moord op haar baby was

een straf omdat ze er niet in geslaagd was dat nieuwe meisje in de pas te doen lopen. E. sneed onder haar ogen de testikels van de baby af. Daarop werd het kind bewerkt met een hamer en een mes. Aan het eind werd X1 met haar gezicht in de bebloede resten geduwd. Daarna werd ze verplicht om het kind zelf in een vuilniszak te gooien.*9

Wanneer magistraten later zullen verklaren dat 'de door X1 opgegeven feiten en data niet kunnen kloppen', dan bedoelen ze in de eerste plaats dat het onmogelijk is dat aan de moord op Christine Van Hees nog een luguber weekende in een manege te Oppem-Meise voorafging. Dat is de materieel verifieerbare realiteit van het dossier uit 1984. Christine Van Hees kwam op zaterdag terug van een schooluitstap, verbleef nagenoeg het hele weekende bij haar ouders, spijbelde weliswaar in de voormiddag van maandag 13 februari 1984, maar zat die namiddag weer op de schoolbanken.

X1 verklaart later dat ze tijdens de verhoren van 12 en 15 december 'helemaal fout' zat. 'Dat weet ik nu', zegt ze. 'Maar toen was dat voor mij verdomme de eerste keer dat ik met iemand over Tiu sprak. Voor mij is die hele periode, begin 1984, één waas. Ik kan dat eenvoudigweg niet loskoppelen in dagen en uren. Het was dezelfde periode. Het zou een week eerder kunnen geweest zijn, of twee weken. Ik weet het gewoon niet meer. Toen, na wat ze Tiu hadden aangedaan, leefde ik als een zombie.*10

De BOB'er die het dossier-Van Hees het scherpst aanvoelt, is Aimé Bille. Wanneer begin 1997 de eerste vragen worden gesteld bij de geloofwaardigheid van X1, valt hij steevast terug op zijn stokpaardje: 'Wij hebben X1 niet nodig om die zaak op te lossen.' Bille aanhoort in die dagen met een bijna afwezige blik wat men hem over de getuigenis vertelt en knikt. Het klopt, ja, het klopt. Of 'Dat wist ik al.' Bille is in hetzelfde bedje ziek als De Baets. Als er iets is wat hij niet kan, dan is het samenvatten. Tot driemaal toe zal hem worden gevraagd zijn bevindingen nu eens kort en bondig samen te vatten. Dat zal telkens resulteren in een nog langere en breedvoerigere opsomming van feitjes, data, namen en pnummers. Weinigen begrijpen bijvoorbeeld waar hij het over heeft wanneer Bille zijn collega's bezweert dat er dringend moet worden verder gezocht 'op de piste van Nathalie P'

Nathalie P is een jonge vrouw die eind 1996 tegenover de BOB verrassend vrijuit praat over Michel Nihoul, die ze gekend heeft ten tijde van Radio Activité, waar ze in haar jeugd als vrijwilligster werkte. Ze vertelt dat Nihoul vaak kwam opscheppen over zijn puike contacten bij de Brusselse GP en met oud-premier Paul Vanden Boeynants. In café Les Bouffons, het stamcafé van de mensen van Radio Activité, ontmoette ze ooit topgangster Patrick Haemers.*11

Het is misschien toeval, maar Nathalie P heeft reeds de interesse van Neufchâteau opgewekt alvorens men vaststelt dat haar naam ook in het oude dossier-Van Hees opduikt - op een heel intrigerende manier nog wel.*12 Een week na

de feiten, op 21 februari 1984 tussen 22.10 en 22.30 uur, bemerkte de politie van Oudergem een geheimzinnige auto van waaruit vier mensen de ruïnes van de

oude champignonkwekerij leken te observeren. Toen de bestuurder de politie opmerkte, reed hij onmiddellijk in volle vaart weg, om vier minuten later terug te keren en opnieuw het hazenpad te kiezen.*13 Een agent kon de wagen beschrijven: een Honda Civic met nummerplaat CXP 398. De met het onderzoek belaste GP'ers vonden dit destijds een belangrijk spoor - misdadigers keren altijd terug naar de plaats van het misdrijf - en gingen een hele dag lang op zoek naar de bestuurder. Ze vonden hem dezelfde nacht om half vier. De man legde uit dat hij 'zomaar eens' een kijkje was gaan nemen op de plaats van de moord. Hij vertelde ook dat hij vergezeld was van twee vrienden en de verloofde van een van hen. Dat was Nathalie P⁴. Alle vier de inzittenden, blijkt later, werkten voor Radio Activité. Alle vier waren het kennissen van Michel Nihoul.

Wanneer de antenne-Neufchâteau dan toch kan beginnen met het observeren van de telefoonlijnen van Fabienne K., valt meteen op dat Nathalie P haar belt op haar GSM.*15 Fabienne K. was het meisje met wie Christine Van Hees de

bus nam en waaraan ze vertelde wat haar overkomen was binnen 'een groep waarin de vrije liefde bedreven werd'. Is er in het oude moorddossier hoegenaamd niets dat in die richting wijst, dan kan nu worden vastgesteld dat Fabienne K. en Nathalie P elkaar kennen. Over Nathalie P vernemen de speurders midden 1997 nog dat er ooit bij het Brusselse parket een onderzoek tegen haar is geopend wegens zedenfeiten. Tot in 1994 werkte zij in een barmet-zwembad in Tervuren, waar geregeld seksfeesten plaatsvonden. Verder dan deze vaststelling is het onderzoek nooit geraakt. Voor de piste-Nathalie P kan worden aangeboord, worden de speurders rond adjudant De Baets uit het onderzoek verwijderd.

'Ik durf met klem te zeggen dat de piste-X1 volledig is uitgediept', zegt Paule Somers begin 1999 in een interview.*16 Het heeft er alle schijn van dat Somers ook na 30 december 1996 nooit de tijd heeft gevonden om haar dossier eens te lezen. Nathalie P is nooit meer ondervraagd. Naar de bar in Tervuren is geen enkele vorm van onderzoek meer verricht. Om enig inzicht te krijgen in de relevantie van de verklaringen van X1 was daar anders wel reden toe. Het etablissement werd in het begin van de jaren tachtig uitgebaat door een gewezen vertegenwoordiger van een van de bedrijven van een prominent figuur waar X1 over sprak. De bar bestaat vandaag nog steeds - zij het onder een andere naam - en zet oudere Tervurenaars aan tot sappige verhalen over gillende vrouwen, platte seks en politie-interventies waar achteraf niks meer van werd gehoord. Het is een van die plekken in het Brusselse waar gefortuneerde Eurocraten en NAVO-functionarissen zich graag laten 'verwennen'. Op de hoger gelegen verdiepingen zijn er privé-appartementen, waarvan er één jarenlang werd gehuurd door een van de zonen van de gewezen Zairese president Mobutu. De auteurs ontmoetten een vrouw die - zonder weet te hebben van een verband met het X1-verhaal - zegt dat ze in de Tervurense bar als prille tiener door haar vader tijdens seksfeesten werd uitgeleend aan andere mannen.

Eind september 1996, lang voor X1 voor het eerst de naam 'Kristien' uitsprekt, biedt zich bij de Brusselse BOB een getuige aan die verklaart dat Nihoul als baas

van de vrije zender Radio Activité graag avondjes organiseerde waarop jongelui konden kennismaken met ontluikende sterren uit de chansonwereld. Aanvankelijk vonden deze feestjes, waar heel wat minderjarigen op afkwamen, plaats in de lokalen van Radio Activité zelf, maar later ook in de gemeentelijke zaal De Gerlache te Etterbeek en in het kasteel Faulx-les-Tombes. `Deze avondjes zijn snel afgegleden naar seksfeiven waarop de organisatoren - Nihoul en zijn entourage - zich weinig aantrokken van de aanwezigheid van de deelnemers', zo verklaart de getuige." `De rekrutering, met behulp van alcohol, gebeurde tijdens die avonden van Radio Activité.*18

Op een zaterdagochtend, kort voor haar dood, drong Christine Van Hees er bij haar moeder op aan dat ze zou deelnemen aan een quiz op de radio? Die stond afgestemd op een lokale zender? Radio Cinquantenaire, meent moeder Van Hees zich te herinneren? De prijzen waren niet echt aantrekkelijk te noemen - gratis koteletten bij de slager om de hoek. De moeder belde dus toch maar niet, tot grote teleurstelling van haar dochter? Zij bleef aandringen en zei dat ze de antwoorden met honderd procent zekerheid kende, maar zelf niet kon of wou bellen.*19

Eric B? was een deejay met zin voor orde? Hij stelde de quizvragen ruimschoots op voorhand op, en hield ze bij zich in een klein briefje? Hij waakte erover dat niemand de vragen en de antwoorden voor de uitzending onder ogen kon krijgen? Begin 1984 - de precieze datum herinnert hij zich niet meer - werd het tasje gestolen uit zijn auto, wat voor hem een kleine ramp was. De volgende zaterdag wist hij zich te behelpen met de vragen zoals hij die nog in z'n hoofd had zitten? Heeft Christine Van Hees de antwoorden gekregen van de dief? Kan dit een spoor zijn naar haar `slechte vrienden'? Het lijkt een logische deductie, al spreekt haar moeder heel nadrukkelijk van Radio Cinquantenaire, niet van Radio Activité, waar Eric B? destijds werkte? Indien zij de twee zenders met elkaar zou verwarren, zou dat echter niet hoeven te verwonderen? Ze zijn in het begin van de jaren tachtig nauw met elkaar verbonden, delen op een gegeven moment dezelfde golfrequentie en hetzelfde adres en kennen een vrij groot onderling verloop van medewerkers? Er is zelfs even sprake van een fusie?

Wanneer Eric B. eind april 1997 door Bille verhoord wordt, blijkt hij de diefstal van zijn tas met quizvragen nog lang niet te zijn vergeten? Hij heeft altijd vermoed dat `iemand van Radio Activité' de tas gestolen heeft? Hij maakt dat op uit het feit dat een welbepaalde medewerker hem kort na de diefstal zei dat hij de tas op een braakliggend terrein naast het metrostation Thieffry had zien liggen. B? herinnert zich de naam van de bewuste medewerker nog goed? Hij heette Dominique L.*20 De aandachtige lezer kent hem misschien nog? Hij was de man die de speurders aanmoedigde het punkspoor te volgen, de man ook die via Radio Activité, Faulx-les-Tombes en de feestjes in de Etterbeekse zaal De Gerlache verbonden was met Michel Nihoul. L? was volgens een getuige ook portier in The Dolo. Ook dit spoor is na de verwijdering van de ploeg-De Baets niet verder uitgediept?

Een van de vaste klanten in The Dolo, zegt uitbater Michel Forgeot, en ook

in de seksclubs die hij in de jaren tachtig in de Etterbeekse Atrebatenstraat uitbaatte, was GP-commissaris Guy Collignon. Hij is de politieman die de broer van Christine Van Hees van de schoolbanken kwam plukken en meedeelde dat de moord wellicht nooit zou worden opgelost omdat er `belangrijke mensen' mee gemoeid zijn.*21 Ook dit soort wetenswaardigheden is terug te vinden in de rapporten die de collega's van De Baets begin 1997 opstellen.

De speurders rond De Baets hebben lang niet alles ontdekt? Wie de tijd neemt om zich een beetje in het dossier te verdiepen, stoot op nog meer lugubere toevalligheden. Wat nu volgt, is integraal gebaseerd op gerechtelijke stukken die werden opgesteld ten behoeve van de magistraten in de zaak-Dutroux en aanverwante dossiers? Het zijn geen documenten die uit een andere kast komen? Ze lagen in dezelfde kast? Ze hoefden enkel gelezen te worden om te begrijpen dat X1 helemaal niet alleen staat wanneer zij een verband legt tussen de moord op Christine Van Hees en het milieu rond Nihoul en Bouty? Dit keer is het geen getuige die het zegt? Het is geen verband dat via-via gelegd wordt, nee? De objectieve bondgenoot van X1 is niets of niemand minder dan de Belgische Staatsveiligheid?

In feite is het ongelooflijk? Op 24 maart 1997 verstuurt administrateur-generaal Bart Van Lijsebeth van de Staatsveiligheid een acht pagina's tellende nota naar procureur Bourlet en naar de nationale magistraten Vandoren, Duinslaeger en Van Heers. Van Lijsebeth heeft in de voorgaande maanden al uiting gegeven aan zijn wrevel omdat Neufchâteau aardig in het vaarwater aan het komen was van wat zijn diensten eerder aan inlichtingen hadden vergaard over sekten? De nota - onder de altijd spannende hoofding `confidentieel' - beschrijft hoe de Staatsveiligheid zich is beginnen te interesseren voor de door Annie Bouty geleide sekte Celestian Church of Christ, een schakel in het netwerk van bedrijfjes en vzw'tjes waarlangs Bouty mensenhandel bedreef tussen België en enkele Afrikaanse staten? Een van de andere schakels, zegt Van Lijsebeth, was de vzw Asetanas, gelegen aan de Troonstraat 14, op de grens van Brussel met Elsene. Blijkens de statuten diende de vzw om de belangen van Afrikaanse studenten in België te behartigen? De stichtende leden zijn Claude Michel (voorzitter), Georges Bouty (secretaris) en Claude Ceresa (schatbewaarder)? Het interessante aan deze vzw, zegt Van Lijsebeth, is dat elk van de leden in nauw contact staat met Nihoul en Bouty, van wie Georges overigens de broer is? Dit hele gezelschap behoort bovendien tot de vaste klanten van de Brusselse bar The Coco Beach, die uitgebaat wordt door een vroegere maitresse van wijlen Patrick Haemers.

Wat daar nu eventueel misdadig aan zou kunnen zijn, specificereert Van Lijsebeth niet? Uit zijn nota is op te maken dat hij niet meer wil doen dan te wijzen op de verbanden tussen de personen die hij noemt? Om die reden voegt hij

in bijlage een opsomming toe van mensen die luidens de Staatsveiligheid tot de `mouvance Bouty-Nihoul' moeten worden gerekend? Van Lijsebeth citeert zeven namen: Georges Bouty, Claude Ceresa, Agim Memedov, Pascal Lamarque, Marie-Claire De Gieter, Max Slot en Joseph De Gieter? Voor elk van deze zeven

geeft de baas van de Staatsveiligheid een lange en volledige opsomming van hun gerechtelijke antecedenten. Omtrent Claude Ceresa - die inmiddels zijn naam heeft laten veranderen - kan hij meedelen dat het hier gaat om een homofiel met een reeks veroordelingen wegens allerlei oplichtingszaken en een frauduleus bankroet. De genaamde Pascal Lamarque komt in het rijtje voor omdat hij van 1984 tot 1990 samenwoonde met Ceresa. Hij is geboren in 1964. Zijn strafblad is merkkelijk langer: elf veroordelingen tussen augustus 1983 en september 1995. Lamarque heeft ongeveer alles mispeuterd wat er te mispeuteren valt: diefstallen met geweld, verkrachtingen van minderjarigen, drugshandel, autodiefstal, slagen en verwondingen, smaadt aan een agent, vluchtmisdrijf na een ongeval, beschadiging van monumenten...*22 Michel Lelièvre was duidelijk niet de enige marginale vriend van Michel Nihoul.

Hoe onwaarschijnlijk dit ook mag klinken: totnogtoe heeft geen enkele speurder of magistraat, spijs meer dan een jaar 'doorgedreven onderzoek', het verband opgemerkt. Pascal Lamarque is niemand minder dan de jongeman met wie Christine Van Hees in de laatste maanden van haar leven heeft gecorrespondeerd en met wie ze duidelijk een aantal geheimen deelde. Het is aan hem dat Christine Van Hees op 20 december 1983, minder dan twee maanden voor haar dood schreef dat ze van huis wil weglopen en haar levensstijl drastisch veranderen: 'Ik smeeek je, vraag me niet waar. Vraag me niet waarom, en nog minder waarom ik niet meer kan schrijven.' En wat later: 'Ik heb een ellendige kerst beleefd en een triest nieuwjaar. Maar tussen de twee was het echt fantastisch want ik heb de Liefde van mijn leven ontmoet.'

De Brusselse GP heeft kort na de moord de hand weten te leggen op negen brieven van Pascal Lamarque aan Christine Van Hees en vier die in de omgekeerde richting gingen.*23 Er moeten nog méér brieven zijn geweest, met name van Christine Van Hees aan Lamarque. Het lijkt vast te staan dat de twee elkaar maar één keer hebben ontmoet, op de trein te Soignies, eind 1983. Niet alleen Lamarque verklaart dat achteraf, Christine Van Hees schrijft dat ook in een van haar brieven. De brieven doen vraagtekens rijzen bij een heleboel eerdere 'zekerheden' in het gerechtelijke dossier. Pierre S., de jongen die Christine Van Hees tegenover haar ouders en vriendinnen omschreef als haar vaste vriend, bestempelt ze in een van de brieven lichtjes denigrerend als haar **vacancier** (mijn vakantielief). De toon is en blijft verbazend vertrouwelijk, zoals ook blijkt uit een brief waarin Christine Van Hees alludeert op een niet nader omschreven misdrijf waarvan Lamarque wordt beschuldigd en waarvan hij volhoudt onschuldig te zijn, maar blijkbaar besloten heeft de schuld op zich te nemen. 'Ik begrijp niet dat je niet kan bewijzen dat je daar niet was, op het ogenblik van het misdrijf. Je had me nochtans gezegd dat je toen bij vrienden was geweest?'

Dat Christine Van Hees correspondeert met een jonge crimineel die door de Staatsveiligheid wordt geïdентificeerd als lid van 'mouvance Nihoul' kan uiteraard op toeval berusten. Onbegrijpelijk wordt het echter als blijkt dat het Brusselse par ket begin 1998 met veel bombarie verkondigt dat 'werkkelijk alles' onderzocht is

en dat het vaststaat dat er 'geen enkel' verband bestaat tussen de vriendenkring van Christine Van Hees en de door X1 geciteerde personen.

Eind 1998 kregen wij Pascal Lamarque een paar keer aan de telefoon. Hij zat eens te meer in de gevangenis. Hijzelf kan de moord alvast niet gepleegd hebben, zegt hij, want ook in februari 1984 zat hij vast. Hij kende in die tijd wel Michel

Nihoul en voor hem lijkt het vrij evident dat Christine Van Hees hem toen bij Radio Activité wel eens tegen het lijf moet zijn gelopen... Hij liet ook nog weten dat hij na de zaak-Dutroux nooit werd verhoord.

Ook de X1-speurders hebben nooit het verband gelegd tussen de nota van de Staatsveiligheid en de brieven van Christine Van Hees. De vraag is of ze dat konden. De nota bereikt Bourlet op 24 maart 1997, op een ogenblik waarop het er binnen de antenne-Neufchâteau al bovenarms op zit.*24 Ook Van Lijsebeth heeft het waarschijnlijk nooit geweten, want hij heeft geen inzage in het dossier Van Hees. Hij kon alleen constructief meewerken en signaleren. En dat heeft hij ook gedaan.

De Baets en zijn collega's hebben Pascal Lamarque niet nodig om te besluiten dat X1 aanwezig moet zijn geweest bij de moord. Begin april gaan twee van hen nog eens praten met de zoon van de vroegere uitbater van de champignonkwekerij.²⁵ Ze confronteren de man nu met alle uitspraken die X1 tijdens haar verhoren over het gebouw ooit deed. Ze hebben alle plaatsbeschrijvingen uitgeprint. De zoon mag nu de hele bundel mee naar huis nemen, en krijgt de tijd om alles eens rustig te bestuderen en voor te leggen aan zijn broer, zijn zussen en zijn echtgenote. Allemaal hebben ze in het gebouw geleefd en ze herinneren zich alle hoeken en kanten. De tweede test verandert niets aan de eerste bevindingen van de zoon, integendeel.

De familie is unaniem, zo deelt hij op 14 april 1997 mee. Zich bewust van het grote belang van dit onderzoek, zijn ze met z'n allen rond de tafel gaan zitten, als vormden ze een examencommissie. Ze staan versteld. Uit de verklaringen van X1 hebben ze twaalf specifieke punten gehaald waarover geen enkele discussie kan bestaan dat ze in het oude gebouw aanwezig waren. 'Deze zaken zijn soms slecht gesitueerd, maar ze stemmen wel overeen met de realiteit', zegt de zoon. Hij heeft het onder andere over de tekening die X1 tijdens een verhoor maakte van een deur. Die zag er precies uit zoals X1 ze tekende. De overige punten zijn nog impressionanter: plaats en uitzicht van de betegelde binnenkoer, de glazen wanden (onderaan in hout, bovenaan in glas), de ruimten met vensters met roosmotief, de ruimte met boogvormig plafond, plaats en uitzicht van de grijsbruine marmeren schoorsteenwand (ook die heeft X1 tot in de perfectie nagetekend), diverse trappen die het huis binnenin zo specifiek maakten, de gootsteen en het kleine raampje in het washok, plaats van de trap naar de eerste verdieping, plaats en uitzicht van de centrale zekeringenkast, hoog venster in de keuken, de route die X1 binnen zegt te hebben afgelegd om de kelder te bereiken. Het gaat al niet echt meer om voor meerdere interpretaties vatbare pietluttigheden. De familie denkt te kunnen begrijpen waarom X1 zich al deze zaken zo scherp herinnert. Als

ze inderdaad maar één keer in het gebouw is geweest, dan kan dat alleen betekenen dat ze toen iets bijzonder traumatisch heeft beleefd. Aan het eind van zijn verhoor komt de zoon van de uitbater tot deze conclusie: 'Ik meen te mogen besluiten dat de persoon die dit beschreven heeft inderdaad op een bepaalde dag in het bewuste huis moet geweest zijn.'

NOTEN

- 1 Na de eerste reeks verklaringen van XI over de oude kampernoeliekwekerij wordt de zoon van de uitbater, die er tot in 1971 woonde en ook daarna nog regelmatig kwam, tweemaal verhoord. BOB Brussel, 23 december 1996 en 21 januari 1997, pv's 119.120 en 101.019. De auteurs hadden een gesprek met hem op 28 april 1999.
- 2 Somers beschrijft het bezoek van de rijkswachter later in een nota (waarin ze overigens de verkeerde rijkswachter citeert als ongenode bezoeker). Volgens Somers hebben De Baets en eerste wachtmeester Bille tijdens een voorafgaand telefoongesprek laten verstaan dat het goed zou zijn om de zaak 'nu in onderzoek te stellen' omdat de onderzoeksrechter met wachtdienst op 30 december 1996 Anne Gruwez is. Zij is een magistraat waar De Baets al jaren een hechte band van wederzijds vertrouwen mee heeft. Somers ontwaart een manoeuvre om onderzoeksrechter Van Espen, de vroegere leider van het onderzoek, buitenspel te zetten en geeft te kennen dat ze zich niet wou laten gebruiken in een 'lastercampagne' tegen Van Espen. Deze magistraat wordt op dat ogenblik, zoals later zal blijken, zelf in meerdere nevendossiers van de zaak-Dutroux vernoemd. Nota van Paule Somers aan procureur des Konings Benoît Dejemepe, 22 juli 1997.
- 3 BOB Brussel, 2 januari 1997, 100.053.
- 4 Verhoor X1, BOB Brussel, 9 december 1996, pv 118.728. De weergegeven passages komen uit de integrale Nederlandstalige transcriptie van de video-opname.
- 5 Verhoor Antoinette Vanhoucke, BOB Brussel, 11 december 1996, pv 118.323.
- 6 Verhoor X1, BOB Brussel, 10 december 1996, pv 118.727. De weergegeven passages komen uit de integrale Nederlandstalige transcriptie van de video-opname.
- 7 BOB Brussel, 4 april 1997, pv 150.759.
- 8 Verhoor X1, BOB Brussel, 11 december 1996, pv 119.127.
- 9 Verhoor X1, BOB Brussel, 15 december 1996, pv 118.454.
- 10 Gesprek met Regina Louf, 20 juni 1998.
- 11 Verhoor Nathalie P, BOB Brussel, 20 december 1996, pv 119.130.
- 12 Nathalie P wordt halfweg december 1996 reeds verhoord, niet over de zaak-Van Hees, maar over Michel Nihoul. BOB Brussel, 11 december 1996, pv 118.412.
- 13 Politie Oudergem, 21 februari 1984, 23.40 uur, pv 5050.
- 14 Verhoor Bruno K., GP Brussel, 22 februari 1984, pv 7066.
- 15 BOB Brussel, 21 mei 1997, pv 151.514.
- 16 Humo, 19 januari 1999.
- 17 BOB Brussel, 26 september 1996, pv 114.226.
- 18 Op dit verhoor komt later felle kritiek van opperwachtmeester Philippe Pourbaix, een speurder bij de antenne-Neufchâteau die nauw bevriend is met Virginie Baranyanka, de advocate van Michel Nihoul. Volgens deze BOB'er ging het niet om één anonieme getuige, maar om een mengelmoes van 'veronderstellingen en deducties' van twee

anonieme getuigen. Nota Philippe Pourbaix aan de commandant van de BOB Brussel, 30 maart 1998.

19 Verhoor Antoinette Vanhoucke, BOB Brussel, 11 december 1996, pv 118.323.

20 Verhoor Eric B., BOB Brussel, 29 april 1997, pv 151.355.

21 Verhoor Michel Forgeot, BOB Brussel, 30 december 1996, pv 119.249.

22 Vertrouwelijke nota administrateur-generaal Bart Van Lijsebeth, Staatsveiligheid, 24 maart 1997.

23 GP Brussel, 3 maart 1984, pv 7536. De brieven werden bij de Brusselse griffie gedeponereerd onder het nummer 3467/84.

24 Uiteraard gingen de auteurs aan de hand van geboortedatum, geboorteplaats en adressen na of het hier werkelijk om dezelfde Pascal Lamarque gaat. Het is dezelfde. Wat de betrokkene tegenover de auteurs overigens ook bevestigde.

25 Een van de twee BOB'ers die zich dit deel van het onderzoek aantrekt, is zowat de laatste die ervan kan worden verdacht dat hij de zoon zou hebben trachten te beïnvloeden. Het gaat om opperwachtmeester Danny De Pauw, die zich in de zomer van 1997 tot het 'andere kamp' zal bekeren en om die reden niet uit de X1-onderzoeken zal worden verwijderd. In een nota zal hij later aanstippen dat deze beschrijving van XI voor hem altijd een raadsel gebleven is.

26 Verhoor zoon van ex-uitbater, BOB Brussel, 14 april 1997, pv 150.360.

8 'De rijkswachttop wilde graag een groot pedofilienetwerk oprollen, maar bij voorkeur één zonder rijkswachters erbij.'

Adjutant Patriek De Baets, 21 december 1998

Sinds 30 november 1996 is het bestaan van de antenne-Neufchâteau geofficieerd. Dat heeft geleid tot de creatie van een aparte, bijna vijftig man sterke speurdersploeg die haar intrek heeft genomen in een afzonderlijk modern kantoorgebouw - *top secrecy* voor alles. Knusser is het daar niet. Witte, kale muren, koude sfeer. Niet alleen de omgeving is nieuw, ook een van de ondervragers is dat. Philippe Hupez, die samen met De Baets de eerste acht verhoren voor zijn rekening nam, is niet mee overgestapt naar de antenne. Voor de zaak-Dutroux werkte hij aan enkele financiële onderzoeken. Hij gaf er de voorkeur aan om die af te werken, maar liet X1 beslissen. Ze vond het spijtig, maar overtuigd als ze was dat de naar haar genoemde zaak loopbanen kon breken, had ze zijn vertrek zonder meer aanvaard. De nieuwe ondervrager is opperwachtmeester Danny De Pauw. Hij heeft pas enkele dagen eerder voor het eerst van het bestaan van X1 gehoord en begrijpt amper wat hem overkomt. Hij is op zijn eerste dag meteen in een wagen geduwd die richting Gent reed, waar X1 werd opgepikt. 'Ze zal trachten het huis terug te vinden waar Clo stierf', is het enige wat een verbouwereerde De Pauw te horen krijgt. X1 doet de twee BOB'ers de gewestweg naar Ecklo oprijden en doet even voor het binnenrijden van Waarschoot een teken: 'Hier rechts.' Via een bochtige landweg leidt ze hen naar het huis waar ze het tijdens het verhoor van 25 oktober over had.

Voor De Pauw gaat het allemaal razendsnel. Eerder die dag heeft hij van De Baets de opdracht gekregen om ergens veertig foto's van oude rijkswachters te gaan opscharrelen. De Baets heeft enkele namen opgegeven. Hij moet de portretten van deze lui vermengen met andere, zodat X1 moet zoeken. De Baets, zo blijkt, 'wil wel eens weten' hoe zij zal reageren wanneer hij haar confronteert met de meest recente informatie uit het onderzoek naar de Bende van Nijvel, dat in die dagen een heropleving kent.

Acht dagen daarvoor, op 22 november 1996, hebben de advocaten Michel Graindorge en Xavier Magnée in Charleroi een grote persconferentie gehouden. Doordat zij de familie van enkele slachtoffers vertegenwoordigen, hebben zij toe

gang gekregen tot de muur van papier die het Bende-dossier inmiddels geworden is. Zij spreken nu over een 'extreem-rechts netwerk dat tussen 1975 en 1985 een destabilisatie van het land trachtte te bewerkstelligen en zo een staatsgreep voorbereidde.' De advocaten troffen in het dossier een twintigtal namen aan van (ex-)rijkswachters die volgens hen betrokken waren bij, of minstens kennis hebben over de motieven van de gangsters die in de eerste helft van de jaren tachtig bij wilde schietpartijen en raids op grootwarenhuizen minstens 29 lijken achterlieten. De namenlijst van de advocaten bevat enkele oude bekenden, zoals Madani Bouhouche en Robert Beijer, maar ook Christian Amory en Martial Lekeu. Nieuwe namen zijn die van de toevallig kort daarvoor overleden oudgeneraal Beurir, de al eerder gestorven kolonel Mayerus en minder bekende namen als Poncelet, Marbaix, Depaus, Gombert, Mievis, Maquet, Pattyn, Trotsaert, Galetta, Fievez, Fastrez, Lhost, Tchang en Grigniez.*1

De Baets werkt die dag methodisch. De foto's spaart hij op voor het laatst. Hij wil eerst nog iets weten over 'Clo'. X1 tracht de laatste maanden van haar leven te beschrijven. Ze had ergens in Gent een vriendje zitten waarbij ze nu en dan bleef overnachten, weet X1. Over de familie van 'Clo' weet ze weinig. Te oordelen aan wat X1 vertelt, kwam haar vriendin helemaal niet meer thuis. Eén klein detail doet de speurders wel de oren spitsen: 'Ze zei niets over haar moeder, maar haar vader... dat is iets problematisch, ja.'

Danny De Pauw luistert aandachtig, stelt zich geen vragen. Diezelfde namiddag heeft hij iets heel bizars meegemaakt. Alvorens aan het verhoor te beginnen, heeft hij samen met een collega - niet De Baets - nog een ander autoriteit

gemaakt met X1 op de achterbank. Het was de bedoeling dat ze hen de weg zou wijzen naar 'de fabriek', waar ze in een vorig verhoor al eens over sprak. Ze had het toen over een geheime studio waar *snuff mooies* werden opgenomen. De Pauw kon zijn ogen niet geloven. Op de E40 Brussel-Luik had ze de afrit Sterrebeek aangewezen. Van daaruit liet ze de speurders doorrijden tot aan een kruispunt. 'Hier links', zei ze. Enkele kilometers verderop deed ze wagen stoppen. Dat was ze, 'de fabriek'. De Pauw keek en zag een groot bord met een naam erop. Het was het bedrijf van een zakenvriend van een door X1 aangewezen politicus. Het bedrijf was ooit uitgebreid in het nieuws gekomen vanwege aanwijzingen over corruptie bij een grote overheidsbestelling en het inschakelen van een netwerk van callgirls. Het mag BOB'er De Pauw misschien verbazen, zijn collega's iets minder. Nathalie W, een andere getuige, heeft tijdens haar verhoren gesproken over een jongen die in alle opzichten bleek te beantwoorden aan een beschrijving die een ex-prostitutiee in de jaren tachtig opgaf van een van de vaste aanwezigen op seksfeesten met prominenten, onder meer in villa's in Knokke. De zaakDutroux en de Roze Balletten. Voor de speurders rond De Baets is er al niet veel twijfel meer. 'Er is een duidelijk verband.'

X1 keek vanuit de auto minachtend naar het bedrijfspand. 'Het is verandert', merkte ze op, doelend op een deel van het gebouwencomplex dat sinds enkele jaren daadwerkelijk aan een ander bedrijf bleek te zijn doorverhuurd. Ook de beschrijving die ze van 'de fabriek' had gegeven tijdens het verhoor van 31 oktober stemde overeen.

De stap naar de Bende van Nijvel wordt tijdens het verhoor van 30 november gezet. X1 beschrijft de BMW - 'donkere ramen waarlangs je van binnen naar buiten kon kijken, maar niet omgekeerd' - en brengt De Baets meteen tot het vermoeden dat het hier moest gaan om het soort wagens waar de Groep Dyane mee reed. Deze Groep Dyane, een gevechtseenheid binnen de rijkswacht, is altijd het speerpunt geweest in de theorie over een extreem-rechts complot.*2 Dat komt mede doordat daar ooit een spectaculaire wapenroof plaatsvond die nooit werd opgehelderd, maar waarvan achteraf bleek dat enkele wapens opdoken bij de toen nog bij de Brusselse BOB werkende Bouhouche en Beijer. Bouhouche verrichtte mee onderzoek naar misdrijven waarvan hij later zelf werd verdacht en kon bijvoorbeeld naar believen ballistische expertises in zijn voordeel vervalsen.

De Baets komt niet zomaar tot zijn vermoeden. Reeds in het begin van het onderzoek zijn de speurders in privé-geschriften van X1 gestoten op een kleine intrigerende passage. In een schriftje dat ten laatste van september 1996 kon dateren schreef ze over 'een rijkswachter' die haar verkrachtte terwijl hij een pistool tegen haar hoofd gedrukt hield.*3 Hij droeg altijd een donkerbruine zonnebril. Een vluchtige lectuur van wat X1 verklaarde, zou veel mensen doen denken aan de meest clichématige slechterik uit een Amerikaanse tv-serie. De Baets' gedachten gaan naar Madani Bouhouche. Die avond wordt de proef op de som genomen.

- Kunt ge de serie foto's goed bekijken en kunt ge mij zeggen wie ge herkent op deze foto's?

- (*bekijkt de foto's*)

- Kent ge mensen op die foto's? - (*knikt ja*)

- Kunt ge ze aan de kant leggen? Ze gaan u niets doen. Ge moet er geen schrik van hebben. Zijn er meerdere personen die ge herkent, en zijn er meerdere personen die ge verbindt met de BMW of met de fabriek?

- (*bekijkt de foto's zonder iets te zeggen*)

- Gaat het?

- Hmhm. Ik moet ze opzij leggen, hee?

- Ja?

- Oh, mijn god.

- Ofwel wijst gij ze aan en leggen wij ze aan de kant, ofwel legt gij ze aan de kant.

- Goh,... pff (*wijst een foto aan*)

- Deze?

- Deze.

- Wel. Neem ze. Deze?

- (*knikt ja*)

- Foto 41.

- (*wijst een tweede foto aan*) Deze.

- Welke?

- Deze.

Ook zonder een ruime weergave van de ellenlange dialoog die volgt, zal de lezer inmiddels wel begrijpen hoe het in zijn werk gaat. Het geschuif met foto's, steeds weer gevolgd door eindeloos gevit - 'ge moet niet bang zijn' - duurt tot tien na elf 's avonds. X1 heeft aan het eind acht foto's aangeduid. Wanneer De Baets en De Pauw die nacht de resultaten overschouwen, staan ze sprakeloos. De foto's 28 en 18 lieten nooit in de pers verschenen beeltenissen zien van Bouhouche en Amory. De foto's 2 en 4, die ze ook aanwees, toonden de gezichten van de gewezen rijkswachtkolonels René Mayerus en Gérard Lhost. De twee namen kwamen voor op de lijst van de Bende-advocaten, maar slechts een beperkt aantal fanatieke dossierkenners mag in staat worden geacht hun gezichten te herkennen.

Op 12 mei 1997, een half jaar na het verhoor van X1, moet Lhost in de kamer voor de Bendecommissie-bis verschijnen. Hij wordt er geïnterpelleerd over het onderzoek naar de grote wapenroof bij de in die tijd door hem geleide Groep Dyane, januari 1982. Heel wat commissieleden zien die dag eerdere indrukken bevestigd: Lhost heeft er toentertijd alles aan gedaan om het onderzoek weg te manoeuvreren van een aantal evidente indicaties in de richting van rijkswachters die actief waren bij extreem-rechtse terreurgroepen als *Westland* *New Post* of het *Front de la jeunesse*. Precies in die sferen situeren zich de Bende-theorieën en nu ook, ten dele toch, de X1-theorie.

Nadat Lhost eind 1985 de rijkswacht verliet, kwam hij terecht bij de veiligheidsdienst van de Europese Unie in Brussel. Dat leek toen een toevluchtsoord te zijn geworden voor in opspraak gekomen extreem-rechtse elementen uit het Belgische politiewezen. Lhost kreeg er onder meer Pierre Eveillard als collega, een gewezen kabinetslid van Paul Vanden Boeynants en een van de vaakst genoemde stamgasten van *The Dolo*. In precies dezelfde sferen begaf zich ook René Mayerus, een goede vriend van Bouhouche en wijlen WNP-leider Latinus en mede-oprichter van de Groep Dyane. Het was Mayerus die in de jaren zeventig de Franse rechtse extremist Jean-François Ferrari-Calmette bij de rijkswacht binnenhaalde om training te geven aan zijn manschappen. Calmette gaf dergelijke opleidingen ook aan lui van WNP en FJ. Er is nog een vreemde toevalligheid in de door X1 aangeduide foto's. Een van de aangewezen personen was ooit chauffeur bij een dienst die geleid werd door Lhost en over zware BMW's beschikte.

Sommige door X1 aangewezen figuren zijn werkelijk zo onbekend als rijkswachters maar onbekend kunnen zijn. Foto 22 toont J.D., geboren in 1936 en nooit in wat voor publicatie ook in verband gebracht met aan de Bende of extreem

rechts te liëren situaties. Zijn foto is puur toevallig in de stapel terecht gekomen. Foto 41 toont eveneens een volslagen onbekende. Het is M.H., geboren in 1939 en eveneens nooit opgevoerd in de pers. Deze foto zit er niet toevallig tussen. De Baets heeft ze opgevraagd nadat hem een vaag verhaal ter ore is gekomen over een moord in Leuven die verband zou houden met chantage via seksfuiwen en waar deze M.H. 'iets mee te maken zou hebben gehad'.

Met X1 is het deze avond niet anders dan bij vorige gelegenheden. Intrigerende elementen worden afgewisseld met zaken die totaal onmogelijk zijn. De foto's 24 en 29 lieten geen rijkswachters zien. Het waren de portretten van twee onbeduidende criminelen die Danny De Pauw aan de stapel toevoegde om aan een rond getal van veertig te komen. De twee mannen blijken te zijn geboren in 1976, zijn dus zeven jaar jonger dan X1 zelf en kunnen dus bezwaarlijk enige rol van betekenis hebben gespeeld in het door haar beschreven criminele netwerk uit de jaren tachtig. Over een van hen heeft X1 een heel verhaal opgedist, als zou hij een van de 'waakhonden' zijn geweest, tijdens de seksfuiwen.

X1 identificeert Madani Bouhouche als de erg gewelddadige bestuurder van de BMW die haar naar 'de fabriek' bracht en Christian Amory als een soort slavendrijver die haar en haar lotgenootjes naar opnamestudio's leidde of naar parken waar oudere welstellende heren op vluchtende kinderen schoten. Een van de kolonels behoorde tot die groep, zegt X1. Haar relaas over dit soort jachtpartijen op menselijk wild, waar later ook X2, X3, X4 en Nathalie W over praten, is veruit het meest omstreden deel van haar getuigenis. De woordelijke weergave van de verhoren van X1 daarover vormen voor velen het meest hilarische onderdeel van het hele onderzoek - ook al spreekt ze hier slechts occasioneel en met voelbare tegenzin over.

- Dus in feite lieten ze u los op een groot domein, of een groot terrein?

- Ja.

- En dan moesten ze u vangen?

- Ja.

- En wat gebeurde er dan?

- Dat we bijna eindigden tegen een muur, gelijk een hertenkop. Ja, wat gebeurde er dan?

- Ah ja?

- Ja. Dan... was het feest hee. - Hoe?

- Dan was het feest.

- Dan was het feest? Ze vangen u en dan is het feest. Nee, maar... Zo kunnen we niet verder doen. Ge legt ons niets uit.

- Nee, maar..

- Het is heel vermoeiend om zo verder te doen.

- Ja, dan mochten ze... dan mochten ze... dan mochten ze met ons doen wat ze wilden. Diegene die ons kon vangen... mocht alles doen. Verkrachten, folteren (...).

- Kunt ge ons in twee woorden zeggen waar het over ging?

- Ze hebben er ook meisjes vermoord.

- Meisjes vermoord?

- Ja, ze schoten erop.

- Ze schoten erop? Met wat?

- Dat heb ik hen niet gevraagd.

- Nee, maar hebt ge het gezien?

- Met een wapen, veronderstel ik. Zeker niet met pijl en boog.*4

Na afloop van het verhoor, nog steeds dat van 30 november, zijn de ogen van ondervragers De Baets en De Pauw gevallen op de geboortedata van de twee nietrijkswachters. 1976. Vele maanden later zal De Pauw in een (gretig door de pers geciteerde) nota poneren dat De Baets dit gegeven liever wou achterhouden. De Baets houdt van zijn kant vol dat het omgekeerd was en dat het 'niet veel had gescheeld of ik had die De Pauw een lap om zijn oren gegeven toen ik merkte dat hij de geboortedata niet wilde vermelden in zijn proces-verbaal.*5 Volgens De Baets sprak het voor zich dat X1 om de haverklap 'zaken met elkaar vermengde' en moest men er ook rekening mee houden dat de twee jongemannen mogelijk later in een ander deel van het onderzoek terug zouden opduiken.

In zijn nota, die mee aanleiding zal geven tot een grondige koerswijziging van de X1-onderzoeken, uit De Pauw nog meer beschuldigingen aan het adres van zijn vroegere chef. Die zou in de hoogdagen van het onderzoek elke kritische vraag over X1 categoriek van de hand hebben gewezen, verbanden hebben gelegd die er niet waren en elk element dat tot twijfel noopte bewust naar de achtergrond hebben verdrukt. Over wat kan worden aanzien als hét spektakelstuk uit de hele X1-episode, de aanwijzing van de zes rijkswachters, slaat De Pauw echter een andere toon aan. Dat X1 deze mensen wist aan te duiden, kan hij niet verklaren. Dat De Baets haar zou hebben 'geholpen', zoals sommigen later beweren, kan eenvoudigweg niet. De Pauw ging de foto's, afkomstig van oude dienstkaarten van rijkswachters, die dag eigenhandig ophalen bij het CBO. De Baets heeft ze vooraf nooit onder ogen gekregen en toen X1 ermee begon te jongleren, zat De Pauw er zelf bij en kon hij elk woord en elke gelaatsuitdrukking volgen. Het verhoor werd bovendien gefilmd. In zijn nota schrijft hij: 'Ik wil niet verbloemen dat ik er momenteel nog steeds geloof aan hecht. In die zin, dat het naar mijn gevoel items blijven die de moeite waard zijn om verder te worden uitgespit, door grondiger verhoor van X1 hieromtrent.*6

Patriek De Baets zelf noemt het vallen van de namen van twee kolonels later 'een keerpunt' in de wijze waarop zijn oversten tegen het XI-dossier aankeken. 'De rijkswachttop was ons aanvankelijk zeer gunstig gezind, wilde graag een groot pedofielenetwerk oprollen, maar bij voorkeur één zonder rijkswachters erbij', zegt hij. 'En dat werd nu plots een heel groot probleem.*7

Tegen de achtergrond van de publieke 'ontmaskering' van X1 die later volgde, lijkt het soms alsof De Baets wel bezeten is van complotten. En toch laat de reconstructie van het onderzoek onverklaarbare zaken zien. Zo is er die interne nota, anderhalve maand nadat X1 enkele hoge rijkswacht-officieren aanwees als

daders. Ze is opgesteld door commandant Duterme en gericht aan een collega in Neufchâteau. In die periode is er helemaal nog geen discussie over de geloofwaardigheid van X1, integendeel. Een week later wordt het dossier van Hees officieel heropend en worden voorbereidingen getroffen voor een reeks nationale coördinatievergaderingen voor wat 'het onderzoek van de eeuw' wordt genoemd. Duterme somt zeven bezwaren op tegen het XI-dossier, en stelt onder punt 6 openlijk de vraag of de magistratuur wel 'haar verantwoordelijkheid zal nemen' en de door X1 geciteerde personen zal durven in voorhechtenis nemen tot het proces. Punt 7 klinkt vervolgens zo: 'Zal de hiërarchie van de rijkswacht binnen het scenario van een globale operatie de nodige versterking ter beschikking kunnen stellen van de opdrachten die uit de arrestaties voortvloeien en van de veelvuldige telefoontaps die daarmee gepaard gaan?*'8 Wie een beetje tussen de regels kan lezen, kan zich moeilijk ontdoen van de indruk dat Duterme hier aankondigt dat de rijkswachttop het X1-onderzoek krachtadig zal boycotten. 'Wat uiteindelijk ook gebeurd is', zegt De Baets. 'In die nota lanceert Duterme een hoop dwaasheden. Hij stelt het voor alsof wij niets anders deden dan met een beaat gezicht luisteren naar X1, en al wat zij zei als een soort gerechtelijk evangelie aanvaardden. Dat beeld heeft men later ook opgedrongen aan de media.'

Hij heette Edmond Vissers, zij Maria-Louiza Vanruyskensvelde. Hij was geboren in 1928, zij in 1927. Hij kwam occasioneel aan de kost als fotograaf. Zij plaatste als prostituee advertenties in de krant en ontving 'aan huis'. Dat wilde zeggen: in een gammele caravan op de camping La Hetraie in Sint-Joris-Weert, OudHeverlee. Het was een toevluchtsoord voor mensen die de snelle stijging van de huurprijzen in Brussel niet konden volgen. Over de koterijen die hier werden bewoond, viel soms moeilijk te zeggen of het nu ging om caravans, chalets of tot chalets verbouwde caravans. Zo'n soort camping.

In de ochtend van 3 februari 1985 werden de lijken van Vissers en Vanruyskensvelde ontdekt. Vissers was afgemaakt met een kogel in zijn linker oog en een achter een oor. Vanruyskensvelde had drie kogels in haar rug en een achter een oor. In zijn ene hand hield het lijk van Vissers een nog niet aangestoken sigaret vast, in de andere een aansteker. Het leek er sterk op dat hij de dader moest hebben gekend. Tussen de moord op Vissers en die op zijn schot gehouden, werd er gepraat. Op een gegeven ogenblik moest de oude prostituee een stuntelige vluchtpoging ondernomen hebben. Dat leidden de eerst aanwezige Leuvense politiemannen af uit de kogel die door de rug van de prostituee heen ging en de bloedsporen die ze aantroffen op de deur van de caravan. Haar lijk, zo stelden ze vast, was nadien weer binnengesleept.*9

De manier waarop het paar werd geëxecuteerd, leek sterk op de wijze waarop FN topman Juan Mendez een jaar later werd omgebracht. Met Mendez zit men opnieuw in Bende-sferen, want tot vandaag zijn er redenen om aan te nemen dat hij wapens leverde aan de Bende. De techniek van het schot in of achter het oor, bij voorkeur met inwendig ontploffende kogels, was enkele extreem-rechtse fana-

tici in de vroege jaren tachtig aangeleerd in de *Practical Shooting*-clubs. Ook de ex-BOB'ers Amory, Beijer en Bouhouche waren lid van die clubs en beschikten over dit soort wapens en munitie. De Leuvense politiemann Robert Bruelmans zag nog andere verbanden. Via een kleine rondvraag bij de campingbewoners kwam hij aan de weet dat Vissers tot in 1983 de medeuitbater was van een seksclub aan de Generaal Jacqueslaan in Etterbeek, vlakbij het hoofdkwartier van de rijkswacht dus. Een van zijn taken bestond er daar in stiekem foto's te nemen van deelnemers aan groepsseks. Waarom en in wiens opdracht hij dat deed, had Vissers nooit verteld. Het was ook niet duidelijk waarom hij uit de Brusselse beau monde was verbannen. Wel was geweten dat hij van die foto's een hele collectie negatieven bewaarde. Toen de politie na de moord zijn caravan doorzocht, lag alles daar overhoop.

Er was nog iets anders dat deze moord eerder ongewoon maakte, vond Bruelmans. De houding van de overige bewoners. Pas omstreeks 10.00 uur 's ochtends verwittigde campinguitbater Jean-Marie V de politie. Dit, terwijl hij later zou toegeven dat hij 'tussen twee en drie uur 's ochtends' schoten had gehoord. Hoe kon het dat hij toen niets had gemerkt? Zijn chalet stond pal naast die van Vissers en Vanruyskensvelde.

In de chalet zelf vond de politie een adreskaartje. Het verwees naar een wapenbedrijfje in Elsene dat uitgebaat werd door Robert Darville. Darville was in 1985 niet veel meer dan een onderwereldfiguur van dertien in een dozijn. Hij werd pas bekend toen hij in augustus 1989 in de nasleep van het onderzoek naar de ontvoering van oud-premier Vanden Boeynants geïdentificeerd werd als de wapenfreak van de misdaadbende rond topgangsters Patrick Haemers en Philippe Lacroix. Een beperkt aantal politiemensen kende Darville in 1985 reeds als een van de vaste bezoekers van de club Jonathan, die z'n roem dan weer dankte aan de veelbesproken seksfuiwen-in-confituur. Naast de *fine fleur* van de Brusselse onderwereld mocht de club ook figuren als de adjunct-gevangenisdirecteur van Sint-Gillis Jean Bultot, BOB'er Martial Lekeu, FJ-leider Francis Dossogne en de Brusselse GP'er Feddo Godfroid tot haar klantenkring rekenen. Voor zowel Bultot, Lekeu als Godfroid was de Jonathan een tussenstap in hun metamorfose. Darville was ook een zeer goede kennis van Juan Mendez. Tijdens een huiszoeking werd bij hem ooit een plannetje teruggevonden waarop de route stond aangeduid om naar de woning van Mendez te rijden.

Bruelmans kende Darville op dat ogenblik nog niet, maar ook zonder het adreskaartje was het hem al duidelijk dat het motief voor deze moord wel eens gezocht zou moeten worden in Brusselse seksorgieën. Jean-Marie V, zoon van een schatrijke notaris en mislukt als rechterstudent, was een verwoed échangist. In hun glorie-dagen waren Vissers en Vanruyskensvelde elk weekend van de partij op seksfuiwen in diverse Brusselse etablissementen, meestal om en rond het Ter Kamerenbos. Ze werkten vooral voor Robert M. Vissers werd door deze man belast met het huren van appartementen waar de klanten ongestoord hun gangetje konden gaan. M. was van dezelfde generatie als de twee slachtoffers. Hij had

in 1985 al de gezegende leeftijd van 65 bereikt. Kort na de dubbele moord richtte de Leuvense GP een huiszoeking bij M. De aandacht ging vooral naar zijn agenda, en al bladerend nam de interesse alleen toe. De speurders stootten op de namen van allerlei hoge pieten uit het bank- en financiewezen, enkele kopstukken uit de Antwerpse diamantwereld, diplomaten, functionarissen van de Europese Gemeenschap en enkele bekende Belgische edellieden. Misschien, dacht Bruelmans, had het aan lager wal geraakte koppel wel het malle plan opgevat om een van de klanten te chanteren.

In de agenda van M. staan onder de D twee opvallende telefoonnummers genoteerd, al zeggende ook die de GP'ers op dat ogenblik niets. Er staat: *DoLo Michel 734.43.78, 145 rue des Atrébates en DoLo 649.22.09*. De twee nummers verwijzen naar de ons inmiddels welbekende bar, en vermoedelijk meer bepaald naar uitbater Michel Forgeot. Wanneer de speurders van de antenneNeufchâteau begin 1997 een kopie van het dossier 55/85 van de Leuvense onderzoeksrechter Raymond Decoux in handen krijgen, wachten hen nog meer verrassingen. Zoals kon worden gevreesd, is de moord nooit opgehelderd. En te oordelen aan wat er met de in beslag genomen overtuigingsstukken gebeurde, hoeft dat ook niet te verwonderen. De met bloed besmeurde deur van de caravan is zoek. Volgens het Leuvense parket is deze goudmijn van sporen destijds wel degelijk onderzocht, maar heeft dat niets opgeleverd. Voor het feit dat de deur kwijt is, heeft men niet direct een verklaring. Onderzoeksrechter Decoux tilt niet zo zwaar aan het verdwijnen van de deur. 'Als we er toen geen sporen op konden vinden, dan zal dat nu ook wel niet meer kunnen.' Bij de antenne-Neufchâteau is men daar begin 1997 niet zo zeker van. In 1985 was DNA-onderzoek nog niet mogelijk. Vandaag wel.

Er is ook iets eigenaardigs gebeurd met het register waar de uitbater de namen van alle bezoekers inschreef. Op de griffie te Leuven treft de antenne-Neufchâteau begin 1997 twee versies aan van dit register: een origineel en een fotokopie. De kopie is in de eerste dagen na de moord gemaakt door Decoux zelf. Zo kon hij het document rustig bestuderen zonder zich te hoeven bekommeren over vlekken. Op het origineel, zo blijkt nu, zijn verschillende namen met Tippex uitgewist en vervangen door andere. Hoe zoiets kon gebeuren, weet niemand. Vermoedelijk heeft de rijkswacht het register teruggegeven aan de uitbater en is het na door hem te zijn beklad weer in beslag genomen door politie of GP. Ook van dit voorval ligt Decoux niet wakker. 'Die hele zaak baadde een beetje in de sfeer van de politieoorlog', herinnert hij zich.

De nervositeit heeft een oorzaak. Een van de verdachten heet M.D. en is rijkswachter. Hij is meer bepaald een vertrouweling van kolonel Gérard Lhost. Volgens enkele campingbewoners moet M.D. de laatste - of de op een na laatste - zijn geweest die Maria-Louiza Vanruyskensvelde in leven heeft gezien. Hij is die avond de camping binnengekomen om 20.00 uur. Verschillende bewoners kunnen daarover getuigen. Weinigen hebben hem echter zien vertrekken. Hierover aan de tand gevoeld, zegt M. D. dat hij om 00.10 uur is vertrokken, één van de getuigen bevestigt dat ook. Wat had hij op dat late uur te zoeken in de caravan

van de 57-jarige prostituee? M.D. zegt dat hij reageerde op een advertentie in een krant, maar dat hij haar 'iets te oud' vond. M.D. had blijkbaar meer dan vier uur nodig om tot die bevinding te komen.

Een van de in het register uitgewiste namen verwijst naar een collega-rijkswachter en goede vriend van M.D., de elf jaar later door X1 op foto herkende M.H. Hij moet minstens één keer op de camping zijn geweest, en iemand moet er belang bij hebben gehad om daar de sporen van uit te wissen. De naam van M.H. duikt nog om een andere reden op in dit dossier. Het is hij die M.D. een alibi heeft bezorgd voor diens tijdsgebruik in de nacht van de moord. M.H. zweert dat M.D. rond een uur of één 's nachts bij hem is aangekomen. Daardoor kan hij met de tussen twee en drie gepleegde moord niets te maken hebben... De GP'ers die in die tijd aan het onderzoek werken, voelen aan hun kleine pink dat de twee rijkswachters hun verklaringen op elkaar hebben afgestemd. Die indruk wordt bevestigd wanneer later bij beiden huiszoekingen worden verricht. 'Normaal zijn mensen verontwaardigd wanneer je bij hen binnenvalt en ze meeneemt voor een verhoor', zegt een speurder van toen. 'Niet zo bij dit duo. Je merkte duidelijk dat ze getipt waren.' Een maand na de moord gaat M.H. met pensioen. Hij was tot dan toe - hij ook al - actief bij de Groep Dyane.

In 1989 is nog een deel van Vissers' fotoarchief teruggevonden tijdens een huiszoeking bij Jean-Marie V. Het blijft onduidelijk wat de berg negatieven daar lag te doen. Uit alles blijkt dat het slechts het restant is van een veel omvangrij-

ker collectie. In elk geval is op geen enkele van de beelden een minderjarige te zien. Het onderzoek naar de brutale dubbele moord is officieel nooit afgesloten, maar Decoux is zoveel jaren later bijzonder pessimistisch. Na de kortstondige opwindning over een mogelijk verband met het X1-onderzoek en het elimineren van de ploeg-De Baets, gaat het hele dossier terug in de lade en gebeurt er niets meer.

Er is heus niet veel verbeelding nodig om de moord op het oude partouze-koppel te kaderen in de politionele schemerzone van seks, chantage en corruptie van het begin van de jaren tachtig. De bewaker op camping La Hetraie was een

gewezen cipier van de gevangenis in Sint-Gillis, waar Jean Bultot in die tijd de plak zwaaide. Een van de chalets werd bewoond door de broer van Achille Haemers. Haemers senior werd zelf heel vaak gezien op de camping. Een van de bij het onderzoek betrokken GP'ers wordt enkele jaren later dood aangetroffen met drie kogels in het hoofd. Zelfmoord, besloot justitie.

De enige die na de mislukte huiszoekingen bij H. en D. nog in hun betrokkenheid bleef geloven, was politiemans Robert Bruelmans. In de jaren die volgden, kreeg hij echter problemen met zijn hiërarchie, voelde hij zich systematisch

tegengewerkt in al wat hij in dit dossier nog wou ondernemen en werd hij uiteindelijk gedwongen om het politiekorps te verlaten en met ziekteverlof te gaan.

- 1 `Bende-advocaten zoeken sleutel extreem-rechts netwerk bij twintig rijkswachters', *Het Nieuwsblad* 23 november 1996.
- 2 Later zal blijken dat in dat verband binnen de rijkswacht verdenkingen waren gerezen tegen Johan Demol, die in die periode bij de Groep Dyane werkt en actief is bij de extreem-rechtse terreurgroep Front de la Jeunesse. De actuele Brusselse voorman van het Vlaams Blok zal begin 1998 spontaan een actieve rol spelen in het elimineren van adjudant De Baets. Mogelijk komt dat gewoon doordat België een klein land is, maar er is natuurlijk een andere verklaring mogelijk.
- 3 Analyse tekst CI 1, BOB Brussel, 13 oktober 1996, pv 116.391.
- 4 Verhoor X1, 30 november 1996, pv 150.502. Voor de weergave van dit verhoor werd de Franstalige versie terug omgezet naar het Nederlands waardoor de uitgesproken woorden niet altijd authentiek kunnen zijn.
- 5 Hoewel het dispuut over het al of niet `willen vermelden' van de geboortedata later breed wordt uitgesmeerd in de pers en aanleiding zal geven tot diverse ondervragingen door onderzoeksrechter Jacques Pignolet, is de discussie zonder inhoud. Want wat blijkt? De geboortedata staan keurig vermeld in het eerste proces-verbaal dat over het bewuste verhoor is opgesteld. BOB Brussel, 30 november 1996, pv 116.251.
- 6 Vertrouwelijke nota van opperwachtmeester Danny De Pauw aan de commandant van de BOB Brussel, 15 september 1997.
- 7 Gesprek met Patriek De Baets, 21 december 1998.
- 8 Fax commandant Duterme aan majoor Guissard (rijkswacht Neufchâteau), 20 januari 1997.
- 8 Synthese dossier [30.67.119/85](#) van het parket Leuven, BOB Brussel, 15 april 1997, pv 150.930.

4 Winter 1996-1997

Dwaalsporen

1

'Er is geen sprake van

een toegevoegde politieke waarde.'

Onderzoeksrechter Anne Gruwez, 16 november 1996

'De verdenking valt op Elio Di Rupo tijdens de nacht van 15 op 16 november 1996. Wanneer hij naar buiten komt na een diner op het Egmontpaleis, waar hij gesproken heeft met John Goossens, de zaakvoerder van Belgacom, Herman De Croo, de voorzitter van de VLD, en met iedereen die enig gewicht heeft in de Vlaams- en Franstalige societywereld, ademt de vice-premier de koude lucht in die op zijn auto kristallen gevormd heeft. Hij heeft zopas geluisterd naar een uiteenzetting van Jacques Santer over dit Europa dat hij als ultraliberaal beschouwt en geeft zich over aan zijn gedachten. De nacht zal lang worden, heel lang, maar dat weet hij dan nog niet. Tussen middernacht en één uur 's ochtends wordt het alarmsignaal gegeven. Jean-Luc Dehaene heeft Philippe Busquin al een schok bezorgd door hem in te lichten over de onthullingen die de volgende dag in de Vlaamse pers zullen verschijnen. Ze hebben afgesproken dat ze samen contact zullen opnemen met Elio Di Rupo, die al urenlang onbereikbaar is. De eerste minister heeft de eerste pagina weten te bemachtigen van De Standaard, die tot de CVP-strekking behoort. Philippe Busquin en Jean-Luc Dehaene voegen zich bij de vice-premier. De eerste krijgsraad van deze bewogen periode zal een deel van de nacht in beslag nemen (...). Op zaterdag 16 november vindt er een eerste crisisberaad plaats in de groene Saab van de vice-premier. De auto is op weg naar Bergen (...). Elio Di Rupo lijdt zowel fysisch als mentaal onder deze brutale inbreuk op zijn privé-leven, maar staat klaar om de strijd aan te binden.*1

Het was november 1996, de zaak-Dutroux en de Witte Mars zinderden nog na. Een Belgische topminister werd plots verdacht van pedofilie. Elk verhaal begin banaal. Ook dit.

Olivier Trusgnach is een jonge 22-jarige homofiel en werkt als ober in het prestigieuze restaurant Scholteshof in Hasselt. In de zomer van 1996 maakt hij gebruik van de afwezigheid van zijn baas Roger Souvereys om aan de haal te

gaan met diens waardepapieren en zilverwerk. Hij verdwijnt ermee naar het buitenland. Het onderzoek wordt gevoerd door de rijkswacht van Hasselt - zonder veel succes en dat zint Roger Souvereys logischerwijze niet. Hij besluit zich daarover te beklagen bij een van zijn vele bekende klanten, Christian De Vroom, commissaris-generaal bij de gerechtelijke politie. Tussen de soep en de patatten beslist De Vroom voor dit geval van huisdiefstal de 23ste brigade van de GP in te schakelen. Deze dienst hoort zich normaal bezig te houden met de bestrijding van zware criminaliteit.

Trusgnach wordt opgespoord in Groot-Brittannië, maar wordt daar met rust gelaten. Hij komt uit vrije wil terug naar België en biedt zich op 21 oktober 1996 spontaan bij de rijkswacht van Hasselt aan. In tegenstelling tot wat velen aanvankelijk denken, is dat niet het begin van de zaak-Di Rupo. Luidens het rapport dat het Comité P - de politie van de politie - hierover later opstelt, moeten we nog iets verder terug in de geschiedenis: 'Begin september 1996 krijgt commissaris Georges Marnette van de gerechtelijke politie te Brussel een verslag van inspecteur Antipine waaruit blijkt dat ene Olivier Trusgnach gegevens zou kunnen meedelen over de rol die hooggeplaatste personen bij het onderzoek naar pedofiele netwerken hebben gespeeld. Dit verslag is gebaseerd op de verklaringen van een toevallige informant. De informatie is niet erg nauwkeurig, maar wel erg explosief (er worden diverse bekende personen genoemd, waaronder vice-premier Elio Di Rupo). Er wordt beslist de naam van de informant geheim te houden en hem overeenkomstig de bestaande instructies te behandelen.*2

Nauwelijks is Trusgnach aangehouden of commissaris Georges Marnette begint hemel en aarde te bewegen om hem te ontmoeten. Hij telefoneert herhaaldelijk naar de GP van Hasselt, waar commissaris Peelos hem naar het Parket doorverwijst. Vervolgens legt hij aan substituut Durwael uit dat bij het Brusselse parket een dossier is geopend met betrekking tot de pedofiele praktijken van bepaalde personen, waaronder (onder meer) vice-premier Elio Di Rupo. Commissaris Marnette deelt mee dat de verklaring die Trusgnach tegenover de rijkswacht heeft afgelegd, voor dit onderzoek van belang kan zijn.

In Hasselt stellen zowel de onderzoeksrechter als de substituut zich vragen bij de zichtbare belangstelling van de Brusselse GP. Voor zover zij begrepen hebben, houdt de zaak-Trusgnach enkel verband met geld en wat zilverwerk. Ze verzoeken de plaatselijke rijkswacht die Trusgnach daarover maar eens te ondervragen. Dat gebeurt op 22 oktober om 10.50 uur. In zijn eerste verklaring heeft Trusgnach het over zijn privé-leven, zijn mondaine relaties, zijn homoseksuele voorkeur en zijn intieme betrekkingen met hooggeplaatste personen, waaronder Elio Di Rupo. Uit niets van wat hij vertelt, kan worden opgemaakt dat hij slachtoffer zou zijn geweest van iets, laat staan dat hij voor zijn achttiende seksuele betrekkingen zou hebben gehad met een volwassene.*3

Twee dagen later gaat de gerechtelijke politie van Brussel, gewapend met een kantschrift van het Brusselse parket, op haar beurt Olivier Trusgnach ondervragen in de gevangenis van Hasselt. Hij herhaalt in grote lijnen wat hij al aan de rijkswacht heeft verklaard, maar zegt nu dat hij ten tijde van de vrijpartijen pas

de waarin de X-dossiers aan het ontkiemen zijn. En, toeval: het is onder meer de ploeg De Baets die die vrijdagavond *en catastrophe* wordt opgeroepen, om er later van te worden verdacht te hebben geholpen bij het 'opzetten' van de zaak-Di Rupo...

In het dossier dat de gerechtelijke overheden aan de Kamer overmaken om de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van minister Di Rupo te vragen, werden de drie processen-verbaal opgenomen waarin Olivier Trusgnach eerst vertelt dat hij op z'n negentiende, vervolgens op z'n zeventiende en tenslotte op z'n vijftiende seksuele omgang met de minister heeft gehad. Deze toch wel opvallende verjonging in enkele dagen tijd, wekte meteen de wrevel op bij de kamerleden. Ze stellen ook vast dat het dossier voor de rest is opgebouwd uit beschuldigingen en aanklachten waarvan de ene nog onsamenhangender en onbetrouwbaarder blijkt dan de andere - meestal met gebruikmaking van roddels uit de tweede of derde hand.

Nog voor het zover komt, wordt Olivier Trusgnach door vrienden en kennissen afgeschilderd als een mythomaan en een fantast die niet aarzelt allerlei titels voor zichzelf te verzinnen (prins, graaf, ridder...), die alle even hoogdravend als uit de lucht gegrepen zijn. Hij is zelfs zover gegaan dat hij valse geboorteakten voorlegde die hem een prestigieus voorgeslacht moesten bezorgen, dit tot verdriet van zijn echte familie.

Het Belgische parlement heeft de parlementaire onschendbaarheid van minister Di Rupo nooit opgeheven. Enkele weken later wordt hij na een onderzoek door het Hof van Cassatie onschuldig verklaard.' Commissaris Marnette wordt daarentegen door onderzoeksrechter Laffineur beschuldigd van schending van het beroepsgeheim. Marnette blijft tot vandaag ontkennen. Laffineur is belast met het onderzoek naar de oorsprong van de lekken in deze zaak, die de Belgische regering gedurende enkele weken aan het wankelen bracht.

Op 14 augustus 1999, op een dag na drie jaar na het uitbreken van de zaak Dutroux, hangt inspecteur Grégory Antipine zich op in zijn woning in Waremmes. Hij had blijkbaar privé-problemen. Volgens zijn vroegere chef Georges Marnette 'was hij na de zaak-Di Rupo nooit meer dezelfde'.

Wanneer minister Di Rupo een paar weken nadat zijn problemen ten einde zijn, door RTBF-journalist Alain Gerlache wordt geïnterviewd tijdens het politiek kwartiertje van *A bout portant*, probeert hij een antwoord te vinden op de enige vraag die rest: waarom? 'Ik denk dat wat mij is overkomen, misschien gediend heeft om veel ergere zaken die zich in dit land afspeelden, te verbergen.'

NOTEN

- 1 Uit Elio *Di Rupo, van rups tot vlinder*, Chantal Samson en Livio Serafini, uitg. Luc Pire, 1997.
- 2 Verslag van het Permanent Controlecomité voor de Politiediensten, Onderzoek van de wijze waarop de politiediensten hebben opgetreden met betrekking tot het opstellen van een dossier dat aanleiding heeft gegeven tot de procedure van artikel 103 van de Grondwet

ten aanzien van vice-premier Di Rupo.

- 3 Verhoor Olivier Trusgnach, rijkswacht Hasselt, 22 oktober 1996. Het verhoor vindt plaats binnen het kader van een nieuw geopend dossier HA.90.42.103825196.
- 4 GP Brussel, 22 oktober 1996, pv 824.
- 5 Verhoor Olivier Trusgnach, GP Brussel, 28 oktober 1996, pv 39.686.
- 6 'Gerecht zoekt naar bewijzen tegen ministers over pedofilie', *De Standaard Het Nieuwsblad* 16 november 1996.
- 7 De Franse gemeenschapsminister Jean-Pierre Grafé nam ontslag op 9 december 1996. Het onderzoek, dat draaide rond de verklaringen van Trusgnach en van een minderjarige over pedofiele praktijken in het Luikse appartement van de minister, werd toevertrouwd aan het Luikse gerecht. Het parket stelde Grafé in september 1998 buiten vervolging.

2 'Geen probleem! U hindert niet.'

Politiemensen tegen journalisten tijdens de huiszoeking bij

Abrasax, 21 december 1996

21 december 96. Iets voor achten 's avonds. Meer dan honderd speurders, rijkswachters, GP'ers en gemeentelijke agenten zijn op oorlogspad in de regio van Charleroi. Neufchâteau zet zijn eerste stap in een onderzoek tegen Satanisten - om te voorkomen dat ze een kind zullen offeren. Alles is in het diepste geheim voorbereid.

Er wordt gezegd dat dit de meest delicate en meest gevaarlijke operatie van Neufchâteau is sinds de arrestatie van Marc Dutroux. De radio is verzocht te zwijgen en enkele journalisten die op de hoogte zijn is gevraagd hun mond te houden. Een van hen, werkzaam bij de RTBf Charleroi, staat echter al twee dagen op wacht met een speciaal bestelbusje dat normaal gebruikt wordt voor het lachprogramma met de verborgen camera. Hij krijgt het even benauwd wanneer twee mannen van het observatieteam hem opmerken. Ze stellen hem al snel gerust: 'Geen probleem, u hindert niet.'

Eens het startsein gegeven is, wordt de Emile Vanderveldestraat in Forchiesla-Marche in beide richtingen afgesloten. Rijkswachtcombi's met zwaailichten blokkeren de straat. Het verkeer wordt omgeleid. Niemand komt er nog door.

Het machtsvertoon is zo groot dat het al snel duidelijk wordt dat hier niet 'toevallig' wordt gewacht op de eventuele 'genodigden' van een Satanisch offerfeest. De enige aanwezigen zijn Dominique Kindermans en haar partner, Francis Desmet. Met hun pantoffels al aan zitten ze naar de televisie te kijken als er aan de deur gebeld wordt. De deur van nummer 223 in de Vanderveldestraat. Een witte gevel van een rijhuis aan het begin van de straat, met naast de voordeur een koperen bord met daarop: *Instituut Abrasax, vzw - Psychotherapie - Magie*. Francis Desmet heeft de deur nauwelijks open gedaan of de tot de tanden bewapende mannen dringen binnen. Dominique Kindermans grijpt zich vast aan haar stoel: 'Is dit een overval?' vraagt ze. 'Nee mevrouw, dit is de rijkswacht!'

De huiszoeking duurt de hele nacht. De cameraman van de RTBf, die zijn schuilplaats heeft verlaten, filmt het komen en gaan van de onderzoekers die tot de vroege ochtend allerhande dozen en materiaal wegdragen. Ze nemen zelfs de inhoud van een kleine koelkast - en iets later ook de ijskast zelf - in beslag. De gerechtelijke politie, verklaart ze later, beschikt zelf niet over een ijskast om de in beslag genomen flacons met bloed te conserveren. Francis Desmet en Dominique Kindermans worden de hele nacht ondervraagd. Ze hebben niets te verbergen, zeggen ze. Het beste bewijs is dat ze enkele jaren eerder hebben meegewerkt aan de uitzending *L'écran témoin* van Françoise Van de Moortele op de RTBf, die aan hekserij was gewijd. Ze hebben toen ook toegestaan dat er bij hen gefilmd werd tijdens een zwarte mis. Francis Desmet, in zijn tenue van 'Grootmeester', is er te zien terwijl hij voor een altaar staat waar een naakte en gemaskerde vrouw op ligt. Desmet en Kindermans leggen uit dat Abrasax een vzw is en geen sekte. Dat er een financieel onderzoek is geweest toen Abrasax, dat in 1990 in Sauvenière is opgericht, zich in 1991 in de regio van Charleroi wilde komen vestigen. Dat de GP van Charleroi en substituuut Lambert de statuten en boeken hebben nagekeken en dat zij tot de conclusie zijn gekomen dat alles in orde was. 'Er is geen minderjarig kind hier, net zomin als er menselijke of zelfs maar dierlijke offers te vinden zijn. Het is zo dat we soms bloed gebruiken voor bepaalde rituelen, maar dat is dan afkomstig van het hart van een dier, gekocht bij de slager. En nee, we kennen Marc Dutroux niet. Noch Bernard Weinstein.*1

Daar gaan de vragen van de onderzoekers nochtans over. Helemaal in het begin van het Dutroux-onderzoek heeft de rijkswacht van Charleroi een huiszoeking verricht in de verlaten chalet van Bernard Weinstein in Jumet. Tussen de vrachten rotzooi die daar toen werden buitengesleept, werd een papiertje aangetroffen, in vieren gevouwen met een paar getypte zinnestukjes: 'Bernard, vergeet niet dat het feest nadert en dat de hogepriesteres haar cadeau verwacht. Anubis.' In het proces-verbaal van de huiszoeking is geen spoor te bekennen van deze toch wel wonderlijke boodschap.*2 Het is duidelijk dat de speurders hun 'ontdekking' pas enkele dagen of weken nadien hebben gedaan.

Anubis, dat is ook de rituele naam van 'grootmeester' Francis Desmet. Die naam is alles behalve geheim: Anubis en Nahema-Nephtys, alias Dominique Kindermans, hebben enkele jaren eerder een boek gepubliceerd, *Le prince de ce monde*, een 'handboek voor Westerse demonologie en woordenboek der demonen'.*3 Een boek dat ze ondertekenen met hun rituele namen, compleet met foto's en biografieën. Voor de speurders kan de hogepriesteres uit de boodschap aan Weinstein niemand anders zijn dan de partner van Anubis, Dominique Kindermans. En wat kan het cadeau dat ze verwacht anders zijn dan een kind - een kind om te offeren?

De speurders verlaten het gebouw van Abrasax in de vroege ochtend, zonder Desmet en Kindermans nog lastig te vallen. Ze hebben niets gevonden. Er was ook niets te vinden. Het koppel wordt enkele maanden later ontvangen door de speurders. Die zeggen nog steeds geen verklaring te hebben voor deze totaal foute piste. 'We hebben erop aangedrongen om meer details te krijgen over dat

beroemde Weinstein-papierje', legt Dominique Kindermans uit: 'De speurders hebben ons gedurende meer dan een half uur duidelijk proberen maken dat dit briefje wel van ons moest komen. Volgens het onderzoek dat de gerechtelijke politie van Charleroi heeft uitgevoerd, is het briefje afgedrukt op een inktjetprinter. Ze hebben ons echter verteld dat de verschillende stukken die ze in het chalet van Weinstein hebben gevonden zo nat waren dat ze eerst moesten drogen in het rijkswachtgebouw te Jumet voor ze bruikbaar waren. Dat was ook zo met de documenten waartussen deze boodschap zich bevond. Ik heb hen er toen op gewezen dat de vochtigheid een tekst die met een inktjetprinter gedrukt is zou moeten hebben aangetast. De tekst zou gaan uitlopen. Daarop zeiden ze me dat het ongetwijfeld een fotokopie was.'⁴

Waar komt deze boodschap vandaan? Wie heeft hem geschreven? Waarom werd hij bij Weinstein gevonden? Allemaal vragen waarop tot op heden geen antwoord is gegeven. Sommige getuigen hebben gesproken over een andere Anubis, een voormalig lid van Abrasax, nu werkzaam in Brussel. Maar een onderzoek naar deze persoon heeft niets opgeleverd. Dominique Kindermans heeft zo haar eigen hypothese. Zij is ervan overtuigd dat het document een vervalsing is. Dat het opzettelijk werd neergelegd in het chalet in Jumet of tussen de spullen die lagen te drogen. 'Zo werd het zeer gemakkelijk om Abrasax verdacht te maken, misschien om onze organisatie te kelderen, misschien ook om het hele onderzoek richting satanisme te sturen. Maar we weten natuurlijk niet wie dat zou kunnen hebben gedaan.'

Ondanks de flop van de huiszoeking in Forchies-la-Marche, wordt de hele zaak-Abrasax opgeblazen in de pers. Die heeft het door procureur Bourlet uitgeroepen 48-uren-embargo eerst gerespecteerd, maar laat zich daarna helemaal gaan. Meerdere dagbladen en zenders berichten dagenlang over de gruwel. We schrijven 23 december, twee dagen voor Kerstmis. De Belgen worden bedolven onder de inlichtingen over satanisme, offers, bloed. De pers maakt gewag van de sinistere 'bestelbon' in deze zaak: er wordt uitgelegd dat sommige rituelen, op bepaalde dagen, slachtoffers van een bepaalde leeftijd vereisen, en dan vooral zeer jonge slachtoffers. Sommige kranten maken melding van speciale rituelen waarbij 'ledematen van het slachtoffer worden afgesneden'.

Het is bijna niet geloven dat dat ene verfrommelde papierje de enige aanleiding vormde tot het machtsvertoon in Forchies-la-Marche. Dat is ook niet zo. 'Verschillende elementen die alle in de richting van Abrasax wijzen', klinkt het bovenaan het proces-verbaal waarmee twee dagen eerder de aanzet is gegeven tot de spectaculaire inval in Forchies-la-Marche. Wie aandachtig leest om wat voor elementen het dan wel mag gaan, vindt er vijf en begrijpt vervolgens dat hier maar twee hypothesen zijn: die van een bewust gecreëerde valse piste of die van enkele politiemensen die compleet aan het flippen zijn gegaan. Het pv vermeldt, in alle ernst: 'Een in 1993 rond de vzw Abrasax verricht onderzoek wees uit dat er 150.000 frank werd uitgekeerd als terugbetaling op een lening. 150.000 frank is tevens de prijs waarover Marc Dutroux zei dat hij die kon krijgen voor het leven

ren van een meisje.' Als die lijn logisch was doorgetrokken naar alle Belgen die ooit een bedrag van 150.000 frank betaalden of ontvingen, dan had onderzoeksrechter Langlois - onder wiens leiding dit allemaal gebeurde - vele duizenden huiszoekingsmandaten mogen afleveren.

Als tweede 'aanwijzing' vermeldt het pv een incident dat op 9 april 1994 de aandacht trok van de rijkswacht van Rebecq. Een in het zwart geklede dame stond te urineren op straat. Ze werd meegenomen naar de kazerne voor een

hoor. Dat liep niet van een leiden dakje. In de verhoorkamer begon ze zich te ontkleden en te masturberen voor de ogen van de rijkswachters. Ze riep dingen als *Neem mij Anubis!* en *7k draag het kind van Satan!* Voorts wordt in het pv ruimschoots geciteerd uit *Le Prince de ce Monde*, meer bepaald daar waar Desmet en Kindermans op pagina 62 uitleggen: 'Bij offers met bloed gaat het op dezelfde manier als bij de Drie Ceremonieën. Men snijdt bij het kind of het dier de keel over boven het altaar...' Wat rijkswachter Poncet, opsteller van het pv, er niet bij vertelt is dat dit allemaal symbolisch bedoeld is en dat de auteurs enkele pagina's verderop aangeven dat ze serieuze twijfels hebben bij de nu en dan opduikende verhalen over het bestaan van echte mensenoffers. Het vijfde element is veruit het opwindendst: 'Een informant van de BOB van Brussel signaleert ons dat een vrouw gedwongen zou zijn een kind af te staan om te worden geofferd volgens de satanische kalender en dat de vzw Abrasax ernstig moet worden genomen.' Voorts wordt ook nog fijntjes gemeld dat over twee dagen, op 21 december, de winterzonnwende daar is. 'Dat is een belangrijke datum voor het satanisme en het luciferianisme.'⁵

Zelfs na de flop van 21 december 1996 zullen enkele speurders nog ijverig blijven verder zoeken in het milieu van sekten en andere occulte figuren of organisaties. Dat gebeurt - vreemd genoeg - door mensen van de Aarlense GP, de rijkswacht van Charleroi, de Brusselse GP.. stuk voor stuk politiemensen die enkele maanden later op de eerste rij zullen staan om de verklaringen van de X-getuigen als een kind met badwater weg te gieten. 'Satanisme in het onderzoek van Neufchâteau?' klinkt het dan, 'maar weet u dan niet meer wat er bij Abrasax gebeurd is?' X1, X2 en X3 hebben gruwelijke dingen beschreven, maar het woord 'satanisme' is niet over hun lippen gekomen - tenzij om er de spot mee te drijven.

NOTEN

- 1 Gesprek met Dominique Kindermans en Francis Desmet, 23 december 1996.
- 2 Huiszoeking bij Bernard Weinstein, Daubressestraat 63 in Jumet, rijkswacht Charleroi, 19 augustus 1996, pv 102.434.
- 3 *Le Prince de ce Monde*, uitg. Savoir pour Etre, 1993.
- 4 Gesprek met Dominique Kindermans, januari 1997.
- 5 Inlichtingen Abrasax, rijkswacht Charleroi, 19 december 1996, pv 100.532

L4175.

3 Vandaag weer niets gevonden in Jumet.' De

pers, 13 december 1996 - 27 mei 1997

- Ze komen terug, ik weet het zeker. Vandaag of morgen zijn ze terug.
- Enfin, Jacky, wanneer zwijg je daar nu eens over? Ze vinden niks in Jumet. Geen dooie kip, geen botje, niks.
- Wel, ik kan me niet voorstellen dat ze hier en catastrophe bomen komen omhakken zonder een bedoeling. En Dutroux kende de streek... Eugène!
- Huh?
- Jij hebt als kind toch met hem in de klas gezeten?
- Met wie?
- Dutroux tiens, hier in de gemeenteschool van Roux.
- Pff.. Ja. Het kereltje van de achterste bank.
- Jacky, als je 't mij vraagt zullen ze niet beginnen graven met de feestdagen voor de deur.
- Misschien net wel.

Het is net vrijdag 13 december 1996 geworden. In café *Etangs Caluwaert*, aan de voet van de oude mijnteril in het gehucht Roux, onderhoudt uitbater Jacky Courard zijn laatste klanten met weetjes over de zaak die iedereen beroert. Er is iets op til, zo heeft hij opgevangen van een journalist die hier twee maanden geleden zijn adreskaartje achterliet.*1 Jacky was nostalgisch beginnen terugdenken aan de maand oktober. Het mediacircus dat hier neerstreek nam genoeg met slappe frieten en soep met boterhammen. De financiële verliezen door het wegblijven van om rust en stilte smekende vissers werden ruimschoots gecompenseerd.

Het was allemaal begonnen met dat vreemde groepje wandelaars, in de avond van vrijdag 4 oktober. Jacky had als eerste Marc Dutroux herkend, gehuld in een kogelvrij vest en omringd door rijkswachters. De groep liep de weide in en verkende daar de ingang van de oude Bordia-tunnel, aan de voet van de mijnter-

ril. Dutroux wees naar links en naar rechts. 'Hier is misschien iets interessants te vinden', moet hij gezegd hebben. Ook Michèle Martin was ter plaatse gebracht. Zij had wat hulpeloze gebaren gemaakt, aangevend dat ze het ook maar van horen zeggen had. Jacky las het enkele dagen later in de krant. Neufchâteau was op het spoor van nieuwe kinderlijken. Vlak voor zijn deur nog wel.

Eigenlijk wisten de speurders zelf niet goed wat ze precies zochten toen ze hier voor het eerst waren beginnen graven. Nadat Michel Lelièvre kort na zijn arrestatie een vreemd verhaal had opgedist over Dutroux' manie voor putten en steenkool, had Martin in vage bewoordingen verwezen naar een oud mijnterrein in Jumet.*2 Dat alles deed pas een belletje rinkelen toen er in Neufchâteau getuigenissen binnenliepen uit het dorpje Roux. Bewoners meldden dat Marc Dutroux hier een deel van zijn jeugd doorbracht. Twee weken lang ploeterden het identificatieteam van de rijkswacht (DVI) en de civiele bescherming door het slijk. De speurders daalden met zaklampen af in de tunnel en haalden emmers modder en kolengruis boven. Na enige tijd dreigde er verzakingsgevaar, wat hen voor een dilemma plaatste. Misschien had Dutroux wel eerst de lijken verstopt en daarna de boel doen instorten. Hoe moeilijker het werd, hoe groter de kans dat ze goed zaten, argumenteerden sommigen. De media berichtten dagelijks over de zoekacties. Uiteindelijk werd er niets gevonden. Op een goede dag was iedereen weer vertrokken en leek de Bordia-tunnel vergeten.*3

Nu, halfweg december 1996, heerst in het dorp een gespannen rust. Buurtbewoners hebben opnieuw mannen in gele overalls en met zuurstofflessen op de rug zien rondlopen. Ze spanden delen van het bos af met rood-witte linten. Jacky is al eens gaan kijken en weet het zeker. Vandaag of morgen is zijn café opnieuw het middelpunt van de wereldactualiteit. Hij kan maar beter de rekken aanvullen.

Terwijl de café-uitbater die nacht met zijn klanten zit te lallen, rinkelt ruim honderd kilometer verderop omstreeks halfen 's ochtends de telefoon ten huize van Tiny Mast, de moeder van Kim en Ken Heynman. De twee kinderen, elf en acht jaar oud, verdwenen in de avond van 4 januari 1994 aan de Noorderlaan in Antwerpen. Het verminkte lijk van Kim werd een maand later met sporen van verkrachting opgevist uit het Asiadok. Ken is nog steeds vermist. Aan de telefoon vraagt een inspecteur van de Antwerpse GP Tiny Mast of ze 'efkens naar den bureau kan komen'. De relatie tussen de moeder en de speurders kan gelden als een toonbeeld van hoe het niét moet. Na de vondst van het lijkje van Kim sprak een GP'er in het openbaar van een 'hoer in een doodskist'. Geconfronteerd met dit soort 'tact', werd Tiny Mast ooit hardhandig uit een verhoorlokaal verwijderd en uitgescholden voor hysterica. In de lokalen van de GP laat men haar nu eerst een tijdje wachten op een bankje in de gang.

- Mevrouw Mast, men heeft mij gevraagd u ervan op de hoogte te brengen dat de graafwerken in Jumet over enkele uren hervat worden. Er is nieuwe informatie.

- Wat zoeken ze?

- Men gaat op zoek naar kinderlichamen.

- Denkt u dat Ken erbij is?

- Men zegt mij dat er tachtig procent kans is.*4

Dat is het. Tiny Mast mag naar huis. Zij is niet de enige die in de daaropvolgende uren de spookbeelden zal trachten te verjagen. Ook Marie-Noëlle Bouzet, de moeder van Elizabeth Brichet, krijgt te horen dat er een 'serieuze kans' bestaat dat men het lichaam van haar kind zal vinden. Bij enkele andere ouders van vermiste kinderen komt de mededeling langs de telefoon.

De dorpskern van Roux, een gehucht van Jumet, telt niet meer dan een paar straten met een handvol asgrauwe huizen. Aan de achterkant verrijst, te midden van drassige velden en bossen, de massieve steenkoolberg van de Saint-Louismijn die in 1965 werd gesloten. Sindsdien is de voorstad van Charleroi mee opgeklimmen tot in de hoogste regionen van de werkloosheidsstatistiek. De mijntoren is al jaren afgebroken en de oude mijnwerkershuisjes zijn ingenomen door OCMW-steuntrekkers en schroothandelaars.

Alleen de berg kolenafval ligt er nog. Hij rust op een door mensen gemaakt mierennest dat al dertig jaar verlaten is. Sommige mijngangen zitten niet zo diep, vertellen grootouders hun kleinkinderen. Er was een tijd dat men in Roux de stemmen van de mijnwerkers in de huiskamer kon horen. Vele bewoners zijn het bestaan van het ondergrondse gangenstelsel vergeten. Tientallen putten en schachtpijpen werden na de sluiting van de mijn gedempt met afval van Cockerill Sambre. Andere stortten in of groeiden dicht met braamstruiken. Spelende kinderen ontdekten nu en dan in het Bos van Heignes nog eens een donker gat, een oude luchtpijp ingepalmd door konijnen.

In de ochtend van 14 december lijkt Roux een vesting in staat van oorlog. Alle wegen zijn hermetisch afgesloten. Behalve de bewoners zelf komt niemand erin. Boven in de bossen krioelt het van rijkswachters, beneden in het dorp verrichten ze huiszoekingen. Ze verspreiden zich over de velden en doorzoeken de tuinen van de mijnwerkershuisjes. Journalisten proberen het gebied binnen te dringen. Fotografen en cameramensen worden uit de bosjes geplukt en met combi's naar de rand van het speergebied teruggevoerd. Er komt iets groots, iets spectaculairs op ons af, vertellen de journalisten elkaar. Er wordt niet langer gesproken over een of twee slachtoffers, maar over een massagraf.

In de gevangenis van Namen luisteren de drie bewoners in cel 66 die avond naar de nieuwsberichten op radio Bel RTL. Terwijl de nieuwslezer vertelt over de invasie van speurders in het kleine dorpje Roux, verliest Jean-Paul Raemaekers zijn celgenoot, Guy Focant, geen seconde uit het oog. Een dag later, op zondagochtend 15 december 1996, brengt hij verslag uit in de lokalen van de Brusselse BOB.

- Ik zeg u, hij zag lijkbleek.

- Vanwege het radiobericht?

- Ik zag hem nauwgezet naar het nieuws luisteren. Tien minuten later kroop hij in

bed. Hij zei dat hij rugpijn had, maar ik denk dat hij bijna een hartaanval kreeg. Dat nieuws bezorgde hem een schok. Hij heeft geen woord meer gezegd tot de volgende ochtend.*5

Raemaekers is eind september 1996 geworden wat hij altijd al zo graag wou zijn: interessant. Met zijn verklaringen over seksfeiten met magistraten, politici, zakenlui en diplomaten heeft hij een plaats verworven in de galerij der kroongetuigen van Neufchâteau. Bijna alle andere verklaringen komen van slachtoffers. Hij is de enige dader die praat. 'Ik doe het voor de goede zaak', klinkt het. 'Ik ben een boetende pedofiel. Eén keer per week laat ik mij verzorgen door een psychiater én door een psycholoog. Elke dag denk ik aan mijn slachtoffers en heb ik berouw, met heel mijn hart. Ik wil mezelf terug verdienen door de volle waarheid te vertellen.*6 Er zijn redenen om te geloven dat achter Raemaekers' praatvaardigheid andere motieven schuilen, maar de sfeer is er eind 1996 niet naar om daarbij stil te staan.

Na een reeks nieuwe arrestaties in het onderzoek naar de moord op PS-topman Cools is er in september 1996 heel wat te doen rond spijtoptanten. Minister van Justitie De Clerck laat verstaan dat er in België, naar analogie met de *peniti* in Italië, een regeling moet komen waarbij criminelen die Justitie helpen in de strijd tegen de georganiseerde misdaad aanspraak kunnen maken op strafvermindering. In theorie, weet Raemaekers, zal hij als levenslang veroordeelde moeten wachten tot 2003 of 2005 om een eerste keer te kunnen genieten van penitentiair verlof. De rekening is gauw gemaakt.

Het rond Raemaekers' verklaringen gebouwde nevendossier 96/111 viseert aanvankelijk in de eerste plaats advocaat W, van wie met zekerheid kan worden gesteld dat Raemaekers hem heel goed moet hebben gekend. In de hoofdstad gaan er al jaren geruchten over de pedofiele obsessies en de seksfeestjes waarop W een machtsimperium van relaties en chantage zou hebben gebouwd.

De Brusselse BOB'ers die Raemaekers verhoren, hebben er een goed oog in. Zo aangenaam en zo meegaand hebben ze hem nooit gekend. Een maand lang gaat alles prima. Maar op woensdag 9 oktober 1996 loopt er om 12.50 uur 's middags een telefoontje binnen. De speurder die opneemt is eerste wachtmeester Dany Lesciauskas, een van de vaste ondervragers. Raemaekers: 'Ik ben met de dood bedreigd, help!' Lesciauskas kan uit het geratel van zijn getuige opmaken dat zijn overkomst dringend gewenst is. Het dreigement, zo heeft hij begrepen, werd woordelijk geuit door een van de naaste medewerkers van advocaat W, die in de gevangenis met hem is komen praten.

Wanneer Lesciauskas die namiddag, samen met wachtmeester Serge Winkel, Raemaekers gaat opzoeken in de gevangenis lijkt die de bedreiging al helemaal te zijn vergeten. De BOB'ers krijgen nu een verward verhaal te horen over een man die sinds vijf dagen met hem in de cel vertoeft. Het gaat om de 62-jarige Guy Focant, zo op het eerste gezicht een 'kleine' pedofiel die is overgeplaatst uit de gevangenis van Saint-Hubert.

- Voor ik spreek, wil ik eerst een paar garanties.
- Zeg maar.
- Het moet geheim blijven. Ik bedoel, mijn celgenoot mag absoluut niet te weten komen dat ik hier met jullie over gepraat heb.
- Nee nee, vertel nu maar.
- Ik wil ook dat hij, als hij er toch op een of andere manier achter zou komen, onmiddellijk naar een andere gevangenis wordt overgebracht. Begrijpt u? Anders vermoordt hij me.
- Dat komt vast wel in orde.
- Bon. Jullie raden het nooit. Sinds kort zit ik in de cel met die man. Jullie weten toch dat hij verhoord werd door Neufchâteau in verband met Nihoul?
- Euh... Ja, natuurlijk.
- Tegenover de speurders heeft hij natuurlijk alle contacten met Nihoul ontkend. Maar aan mij heeft hij toevertrouwd dat hij Michel Nihoul jaren gekend heeft. Als klant van een pedofiliënetwerk waarin hijzelf tien jaar lang meedraaide. Hij heeft me het hele systeem van a tot z uitgelegd.

De essentie van wat Raemaekers vertelt, wordt diezelfde dag door de BOB'ers in een fax met de hoofding 'confidentieel' als volgt samengevat voor onderzoeksrechter Connerotte: 'De betrokkene zit gevangen binnen het kader van een pedofiliezaak en, wetende dat Raemaekers ook een pedofiel is, zou hij hem bepaalde zaken toevertrouwen. Het gaat om Focant Guy (...). Raemaekers legt uit dat deze man betrokken is in de ontvoeringen van kinderen, maar dat hij bij een ondervraging alles formeel zou ontkennen. Inderdaad, 62 jaar oud zijnde, zou hij tot levenslang worden veroordeeld en nooit meer levend de gevangenis verlaten. Hij legde aan Raemaekers uit dat hij al tien jaar jongens en meisjes van zeer jonge leeftijd ontvoert. Zij zijn bestemd om aan Nihoul te worden geleverd.'*8

In hun fax vermelden de BOB'ers tussendoor de naam van een Luikse topmagistraat, door Raemaekers aangewezen als 'een belangrijke klant van het netwerk.' Ze geven ook het resultaat weer van de verificaties die ze hebben verricht. Die ogen indrukwekkender dan ze zijn. Raemaekers zei dat Focant hem vertelde dat hij al 42 jaar getrouwd is. Dat klopt, stellen de speurders.

Op maandag 14 oktober 1996, vijf dagen nadat Raemaekers de aanzet lijkt te hebben gegeven tot het ontmaskeren van het grote netwerk, wordt Jean-Marc Connerotte door het Hof van Cassatie van de zaak-Dutroux ontheven. Uit een eerste contact met de nieuwe onderzoeksrechter Jacques Langlois kunnen de speurders echter opmaken dat die wel wat ziet in dit spoor. In de ochtend van zaterdag 19 oktober wordt Raemaekers opnieuw uit zijn cel gehaald en onder escorte naar de Brusselse BOB overgebracht. Bij een eerste oogcontact merken de speurders meteen dat er weer heel wat te melden valt. 'Ik wens u een detail te melden dat zijn belang heeft', zegt Raemaekers. 'We waren aan het discussiëren over de plaatsen in België waar Focant zich bevoorradde en ik begon te praten over de kleine Elizabeth Brichet. Ik zei hem dat ik het bizar vond dat men haar nooit heeft teruggevonden. Hij blokkeerde compleet en heeft geen woord meer

gezegd. Ik was getroffen door die reactie.'*9

De 62-jarige Guy Focant, van wie Raemaekers beweert dat hij de sleutel is tot het netwerk rond Nihoul, verblijft nog maar een paar dagen in de gevangenis van Namen, maar zijn reputatie als oude zeur is al in de hele vleugel bekend. De man klaagt godganse dagen over hart- en rugproblemen en brengt het grootste deel van de dag door in zijn bed. Er is maar één gespreksonderwerp waarmee de oude man uit zijn lethargie kan worden gewekt: Spanje. Hij wil emigreren. Zijn kleine huisje in Comblain-au-Pont staat te koop. 'Het is een kneuterig dorp', haalt Focant de neus op. 'Ik ga er nooit meer terug.'

Dat is precies wat de inwoners van Comblain-au-Pont in die dagen willen horen. Het Ardense dorpje in de Ourthe-vallei, op amper dertig kilometer van Luik, is van het soort waar landschapsschilders soms dagenlang naar zoeken. Overal ademen de bossen en de keurig onderhouden straatjes een Twin Peaks-achtige sfeer uit. Toen Guy Focant hier aan het begin van de jaren tachtig neerstreek, was het onthaal argwanend. Hij kwam uit Seraing en werkte daar als transportbediende bij Cockerill Sambre. Na een hartinfarct was hij arbeidsongeschikt verklaard. Hier werd hij een actieve senior met meer hobby's dan vrije tijd: tenor in een mannenkoor, verzamelaar van antiek, houtgraveerder, regisseur in het amateurtoneel. Hij had ook een duistere kant, zo merkten de bewoners van Comblain-au-Pont. Nauwelijks was hij in z'n nieuwe woonst geïnstalleerd, of daar begon het komen en gaan van excentrieke gasten. Ze arriveerden rond een uur of negen 's avonds en vertrokken met veel kabaal wanneer het hele dorp al lag te slapen. Een keer bracht een buurman de moed op om te vragen wat dit allemaal te betekenen had. 'We doen aan partnerruil', antwoordde Focant blijkemoed. Gênant werd het pas echt toen deze Waalse versie van Sjef Van Oekel op een avond, het was al laat, bij zijn buurman ging aanbellen met de melding dat hij door zijn voorraad pornovideo's heen was en vroeg of die soms niet iets lekker goors liggen had: 'Ik moet dringend masturberen.'

In juni 1995 registreerde de verderop wonende wijkagent de eerste klacht. Een slagersknecht vertelde hoe Focant hem als jongen van dertien mee naar huis nam en seksfeestjes organiseerde. Focant had de ouders op de mouw gespeld dat hij hun zoon zou leren houtgraveren. De jongen vertelde later dat hij werd meegenomen naar een theatervoorstelling in Grâce-Hollogne. Tijdens de pauze moest hij enkele mannen bevredigen. Focant bracht hem ook naar een parking in de bossen van Sart-Tilman. Daar werd hij uitgeleend aan mannen die in het struikgewas wachtten op het signaal van koplampen. De slagersknecht kreeg van Focant nu en dan een beloning. Een paar uit hout gesneden klompen, of een gravure met zijn lijfspreuk: 'On ne désire pas ce qu'on ne connaît pas.'

Een plankje met dezelfde tekst hangt aan de muur van enkele andere huisgezinnen in Comblain-au-Pont. De slagersknecht was niet het enige slachtoffer. Na de slagersknecht meldden zich twee andere jongens en een vrouw. De seks-spelletjes waren al sinds 1983 aan de gang, zo leerde een onderzoek van het parket in Hoei. 'We hebben naar sporen van een netwerk rond Focant gezocht, maar

nooit gevonden', blikte procureur Franskin van Hoei later terug. 'De man was een seksneuroot, dat zeker. Un pervers pur et dur... Via een postbus correspondeerde hij met homofielen uit de hele wereld. Van al die mensen hield hij zorgvuldig de afmetingen van hun geslachtsdelen bij. Dat soort dingen. Zijn zogenaamde netwerk bestond uit een trio van bejaarden. Een van hen was een vierdewereldfiguur die in een caravan woonde en eigenlijk niet eens geïnteresseerd was in jongetjes. Hij deed mee uit eenzaamheid.*10

Dat er nog andere klanten waren, werd sterk vermoed. Geïdentificeerd werden ze nooit, geeft procureur Franskin toe. 'Maar echt sterk was onze juridische basis voor een verder onderzoek ook niet. De meeste slachtoffers waren mentaal gehandicapt, wat hun getuigenis niet meteen veel gewicht gaf.' Focant kreeg begin 1996 vijf jaar cel, waarvan twee jaar met uitstel.*11

Over één ding heeft Raemaekers niet gelogen, stellen de BOB'ers vast. Guy Focant is enkele weken geleden inderdaad verhoord over Michel Nihoul. Dat gebeurde nadat de slagersknecht bij de politie van Luik was gaan aankloppen. Hij had een van de klanten herkend. Het was die buikige man die ervan hield om, alvorens tot de daad over te gaan, zijn slachtoffer met water te besprenkelen met een gieter. Dat was Nihoul, zegt de slagersknecht nu: 'Nihoul is twee keer gekomen.' Wanneer de jongen in Luik een foto van Nihoul toegeschoven krijgt, krimpt hij in elkaar. 'Het is die meneer daar, ik ben er zeker van', fluistert hij.*12 Tijdens zijn verhoor, twee dagen later, ontkent Focant formeel dat hij ook maar een van de verdachten in de zaak-Dutroux ooit van dichtbij zou hebben gezien.*13 De slagersknecht, blijkt later, is geen toonbeeld van psychische stabiliteit. Enkele weken na zijn getuigenis meldt hij zich als novice in een slotklooster.

De oogst van Raemaekers' detectivewerk lijkt nu eens spectaculair, dan weer niet. De BOB'ers vernemen dat Focant actief is bij de theatergroep Les Hollognoises uit Grâce-Hollogne, dat hij een homovriendje heeft en dat hij in de cel zit op te scheppen over zijn goede contacten met gewezen PS-minister Alain Van der Biest, de vroegere burgemeester van Grâce-Hollogne. 'Een van de PS-schepenen daar is overigens ook pedofiel', zegt Raemaekers. 'Ik heb ook vernomen dat Focant en Nihoul minderjarige jongens prostitueerden, zonder dat hij me daarbij meer details gaf. Ik heb ondertussen vernomen dat ze er vier hebben geprostitueerd en dat een van de vier de feiten bekendgemaakt heeft. Wat de ontvoeringen betreft, heeft Focant me gezegd dat hij minderjarige jongens en meisjes schaaakte en vergoed werd door Nihoul (...). Zo heb ik vernomen dat hij twintig à vijfentwintig jongens ontvoerde en enkele meisjes. Zijn slachtoffers waren tussen de dertien en vijftien jaar oud. Hij zei dat hij vooral met Duitsers werkte. Wat de vergoedingen betreft, zei hij me dat hij op een bepaald moment 500.000 frank had verdiend.*14

In een moeite door praat Raemaekers over politici over wie Focant zou hebben gezegd dat ze hem beschermen. Het gaat om Elio Di Rupo en Jean-Pierre Grafé. Hij zegt dit op 19 oktober 1996, een maand voor het neponderzoek van

Georges Marnette de voorpagina's haalt. Heeft Raemaekers visionaire gaven of is hij een van de poppen in de kast van zij die de zaak-Di Rupo verzonnen?

Wie halfweg oktober in de Brusselse IJzerenkruislaan, waar de BOB haar hoofdkwartier heeft, de twee BOB'ers met Raemaekers ziet aankomen, zou nooit vermoeden dat deze laatste een veroordeling tot levenslange dwangarbeid aan het uitzitten is. Raemaekers loopt losjes met hen mee, soms zelfs met enkele meters vrije ruimte ertussen. De BOB'ers gaan samen met hem op restaurant, laten hem alleen naar het toilet gaan en praten over koetjes en kalfjes. Op een gegeven moment zullen ze zelfs een ommetje maken om ergens een computer op te halen. De getuige steekt een handje toe en staat op zeker ogenblik moederziel alleen op straat met een beeldscherm in zijn armen.

Raemaekers kan het goed vinden met Dany Lesciauskas. Die lijkt een onvoorwaardelijke believer te zijn van al wat Raemaekers vertelt. Op 29 oktober is dat weer heel wat. Elizabeth Brichet is andermaal het hoofdonderwerp. 'Dat is een geval dat je moet zien met Michel Nihoul', herhaalt Raemaekers de woorden die Guy Focant hem zou hebben toegefluisterd.

Raemaekers vervolledigt zijn uiteenzetting met nieuwe namen van politici en noemt een hotel in Spa waar die zich aan de door Focant geleverde kinderen vergrepen zouden hebben. Om het geheel nog overtuigender te maken, laat hij de speurders een kopie maken van zijn zakagenda. Daarin heeft hij in de week van 21 tot 27 oktober de ontboezemingen van Focant genoteerd.*15

Bij het parket van Namen is kort na de zaak-Dutroux een cel-Brichet opgericht die een aantal oude sporen is beginnen uitvlooiën. Daarbij hoorde een nieuwe zoektocht op de Canarische Eilanden, waar het twaalfjarige meisje destijds, in de maanden na haar verdwijning, door Belgische vakantiegangers werd opgemerkt. Wanneer Bel RTL daar op 6 november melding van maakt, dat bekend raakt, gebeurt er in cel 66 iets vreemds, zo verklaart Raemaekers: 'Focant heeft me onmiddellijk gezegd dat het ging om een vals spoor aangezien ze dood is en zich in België bevindt. Hij noemde de naam van Jean-Michel Nihoul als dader van deze ontvoering en heeft me iets verteld over hoe het is gebeurd. Het is Nihoul die Elizabeth zou hebben gedood. Ik heb niet meer details kunnen bekomen, maar het is duidelijk dat het hier gaat om een onderwerp waarover hij moeilijk kan praten.*16

In cel 66 is het intussen een komen en gaan van met zedendossiers beladen gedetineerden. Voor de speurders in het dossier 111/96 heeft dat het voordeel dat er een derde partij kan meeluisteren naar wat Focant en Raemaekers elkaar vertellen. Maar de derde man zal het mysterie alleen vergroten. Vanaf 14 oktober is dat Claude Jasselette, 36 jaar. Hij is een verwoed consumerende pedofiel die zijn laatste gerechtelijke problemen dankt aan zijn betrokkenheid bij het netwerk van de Hasseltse rijkswachter Hedwig Huybrechts. Die maakte van zijn Mercedes een mobiel escortbureau en reed het hele land rond met kinderen uit ex-Joegoslavië. Over Jasselette wordt gezegd dat hij Marc Dutroux goed moet hebben gekend.

Hij was de peetvader van het dochtertje van Bruno Tagliaferro, de schroothandelaar uit Keumiée met wie Dutroux wel eens zaakjes deed.

Jasselette houdt zich in cel 66 op de vlakte. Hij heeft het helemaal niet begrepen op zijn celgenoten. Het opdringerige gezwets van Raemaekers kan hij nog net verdragen, maar het geklaag van Focant maakt hem wanhopig. Na zes dagen roept Jasselette religieuze motieven in voor een transfer naar een andere cel. Zijn plaats wordt meteen ingenomen door een zekere Joël Glaude, die maar twee dagen in cel 66 blijft. Vanaf 22 oktober wordt het derde bed beslapen door een figuur die nog kleurrijker is dan zijn voorgangers: Francis Debuissou, een 41-jarige vanwege een arbeidsongeval vervroegd gepensioneerde spoorwegaarbeider. De nieuwkomer is van het huilerige soort. Verbaasd kijken Focant en Raemaekers toe hoe de man het voeteneinde van zijn bed omtovert tot een klein altaar en er smeekbeden richt aan de Maagd Maria.

Debuissou wordt er door het parket van Namen van beschuldigd zijn twee oudste zoontjes tegen betaling te hebben uitgeleend aan een zekere René Potemberg, net als Focant een al wat oudere houtbewerker met veel vrije tijd en pedofiele trekjes. 'Maar hoe kon ik dat nu weten?!' jammert Debuissou. 'René Potemberg was een jeugdvriend. Hij woonde bij ons in de straat en kwam elke week langs. Hij was dol op de kinderen. We zijn arm. Potemberg was rijk en kon de kinderen cadeaus geven die wij ons niet konden veroorloven. Op een keer stelde hij voor om ze mee op vakantie te nemen. Waarom niet, dachten mijn vrouw en ik. Nu worden we ervan beschuldigd dat we onze kinderen hebben uitgeleend. Dat is volstrekt onwaar. Ik verhonger nog liever!'

Met interesse bestudeert Raemaekers de foto's van Emmanuel en Laurent Debuissou, zeven en negen jaar oud. Debuissou heeft een klein plastic fotomapje meegebracht waarin hij troost hoopt te vinden. Er zit een foto bij van zijn huisje in Meux, een dorpje op het platteland rond Namen. 'Daarmee is alles begonnen', zucht Debuissou. 'Het regende binnen. Mijn vrouw en ik hadden geen geld om het dak te laten herstellen. Toen stelde René Potemberg me voor om ons de nodige 105.000 frank te lenen. Hij zei dat we het geld niet meteen hoefden terug te betalen. Toen de politie de door ons ondertekende schuldbekentenis terugvond, beschouwde ze dat als het bewijs dat we onze kinderen hadden verhuurd.' Raemaekers neemt dit hoopje ellende goed in zich op en zegt: 'Wat jij nodig hebt, is een goede advocaat.'¹⁷ Het draait erop uit dat de Brusselse meester JeanMarie Flagothier enkele dagen later ook Francis Debuissou kan toevoegen aan zijn klantenbestand.

Terugblikkend op de Jumet-episode, valt het op hoe mild het oordeel van de media is. Eind oktober 1997, enkele maanden na het beëindigen van de graafwerken in Jumet, schrijft het goed geïnformeerde weekblad *Le Soir Illustré*: 'Men weet, of men zou moeten weten, dat een onderzoek geen lineair proces is. Bepaalde werkhypothesen moeten regelmatig worden verlaten omdat de verificaties daartoe nopen. Zo is het bijvoorbeeld met de graafwerken in Jumet. Die moesten worden ondernomen, maar hebben niets opgeleverd.'¹⁸

Wat hier staat, is illustratief voor een inhoudelijke lijn die zich enkele maanden later als een olievlek over de andere media zal uitspreiden. De journalisten die moord en brand schreeuwen over de X-getuigenissen, stellen de graafwerken in Jumet voor als een al iets serieuzere onderneming. Gezien de getuigenissen vanuit cel 66, zo luidt het, kon Langlois niet anders dan de hele mijn ondersteboven keren. Ook het Vlaamse weekblad *Knack* heeft het halfweg 1998 over 'in de geest van de tijd onvermijdelijke' graafwerken. Uit een reconstructie van wat er precies aan voorafging, is helaas maar één conclusie te trekken. Als er van één gerechtelijke actie op het terrein perfect kon worden voorspeld dat ze volslagen nutteloos was, dan was het wel Operatie Jumet.

Op 1 november 1996 is Raemaekers opnieuw te gast bij de BOB in Brussel. Voor de verandering gaat zijn verhaal nog eens over advocaat W Meer bepaald over de adressen waar hij in het begin van de jaren negentig samen met W kinderen ophaalde om die daarna af te leveren op seksfeesten: 'In de loop van de maand mei 1992 ben ik samen met de betrokkene (W) in de streek van Namen naar een dorpje gegaan waarvan de naam begon met de letter M, gevolgd door een klinker. In het begin van de namiddag is hij er twee jongetjes gaan ophalen die volgens mij ongeveer vijf, zes of zeven jaar oud waren. De oudste van de twee had de voornaam Emmanuel en de andere Laurent. Ik meen mij te herinneren dat Emmanuel een bril droeg. Er schiet mij een naam te binnen, namelijk Debuissou of Dubuissou. Nu u mij daarover interpelleert: deze naam stond op de brievenbus. We zijn de kinderen gaan ophalen in een alleenstaande eengezinswoning. Een soort sociale woning, waar werken aan de gang waren.'¹⁹

Raemaekers geeft vervolgens een perfecte beschrijving van het huisje en vertelt hoe hij en W de kinderen inlaadden en de autosnelweg naar Brussel namen via de oprit Belgrade. 'Ik herinner me nog dat W me zei dat hij maar zelden naar dit adres ging. Volgens mij heeft W de kinderen een nacht bij zich gehouden in een hotel.'

De BOB'ers Lesciauskas en Winkel zijn buiten zichzelf van vreugde wanneer ze deze gegevens inbrengen in de computer. Onder het kopje 'opzoeken/verificatie' melden ze op het voorblad van hun proces-verbaal 115.444 in bijna euforische bewoordingen: 'Wij stellen vast dat de door Raemaekers Jean-Paul verstrekte gegevens en de hierboven vermelde administratieve gegevens op alle punten overeenstemmen. Het is dus waarschijnlijk dat wij beschikken over de identiteiten van twee potentiële slachtoffers van W'²⁰

Wat de speurders niét doen, is nagaan in welke Naamse cel Debuissou vertoeft. Hadden ze dat wel gedaan, dan zouden ze onmiddellijk merken waar Raemaekers de mosterd haalt. Het is de speurders niet eens opgevallen dat Raemaekers de leeftijd van de twee kleine Debuissontjes fout heeft omgerekend. Emmanuel en Laurent kunnen in 1992 niet ouder zijn geweest dan drie en vijf jaar.

Wanneer Raemaekers in de avond van vrijdag 1 november in zijn cel terugkeert - hij houdt zijn celgenoten voor dat hij wordt verhoord in verband met de

nv PEFI - geeft hij Debuissou een vriendschappelijke klap op de schouder. 'Ik heb vandaag heel positieve verklaringen afgelegd over jou. Je zal zien, nu komt alles in orde.'

Een week later maakt Raemaekers het nog bonter. Mogelijk is hij zelf gaan beseffen dat een blik in de registers van de Naamse gevangenis kan volstaan om hem te ontmaskeren. Dus brengt hij alles en iedereen maar samen in één groot wijdvertakt netwerk. Dezelfde Debuissou die zijn kinderen uitleende aan advocaat W, zegt hij nu, was ook een goede kennis van Guy Focant. Prompt voegt Raemaekers er nog wat namen aan toe: een zekere René Potemberg en Claude Jasselette. 'Deze drie personen zijn goed gekend in het milieu van de pedofilie.'²¹ Het hoeft niet te verbazen dat ook dit na verificatie blijkt te kloppen. Het is Debuissou zelf die Raemaekers heeft verteld dat zijn kinderen spraken over een zekere 'Claudy', beter gekend als Claude Jasselette.²² De speurders slikken het allemaal. Dit alles gebeurt vóór de start van de graafwerken, niet erna.

Op 15 november is het dan zover. Raemaekers heeft 'explosief nieuws'. Het wordt de prelude van de grootste huiszoeking uit de Belgische misdaadgeschiedenis. De actie zal acht maanden duren en tientallen miljoenen frank kosten.

Hier komt het grote nieuws, verteld door Raemaekers zelf. 'In de loop van vorige week, meer bepaald woensdag toen Focant, Debuissou en ik in de cel zaten, luisterden we naar de nieuwsberichten op Bel RTL, om zes of om zeven uur 's avonds. (...) Er werd gesproken over de stopzetting van de graafwerken in de mijn gang in Charleroi, alsook over de afstand waarbinnen de opzoekingen waren verricht. Op dat ogenblik zei Guy Focant woordelijk: "Quelle bande de cons, ils n'ont pas été assez loin."²³

Het moet de aandachtige lezer opgevallen zijn dat er amper twee weken verstreken zijn sinds Raemaekers zijn verhaal deed over 'het dorpje M.' Nu maakt hij er geen geheim meer van dat Debuissou een van zijn celgenoten is. Vreemd genoeg staat geen van de ondervragers daarbij stil.

Francis Debuissou doet in de cel maar drie dingen: eten, jammeren en slapen. Het is die laatste bezigheid, zegt Raemaekers, die maakt dat hij de historische woorden van Focant niet heeft gehoord. Maar, vervolgt hij, toen Debuissou

de volgende dag even de cel had verlaten, kreeg hij Focant zo ver opnieuw iets te lossen over Elizabeth Brichet: 'Ik heb toen vernomen dat ze dood was, maar dat haar dood een gevolg was van een zaak die slecht was afgelopen. Haar lichaam bevindt zich in België, meer bepaald in een mijn gang. Gegeven het feit dat de vorige dag op Bel RTL gezegd was dat er graafwerken waren ondernomen in een mijn gang en men die vervolgens had stopgezet, concludeerde ik dat het precies die mijn gang moest zijn waar zij begraven lag, maar dat de speurders niet ver genoeg gegraven hadden.'

Raemaekers doet er nog tijdens hetzelfde verhoor een schepje bovenop. 'Tijdens de conversatie merkte ik op dat het vreemd was dat men de kleine Ken nooit had teruggevonden, terwijl zijn zus verdronken werd teruggevonden. Hij antwoordde me onmiddellijk: "Oui, il est enterré avec Elizabeth."²⁴ Ik besluit

hieruit dat Ken en Elizabeth op dezelfde plaats moeten liggen (...). Ik heb nog gevraagd, in afwezigheid van Debuissou, of hij op de hoogte was van andere ontvoerde kinderen in Nederland. Hij heeft mij in affirmatieve zin geantwoord, zonder meer bijzonderheden te geven.²⁵

Er verstrijkt een week alvorens Raemaekers weer naar Brussel wordt overgebracht voor een verhoor. Bij het begin ervan schuift hij Lesciauskas en Winkel met tintelende ogen een verfrommeld stuk papier onder de neus waarop grote cirkels en pijlen gekribbeld staan.

- Wat is dit?
- Een plannetje van de plek waar Elizabeth en Ken begraven liggen.
- Heeft Focant dit getekend?
- Ja, op mijn verzoek.

Raemaekers glimt van trots bij de stilte die daarop valt. Hij verklaart zich nader: 'Op 15 november heb ik vernomen dat de lichamen zich dichtbij de plaats van de vorige graafwerken bevinden. Guy Focant heeft mij het getal vijf genoemd. Dat is een getal dat moet verwijzen naar de plaats van de mijn gang waarin de lichamen werden begraven. Ik kan u echter niet zeggen of het hier gaat om mijn nummer vijf, put nummer vijf, mijn gang nummer vijf of iets anders. Ik ben echter wel formeel om u te zeggen dat het in deze omgeving is dat de lichamen zich bevinden. In feite, teneinde er meer over de weet te komen, heb ik gezegd dat de zoekacties plaatsvonden in de streek van Charleroi. Guy Focant heeft me toen geantwoord dat ik me vergiste en dat het in Jumet was. Ik heb aangedrongen en heb hem gezegd dat het wel degelijk Charleroi was. Hij heeft aangedrongen en heeft voor mij een plan getekend.'

Het is vooral de passage die dan volgt die in de eerste dagen van december een aantal twijfelaars over de streep zal trekken: 'Hij heeft me gesproken over een ingang met een lift waarlangs de mijnwerkers vroeger in de mijn afdaalden. Vervolgens heeft hij mij een beschrijving gegeven van de plaats waar de lichamen liggen door op een stukje papier een plannetje te tekenen, dat ik dan uit mijn geheugen heb nagetekend in mijn agenda. Later heeft hij het plan vervolledigd omdat ik deed alsof ik het niet begrepen had. Hij zei me dat er dichtbij de schachttoren een ingang is. Omtrent de schachttoren denk ik dat hij preciseerde dat die zich in een slechte staat bevond. Hij heeft me dan nog gesproken van "iets geels", zonder dat ik u kan zeggen wat.'²⁶

Raemaekers overhandigt niet één papiertje, maar twee. Het ene is een vage schets van Jumet ten opzichte van Roux en Courcelles. De oude Saint-Louismijn is met een kruisje aangeduid. Dat is het plannetje dat Focant heeft getekend. Hij heeft het in de vuilnisbak gemikt, waar Raemaekers het stiekem heeft uit opgevist. Het plannetje met de routebeschrijving naar de lichamen is een kopie van een schets van Focant, die Raemaekers achteraf heeft nagetekend. De ingang naar het graf is verborgen achter struikgewas, luidt het. Om er te geraken moet je langs een asfaltweg die uitmondt in een aarden wegje. Focant zou er zelf naartoe

zijn gereden. Waren daar dan geen risico's aan verbonden, vroeg Raemaekers hem nog. 'Dat kan mij niet schelen, daar komt toch nooit iemand.' Nog meer aanwijzingen. Er is iets met de afstand 'tachtig meter'. Waar Focant begon te meten en waar dat dan eindigde, kan Raemaekers zich niet herinneren, maar Lesciauskas en Winkel noteren: tachtig meter.

Op 30 november kan Raemaekers zijn ondervragers opnieuw verblijden: hij heeft Focant iets horen zeggen over 'de Revolutiestraat'. Er is nu opeens sprake van twee schachttorens. Focant heeft inmiddels ook meer bijzonderheden vrijgegeven over de wijze waarop hij Elizabeth Brichet ontvoerde, zegt Raemaekers. 'Hij drukte zijn hand op haar mond en trok haar die witte bestelwagen binnen. Daar heeft ze een slag gekregen die haar dood veroorzaakt heeft.' Daarna werd meteen koers gezet richting Jumet. 'In het begin van de week heeft Focant woordelijk gezegd dat er daar waar ze gegraven hebben, nog andere lichamen zijn. Debuissou was erbij en zal u dat kunnen bevestigen. Toen we alleen waren, heeft hij me gezegd dat hij eigenhandig Elizabeth Brichet en de kleine Ken begraven heeft.*27

De mannen die cafébaas Jacky Courard begin december het bos in en uit zag lopen, zijn Lesciauskas en Winkel, vergezeld van enkele leden van het DVI. Ze zijn de verklaringen van Raemaekers komen toetsen aan de realiteit van het terrein en doen interessante vaststellingen. In Jumet bestaat er inderdaad een Revolutiestraat, vlakbij de oude mijn nota bene. Daar is ook een put met het nummer vijf.*28

Sinds hij de taken van Connerotte heeft overgenomen, is onderzoeksrechter Jacques Langlois onder een lichte druk komen staan. Het feit dat aan zijn aanstelling ei zo na een revolutie voorafging, heeft de magistrat gevoelig gemaakt voor wat de kranten over hem schrijven. Hier en daar is al een toespeling gemaakt op het feit dat er 'in Neufchâteau niet veel meer gebeurt'. Onder de speurders heerst een soort actiedrang. Dagelijks zien ze collega's en oversten live op de televisie gekapitteld worden in de commissie-Dutroux. Bij het CBO, het paradepaardje van de rijkswacht, is men er zich ten volle van bewust dat het geblunder met Operatie Othello ook nog aan de beurt zal komen. Men wil graag anticiperen door te presteren. Het initiatief om holderdebolder in Jumet neer te strijken, is er dan ook vooral gekomen onder impuls van het CBO. Daar heeft men op het computerscherm de verbinding gemaakt tussen het dossier-Raemaekers en enkele verklaringen van Marc Dutroux en Michèle Martin.

Operatie Othello was een hypergeheime onderneming waarmee de rijkswacht vanuit Charleroi Dutroux wou klissen als ontvoerder van Julie en Melissa, maar het nooit nuttig achtte om speurders en magistraten in Luik in te lichten over de schat aan informatie die was vergaard en de schaduwacties die rond Dutroux werden verricht. Othello berustte voornamelijk op anonieme verklaringen van Claude Thirault, aan wie Dutroux een paar keer voorgesteld had te helpen bij kinderontvoeringen. Het toeval wil nu dat Dutroux, zoveel maanden later, de ex-schoonbroer van Thirault ervan beschuldigt dat die ook kinderen ont-

voerde, en dat hij de lijkjes verstopte in een oude tunnel, vlakbij zijn huis in de Kanaalstraat 3, aan de rand van het oude mijnterrein in Jumet. Ook Michèle Martin heeft verklaringen in die zin afgelegd.*29

Bij deze beschuldigingen past enig voorbehoud. Zowel Dutroux als Martin hebben inzage in het gerechtelijke dossier 86/96. Ze moeten er dus onvermijdelijk achter zijn gekomen dat Thirault, hun vroegere knecht, hen al sinds 1992

trachtte te verlinken aan de rijkswacht. Dat dit wel tot de Operatie Othello, maar verder tot niets leidde, heeft voor hen geen belang. Thirault is in de ogen van Dutroux en Martin een verrader. Je mag ervan uitgaan dat ze hem met plezier een koekje van eigen deeg willen bezorgen. Nu is dat achteraf makkelijk gezegd, en kan niemand beweren dat de huiszoekingen bij Kellner er beter niet waren gekomen. Of men in een beweging het h le oude mijnterrein moest gaan omwoelen, is minder zeker. Niemand maakt zich de bedenking hoe makkelijk het voor Raemaekers moet geweest zijn om vanuit de gevangenis, eventueel via zijn advocaat, een plattegrond van Jumet op te snorren, om daar dan - zoals hij dat met Debuissou deed - accuraat klinkende gegevens uit te citeren.

De huiszoekingen in de krotjes in de Kanaalstraat leveren niets op. De eigenares blijkt de potdove en bejaarde mevrouw Montreuil te zijn. Zij betreft zelf, om de hoek, een armoedige mijnwerkerswoning en verhuurt de huisjes in de Kanaalstraat aan haar dochter Cathy en haar echtgenoot Luc Kellner. Haar schoonzoon is geen zachtgekookt eitje, weet mevrouw Montreuil, maar Dutroux heeft ze nooit over de vloer zien komen. 'Nee, ik weet ook niet wat ze precies willen', roept moeder Montreuil in het oor van haar nog dove moeder. Vanuit een stoeltje in de keuken zit zij onbegrijpend toe te kijken hoe politiemensen met een barse blik het erf binnenstebuiten toeren. 'Ze draaien steeds maar rond een oude regenput in de tuin', foertert Cathy.*30

Luc Kellner zelf plaatst de speurders voor een probleem. Hij leidt hen rond in zijn kelders vol rommel en puin. Daar, in huis nummer drie, wijst hij, was vroeger inderdaad een verbinding met een mijngang, 'maar die hebben we gebetonneerd.' Vanwege het water. Na een lange zoektocht in een mesthoop van persoonlijke spullen vindt Kellner nog een stapeltje van 21 foto's terug, genomen tijdens het dichtgooien van de kelder. Een trotse zwartwerker grijnst naar de camera. Niets wijst in de richting van een bergplaats voor ontvoerde kinderen. Een blik in de kelders doet vermoeden dat al te driftig zoekwerk wel eens tot gevolg zou kunnen hebben dat de drie krotjes pardoes inzakken. De speurders laten het hierbij. 'Ik ken Dutroux niet', verzekert Kellner. 'Ik heb nooit kinderen ontvoerd.'" De huiszoeking in bad- en slaapkamer levert de vondst op van enkele illegale wapens en een traangasbom, waarvoor een apart onderzoek wordt geopend in Charleroi. Maar niets in de marginale woonst is bruikbaar voor Neufchâteau. Van dat moment af wordt op het oude mijnterrein in Jumet enkel nog gezocht naar de door Jean-Paul Raemaekers aangewezen bergplaatsen. 'Na de huiszoekingen in de Kanaalstraat was het eigenlijk de bedoeling om ermee te kappen', zegt een speurder. 'Maar net toen we daarover moesten beslissen, kwam

er nieuwe informatie uit de gevangenis van Namen.'

Je zou verwachten dat een kindermoordenaar die op de radio verneemt dat de politie op het punt staat het door hem gegraven massagraf te ontdekken, enige tekenen van paniek begint te vertonen. Focant, zegt Raemaekers, werd wel lijkbleek maar niet minder spraakzaam. 'De volgende dag had ik de gelegenheid om te vernemen dat hij zich samen met drie medeplechtigen naar Jumet had begeven om Elizabeth Brichet te begraven. Hij vertelde me dat je, om die mijngang te bereiken, voorbij een gebouw met gebroken ruiten moest. Hij preciseerde dat dat gebouw zich aan de binnenkant van het oude mijnterrein bevond. Vanaf dat gebouw kon men bewoonde huizen zien (...). Hij vertelde dat ze lieslaarzen nodig hadden omdat de ingang van de tunnel onder water stond. Dan kwam hij in een kleinere gang, waar hij op handen en voeten moest kruipen en het lijk achter zich aan moest slepen (...). Het lichaam van Elizabeth lag niet ver van dat van de kleine Ken. De lichamen waren niet verpakt in plastic zakken, maar werden in hun eigen kleren begraven. Hij vertelde ook een anekdote: op een dag, toen ze een blond kind aan het begraven waren, hebben ze zich moeten haasten, want er kwam een auto aan. Het was een koppeltje dat een rustige plek zocht om te vrijen in hun auto.'³²

Op zaterdag 14 december, een dag na de start van de tweede graafwerken, wordt Francis Debuisson uit cel 66 geplukt om in Luik voor de raadkamer te verschijnen. Bij die gelegenheid wordt hij door de Brusselse GP verhoord over wat zijn celgenoten bespraken. Debuisson, blijkt nu, is zich nergens van bewust. Hij besteedt nauwelijks aandacht aan wat de politiemensen hem vragen over Jumet, Elizabeth Brichet, Ken Heyrman en Guy Focant. Het enige wat hem beroert, is zijn eigen situatie. 'Wanneer kom ik nu vrij?' Enkel dankzij hun engelengeduld kunnen de speurders van zijn gestamel iets bakken dat op een verklaring lijkt. Ja, Focant scheen wel wat af te weten van in Jumet verstopte lijken. 'Hij legde uit dat men, om ze terug te vinden, enkele meters verder moest graven, voorbij de instorting. Hij zei ook dat de detectieapparaten van die Britse politieman John Benett onbruikbaar waren omdat de grond vanwege de steenkool te vettig was. Focant zei dat hij zeker was dat de lichamen van Elizabeth Brichet en Ken Heyrman zich in Jumet bevonden, samen met die van andere kinderen van wie hij de namen niet noemde.'³³

Debuisson herinnert zich ook gesprekken met Focant die een heel nieuw licht werpen op diens vermeende rol als begraver van kinderlijken. 'Ik heb hem niét horen zeggen dat hij zelf de lichamen ging verstoppert', benadrukt hij. 'Ik heb op zeker ogenblik ook horen zeggen dat hij nog nooit in Jumet was geweest. Ja, dat was inderdaad een beetje vreemd. Maar hoe kon ik weten dat wat daar in de cel gezegd werd van enig belang was voor het onderzoek? Mij leek het meer op kletsen om de verveling tegen te gaan.'

Die avond wordt Francis Debuisson overgeplaatst naar de gevangenis van Lantin. Terwijl hij aan het voeteneinde van zijn nieuwe bed een altaartje inricht, vindt hij in zijn zak een propje papier. Dan herinnert hij zich dat Raemaekers

hem dat die ochtend, bij zijn vertrek, in zijn handen heeft gestopt met de raadgeving: 'Hier staat alles op wat je moet doen als de politie je ondervraagt. Lees het straks in de combi, en vernietig het daarna.' Debuisson vouwt het open en herkent het dansende geschrift van Raemaekers: 'Vertel hen wat je uit de mond van Focant hebt gehoord. Vertel hen dat hij heeft gezegd dat hij kinderen heeft begraven in Jumet.'³⁴ Debuisson zucht en verscheurt het briefje. Hij nestelt zich voor zijn altaartje en begint aan het avondgebed.

Het grauwe Marcinelle, het desolate Sars-la-Buissière en het stinkende Marchienne-au-Pont. De impressie die de modale Vlaming eind 1996 dankzij de zaak-Dutroux van het Waalse landsdeel krijgt, is niet bepaald verheffend te noemen. Dan stellen de tv-journaals het beeld nog wat scherper met berichten over satanisten uit Forchies-la-Marche. In de dagen voor Kerstmis zakt de stemming verder beneden het vriespunt met de beelden van het mijnterrein in Jumet. Tussen de kale bomen liggen metersdiepe kuilen en bergen steenkoolgruis. Graafmachines schuiven van links naar rechts. Meer dan honderd speurders hakken zich een weg door de bevroren ondergrond en geven blijk van een onwankelbaar optimisme. Elke avond hebben de tv-journaals dezelfde oneliner: 'Vandaag weer niets gevonden in Jumet.' Wanneer de per straalverbinding aangesproken reporter in beeld verschijnt, deelt die mee dat 'het morgen wel eens een zeer belangrijke dag zou kunnen worden'. In werkelijkheid dwalen de speurders als kippen zonder kop over het terrein. De grondplannen zijn zoek geraakt in de archieven van de oude mijnmaatschappij. De speurders moeten zich behelpen met oude prentkaarten van de streek, waarvoor ze de ruilbeurzen van Jumet afschuimen. De 4,5 hectaren grote site is in de loop der jaren ingrijpend van uitzicht veranderd: er zijn sportterreinen en voetgangerswegen aangelegd. Af en toe wordt een bejaarde mijnwerker uit zijn zetel gehaald om de speurders de weg te wijzen naar een of andere ingang. Ook dat helpt niet. Commandant Joan De Winne, hoofd van het DVI, piekert zich suf over 'iets geels', 'de ingang waarvoor je lieslaarzen nodig hebt' en 'het aarden wegje'. Al die elementen worden ergens wel gelokaliseerd, maar zijn nooit met elkaar te verbinden.

Op de dag waarop in heel België de kalkoenen en braadkuikens liggen te ontdooien, zorgen de speurders in Jumet voor grote opwinding. Ze hebben hun hebben en houden verhuisd naar de achterkant van de terril. Daar staat een gebouwtje met gebroken ruiten en uitzicht op de bewoonde wereld. De temperaturen zijn intussen tot een eind onder het vriespunt gedaald. Putten waar een week eerder nog water in stond zijn nu ijskelders.

Aan de pers heeft procureur Michel Bourlet tijdens een bezoek aan het terrein verteld dat er gezocht wordt op basis van verklaringen van Dutroux en Martin. Het is een leugentje om bestwil, in het belang van het onderzoek. Ook minister Stefaan De Clerck en procureur Thierry Marchandise van Charleroi komen de speurders in Jumet een hart onder de riem steken. Het bezoek is een dankbaar onderwerp voor de pers, die in Jumet al dagenlang met de verkleumde duimen

zit te draaien. Dat de journalisten dagelijks uitgebreid melden dat er niets gebeurd is, komt enkel door het feit dat elk van hen is op het hart gedrukt dat het slechts een kwestie van dagen is. Zijn het niet enkele loslippige speurders die hen dat hebben verzekerd, dan is het de advocaat van Raemaekers zelf - in een sfeer van extreme geheimdoenerij.

- Klopt het dat daar in Jumet zeven kinderlijkjes begraven liggen?
- Zeven? Laat mij even denken. Elizabeth, Ken, die ene uit Vlaanderen... ik vergeet altijd haar naam.
- Nathalie Geijsbregts?
- Dat zou kunnen. Ik ben slecht in namen. Als ik me niet vergis, waren er zes of zeven Belgische slachtoffers en minstens vijf Duitse jongetjes, van dezelfde leeftijd als Ken. Dat maakt, in totaal dus, elf of twaalf kinderlijken.

Het gesprek dateert van begin januari 1997 en vindt plaats in het kantoor van advocaat Jean-Marie Flagothier. Hij ontvangt in die tijd wel meer journalisten en draagt zo zijn steentje bij tot het creëren van een sfeer van vrees voor een constitutionele Apocalyps. 'Het was nogal belangrijk dat we Raemaekers konden weg-trekken uit de invloedssfeer van Jean-Paul Dumont', zegt Raemaekers' advocaat. 'Toen pas is hij weer op het juiste pad gebracht.'³⁵

We keren even terug naar het verhoor van 15 december, kort nadat men in cel 66 heeft vernomen dat er opnieuw gegraven wordt in Jumet. Raemaekers tovert weer een nieuw 'bewijs' uit zijn hoed: 'In eerste instantie, om precies te zijn op zaterdag 14 december rond 11.30 uur, vroeg Guy Focant mij om niet meer te praten over de zaak van Elizabeth Brichet en er ook geen vragen meer over te stellen. Hij gaf me de indruk zeer gekweld te zijn. 's Namiddags vroeg hij me of ik de flikken op een vals spoor kon zetten. Ik vroeg hem of dit iets te maken had met de graafwerken in Jumet. Hij antwoordde: ja. Ik heb hem gezegd dat dit binnen mijn mogelijkheden lag, maar dat hij me dan een plaats moest noemen waarheen ik de "flikken" moest "leiden". Hij zei me dat het doel erin bestond om ze te verwijderen van de huidige site, liefst zo ver mogelijk, tot in de regio van Luik. Hij bood me een bedrag van 1 miljoen frank aan om deze valse inlichting te lanceren (...). Ik heb gezegd dat ik bereid was de politie op een vals spoor te zetten, in ruil voor de betaling van 1 miljoen frank.'³⁶

De BOB'ers Lesciasukas en Winkel zijn zeer in hun nopjes met de schran-derheid van hun getuige. Als die Focant zo ver kan krijgen om te betalen voor valse informatie over Jumet, dan is dat een materieel bewijs dat de oude man daar iets te verbergen heeft. Vanuit een politionele logica is dat bijna evenveel waard als een bekentenis. Indien Focant betaalt, zal het er enkel nog op aankomen de man daarmee te confronteren tijdens een verhoor. De BOB'ers geven Raemaekers de opdracht zo snel mogelijk op het voorstel in te gaan. Op woensdag 18 december hangt hij al aan de telefoon. Het gaat allemaal prima, verzekert hij. Focant beluistert aandachtig de nieuwsberichten over Jumet en heeft ze becommenta-

rieerd met alweer een historische uitspraak: 'Ze zijn toch wel dom om niets te vinden, maar zoveel te beter.'

Met Focant heeft hij nu afgesproken dat die een tussenpersoon zal contacte-ren die een voorschot van 200.000 frank zal overhandigen op een nog aan te duiden plaats. Raemaekers zal daar dan op zijn beurt een tussenpersoon posteren - iemand van de BOB, uiteraard - om het geld in ontvangst te nemen. Raemaekers kan tussendoor melden dat Focant het nu al heeft over 'zeven lichamen' en dat dat van Ken Heyrman tweeënehalve meter verwijderd ligt van dat van Elizabeth Brichet.³⁷

In de avond van 21 december 1996 liggen politiemensen op de loer rond de Pont de Fragnée in Luik. Van een huis langs de Degneffelaan 59 hebben ze hun hoofdkwartier gemaakt. Vloekend van de kou staat de Brusselse BOB'er Michel De Mulder in het midden van de brug. Uit zijn jaszak laat hij zichtbaar een exemplaar van Het Laatste Nieuws pulen. Conform Raemaekers' instructies is hij om 17.30 uur stipt aangekomen per taxi en wacht hij de twee contactpersonen op. Twee personen, heeft Raemaekers gezegd. De een zal het geld overhandigen, de ander zal de omgeving in het oog houden.³⁸ In de dagen voor het rendez-vous loopt Focant volgens Raemaekers rusteloos rond, slikt hij kalmeringsmiddelen en voert hij gesprekken met aalmoezenier Marcel Hock. Aan hem zou hij de ontvoering van Elizabeth en Ken hebben opgebiecht. 'Hij vertrouwde de aalmoezenier toe dat er zeven lijken liggen begraven in een mijntunnel. Zeven op een rij.'³⁹

De speurders wachten een halfuur. Niemand is De Mulder komen aanspreken. Aangezien dertig minuten naar de normen van de misdaadwereld de uiterste limiet is om te laat te komen, maken de politiemensen zich uit de voeten. 'Wat stom toch', roept Raemaekers uit, wanneer hij die avond de kans ziet om vanuit de gevangenis de BOB te bellen. 'Focant heeft zojuist met zijn contactpersoon gebeld. Ze zaten vast in de avondspits en ze zijn daar pas om kwart over zes aangekomen.'⁴⁰

Het besef dat er toch iets mis moet zijn met deze informant, begint het eerst door te dringen bij de speurders op het mijnterrein zelf. Niemand van de leidende officieren ter plaatse heeft ooit met Raemaekers te maken gehad. Geen van hen heeft een idee wat voor kolderfiguur hen door het mijnlandschap leidt. De enige informatie waarover Joan De Winne en luitenant Vinassa van de civiele bescherming beschikken, zijn de faxen die binnenlopen in de commandowagen. Daarin staat een beknopte weergave van de verhoren van Raemaekers. Net voor Kerstmis loopt op die fax een ruwe schets van een kindersandaaltje binnen. Ze is oorspronkelijk getekend op een gevangenisenveloppe en daar heeft Raemaekers eerder die dag in de verhoorkamer triomfantelijk mee staan wapperen. Het sandaaltje behoort volgens Raemaekers toe aan een van de kinderen die in Jumet begraven liggen, vermoedelijk Elizabeth Brichet. Het is verloren gegaan toen het lijkje daar begraven werd, zegt Raemaekers te hebben vernomen. Als u dus een lichaam opgraaft, moet u aan een van de voeten zo'n sandaaltje vinden. Hij heeft er zelfs een tekening van gemaakt die ik u bij deze overhandig.'

Hoewel het hem nu zo onderhand toch duidelijk zou moeten zijn dat Raemaekers in contact staat met de speurders - waarom zou hij hem anders een miljoen aanbieden om hen op een vals spoor te zetten? - gaat Focant kennelijk onverminderd door met het maken van tekeningetjes en het verschaffen van details over de plaats waar de lijken liggen. 'Ik wens te preciseren dat ik deze week vernomen heb dat er in totaal elf lichamen liggen in die mijngang', laat Raemaekers de speurders op 22 december acteren. En wat het massagraf betreft - want dat is het onderhand toch wel - lijkt hij hen opnieuw wat hoop te willen geven: 'Ik heb vernomen dat zich daar vlakbij een sluikstort bevindt. De site is groot en relatief plat (...). De mijngang is makkelijk toegankelijk. Dichtbij de ingang is er een vloer. Hij zei me ook dat de mijngang zich dicht bij de oppervlakte bevindt en dat je daar naar boven of naar beneden moet.'*41

Terwijl zijn collega's in de commandocar enkele dagen later op hun plannen zitten te zoeken naar een sluikstort en een stenen vloer, neemt een speurder rustig de tekening van het sandaaltje in zich op. 'Tiens, werd Elizabeth Brichet niet ontvoerd in de maand december?' vraagt hij hardop. 'Sinds wanneer dragen kinderen sandalen in het putje van de winter?'

Bij de Brusselse BOB heeft men intussen eindelijk eens de moeite genomen om na te trekken met wie Focant sinds 19 december zoal gebeld heeft. Vooral met zijn echtgenote, zo blijkt. Focant belt haar om de twee dagen, telkens gedurende iets meer dan tien minuten. Dat was ook het geval op 21 december om 19.14 uur, twintig minuten voor Raemaekers' mededeling dat de tussenpersonen vast zaten in een file. Onmiddellijk daarna ging er van bij mevrouw Focant een telefoontje naar een pizzeria in het nabijgelegen Esneux. Er zijn maar twee mogelijkheden: ofwel had mevrouw Focant die avond zin in een pizza, ofwel is de pizzeria het vertrekpunt van een ingenieuze keten van contacten.*42 Hoewel heel wat magistraten dat tegenwoordig al voor veel minder doen, zijn er in het dossier 111196 nooit telefoongesprekken afgeluisterd. Was dat wel gebeurd, dan was meteen gebleken dat mevrouw Focant die avond gewoon een pizza bestelde.

Op 31 december wordt Claude Jasselette opnieuw naar cel 66 gebracht. Het is jammer, vinden de speurders, dat er tijdens de gesprekken over de geldoverdracht geen derde gedetineerde aanwezig was. Zo hadden ze misschien kunnen vernemen wat er toen echt is gebeurd. De weinige contacten die de speurders in de laatste week van 1996 met hun getuige hebben, leren dat Focant hen wou doen graven op een braakliggend terrein in het Luikse Sclessin -'waar de graafmachines onmiddellijk in de modder zouden wegzinken' - en dat er nog even sprake is geweest van een nieuw rendez-vous. Dat zou dan op vrijdag 27 december zijn vastgelegd op het minder drukke middaguur aan een bushalte aan de Zénobe Grammesquare in Luik. Op 6 januari, tijdens zijn eerstvolgende verhoor, zegt Raemaekers dat Focant nogmaals is gaan bellen met zijn contactpersoon en terugkeerde met deze boodschap: 'Vergeet de hele zaak en zeg aan je flikken dat ik niet meedoe.'

Het is Raemaekers beginnen dagen dat het hele avontuur in Jumet wel eens

op een voor hem zeer pijnlijke manier zou kunnen aflopen. De ware fantast herkent men aan zijn vermogen tot anticipatie: 'Van een cipier vernam ik dat het aantal personeelsleden in Jumet is teruggebracht tot vijftig personen en dat men nog steeds niets gevonden heeft. Teneinde zijn reactie te zien, bracht ik dit ter kennis aan Guy Focant (...). Daarop zei hij me: "Ze graven opzettelijk op de verkeerde plaats omdat Nihoul beschermd wordt door ministers."*43

Bij wijze van nieuwjaarsgeschenk krijgen Raemaekers, Focant en Jasselette op 4 januari televisie in hun cel. Elke avond kijken ze nu naar het tv-journaal van RTL-TVi. Kort daarna wordt het voltallige journalistenkorps door Neufchâteau uitgenodigd naar de kazerne van Jumet, om de plannen van het mijnsterrein te bekijken. De journalisten reageren verbaasd: zoveel service zijn ze niet gewoon. In de kazerne staan grote borden opgesteld, behangen met uitvergroete plattegronden van de oude mijn. Terwijl architecten en landmeters deskundige uitleg geven, houden enkele speurders de cameraman van RTL-TVi in het oog. Het plan is eenvoudig: de televisiezender zover krijgen dat ze een plattegrond van het mijnsterrein in beeld brengen. Misschien is Focant wel zo stom om de plaats van het kindergraf met zijn vinger op het scherm aan te duiden. Het plan mislukt. RTL-TVi acht de mijnplannen niet interessant genoeg.

'Nu niet flauw gaan doen', praat Raemaekers zijn ondervragers moed in. 'Wat moet ik dan zeggen? Terwijl jullie mannen gezellig in de buitenlucht bezig zijn, zit ik hier in een cel met de gevaarlijkste man van België. Bij elke hap die ik neem, kan ik vergiftigd worden. En 's nachts doe ik geen oog dicht.' In een ultieme poging om zijn gelijk te bewijzen bedient Raemaekers (R) zich nu van een dictafoontje om een conversatie met Focant (F) op band op te nemen. We luisteren mee naar de commentaren in cel 66, tijdens de nieuwsuitzending van RTL-TVi op 9 januari 1997.

F: Ha, nu zie ik tenminste waar het is!

R: Enne... wat ben je daar gaan doen?

F: Oh, gewoon, wandelen.

R: Ahaa!!!

F: Hoezo, is dat verboden?

R: Nee, maar het is toch wel een vreemde plek om te gaan wandelen.

F: Hou op, ik heb nu geen zin om te discussiëren.*44

De BOB'ers gingen er altijd van uit dat Raemaekers zeer subtiel en gewiekst te werk ging bij het uithoren van Focant. Deze opname doet het tegendeel vermoeden. Afgaand op wat Guy Focant hier zegt, lijkt het vast te staan dat er in cel 66 al eens eerder over Jumet is gesproken, maar dat weten de speurders dankzij de verklaring van Debuisson allang. Praten over Jumet is niet hetzelfde als bekennen dat je er een dozijn kinderlijken hebt begraven - hoezeer Raemaekers ook met het bandje staat te zwaaien als zijnde 'het bewijs'.

'Eigenlijk stond het al na twee weken vast dat we ons voor de gek hebben

laten houden', blikk een speurder terug. 'Het mislukken van de undercoveroperatie en de vaststelling dat Focant alleen maar naar zijn vrouw had gebeld, had ons moeten doen besluiten ermee te stoppen. Het onderzoek stond op dat ogenblik echter onder veel te grote druk van de publieke opinie. Dus werd er beslist om verder te graven, tegen beter weten in eigenlijk.'

Op 16 januari 1997 doorbreken de kranten *La Dernière Heure* en *La Lanterne* het door Bourlet gevraagde embargo. Het gebeurt uitgerekend op de dag waarop Marie-Noëlle Bouzet en Tiny Mast de werken in Jumet komen bezoeken, wat de woede van de speurders nog groter maakt. Erg precies is de gepubliceerde informatie niet, maar ze bevat voldoende elementen om Focant alles te doen begrijpen. Focant wordt die ochtend meteen in een afzonderlijke cel geplaatst, om twee dagen later te worden overgebracht naar Lantin. Het lek is het startsein voor huiszoekingen bij moeder en dochter Focant en bij zijn homovriendje. Het resultaat is driemaal negatief.*45 Nu hoeft dat op zich niets te betekenen: het huis van Focant is vier maanden eerder, na de getuigenis van de slagersknecht, al eens doorzocht en ook toen werd niets gevonden dat wees op enig contact met Michel Nihoul, noch met wat voor pedofiel genootschap ook.*46

Kopstukken van pedofilienetwerken hebben doorgaans dure advocaten met een schimmig verleden. Dat kan niet echt worden gezegd van de vrouw die Guy Focant juridische bijstand verleent. Ze woont bij hem om de hoek en heeft een vrij bescheiden praktijk. De berichten over Jumet heeft ze amper gevolgd. De naam Raemaekers zegt haar eind januari '97 wel iets. 'Toevallig heeft mijn cliënt me tijdens ons laatste contact nog over die man gesproken', zegt ze. 'Hij stelde zich voor als bankdirecteur en verzocht te worden aangesproken als Alexandre. In de gevangenis deed hij niks anders dan opscheppen over zijn connecties bij de rijkswacht. Gesteld dat mijn cliënt iets te verbergen zou hebben gehad, dan zou die Raemaekers echt wel de allerlaatste zijn geweest om er zijn geheimen mee te delen. Die man is zo gek als een achterdeur.*47

Op 20 januari wordt Claude Jasselette verhoord. Hij bracht in cel 66 weliswaar veel minder tijd door met Focant en Raemaekers dan Francis Debuissou, maar lijkt iets meer van deze wereld. Jasselette is echter net zo verbaasd als de advocate van Focant: 'In de tijd die ik met Focant in de cel doorbracht, heb ik van zijn kant op geen enkel moment een reactie of een commentaar gehoord die me lieten veronderstellen dat hij betrokken zou zijn bij op die plaats gebeurde feiten (...). Ik kan u wel zeggen dat Focant stil was wanneer daarover werd bericht op de radio of de televisie. Ik moet u ook zeggen dat ik veel over de graafwerken heb gesproken met Raemaekers, maar Focant mengde zich niet in onze gesprekken.' Een confrontatie met de verklaring van Debuissou - die Focant hoorde zeggen dat Elizabeth Brichet en Ken Heyrman begraven liggen in Jumet - doet Jasselette niet van mening veranderen: 'In mijn bijzijn heeft Focant nooit iets dergelijks gezegd.*48

Met het weghalen van Focant uit cel 66 lijkt de rol van Raemaekers te zijn

uitgespeeld. Hij is kroongetuige af. Op 30 januari belt hij in de vooravond naar de BOB met de vraag wanneer ze hem nog eens komen halen voor een verhoor. 'Voorlopig niet meer', luidt het antwoord. Raemaekers haakt in en belt vijf minuten later nog eens terug. 'Ik heb nochtans nog diverse inlichtingen', roept hij uit. 'Trouwens, diverse media hebben mij inmiddels gecontacteerd. En ik zal op die vraag ingaan op twee voorwaarden: de betaling van 1 miljoen frank en een vermindering van mijn straf tot vijftien jaar.' Op de vraag van een BOB'er hoe journalisten in godsnaam voor een strafvermindering zouden kunnen zorgen, antwoordt Raemaekers dat ze 'vele en diverse contacten hebben met magistraten, echtgenoten van magistraten, broers, neven en nichten.' Het gesprek eindigt met een diepe, nerveuze zucht vanwege Raemaekers: 'Ik begin aan mijn vijfde jaar cel, weet u. Ik ben stilaan zwaar genoeg gestraft, vind ik.*49

Van alle mensen die bij de nevenonderzoeken betrokken zijn, is er maar één die iets zinnigs over Raemaekers weet te vertellen. Dat is Regina Louf. Zij kreeg tijdens een verhoor in december van adjudant Patriek De Baets een foto van de man voorgelegd en beloofde wat ze zich van hem herinnerde per fax over te maken. Ze verstuurt haar notities midden februari, wanneer de pers nog met geen woord gerept heeft over Raemaekers. Regina Louf kent het verhaal over Focant kennelijk niet, wat een indicatie is dat de speurders haar niet hebben geholpen.

Hai. Je vroeg me of ik meer kon vertellen over mijnheer Pedo, en ik zal het proberen. Zoals ik al zei, is hij een echte pedofiel of pedoseksueel om het in de nieuwe term te zeggen. Hij is labiel, hengelt voortdurend naar aandacht, maar is tegelijkertijd ook sluw en dol op spelletjes. Ik ben er dan ook van overtuigd dat hij met jullie een echt kat- en muisspel aan het spelen is. Dat is een van de redenen waarom hij nooit tot de kern is doorgedrongen, hoewel dat wel zijn ambitie was. Onderschat hem trouwens niet. Hij is misschien wel gepakt voor 'gewone' pedofilie, maar dat wil nog niet zeggen dat hij geen kinderen vermoord heeft. De kinderen die hij misschien weet liggen... heb je er al aan gedacht dat hij ze misschien een beetje te goed kent? Hij praat me té graag. Hij wil zeggen waar ze ongeveer zijn, maar niet precies. Toch was niemand van de kern zo gek om hem te vertellen waar ze de lijkjes heen brachten. Ik zal het nog meer specificeren: ze zeiden het zelfs aan elkaar niet. Laat staan aan een man die er nog mee pochte ook (...).

In Nederland, ik weet niet precies waar, had hij een selecte vriendenkring die vele kinderen naar daar brachten, in een flat, speciaal voor die doeleinden ingericht (...). Er was een probleem, namelijk: Nihoul, Tony en de rest waren géén pedoseksuelen. Zij behoorden tot een andere categorie. Zij namen alleen kinderen omdat dat macht hielp verwerven. Pedofilie op zich zei hen niets. Tenzij er iets bij te winnen viel natuurlijk...

Pedo heeft dat blijkbaar nooit begrepen, dat ze hem daarom goed konden gebruiken als randfiguur die leverde, net als Marc en Weinstein en nog een boel anderen. (...) Hij leverde gewoon aan hen, en zette zijn eigen handeltje op in zijn eigen besloten

kring. Ze maakten hun eigen films, voor het "grote publiek", zal ik maar zeggen. Ze hadden een sub-netwerk, en hij had daar veel mee te maken. (...) Ik kan alleen maar concluderen dat, als hij kinderen weet liggen, hij er dichter bij betrokken is dan hij wil toegeven. Hij vindt het leuk, die belangstelling, vergeet dat niet. En hij weet dat hij jullie van het kastje naar de muur kan sturen. (...). Ze hebben hem zeker niet zomaar verteld waar ze kindjes gedumpt hebben, wees daar maar zeker van.*50

Half februari bellen journalisten zich nog suf om meer te weten te komen over 'kroongetuige' Raemaekers. Niemand weet hem zo raak te portretteren.

In Jumet is het aantal gravende manschappen inmiddels verminderd tot een vijftiental. Heel even is er nog een opstoot van opwinding na de ontdekking van 'ouverture 0.54'. Die plek is recentelijk volledig heraangelegd en moet daarvoor min of meer hebben beantwoord aan een compilatie van wat Raemaekers in de loop der weken heeft verteld. Als ook daar niets te vinden blijkt, laat Langlois nog een stel wetenschappers aanrukken die de pers overdonderen met mededelingen over gravimetrie, seismografische metingen, de studie van elektrische weerstand en 'de methode van elektromagnetische veldvariatie.' Halfweg februari raakt bekend dat Neufchâteau ook twee paragnosten heeft ingeschakeld. Het is lente geworden en het zoeken naar een massagraf doet in niets meer denken aan de martelgang van rond de jaarwisseling. De vogeltjes fluiten, er komen blaadjes aan de bomen en Jumet ziet er veel minder mistroostig uit. De wetenschappers hebben na enkele weken ongeveer de hele ondergrond in kaart gebracht, maar vinden niets dat tot verder graven kan aanzetten.

In de vroege ochtend van 5 mei 1997 wordt er aangebeld in de Chainiastraat 59 te Meux. Francis Debuissou is sinds enkele weken weer een vrij man. De kinderen wonen weer bij hem in en cel 66 is enkel nog een nare herinnering.*51 Niet voor lang. 'Meekomen', snauwen enkele rijkswachters hem toe. Debuissou wordt geblinddoekt en brengt uren door op de achterbank van een combi en in een wachtzaaltje. Na alweer een nieuwe rit, nog steeds geblinddoekt, wordt hij aangemaand uit te stappen. Hij kan bosgeur opsnuiven en voelt oneffen grond onder de voeten. 'Losmaken', zegt iemand. Hij knippert met de ogen en overschouwt een puinhoop van modder en steenkoolgruis.

- Is het hier?
- Wat bedoelt u?
- Was het hier dat er kinderlijken werden begraven?
- Mijnheer, ik zou echt niet weten waar u het over hebt.
- De graafwerken van jumet, nooit van gehoord?
- Jawel, maar ik weet daar niets van af. Ik ben hier nog nooit geweest.

Het is niet helemaal duidelijk wie op het idee gekomen is om op deze manier de apotheose van het dossier 111196 tot stand te brengen. Meer dan twintig speurders kijken nieuwsgierig toe. Onderzoeksrechter Langlois en substituut Pavanello

zijn speciaal uit Neufchâteau overgekomen. Met camera's worden alle bewegingen en uitlatingen van de vroegere bewoners van cel 66 geregistreerd. Maar de reactie van de eerste van de drie, Francis Debuissou, valt behoorlijk tegen. 'Het is wel een diepe put, moet ik zeggen', brengt hij uit, zodra hij zich met het licht en de rest van de absurde situatie heeft verzoend. Hij kan enkel nogmaals beamen dat hij Focant ooit heeft horen zeggen dat Elizabeth Briche en Ken Heyrman hier ergens begraven liggen. 'Ik heb dat nooit ernstig genomen, wat daar gezegd werd', zegt Debuissou. 'En nu nog altijd niet.'*52

De verwachtingen stijgen wanneer Jean-Paul Raemaekers op het terrein wordt gebracht. Hij heeft de hele voormiddag vol ongeduld zitten wachten in de rijkswachtkazerne van Jumet. Tegen de rijkswachters die hem naar het bos brengen klaagt hij dat hij uren heeft moeten doorbrengen in het donker, zonder eten of drinken, pas de petit pipi, niets! Zijn stemming verandert wanneer ook hij de vogeltjes hoort fluiten. Nog voor iemand zijn blinddoek kan afnemen, staat Raemaekers op het terrein te springen als een kozakkendanser. Hij gilt: 'Ik voel het! De kinderen moeten hier vlakbij liggen!' Hij verzet enkele stappen, verliest al huppelend het evenwicht en belandt bijna zelf in een put. 'Ik weet het zeker!' stampvoet de ex-kroongetuige. 'Een gebouwtje, een lift waarlangs de mijnwerkers vroeger afdaalden, een verharde weg en wacht... de lieslaarzen natuurlijk! Waar zijn onze laarzen?! Dan moeten we verder op handen en voeten.' Als om zijn woorden kracht bij te zetten gaat hij door de knieën en maakt grote zwaaibewegingen, daarbij vergetend dat hij geboeid is. De camera zwenkt naar links en rechts om zijn bewegingen te volgen. 'Drie meter naar links, twee trappen naar beneden, dan naar rechts... Ooooh, ik ben gedesoriënteerd!'

Anderhalf uur lang duurt de opvoering van de geblinddoekte Raemaekers. Onderzoeksrechter Langlois staat er ongemakkelijk bij te schuifelen, hier en daar begint een speurder te gniffelen. Terwijl Raemaekers zich met volle overgave stort

in zijn rol als balletdanser, maakt een zwijgende gestalte zich los van het gezelschap en gaat op een afstandje een sigaretje rollen. Het is Joan De Winne. Hij heeft genoeg gezien.

De situatie is al meer dan gênant geworden wanneer blindeman nummer drie komt aangestrompeld: Guy Focant. De oude pedofiel uit Comblain-au-Pont geeft geen krimp. Wanneer zijn blinddoek wordt verwijderd, wendt hij zich tot Langlois. 'Monsieur le juge, ik zweer u: ik heb geen kinderen gedood.' Er dreigt nog een gevecht in regel wanneer Focant en Raemaekers elkaar in het oog krijgen. 'Die smeerlap komt niet bij mij in de auto!', roept Raemaekers.*53

Die avond stappen commandant De Winne en luitenant Soumoy met duidelijke tegenzin naar de wachtende journalisten. De anders zo synchroon ingestelde woordvoerders leggen totaal tegenstrijdige verklaringen af. De realiteit is dat ze in zak en as zitten. Hun zoektocht is bij hun collega's de afgelopen weken op steeds luider klinkend hoongelach onthaald. Na het schouwspel van vanmiddag, rest er niet veel twijfel meer: Jumet was een dwaalspoor.

De aalmoezenier over wie Raemaekers verkondigde dat Focant bij hem te biech

ten was gegaan wordt nog verhoord. Hij kan zich niets van die strekking herinneren." Een foto die in oktober 1996 ter gelegenheid van de eerste graafwerken in La *Dernière Heure* verscheen, laat het omvergevalen gele bord zien waarover Raemaekers sprak. Een aandachtige lectuur van wat hij over het functioneren van de oude mijn vertelde - met paarden en contragewichten - maakt duidelijk dat hij dit waarschijnlijk uit een toeristische folder haalde.

Claude Jasselette, die nog maandenlang bij Raemaekers is achtergebleven in cel 66, verklaart midden april dat die hem voorstelde om voor 30.000 frank zijn strafdossier te laten stelen op de griffie van Namen. Jasselette geeft een uitvoerige beschrijving hoe de twee met uzi's gewapende huurlingen, een Fransman en een Spanjaard, hun slag zouden slaan in de nacht van 19 op 20 april. 'De advocaat van Raemaekers zit zeker mee in de combine', zegt Jasselette en hij geeft aan dat dit altijd het geval is, bij alles wat Raemaekers onderneemt. Raemaekers tracht zoveel mogelijk gedetineerden te binden aan zijn eigen advocaat. Dat overkwam ook Jasselette: 'De enige keer dat ik in de spreekkamer de kans kreeg een advocaat te ontmoeten, was dat Flagothier. In aanwezigheid van Raemaekers, wat totaal verboden is. Het is daardoor dat ik kan zeggen dat meester Flagothier zowel mondeling als schriftelijk inlichtingen geeft aan Raemaekers. Ik zou ook willen preciseren dat Raemaekers zijn advocaat wekelijks ziet en praktisch altijd in de cel terugkeert met documenten, fotokopieën en inlichtingen met betrekking tot al zijn beschuldigingen. Die noteert hij dan ijverig in zijn klein blauw schriftje.*55

Een week na de confrontatie stuurt Guy Focant via zijn advocate een open brief de wereld in. Die werpt een nieuw licht op de kennis die Raemaekers over steenkoolmijnen tentoonspreidde.

Tijdens mijn verblijf in dezelfde cel als Raemaekers werd deze, bizar genoeg, regelmatig weggehaald om te worden verhoord. Hij stelde het voor alsof hij de speurders zou helpen bij het ontmantelen van een netwerk van pedofielen dat in de hoogste lagen van de maatschappij opereert (...). Ik maakte me geen zorgen over de precieze en gedetailleerde vragen die hij me stelde over de steenkoolmijn van Jumet. Hij stelde die vragen ook aan een cipier die in deze regio woont (...). Raemaekers blijft leugenachtige beschuldigingen uiten, voorhoudend dat ik hem bepaalde zaken zou hebben verklapt. Duizenden vragen zijn mij gesteld. Wat kan ik antwoorden, aangezien het de eerste keer was dat ik een steenkoolmijn zag? Ik ben kapot, geschokt over al die vragen over hypothetische kinderlijken en het feit dat men mij associeert met deze gruwel (...). In afwachting, en om redenen die ik niet ken, worden de graafwerken op basis van fantaisistische beschuldigingen voortgezet. Het geld is naar meer dan alle waarschijnlijkheid verspild en mijn leven is in gevaar.*56

Op 27 mei 1997 wordt een punt gezet achter de graafwerken. Jacques Langlois komt persoonlijk naar Jumet, preciseert tijdens een persconferentie dat er sinds 13 december 1996 in totaal 6.090.000 kubieke meter aarde is verplaatst en legt

uit dat de taak van een onderzoeksrechter er nu eenmaal in bestaat 'te kijken wat er achter de deuren zit alvorens die te sluiten'. Hij dankt alle speurders en benadrukt dat hij en niemand anders verantwoordelijk was voor deze episode.

Het parket in Neufchâteau betoont achteraf verbazend weinig belangstelling voor de vraag wie nu eigenlijk echt verantwoordelijk is voor deze ontsporing van het onderzoek: Raemaekers alleen, Raemaekers en Focant, Raemaekers en Flagothier of Flagothier en onbekenden? En waarom?

Een aantal politiemensen dat met hart en ziel aan de onderzoeksdelen Nihoul en XI werkte, werd achteraf gestraft. Tot nu toe heeft nog niemand ook maar geopperd of voor het hoofdstuk Jumet een 'onderzoek van het onderzoek' opportuun zou kunnen zijn.

NOTEN

- 1 Gesprek met Jacky Courard, 13 december 1996.
- 2 Lelièvre meent te weten dat Dutroux ooit in zijn huis te Marchienne-au-Pont putten heeft gegraven in de hoop steenkool te vinden. Verhoor Michel Lelièvre, BOB Neufchâteau, 17 augustus 1996, *pv 100.221*.
- 3 De eerste graafwerken begonnen op 4 oktober en eindigden op 18 oktober 1996. 4 Gesprek met Tiny Mast, januari 1997.
- 5 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 15 december 1996, *pv 117.130*
- 6 Brief van Jean-Paul Raemaekers aan de auteurs, 10 juni 1997.
- 7 Reconstructie op basis van gesprekken met Jean-Paul Raemaekers.
- 8 Fax van BOB'ers Lesciauskas en Winkel aan Connerotte, 9 oktober 1996.
- 9 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 19 oktober 1996, *pv 115.439*.
- 10 Gesprek met procureur Franskin, december 1996.
- 11 Correctionele rechtbank Hoei, 9 februari 1996.
- 12 Verhoor Jean-Yves H., politie Luik, 16 september 1996, *pv 63.901*.
- 13 Verhoor Guy Focant, GP Brussel, 18 september 1996, *pv 10.488*.
- 14 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 19 oktober 1996, *pv 115.439*.
- 15 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 29 oktober 1996, *pv 115.442*.
- 16 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 9 november 1996, *pv 115.445*.
- 17 Reconstructie op grond van gesprek met Francis Debuisson, 22 juni 1997.
- 18 Philippe Brewaeys en Jean-Frédéric Deliège in *Le Soir Illustré*, 29 oktober 1997.
- 19 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 1 november 1996, *pv 115.444*.
- 20 BOB Brussel, 1 november 1996, *pv 115.444*.
- 21 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 9 november 1996, *pv 115.445*.
- 22 We ontmoetten Laurent en Emmanuel op 22 juni 1997 en legden de kinderen een foto voor van advocaat W De jongens verzekerden deze man nooit te hebben gezien. Jasselette herkenden ze wel. Hij vergezelde Potemberg toen die hen meenam tijdens nachtelijke uitstapjes in het centrum van Namen en een vakantie in Oostende, in de zomer van 1996.
- 23 'Wat een bende onnozelaars, ze zijn niet ver genoeg gegaan.'
- 24 'Ja, hij is samen met Elizabeth begraven.'
- 25 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 15 november 1996, *pv 117.123*.
- 26 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 23 november 1996, *pv 117.125*.

- 27 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 30 november 1996, pv 117.126.
- 28 Synthese, BOB Brussel, 5 december 1996, pv 117.128.
- 29 Samenvattend rapport, BOB Marche-en-Famenne, 12 december 1996, pv 100.416.
- 30 Gesprek met moeder en dochter Montreuil tijdens de huiszoeking, 13 december 1996, Kanaalstraat 3, Jumet.
- 31 Verhoren Luc Kellner, BOB Marche-en-Famenne, 13 december 1996, pv's 100.419 en 100.420.
- 32 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 15 december 1996, pv 117.130.
- 33 Verhoor Francis Debuisson, GP Brussel, 14 december 1996. De man doet zijn verhaal later nog eens over: BOB Brussel, 28 januari 1997, pv 150.132.
- 34 Gesprek met Francis Debuisson, 22 juni 1997.
- 35 Gesprek met Jean-Marie Flagothier, januari 1997.
- 36 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 15 december 1996, pv 117.130.
- 37 BOB Brussel, 18 december 1996, pv 117.131.
- 38 BOB Brussel, 18 december 1996, pv 118.636.
- 39 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 22 december 1996, pv 117.132.
- 40 BOB Brussel, 21 december 1996, pv 118.639.
- 41 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 22 december 1996, pv 117.132.
- 42 BOB Brussel, 6 januari 1997, pv 100. 164.
- 43 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 6 januari 1997, pv 100. 162.
- 44 Verhoor Jean-Paul Raemaekers, BOB Brussel, 21 januari 1997, pv 100.512.
- 45 BOB Brussel, 16 januari 1997, pv's 100.501, 100.505.
- 46 BOB Luik, 18 september 1996, pv 104.351.
- 47 Gesprek met advocate Marianne Goyens, 29 januari 1997.
- 48 Verhoor Claude Jasselette, BOB Brussel, 20 januari 1997, pv 100. 508.
- 49 BOB Brussel, 30 januari 1997, pv 150.169.
- 50 Fax XI aan BOB Brussel, 12 februari 1997, pv 151.262.
- 51 Alhoewel. Debuisson wordt op 21 juni door de correctionele rechtbank van Namen veroordeeld tot 18 maanden cel. Het feit dat zijn naam in de pers meermaals is verbonden aan de graafwerken in Jumet en er in die context altijd werd gesproken over 'drie pedofielen' heeft tot gevolg gehad dat de rechter amper de moeite nam om te luisteren naar de argumenten van de verdediging. Zonder dat ze vooraf in beschuldiging was gesteld, werd overigens ook Debuissons echtgenote in een moeite door veroordeeld, tot 12 maanden cel. Debuisson is niet te spreken over de wijze waarop meester Flagothier zijn belangen behartigde en vond uiteindelijk een andere advocaat. Er werd inmiddels beroep aangetekend tegen de veroordelingen.
- 52 Verhoor Francis Debuisson, BOB Brussel, 5 mei 1997, pv's 151.412 en 151.413.
- 53 Reconstructie op basis van gesprekken met Debuisson en Raemaekers en speurders die er toen bij waren.
- 54 Verhoor Marcel Hock, BOB Brussel, 14 mei 1997, pv 151.448.
- 55 Verhoor Claude Jasselette, GP Namen, 14 april 1997.
- 56 Persmededeling Guy Focant, 13 mei 1997.

5 Lente 1997

Nog meer getuigenissen

1 'Dit is Anthony, een vriend van Nihoul.'

Getuige Nathalie W., geconfronteerd met een foto van Tony V.,
2 november 1996

15 februari 1997, Ovifat, Duitstalig België. Aan de receptie van het sjeke Domaine des Hautes Fagnes zit de receptionist met nachtdienst gebogen over een kruiswoordraadsel. Er is geen sneeuw, dit jaar. Toeristen zijn er nauwelijks. Om twee uur 's ochtends strompelt wel nog iemand het hotel binnen, een nerveuze jonge vrouw met een gezwollen gezicht. De receptionist heeft haar anderhalf uur eerder zien buitengaan. Ze begeeft zich meteen naar haar kamer.

- Nathalie! Waar zat je?
- Het netwerk heeft me opgeroepen, via de semafoon. Marie-France, zo doen ze het altijd! Ze tikken de postcode in van een gemeente en daar wachten ze dan op mij aan het station. Dit keer was het 4970. Verviers. Het was al bijna middernacht. Ik heb een taxi genomen.
- Wat is er met je gezicht?
- Claudio... Hij heeft me geslagen. Hij wilde weten hoe het staat met het onderzoek. Ze waren met z'n drieën. Claudio sloeg me, maar ik heb niks gezegd.
- En toen?
- Toen hebben ze me laten gaan.
Marie-France Botte weet niet goed wat ze ervan moet denken. Er zijn vreemde dingen gebeurd, die avond. Even na middernacht rinkelde in haar kamer twee keer de telefoon. Er werd niets gezegd, alleen ingehaakt. Toen ze ging kijken in de kamer van Nathalie, bleek die leeg. 'Heb jij me daarstraks gebeld?', vraagt ze. Nathalie schudt het hoofd en begint te huilen.

Marie-France Botte bevecht al jaren de kinderprostitutie in Thailand. Dat heeft haar roem, erkenning en zelfs de verheffing in de adelstand opgeleverd. De Belgische publieke opinie leert haar pas echt kennen in augustus 1996. Ze is rad

van tong, zegt precies die dingen die België wil horen en trekt van tv-studio naar tv-studio. Op de rekeningen van de Opérations Marie-France Botte stroomt meer geld binnen dan ze kan besteden. Een deel van dat geld, 545.183 frank om precies te zijn, ging naar steun en opvang voor Nathalie W. Voor Botte is de 28jarige vrouw niet alleen een welgekomen uitgavenpost, maar ook een retroactieve bron van informatie. Lichtjes overmoedig heeft de barones in september 1996 staan pochen dat ze beschikt over 'een lijst' met klanten van Dutroux. Met de camera's op zich gericht, stapte ze met die belofte het justitiepaleis van Neufchâteau binnen. Pas later verklaart procureur Bourlet dat Botte hem nooit wat voor lijst ook heeft overhandigd.

Marie-France Botte ontmoette Nathalie W voor het eerst in december. Ze was een en al oor toen ze beseftte dat het hier ging om een van die getuigen van Neufchâteau, waar iedereen zo geheimzinnig over deed. Ze hoorde haar uit over het onderzoek en beloofde te zullen helpen waar ze kon. Dat kon. Blijkbaar had Botte ook bij de Brusselse BOB aanbidders. 'Toen ik daar op het laatst kwam, hing daar een gigantische affiche van Marie-France', zegt Nathalie W later. De reden waarom de twee vrouwen het Valentijnsweekeinde samen doorbrengen in Ovifat is vrij bijzonder. Marie-France Botte zou Nathalie W ondervragen. 'Doet ze moeilijk? Laat haar maar aan mij over', had ze tegen de speurders gezegd. Vrouwen onder elkaar, dat ging beter. En ja: na afloop zou ze een verslag opstellen voor de BOB. Een lijst.

Wanneer Botte op 17 februari 1997 bij de BOB langsgaat, is haar boodschap weinig hoopgevend: 'Dat mens is zo gek als een achterdeur.' Een kleine dosis simpele logica bracht Botte al een eind vooruit. 4970, de postcode waarmee Nathalie door 'haar pooier Claudio' naar het station van Verviers werd geroepen via de semafoon, was het postnummer van Stavelot. Waarom ging Nathalie dan aan het station van Verviers staan? BOB'er Philippe Pourbaix gaat enthousiast verder speuren en vindt de taxichauffeur terug die Nathalie die nacht voor het hotel heeft opgepikt. Ze wilde inderdaad naar de trein, maar aangezien er in Stavelot noch Malmédy een station is, was het Verviers geworden, zo herinnert de chauffeur zich. 'Ze heeft me nog gevraagd wat de postcode van de regio was', zegt hij nog. Volgens de taximan die haar naar het hotel terugbracht, bleef Nathalie een uur lang doelloos rondwandelen aan het station van Verviers.*2 Ze was de hele tijd alleen. Gewond was ze niet, toch niet aan haar gezicht. Blijkbaar heeft Nathalie zichzelf net voor haar terugkeer in het hotel wat meppen toegediend. De BOB'ers trekken de herkomst na van de telefoontjes die Marie-France Botte in haar hotelkamer ontving. Ze werden beide gepleegd vanuit de openbare telefooncel recht tegenover het station van Verviers.' Ook voor het biepje per semafoon en de blauwe plekken op haar gezicht heeft Nathalie W zelf gezorgd, blijkt later. Wanneer het dossier 'Moulin' op 25 april 1997 wordt afgesloten, is Nathalie onder de speurders een voorwerp van spot.

Aanvankelijk wordt de getuigenis nochtans beschouwd als belangrijker dan wat dan ook. Nathalie was een X *avant la lettre*. In februari 1996, een half jaar voor

de zaak-Dutroux, is ze samen met haar therapeute al naar een inspecteur van de Brusselse GP getrokken. Ze vertelde over haar vader, die haar voor het eerst verkrachtte toen ze zes was. Later, zegt ze, leende hij haar op feestjes in villa's in en rond Waterloo uit aan vrienden en familieleden. Het verhoor is geëindigd met een zucht van de GP'er: 'Dit kan ik niet opschrijven.' Nathalie was boos weggelopen, zonder de verklaring te ondertekenen. Vier maanden later had ze meer succes. Na een toevallige ontmoeting met haar therapeute, namen de Brusselse BOB'ers Joël Gérard en Théo Vandyck wel de tijd om te luisteren. Op 6 juli 1996 stelden ze een uitvoerig proces-verbaal op, waarin Nathalie de contouren schetste van het netwerk dat haar jarenlang misbruikte. Er volgde een lange opsomming van namen en voornamen - vooral voornamen. Toen ze tien was, vertelde Nathalie, emigreerde haar vader naar Spanje en leverde hij haar af bij ene Vincent, veertig jaar, 1,90 meter groot. Hij nam haar als prille tiener mee naar seksfeesten in kastelen in Waals- en Vlaams-Brabant. Drie keer is ze zwanger geweest - één keer van haar vader - drie keer volgde een abortus.

Later zal er discussie ontstaan of Nathalie die dag écht gesproken heeft over 'Mick uit Brussel'. Zeker is wel dat het na de arrestatie van Michel Nihoul een kwestie van dagen is voor alle stukken rond Nathalie W worden overgemaakt aan het parket van Neufchâteau. 'Het was Joël die me belde met de vraag of 'Mich' Nihoul was. Ja, zei ik. Ik had hem onmiddellijk herkend op tv. Ik zag hem niet als de belangrijkste persoon. Hij was erbij in de periode van de Atrebatenstraat, toen ik vijftien à zestien jaar was. Dat was alles.'³ Bij Nathalie W verlopen de verhoren nog moeizamer dan bij de X-getuigen. De stiltes duren nog langer, om de haverklap geeft ze te kennen dat het 'niet meer gaat'. Soms verliest ze zich in doelloos gestamel, wordt ze hysterisch en verklaart ze dat wat ze eerder zei verzonnen is. 'Je moest geduld hebben met haar', vergoelijkt Théo Vandyck later. 'Maar als je ziet wat zij ons in een vroeg stadium van het onderzoek allemaal kon vertellen, dan weet je: zij kent het milieu dat ons toen zo interesseerde door en door.'

Begin september 1996 praat Nathalie W voor het eerst over de vroegere privé-club in de Atrebatenstraat in Etterbeek. Het is inderdaad een adres waar Nihoul vaste klant is geweest. 'Het was een ontmoetingsplaats voor de daders', zegt Nathalie. 'Ik heb er nog andere kinderen gezien.' Nathalie wijst een van de vaste klanten van The Dolo aan, waarvan de speurders later ontdekken dat die te maken heeft met een reisbureau dat bekend staat vanwege seksreizen naar Thailand. Lang voor de media daarover berichten, identificeert ze enkele andere klanten en wijst ze hun villas aan. Ze meent ook Bernard Weinstein ooit te hebben gezien in The Dolo.⁴ Later heeft ze het over een adres in Etterbeek waar ze zegt verkracht te zijn. Het gebouw in de Dietrichstraat blijkt bij de politie van Etterbeek een slechte reputatie te hebben vanwege zedenfeiten.⁵

In een van haar verklaringen vermeldt Nathalie W ook leden van de familie de Borchgrave als intieme vrienden van Vincent - of hoe die ook mag heten.⁶ De speurders letten er niet op, en Nathalie W schijnt het zelf niet te weten, maar de bewuste familie is in het begin van de jaren negentig zwaar in opspraak gekomen doordat een van haar telgen in het huwelijk trad met een jonge joods

Amerikaanse. Na de scheiding en haar terugkeer naar de VS schreef zij een boek over haar belevenissen. Sheri Heller, alias barones Sheri de Borchgrave, portretteerde het deel van de Belgische adel dat ze zelf te zien kreeg als extreem pervers. Tijdens haar jaren in België, zegt ze, werd ze door haar man meegetroond van seksuif naar seksuif, was ze getuige van incest en werd ze verplicht tot echangisme. Ze kreeg van haar tijdelijke familieleden onder taboes beladen verhalen te horen over een erg jong dienstmeisje dat tijdens een van de feestjes de dood had gevonden.⁷ Het zou kunnen dat Nathalie W daar ooit iets van opgevangen heeft, maar erg evident is dat niet. De familie de Borchgrave liet het boek destijds meteen uit de handel nemen.

Velen zijn geneigd Nathalie te geloven, wanneer zij in de eerste weken beweert dat 'het netwerk' het onderzoek op de voet volgt. Nathalie beklaagt zich over bedreigingen en anonieme telefoontjes. Op 14 oktober 1996 dient een onbekende man haar klappen toe op een parking langs de autosnelweg in Bettincourt. Op basis van haar beschrijvingen wordt een robotfoto verspreid, wat ertoe leidt dat Nathalie Jean-Louis Delamotte herkent op foto - de partner van Nihoul in het autobedrijf Asco. De speurders merken dat iemand met een mes een 'V' in haar arm heeft gekerfd. Een aandenken van Vincent, zegt Nathalie. Ook hij is haar komen afraden om nog verder te getuigen. Er volgt nog een tweede incident op een autoweg, dit keer op de Brusselse Grote Ring. Een man in een groene wagen heeft haar van de weg trachten af te rijden, heet het. Even wordt een verband gelegd met een klacht van de Luikse procureur-generaal Anne Thily. Zij zegt in oktober 1996 te zijn achtervolgd door een groene wagen.⁸ Marie-France Botte deelt in de klappen. Een man wachtte haar voor haar woning op en trachtte haar te wurgen. Het Brussels parket opent een apart dossier rond deze bedreigingen en aanslagen, maar dat zal na iets meer dan een jaar zonder gevolg worden afgesloten.

Drie rijkswachters en een psycholoog moeten Nathalie W op 12 december tijdens een verhoor overmeesteren en tot bedaren brengen. Het is het begin van een reeks verhoren over extreem seksueel sadisme, rituele baby moorden en iets wat verdacht sterk lijkt op zwarte missen. Het is de periode waarin sommige speurders zich in alle ernst het hoofd breken over geheime, satanische genootschappen waar Dutroux en Weinstein banden mee zouden hebben. Op 16, 23 en 30 januari 1997 wordt Nathalie W in de verhoorkamer onder hypnose gebracht door dokter Mairlot, een specialist terzake. Het onderzoek wordt er niet minder chaotisch op. 'Het bloed van de baby wordt vermengd met dat van het geslachte schaap (...). Ze verbranden de baby en het schaap, en iedereen vrijt met iedereen (...). Het monster is vertrokken. Ze rukken het hart van de baby uit? Aan het eind van deze sessie verklaart Nathalie dat ze de indruk heeft dat ze het spektakel vanuit verschillende invalshoeken zag, alsof zijzelf in meerdere persoonlijkheidsvormen aanwezig was. Als er ook maar een deel klopt van wat zij ons vertelt, dan is het perfect normaal dat dat op deze manier gebeurt', bezweert Théo Vandyck zijn collega's.

Sommige onderzoeksgegevens zijn niet te reconstrueren. Even fel als ze er later van worden beschuldigd hun getuigen te hebben 'geholpen', houden Vandeyck en zijn collega's tot vandaag vol dat ze er rigoreus over waakten dat de X-getuigen via hen niets maar dan ook niets te weten konden komen over hun geestelijke zusjes. Als dat klopt, blijven enkele kleine gegevens uit het dossier 110/96 vragen oproepen. Begin november 1996 wordt Nathalie een hele collectie foto's voorgelegd van mannen en vrouwen. De foto van X1 zegt haar niets, maar ze haalt er wel een andere uit: 'Dit is Anthony, een vriend van Nihoul.' De aangewezen foto is die van Tony V.*10 Later haalt Nathalie W ook de moeder van X4 uit een reeks foto's en noemt ze die ook correct bij de voornaam. Omgekeerd wordt Nathalie W als slachtoffer herkend door zowel X1 als X4. X1 herkent dan weer de foto van de vader van Nathalie.

Eind januari, kort na het meest schokkende van de drie hypnoseverhoren, wordt Théo Vandeyck gevelde door een hersenbloeding. Hij was de enige politiemans die Nathalie W volledig vertrouwde. Nu nemen Philippe Pourbaix en Baudouin Dericourt de rol van ondervragers over. Zij hebben kort daarvoor in een verbazend snel tempo het vermogensonderzoek rond Marc Dutroux afgerond. Pourbaix vindt er geen doekjes om: hij gelooft geen sikkepit van wat Nathalie W beweert. Nathalie reageert op haar manier. Ze overhandigt de BOB een uitnodiging voor een 'offerfeest' op een blad vol bloedplekken en haren. Haar eigen naam is geschreven met bloed. De speurders nemen al niet meer de moeite om na te trekken waar het feest kan plaatshebben. Voor hen staat het als een paal boven water dat Nathalie de brief met haar eigen bloed heeft geschreven - wat later overigens blijkt te kloppen.

Nathalie W kan het helemaal niet goed verkroppen dat men haar van de ene dag op de andere voor een gekkin aanziet. De stoppen slaan door. Claudio, Vincent, de prins... Nu eens omschrijft Nathalie W de een als rechterhand van de ander, dan weer zijn Vincent en de prins één en dezelfde persoon. Dan weer Claudio en Vincent. 'Hoe verklaren we dan de 'V' die in haar arm is gekerfd, indien nu blijkt dat deze persoon niet Vincent heet?', schrijft BOB'er Pourbaix op 10 maart 1997 in een rapport waarin hij brandhout maakt van de getuigenis.*11 Dat Dericourt en Pourbaix het spuugzat zijn, is ergens begrijpelijk. Op 18 maart hebben ze van een vriendin van Nathalie vernomen dat die de beschreven kastelen vooraf is gaan verkennen. Ze is zelfs bij het kantoor voor toerisme enkele foldertjes gaan ophalen.*12 Of het klopt wat derden over Nathalie W vertellen, is Dericourt en Pourbaix nauwelijks een zorg. 'Zij heeft aan een getuige bekend dat ze haar eigen medisch dossier heeft gestolen', klinkt het op 10 maart. Nathalie W 'beweest' eerder dat ze ooit zwanger was aan de hand van een echografie. De twee BOB'ers melden nu dat de naam van de patiënt van de foto is weggeknipt en dat dit vast niets anders kan betekenen dan dat Nathalie de boel heeft vervalst.

Op 17 maart 1997 doet Nathalie haar beklag tegenover 'Philippe' - ook tegenover BOB'er Pourbaix stapte ze niet af van haar vaste gewoonte om iedereen bij de voornaam aan te spreken.

- Met Théo ging het helemaal anders. Hij vertrouwde me.
- Laat ons dan op een of andere manier zien dat je niet aan het liegen bent. Bel die Claudio van jou eens op.
- Nee.
- Komaan. Je hebt ons drie telefoonnummers van Claudio gegeven. Bel hem dan op, nu, hier.
- Ik wil niet. Mijn vertrouwen in jullie is weg. Ik stop ermee.*13

In het verslag dat Philippe Pourbaix achteraf over dit onderhoud met Nathalie maakt, verduidelijkt hij dat hij de drie zogenaamde telefoonnummers van Claudio vooraf heeft nagetrokken, en vaststelde dat zij niet bestonden.

'De houding die de speurders zich in dit dossier hebben aangemeten is op zijn minst twijfelachtig', zegt advocaat Laurent Arnauts, de raadsman van Nathalie. 'Nathalie heeft het hen lastig gemaakt, zoveel is zeker. Maar omgekeerd is dat nog meer het geval.' Therapeut Yves de Keyser, die Nathalie W een tijdje in behandeling had, beschrijft haar als een getraumatiseerde vrouw die haar verleden van seksueel misbruik nooit verwerkte. 'Ze was eigenlijk niet klaar om ermee naar het gerecht te stappen. Ze kon de dingen die ze meemaakte niet helder zien.'

Nathalie W zelf heeft er geen problemen mee om toe te geven dat ze soms spelletjes speelde. 'In Ovipat ben ik inderdaad door niemand bedreigd', zegt ze. 'Maar de weergave van de feiten door Marie-France was ook eenzijdig. We hadden zagezegd alle tijd van de wereld. Wel, voor Marie-France kon het niet snel genoeg gaan. Het was Valentijn. Haar vriendje zou zondagavond overkomen uit Brussel. Ik was plots het derde wiel aan de wagen. Tijdens ons laatste gesprek keek ze de hele tijd op haar klok. Ik moest en zou namen noemen. Nu, meteen. Het werd een puinhoop. Er was iemand van wie ik me meende te herinneren dat hij Deridder heette of zoiets. Ze vroeg me of hij een blauw pak droeg. Dat zou kunnen, zei ik. *Voilà*, dat werd dan rijkswachtgeneraal Willy De Ridder. Naar mijn protest luisterde ze niet eens. Hetzelfde gebeurde met François-Xavier, een dader van wie ik alleen deze voornaam kende. 'Zozo', zei Marie-France: 'De burgemeester van Brussel.' Ik riep nog dat het helemaal niet om de Donnée ging, maar ze had blijkbaar geen zin om te schrappen.'

Marie-France Botte, zo blijkt later, heeft met haar vriend in Ovipat voor rekening van de vzw voor vele duizenden franken wijn geconsumeerd en er ook nog een compleet 'gastronomisch weekeinde' doorgedraaid. 'Ik was geschokt', zegt Nathalie W 'Ik zat erdoor, hoopte op een avondje nakaarten. Toen die vriend kwam, wou ik daar onmiddellijk weg, om het even hoe. Ik wou inderdaad de trein nemen naar Brussel, maar die was al weg.' Andere 'onthullingen' over de wijze waarop ze het onderzoek zou hebben vervalst, wuift Nathalie W weg. 'Die echografie was wel degelijk van mij. Ik heb die inderdaad gestolen in het ziekenhuis van Braïne-Falleud, anders had ik die nooit in mijn bezit gekregen. Nee, mijn naam staat er niet op. Maar in die tijd was abortus nog verboden en was het overal de gewoonte om de naam van de patiënt weg te knippen. Anders riskeer

den die artsen een gevangenisstraf. Als de speurders nu doen alsof ze dat niet weten, zijn ze van kwade wil.*14

Laurent Arnauts stelt voor om een beroep te doen op een psychiater. Dat wordt Marc Reisinger, die later op de voorgrond zal treden als de pleitbezorger bij uitstek van Regina Louf. Na vijf consultaties, samen goed voor vijf uur gesprekken, levert Reisinger een rapport af dat echter zondermeer vernietigend is voor Nathalie. Volgens hem lijdt ze aan 'pathomimie, een ziekelijke drang tot fabuleren'. Hij sluit zelfs niet uit dat Nathalie W is 'gestuurd' om alles in het honderd te doen lopen. Het rapport is waardeloos, repliceert Arnauts dan weer. 'Reisinger had twee ontmoetingen van amper drie kwartier met Nathalie, een keer in het bijzijn van de speurders. Voor het overige staat zijn rapport vol elementen die veel met roddel, maar weinig met psychiatrie te maken hebben. Die man liet zich leiden door wat de speurders en enkele journalisten hem toen vertelden.'

Volgens Reisinger toont de reactie van Arnauts aan tot op welk punt hij 'bedot' is door zijn cliënte. 'Men vroeg mij om me uit te spreken over de waarde van haar getuigenis, niet over de vraag of zij een slachtoffer was of niet. Het is ook niét zo dat ik mij op sleeptouw liet nemen door haar toenmalige ondervragers, zoals Arnauts beweert. Ik heb in een totale onafhankelijkheid kunnen werken.' Reisinger kan ook, de eigen administratie in de hand, aantonen hoe vaak hij Nathalie W op consultatie kreeg.

Begin maart 1997 start de BOB met het ondervragen van familie, ex-vriend en burens. Het beeld dat van Nathalie naar voren komt, is zoals te verwachten weinig verheffend: ze is een gepatenteerde leugenaars, geobsedeerd door een hunkering naar aandacht... Haar moeder kleurt het beeld bij door haar af te schilderen als 'een gevaarlijke mythomane die probeert mensen te vernietigen als zij hen iets kwalijk neemt'.*15 Volgens haar zijn de beschuldigingen aan het adres van haar exman volledig uit de lucht gegrepen. Die stelling krijgt bijval van grootmoeder, broers en ex-vriend: dat Nathalie door haar vader lastig gevallen werd, is ondenkbaar. Schande. Twee mensen worden niet ondervraagd. Nathalie's vader, over wie de Spaanse politie bij de aanvang van het onderzoek aan de speurders signaleerde dat 'deze man beschermd schijnt te worden'. Ook zijn nieuwe echtgenote wordt niet ondervraagd. Zij zou Nathalie vanuit Spanje zorgelijk gecontacteerd hebben om te vertellen dat haar vader 'opnieuw begonnen is'.

Toch zijn de meningen over Nathalie W helemaal niet zo eensluidend als uit de processen-verbaal moet blijken. Na het bezoek van deze speurders schrijven enkele vriendinnen - en zelfs haar grootmoeder - boze brieven aan Bourlet en Arnauts. Cécile Z., de levensgezellin van Nathalie, schrijft: 'Pourbaix bleef maar herhalen dat alles wat Nathalie verklaarde geverifieerd was en dat niets klopte (...). Hij stelde me voor om de spullen van Nathalie te doorzoeken en zo mijn eigen onderzoek uit te voeren (...). Aan het eind van haar brief schrijft Cécile Z., die zelf politieagente is, dat ze ook wel weet dat er in een gerechtelijk onderzoek harde bewijzen nodig zijn. 'Maar beweren, zoals Pourbaix deed, dat Nathalie een

fantaste is, een psychopaat, een mythomane en de grootste manipuleerster van de wereld, dat gaat echt te ver. Geloof me, dit zijn geen interpretaties, dit zijn de woorden die ik letterlijk gehoord heb.*16

Ludmilla D., psychologe bij de stichting Opérations Marie-France Botte, schrijft dat zij meermaals getuige was van gesprekken waarbij de speurders er alles aan deden om hun getuige zo gek en gevaarlijk als mogelijk af te schilderen. 'Volgens mij was dit opgezet spel en ging het om foutieve informatie, die niet alleen bedoeld was om het slachtoffer uit evenwicht te brengen, maar ook om haar minder geloofwaardig te maken tegenover haar omgeving.*17 Marie-France Botte is een persoonlijke vriendin van Dernicourt en zou met hem al voor het vertrek naar Ovifat enkele gesprekken hebben gevoerd over Nathalie W Botte staat in die periode ook in nauw contact met Marc Reisinger.

In wat voor klimaat het onderzoek na de hersenbloeding van Vandyck verloopt, blijkt misschien nog het duidelijkst uit het relaas van Marie-Christine M., de buurvrouw van Nathalie. Op 19 maart 1997 komt er een rijkswachter langs die haar waarschuwt dat Nathalie 'gevaarlijk kan zijn' en dat ze haar kinderen zeker niet met haar moet alleen laten. De rijkswachter zegt dat hij dit weet 'van de BOB van Brussel'. Wanneer Marie-Christine M. enkele dagen later een telefoontje krijgt van Pourbaix, neemt ze het gesprek op. Pourbaix geeft op het bandje toe dat hij de rijkswachter gevraagd heeft om haar te waarschuwen. 'Je weet nooit wat ze zou kunnen doen, zei Pourbaix. Ze zou de dingen die ze heeft meegemaakt kunnen herhalen. Statistieken bewijzen dat, zei hij nog.' Marie-Christine is vrij geschokt over wat hier allemaal gebeurt, en laat Nathalie W naar de opname luisteren. Nathalie belt onmiddellijk Pourbaix, wil een verklaring. Het enige antwoord is een huiszoeking bij Nathalie, op 1 april 1997, waarbij de gewraakte cassette in beslag wordt genomen. Dezelfde dag belt Philippe Pourbaix naar Marie-Christine M. om haar mee te delen dat hij een cassette met daarop hun telefoongesprek heeft gevonden. 'Hij dreigde ermee een proces-verbaal op te stellen voor het verbreken van de geheimhouding van een onderzoek', schrijft Marie-Christine in haar klachtenbrief. *18

Laurent Arnauts maakt deze en andere verklaringen over aan onderzoeksrechter Langlois en vraagt op zijn beurt uitleg. Die krijgt hij nooit.

Begin april bemoeit ook commandant Jean-Luc Duterme zich met de zaak. Hij stelt een proces-verbaal op waarin hij de magistraten persoonlijk wil waarschuwen voor 'het gedrag van Nathalie W'. Hij stelt dat Nathalie W van plan is om klacht in te dienen tegen Pourbaix. 'Zij doet alsof het onderzoek in de doofpot is gestopt en vertelt alles wat ze weet van het onderzoek aan vrienden en familie door.' Duterme ontwaart ook een risico op een mediacampagne 'aangezien Nathalie contact opneemt met journalisten'. De speurders lopen zo het risico op represailles, stelt Duterme. Het duurt amper twee weken of er komt in de media inderdaad een soort campagne op gang. Niet diegene waar Duterme voor heeft gewaarschuwd, maar tegen Nathalie W zelf. In de pers groeit de 31-jarige vrouw uit tot een symbool van het 'ontsporen' van de onderzoeken in Neufchâteau.

Weekbladen en kranten laten geen spaander van haar heel. Haar getuigenis is niet alleen te gek om los te lopen, Nathalie W zou ook nog haar eigen medische dossiers hebben vervalst en bedreigingen hebben geënceneerd. De kranten vermelden gretig hoeveel gevangenisstraf ze riskeert.

Voor Théo Vanduyck, halfweg 1997 nog steeds herstellende, wordt het vrij snel duidelijk waar de pers de mosterd haalde. Twee dagen nadat het RTBF-programma *Au Nom de la Loi* zijn getuige breedvoerig door het slijk haalt, schrijft hij een lange brief aan Langlois. Hij legt uit dat hij tijdens zijn herstelperiode af en toe zijn ex-collega's van de antenne-Neufchâteau ging opzoeken en verbaasd was over de plotse agressie waarmee sommigen praatten over Nathalie. 'Philippe Pourbaix hield maar niet op om het slachtoffer uit te maken voor allerlei slechts', aldus Vanduyck. 'Volgens hem was Nathalie een "hoer" (sic). Hij probeerde mij ook te beïnvloeden door Nathalie een 'leugenaarster' te noemen 'die niets anders deed dan iedereen manipuleren'. Ergens in mei vorig jaar, ik denk dat het vrijdag 17 mei 97 was, kwam ik tegen 11.45 uur aan op het bureau. Ik wilde mijn collega's uitnodigen voor een etentje (...). Philippe Pourbaix sloeg mijn uitnodiging af met de mededeling dat hijzelf, Baudouin Dericourt, Yves D'hainaut en Patrick Noller een afspraak hadden met de journalist Philippe Brewaeys van het weekblad *Le Soir Illustré*. Op mijn vragen antwoordde hij dat hij de bommen moest ontmijnen die Nathalie had gelegd. Hij legde me uit dat zij de media had gecontacteerd om een echte lastercampagne op gang te zetten. Ik kreeg echter al zeer snel de indruk dat de onderzoekers zelf deze campagne op touw hadden gezet. Op dat moment verschenen er inderdaad regelmatig artikels in de pers over verschillende getuigen van Neufchâteau en dan vooral over Nathalie (...). Pourbaix vertelde me trouwens dat hij van plan was de journalist Gérard Rogge op te zoeken in dezelfde context.' Daarna, schrijft Vanduyck, heeft hij Pourbaix nog gebeld, in de hoop hem tot rede te kunnen brengen en hem te wijzen op de gevaren voor een sanctie wegens schending van het beroepsgeheim. Maar daar was blijkbaar geen gevaar voor. 'Hij zei dat hij alles deed met goedkeuring van de onderzoeksrechter, en dat zowel commandant Duterme als kolonel Brabant achter hem stonden. Zij waren op de hoogte van zijn acties en keurden die ook goed (...) Tijdens dit gesprek liet Philippe Pourbaix me weten dat de pers nu op de hoogte was van de waarheid en hij raadde me aan om naar de uitzending van *Au nom de la loi* te kijken, want dan zouden "eindelijk" (sic) de puntjes op de i worden gezet'.*19

Als enige antwoord krijgt Vanduyck van onderzoeksrechter Langlois een korte zakelijke brief met de dwingende raad zich niet meer met het onderzoek rond Nathalie W te bemoeien. Later blijkt dat Pourbaix inderdaad van zijn oversten toestemming heeft gekregen om zijn visie op de hele zaak uit te spreiden voor journalisten. Dat is vrij uniek, zeker in een onderzoek waar alle speurders enkele maanden eerder te horen kregen dat het minste lek zou worden bestraft met ontslag op staande voet. 'Het is juist dat ikzelf en Dericourt Baudouin, met de toestemming van onze hiërarchie alsook van onderzoeksrechter Langlois, bepaalde journalisten hebben ontmoet die initieel benaderd werden door Nathalie W.',

verklaart hij begin 1998 tijdens een verhoor door het Comité P 'Zij is inderdaad 'haar verhaal' gaan vertellen en het was nodig dit te rectificeren.. Dit alles is echter niet gebeurd in de maand mei 1997, zoals Vanduyck voorhoudt, maar op woensdag 18 juni 1997, toen we de journalisten (...) hebben ontmoet. Een verslag werd opgesteld ter attentie van de onderzoeksrechters Langlois en Vandermeersch op datum van 21 januari 1998.*20 Het verslag zit aangehecht aan het pv van Pourbaix' verhoor. Merkwaardig: het verslag dateert van enkele dagen nadat een krant melding heeft gemaakt van de brief van Vanduyck en van het feit dat leden van de commissie-Verwilghen zich grote vragen stellen over deze gang van zaken.*21

Laurent Arnauts blijft verwonderd achter. Het heeft er alle schijn van dat de speurders Nathalie W aanzien als een groter gevaar voor de samenleving dan de hele bende-Dutroux bij elkaar. Dericourt, Noller en Dehainaut, dienen een klacht in tegen Nathalie W wegens 'laster en eerroof' nadat ze in een weekblad haar beklag heeft gemaakt over de wijze waarop ze werd behandeld. Dat gebeurt - voor een goed begrip - nà de smeuge verhalen over haar in *Le Soir Illustré* en andere media. Tijdens schietoefeningen in de kazerne vervangt Pourbaix de roos door een foto van Nathalie W

De moegetergde vrouw is halfweg 1998 allang niet meer geïnteresseerd in wat voor vorm van getuigen ook. Het dossier 110/96 is al een jaar eerder afgesloten. Wanneer ze in die periode eindelijk een baan vindt in een grootwarenhuis,

is het maar een kwestie van dagen of daar staat de rijkswacht plots aan de deur. 'Ze zat toen nog in haar proefperiode', vertelt Arnauts. 'Waar alles tot dan toe, zoals het ook hoort, discreet was verlopen, kwamen ze nu luidruchtig aan haar oversten melden dat ze moest worden verhoord 'in verband met de zaakDutroux'. Een brief schrijven of even bellen kon plots niet meer. Nochtans is Nathalie met haar semafoon altijd en overal bereikbaar. Uiteraard was ze haar baan kwijt.'

NOTEN

- 1 Brief Opérations Marie-France Botte aan onderzoeksrechter Langlois, 17 april 1997.
- 2 Inlichtingen na onderhoud met Marie-France Botte, BOB Brussel, 17 februari 1997, pv 150.272.
- 3 Gesprek met Nathalie W, 14 november 1997.
- 4 Verhoor Nathalie W, BOB Brussel, 5 september 1996, pv 113.788.
- 5 Het gaat om een maison de passe, waar koppels blijkbaar kamertjes kunnen huren per uur. Vaststellingen BOB Brussel, 12 december 96, pv 118.416.
- 6 Inlichtingen na verhoor Nathalie W, BOB Brussel, 11 februari 1997, pv 150.265.
- 7 *A dangerous Liaison*, Baroness Sheri de Borchgrave, New American Library, 1993. Een Nederlandse vertaling werd onder de titel *Adel Verplicht* gedrukt bij de Standaard Uitgeverij, maar nooit op de markt gebracht. De uitgeverij bereikte daarover een akkoord met de familie de Borchgrave.
- 8 Fax GP Brussel, 2 november 1996, opgenomen in dossier 376/96 van onderzoeksrechter Vandermeersch.

- 9 Verhoor Nathalie W, BOB Brussel, 30 januari 1997, pv 150.035.
- 10 Verhoor Nathalie W, BOB Brussel, 2 november 1996, pv 116.063.
- 11 Analyse verklaringen Nathalie W, BOB Brussel, 10 maart 1997, pv 150.521.
- 12 Inlichtingen, BOB Brussel, 18 maart 1997, pv 150.729
- 13 Reconstructie, gebaseerd op verslag Pourbaix, BOB Brussel, 17 maart 1997, pv 150.733.
- 14 Gesprek met Nathalie W, 14 november 1997.
- 15 Verhoor Simonne C., BOB Brussel, 1 april 1997 pv 150.941.
- 16 Brief Cécile Z., 28 april en 28 mei 1997.
- 17 Correspondentie van Véronique L. aan Laurent Arnauts en aan procureur Bourlet, 5 mei 1997.
- 18 Correspondentie van Marie-Christine M. aan Marie-France Botte en aan Laurent Arnauts, 27 april en 5 september 1997.
- 19 Correspondentie van Ludmilla D. met Laurent Arnauts, 7 september 1997.
- 20 Verhoor Philippe Pourbaix, Comité P, 27 maart 1998, dossier 3728/98, pv 984.366. 21 *De Morgen*, 12 januari 1998.

2 'Dan kies ik negenenzestig'

Getuige X69, 10 december 1996

Naast Regina Louf en Nathalie W waren er nog vijf anderen. Hoewel slechts een handvol speurders, magistraten en journalisten weten wie ze zijn, geldt de noemer 'de X'en' in de ogen van een groot deel van de publieke opinie als een synoniem voor rariteitenkabinet. Alle zeven meenden ze dat de zaak-Dutroux de tijd rijp had gemaakt om met tot dan toe diep gewantrouwde politiemannen over hun verleden te praten. 'We hadden eigenlijk maar een ding met elkaar gemeen', zegt getuige X4. 'We wilden anoniem blijven, in het belang van onszelf en onze naasten die vaak nog geen fractie afwisten van ons verleden.'

Elk groot strafonderzoek bestaat grotendeels uit getuigenissen. In elk onderzoek waar het vermoeden bestaat dat het mikpunt een gevaarlijke bende is waarvan nog enkele leden vrij rondlopen, duiken er anonieme getuigen op. Komt het tot arrestaties, dan krijgen de verdachten immers toegang tot het gerechtelijke dossier en kan de getuige gevaar lopen. Elk groot strafrechtelijk onderzoek heeft z'n As, z'n B's of z'n X'en. Om een nog op te helderen reden is op zeker ogenblik echter beslist dat het in de zaak-Dutroux anders moest, dat er in deze zaak geen plaats was voor getuigen.

Dat wist X2 niet toen ze op een goede dag tijdens een vergadering met aan het parket van Neufchâteau verbonden politiemensen hoorde praten over X1. 'Ze kromp in elkaar', herinnert een van de aanwezigen zich. X2 werkt voor een politiedienst en was betrokken bij een deel van een onderzoek-Dutroux. De Waals-Brabantse vrouw stond bekend als erg bekwaam, gemotiveerd en opgewekt. 'Het is de stomste beslissing van mijn leven geweest', zegt ze later. Ze sprak met eerste wachtmeester Michel Clippe, die ze goed kende. Hij overhaalde haar. Procureur Bourlet was een van de weinigen die wist wie X2 was, en hoe ze in die rol was verzeild geraakt.

Haar eerste inbreng in het onderzoek vindt plaats op 6 november 1996. Ze

rijdt die dag met twee speurders naar Knokke en wijst er enkele villa's en hotels aan waar ze in het begin van de jaren tachtig aanwezig zegt te zijn geweest tijdens seksfeesten. X2 kwam daar niet als het willoze kind dat haar lotgenote X1 blijkbaar was, eerder als toeschouwster, meegebracht door een volwassene. Het kan niet helemaal dezelfde wereld zijn geweest. Slechts één van de door X2 aangewezen plekken, een villa, komt tevens voor in de getuigenis van X1.*1 Het milieu waarin ze de daders situeert, doet daar anders wel sterk aan denken. Haar 'minnaar', een veel oudere man, had haar overtuigd - soms met argumenten, soms met brute fysieke kracht - dat dit 'zo hoorde'. Ze keek toe hoe enkele topbankiers en magistraten in Knokke de stress van zich af neukten. Een van hen was O., een van de machtigste mensen van België, die ook in het relaas van X1 een prominente rol speelde. Te oordelen aan hoe X2 het zich herinnert, speelde het zich niet alleen af in de geheime geborchten van goed bewaakte villa's. Er was zo'n feest, weet ze nog, waar zowat iedereen binnenkon die ervan afwist en tweeduizend frank wou neertellen. De enige voorwaarde was dat je iemand meebracht.*2

In de loop van de elf verhoren ontrolt zich de film van hoe België in de jaren tachtig blijkbaar is bestuurd. Ons kent ons. Tal van de door haar genoemde namen keren terug in andere getuigenissen. Van advocaat W, waar Jean-Paul Raemaekers over sprak, tot een van de hoofdonderzoekers in het oude dossier Van Hees en de in opspraak gekomen Brusselse substituut Claude Leroy. Ook Michel Nihoul heeft ze een paar keer gezien - al aanzag ze hem nog als een van de meest minzame van al die mensen. Voorts waren er die GP'er die in het Neufchâteau-onderzoek actief was, enkele toppolitici en een Bekende Vlaming.

X2 vindt van zichzelf dat ze 'maar weinig gezien' heeft. Slechts enkele keren was ze ooggetuige van gebeurtenissen waarover ze zich achteraf grote vragen stelde. Het meisje van vijftien of zestien dat tijdens een orgie in een kasteel 'naar de SM-kamer' werd meegetroond en nooit meer werd teruggezien.' Eva. X2 had haar al meermaals ontmoet in het circuit. Eva sprak met haar vaak over vreselijke dingen die gebeurden op het domein van een adellijke dame in het Brusselse.*3 Jonge kinderen waren er tijdens dit soort gelegenheden bijna altijd, zegt ze. Niemand wist waar ze vandaan kwamen, en niemand stelde zich daar ook vragen bij.

De band tussen X2 en haar ondervragers is niet zo emotioneel als tussen adjudant De Baets en X1. Met hoofdondervrager Christian Pirard kan ze goed opschieten, met zijn collega Luc Delmartino iets minder. 'Ik weet het niet, die vent leek mij behoorlijk geobsedeerd', zegt ze later. 'Ik vertelde iets over de penis van een dader en was al over iets anders bezig toen hij weer tussenkwam: hoe lang was die penis precies? Ik toonde het met mijn vingers. Hij vroeg of ik zeker was, haalde er een meetlat bij. Voor hem leek het wel een spelletje.*4 Naar analogie met de andere X-getuigen wordt eind maart een psycholoog aangetrokken die bijstand zal verlenen tijdens de verhoren. Het draait erop uit dat zij de psy moet zitten opbeuren. De man is depressief geworden van wat hij heeft gehoord. X2 heeft niet alles zelf gezien, vertelt zaken die ze tijdens de feesten gehoord heeft van andere meisjes. Ze heeft, zegt ze, 'maar' vier jaar in dat milieu gezeten, van 1984

tot 1988. Tijdens een bijeenkomst van deze lui in een kasteel in de Ardennen hoorde ze in het park vreemde kreten van kinderen. 'Het was verschrikkelijk, het was onbeschrijfelijk', zegt ze.*5 Uit de toespelingen die ze hoorde maken, deduceerde ze dat het hier ging om een jacht op kinderen.

Zonder enige zekerheid te hebben dat 'Eva' de echte naam kan geweest zijn, gaan de speurders van de antenne-Neufchâteau in het rijksarchief op zoek naar in de jaren tachtig overleden kinderen die die voornaam droegen. Lange lijsten van Eva's laten veel mogelijkheden open, maar leveren nooit iets op.*6 Halfweg de maand mei zet X2 elke medewerking aan het onderzoek stop.*7 Ze wil niet meer worden verhoord. De directe aanleiding is dat de oversten van Michel Clippe hebben ontdekt dat hij en X2 hun onderlinge contacten niet hebben onderbroken. Achteraf is dan in de pers geschreven dat ik zijn minnares was, dat hij mijn ondervragingen leidde', zegt X2. 'Dikke *bullshit*. Hij heeft me nooit verhoord, hij heeft zelfs nooit iets te maken gehad met de verificaties van mijn verklaringen. Hij was een vriend die ik al lang kende. Ik had zijn morele steun nodig. Toen ik zag hoeveel moeilijkheden hij kreeg, en hoe mijn eigen dossier evolueerde, heb ik besloten om ermee te stoppen. In elk geval zag je toen al heel duidelijk dat die mensen rond De Baets collectief met hun koppen tegen de muur aan het lopen waren. Ze hadden geen schijn van kans.'

Clippe wordt uit de antenne-Neufchâteau verwijderd. X2 tracht te doen alsof ze nooit X2 geweest is. Het is vooral op grond van haar getuigenis dat Bourlet begin 1997 heeft verklaard dat het onderzoek in de zaak-Dutroux 'een werk van jaren' kan worden. Niemand heeft de speurders een scherper inzicht bezorgd in het onmogelijke van de missie waarmee ze zichzelf hebben belast dan zij. Ze kent het politie- en justitiewereldje door en door, getuigt over hoe het onderzoek naar de Bende van Nijvel vakkundig werd verknald, hoe men de gerechtelijke realiteit steeds verder weg deed evolueren van de echte. 'En dat gebeurde hier opnieuw', blikt X2 terug. 'De enige vraag die mij vandaag in dat verband nog bezighoudt, is hoe ik toen zo naïef kon zijn. *Je m'en fous*. Het was zo voorspelbaar.'

Eind 1998 wordt een Brusselse vrouw van in de vijftig ontvangen op het kabinet van minister van Justitie Tony Van Parys. Ze heeft een onderhoud met zijn kabinetschef Patrick Duinslaeger, twee jaar daarvoor als nationaal magistraat nog een van de drijvende krachten achter het X1-onderzoek. Duinslaeger wordt daar liever niet aan herinnerd. In de Wetstraat is het werk van Bourlet en zijn mensen tegen die tijd alleen nog goed voor hoongelach. De Franstalige vrouw heeft in de maand december een brief geschreven aan de minister. Daarin uit ze haar verwondering over het gemak waarmee na het afsluiten van de X1-dossiers werd geconcludeerd dat er in België geen georganiseerde kindermishandeling zou bestaan. 'Hoe wil u dat, in de huidige omstandigheden, andere slachtoffers nu nog spreken?', had ze geschreven. 'Ik geloof niet dat het nuttig is te weten wie er nu juist verantwoordelijk is, maar wel hoe de georganiseerde criminaliteit met kinderen in elkaar zit. Daarom mag er geen verjaringstermijn zijn voor georgani

seerde misdaad waarvan kinderen het slachtoffer zijn.*8 Het was een beetje tot haar eigen verbazing dat ze meteen werd uitgenodigd voor een gesprek. Haar codenaam was X3.

Er gaan vijf lange gesprekken overheen alvorens eerste wachtmeester Serge Winkel op 10 december 1996 het eerste proces-verbaal opstelt over zijn contacten met deze vrouw. Ze is een kennis van Marie-Noëlle Bouzet, moeder van de verdwenen Elisabeth Brichet. Al voor de zaak-Dutroux heeft ze de aandacht-willen vestigen op het bestaan van netwerken van half-familiale, half-commerciële kinderprostitutie. In interviews en in een boek vertelde ze - anoniem - over haar verleden, en dat van haar zus, die door de hel die haar jeugd was, in de psychiatrie terecht kwam. Herinneringen aan hun vader die 's nachts in hun kamer het licht aanknipte en de tweestrijd in de hoofden van de twee meisjes. Wat was groter, de angst of het schuldgevoel dat de ander die nacht uit bed zou worden gehaald? Het kaartspel onder gedempt licht. De winnaar mocht met haar, een klein kind nog, doen wat hij wou. Letterlijk. Een van de winnaars sneed haar onderbuik open - ze was acht. Haar ouders brachten haar naar 'avondjes' in chique villa's. Daar werden heren aangevoerd in Mercedesen-met-chauffeur. Ze zag er hoe een jongen van acht gruwelijk werd gefolterd, hoe de apotheose van de avond erin bestond dat zijn genitaliën werden afgesneden en op zijn buik gelegd. Zelfs het begraven van de jongen was aanleiding tot een soort ceremonie.

Regina Louf is tot buiten 's lands grenzen aan de schandpaal genageld voor zaken die ze nooit heeft verklaard. Over X1 is gezegd dat ze satanische rituelen beschreef en dat ze leden van het koningshuis beschuldigde. In werkelijkheid heeft ze nooit iets van die strekking verklaard. X3 deed dat wel.

Geen wereld kent zoveel ongeschreven wetten als het politiewezen. Eén ervan wil dat elk gerechtelijk onderzoek onverbiddelelijk haar eindpunt heeft bereikt van zodra daarin, op wat voor wijze ook, een referentie wordt gemaakt naar een lid van het Hof. Bij de financiële sectie van de Brusselse BOB, waar de X-getuigen verhoord worden, weet men dat beter dan wie ook. Het is ooit voorgevallen in een fraudezaak. Het constitutionele drama dat Serge Winkel in de maand november 1996 in de lucht voelt hangen, heeft weinig te maken met bewezen feiten, maar alles met een niet in te calculeren risico op een soort volkswoede die het protest na het wegsturen van Connerotte, enkele weken daarvoor, in het niets kan doen verzinken. Rond de nevendossiers zijn de scherpste maatregelen genomen voor de handhaving van de discretie, maar lekken zijn nooit uit te sluiten. De door X3 beschreven feiten dateren uit de periode tussen 1950 en 1962. Ze hebben niks te maken met Marc Dutroux - die toen nog in de luiers zat. Maar de getuigenis wordt wel afgelegd tegenover het parket van Neufchâteau, in het dossier 109/96, waarin ook de verklaringen van X1, X2 en later X4 terecht komen. Dit zijn geen gewone tijden. Nooit eerder is de pers zo hongerig geweest. De publieke opinie heeft weinig nodig om achter de verwijdering van Connerotte achterkamertjespolitiek te zien. Winkel ziet de koppen al voor zich: 'Hof betrokken bij zaak-Dutroux!'

De vrouw die hem haar levensverhaal vertelt, doet dat heel sereen. Binnen

de wereld van de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld geniet ze veel aanzien. De Franstalige kinderrechtencommissaris Claude Lelièvre heeft haar gevecht tegen kinderprostitutie gesteund. De tijd is er niet naar om haar zonder meer weg te sturen. In samenspraak met zijn oversten besluit Winkel X3 zo lang als mogelijk aan de praat te houden en zo weinig mogelijk te noteren. De X1speurders zullen later het voorwerp uitmaken van een gerechtelijk onderzoek waarin hen wordt verweten dat ze niet alles wat hun getuige verklaarde onmiddellijk in een proces-verbaal hebben gegoten. Hun collega's van de derde ploeg worden ertoe aangezet het omgekeerde te doen. Ze voeren met X3 breedvoerige gesprekken op 7, 19 en 28 november, en nog eens op 4 december. Toch duurt het tot 10 december 1996 voor het allereerste pv wordt opgesteld.⁹ Daarin vertelt X3 de grote lijnen van haar verhaal, maar niets over de notabele mensen die ze zich herinnert. Ze heeft vanaf haar twaalfde als een kindhoertje gefungeerd, zegt ze, werd toen ook even in een bar geplaatst, moest in haar omgeving andere kinderen zien te vinden. Die moest ze dan 'initieren'. Op haar vijftiende hield ze aan de mishandeling door een klant enkele breuken over. Dat werd op school uitgelegd als het gevolg van een val met de fiets.

Er verstrijken zes maanden voor er een eerste echt verhoor van X3 plaatsvindt. Het dossier vermeldt 26 mei 1997 als datum, maar het is verre van zeker of er tussenin niet nog meer niet-geregistreerde 'gesprekken' zijn geweest.*10 Zeker is wel dat het proces-verbaal eindigt met een vrij merkwaardig zinnetje: 'Identiek verhoor als 151.829, maar nu citeert zij geen personen die verbonden zijn aan het Hof.*11 Er bestaan blijkbaar twee versies van de verhoren van X3, eentje mét verschrikkelijke beschuldigingen aan het adres van het Hof en eentje zonder. De maand mei, de periode waarin de verklaringen van X3 eindelijk aan het dossier 109/96 worden toegevoegd, is de periode waarin onder leiding van commandant Jean-Luc Duterme aanvang is gemaakt met het ontmantelen van de getuigenissen van X1. De vrees voor constitutionele drama's is dan al weggeëbd en datgene wat Marc Verwilghen later 'de restauratie' zal noemen, is al volop aan de gang. Tijdens haar op 26 mei gedateerde verhoor beschuldigt X3 een gewezen topminister van de SP, de door X1 ook al genoemde ex-toppoliticus E., een bekende Brusselse bouwpromotor, een vooraanstaand PSC-politicus en enkele kennissen van haar eigen ouders.

In een dossierstuk dat gedateerd is op 2 juni 1997 doet X3 haar hele verhaal. Een gruwelijk verhaal. Over een door een park omgeven kasteel waar kinderen in kerkers opgesloten zaten 'om hun beurt af te wachten'. In het torentje van het kasteel, zegt ze, was er een soort expositie van kinderlijken in diverse stadia van ontbinding. Het was een vaste groep van mensen, een vijftigtal slechts, en ze kon er maar weinigen van herkennen. De avondjes, hier, eindigden nooit zonder doden. Notabelen maakten met behulp van dobermannen in het park jacht op losgelaten naakte kinderen. Kinderen werden vastgebonden aan planken en gefolterd met scheermesjes en naalden. 'Ik heb ook menselijk vlees moeten eten, vingers van kinderen die werden opgediend in gelatine.*12

Wie de getuigenis wil projecteren op de latere perceptie van de X-dossiers
in

de media, staat voor een raadsel. De getuigenis van X3 lijkt wel een persiflage op alles wat in de marge van de zaak-Dutroux is gefluisterd en geïnsinueerd. Je zou verwachten dat X3 nog veel eerder dan de andere Neufchâteau-getuigen zou zijn afgebluft door de speurders die na het wegsturen van adjudant De Baets het roer in handen namen. Je zou verwachten dat haar verklaringen veelvuldig zijn herlezen en geridiculiseerd en dat er een compleet dossier zou worden aangelegd met verklaringen van jeugdvriendinnen die zich alleen nog herinneren dat ze 'wel eens een beetje doorsloeg'. Toch is dat blijkbaar niet gebeurd.

Wanneer in januari 1998 in de media de XI-storm losbreekt, laat X3 onmiddellijk van zich horen. In een kort interview met de krant *Le Soir* zegt ze dat zij alvast niets heeft gemerkt van problemen in het door de antenne-Neufchâteau gevoerde onderzoek: 'Persoonlijk heb ik geen enkele reden tot ongerustheid. Er blijven ernstige speurders, wier bedoeling het is een ernstig onderzoek te voeren (...). Ik ken alleen mijn eigen verhaal. En ik herhaal dat ik voor tweehonderd procent vertrouwen heb in de speurders met wie ik werk (...). Er zijn van die momenten dat die gedachten door mijn hoofd schieten: een persconferentie houden en alles ineens te zeggen en dan, op het eind van de getuigenis, de namen te noemen van de betrokken personen. Maar ik doe het niet, in het belang van het onderzoek en in het belang van de kinderen (...). Als het de bedoeling is een einde te maken aan het lijden van de kinderen, als men wil dat het stopt, dan moet men geduldig zijn.'¹³

In *Le Soir* heeft X3 het ook over een speurder die haar enkele maanden eerder belde en die haar er blijkbaar wou van overtuigen dat het niets zou worden met dat hele onderzoek. Hij vroeg haar of ze er niet eens over wou praten. Het ging om Michel Clippe, zo blijkt later. X3 is het er helemaal niet mee eens en belt diezelfde dag naar een van de speurders die aanwezig was tijdens haar verhoren. Het gaat om eerste wachtmeester Dany Lesciauskas, de favoriete ondervrager van Jean-Paul Raemaekers. Lesciauskas stelt tegen zijn ex-collega meteen een procesverbaal op over een 'poging tot destabilisatie.'¹⁴ X3 heeft het nochtans niet zo bedoeld, zo blijkt. Ze beschouwde Clippe als een speurder 'met een groot hart' die alleen iets te hard van stapel wou gaan. 'Hij probeerde mij dingen te doen zeggen die ik nooit heb gezien', zegt ze, zonder daar kwade wil achter te zoeken. Het pv van Lesciauskas voegt zich wel toe aan de reeks van disciplinaire onderzoeken die binnen de rijkswacht tegen Clippe zijn geopend-en die overigens op niets zullen uitdraaien.

X3 gaat in 1998 nog af en toe langs bij de antenne-Neufchâteau. Ze wordt er zeer hartelijk ontvangen door commandant Jean-Luc Duterme en door enkele van zijn gezellen. Er wordt haar verteld dat het onderzoek nog 'volop aan de gang is'. Ja, Langlois heeft ook voor haar dossier een herlezing bevolen, maar dat zal wel meevallen. Ze moet natuurlijk wel begrijpen dat moorden in België na maximaal twintig jaar verjaard zijn en dat geen van de door haar gesignaleerde feiten - hoe schokkend en onaanvaardbaar ook - nog in aanmerking kunnen komen voor vervolging. Ze moet ook inzien dat een aantal van de door haar genoemde mensen een bij de grondwet gegarandeerde immuniteit voor rechts

vervolging geniet. Ze hebben daar bij de Brusselse BOB ook andere X'en over de vloer gehad, zo laat X3 zich vertellen, maar hun getuigenissen konden niet worden geobjectiveerd, zo heet het. Tot begin 1999 leeft X3 nog steeds in de overtuiging dat er met man en macht rond haar getuigenis gewerkt wordt. Het is niet duidelijk of X3 zich er zelf van bewust is welk effect haar verklaringen op het onderzoek in de marge van de zaak-Dutroux heeft gehad.

Wordt X3 voor de gek gehouden? Je zou denken van wel. Wanneer de commissie-Verwilghen in de zomer van 1997 begint aan het tweede deel van haar zoektocht - naar bescherming dit keer - wordt raadsheer Etienne Marique van het Brusselse hof van beroep aangetrokken. Marc Verwilghen heeft echo's opgevangen over een malaise bij de antenne-Neufchâteau. Marique krijgt de opdracht enkele leden van de antenne te verhoren. Een van de eerste speurders die aan de beurt komt, is eerste opperwachtmeester Jean-Luc Decker, de rechterhand van commandant Duterme. Het verhoor vindt plaats op 17 augustus 1997. Enkele weken later brengt Decker zijn bazen in een lichtjes paniekerig klinkende nota - onder de hoofding 'vertrouwelijk' - op de hoogte van wat er tijdens het onderhoud met Marique is gezegd. Decker verwondert zich erover dat de raadsheer zoveel weet. Hij kent de grote lijnen van de X-getuigenissen, heeft een vrij duidelijk beeld van welke speurders er met welke dossiers bezig zijn en is ook op de hoogte van de spanningen binnen de onderzoekscel. Deze passage uit zijn nota, verstuurd aan majoor Guissard in Neufchâteau en mee ondertekend door Duterme, geeft een idee over wat er in die periode achter de schermen gebeurt: 'Wat de verklaring van X3 betreft, die de koninklijke familie in opspraak brengt, moet men weten dat deze verklaring tot op heden niet in de procedure zit (beslissing van Mijnheer Langlois). Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om tegenover raadsheer Marique te preciseren dat geen enkele speurder van de antenne-Neufchâteau onderzoek verrichtte tegen personen die onschendbaarheid, immuniteit of een privilege van jurisdictie genieten. In dezelfde gedachteorde heb ik gepreciseerd dat geen enkele magistraat ook maar de minste onderzoeksopdracht heeft uitgeschreven betreffende deze personen.'¹⁵

Wat kan je hiervan bakken? Langlois heeft beslist dat er niet tegen leden van het Hof of tegen andere ongenaakbaren mag worden getuigd. Met welk nut X3 dan zoveel keren is verhoord door de BOB, is onduidelijk. Er rijst nog een andere vraag: waarom gaan de speurders terzelfder tijd als razenden te keer tegen de andere X-getuigen en wordt X3 bij elk bezoek als een prinses ontvangen, wordt ze later zelfs ontboden op het kabinet-Justitie? Er is niet veel verbeelding nodig om tot een min of meer coherente hypothese te komen. Zonder het zelf te beseffen, heeft X3 het dossier 109/96 doen exploderen. Het ging niet meer om haar geloofwaardigheid of die van andere getuigen, het ging allang niet meer om onopgeloste moorden of om de antecedenten van Dutroux en/of Nihoul. Het ging over politiek. X3 creëerde blijkbaar een patstelling. Door ook maar een fractie van het dossier 109/96 te credibiliseren - bijvoorbeeld door een oude moord op te lossen - zou een soort constitutionele bom aan het tikken zijn gegaan. 'Liever dan dat risico te lopen, is halfweg 1997 beslist dat de onderzoeken kapot

moesten, goedschiks of kwaadschiks', zegt een speurder van toen. 'Je moet je trachten te verplaatsen in de leefwereld van magistraten. Voor hen is een pv in de eerste plaats een juridisch stuk, een klein heiligdom. Als zoiets van X3 op pv staat, dan is dat iets dat hun loopbaan kan kraken. De geringste positieve evolutie in de X-dossiers, verhoogde het risico dat de verklaringen van X3 de pers zouden halen. Ook al staan de diverse getuigenissen los van elkaar. In zo'n situatie moet alles wijken voor de *raison d'état*.'

'Wees lief tegen me, want ik ben geconditioneerd om te doden', waarschuwt X4 ons, wanneer we haar op een winterse dag in 1998 voor het eerst ontmoeten in het buffet van Brussel-Zuid. Ze is nogal lacherig, groot van gestalte, vooraan in de dertig, pretoogjes. Het is niet geheel onbegrijpelijk dat de X1-critici binnen de antenne-Neufchâteau zich op zeker ogenblik de vraag gaan stellen of X4 wel eens uit dezelfde soort hulpverlening zou kunnen komen als X1. Ze heeft dezelfde morbide gewoonte om het meest schokkende met de breedst mogelijke grijns te vertellen. Eén klein verschil toch: X4 zegt er niet altijd bij wat als grap bedoeld is en wat niet. Ze gaat de geschiedenis in als de X-getuige die paus JohannesPaulus II een vermelding gaf in het dossier van Neufchâteau. Dat ging dus wél meteen 'in de procedure', in tegenstelling tot de verklaringen van X3 over het Hof. 'Maar dat was verdorie een grap', roept X4 uit. 'Kom zeg, moet ik dat nu écht uitleggen? Dat was na afloop van een heel slopend verhoor, begin 1997. Die twee BOB'ers zaten vooraan in de wagen mistroostig voor zich uit te kijken. Ze waren zo *down*. Dus, dacht ik: tijd voor wat humor.'

Niet iedereen wordt vrolijk van X4. De speurders wisten niet wat hen overkwam toen ze hun supergeheime getuige begin 1997 met naam en familienaam aantroffen in een populair Vlaams weekblad. Het artikel ging over sekten. Als

voormalig sektelid vertelde X4 hoe ook vooraanstaande leden van bepaalde politieke partijen zich daarin lieten opnemen. X4 zapt al sinds haar zestiende van geloof naar geloof. Eerst bij de christengemeenschap, daarna bij het Leger des Heils en uiteindelijk bij de Pinkstergemeenschap. De speurders die haar getuigenis maar wat graag onbruikbaar willen verklaren, hoeven halfweg 1998 niet ver te zoeken. Enkele binnen door haar gefrequenteerde groepen circulerende geschriften over Goed, Kwaad en Satan kunnen ruimschoots volstaan om Langlois te overtuigen.

Voor het overige berust haar eliminatie uit het onderzoek vooral op bevinningen die haar verhaal aanvankelijk nochtans aannemelijk deden lijken. 'Het was grotendeels hetzelfde verhaal als dat van X1', zegt een speurder. 'Bij X4 hadden we echter van meet af aan een probleem. Telkens ze een vraag beantwoordde, voegde ze er meteen aan toe: kan dat? "Dat moet ge niet aan ons vragen", zei adjudant Marc Mertens dan. "Gij zijt de getuige." Eigenlijk was dat geen slecht systeem. Mertens was tijdens de verhoren de *bad guy*, zijn collega de *good guy*. Maar wanneer ze haar vroegen of ze zeker was of de man wiens naam ze had vernoemd de dader was, had je altijd weer miserie. Ze begon te giechelen, wou nooit zeker zijn. Ooit zei ze woordelijk: "Ik ben voor vijfentachtig procent zeker."'

Het eerste contact tussen X4 en de antenne-Neufchâteau vindt plaats op 20 november 1996. Het is er gekomen via een Gentse vrouw, Corry, die een gerechtelijke strijd levert met haar ex-echtgenoot, omdat die haar dochtertje seksueel

misbruikte. De vrouw geeft X4 de raad naar de Brusselse BOB te stappen, waar het volgens haar dankzij de zaak-Dutroux eindelijk menens is met 'het luisteren naar slachtoffers'. In Brussel krijgt X4 adjudant Mertens en eerste wachtmeester Peter De Waele tegenover zich. De Waele fungeerde wekenlang als cameraman bij de X1-verhoren, Mertens is op dat ogenblik na De Baets de 'tweede man' van het onderzoeksteam.

Een eerste reeks verhoren levert een verhaal op dat stilaan bekend klinkt. Ze vertelt hoe haar moeder haar uitleverde aan Jacques V., toen een man van een eind in de vijftig. Hij regisseerde SM-filmpjes met kinderen, onder wie ook X4 zelf. Verhoor na verhoor worden de grenzen verlegd. Extreme pijniging, verkrachtingsscènes, moorden op baby's onder het oog van mannen met zwarte kappen. Vrij snel in het onderzoek vallen de namen van de politici O. en E. als 'vaste klanten'. Die zijn inmiddels ook door X1 en X3 aangewezen als kindermoordenaars. X4 vermeldt ook de prins die in het relaas van Nathalie W centraal stond. In de maand januari wijst ze een hotel aan in Knokke dat ook X1 vermeldde. In diezelfde periode wijst ze foto's aan van jeugdvriendinnen van X1 die delen van haar getuigenis bevestigden. Zonder zelf blijkbaar goed te weten over wie ze het heeft, beschrijft X4 ook een hoge overheidsfunctionaris waarvan de naam ooit voorkwam in het dossier-Pinon, dat de voorbode was van latere onderzoeken naar de Roze Balletten. Het kan drie dingen betekenen. X1 en X4 kregen ofwel te maken met dezelfde daders, ofwel met een zelfde soort hulpverleners. Of, eenvoudiger misschien: een van de speurders heeft in haar bijzijn zijn mond voorbij gepraat over de stand van zaken in de andere dossiers.

Na de eerste reeks verhoren, die duurt van december 1996 tot februari '97, laat adjudant Mertens weten dat hij niet langer betrokken wil zijn bij dit onderzoek. X4 geeft niks concreets, argumenteert hij. Het is jammer voor X4, maar in

dit geval kunnen we er maar beter mee stoppen, zegt hij haar op het einde van die eerste reeks verhoren. Mertens ziet zichzelf als de corrigerende factor van De Baets. Samen hebben ze jarenlang een perfecte tandem gevormd. 'In die tijd zei Mertens dat het al een groot succes zou zijn als we de moorden op Dellaert en Van Hees konden oplossen', weet een collega nog. 'Hij was niet meer aan te spreken toen hij hoorde dat Peter De Waele toch maar met een tweede reeks verhoren van X4 begonnen was.'

Bij die tweede reeks gedraagt De Waele zich een stuk kritischer. Wanneer X4 in juli tijdens een verhoor vertelt hoe respectabele lieden van het Opus Dei tot de meest sadistische klantenkring behoorden, komt hij plots terug op dat verhaal over de paus. Kan ze dat nog even toelichten? X4 blijft benadrukken dat het een grap was. Haar ondervragers lijken evenwel door hun oversten te zijn verplicht daarop terug te komen.

Dit is dan weer het bizarre van de X-saga. Na de zomer van 1997 wordt X1 nog wel occasioneel verhoord, maar dat mondt onvermijdelijk uit in geruzie met

haar nieuwe ondervragers Eddy Verhaeghen en Danny De Pauw. Tijdens gesprekken *off the record* - waarvan ze nadien wel rigoureuze verslagen opstellen - trachten ze haar te doen toegeven dat ze het misschien toch 'plezant vond'. Na een contact met haar therapeute Bie Heyse over hoe ze X1 het best kunnen aanpakken opdat ze zich op haar gemak zou voelen, doen ze precies het omgekeerde van wat zij hen adviseert. Nathalie W en X2 hebben inmiddels afgehaakt. Het enige getuigenonderzoek waar op z'n minst de schijn van voortzetting wordt opgehouden, is dat van X4. Begin 1998 is er zelfs sprake van helikoptervluchten om de door haar beschreven plaatsen te lokaliseren. Speurders spreken over X4 nochtans in cynische termen als 'de meest komieke van het hele gezelschap'. Toch is er weinig twijfel over mogelijk dat de jonge West-Vlaamse in haar kindertijd uitzonderlijke verschrikkingen moet hebben gekend. Op haar zestiende is ze van huis weggevlucht. Ze kwam terecht in een opvangtehuis in Wingene. Een rapport uit die tijd maakt melding van zware psychische problemen, een sociaal isolement en 'slagen en echte pesterijen, naar het sadistische toe, vanwege haar ouders'. Het is niet X4 die met het rapport naar de speurders is getrokken. Ze zijn het zelf gaan opzoeken, mogelijk met de bedoeling aan te tonen dat ook dit weer zo'n geval was waar tijdens haar jeugd niemand wat had gemerkt. Al tijdens haar eerste verhoren beschuldigde X4 Noël V, een goede kennis van Jacques V. Het zijn de speurders die erachter komen dat de man zowel in 1983 als in 1990 al eens werd veroordeeld wegens zedendelicten met kinderen. Een van de toen geïdentificeerde slachtoffers was de zus van X4.

Net als bij de andere getuigen worden ook van X4 jeugdfoto's vergeleken met kinderporno waarop tijdens eerdere gerechtelijke acties beslag kon worden gelegd. Een wazige foto van de blijkbaar nog erg jonge X4 duikt op in de collectie van Raemaekers. 'Ze hebben mij dat beeld laten zien', zegt ze. 'Ik huiverde. Dat gaf een schok. Ik zei dat ik niet met zekerheid kon zeggen of ik het was. Ik heb hen daarna wel van alles verteld over Raemaekers, maar ja... Ik weet intussen hoe het er daar bij de BOB aan toegaat. Ze heeft dat vast weer ergens gelezen, redeneren ze. Er is me toen verteld dat ze dat beeldje wetenschappelijk zouden onderzoeken. Ik heb er niks meer van gehoord.'^{*16} Navraag leert dat er inderdaad twijfel is of het echt om X4 gaat. En met twijfel kan justitie niets aanvangen.

X4 schreef begin 1998 een brief naar de commissie-Verwilghen. Ze uitte haar verwondering over de vraag van de speurders, halfweg 1997, om haar anonimiteit op te geven. Ze stelde zich vragen over het verloop van het onderzoek, dat haar het gevoel gaf als een soort speelbal te zijn gebruikt. Ze vond het niet prettig om urenlang met onbekende mannen in de auto te moeten zitten. Nu eens was de beloofde vrouwelijke psychologe er, dan weer niet. Naar wat de BOB nu dacht aan te vangen met de door haar verstrekte informatie, had ze nog steeds het raden. 'Feedback over het onderzoek is een middel om tot kwaliteitsverbetering te komen, wat dan ook de enige bedoeling van dit schrijven was', zo besluit ze haar brief.^{*17}

Wat de Brusselse BOB met haar getuigenis vooral van plan is, blijkt pas achteraf. X4 moet een handje helpen bij het ontmantelen van de X1-dossiers. Op

november wordt haar vriendin Corry verhoord.^{*18} Corry bracht X4 in contact met Neufchâteau. De BOB'ers Eddy Verhaeghen en Willy Vandeput, enthousiaste krachten achter de 'herlezing' van het XI-dossier, bestoken Corry urenlang met vragen over wie zoal wie kent binnen het wereldje van de Gentse vrouwenbeweging en hulpverlening. De twee BOB'ers hebben namelijk iets ontdekt: Corry kent Tania V, de vrouw die namens X1 naar Connerotte belde. In het pv dat na afloop van het verhoor wordt opgesteld, bezigen de speurders een taaltje dat sterk doet vermoeden dat het hier gaat om de strijd tegen de maffia. Met blokletters en uitroeptekens wordt aangestipt wie wie kent en wie wie zou kunnen kennen. Het verhoor van Corry heeft anders weinig meer opgeleverd dan dat ze 'bekent' dat ze Tania V al jaren kent en eraan toevoegt dat ze niet meteen inziet wat daar verkeerd aan kan zijn. Vrouwen met problemen vanwege gewelddadige mannen staan overal ter wereld voor twee keuzes: zichzelf bedelven onder zelfverwijt of hulp gaan zoeken bij mensen die hulp aanbieden. Corry en Tania zijn mensen die voor de tweede optie kozen. Ze leerden elkaar kennen bij de vzw Tegen Haar Wil (THW). Daar heeft ook Regina Louf ooit - om dezelfde reden - als vrijwilligster gewerkt, maar Corry heeft geen flauw idee over wie Verhaeghen en Vandeput het hebben wanneer ze haar willen doen 'bekennen' dat ze ook X1 goed kent.

Nu hoeft de hypothese van de twee BOB'ers op zich helemaal niet zo dwaas of irrelevant te zijn. Het zou kunnen dat THW een soort zelfhulpgroep was waar misbruikte vrouwen tijdens praatsessies elkaar onder de al of niet deskundige leiding van enkele therapeuten opjatten tot steeds gruwelijker beschrijvingen van hun eigen ervaringen. Alleen: THW was geen zelfhulpgroep. Het was een organisatie die juridische bijstand trachtte te verlenen aan slachtoffers van seksueel geweld, die op een zinvolle manier trachtte door te verwijzen en die de overheid bewerkte met voorstellen voor een menswaardiger opvang. Dat THW vandaag niet meer bestaat, komt ten dele doordat de Vlaamse overheid er de stuwende krachten wegpukte voor functies binnen de eigen administratie. Praatsessies zijn er nooit geweest.

Dat is, in een notendop, wat Corry de BOB'ers probeert duidelijk te maken. Ze moet bij herhaling antwoorden dat zij X1 niet kent en dat X1 en X4 elkaar zeker niet kennen aangezien X4 al enige tijd pogingen onderneemt om meer te weten te komen over die andere Gentse Neufchâteau-getuige - en blijkbaar niet weet waar te beginnen. Ze belt begin 1998 zelfs journalisten op, in de hoop aan het telefoonnummer te geraken van de dan nog anonieme X1. In een proces-verbaal dat ter attentie van onderzoeksrechter Van Espen wordt opgesteld binnen het kader van het dossier over de moord op Christine Van Hees, ontwikkelen Verhaeghen en Vandeput niettemin hun stelling: 'Meerdere elementen in het onderzoek bevestigen dat er een verband bestaat tussen deze personen.'^{*19}

Merkwaardig, hoe speurders iemand verhoren en aan de magistratuur precies het omgekeerde melden van wat uit het verhoor is gebleken. Want wat nu precies die mysterieuze 'elementen' zijn die aantonen dat X1 en X4 elkaar kenden, zal nooit blijken. Het werkstuk van Verhaeghen en Vandeput is een van de processen-verbaal waarop minister Stefaan De Clerck zich later zal baseren om te

melden dat, in tegenstelling tot wat bepaalde media melden, het onderzoek naar de moord op het Brusselse meisje 'zeker niet stilligt'.

- En u kunt me garanderen dat alles anoniem blijft?
- We kunnen een X van u maken.
- Een wat?
- Een X. Anonieme getuigen in dit dossier krijgen een nummer. X1, X2, X3...
- Leuk. En welk nummer zou ik dan krijgen?
- Even kijken... Ik heb mijn papieren hier niet bij. Bon, zegt u maar een getal tussen de tien en honderd.
- Mag ik zelf kiezen?
- ja.
- Echt?
- jaja.
- Dan kies ik negenenzestig.

Er mag al eens gelachen worden, denken de twee Brusselse BOB'ers, wanneer ze die zondagnamiddag op 17 november 1996 een proces-verbaal opstellen met de aanhef 'Nous entendons X69, qui nous déclare...' Het verhoor vindt niet plaats in de rijkswachtkazerne, maar in de studio's van de Franstalige tv-zender RTL-TVi. Dat gebeurt op verzoek van de getuige. De man die zichzelf graag vereenzelvigd met zijn seksuele activiteiten is een Franstalige prostitué. 'Normaal praat je in dit vak niet', benadrukt hij. Nu wil hij een uitzondering maken. 'U moet weten dat ik voor mijn beroep geregeld op seksfeesten kom.' Wat hij enkele jaren geleden op een van die gelegenheden meemaakte, was voor hem minstens even traumatisch als de ontdekking van de meisjeslijken bij Dutroux, vertelt hij.

De getuige heeft zijn verhaal enkele uren eerder al gedaan 'achter een masker in het zondagse praatprogramma *Controverse*. Nu zit hij ongemakkelijk heen en weer te schuiven tegenover BOB'ers Bille en Pirard. X69 werkt als travestiet in de onzachte sector. Sodomasochisme en scatologie zijn z'n specialiteit. De man laat geen kans onbenut om toespelingen te maken op zijn liederlijke leven met panty's en pruik. De BOB'ers worden ongeduldig. Eén verkeerd woord, weten ze, en de getuige stapt op. Dat hebben ze enkele weken eerder bij hun eerste kennismaking ondervonden. Toen eiste hij dat de BOB'ers een document zouden ondertekenen, met daarin de bindende garantie dat hij drie weken later nog zou leven. Dat was een onmogelijke vraag, hadden de BOB'ers hem uitgelegd. 'Wel, dan zeg ik niks', had de getuige geantwoord.

Drie weken later is hij dus nog springlevend, en zien de BOB'ers hem tot hun verbazing op de televisie. Ondanks de vervormde stem in het donker herkennen ze hem meteen. De man is niet mals voor de rijkswacht. 'Ze willen daar

helemaal niks onderzoeken', beweert de stem. 'Toen ik wilde getuigen werd ik behandeld als een fantast!' Nog tijdens de uitzending nemen de speurders contact op met Bourlet. Die vraagt hen om toch maar een tweede poging te wagen.*20 Het verhaal begint op een vrijdag in 1993 of 1994, wanneer X69 zijn uren slijt

achter een Antwerpse vitrine en van een bevriende pooier een aanbod krijgt om op één avond 50.000 frank te verdienen. Het lijkt een routineklus. X69 moet als 'attractie' deelnemen aan een seksfeest. Plaats van het gebeuren is een villa in Berendrecht, een landelijk dorp op de weg tussen Antwerpen en Nederland. Wanneer X69 er die avond opgetut als vrouw aanbelt, staan er grote Amerikaanse wagens voor het huis geparkeerd. Er staat ook een grijze Mercedes met een nummerplaat van het Consulaire Corps (CC). Een vrouw doet open en leidt hem naar de huiskamer, waar hij vier mannen en drie vrouwen aantreft. Ondanks het oranje gedempte licht is het er niet echt gezellig. X69 heeft de indruk dat het pand al een tijdje leegstaat en dat de meubels - drie canapés, een salontafeltje en een spiegel - er voor de gelegenheid gezet zijn. 'Dat viel me op omdat er helemaal niet de sfeer hing die ik van andere seksfeesten gewoon was. Het was intiemer. Normaal is er altijd veel meer volk.*21 In de zetel zitten ook vier kinderen, drie meisjes en een jongen. X69 schat ze tussen de acht en de dertien jaar oud. 'Ik denk niet dat ze uit België kwamen, maar uit Duitsland of Nederland. Ze waren wellicht verkocht of uitgeleend door hun ouders.*22

De vrouwen zijn prostituees, veronderstelt X69, die niemand van de aanwezigen zegt te kennen. Twee gezichten herkent hij zovele jaren later wel: 'Het waren Michel Nihoul en Annie Bouty.' Wat volgt is een beschrijving van hoe de avond evolueert van een 'warming up-party' waar de deelnemers kennis maken bij het rondgaan van valiumpillen en alcohol, tot het serieuzere werk. Koppels beginnen elkaar op te vrijen en trekken zich na middernacht een voor een terug op de kamers van de eerste verdieping. Sommigen nemen een kind mee. Het is X69 opgevallen dat Nihoul zich vooral voor de drie meisjes interesseert. 'Hij zocht toenadering door hen vriendelijk toe te fluisteren: ben je verlegen? Kom.*23 De kinderen worden ook door andere koppels gesolliciteerd. 'Maar ik heb hen niet aangeraakt', benadrukt X69. Hij houdt zich bezig met een vijftiger die geopteerd heeft voor een 'sado-uro'-scenario, wat erop neerkomt dat hij urine in de mond wil.

X69 voelt zich op zijn ongemak. Nihoul, die in het begin van de avond in een gewoon driedelig pak is gekleed, verschijnt later op de avond met een beddenlaken rond zijn lijf, gedrapeerd als een toga. 'Ik heb effectief kunnen vaststellen dat Nihoul een van de twee meisjes verkrachtte. (...) Een ander koppel begon het tweede meisje te betasten. Ze vroegen mij om mee te doen. Ik antwoordde dat ik gevraagd werd in de kamer ernaast. Ik ben uit de kamer gelopen en hoorde de twee meisjes roepen.*24 Annie Bouty, zegt X69 nog, raakt de kinderen niet aan. Zij heeft seks met een dertiger, terwijl de jongen en een van de meisjes verplicht toekijken. X69 gaat zich opfrissen in de badkamer en vraagt zich af wat hij eigenlijk op deze ongewone party te zoeken heeft. Niets, besluit hij. 'Ik ben terug naar de eerste kamer gegaan om de gezichten te zien van de twee mannen, om honderd procent zeker te zijn dat de dag dat ik problemen zou krijgen, ik hen zou kunnen herkennen.' X69 verlaat het huis samen met zijn partner van die avond. 'Mijn vijftigduizend frank heb ik nooit gezien.'

In eerste instantie lijkt er iets niet te kloppen in het verhaal van X69. Nog

dezelfde avond rijden de BOB'ers met hem naar Berendrecht. X69 kan de villa nergens terugvinden. Ook wanneer de speurders overdag met hem terugkeren, blijft de villa onvindbaar. Wel duidt X69 zonder aarzelen een ander huis aan. 'Daar woonde Micha', wijst hij. Micha is de pooier die hem aan die rotklus hielp. 'Micha woonde in die periode samen met Petra, een prostituee. De villa van het seksfeest bevond zich in dezelfde straat.' De informatie over het tweede huis blijkt te kloppen. Op het adres woont inderdaad ene Petra, die tot voor een paar jaar met haar pooier Micha samenwoonde. Maar Micha is inmiddels verhuisd. Het brengt de speurders geen stap dicht bij de bewuste villa.

De aanwezigheid van Nihoul en Bouty intrigeert de speurders. Om uit te zoeken of X69 niet zomaar wat uit zijn mouw schudt, stellen ze een confrontatie voor. De travestiet stemt toe - met de nodige omhaal. 'U zal me wel thuis moeten komen ophalen. Het is mogelijk dat zij me niet herkennen, aangezien ik als vrouw verkleed was.' Wanneer X69 in afwachting een reeks foto's krijgt voorgelegd waar hij Nihoul moet uithalen, gebeurt er iets vreemds. De travestiet duidt foto 5 in het album aan. De man op foto 5 is niet Michel Nihoul, maar L.V. Hij is de hoofdverdachte in de zaak 136/96, een ander nevendossier van de zaak Dutroux. In hoofdstuk 5.4 gaan we nader in op dat dossier. L.V. lijkt als twee druppels water op Nihoul. Het zou wel eens kunnen dat de vele getuigenissen tegen Nihoul over verkrachtingen en pogingen tot kinderonvoering in feite stomweg betrekking hebben op L.V. De speurders in de zaak-X69 lijken er eind 1996 echter weinig voor te voelen om hier verder over na te denken. In hun pv melden ze droogweg: 'Deze foto is echter die van een man wiens identiteit door ons gekend is, die betrokken is in een ander dossier onderzocht door onderzoeksrechter Langlois, en waarvan we kunnen zeggen dat hij fysieke gelijkenissen vertoont met Nihoul.'²⁵ Meer niet.

Pas drie weken later herkent X69 tijdens een nieuwe verkenningrit een gebouw dat hem sterk doet denken aan de villa waar hij geweest is. Ligging en omgeving stemmen overeen met zijn beschrijving, maar aan het huis zelf zijn er opvallende verschillen. De kleur van de muren klopt niet en er lijkt een ander dak op te liggen. 'Het is zo vreemd', zegt de travestiet. Hij herinnert zich de voordeur en die ramen helemaal niet. En waar is dat afdak voor de auto's gebleven? 'Nu ja', voegt X69 er aan toe: 'Het is al een tijdje geleden en ik had al aardig wat amaretto's op toen ik aankwam.' De speurders weten niet wat ze horen: 'Ja, en wat nog?' Schoorvoetend geeft X69 toe dat hij die avond ook aan de valiumpillen heeft gezeten. 'Ik ben er ook van overtuigd dat ze nog iets in mijn glas gedaan hebben, want normaal word ik niet zo snel dronken.'

Waar sommige BOB'ers de travestiet een hoog Raemaekers-gehalte toeschrijven, blijven anderen zich afvragen welk voordeel de man dan wel uit zijn openhartigheid haalt. Zijn getuigenis is niet zonder risico. Anders dan bij de overige X-en gaat het niet om een slachtoffer maar iemand uit wat men de 'dadersgroep' zou kunnen noemen. Dat kan verklaren waarom hij voortdurend als een paranoïde gek om zich heen slaat. Zijn natuurlijk wantrouwen jegens 'de rijkswacht' lijkt overschaduwd door een nog grotere angst voor 'het milieu'.

Een paar dagen na het eerste verhoor belt X69 in paniek naar Pascal Vrebos van RTL-TVi. Hij gaat onderduiken bij een vriend, zo kan de presentator uit het . verwarrende betoog van de travestiet opmaken. X69 zegt dat hij 'gezocht' wordt. Nog een paar dagen later belt X69 naar de BOB. Zijn getuigenis op televisie bezorgt hem niets dan ellende, klaagt hij. Nu wordt hij afgeperst. 25.000 Duitse Mark (500.000 Bf) heeft hij moeten afdoeken, beweert X69. Gelukkig hebben vrienden hem de som geleend.²⁶

Heeft X69 dit hele verhaal in elkaar gestoken in de vage hoop de rijkswacht een half miljoen lichter te maken? De BOB'ers beginnen steeds meer te twifelen. Begin december stellen ze anderzijds vast dat bepaalde dingen in zijn verhaal toch kloppen. De beschrijving van de villa in Berendrecht stemt tot in de puntjes overeen met wat de huidige eigenaar weet te vertellen. Het huis heeft twee jaar leeggestaan en is daarna grondig verbouwd. Niet alleen zijn de deuren en ramen vervangen, er is ook een nieuw dak gelegd en de buitenmuren werden verhoogd. Het afdak voor de auto's is weggehaald.²⁷ Over het interieur van de villa heeft X69 de speurders weinig kunnen vertellen. Wel tekent hij een schets van de opdeling van de kamers, waar de trap liep, waar de badkamer was, en waar de keuken stond. Ook daar zijn belangrijke punten van overeenkomst, stellen de speurders vast tijdens een huiszoeking.²⁸

De eigenaar van de villa heeft al twintig jaar huurders zien komen en gaan. Zelden trok hij zich iets van hen aan, zolang de huur maar werd betaald. De laatste huurders hebben bij hem een iets diepere indruk achtergelaten. Wanneer ze

eind 1993 hun koffers pakken, laten ze een puinhoop achter. 'Ze hadden het helemaal laten verloederen', zegt de eigenaar aan de BOB. Er waren ook klachten van de burens over het koppel. Omdat ze veel nachtelijke feestjes gaven en de omwonenden wakker hielden. Wanneer de BOB in de buurt gaat informeren, krijgen ze steeds dezelfde verhalen over de vroegere bewoners. 'Er werd enorm veel gedronken en er was altijd lawaai. Die mensen kregen bijna elke avond bezoek. Hun oprijlaan stond altijd vol wagens.' Ook de huidige bewoners van de villa, die er pas sinds 1994 wonen, zijn op de hoogte. 'Het schenen nogal seksueel actieve mensen te zijn. Er wordt gezegd dat ze naakt in de tuin rondliepen.'

Na het buurtonderzoek in Berendrecht, dat nochtans nieuwe interessante gegevens oplevert, sterft het dossier een stille dood. X69 heeft daar zelf een beetje schuld aan. De communicatie met de speurders verloopt steeds stroever. Op de antenne-Neufchâteau sloepen andere dossiers de aandacht op. Bijna niemand vindt tijd voor de veeleisende getuige. Onderzoeksploegen schuiven X69 als een hete aardappel naar elkaar door. Op 8 januari 1997 komt het tot een hoogoplopende ruzie tussen X69 en de BOB'ers Patrick Noller en Baudouin Dernicourt. Zij zijn net klaar met het vermogensonderzoek rond Dutroux en stellen zich vragen bij de processie van X-getuigen waar Bourlet zoveel van schijnt te verwachten. 'X69 wil niet meer gecontacteerd worden, behalve via zijn advocaat van wie hij de naam weigert te geven', lezen we in het proces-verbaal over dit laatste contact met X69.²⁹ Het dispuut ging over het mysterieuze lid van het Consulaire Corps, over wie X69 zegt dat het niet alleen een brave huisvader is, maar boven

dien zijn beste klant. 'Waarom willen jullie hém? Hij heeft geen kinderen misbruikt!' Niemand kan reconstrueren hoe de discussie precies verlopen is, maar blijkbaar is het X69 helemaal in het verkeerde keelgat geschoten dat een van de BOB'ers iets zei in de trant van: 'Als jij hem niet aanduidt, zullen we hem wel zelf vinden.'

Een breuk met een getuige is altijd vervelend voor een onderzoek, maar doorgaans betekent het niet het einde. Bij het dossier met codenaam X69 ligt dat anders. Tal van hypothesen blijven. X69 is één keer in die villa geweest en heeft al de rest verzonnen. Hij hoopte informatie te krijgen in ruil voor wat hij gaf. Hij was op geld uit. 'CC' speelde een veel actievere rol dan X69 zou doen uitschijnen en werd door hem onder druk gezet om ermee te kappen... De laatste onderzoeksdaad is een aanvraag voor een rogatoire commissie naar Dortmund in Duitsland, waar Micha inmiddels gelokaliseerd is. Daarna verdwijnt het dossier met de lachwekkende naam in een lade.

In de avond van 20 februari 1997 hebben enkele gewapende agenten van het Speciaal Interventie Escadron (SIE) van de rijkswacht zich verschanst in de Bérangerstraat in de Brusselse gemeente Vorst. Doelwit van hun geheime operatie is een zekere 'Olivier', een man van wie wordt vermoed dat hij het vuile werk opknapt voor Philippe C. Er is sprake van een transactie van beeldmateriaal van seksfeiten waarop politici, magistraten en andere hoogwaardigheidsbekleders te zien zouden zijn. Neufchâteau is al een half jaar vruchteloos aan het speuren naar dergelijk materiaal en denkt bij Philippe C. aan het goede adres te zijn. De Brusselaar werd in 1986 tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld in een affaire die aanvankelijk veel inkt had doen vloeien.*30 Er werd gesproken over seks- en cocaïnefeiten op de eerste verdieping van de bekende dancing Mirano in SintJoost-ten-Node, waar de *jeunesse dorée* van Brussel uitging. De pers had het over de zaak van de *cocaine mondaine*. Ze barstte los na de dood door een overdosis van de schoonzoon van een Brussels magistraat, op 14 april 1985. De dertien beklagden, waaronder Philippe C., werden enkel berecht wegens drugtrafik. Iedereen die de zaak kent, weet dat er ook een belangrijk luik van zedenfeiten aan het onderzoek was verbonden, dat nooit de rechtbank heeft bereikt. Er was sprake van erg compromitterende filmopnames die de uitbaters van hun klanten zouden hebben gemaakt. Bewezen is er nooit wat. 'Uit de lezing van het dossier blijkt dat de hierin vermelde zedenfeiten tijdens het onderzoek nauwelijks werden nagetrokken, hoewel hiertoe meer dan voldoende redenen bestonden', stelt de commissie-Verwilghen later in haar tweede eindrapport.*31

Yves Zimmer stond van 1982 tot 1987 aan het hoofd van de sectie zeden van de Brusselse GP. In 1984 begon hij op grond van de verklaring van een informant een onderzoek naar seksfeiten in het Brusselse.*32 De hoofdingrediënten waren klassiek. Het gebeurde 's nachts, tijdens de weekends, in chique villa's en er waren hooggeplaatsten uit de politieke, justitiële en financiële wereld op aanwezig. Zimmer werkte een strategie uit waarbij een koppel 'in opdracht' dit milieu moest infiltreren in de hoop daders op heterdaad te betrappen bij feiten met min-

derjarigen. Tussen 27 april 1985 en 8 januari 1986 werd een tiental ultrageheime operaties uitgevoerd, in Brussel, in de rand van Brussel en in het beruchte kasteel van Faulx-les-Tombes. Rond deze adressen lagen met walkietalkies uitgeruste agenten in de struiken, klaar om in te grijpen. Halfweg 1985 was de hoop op succes het grootst, nadat de Brusselse BOB in een ander onderzoek op verklaringen was gestoten over chantage met videocassettes. Op vraag van de magistraten werd besloten dat de twee politiediensten samen zouden werken.*33 Elf keer werd met man en macht uitgerukt, maar geen enkele keer werd ook maar een glimp opgevangen van kinderen.*34

Yves Zimmer kwam later in opspraak in de zaak-Reyniers, werd ook veroordeeld en geschorst, maar later gerehabiliteerd. Hij belandde als commissaris bij de GP van Aarlen. Het was zijn ploeg die dienst had toen de verdwijning werd gemeld van Laetitia Delhez. Zimmer is daardoor de verantwoordelijke geworden voor de inbreng van de GP in het onderzoek te Neufchâteau. Er is één nevendossier dat Zimmer zich begin 1997 persoonlijk heeft aangetrokken: VM1. Dat is de code van de meest anonieme van alle anonieme Neufchâteau-getuigen. VM1 is geen zielig meisje dat in de verhoorkamer tegen een beschadigd geheugen zit te vechten, het is geen neurotica of een MPS-patiënte, het is ook geen travestiet. VM staat voor *Victime Moeurs*. Zijn beroep: gangster.

VM1 is een bekende figuur in de Brusselse onderwereld. Hij heeft enkele gewapende overvallen op zijn actief. Slechts één politieman kent, vanwege zijn ervaring, het geheim dat VM1 al bijna vijftien jaar lang torst. Het is Yves Zimmer. Hij kent VM1 niet persoonlijk, maar is in een ver verleden op zijn naam gestoten. Voor zover Zimmer kon nagaan, fungeerde VM1 een kwarteeuw geleden onvrijwillig als seksobject en begon hij op latere leeftijd dan een actieve, 'logistieke' rol te vervullen in een netwerk van kinderprostitutie. Zimmer is altijd blijven hopen op een gelegenheid om hem ooit aan de praat te krijgen. Eind 1996 is hij gaan uitzoeken wat er van VM1 geworden is. Groot is zijn verbazing wanneer blijkt dat de man zoveel jaren later tipgever geworden is van de rijkswacht. Zimmer gaat op zoek naar de *runner* en stoot op een van enthousiasme overlopend Kuifje-type. De jonge rijkswachter heet Marc Toussaint en is wachtmeester bij de brigade in Ukkel.

In de eerste helft van 1998 haalt Toussaint meermaals de landelijke pers. Een eerste keer komt dat doordat hij ontslag heeft genomen als rijkswachter en in interviews zijn oversten ervan beschuldigt pooiers en gangsters een hand boven

het hoofd te houden, een tweede keer doordat de Brusselse onderzoeksrechter Jacques Pignolet bij hem een huiszoeking verricht en documenten aantreft die uit het onderzoek-Neufchâteau komen. Bij een derde gelegenheid, kort na de ontsnapping van Dutroux, ontpopt Toussaint zich tot originele actievoerder. Hij trekt een tent op voor de deur van rijkswachtbaas Willy De Ridder om diens ontslag te vragen. Later blijkt dat Toussaint samen met onder meer de Brusselse psychiater André Pinon - de aanstichter van het eerste onderzoek naar de Roze Balletten - op eigen houtje graafwerken is gaan verrichten bij een oude man in Schaarbeek. Die beweerde dat Patrick Derochette zijn tuin met lijken heeft

bezaaid en dat het Brusselse gerecht het vertikte om die te komen opgraven.*35 'Het is mij bekend dat velen zich vragen stellen over mijn optredens in die periode', zegt Marc Toussaint nu. 'Ik wou provoceren, omdat ik van dichtbij getuige ben geweest van de moord op een onderzoek. Niemand hoefde te weten dat ik maandenlang rechtstreeks onder het gezag van Bourlet en Zimmer heb gewerkt om hen bewijsmateriaal te bezorgen. Ik werkte in het geheim, achter mijn uren, zonder dat mijn oversten bij de rijkswacht van Ukkel iets mochten weten. Men was op dat ogenblik in Neufchâteau al tot de conclusie gekomen dat dat de enige manier was om zo'n zaak tot een goed einde te brengen. Men vreesde obstructie, zoals die toen in de X-dossiers duidelijk voelbaar was. Het ging zo ver dat ze me in het weekend stiekem de Mercedes van adjudant Legendre lieten gebruiken.*36

Op 16 februari 1997 zitten vier volwassenen samen te wenen in het kantoor van commissaris Zimmer. Rond de tafel zitten Yves Zimmer zelf, Michel Bourlet, Marc Toussaint en VM1. Die dag vindt het vijfde verhoor plaats. De gangster legt zijn ziel bloot, vertelt hoe hij als kind van negen vanuit een gebroken gezin terecht kwam in een tehuis in Mont-Saint-Guibert en daar op geregelde tijdstippen door een jeugdrechter werd opgehaald om te worden afgeleverd in riante villa's in de buurt van Brussel. 'Vier jaar lang, tot z'n dertiende, stond het gros van de weekends van de kleine VM1 in het teken van het seksueel misbruik', vertelt Toussaint. 'Hij zag moorden op kinderen gebeuren, vernam hoe voor het eerst geïnitieerde maar onwillige 'gasten' om het leven kwamen in vreemde verkeersongevallen. Hij is later in een tehuis in Brasschaat terechtgekomen, en ook daar kwam de jeugdrechter hem ophalen.'

VM1 vertelt ook honderduit over zijn jaren in de Mirano. 'Ik moest kinderen oppikken en ze daar dan dronken voeren of drugs toedienen, om ze daarna naar het privé-gedeelte te brengen, waar ze werden misbruikt.' Lijkt het levens

verhaal van VM1 op het eerste gezicht heel ver verwijderd te staan van de zaak Dutroux, dan is de binding met de X-dossiers snel gemaakt. De Mirano behoorde tot de ontmoetingsplaatsen bij uitstek voor een groot aantal van de door de X-getuigen genoemde prominenten. In datzelfde milieu duiken ook enkele wapenhandelaars op en andere onderwereldfiguren. Het is een gevaarlijke mix van misdaad en goede reputaties.

Tijdens het in 1986 gevoerd Mirano-proces bleek dat hoofdverdachte Philippe C. jongetjes liet oppikken aan het Brusselse Fontainasplein. Er werd toen gesproken over grote hoeveelheden beeldmateriaal dat C. van zijn 'klanten'

had gemaakt. Het Brusselse parket bleef echter blind voor alles wat niet direct met cocaïnegebruik te maken had. Rechter Claire De Gryse zei tijdens de zitting zonder verpinken dat ze het in beslag genomen materiaal niet eens bekeken had 'omdat iedereen mij verzekerde dat er niets tussen zat dat zelfs een kapucijn zou kunnen choqueren.'" Merkwaardig. Tijdens datzelfde proces verklaarde openbaar aanklager Talon dat Philippe C. in het onderzoek had bekend dat tijdens de cocaïnevuiven in de Mirano kinderen voor een 'speciale attractie' zorgden.*38

Philippe C. was niet de eerste de beste. Samen met zwaargewichten uit de

vastgoedsector en de directe kennissenkring van oud-premier Paul Vanden Boeynants richtte hij in 1985 de nv Parc Savoy op. Het bedrijf, dat zich tot doel stelde bars en restaurants uit te baten en 'culturele en maatschappelijke bijeenkomsten' te organiseren, bleek te zijn gelicerd met de zeer invloedrijke Cercle des Nations. Dat is een privé-club met onder de 81 stichtende leden tal van edellieden, zakenmensen, bankiers, diplomaten en politici, waarvan bepaalde namen door de X-getuigen geciteerd worden.

Een van de dertien veroordeelden in het Mirano-proces was Alexis Alewaeters. Hij kreeg vijf jaar cel.*39 Alewaeters is een oude kennis van Michel Nihoul, die hem in 1993 een Porsche leende - en nooit meer terugzag.*40 Toen de nog erg jonge Alewaeters in 1980 voor het eerst problemen kreeg met het gerecht, snelde Annie Bouty hem te hulp.*41 Via haar bedrijf Cadreco trachtte ze zijn voorwaardelijke vrijlating te bespoedigen en bezorgde ze hem ook een advocaat: Didier de Quévy. Alexis Alewaeters vinden we ook nog terug als tijdelijke uitbater van het benzinstation van Casper Flier in Anthée, die daar later Michel Lelièvre aan een baantje hielp.

In de avond van 18 februari 1997 krijgt Toussaint een telefoontje van VM1. Hij zegt op straat te zijn staande gehouden door twee mannen die hij niet kent, maar die blijkbaar weten dat hij met zijn verhaal naar Neufchâteau is gestapt. Ze eisten dat hij 'de foto's' onmiddellijk aan hen overmaakt. 'Voor het Neufchâteauonderzoek had hij met mij nog nooit gesproken over foto's, beeldmateriaal of wat dan ook', zegt Toussaint. 'Ik wist eigenlijk niets van zijn verleden af. Nu was VM1 compleet over zijn toeren. Ik wist ook niet wat ik er moest van denken, en dat weet ik nu nog steeds niet. Wat ik wel zeker weet, is dat hij Philippe C. goed heeft gekend en jarenlang voor hem gewerkt heeft.'

Toussaint belt die avond naar Neufchâteau, waar hij majoor Guissard aan de lijn krijgt. Van hem krijgt Toussaint de raad een proces-verbaal op te stellen over zijn tot dan toe supergeheime getuige. De jonge rijkswachter doet wat van hem opgedragen wordt. 'De rest van het verhaal laat zich een beetje raden', vervolgt hij. 'Mijn pv kwam terecht bij majoor Decraene van het CBO, die van dat moment de leiding nam over de zaak. Je kan je de razernij bij de rijkswacht wel voorstellen: een van hun mensen was achter de rug van de hiërarchie met Bourlet en Zimmer in zee gegaan. Al wat ze deden en zeiden, was erop gericht de hele zaak zoveel mogelijk te ridiculiseren.'

VM1, zo luidt het, heeft van de twee mannen op straat 48 uur de tijd gekregen om hen te bezorgen wat ze willen. Ze hebben hem op een stukje papier een telefoonnummer meegegeven. Hij moet twee dagen later terugbellen en de daar verkregen instructies volgen om 'het materiaal' over te dragen - zoniet is hij tegen het einde van de week dood. Het is op grond van deze gegevens dat het SIE in de avond van 20 februari in actie komt. Het onderzoek is inmiddels overgenomen door leden van de 1KOS van de Brusselse BOB. De rijkswachters vatten post voor de met het telefoonnummer corresponderende adres in de Bérangerstraat in Vorst. De lijn wordt afgetapt. Het is de bedoeling dat VM1 zal

bellen en dat de SIE, afhankelijk van de bekomen reactie, de man zal volgen of meteen inrekenen. VM1 zat daar doodsangsten uit te staan', herinnert Toussaint zich nog. 'De politiemensen rond hem maakten grapjes. Dit is vast weer zo'n nepadres van de Staatsveiligheid, zei iemand. Op dat moment zelf sta je daar niet bij stil. Maar het is wel bizar. Toen ik enkele dagen later nog eens navraag deed naar dat telefoonnummer, bleek de lijn te zijn afgesloten: *Le numéro composé nest pas attribué.*' Bizar wordt het pas echt wanneer de speurders de geheimzinnige Olivier het huis zien binnengaan en VM1 het signaal krijgt dat hij mag bellen.

- Ik bel u, zoals afgesproken. Ik heb het pakket dat u me gevraagd hebt bij mij.

- Ik ken u niet. Ik weet niet wie u bent. U kent mij ook niet. Ik weet niks van een pakketje af. Beschrijf mij, beschrijf hoe ik eruit zie.*42

'Het was onwaarschijnlijk', zegt Marc Toussaint. 'Die vent hield daar aan de telefoon een monoloog van vijf minuten, alsof hij verwittigd was. Als je iemand aan de telefoon krijgt die verkeerd verbonden lijkt te zijn, reageer je toch niet op zo'n manier? Het had alles weg van opgezet spel om VM 1 af te doen als bidon. Die lui van de 1KOS waren echt opgetogen, ze vonden het prachtig dat het zo was afgelopen.'

Toussaint bleef nog enkele weken lobbyen met zijn getuigenis, maar kreeg niets dan problemen met zijn hiërarchie. VM1 heeft de les begrepen, denkt Toussaint. 'Hij wou niks meer van het onderzoek horen, en van mij ook steeds minder. Ik heb hem nog een paar keer aangesproken over dat zogenaamde beeldmateriaal. Dat zit veilig verborgen, zei hij. Het was de eerste en de laatste keer dat hij met justitie over zijn verleden wou praten.'⁴³

Na de VM1-episode werd geen vermeldenswaardige poging meer ondernomen om meer aan de weet te komen over de mogelijke verbanden tussen Bouty en Nihoul en de groep rond Philippe C.

NOTEN

- 1 Vaststellingen BOB Brussel, 6 november 1996, pv 116.799.
- 2 Verhoren X2, BOB Brussel, 19 november en 3 december 1996, pv's 117.535 en 117.437.
- 3 Verhoor X2, BOB Brussel, 24 april 1997, pv 151.419.
- 4 Gesprek met X2, februari 1998.
- 5 Verhoor X2, BOB Brussel, 27 maart 1997, pv 151.044.
- 6 Vaststellingen BOB Brussel, 16 mei 1997, pv 152.186. 7 BOB Brussel, 15 mei 1997, pv 151.521.
- 8 *Gazet van Antwerpen*, 11 december, 1998.
- 9 Verslag contacten met X3, BOB Brussel, 10 december 1996, pv 118.069.
- 10 Volgens sommige van hun collega's hebben de ondervragers van X3 haar in totaal meer dan twintig keren gezien.
- 11 Verhoor X3, BOB Brussel, 26 mei 1997, pv 151.688.
- 12 Verhoor X3, BOB Brussel, 2 juni 1997, pv 151.829.
- 13 'Een X: geen dreiging van obstructie.' *Le Soir*, 7 januari 1998.

14 BOB Brussel, 1 september 1997, pv 152.330.

15 Nota Jean-Luc Decker aan majoor Guissard, geïmprimeerd door commandant Duterme, 23 september 1997, nr. 250/Ant.

16 Gesprek met X4, 29 juni 1998.

17 Brief X4 aan de commissie-Verwilghen, Gent, 14 februari 1998.

18 Corry is, op verzoek van betrokkene, een pseudoniem.

19 Verhoor Corry, BOB Brussel, 17 november 1997, pv 152.590.

20 Verhoor X69, 17 november 1996, BOB Brussel, pv 116.917.

21 Verhoor X69, 10 december 1996, BOB Brussel, pv 118.176.

22 Verhoor X69, 19 november 1996, BOB Brussel, pv 117.319.

23 Verhoor X69, 17 november 1996, BOB Brussel, pv 116.917.

24 Verhoor X69, 19 november 1996, BOB Brussel, pv 117.319.

25 Verhoor X69, 10 december 1996, BOB Brussel, pv 118.176.

26 Vaststellingen houding X69, 22 november 1996, BOB Brussel, pv 117.321 en 1 december 1996, pv 117.719.

27 Verhoor eigenaar villa in Berendrecht, 2 december 1996, BOB Brussel, pv 118.876.

28 Huiszoeking villa Berendrecht, 20 december 1996, BOB Brussel, pv 118.874.

29 Contact met X69, 8 januari 1997, BOB Brussel, pv 150.013.

30 Correctionele rechtbank Brussel, 24 maart 1986. Philippe C. kreeg drie jaar voorwaardelijk. Het Brusselse Hof van Beroep zette die straf op 8 oktober 1986 om in een effectieve celstraf.

31 Tweede eindrapport commissie-Verwilghen, afdeling 4, 'Het relatienetwerk rond Nihoul', passage 3.1.1.5.

32 Het informatieve onderzoek stond onder het gezag van de Brusselse substituten Peytier en Vandoren. Het dossier droeg het nummer [38.11.562/84](#). Vandoren werd later, vanaf 1988, nationaal magistraat.

33 Het ging om de zaak-Feluy.

34 Nota van Yves Zimmer aan procureur Michel Bourlet, Neufchâteau 13 juni 1997.

35 De botjes die Toussaint er boven haalde bleken van dierlijke oorsprong te zijn.

36 Gesprek met Marc Toussaint, 5 december 1998.

37 *Le Soir*, 25 februari 1986.

38 *Het Laatste Nieuws*, 25 februari 1986 en *Het Volk*, 26 februari 1986. In deze passage werd ook geput uit het boek *De Namen uit de Doofpot*, Stef Janssens, Epo, 1998.

39 Die straf werd later door het hof van beroep bevestigd. Telex persagentschap Belga, 8 oktober 1986.

40 *Geruchten en feiten*, Michel Nihoul, Dark & Light Publication, 1998.

41 Verhoor Alexis Alewaeters, BOB Brussel, 7 mei 1997, pv 151.431.

42 Verloop van het telefoongesprek volgens Marc Toussaint.

43 Gesprek met Marc Toussaint, december 1998.

3 *Tijdens deze verhoren heb ik voortdurend de neiging om te wenen, maar ik weet niet waarom.'*

Getuige X7, jeugdvriendin van X1, 1 februari 1997

Het was een van de vele dingen die Odette nooit begreep. Was het nu 's ochtends vroeg of 's avonds laat, het kon ten allen tijde over zijn lippen komen: 'Zeg, ik moet nog even bij Madame Poupaert langs. Wanneer zij hem vroeg wat hij daar nu weer te zoeken had, kon het antwoord variëren van 'een koffietje gaan drinken' tot 'zaken'. Eén keer keerde hij terug met een immense wonde in zijn gezicht. Een hond had hem gebeten, had hij uitgelegd.

Madame Poupaert was bijna vijftig en beantwoordde in geen enkel opzicht aan het type waar Tony V op viel. Ze was een verzorgde dame, wist Odette, met één dochtertje en een man die nooit wat zei. Ze begreep het niet zo goed. Ze had al een paar keer een jaloerse toespeling gemaakt. Hij had haar verontwaardigd aangekeken: 'Ik en Madame Poupaert, hoe kom je daarbij?' Dat zijzelf niet zijn enige buitenechtelijke vriendin was, daar was Odette zeker van. Tony leidde een jachtig leven van seks, leugens en videotapes en dat aanvaardde ze. 'Ik was zelf nogal hongerig naar seks en zoals hij was er in bed geen betere', vertelt ze. Tony was gehuwd, maar zelden thuis. Zijn wettige echtgenote scheen alles prima te vinden.

Wanneer ze op haar tijd met Tony terugblijkt, is het woord magie nooit ver weg. Hij was gewelddadig, brutaal, arrogant, bezitterig, macho. Zij was een moderne, zelfstandige vrouw. Ze had hem voor niks nodig. Toch liet ze zich gewillig commanderen. 'Hij ging helemaal in je op. Hij trachtte alles te weten over je. Soms had ik het gevoel dat zijn hoofd een computer was met een speciaal programma waarin alle zwakke plekken van de mensen in zijn omgeving opgeslagen zaten. Hij hield ervan om mensen het gevoel te geven dat hij ze kon chanteren. Ik stond daar verder niet bij stil.'

Madame Poupaert bleef het grote mysterie. Voor ze haar in levenden lijve had gezien, had ze zich het beeld gevormd van een voor rimpels immune schoon

heidskoningin. Dat beeld bleek dan toch niet te kloppen. Ze was helemaal zoals Tony haar op een keer omschreven had, vond ze: 'Een ei'. Ze had madame Poupaert eens gezien met haar dochtertje. Ze schatte het kind tien, elf jaar, sloeg er nauwelijks acht op. 'Het was echt een poppemieke, zo'n doodbraaf stil kind met een plooirokje en pas gepoetste schoentjes. Ze heette Regina. Het laatste wat in mij opkwam, was dat Tony voor dat scharminkel drie tot vier keer per week zo dringend naar Gent moest. Ik weet niet wat ik moet denken van de hele X1affaire en ik kan moeilijk geloven dat Tony iets te maken heeft gehad met kindermoorden. En toch. Als ik het boek van Regina Louf lees, kan ik niets anders zeggen dan dat alles wat zij over Tony schrijft, klopt. Tot in de kleinste details. Voor mij was dat een schok.*1

Odette wordt begin 1998 één keer verhoord door de BOB van Antwerpen. Het parket van Gent, dat later pretendeert een onderzoek te hebben uitgevoerd naar de jeugd van X1, kent haar verhaal niet. Enkele elementen die men achteraf zal aanwijzen als 'ongerijmdheden in de verklaringen van X1' zijn dat na een gesprek met Odette plots veel minder. Zo heeft X1 haar ondervragers meermaals tot wanhoop gedreven door het antwoord schuldig te blijven op de vraag welke route ze aflegde om op een bepaalde plek aan te komen. Haar excuus klonk gaandeweg stereotiep. Ze zei dan dat ze niets had gezien omdat ze in de auto Tony had moeten pijpen. Odette brengt het tijdens onze ontmoeting zelf ter sprake. 'Tony was werkelijk de specialist terzake. Hij kickte daarop. Dat gaf hem een machtsgevoel. Hij zette zich dan op de rechterrijstrook, vertraagde tot honderd per uur en duwde je hoofd tegen zijn kruis. Er waren tijden dat werkelijk elke autorit van een halfuur of langer op die manier verliep.' Tony V had nog meer van die grillen. Vrouwen die zich op commando moesten masturberen. Vagina's penetreren met flessen en kaarsen. Eén keer was Odette er getuige van hoe Tony een vriendin verkrachtte. Hij leek het probleem niet te zien.

Wat de kleine Regina Louf niet kon, kon de maitresse wel: protesteren. Dat draaide uit op luidruchtige scènes waarbij hij in haar appartement alles kort en klein sloeg. De politie kwam Tony dan uit het huis zetten en acte nemen van haar klacht. Maar Tony had ook zijn charmerende kant. Kleine attenties, bloemstukken. Het resultaat was dat ze na elke klacht terug naar de politie stapte om ze weer in te trekken.

In verband met Madame Poupaert herinnert Odette zich dat die zich door Tony voor een totaalbedrag van 120.000 frank publiciteit in de bioscoop had laten aansmeren en dat daar een probleem rond gerezen was. Ze kon de factuur blijkbaar niet betalen. 120.000 frank is tevens het bedrag dat X1 noemt wanneer ze zegt dat ze door haar moeder aan Tony 'verkocht' is. 'Hij was verkoper van publiciteitsfilmpjes in bioscopen', vertelt Odette. 'In het bedrijf waar hij werkte, was hij veruit de meest succesvolle vertegenwoordiger. Hij smees met geld. Voor hem was een nachtje stappen die naam niet waardig wanneer er geen twintig of dertig flessen champagne werden ontkurkt. Soms leek het alsof het erdoor jagen van zoveel mogelijk geld per weekend een doel op zich was. Hij was perfect tweetalig en had overal in België zijn adressen.'

Op één klein feitje na, heeft Odette nooit iets gemerkt dat zou kunnen wijzen op kinderprostitutie, pornohandel of kindermoorden. Eén keer heeft ze Tony V betrapt in het bed van haar dochter. Er was niets gebeurd, verzekerde het meisje. Zij had een hartsgrondige hekel aan de nieuwe vriend van haar moeder. Wat haar moeder opviel, was dat Tony V de prille tiener bijna obsessieel trachtte te surveilleren. Hij verbood haar een vriendje te hebben en stond erop haar bijna dagelijks zelf van school te gaan afhalen. Vreemd, voor iemand die zelf dag-in dag uit zijn penis achterna loopt, vond de maitresse. Nu pas stelt ze zich vragen bij een aantal gebeurtenissen van toen. 'We hebben toen een duidelijke grens getrokken. Tony heeft die nog een paar keer trachten te overschrijden, maar er is daarna niets meer gebeurd.'

Dat Tony overal in België belangrijk volk kende, staat voor Odette wel als een paal boven water. In Luik was de vader van een plaatselijk substituuat zijn vaste fuifgezel. In Gent was hij een graag geziene gast in stripteasebars, waar hij

in het begin van de jaren tachtig reclamefilmpjes regisseerde. Hij was, zegt de maitresse, nauw bevriend met de vader van Véronique D. en een zakenfamilie die door X1 in verband werd gebracht met verschillende kindermoorden. 'In dat milieu was elke gelegenheid goed voor een feest. Het waren receptiebeesten. Tony had daar veel vrienden. Hoewel hij toch maar een vertegenwoordiger was, en niet meer dan dat, viel het mij op hoe goed ze hem allemaal kenden. Ik herinner mij ook een café in Gent waar hij geregeld afsprak met een of andere rijkswachtcommandant.' Ook in het Antwerpse had Tony een metgezel in politiekringen: de Schotense rijkswachter B.V.H. Tony V was dol op paarden en was kind aan huis in maneges te Grobbendonk, Knokke, Bevekom en Libramont.

De speurders van de antenne-Neufchâteau weten begin 1997 niet zo ontzaglijk veel over de vermeende spilfiguur in hun onderzoek. Ze stellen wel vast dat hij nog steeds in contact staat met de ouders van X1. Kort nadat zij op 16 november 1996 tijdens een gesprek met haar moeder heeft gezegd dat ze ertoe wou helpen bijdragen dat geen enkel kind ooit nog dezelfde lotsbestemming zou kennen als Julie en Melissa, heeft die Tony V gebeld.*2 Zes maanden later, op 28 mei 1997 om 19.50 uur, registreert de BOB een telefoontje in omgekeerde richting. Het gesprek duurt iets minder dan negentien minuten.*3

Eind 1996 heeft X1 al een tiental namen genoemd van vrouwen die mogelijk iets van haar jeugd kunnen bevestigen. In de eerste weken van het nieuwe jaar begint de antenne-Neufchâteau deze vrouwen een voor een te contacteren. Vrij snel blijkt dat de slechtst mogelijke methode er hierbij in bestaat om met de deur in huis te vallen en op barse toon mede te delen dat het de zaak-Dutroux is die hen tot hier heeft gebracht. De eerste die wordt gecontacteerd, is Sandra D. - door X1 genoemd als een van de aanwezigen bij de moord op Véronique D. Sandra D. weigert elk contact. Ze kan zich niets herinneren van problemen in haar jeugd *whatsoever*.

Een al even afwijzende reactie krijgt de BOB op 9 januari aanvankelijk ook van Nora De Boodt.*4 Zij is een vroegere vriendin van X1 die meermaals zou zijn

verkracht door Tony V en door diens vrienden toen ze samen op vakantie gingen in Knokke. Getuige X4 heeft Nora bovendien midden december uit een setje foto's gehaald. Zij vertelde erbij dat Nora vaak werd gebruikt voor pornografische foto- en filmopnamen.*5 Nora lijkt zich aanvankelijk weinig van die aard te herinneren. Ze blijft herhalen dat ze niet inziet wat ze te vertellen zou kunnen hebben. Ze was van haar tiende tot haar veertiende inderdaad de beste vriendin van X1, zegt ze. X1 woonde toen al in Gent, en tijdens de vakanties mocht Nora wel eens mee naar de villa van de grootmoeder. Wat ze zich daarover nog zegt te herinneren, stemt hooguit voor een fractie overeen met het relaas van X1. 'Het was ten strengste verboden om naar de eerste verdieping van het huis te gaan. Die grootmoeder was heel streng.' X1, wist ze nog, had haar in die tijd verteld dat ze verliefd was op Tony. 'Ook die moeder was verliefd op die man.'

Wanneer de speurders haar pro forma nog wat vragen stellen over haar eigen jeugd, heeft Nora het stilletjes over haar vader die haar een paar keer heeft 'aangeraakt' toen ze veertien was. Maar verder geen problemen. Net voor de speurders haar willen bedanken voor de tijd, stort Nora in. Tussen de tranen door horen ze haar iets zeggen over haar vader en over 'dingen waarover ik niet kan praten'.*6 Wanneer de speurders een tweede keer gaan aankloppen bij Nora, herhaalt zich het scenario. De vrouw heeft op twee dagen tijd een lichte metamorfose ondergaan. Ze heeft diepe wallen onder haar ogen en maakt een bijna doodse indruk. Ze herhaalt dat ze echt niet begrijpt waar de BOB haar tijd aan verdoet. Er was heus niets mis, daar in Knokke. Aan het einde van het gesprek krijgt Nora stuip trekkingen en murmelt ze iets over 'monsters' die haar in haar dromen achtervolgen.*7

Tijdens haar derde verhoor geeft Nora te kennen dat ze wil meewerken, maar dan enkel als anonieme getuige. Ook zij krijgt haar code: X7. Meewerken blijkt bij haar een relatief begrip. Ze praat over van alles en nog wat, maar zelden over haar jeugd vriendin. Waar ze de kans ziet, fietst ze een eind om dat heikele onderwerp heen en beschrijft ze haar eigen jeugd. Haar zus zit al zeven jaar in de psychiatrie en wordt hysterisch van zodra iemand haar probeert aan te raken. 'Er moeten heel erge dingen gebeurd zijn.' Haar vader had een fotolab en daar mochten ze als kind nooit binnen. 'Ik weet dat er met mij iets gebeurd is, maar ik weet niet wat. Ik durf niet in de spiegel te kijken en haat het wanneer ik gefilmd of gefotografeerd word. Ik heb vaak depressies. Dan vlucht ik altijd weg in een kamer (...). Tijdens deze verhoren heb ik voortdurend de neiging om te wenen, maar ik weet niet waarom'.*8

De speurders proberen het begin maart nog eens, maar hoe langer het duurt, hoe minder X7 over X1 praat en hoe meer over haar zus, haar vader en haar nachtmerries. Haar vader had de gewoonte om haar zus met sigarettenpeuken te verminken, weet ze nog.*9 Tijdens een laatste verhoor komt X7 er uiteindelijk toch toe om wat over X1 en Tony V te vertellen, maar meer dan een simpele bevestiging van het feit dat ze een seksuele relatie hadden levert dat niet op.*10 'Er was iets met die vrouw, dat stond vast', zegt een speurder. 'Ze was een oester die voor ons onderzoek waarschijnlijk een parel bevatte. We kregen helaas niet de tijd om

de oester open te maken.' Wanneer ze later wordt verhoord door de BOB van Gent, klapt Nora De Boodt helemaal dicht. Ze vertrouwt deze speurders voor geen cent en wil slechts praten nadat men haar duidelijkheid verschaft over geruchten als zouden er pornografische video-opnamen van haar zijn terugvonden. Ze vraagt uitleg. A1 was het maar om voor mezelf de dingen op een rijtje te kunnen zetten. Ik heb het gevoel dat men mij aan het lijntje houdt.*11

Heel wat X1-sceptici achten het aannemelijk dat Regina Louf ergens tussen haar twaalfde en haar vijftiende in contact is gekomen met Tony V en dat al haar verhalen terug te voeren zijn op de seksspelletjes die hij met haar speelde. Dat zij ook in de periode daarvoor seksueel misbruikt zou zijn, toen ze nog woonde bij haar grootmoeder, lijkt dan erg onwaarschijnlijk. Toch is er één getuige die dit deel van het verhaal bevestigt. X1 heeft haar naam al tijdens het tweede verhoor laten vallen: Conny De Windt*12 uit Knokke. Conny is een jaar ouder dan X1. Zij zou met medeweten van haar ouders zijn misbruikt en in de villa van grootmoeder zijn ingeschakeld als kindhoertje. Ook zij is door getuige X4 op foto herkend. X1 beschreef hoe zijzelf en Conny in Knokke tegen elkaar werden 'uitgespeeld'. Als de een niet bereidwillig genoeg was, dan moest de ander dat bekopen. X1 was niet zeker of Conny zou willen praten en gaf de speurders de raad mee te informeren naar 'kamers 7 en 9'.

Tijdens het eerste contact met de speurders barstte Conny De Windt in tranen uit.*13 Ze begreep meteen waarover dit zou gaan. Nog voor het tot een eerste verhoor kwam, overhandigde ze een stapel geschriften en tekeningen uit haar jeugd en uit de periode waarin ze werd opgenomen in de psychiatrische afdeling van het AZ in Brugge. Haar verhaal komt hierin naar voren in cryptische afbeeldingen van duivels met enorme geslachtsorganen, naakte mannen en vrouwen, scharen en vibrators. Conny De Windt is de eerste getuige die de gruwelijke krachtlijnen van het verhaal van X1 zal bevestigen. Ze vertelt hoe haar het beeld is bijgebleven van de grootmoeder die X1 met een revolver bedreigde omdat die geweigerd had te voldoen aan de wensen van een klant. Conny moest naar eigen zeggen ook zelf klanten 'ontvangen'. Geconfronteerd met enkele foto's van huizen in Knokke wijst ze de villa van de grootmoeder van X1 aan als een van de adressen waar dat gebeurde. Eén feit herinnert ze zich heel levendig. In de villa werd ze op een bed gegooid door een man die haar verplichtte hem te pijpen. 'Ik weet niet meer wie het mij heeft geleerd, maar ik wist hoe ik mannen met de mond moest bevredigen. Ik ben daar ook anaal verkracht. Ik verbeet de pijn in de gordijnen.*15

De vrouw wordt in totaal vier keer verhoord. Druppelsgewijs komt het verhaal naar boven, worden de details scherper en vallen haar remmen om te praten weg. 'Het gebeurde altijd in een van twee welbepaalde kamers in het hotel van die grootmoeder, altijd dezelfde', vertelt ze op 25 februari 1997. 'Vooraf werd mij gezegd in welke kamer ik moest zijn.' Van de daders herinnert Conny De Windt zich één naam: Monsieur. Het is een van de bijnamen die X1 tijdens haar allereerste verhoor noemde. Andere namen kan ze zich niet herinneren. 'De klanten

werden ons ook niet voorgesteld', zegt ze. 'Ik weet dat ze Nederlands spraken, en dat ze ons gewoon behandelden als hoertjes.'

De grootmoeder van X1 waakte er volgens Conny over dat de meisjes aan de klanten gehoorzaamden. Als ze dat niet deden, sloeg ze met een ijzeren liniaal op hun vingers. Afhankelijk van de wensen van de klanten, werd ze door X1 of door haar grootmoeder aan een bed vastgebonden. Zelf moest ze X1 ook soms vastbinden. Vaak werd van hen verlangd dat ze samen vrijden voor de ogen van een zich masturberende klant. Wanneer het allemaal gebeurde, weet Conny De Windt niet zo goed meer. Ze leert de ergste feiten aan het vierde leerjaar, toen ze negen à tien jaar oud was.*16

De getuigenis van Conny De Windt zet begin 1997 een zware steunpilaar onder het X1-dossier. Hoewel haar relaas weinig toevoegt aan wat X1 zelf al vertelde, maakt ze duidelijk dat, mits enig geduld, zelfs de meest onwaarschijnlijke delen van dit verhaal wel degelijk te verifiëren zijn. Op 20 mei komt er echter een abrupt einde aan de verhoren van Conny. In een telefoontje aan de BOB meldt ze dat ze niet langer wil meewerken. De spanningen binnen haar gezin zijn onhoudbaar geworden. Haar man wist eigenlijk niet alles. Tijdens het Pinksterweekeinde heeft ze eens goed met hem gepraat. Het gevolg was dat hij in een bui van razernij in zijn wagen is gesprongen en naar haar vader is gereden om die voor verrot te schelden. Conny's vader geeft bij die gelegenheid toe dat hij haar 'een paar keer' naar villa's in Knokke heeft gebracht, maar zegt dat hij geen idee had wat daar gebeurde... Na enige discussie heeft hij het over 'oude histories' die het oprakelen niet waard zijn en dat zijn dochter misschien beter opnieuw geïnterneerd kan worden. Dat is ook het resultaat. Daags na de ruzie neemt Conny De Windt een hoge dosis medicijnen. Ze heeft de voorbije jaren al vier zelfmoordpogingen achter de rug, zo blijkt later. Verdere pogingen om met Conny te praten worden niet meer ondernomen. Wanneer hij wordt verhoord, laat haar vader de speurders luidruchtig weten dat 'het allemaal de schuld is van de groene lijn van Connerotte.' En een week later wordt Conny in een psychiatrische instelling opgenomen.*17

Het is merkwaardig hoe magistraten en politiemensen begin 1998 met een uitgestreken gezicht aan de goegemeente komen vertellen dat ze ondanks anderhalf jaar onderzoek 'niemand' hebben gevonden die de verklaringen van X1 wil bevestigen. Over Nora De Boodt en Conny De Windt bestaan honderden pagina's processen-verbaal. Eén keer gebeurt het ook dat een vermeende dader van feiten zoals beschreven door de X-getuigen zichzelf gaat aangeven bij de politie. Dat gebeurt in december 1996.

In een Brussels restaurant heeft een gewezen schatbewaarder van de hoofdstedelijke PSC-jongeren plots de controle over zichzelf verloren. Mogelijk beïnvloed door de ruchtbaarheid die de pers gegeven heeft aan de huiszoeking bij Abrasax, doet hij aan zijn tafelgenote een verward verhaal over satanisch geladen rituelen waar hij tien jaar geleden door een advocaat en een notaris naartoe is geleid onder het voorwendsel 'opgenomen te worden in de hogere kringen'.

Hierbij zijn kinderen omgebracht, beweert de man. Zijn disgenote brengt de politie van Sint-Lambrechts-Woluwe op de hoogte van het gesprek en enkele weken later zoekt een politieagent contact met de man. Hij heeft als een riet, beweert dat 'ze' hem zullen weten te vinden en stemt slechts in met een verhoor indien hij niets moet ondertekenen.*18 Nog een week later doet hij zijn verhaal en vallen opnieuw de namen die de speurders van de antenne-Neufchâteau inmiddels al zo vertrouwd klinken. Het gaat onder meer om de hoofdverdachte in-het dossier **96/111** en om een van de mannen die later door X1 wordt aangewezen als betrokken bij de moord op Katrien De Cuyper.*19 Een erg gezonde indruk laat de man niet na. Zijn relaas over tienermeisjes die met messen werden afgeslacht en bloed dat door de aanwezigheid werd gedronken, gaat gepaard met verregaande paranoia. Hij heeft het over een leven vol dreigementen, intimidaties, een 'door hen' gebroken carrière en zelfmoordplannen. De man, blijkt later, is al eens een ander wild verhaal gaan doen bij de rijkswacht van Woluwe. Hij is knettergek, zegt de eerste wachmeester die hem daar al eens over de vloer heeft gehad.*20 En daar stopt het onderzoek.

Onder de meisjes die volgens haar door Tony werden 'getest' om te zien of ze verhandelbaar waren, noemde X1 Myriam Verstraeten.*21 Haar is weinig overkomen, zegt ze, 'maar ze moet wel veel hebben gezien'. X1 leerde Myriam kennen in **1981**, in het zesde jaar van de lagere school. X1 woonde toen al in Gent. Ze zaten slechts een jaar lang in dezelfde klas, maar bleven vriendinnen. Myriam ging wel eens met X1 mee op vakantie in Knokke. Volgens X1 heeft Tony V een paar keer getracht haar in seksspelletjes te betrekken, maar is dat nooit gelukt. In een van haar faxen schrijft X1 dat Myriam in Knokke wel getuige moet zijn geweest van de brutaliteiten van haar grootmoeder en het seksueel misbruik door Tony.*22 Wanneer de antenne-Neufchâteau Myriam Verstraeten weet'op te sporen, blijkt die zich niet zo veel van die aard te herinneren. In Knokke heeft ze niets abnormaals opgemerkt, zegt ze. Het was daar gezellig, die grootmoeder was een schat van een vrouw en bij X1 heeft ze nooit iets gemerkt van zwangerschappen of verwondingen. Myriam hangt voorts een weinig flatterend beeld op van X1. 'Ze stond altijd alleen op de speelplaats, waste zich te weinig en kwam soms uren te laat. Ze had een moeilijk karakter.'

Myriam kwam elke woensdag op bezoek in het hondensalon van moeder X1. Ze trok grote ogen. Ze herinnert zich de poetsvrouw die met iedereen die er over de drempel kwam naar bed wou. 'Er waren seksuele contacten tussen X1, die Tony, de moeder van X1 en de poetsvrouw', weet ze nog. Tony V had haar een keer met een onmogelijke smoes weggestuurd toen ze op een ongelegen moment kwam aanbellen. 'Soms had ik het gevoel dat mijn aanwezigheid daar hinderlijk was.*23 Voor de speurders blijft het koffiedik kijken in hoeverre de vrouw bepaalde zaken verzwijgt, dan wel een eerlijk relaas doet. Ze hebben nu wel een nieuwe potentiële getuige: de schoonmaakster C.V

Voor de speurders die C.V moeten verhoren, wordt het moeilijk om te geloven dat uit dit milieu ooit kindhoertjes zouden zijn voortgekomen die geleverd

werden aan toppolitici en zakenlui. Het verhaal lijkt zich integendeel steeds meer te reduceren tot dat van een wat marginale familie waar alles draaide rond seks en [alcohol](#). C.V. is een volkse vrouw uit Gent die zonder problemen vertelt hoe ze op een goede dag met haar hond het salon van moeder X1 binnenstapte en er met open armen ontvangen werd. In die mate zelfs, dat ze er gedurende drie maanden haar toevluchtsoord van kon maken toen ze problemen kreeg met haar eerste man en alleen achterbleef met een kind van achttien maanden. 'Ik werd daar de kuisvrouw', vertelt ze. 'Het was duidelijk die Tony die daar de baas was. Hij kwam er bijna elke dag, en bracht altijd wijn mee. Ik dacht dat hij iets had met de moeder. Met de dochter ging hij wel naar de manege. Ja, en soms ging hij bij haar op de kamer zitten.'*24

C.V. is geboren in **1962**. Ze kan hooguit twintig jaar oud geweest zijn toen ze bij de familie X1 haar loopbaan als schoonmaakster begon. Veel heeft ze er op dat vlak kennelijk ook niet van terecht gebracht, want na Myriam duiken nog andere getuigenissen op die tenminste op dat vlak unaniem klinken: in dat huis was het altijd een smerboel. Wanneer C.V. begin maart voor een tweede keer aan de tand wordt gevoeld, gaat het verhaal steeds meer lijken op **Les Misérables**. C.V. herinnert zich hoe haar ouders scheidden toen ze zeven was, en de zelfmoordpoging van haar moeder, twee jaar later. Op haar zestiende leert ze haar eerste man kennen, en op haar achttiende is ze voor het eerst zwanger. Het is met dat kind, een dochttertje, dat ze in **1982** haar intrek neemt bij de familie X1. In totaal zullen drie verschillende mannen haar vier kinderen schenken. Het leven van C.V. is een onontwarbaar kluwen van geruzie over hoederecht. Al tien jaar lang is ze in therapie bij een psychiater.*25

'Dat moet daar een echt bordeel geweest zijn', schrijft een speurder van de antenne-Neufchâteau als commentaar onder de samenvatting van een fax die X1 op 11 februari **1997** opstuurt om te vertellen over de schoonmaakster. Tijdens haar verhoren heeft ze zelf nooit over C.V. gesproken, omdat ze zich moeilijk kon voorstellen dat haar rol van enig belang kon zijn voor het onderzoek naar kindermoorden. Daar had C.V. ook absoluut niks mee te maken, schrijft X1. Wat haar ergerde, was dat de vrouw zonder meer 'haar' plaats in het gezin leek in te nemen: 'Ze kreeg mijn bed. Haar kind sliep ook in mijn kamer, en ik mocht slapen waar er plaats was. Ik had niets meer van mezelf. Ook Tony werd anders. Hij zag haar best zitten, en dat maakte me niets uit, maar wat me pijn deed was dat hij naar mij niet meer omkeek (...). Vele avonden zaten ze met z'n allen aan tafel: mijn moeder, soms mijn vader, W, Tony, Ad en al wie Tony maar meebracht (...). Meestal moest ik ook nog haar en mijn moeder naar boven sleuren omdat ze te dronken waren om nog op hun benen te staan (...). Het klinkt gek, maar ik was zo beschaamd. Ik schaamde me als hij me nam terwijl C.V erop kon zitten kijken. Ik vond het vervelend dat hij het dochttertje betastte. Ik wilde het niet meer zien, niet op mijn eigen terrein.'*26

Op 22 maart **1997** worden X1 en C.V. in de lokalen van de antenne-Neufchâteau tegenover elkaar gezet. Het resultaat van de confrontatie valt positief uit voor X1. C.V. heeft de neiging die hele periode te vergoelijken. Ze zegt

eerst nadrukkelijk dat ze niks gemerkt heeft van seksuele contacten tussen X1 en Tony V, maar beseft blijkbaar niet dat alles gefilmd wordt. Tijdens een van de pauzes zegt ze dat ze het natuurlijk wel wist - en ze wist ook dat X1 toen pas dertien jaar oud was - maar voegt eraan toe dat ze destijds geen reden zag om daar zwaar aan te tillen. Iedereen scheen het normaal te vinden. 'Ik geloof niet dat zij liegt', zegt C.V halfweg de confrontatie, 'maar ik heb een kruis gemaakt over mijn verleden en ben alles vergeten.' Het was een periode waarin ze veel dronk en het evenwicht een beetje kwijt was, wimpelt ze andere vragen van adjudant Mertens af. Eén uitspraak springt na afloop van de confrontatie in het oog. X1 heeft C.V op zeker ogenblik zo ver gekregen iets te lossen over de reden waarom ze na drie maanden plots halsoverkop de familie-Louf verliet. 'Op zeker dag is mijn dochttertje wenend bij mij gekomen', vertelt ze. 'Twee dagen later hebben we dat huis verlaten (...). Mijn dochttertje heeft gedragsstoornissen gekend na het verblijf bij de ouders van X1, maar ze heeft er nooit willen over praten.*27

Het feit dat het bij C.V ging om een baby van achttien maanden, werpt voor de onderzoekers een nieuw licht op de zaak. De dochter van C.V, begin 1997 al zestien jaar oud, wordt opgespoord en verhoord, en alweer zal dat resulteren in ingewikkelde praat sessies en paniecreacties. Voor de ploeg-De Baets hierop kan doorwerken wordt ze bedankt voor bewezen diensten.

Wanneer de speurders in maart 1997 de in- en uitgaande gesprekken op de telefoonlijn van C.V natrekken, blijkt dat de vrouw in de dagen voor en na haar verhoren regelmatig communiceert met X1's jeugdvriendin Myriam Verstraeten en met onderlinge kennissen. Op één dag krijgt C.V 38 telefoontjes van verschillende familieleden en kennissen die diezelfde dag ook contact opnemen met Myriam. Dit zou er kunnen op wijzen dat de twee vrouwen hun versies op elkaar willen afstemmen.*28

Wat de jeugdvriendinnen van X1 vast niet kunnen vermoeden, is dat hun verklaringen begin 1997 mee aanleiding geven tot een primeur in de geschiedenis van het Belgische justitiewezen. Over de op til zijnde 'doorbraak in de zaak-Dutroux, is al zoveel gefluisterd, dat de onderzoeksleiders er een soort lakmoesproef voor politie en justitie van gemaakt hebben. Nooit eerder zal een onderzoek zo perfect mogen verlopen als dit, zo heet het. Na overleg met het college van procureurs-generaal (PG's) hebben de nationale magistraten André Vandoren en Patrick Duinslaeger begin 1997 de opdracht gekregen om eens per maand alle betrokken magistraten uit de verschillende gerechtelijke arrondissementen rond de tafel te brengen. Ook al gaan deze vergaderingen - vijf in totaal - in principe over alle mogelijke uitlopers van de zaak-Dutroux, toch blijft X1 steevast de agenda beheersen.*29 De belangstelling is groot voor deze onder de geheime codenaam 'Obelix' gehouden bijeenkomsten. Er zijn telkens zo'n dertig mensen aanwezig. Het gaat onder meer om Duinslaeger en Vandoren zelf, de procureurs Michel Bourlet (Neufchâteau), Benoît Dejemppe (Brussel) en Jean Soenen (Gent), de substituuten Nicole De Rouck (Gent) en Paule Somers (Brussel), de onderzoeksrechters Michel Jordens (Antwerpen), Jacques Langlois (Neufchâteau)

en Jean-Claude Van Espen (Brussel), een aantal rijkswacht officieren - onder meer van het CBO - de leiders van de speurdersteams van BOB en GPP en criminele analisten. Al deze mensen koesteren hun kennis over X1 en haar verklaringen als een staatsgeheim.

In aanloop naar de tweede vergadering, op 7 maart 1997, hebben de speurders van de antenne-Neufchâteau 's ochtends geluisterd naar een uiteenzetting van de aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) verbonden psychiater Paul Igodt. De man is op dat ogenblik nog maar net bij het onderzoek betrokken en kan nog niet veel zeggen over de waarde die de getuigenis van X1 in zijn ogen heeft. Glad ijs is het verhoren van een persoon met dissociatieve stoornissen zeker, waarschuwt hij. Dit soort slachtoffers betrekken in een gerechtelijk onderzoek is voor België totaal nieuw. Ze vergen een heel specifieke benadering. De Baets krijgt niettemin te horen dat hij het er, al improviserend, nog niet eens zo slecht vanaf heeft gebracht. Voelen De Baets en zijn collega's de voormiddag aan als erg interessant, dan is dat 's namiddags iets minder het geval wanneer ze geconfronteerd worden met de magistraten die verondersteld worden vroeg of laat iets te doen met dit dossier. Voor de speurders is het alsof ze per teletijdmachine worden teruggeschoten naar het tijdperk van voor augustus 1996. De Luikse procureur-generaal Anne Thily, die de eerste vergadering voorzat en de tweede hoort te leiden, heeft haar kat gestuurd. De vorige keer stak ze haar desinteresse niet onder stoelen of banken. Ze sprak amper een woord, maar kreeg toen wel de opdracht het 'contactpunt' te worden tussen Obelix en het college van procureurs-generaal. De Gentse procureur Soenen loopt evenmin over van enthousiasme. Hij laat zich vergezellen door substituut De Rouck die voor al wat ze doet en zegt toestemming lijkt te moeten vragen aan hem. Van Soenen is het niet helemaal duidelijk of hij de hem toegestuurde stukken over het dossier Dellaert heeft gelezen.

Adjudant Mertens heeft een poging ondernomen om dit gezapige gezelschap wakker te schudden. Hij heeft die middag een video meegebracht en laat iedereen, bijna onaangekondigd, kijken naar een van de tapes van Jean-Paul Raemaekers. 'Toen is het héél stil geworden', zegt een van de aanwezigen later. 'Er kwam daarna een crimineel analyst van het CBO nog een of andere uiteenzetting geven, maar niemand luisterde. De meesten zaten lijkbleek voor zich uit te staren. Even leek het alsof de magistraten eindelijk beseften waar ze mee bezig waren, maar dat bleek achteraf ijdele hoop.'

Onderzoeksrechter Van Espen brengt die dag verslag uit over de stand van zaken in het dossier-Van Hees. Het is voor alle aanwezigen duidelijk dat dit onderzoek het verst gevorderd is. Tijdens de vergadering wordt afgesproken dat de parketten van Gent en Antwerpen voorlopig niets zullen ondernemen, in afwachting van de verdere evolutie in Brussel. In het relaas dat X1 over de moord op 'Kristien' deed, duikt geen enkele politicus, magistraat of andere vooraanstaande op - wat heel wat speurders doet besluiten dat het om 'het makkelijkste dossier' gaat. Wat het makkelijkst lijkt, komt eerst. Van Espen krijgt die dag zonder meer een sleutelrol toebedeeld.

Tijdens de derde coördinatievergadering wordt uitgebreid gepalaverd over de foto's die X1 onder de neus kreeg geduwd.*30 Is dat eigenlijk geen inbreuk op de privacy van deze mensen? Kan men wel foto's van onschendbaarheid genietende ministers of parlementsleden tonen zonder eerst het Hof van Cassatie te hebben geconsulteerd? Men komt er die dag niet uit. De kwestie wordt uitgesteld tot een volgende vergadering, waar ze opnieuw zal worden uitgesteld. Het is de bedoeling dat dit soort kwesties via Thily wordt voorgelegd aan het college van PG's. Maar Thily komt niet meer opdagen. Ze laat zich vervangen door advocaat-generaal Alain Czaplicki. Die neemt rustig akte van de te signaleren zaken en daar wordt dan niks meer van gehoord. Tijdens de tweede vergadering heeft Bourlet de aandacht gevestigd op de 'bekenntnissen' die X1 in een fax aflegde over de moord op het Brasschaatse meisje Katrien De Cuyper. Bourlet is zelf van oordeel dat de gedwongen prostitutie waar X1 het slachtoffer van werd, kan worden aangezien als een 'voortdurend misdrijf'. In die optiek bestaat er geen juridisch verschil tussen een minderjarige en een meerderjarige X1 en blijft het dus mogelijk haar verder te verhoren als getuige. Aangezien niemand kan voorspellen wat de verhoren nog meer aan verrassingen zullen opleveren, vraagt Bourlet dat het college van PG's advies verstrekt of richtlijnen uitvaardigt. Moet X1 gearresteerd worden? Moet er voor haar een soort spijtoptantenstatuut worden uitgewerkt? Czaplicki noteert. Bourlet wacht nog steeds.

Wanneer de krant *Het Laatste Nieuws* een jaar later uitpakt met het bericht dat Regina Louf de moord op Katrien De Cuyper heeft 'bekend', geeft dit bij de publieke opinie vrij snel aanleiding tot een collectief gek verklaren van de getuige.*31 Claude Eerdekens (PS), lid van de commissie-Verwilghen, gaat zover om zich tijdens een tv-debat hardop af te vragen waarom ze niet in de gevangenis zit. Juristen doen hun zeg en hebben het over een ontspoord en slecht georganiseerd onderzoek. Geen van de mensen die een jaar eerder aan de Obelix-vergadering deelnamen laat iets van zich horen. Blijkens de verslagen gaat de aandacht van 's lands topmagistraten in de maand maart 1997 naar een totaal ander onderwerp: wie zal optreden als perswoordvoerder?

De krant *De Standaard* zal begin 1998, middenin de X1-controverse, de vraag stellen waarom men de ouders van X1 nooit aan de tand is gaan voelen en ook pooier T nooit is verhoord. Ook deze kwestie komt tijdens de vergaderingen ter sprake, namelijk op 22 mei 1997. Connerotte heeft X1 anonimiteit beloofd en die verbintenis kan niet zomaar herroepen worden, tenzij op initiatief van X1 zelf. Al wat de speurders kunnen doen, is discreet onderzoek verrichten rond enkele jeugd vriendinnen - wat ze dus ook doen. Omtrent het toetsen van de verklaringen van X1 aan de versies van de door haar meest geciteerde ouders, lezen we in het verslag van de vergadering: 'Probleem van confrontatie met T, Nihoul en Bouty is essentieel, maar voorbarig.*32 De magistraten en politiemensen beslissen niets en hervatten de discussie over wie zal optreden als perswoordvoerder. Onder de rubriek 'problemen' vermeldt het verslag van de vergadering dan: *Album-photos + relations avec la presse. toujours pas de réponse!**33

Als er al ooit echt sprake geweest is van een vastberaden sfeer, dan blijft daartij

dens de vergadering van 22 mei 1997 niks meer van over. Binnen de antenne-Neufchâteau staan op dat ogenblik twee clans van speurders met getrokken messen tegenover elkaar. Commandant Duterme en *enquêteur principal* De Baets spreken niet meer met elkaar. Alle op de Obelix-vergaderingen aanwezige magistraten weten dat. Ze scharrelen even in hun documenten, zetten hun brillen recht op hun neuzen en doen verder niets. Er wordt nog een zesde vergadering gepland voor 26 juni 1997, maar die zal nooit doorgaan.

Kort voor Kerstmis 1996 gaan op verschillende krantenredacties geruchten over een grote spectaculaire actie: een reeks huiszoeken waarover wordt verteld dat het parket in Neufchâteau een touringcar heeft gehuurd om er een hele horde VIP's mee over te brengen naar de gevangenis. Het is misschien wel het meest sappige van alle X1-verhalen, maar er klopt weinig of niets van. In november 1996 is BOB'er Michel Clippe belast met het opstellen van een 'operatieorder'. Binnen de BOB is dat een normaal procédé bij alle grote onderzoeken die eventueel tot acties op het terrein kunnen leiden. In de operatieorder worden alle gegevens opgeslagen die nodig kunnen zijn bij het opstellen van huiszoekingsmandaten. Zonder een dergelijk mandaat - af te leveren door een onderzoeksrechter - kan er geen huiszoeking verricht worden. Jacques Langlois heeft zelfs nooit hoeven overwegen om een dergelijk mandaat uit te schrijven. De enige die daar rond Kerstmis wel wat voor voelde, was Michel Bourlet. Van invallen bij deze of gene ex-minister of zakenman was echter geen sprake. Zijn voorstel bestond erin binnen te vallen bij mensen die X1 in haar jeugd hadden gekend. In zijn optiek speelde de tijd in het nadeel. België is een land van roddelaars. Het zou niet lang duren voor alle betrokkenen hun voorzorgen zouden nemen.

'Het grote probleem, eind december '96, was dat enkele journalisten lucht gekregen hadden van het bestaan van de X'en', zegt een speurder. 'Bourlet vond het toen beter meteen in actie te schieten. Hij heeft zich toen tegenover een journalist, bij wijze van boutade, iets laten ontvallen over een touringcar vol hooggeplaatsten. Wie Bourlet een beetje kent, kent ook zijn humor. De weinige journalisten die op de hoogte waren, hebben dat blijkbaar zeer ernstig opgevat. Zo is het verhaal een eigen leven gaan leiden.'

Op een gegeven moment circuleert er een concrete datum waarop de golf van huiszoeken zou plaatsvinden: 23 december 1996. Journalisten vertellen elkaar dat ze in Neufchâteau een bus gezien hebben en dat er op de luchthaven van Zaventem een lijst klaarligt van prominente Belgen die het land niet meer uitmogen. Maar wat is er op 23 december echt aan de hand? Niets. De operatieorder van Clippe telt dan welgeteld dertien doelwitten. Het gaat om jeugd vriendinnen van X1, familieleden, Tony V, de woning van X1 zelf... Op de lijst staat één min of meer bekende naam: die van advocaat E. Zelfs Annie Bouty is nog niet opgenomen in de operatieorder. 'Iedereen wilde toen een interventie', blik De Baets terug. 'Er moest een grote interventie komen. Iedereen was het daarover eens: de rijkswachttop, de magistratuur... Ik heb mij daar toen tegen verzet omdat ik vond dat we meer bewijzen moesten hebben. Ik heb 26 jaar ervaring in

gerechtelijke onderzoeken. In al mijn dossiers waren er altijd lange vooronderzoeken. Met een huiszoeking begeef je je op het terrein, treed je met je onderzoek in de openbaarheid en worden er onvermijdelijk mensen in opspraak gebracht. Voor je iemand in opspraak brengt, moet je zeker zijn, vind ik. Een huiszoeking is in feite de laatste stap, een formaliteit waarbij je de laatste bewijzen vergaart voor wat inmiddels al voor 99 procent zeker is. Dat wilde ik ook toen: méér verifiëren, méér observeren... Iedereen weet dat je met Regina Louf niet voor een assisenhof kan verschijnen. Ik ging er vanuit dat we haar gedurende een jaar of twee, drie zouden blijven verhoren, tegelijk parallel verificaties verrichten en dan pas naar buiten komen. Blijkbaar waren sommigen erg gehaast.'

Volgens ex-speurders van de antenne-Neufchâteau komt het eind december 1996 tot hoogoplopend geruzie tussen Bourlet en De Baets. 'Dat is ook zo', zegt de adjudant. 'Hij wou actie. Hij zei me voortdurend: "Maar verdorie, De Baets, bij Dutroux hadden wij veel minder in handen, toch deden wij huiszoekingen." Ik trachtte hem duidelijk te maken dat dat niet zo was. Zij hadden toen een deel van een nummerplaat, er was een kind ontvoerd. Wij werkten met een slachtoffer waar we nog veel te weinig over wisten.'³⁴

En toch, zeggen ex-collega's van De Baets, had Bourlet het bij het rechte eind. 'Het XI-dossier was eind 1996 nog niet gedecentraliseerd', merkt een speurder op. 'Neufchâteau deed nog wat het wou. Het was de laatste kans om van de door de zaak-Dutroux ontstane goodwill te profiteren. Onze oversten smekten ons om iets zichtbaars te doen. Al wie deel uitmaakte van de antenne herinnert zich hoe kolonel Berkmoes van het CBO eind 1996 op bezoek kwam en woordelijk zei: "Jullie zijn de redders van de rijkswacht." Ons korps lag in die dagen in het parlement zwaar onder vuur. Men heeft al het krediet verspild met de zaak-Abrasax en die belachelijke graafwerken in Jumet.'³⁵

Halfweg februari telt de operatieorder al 43 doelwitten. Nog steeds vindt De Baets het te vroeg en Bourlet te laat. 'Toen is hét tijt beginnen keren', weet De Baets nog. 'Commandant Duterme informeerde naar de operatieorder, we legden hem de stand van zaken uit. Hij zei dat vijf of zes huiszoekingen wel zouden volstaan.'

Op 20 maart 1997 vindt de 'grote actie' dan toch plaats, maar geen enkele journalist is op de hoogte. In plaats van 43 adressen wordt er één bezocht: de Morekstraat 169 in Gent. Het is de huurwoning van Regina Louf en haar man.³⁶

Die dag verricht een ploeg BOB'ers, aangevoerd door eerste wachtmeester Luc Vergnon, in opdracht van Van Espen een huiszoeking bij X1.³⁷ Er wordt beslag gelegd op een videocassette over MPS, een knipsel uit het weekblad Knack, een Atoma-schriftje met persoonlijke notities, kopies van alle faxen die X1 naar De Baets stuurde, vier albums met familiefoto's en een map met notities over haar persoonlijkheden.³⁸ Regina Louf is verbijsterd en scheldt de speurders voor verrot: 'Ik hoop dat jullie de volgende keer bij de ouders binnenvallen!' Later toont ze begrip, zeker wanneer ze verneemt dat men eigenlijk op zoek was naar krantenknipsels waaruit ze haar kennis over de moord op Christine Van Hees zou kunnen hebben geput. Die worden niet gevonden.

Drie dagen na de huiszoeking gaat ze zelf enkele stukken overhandigen die de speurders over het hoofd hebben gezien. Tussen de boeken die ze dan meebrengt - 'misschien wel interessant voor jullie onderzoek' - zit een rood schriftje dat ze vanaf 1989 heeft gebruikt als dagboek.³⁹ Ze vond het in een sinds een vorige verhuizing nooit geopende kartonnen doos in een stofferige kamer. Opperwachtmeester Danny De Pauw, die de kamer moest doorzoeken, heeft een allergische aandoening, is maar heel even binnen gebleven en heeft het schriftje niet opgemerkt. Later blijkt dat het schriftje uitpuilt van voor het onderzoek erg belangrijke informatie.

Een van de zeldzame besluiten die op 25 april 1997 tijdens een van de Obelixvergaderingen worden genomen, is het aantrekken van een college van vijf experts die psychiatrisch onderzoek zullen verrichten rond X1. Het initiatief daartoe is maanden eerder al genomen door adjudant De Baets, maar sinds magistraten uit alle hoeken van het land zich met de zaak bemoeien, gaat het allemaal wat trager.⁴⁰ De vijf leden hebben elk hun specialisatie en worden geacht samen, en elk vanuit hun eigen professionele invalshoek, tot een evaluatie te komen van X1 en haar getuigenis. Het college zal worden geleid door de Leuvense neuropsychiater professor Paul Igodt (KUL) en zal voorts bestaan uit zijn collega's Peter Adriaenssens (KUL) en Herman Vertommen (KUL), de aan de psychiatrische kliniek in Kortenberg verbonden dokter Johan Vanderlinden en psychiater Rudy Verelst (KUL). Kinderpsychiater Peter Adriaenssens krijgt vanwege zijn specialisatie de bijzondere taak de kinderen van X1 te onderzoeken, maar zal daar nooit toe komen.

Het college krijgt de opdracht het geheugen van X1 te onderzoeken en na te gaan of er tijdens de verhoren sprake is geweest van suggestiviteit bij de speurders.⁴¹ Het feit dat dat met zoveel woorden in de opdracht van onderzoeksrechter Van Espen staat, maakt duidelijk dat die eind april al gebriefd is over de 'herlezingen' die door toedoen van commandant Duterme in het geheim zijn gestart. Tot op dat ogenblik heeft niemand iets aan te merken gehad op het verloop van de verhoren, en worden die integendeel her en der aangeprezen als 'exemplarisch'. De enigen die daar anders over denken, zijn Duterme en enkele van zijn getrouwen.

'Ik voelde duidelijk aan dat de psychiaters zelf snel inzagen dat hun werk er al niet meer toe deed', zegt Regina Louf. 'Het begin ervan viel ongeveer samen met het wegsturen van De Baets. In totaal heb ik daar meer dan dertig uren

gespendeerd aan gesprekken en psychologische proeven. Soms waren het echt van die kinderachtige tests, maar die mensen trachtten eerlijk hun werk te doen. Ze zaten tussen twee vuren, denk ik. Ze hadden contact met de speurders en die zullen hen vast wel verteld hebben dat ik knettergek was. Wanneer ze met mij spraken, hing er altijd zo'n sfeertje van: jamaar, wij vinden u oké, maar men zegt ons dat... Tijdens een laatste gesprek adviseerde Vertommen me niet in te gaan op voorstellen - als die er zouden komen - om me te laten verhoren onder hypnose. Hij gaf me de raad aan mijn gezin te denken en me erbij neer te leggen dat ze met mijn getuigenis weinig zouden aanvragen.'⁴²

Wanneer je raad vraagt aan wetenschappers, krijg je zelden zwart of wit, en meestal grijs met veel wisselende tinten. Dat is ook zo met het acht pagina's tellende rapport dat professor Igodt op 8 oktober 1997 naar Van Espen stuurt. Daarin wordt erop gewezen - zoals X1 van de eerste dag af zelf al deed - dat men hier te maken heeft met iemand die aan een dissociatieve identiteitsstoornis lijdt. Igodt spreekt op zeker ogenblik zelfs van een 'borderline persoonlijkheidsstoornis'. Maar, voegt hij er aan toe: 'Dankzij jarenlange therapie is betrokkene er wel in geslaagd (...) een zekere geïntegreerde wijze van functioneren te bewerkstelligen, en werken de verschillende personen (alters) in haar, waarvan ze er een aantal kan noemen, vrij goed samen en weet betrokkene op een vrij goede manier controle uit te oefenen op elk van deze persoonsdelen; zodanig dat er slechts in beperkte mate en in uitzonderlijke mate van controleverlies sprake is. Een situatie die ook tijdens het klinisch psychiatrisch anamnistisch onderzoek op te merken viel. Buiten een wat ongecontroleerd lachen, meer bepaald wanneer het om het meest gruwelijk seksueel misbruik ging, kan patiënte zich vrij goed onder controle houden en vielen geen dissociatieve veranderingen op te merken. Zoals reeds vermeld valt dit hoogst waarschijnlijk in belangrijke mate toe te schrijven aan de vrij lange periode dat betrokkene reeds in psychotherapie is.'

Omtrent de vraag hoe dit komt, pleit Igodt nadrukkelijk in het voordeel van X1: 'Het klinisch psychiatrisch anamnistisch onderzoek bevestigt wel het vermoeden van massief seksueel misbruik in betrokkenes voorgeschiedenis. Op de vraag of dit misbruik zich heeft voorgedaan en effectief qua intensiteit belangrijk is geweest, lijkt bevestigend te moeten worden [g]eantwoord. Dit massaal misbruik lijkt ook de belangrijkste etiologische factor voor de aanwezige psychiatrische ziektebeelden te zijn, hetgeen conform is aan de overvloedige onderzoeksresultaten hieromtrent.'

Hoe krakkemikkig geschreven ook, kan het rapport-Igodt wellicht worden aanzien als een van de zeldzame objectieve onderzoekselementen die na de zomer van 1997 nog aan het dossier worden toegevoegd. Hij wijst op de gevaren voor 'contaminatie' van het geheugen van X1 - 'zonder dat er bij haar sprake is van intentioneel liegen' - door haar therapie, haar belangstelling voor haar eigen situatie en haar duidelijke motivatie om te strijden tegen seksueel kindermisbruik. Igodt legt uit dat de credibiliteit van wat iemand zich over zijn of haar jeugd herinnert, gemeten kan worden aan de manier waarop het wordt verteld. Neemt het relaas de vorm aan van een 'gestroomlijnd verhaal' met een afwezigheid van twijfels, dan is de kans groot dat het verhaal verzonnen of 'gereconstrueerd' is. Hoe warriger de getuigenis klinkt, hoe authentiek, zo is zijn stelling. Want getuigen over iets wat je als kind hebt beleefd, moet bijna klinken alsof het verteld wordt door een kind. Vervolgens zegt Igodt dat X1 haar verhaal als 'een vrij goed gestroomlijnd verhaal brengt'. Het is zeer de vraag waarop de professor zich buiten zijn eigen gesprekken met X1 baseert om die vaststelling te doen. Wie er de teksten van de verhoren van X1 op naleest, zal niet direct geneigd zijn om ze als 'gestroomlijnd' te omschrijven. Igodt bekeek enkele videobanden van verhoren en gaf later toe dat er een evolutie zichtbaar was in de manier waarop X1 over haar verleden sprak.

Halfweg zijn rapport laat Igodt ook uitschijnen dat de getuigenis van X1 blijkbaar 'niet of slechts gedeeltelijk met objectieve geverifieerde feitelijke gegevens overeenstemt.' Het feit dat dit er met zoveel woorden staat, geeft een idee over hoe de opvolgers van De Baets het college van experts 'begeleid' hebben. Nagenoeg alle zogenaamde 'objectieve gegevens' waar Duterme en co mee schermen, vloeien voort uit de zogenaamde rapporten van herlezing. Uit het volgende hoofdstuk zal blijken hoe relatief die 'objectieve gegevens' zijn.

De professor heeft echter ook zijn bedenkingen bij de wijze waarop de verhoren zijn verlopen. Hij vreest dat de band tussen De Baets en X1 te vertrouwelijk is geworden en er een al te nadrukkelijk verwachtingspatroon heeft meegespeeld, zodat X1 werd gestimuleerd om steeds meer en steeds gruwelijker feiten te beschrijven. Ondanks dit alles laat de expert zich in zijn besluit niet uit over de geloofwaardigheid van X1. Eigenlijk wordt er een open deur ingetrapt: 'Wat validiteit en credibiliteit van de getuigenis betreft, dient er te worden gesteld dat gezien de jarenlange therapie, de herhaaldelijke ondervragingen en de eigen lectuur van betrokkene reeds heel wat contaminatie van het geheugen opgetreden is, waardoor het waarheidsgehalte van de getuigenis zeer moeilijk beoordeelbaar is (...) Concluderend kan dan ook worden gesteld dat informatie van betrokkene enkel belang kan hebben als element voor het verder onderzoek, nieuwe sporen kan introduceren, maar zeker niet als bewijsmateriaal zonder bevestiging via andere objectieve bronnen kan worden gebruikt. Wat de toekomstige verhoren betreft, dient erop te worden gewezen dat deze best in een zo neutraal mogelijk klimaat gebeuren. Hiervoor zij verwezen naar de hoger vermelde aanbevelingen'⁴³

Het rapport-Igodt laat vele interpretaties toe. Mits enig selectief citeren, kan je er het hele X1-verhaal finaal mee de grond inboren. Wie het citeren beperkt tot de passage over het 'massief seksueel misbruik' en de theorie van Igodt over een al of niet gestroomlijnd verhaal, kan het rapport met even sterke argumenten als een soort proeve van authenticiteit voor X1 gebruiken. Dat is precies wat na het losbarsten van de mediastorm rond X1 gebeurt. Voor het merendeel van de pers is het opduiken van de term 'borderline' voldoende om te besluiten dat X1 eerder thuishoort in een gekkenhuis dan in een verhoorkamer. Het is professor Igodt zelf die begin 1998 zal protesteren tegen het eenzijdige interpreteren van zijn rapport. Hij doet dat onder meer op RTL-TVi." Tijdens een debat met enkele journalisten en Regina Louf zelf, doet hij een vergeefse oproep om een einde te maken aan de geloofsstrijd en noemt hij Regina Louf, gezien haar voorgeschiedenis, een uitzonderlijk evenwichtige vrouw wier getuigenis wel degelijk haar belang kan hebben. Igodt krijgt meteen te horen dat hij een *believer* is.

NOTEN

1 Gesprek met gewezen vriendin Tony V, 10 november 1998. Odette is een pseudoniem.

2 Tony V nam niet op. Vaststellingen BOB Brussel, 17 december 1996, pv 118.725.

3 Vaststellingen BOB Brussel, 29 mei 1997, pv 151.517.

4 Pseudoniem

5 Verhoor X4, BOB Brussel, 14 december 1996, pv 118.575.

- 6 Onderhoud met Nora De Boodt, BOB Brussel, 9 januari 1997, pv 100.526.
- 7 Onderhoud met Nora De Boodt, BOB Brussel, 11 januari 1997, pv 100.528.
- 8 Verhoor X7, BOB Brussel, 1 februari 1997, pv 150.027.
- 9 Verhoor X7, BOB Brussel, 1 maart 1997, pv 150.434.
- 10 Verhoor X7, BOB Brussel, 14 mei 1997, pv 150.754.
- 11 Gesprek met Nora De Boodt, februari 1998.
- 12 Pseudoniem.
- 13 Onderhoud met Conny De Windt, BOB Brussel, 7 januari 1997, pv 100. 107.
- 14 Vaststellingen BOB Brussel, 17 februari 1997, pv 150.154.
- 15 Verhoor Conny De Windt, BOB Brussel, 4 februari 1997, pv 150.816.
- 16 Verhoor Conny De Windt, BOB Brussel, 25 februari 1997, pv 150.817.
- 17 Vaststellingen BOB Brussel, 21 mei en 4 juni 1997, pv's 151.525 en 151.441.
- 18 Politie Sint-Lambrechts-Woluwe, 8 januari 1997, pv 250 Z156.
- 19 Verhoor, politie Sint-Lambrechts-Woluwe, 16 januari 1997, pv 466 Z156.
- 20 BOB Brussel, 17 februari 1997, pv 150.346.
- 21 Pseudoniem.
- 22 Fax X1, BOB Brussel, 15 januari 1997, pv 150.012.
- 23 Verhoor Myriam Verstraeten, BOB Brussel, 4 februari 1997, pv 150.106.
- 24 Verhoor C.V, BOB Brussel, 10 februari 1997, pv 150.109.
- 25 Verhoor C.V, BOB Brussel, 2 maart 1997, pv 150.546.
- 26 Fax X1, BOB Brussel, 11 februari 1997, pv 150.310.
- 27 Confrontatie C.V met X1, BOB Brussel, 22 maart 1997, pv 150.885.
- 28 Vaststellingen BOB Brussel, 25 maart 1997, pv 150.767.
- 29 De vergaderingen vinden plaats op deze data: 22 februari, 7 maart, 21 maart, 25 april en 22 mei 1997.
- 30 De Baets heeft haar onder meer geconfronteerd met foto's van magistraten en rijkswachtofficieren.
- 31 Het Laatste Nieuws, 27 januari 1998.
- 32 Verslag vergadering Obelix, 22 mei 1997, A.3/145/97.
- 33 De eerste antwoorden van het college van PG's, over de foto's en over de vraag wie het woord zal voeren, Komen er pas op 16 juni 1997. Dan heet het dat de pers zich moet wenden tot de woordvoerder van de rijkswacht, die zich op haar beurt moet wenden tot de bevoegde magistraat. Omtrent de 'bekenentissen' van X1 geven de PG's geen advies. Brief nationaal magistraat Van Heers aan onderzoeksrechter Van Espen, 8 juli 1997, ref. A3/145/97-0.
- 34 Gesprek met Patriek De Baets, 8 oktober 1998.
- 35 De commissie-Verwilghen schrijft later in haar tweede eindrapport: 'Op 16 december 1996 komt kolonel Berkmoes naar de antenne. Ten overstaan van de leden van de antenne zegt hij alle steun toe. Voor wat de werkmiddelen betreft, stelt hij dat de onderzoeken van Neufchâteau alle prioriteit genieten en dat men niet dient te aarzelen om overuren te presteren of tijdens het weekend te werken, enz... wanneer het nodig is voor het onderzoek.'
- 36 Het koppel zal enkele maanden later verhuizen naar een kleine hoeve in De Pinte. 37 Huiszoeking bij Regina Louf, BOB Brussel, 20 maart 1997, pv 150.822.

- 38 Voor een goed begrip: met 'persoonlijkheden' wordt bedoeld op de diverse personages die Regina Louf als MPS-patiënte ontwikkelde. Het bijhouden van deze notities gebeurde op aanraden van haartherapeute.
- 39 BOB Brussel, 24 maart 1997, pv 150.757

- 40 Reeds op 24 januari 1997 ontvangt de antenne-Neufchâteau een officiële opdracht in die zin van de Brusselse substituut Paule Somers.
- 41 Kantschrift onderzoeksrechter Van Espen aan P Igodt, P Adriaenssens, H. Vertommen, J. Vanderlinden en R. Verelst, Brussel, 30 april 1997.
- 42 Gesprek met Regina Lou, 13 februari 1999.

- 43 Deskundig verslag van getuige X1. Professor Paul Igodt, 8 oktober 1997. 44 Controverse, RTL-TVi, 15 januari 1998.

4 'Die jongen werd met de verdachten geconfronteerd, en veertien dagen later was hij dood.'

Sylvie, slachtoffer ontvoering, rechtbank Charleroi, 1993

Al wat Pascal Meunier wou doen, was trachten te voorkomen dat twee meisjes werden ontvoerd en verkracht. Het ene meisje was zestien, het andere zeventien. Zij leven nog, Pascal Meunier niet. Wanneer zijn ouders zich in Gosselies op straat vertonen, worden ze door hun vroegere kennissen met de nek aangekeken. Als er al eens iemand een gesprek met hen aanknoopt, is dat om hen te zeggen dat ze zich 'zouden moeten schamen'.

Het is 21 mei 1989. In een café in het centrum van Charleroi ontmoet Pascal Meunier (24) twee vriendinnen, Laurence (17) en Sylvie (16). Hij slaat een praatje met Laurence, die hij al langer kent. Sylvie is in gesprek met Paolo. Pascal was een tijdlang samen met een Amerikaans meisje. Zij was door Paolo verkracht. Ze durfde geen klacht in te dienen, maar was integendeel spoorwegs teruggereisd naar de VS. 'Sylvie moet uitkijken met die vent', zegt Pascal nog tegen Laurence.

'Ik denk dat Paolo Di Giorgio onmiddellijk begrepen had dat ik het een en ander over hem wist', blikte Laurence later terug. 'Op een gegeven moment heeft hij Sylvie naar de uitgang gesleurd. Een andere man, ouder, greep mij vast en sleurde ook mij mee.' Pascal tracht tussenbeide te komen, maar wordt tegengehouden door iemand die aan de toeg het incident heeft zitten volgen. 'Hij heeft net zo hard geroepen als wij, maar niemand heeft gereageerd', zegt Laurence. 'Toen ze ons in de auto duwden, zag ik dat Pascal toch naar buiten was gerend. Hij stond op het voetpad en zei dat hij de politie zou bellen. Paolo draaide zich om, keek hem aan en zei dat hij hem wel zou weten te vinden.'

Het gebeurt in enkele seconden. De auto stuift weg met de twee meisjes op de achterbank. Pascal noteert de nummerplaat op zijn linkerarm. De mensen in het café verklaren hem gek wanneer hij vraagt waar hij kan bellen. Die twee mannen, zegt men hem, staan bekend als extreem gevaarlijk. En die ene, die vijftiger met zijn dure maatpak, heeft 'contacten tot op de allerhoogste niveaus'. Pascal

haalt zijn schouders op, belt de rijkswacht.

Twee dagen later verneemt Pascal via de krant hoe het verder afgelopen is. De twee mannen zijn met Laurence en Sylvie naar Rosée gereden, een dorpje ten zuiden van Charleroi. De man in het maatpak, die L.V blijkt te heten, heeft daar een hotelkamer gereserveerd. De twee meisjes zijn er gedrogeerd en meermaals verkracht. Dat heeft tot in de vroege uurtjes geduurd. Di Giorgio nam foto's van de naakte meisjes, in bed met V Hij zei hen dat hij die aan hun ouders zou tonen als ze hier ooit over zouden durven praten. Toen de twee mannen, enigszins beschonken, op het bed gingen liggen, haalde Sylvie een zakmes uit haar jaszak. Laurence nam het haar af en plantte het in de keel van Paolo. Daarop sprong ze door het raam, brak vier meter lager haar pols, en rende naakt verder door de straten van Rosée. In shocktoestand kwam ze aan bij een behulpzame boerin. Die belde de rijkswacht. De twee mannen werden gearresteerd, maar vreemd genoeg beschuldigde de Dinantse onderzoeksrechter Delvaux alleen Paolo Di Giorgio van aanranding van de eerbaarheid. L.V werd slechts beschuldigd van medeplichtigheid.*1 Pascal Meunier heeft het artikel amper uitgelezen, of hij belt de rijkswacht.

'Als hij dat maar niet gedaan had', zucht vader André Meunier. 'Paolo heeft mijn zoon klaar en duidelijk bedreigd. Hij zei: "Jij bent dood!" Sylvie en Laurence, die daar ook aanwezig waren, hebben dat bevestigd.'

Twaalf dagen later is Pascal Meunier dood. Die zaterdagavond, 3 juni 1989, is hij samen met zijn broer en diens vriendin van huis vertrokken. Ze gaan stappen. De eerste halte is dancing Jimmy's in de *barse ville* van Charleroi. Pascal betaalt het eerste rondje. De glazen staan amper op tafel of iemand vraagt Pascal of hij even naar de ingang van de dancing kan komen. Broer en vriendin blijven nog een tijdje zitten, worden ongerust, beginnen uiteindelijk te zoeken. Dat duurt de hele nacht. Pascal krijgen ze niet meer te zien. Het is vijf uur 's ochtends wanneer een dancingportier een jongen gehurkt voor een etalage ziet zitten. Hij geeft de ogenschijnlijk dronken sukkel een tik. Als een stijve pop valt de jongen omver. 'In de namiddag moesten we hem gaan bekijken in het ziekenhuis', herinnert André Meunier zich. 'Ik dacht altijd dat ze een lijk tenminste in een doek of zoiets wikkelden. Bij ons niet. Neem hem maar gauw mee, zeiden ze. Ik vroeg hen wat er gebeurd was. Dat weet u best, antwoordden ze: een overdosis.*2

Van heroïne weten we dat het vervelende bijwerkingen kan hebben. Maar dat je er bloeduitstortingen en builen van krijgt, was niet bekend. Dat is nochtans wat vader en moeder Meunier duidelijk zien op het hoofd van hun ontzielde zoon. De overlijdensakte is opgesteld door wetsdokter Beauthier uit Charleroi. Hij rept in zijn rapport, zo blijkt later, met geen woord over deze verwondingen. Hij wijt het overlijden aan een overdosis heroïne. Een autopsie wordt niet verricht. Dokter Beauthier heeft zich beperkt tot een uitwendig onderzoek en het nemen van een bloedstaal. Wanneer vader en moeder Meunier dat horen zeggen - het medische rapport krijgen ze niet onder ogen - reageren ze met ongeloof. Hun zoon gebruikte in het verleden wel softdrugs, maar was daar al geruime tijd

mee gestopt. Ze laten hun tweede zoon een fotoestel halen. 'We namen de foto's net voor de kist dichtging', zegt vader Meunier. Hij haalt ze uit een bruine envelop. Wat we zien, is het vredig rustende gezicht van Pascal, met in het midden een vrij opzichtige bloeduitstorting. Hij kan na een dosis heroïne ook gevallen zijn natuurlijk. 'Nee', zegt vader Meunier heftig. Opnieuw grabbelt hij in de envelop. Wat nu tevoorschijn komt, is een attest dat de huisarts van de Meuniers op 7 juni 1989 heeft opgesteld. Hij onderzocht het lijk, net voor de kist dicht ging. Dokter Brickmanne stelt: 'Het lichaam vertoont duidelijke sporen van frontale kneuzingen. De schedel is ingedrukt (...). Kneuzingen in de hals en aan het linkeroor (...). Al deze vaststellingen doen mij besluiten dat het om een verdacht overlijden kan gaan en dat de dood vermoedelijk veroorzaakt is door het toebrengen van slagen met een of meerdere slagvoorwerpen.'³

Normaal moet het volstaan dat wanneer een arts tot dergelijke bevindingen komt, een autopsie wordt bevolen. Nu heeft niemand ooit beweerd dat Charleroi een normale stad is. Procureur Backeland en substituut Delpierre willen er niet van horen. In plaats van een ernstig onderzoek naar de doodsoorzaak van Pascal Meunier, verricht de GP van Charleroi een huiszoeking bij zijn ouders. André Meunier is een gewezen beroepsmilitair. Hij vocht ooit nog in Belgisch Congo en verzamelt op zijn oude dag militaire antiquaria. Ook Pascal, die zijn legerdienst vervulde bij de Ardense Jagers, had daar interesse voor. De GP maakt gewag van een indrukwekkende wapenvondst.⁴

Inderhaast zijn de ouders op het parket het filmrolletje gaan afgeven. Hieruit, denken de ouders, zal blijken dat hun zoon is vermoord. Dan zal er een autopsie komen en zal het misverstand worden opgeklaard. Ze krijgen geen reactie. Het lichaam is al vrijgegeven en ze worden vriendelijk verzocht om het zo snel als mogelijk op te halen en te begraven. De ouders krijgen enkele spullen van hun zoon mee. De trui waarin hij stierf, onder andere. Aan de trui kleeft klei. Hij is ook behoorlijk gerafeld. Dat zou erop kunnen wijzen dat het lijk verslept is. De sjaal die men 's ochtends rond zijn hals aantrof, krijgen ze niet. Toen hij die avond vertrok droeg Pascal geen sjaal, verklaren broer, schoonzus en moeder, die hem nog een kus gaf toen hij vertrok en vroeg of het niet koud was. Zijn lijk droeg wel een sjaal.

Het vergaat L.V veel beter dan Pascal Meunier. Twee dagen na zijn arrestatie voor de feiten in Rosée is hij alweer vrijgelaten. Hij gaat onmiddellijk weer meisjes vangen en verkrachten. Daarvoor huurt hij 'ontvoerders' in, aan wie hij 15.000 frank betaalt per vangst. In de basse ville van Charleroi is iedereen op de hoogte van het trieste lot van Pascal Meunier. Men kan V maar beter geen strobreed in de weg leggen, zo is de overheersende conclusie. Tienermeisjes krijgen van hun oudere vrienden de raad uit zijn buurt te blijven en, als dat niet lukt, de martelingen lijdzaam te ondergaan. Naar het gerecht stappen wordt ten stelligste afgeraden. Niet iedereen volgt die raad. Op 8 mei 1991 wordt L.V opnieuw gearresteerd, nadat het hele scenario van Rosée zich heeft herhaald. Dit keer is de ontvoerder niet Paolo, maar een zekere Mohammed Iziz. Hij sleurde twee meisjes in

de auto van L.V die hen dan verkrachtte in voor hem gereserveerde hotelkamers. Al na enkele dagen komt V weer vrij.

vier jaar na de feiten in Rosée start voor de correctionele rechtbank van Namen het proces rond de verkrachting van Laurence en Sylvie. Op de beklagdenbank zit alleen Paolo. L.V is de dans ontsprongen, ook al werd hij tussen mei 1989 en nu meermaals opgepakt voor exact dezelfde feiten. Tijdens het proces neemt Sylvie het woord: 'Ik zou er nog iets willen aan toevoegen, meneer de voorzitter, over die avond toen we ontvoerd werden in Charleroi. Van de dertig mensen in het café die het zagen gebeuren, is er maar één die tussenbeide kwam. Die jongen werd met de verdachten geconfronteerd en veertien dagen later was hij dood. Men heeft nooit een onderzoek gevoerd naar zijn dood.'⁵

De ouders van Pascal Meunier hebben een advocaat. Hij heet Michel Bouchat. Voor strafzaken is hij een goede advocaat. Dat weet ook Michèle Martin. Wanneer zij in augustus 1996 wordt gearresteerd in Neufchâteau is hij de eerste naar wie zij belt.⁶ Bouchat schrijft talloos veel brieven naar substituut Delpierre, van wie hij verneemt dat het medische rapport van dokter Beauthier jammer genoeg kwijt geraakt is. Pas begin 1990 slaagt Bouchat er eindelijk in een onderhoud te bekomen met mevrouw de substituut. Het rapport is dan toch boven water gekomen. De heroïnesis is luidens mevrouw Delpierre bevestigd door een tweede bloedanalyse, opgesteld door dokter Renaux. Volgens hem zijn in het bloed van Pascal Meunier sporen van cannabis, heroïne en het geneesmiddel Temgesic aangetroffen.⁷ 'Wij vroegen geen bloedanalyse', zegt André Meunier. 'Wij achten het perfect mogelijk, erg waarschijnlijk zelfs, dan men de moord op onze jongen gecamoufleerd heeft door hem vol verdovende middelen te stoppen. Die Paolo had in zijn omgeving veel vrienden die perfect wisten hoe je iemand moet vermoorden zonder al te veel sporen achter te laten. Wat we wilden, is dat men het lichaam onderzocht op slagen en verwondingen. Maar dat is dus niet gebeurd.'

Daags na de vondst van de lichamen van Julie en Melissa belt een hysterische vrouw aan bij de ouders van Pascal Meunier. Ze heeft gedronken, is compleet over haar toeren en staat te zwaaien met een bundeltje documenten. Het is de moeder van Sylvie. Ze wil dat André Meunier haar vergezelt naar Neufchâteau 'zodat de hele bende kan worden opgerold.' Vader Meunier heeft zijn twijfels, voelt er weinig voor om met een vrouw in een toestand als de hare waar dan ook binnen te stappen. 'Ze is toen vertrokken en heeft daarna niks meer van zich laten horen', zegt André Meunier. 'Het leek mij al te waanzinnig om ook maar te veronderstellen dat er een verband kon bestaan met de zaak-Dutroux. Ik had het idee dat haar hoofd op hol was geslagen door wat ze op de televisie had gezien.'

De moeder van Sylvie is niet de enige die een verband ziet. Een week na het losbarsten van de zaak-Dutroux wendt eerste substituut Staudt van het parket van Dinant zich tot zijn ambtsgenoten in Neufchâteau. Hij is gecontacteerd door een 29-jarige vrouw. Zij is vanaf 1982, ze was toen vijftien, meermaals door L.V misbruikt. Haar ouders baatten een hotel uit. V huurde er nu en dan een kamer

om kinderen te verkrachten en daar filmopnamen van te maken. Moeder wist dat wel, maar zweeg zedig. Haar hele jeugd werd getekend door een komen en gaan van een hitsige V Hij bood haar ooit 15.000 frank om op te treden in een filmpje. 'L.V is een zeer goede kennis van Michel Nihoul', zegt de vrouw. 'Ze gingen aan het einde van de jaren tachtig regelmatig samen eten in de snackbar Nic-Nac nabij de Brusselse Rogiertoren.*8

Nog voor de dame haar verhaal heeft gedaan, is de Brusselse BOB zich al via een ander kanaal beginnen interesseren voor L.V Tijdens een huiszoeking in Sars-la-Buissière vinden speurders op 24 augustus een uit 1986 daterend exemplaar van het Franse tijdschrift *Actuel* Daarop staat geschreven: 'Eloy Henri, 1130'.⁹ Eloy is de naam van een gedetineerde die in 1986 gelijktijdig met Marc Dutroux in de gevangenis van Jamioulx verbleef. Hij heeft Dutroux nooit gekend, legt hij uit, maar acht het waarschijnlijk dat zijn *Actuel* via ruilhandel in de cel van Dutroux is terecht gekomen. 'Wie jullie beter kan helpen, is G.', zegt hij. 'Hij weet heel veel over Dutroux.*10 G. is een Turk die het criminele milieu in Charleroi kent als zijn broekzak. Hij baat in die stad een café uit. Wanneer de BOB bij hem komt aankloppen, behoeft hij geen uitleg. 'Ik heb Dutroux vaak gezien in het café Prince de Liège', aldus G. 'Hij sprak daar soms af met L.V Hij is een bekende pedofiel. Tegen hem is meermaals klacht ingediend.' Veel heeft dat niet geholpen. G. kent een Marokkaanse vrouw bij wie V ooit zijn familienaam boven de vagina liet tatoeëren. Ze was toen nog een kind. Nu is ze gehuwd, zegt G., maar ze leeft nog steeds onder zijn psychische terreur.*11

Er loopt nog meer informatie binnen. V zou in en rond Charleroi al jaren kansarme gezinnen afschuimen om kinderen te 'huren' voor bedragen in de orde van 50.000 frank. Van de kinderen zouden dan pornofoto's worden gemaakt.*12

Een informant meldt dat Michael Diakostavrianos een tijdlang rondgereden heeft met de Citroën CX van V In de chaos van auto's, wrakken en twijfelachtige boordpapieren van Dutroux' handlanger in de autozwendel zal echter nooit een bewijs worden gevonden dat het om een en dezelfde auto gaat.

In Neufchâteau wordt L.V eind september 1996 het mikpunt van het zoveelste nevendossier. Het gaat om het dossier 139/96 van Jean-Marc Connerotte. Hij laat L.V gedurende enkele weken schaduwen en laat ook de in- en uitgaande telefoongesprekken natrekken. Dat levert na enkele weken gigantische hoeveelheden papier op. L.V is een bezige bij, belt wel honderd keer per dag. Met Brusselse pooiers, met mensenhandelaars in Roemenië, met Chinese restaurantuitbaters, met Henegouwse boeven, met een rijkswachter van de brigade van Walcourt... L.V woont zelf ook in Walcourt. Hij belt de rijkswachter nu eens op zijn werk, dan weer bij hem thuis.*13 Het aantal uit te vlooiën sporen is al gauw een veelvoud van wat de voor Neufchâteau werkende speurders kunnen bolwerken. Bij verschillende Waalse parketten zijn getuigenissen binnengelopen die sterke gelijkenissen vertonen met het relaas van de 29-jarige vrouw. L.V lijkt al vijftien jaar lang minstens eens per maand op pad te gaan om meisjes te laten ontvoeren en verkrachten. En elke getuigenis telt dezelfde ingrediënten: handlanger, hotelkamer, foto's, dreiging met chantage via de ouders, collecties foto's

van meisjes die V in de aanbieding heeft...

L.V is een Fransman. Zijn broer is burgemeester in een Zuid-Frans stadje. Beroepshalve is L.V als exclusieve importeur in de voedingssector een graag geziene gast op recepties allerhande in Charleroi en de streek daarrond. In de weken na de affaire-Dutroux lijkt hij zich evenwel gedeisd te houden. Op het grote voedingssalon van Charleroi, waar hij jaar na jaar grote sier maakt, blinkt hij eind 1996 uit door zijn afwezigheid. Volgens een net ontslagen werknemer van zijn bedrijf is V drukdoende met zijn hele handel uit te wijken naar Frankrijk.

Een telefoontje naar Interpol Frankrijk levert de speurders van Neufchâteau halfweg oktober interessante informatie op. Bij de Franse justitie staat hij bekend wegens diverse zedenfeiten - ook pooierschap - gepleegd tussen 1960 en 1972. Op 30 juli 1995 is hij in Lyon staande gehouden door de gendarmerie. In zijn bestelwagen werden niet alleen drie Roemeense meisjes aangetroffen, van wie er een pas zestien jaar was, maar ook tien blanco voogdijattesten van de gemeente Walcourt.*14 Met dergelijke documenten kan V zich voordoen als de 'voogd' van de kinderen die hij vervoert.

Onwaarschijnlijk wordt het verhaal pas helemaal wanneer de Brusselse BOB'ers het justitiële parcours in kaart trachten te brengen. Tientallen keren zijn slachtoffers of hun ouders naar het gerecht gestapt met klachten over verkrachting, maar het is opvallend hoe vaak die achteraf weer worden ingetrokken. Men mag aannemen dat wat nu volgt slechts het topje van de ijsberg is.

Het verst in de tijd teruggaand dossier dat de Brusselse BOB kon terugvinden, is er een van het parket van Charleroi: zaak nummer 318/83 van onderzoeksrechter Lacroix. Ze gaat over een klacht wegens verkrachting vanwege Patricia C.*15 Op 23 september 1983 wordt de zaak daar geseponneerd wegens gebrek aan bewijzen. Een jaar later volgt een nieuwe klacht wegens verkrachting, eveneens bij het parket van Charleroi. Samen met nog twee andere dossiers, opnieuw in verband met verkrachting, blijft die jarenlang onaangeroerd liggen. Een van de drie klachten wordt aangehecht bij een ander dossier lastens L.V in Charleroi, waar dan verder niks meer van wordt gehoord.

In 1988 opent het parket van Brussel een onderzoek (BR 381146/88) na de klacht van een meisje dat zegt door L.V en zijn trawanten te zijn ontvoerd en verkracht. Er werden ook foto's genomen, bedoeld om als porno te worden verhandeld. Het Brussels parket kan die foto's in beslag nemen, maar besluit de zaak te seponeren wegens... gebrek aan bewijzen. Seponering is ook het lot van een resem klachten die tegen L.V bij diverse parketten in het land worden neergelegd wegens oplichting, afpersing, diefstal en het 'uiten van bedreigingen.'

Op 15 december 1986 wordt L.V samen met een kompaan gearresteerd voor het ontvoeren en verkrachten van Daphné R. Het scenario is alweer hetzelfde als toen, in Rosée. V vertoeft 59 dagen in voorarrest in Jamioulx. Deze feiten leiden tot de enige veroordeling die L.V ooit zal treffen. Op 24 oktober 1989 spreekt de correctionele rechtbank van Charleroi de straf uit: twee jaar cel met uitstel, min de 59 dagen voorarrest. L.V mag vrij blijven rondlopen. Dat hij vijf

maanden eerder Sylvie en Laurence heeft ontvoerd, mishandeld en verkracht, doet luidens de rechtbank niet terzake.

Anderhalf jaar lang komt L.V niet meer in aanraking met justitie. Op 18 maart 1991 wordt hij in de buurt van Namen gearresteerd samen met Mustapha Iziz en Paolo, zijn handlanger van in Rosée. De modus operandi kent weinig variatie. Samen met dit duo heeft L.V twee minderjarige meisjes opgescharreld in een café, meegevoerd naar een hotel en daar zwaar mishandeld en verkracht. Ook de modus operandi van de Belgische justitie heeft iets monotoons. L.V blijft opnieuw slechts enkele dagen in de cel.

Op 8 mei vaardigt de Naamse onderzoeksrechter Marotte dan toch een aanhoudingsmandaat uit tegen Iziz, Paolo en L.V Hij wordt op 18 juni 1991 gearresteerd. De arrestatie komt er lichtjes onder druk van de media, waarin melding is gemaakt van 'de onverbeterbare verkrachter uit Walcourt'. Enkele slachtoffers hebben dat gelezen en voelen zich gesterkt om klacht in te dienen. Opnieuw is sprake van ontvoering, verkrachting, foto's en chantage. L.V verblijft welgeteld negen dagen in de cel. Op 27 juni 1991 slagen zijn advocaten erin hem te laten opnemen in een psychiatrische instelling te Auvelais. V is geestelijk ziek. Hij laat zich drie maanden lang verzorgen. Alle volgende beschuldigingen tegen V zullen worden gecounterd met 'niet-toerekeningsvatbaarheid'.

Begin 1993 ziet het er naar uit dat Mustapha Iziz, Paolo Di Giorgio en L.V voor de hele waslijst van aanklachten van Marotte voor de correctionele rechtbank van Namen zullen moeten verschijnen. Vanuit Charleroi, waar de klachten blijven binnenlopen, zijn enkele dossiers overgeheveld. Wanneer men hem in Namen voor de rechtbank wil dagen, vechten zijn advocaten die beslissing aan tot bij de raadkamer in Luik. Daar wordt L.V op 6 maart 1993 buiten vervolging gesteld wegens 'geestelijk ziek'.*16 Die status belet hem niet om een trafiek met Roemeense tienermeisjes op het getouw te zetten en nog minder om zijn handelszaak met succes verder uit te bouwen - ook al staat de vennootschap nu op naam van zijn echtgenote, die het allemaal prima lijkt te vinden.

Het verhoren van slachtoffers van L.V is een heikele onderneming. De meesten bedanken feestelijk voor de eer om tegenover Neufchâteau hun geheime verleden te openbaren. Enkele vrouwen merkten wel op dat L.V als twee druppels water op Michel Nihoul lijkt. Ze vragen zich af of ze in Neufchâteau wel zeker zijn dat ze de juiste gearresteerd hebben. Geneviève C. beschrijft hoe ze op haar zestiende werd verplicht om L.V voor het oog van de camera te pijpen en hoe hij haar hoofd tegen de muur beukte om het ritme op te drijven. Halfweg haar verhoor stort de jonge vrouw in elkaar.*17 Van Florence R. krijgen de speurders een gelijksoortig verhaal. Zij was op haar vijftiende de enige kostwinner van het gezin. Van V kreeg ze juwelen, kleren, champagne en vijfduizend frank per beurt.*18 De 29jarige vrouw dankzij wie het verband wordt gelegd met de zaak-Dutroux vertelt hoe ze destijds, in 1984, onmogelijk haar verhaal kon doen 'omdat de politiemensen overduidelijk bevriend waren met L.V' Ze was toen zestien jaar. Men belette haar om te vertellen dat ze had moeten poseren voor kinderporno. Ze

bevestigt haar eerdere verhaal over de ontmoetingen tussen Nihoul en V in de snackbar nabij de Brusselse Rogiertoren.¹⁹ Dat zou kunnen kloppen. Nihoul runde in die periode een vrije radio vanuit de Rogiertoren.

Die ene zeldzame keer dat L.V meer dan enkele dagen in een gevangenis doorbrengt, zit hij wekenlang in de cel naast die van Marc Dutroux. Ze worden samen gelucht en kletsen wat.²⁰ Waarover, is niet bekend. Een gedetineerde die in diezelfde periode de cel deelde met Dutroux, vertelt later dat die helemaal geen geheim maakte van zijn plannen om opnieuw jonge meisjes te gaan ontvoeren en opsluiten.*21 Tot in 1993 woont Paolo Di Giorgio in Marcinelle, vlakbij het beruchte huis van Dutroux. L.V is een vaste klant in Le Carré Blanc, een bar die zich vlakbij het huis van Dutroux bevindt.*22

Op 20 december 1996 gaat een speurder van de antenne-Neufchâteau, waar inmiddels een zevenkoppige ploeg met het dossier 139196 belast is, aankloppen bij het parket van Charleroi. Op de griffie stoot hij op de restanten van wat normaliter het onderzoek naar de dood van Pascal Meunier had moeten worden. Hij vindt er onder meer het filmrolletje. Het is nooit ontwikkeld. De ouders krijgen hun diafilmpje wel terug. Zeven jaar na de feiten laten ze het zelf ontwikkelen en neemt het bij vader en moeder Meunier alle twijfels weg.*23 Dokter Beauthier blijft erbij dat de jongen stierf aan een overdosis. Ja, hij zag de bloeduitstortingen en de builen ook wel, zegt hij, maar hij blijft erbij dat die post mortem moeten zijn toegebracht.

In zijn rijkhuisje in Gosselies heeft André Meunier de moed verloren. 'Hebt u al ooit gehoord van iemand die op straat een lijk ziet liggen en denkt van: "Hm, een lijk, dat ga ik hier eens een paar ferme meppen verkopen zie." Ik niet. Mijn zoon is twee keer vermoord. Eén keer door de handlangers van de pedofielen tegen wie hij beter nooit had getuigd, een tweede keer door het parket van Charleroi dat in de kranten berichten liet verschijnen dat Pascal een junkie was en zijn dood zelfs aangreep om te wijzen op het grote probleem van heroïneverslaafden in de stad. De vrienden van Pascal hebben die nacht de hele omgeving van de Jimmy's uitgekamd. Vijf uur later werd hij teruggevonden, op 28 meter van de ingang van de dancing. Daar waren ze toen al twintig keer voorbij gekomen.' Eind 1997 beslist procureur Marchandise dat het onderzoek naar de dood van Pascal Meunier niet wordt heropend.

Vandaag is L.V van alle zorgen verlost. Op advies van commandant Duterme van de antenne-Neufchâteau beslist onderzoeksrechter Langlois op 11 juli 1997 te laten overgaan tot een 'herlezing' van het dossier 139/96.*24 De herlezing geschiedt door speurders die tot dan toe niks met het dossier te maken hebben gehad. Wanneer zij daar kort na de zomer van 1997 mee klaar zijn, blijkt dat ze weinig aan te merken hebben op het tot dan toe onder leiding van adjudant Christian Pirard verrichte onderzoekswerk. Kernpunt in de herlezing is de suggestie om G. nog eens uit te horen over wat hij zich precies kan herinneren over de banden tussen V en Dutroux. En er is nog iets. L.V is begin 1997 door de correctionele

rechtbank in Lyon veroordeeld voor de handel in Roemeense meisjes. Uit het Franse onderzoek is gebleken dat hij de draaischijf was van een handel in Roemeense tienermeisjes die bestemd waren voor de harde prostitutie in Duitsland en Frankrijk. Terwijl in België het onderzoek al maanden zo goed als stilligt, is men er in Lyon achter gekomen dat er een vaste route bestond voor deze meisjes en dat zij meestal overnachtten 'op plaatsen in Luik of Charleroi'. Charleroi? Daar woonde Dutroux toch? 'Duterme hevelde het dossier over naar een andere speurdersploeg, die geleid werd door zijn adjunct, Jean-Luc Decker', zegt een van de speurders. 'Decker besloot na twee weken dat V geen verder onderzoek waard was.'

L.V mag niet alleen een kaarsje branden voor Duterme en Decker. Hij mag dat ook doen voor procureur-generaal Eliane Liekendael van het Hof van Cassatie. Net voor ze met haar spaghetti-arrest Jean-Marc Connerotte van de zaak-Dutroux weghaalt, heeft de magistraat ingestemd met de uitvoering van Operatie Raisin. Die zal erin bestaan acht huiszoekingen uit te voeren bij L.V, in zijn zaak, bij twee mannen die in 1996 voor hem meisjes ontvoeren en bij de autogarage waar hij zijn wagen kocht en die al eerder in de zaak-Dutroux de aandacht trok.*25 Na het vertrek van Connerotte zijn de huiszoekingen er niet meer gekomen.

NOTEN

- 1 Reconstructie op basis van krantenknipsels in *La Nouvelle Gazette* van mei 1989 en mei 1991.
- 2 Gesprek met André Meunier, 7 januari 1998.
- 3 Het attest komt pas acht jaar na de *feiten in een* gerechtelijk dossier terecht, namelijk het dossier 139/96 van Neufchâteau. BOB Brussel, 7 november 1996, pv 116.603.
- 4 Bij het parket van Charleroi zijn onder de notitienummers CH [32.07.11984/89](#) en CH [30.43.3314/89](#) twee informatieve onderzoeken rond de dood van Pascal Meunier te vinden. Aangezien op geen enkel ogenblik rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van een moord, lopende onderzoeken tegen de familie Meunier.
- 5 Reconstructie op basis van krantenknipsels in *La Nouvelle Gazette* en andere lokale kranten.
- 6 Bouchat trad in het verleden op voor Michèle Martin. Net als enkele van zijn confraters roept hij in augustus 1996 familiële redenen in om niet in te gaan op het verzoek.
- 7 Brief van Michel Bouchat aan de familie Meunier, 25 januari 1990.
- 8 Verhoor, GP Dinant, 26 augustus 1996, pv 1.103.
- 9 BOB Brussel, 24 augustus 1996, pv 112.653.
- 10 Verhoor Henri Eloy, BOB Brussel, 8 september 1996, pv 113.223.
- 11 Verhoren G., BOB Brussel, 8 en 28 september 1996, pv's 113.127 en 114.553.
- 12 BOB Brussel, 13 september 1996, pv 113.660.
- 13 De rijkswachter, zo blijkt later, rijdt met een auto van het bedrijf van V en werkt er ook voor. Hij gaat 's nachts goederen afleveren in door V bevoorradde bars en restaurants. BOB Brussel, 25 februari 1997, pv 150.343.
- 14 Fax Interpol Frankrijk, BOB Brussel, 17 oktober 1996, pv 114.698.
- 15 Tijdens een van de verhoren in 1983 verklaart het slachtoffer dat L.V ermee heeft gedreigd

de burgemeester van een grote Waalse stad in te schakelen om haar en haar familie sociaal te isoleren.

- 16 Mustapha Iziz en Paolo Di Giorgio worden allebei veroordeeld tot 5 jaar effectief. Ze slaan echter tijdig op de vlucht en vertoeven momenteel wellicht in het buitenland.
- 17 Verhoor Geneviève C., BOB Brussel, 17 april 1997, pv 151.149.
- 18 Verhoor Florence R., BOB Brussel, 17 april 1997, pv 150.831.
- 19 Verhoor, BOB Brussel, 21 maart 1997, pv 150.802.
- 20 Het gaat om de perioden van 16 december 1986 tot 7 januari 1987 en van 27 januari tot 13 februari 1987. BOB Brussel, 14 december 1996, pv 118.480.
- 21 Gesprek met Daniel Dejasse, 15 juli 1998.
- 22 BOB Brussel, 23 december 1996, pv 118.218.
- 23 André Mestnier liet de auteurs de foto's van het lijk zien en is bereid om zijn foto's te tonen aan al wie ooit nog belangstelling zou kunnen hebben voor de moord op zijn zoon.
- 24 Brief van onderzoeksrechter Langlois aan majoor Guissard (rijkswacht Neufchâteau) en commandant Duterme (BOB Brussel), 11 juli 1997.
- 25 Vijf dagen na het spaghetti-arrest wordt een *nieuwe* vraag om huiszoekingsmandated opgestuurd naar de nieuwe onderzoeksrechter Langlois. De lijst van acht doelwitten is op dat ogenblik uitgebreid naar elf. BOB Brussel, 25 oktober 1996, pv 116.122.

5 'Brussel, 51 moorden sinds 1991 en

3.000 verdwijningen, waaronder

1.500 minderjarigen.'

Raming Brussels parket, april 1997

De bestofte huisgevels gaven de voorbijgangers toen al de impressie van een onomkeerbaar proces van verval. In goed vijftien jaar tijd was al het varkensvlees uit de slagerijen verbannen en het bier uit de volkscafés. Frans- of Nederlandstalige opschriften waren vervangen door Arabische. Een industrieel pand langs de Helmetsesteenweg was na langdurige leegstand een moskee geworden. Niet dat er in de wijk geen Belgen meer woonden. Ze waren ouder geworden en minder zichtbaar in het straatbeeld. De Schaarbeekse wijk was geen getto geworden. In weinig Brusselse wijken verliep het samenleven zo eensgezind. Turkse en Marokkaanse migranten die zich hier vestigden, aanzagen dat als een kleine stap omhoog op de maatschappelijke ladder.

De kermis stond toen nog op het Van Ysendyckplein. Plein was het misleidende woord voor een braakliggend terrein nabij de kruising van de Maréchal Fochlaan en de Helmetsesteenweg. Het was woensdagnamiddag en vele migrantenkinderen waren op weg naar de Arabische les. Tijdens het middageten hadden ze zich gehaast, zodat ze eerst nog al dat moois op het Van Ysendyckplein konden gaan bewonderen. Dat deden ook Hanim en Atilla. De les begon om twee uur. Atilla's grote broer kwam hem ophalen. Hanim, tien jaar, bleef nog even. Straks zou ze gaan babysitten bij haar zus Nuran en die zou het vast niet erg vinden als ze een halfuurtje later kwam.

Een luide gil. Twee zwarte mannen. Een derde man, blank dacht hij, in een auto. Een witte bestelwagen. Nabij de autoscooters. Het was iets na tweeën. Meer kon Cevik Suayip, acht, achteraf niet vertellen. Hij was klein en kon niet over de hoofden van de volwassenen heen kijken. Speurders van de Brusselse GP zouden hem later tientallen foto's van auto's tonen. Cevik zou een Ford Transit aanwijzen: 'Zo'n soort auto was het.'

Nuran bleef wachten tot vier uur. Toen vroeg ze de buurvrouw om op de kinderen te letten en stapte ze op de tram. Hoewel Hanim altijd heel stipt was, was ze deze keer niet komen opdagen. Nuran stond er verder niet bij stil. Om vijf uur kwam vader Ali Mazibas langs voor een kopje thee. In tegenstelling tot zijn oudste dochter begreep hij onmiddellijk dat er iets moest gebeurd zijn. 'Toen ik thuiskwam, stond de boel op stelten', reconstrueert Nuran de fatale dag. 'Ik voelde me ontzettend schuldig. Ik had niet mogen berusten in het feit dat Hanim was weggebleven.' Vrienden en familie werden gemobiliseerd. Ali leidde zelf de zoekacties. Achtentwintig dagen lang hebben we gezocht', zegt hij. 'Overall. We hebben heel Brussel uitgekamd - alle parken, pleinen en straten.'*1 Ali heeft nooit een rijbewijs gehad. Hij deed - en doet - alles te voet. Nu nog, zoveel jaren later, zeult hij overal waar hij gaat een grote ingekaderde kleurenfoto van zijn Hanim met zich mee. Duizenden keren al heeft hij het portret van zijn dochttertje uit de intussen lichtelijk verfrommelde plastic zak gehaald. De kader is op meerdere plaatsen gebroken. Ali zal blijven zoeken tot zijn dood. Naar de ouders, en vooral: naar het waarom.

Zoals vele Turkse migrantenfamilies in Brussel, is de familie Mazibas afkomstig uit het stadje Emirdag. De vier oudste kinderen zijn daar geboren, de drie anderen na de overkomst naar België in 1971. Hanim Ayse Mazibas komt ter wereld op 16 juni 1977. Ze is het jongste kind, papa's kleine meisje. Ali gaat in 1973 als metaalarbeider aan de slag in de fabriek van Nestor Martin en blijft er werken tot in 1982, wanneer hij met een stoflong invalide wordt verklaard. Het Frans heeft Ali nooit echt onder de knie gekregen. Nuran is taalvaardiger. 'Ja, nu wel', zucht ze. 'Toen het gebeurde, was ik vierentwintig. Ik durfde nog niet voor mezelf opkomen. We ondergingen de gebeurtenissen. Die avond zijn we de verdwijning van mijn zusje gaan aangeven. Mijn vader klampte een politieman aan. Hij riep dat ze de luchthaven van Zaventem moesten afsluiten. Dat was de sfeer toen. Ze lieten ons weten dat we zelf maar moesten zoeken. Als ze maandag niet terug is, dan beginnen wij, zeiden ze.'

Van bij het begin krijgt de familie te horen dat dit vast een 'familiale kwestie' is. 'Een nicht van mijn moeder had gebroken met haar verloofde, een Turkse jongen uit Luik', legt Nuran uit. 'De twee families lagen in ruzie. Maar, vroegen wij, wat had Hanim daarmee te maken? Zij was een klein meisje. Het was bovendien de jongen die afzag van het huwelijk. Er was wat ruzie, ja, maar het is in de tradities van ons volk nog nooit voorgekomen dat die op zo'n manier zou worden beslecht. In die tijd waren wij nog beleefd. Wisten wij veel hoe een gerechtelijk onderzoek in zijn werk ging, of hoorde te gaan. Dat werd ons pas min of meer duidelijk na de zaak-Loubna. Iedereen was toen verontwaardigd omdat men na haar verdwijning geen buurtonderzoek had verricht. Denkt u dat ze dat bij ons hebben gedaan? Mijn vader begreep niet dat de speurders er zo rustig bij bleven. Hij wilde actie, onmiddellijk. "Geef me één naam, dan regel ik het zelf wel", zei hij. Hij kon niet begrijpen dat iemand dit had kunnen doen en dat men hem het recht ontzegde om zelf iets te ondernemen. Ze vonden hem een gekke

Enkele dagen na de ontvoering plaatst Ali een advertentie in de krant. Hij looft een premie van 100.000 frank uit voor de gouden tip. Op 29 maart 1988 komt er reactie. In een brief beweert een onbekende dat hij Hanim ontvoerd heeft. Als hij zijn dochter terugwil, moet Ali op 3 april om elf uur 's avonds 1 miljoen frank losgeld gaan overhandigen in de Brusselse Nieuwstraat. Ali brengt de GP op de hoogte en daar wordt besloten een valstrik op te zetten. 'De politiemannen toonden mij hun revolvers', herinnert Ali zich. 'Ik was bang, maar voor Hanim was ik tot alles bereid. Ik moest een plastic zak vol oude kranten overhandigen. De politie zou de man dan oppakken.' Het lukt. Alleen: de zogenaamde ontvoerder is de armzalige Ghanese asielzoeker Manasah Opokü. Hij is door een vriend geattendeerd op een eenvoudige manier om een miljoen te verdienen, zegt hij. Op 5 april 1988, twee dagen na de wanstaltige operatie in de Nieuwstraat, ziet een schipper op het kanaal Brussel-Willebroek ter hoogte van de Monnoyerkaai iets bovendrijven. 'Een politiemann bracht ons een schoen en een halsketting', herinnert Nuran zich. 'Toen wisten we dat er geen hoop meer was.'

Hanim, zeggen de wetsdokters, is in het water gegooid met twee betonblokken. De ene is met een soort kabel rond haar voeten gebonden, de andere rond haar hals. De ontdekking is er toevallig gekomen. De draaischroef van een schip heeft het lichaam aan de oppervlakte gebracht. Luidens de eerste vaststellingen van de wetsdokters werd Hanim eerst gedood en lag haar lijk al minstens acht dagen in het kanaal. Volgens het officiële autopsieverslag lag het meisje mogelijk al drie weken in het water, wat dan zou betekenen dat ze heel kort na haar verdwijning is vermoord. Van seksueel misbruik worden geen sporen aangetroffen. Hanim is altijd maagd gebleven. 'Dat willen we graag geloven', zegt Nuran. 'Maar na alles wat we in dit onderzoek hebben zien gebeuren zijn we ook over , dat soort gegevens sceptisch geworden.'

Midden april stapt Ali Mazibas op Zaventem in het vliegtuig. In de bagageruimte ligt een kleine lijk. De familie heeft zoveel geld geïnvesteerd in zoekacties dat er te weinig overblijft om ook moeder, zussen en broers de tocht naar Turkije te laten maken. Op het kerkhof van Emirdag treurt Ali alleen.

Tussen vele tientallen andere mineure kwesties door beslist de raadkamer bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel op 22 oktober 1990 alle verdachten in het dossier nummer [38.11.148/88](#) buiten verdenking te stellen en de hele zaak

zonder gevolg af te sluiten. Dat gebeurt op basis van een requisitoir dat op 8 oktober 1990 is ingediend door substituut De Codt, nadat die kennis heeft genomen van een rapport van onderzoeksrechter De Ruyver. De efficiëntie waarmee het Brusselse parket kindermoorden verticaal kan klasseren, steekt soms schril af bij de pogingen om ze op te lossen - of om de familie op de hoogte te brengen.*2 Kort na de verdwijning van Hanim Ayse Mazibas heeft De Ruyver naast Opokü, ook nog een zekere Joseph D.R. gearresteerd. Een jongen heeft hem aangewezen als zijnde een rare man die Hanim op de kermis aansprak. Er is een flard in het getuigenis van Cevik die daarbij aansluit. Er zijn nooit bewijzen gevonden. D.R.

Begin 1997 is de sfeer binnen de antenne-Neufchâteau van de Brusselse BOB bedrukt. Théo Vandijck, de vaste ondervrager van Nathalie W, is eind januari met een hersenbloeding afgevoerd. Anderen doen 's nachts geen oog meer dicht vanwege de verhalen van de X-getuigen. Ze zijn overwerkt - gefrustreerd ook, nu de aanvankelijke steun van hun oversten voelbaar afbrokkelt. X1 weet intussen van geen ophouden. Op 27 december 1996 heeft ze een nacht lang herinneringen in haar pc zitten rammen en het resultaat daarvan naar Patriek De Baets gefaxt. Dat is de methode die ze zelf heeft voorgesteld om de overdracht van informatie sneller te doen verlopen. Haar eerste fax heeft ze op 17 december verstuurd, de tweede op kerstavond. Dit is de derde fax:

Uit respect voor mijn eigen kinderen, die je wel niet meer kan terugvinden, maar voor mij het meest betekenen. Cheyenne, geboren in februari 1979 en 2,5 jaar later vermoord in de fabriek. Elijah, geboren in augustus 1982 en kort na de geboorte vermoord bij mijn grootmoeder. Tiu, geboren op 3 september 1983 en in februari 1984 vermoord in de manège. Nanook, geboren op 16 juni 1984 en direct na de geboorte gestorven bij mijn grootmoeder.

- Bieleke: een jongetje van ongeveer drie jaar. Hij was het eerste kindje dat ik zag vermoord worden. Ik was toen ook drie, en hij was van West-Vlaanderen, maar niet van Knokke. Kortgeknipt haar, kort broekje en streepjestrui had ie toen aan. - Ildiko: Hongaars meisje. Misbruikt in de villa van mijn grootmoeder, van begin jaren zeventig tot 1976, en toen verdween ze plots. Ik denk dat ze ook vermoord is. - Katrien: meisje van de kuststreek. Blonde vlechtjes, en sproetjes. Werd vermoord, ik denk rond 1977 of '78 tijdens een jachtpartij. - Els: ik weet niet waar ze vandaan kwam. Ze was ongeveer tien jaar en is vermoord in 1973-'76. - Olivier: Franstalig, was een pleegkindje. Het gezin logeerde vaak in de villa en daar werd hij misbruikt, ook door zijn pleegvader. Hij is eind jaren zeventig gestorven. Ik denk dat hij toen veertien of vijftien was. - Jan: sprak Brugs, was ongeveer zestien toen hij vermoord werd in een movie, begin jaren tachtig. - Lieve: sprak Knoks, was ook rond de zestien toen ze vermoord werd. Ik was toen ongeveer zes. - Marie-Christine (Mieke): Antwerps, vermoord begin jaren tachtig. Ze was ongeveer vijftien. - Joëlle: Franstalig meisje, tussen 1976 en '79 vermoord. - Pamela: was ongeveer twee jaar, ik denk zelfs het kind van Marie-Christine. Vermoord in 1982 of '83. - Cathérine: vermoord in 1980, sprak zowel Frans als Nederlands. Ze was ongeveer twaalf jaar, denk ik. - Sarah, Maude, Tom: vermoord tijdens jachtpartijen. Ik heb geen idee waar ze vandaan kwamen, alleen dat het voor 1980 was. - Michèlle: was een jaar of acht, Nederlandstalig. Maar ze sprak AN*3, dus ik weet niet uit welke streek ze was. (...) - Veerle: tussen 1980 en '84, Oost-Vlaamse. Maar sprak niet echt Gents of zo. - Cristel: een jaar of zestien, in '83 denk ik. Een Antwerps accent, of zo. In een movie. - Cathérine: Frans, veertien of zo, tussen 1980 en '84. - Véronique (Véro): Franstalig en gebroken Nederlands, in 1979. (...) - Luc: Antwerps accent, movie (1982?). Was toen dertien, veertien jaar. - Paulke: Franstalig, vier of vijf jaar begin jaren tachtig. In een movie. - Valérie: tweetalig, ik denk van de kuststreek, begin

jaren tachtig. -Anja: ongeveer veertien, ergens uit Oost-Vlaanderen, maar van op de buiten. - Thamara: kwam uit de provincie Antwerpen en was achttien toen ze zelfmoord pleegde, nadat ze haar vreselijk verkracht hadden. Ze was een dochter van een vaste klant. Ik kende haar al sinds Knokke. - Kris: jongen van ongeveer tien, sprak West-Vlaams. In 1983, geloof ik. Hebben ze laten doodbloeden. - Sonja: Hollands. Was, denk ik, zestien in 1980. - Lindsey: twee jaar, in een movie, ook in 1983. - Anouk, Belinda, Murielle, Nicole: vaste meisjes uit Knokke, één na één verdwenen eind jaren zeventig, begin tachtig. Murielle en Nicole spraken Frans en gebroken Nederlands. De rest sprak Nederlands. Ik denk dat Nicole uit het Gentse was. - Nefryé: Turks meisje, jacht. Ik denk in '82 of zo. - Marie-Thérèse (Mieke): maart of april 1984, denk ik. In Knokke. - Clo en Véronique en Christine. - Leven nog? Soetekin, Leila, Chantal, Natanja, Thierry, Sammy, Nathalie, Marleen (Oostakker). Ik heb ongeveer uitgerekend dat ik nog een dertigtal kinderen zien verdwijnen heb, maar ik ben hun naam vergeten, of ik heb hun naam nooit gekend. Het is een groot aantal en het spijt me dat ik me niet meer van hen kan herinneren. Maar er waren vast kinderen bij als Cheyenne en Tiu bijvoorbeeld; kinderen die nooit hebben bestaan. Ik heb naast Clo ook een zestal anderen helpen bevallen. De slachtoffers die het overleefden, zoals Chantal, hebben geen moorden meegemaakt, voor zover ik weet. En de slachtoffers die wél iets meemaakten en het overleefden, hebben zichzelf van kant gemaakt of zijn zo verslaafd of gek, dat ik weinig hoop heb op getuigen die hetzelfde te vertellen hebben. Misschien heb ik ongelijk, ik hoop het maar... ik ken alleszins een aantal jongeren die zelfmoord pleegden of een overdosis namen. Groeten, Ochi.'

Zorgt X1 eind december al voor onenigheid onder de speurders, dan maakt deze fax die alleen maar groter. De Baets vraagt eerste wachtmeester Aimé Bille na te , gaan of er in België lijsten bestaan van verdwenen kinderen, onopgeloste kindermoorden en niet-geïdentificeerde kinderlijken. Bille wendt zich tot het nationaal register.*5 Het antwoord dat hij de volgende dag krijgt, is tegelijk ontvankelijk, ontmoedigend en beangstigend: 44.927. Dat is het totale aantal minderjarigen dat sinds 1 januari 1970, datum waarop het nationaal register begon te tellen, als overleden werd geregistreerd. Een opdeling volgens de doodsoorzaken blijkt niet tot de statistische mogelijkheden te behoren.*6 Als ze willen weten wie er hiervan zoal vermoord of vermist is, zullen de speurders zich moeten wenden tot de diverse parketten. Alleen daar kan de correcte informatie vandaan komen, en ook alleen daar blijkt men gemachtigd om ze desgevallend vrij te geven.

Op 13 februari 1997 schrijft Bille alle 27 parketten van het land aan, met de eenvoudige vraag naar de aantallen onopgeloste moorden op (of verdwijningen van) personen jonger dan dertig jaar. Dat zal de BOB'er zuur opbreken. De Dutroux-storm is nog lang niet geluwd, en de reacties die Bille oogst, zeggen veel over de naijver die Bourlet, Connerotte en Verwilghen binnen de magistratuur hebben losgemaakt. Een aantal procureurs tilt zwaar aan de procedurele fout die erin bestaat dat een eenvoudige eerste wachtmeester het waagt zich rechtstreeks tot hen te richten. Daar komt bij dat de vraag van de BOB expliciet betrekking

heeft op onopgeloste criminele feiten. Begin 1997 is het klimaat er niet naar dat veel magistraten bereid zijn om daarover gegevens te verstrekken aan Neufchâteau. Overal te lande hebben de beelden van Benoît Dejemeppe en Martine Doutrève in de commissie-Verwilghen een paralyserend effect op parketmagistraten. De procureur van Kortrijk zal reageren met een korte brief waarin hij aankondigt dat hij dit verzoek slechts kan behandelen indien het van onderzoeksrechter Langlois hemzelve komt. Acht parketten zullen de brief gewoon onbeantwoord laten: Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Tongeren, Luik, Leuven, Charleroi en Namen. Dit is het geheel van antwoorden, eind april 1997:

Eupen: geen enkel geval sinds 1988 (voorheen Verviers) - Verviers: geen enkel geval sinds 1985 - Aarlen: 1 moord in 1993 - Hoei: 43 'diverse' moorden - Doornik: 7 moorden - Ieper: geen enkel geval - Oudenaarde: twee moorden - Hasselt: geen enkel geval - Marche-en-Famenne: 4 moorden - Bergen: 8 moorden en 34 verdwijningen sinds 1985 Nijvel: 68 moorden sinds 1990 en 210 verdwijningen, waarvan 3 onopgelost - Gent: 2 moorden en 3 verdwijningen van minderjarigen - Veurne: 'opzoekingswerk is nog volop aan de gang.' - Brugge: vier moorden sinds 1970 en 11 verdwijningen sinds 1984 - Dendermonde: 10 moorden en 1 verdwijning - Brussel: 51 moorden sinds 1991 en 3.000 verdwijningen, waaronder 1.300 minderjarigen.'

Hoe breed het interpretatievermogen van magistraten kan zijn, blijkt uit de resultaten voor Brussel. Nadat justitieminister Stefaan De Clerck alle parketten van het land gelaste 'verdwijningmagistraten' aan te duiden en speciale procedures uitdokterde over hoe er in de toekomst moet worden gereageerd bij verdwijningen, komt er vanuit het hoofdstedelijke parket kritiek. Het plan zou 'onrealistisch' zijn. Op een gegeven moment zal men in Brussel bij wijze van lijdzaam protest - 'wij hebben te weinig middelen' - tientallen oude dossiers heropenen en een reeks normale dagelijkse werkzaamheden nagenoeg staken. Bij wijze van demonstratie heeft het parket er blijkbaar belang bij een vraag over verdwenen personen zo maximalistisch -mogelijk op te vatten.' Toch maakt dit gegeven - 1.300 verdwenen kinderen in Brussel - de fax van X1 plots een stuk minder waanzinnig.

Adjutant De Baets heeft snel in de gaten dat de officiële statistieken hem niet wijzer zullen maken en heeft het probleem aangekaart bij Michel Bourlet. De magistraat wordt op handen gedragen door een groot aantal journalisten en weet dat wel. Wanneer ze hem contacteren, vraagt hij langs zijn neus weg of ze op hun redacties documentatiediensten hebben, waar kan worden gezocht naar berichtjes - en liefst ook foto's - omtrent in de jaren zeventig en de jaren tachtig verdwenen of vermoorde kinderen. Journaliste Anne de Graaf brengt hele nachten door tussen oude jaargangen van Het Nieuwsblad. Ook anderen doen dat. Een kleine selectie van het resultaat van hun zoekacties wordt overgemaakt aan De Baets die er X1 op 2 februari 1997 mee confronteert. X1 reageert zoals ze altijd op foto's reageert. Makkend, weigerachtig, twijfelend. Er liggen tien fotokopieën voor haar uitgespreid. Ze tonen goedlachse gezichtjes van meisjes. Op

een gegeven moment laat ze haar vingers rusten bij het kleine zwart-wit portret van een blond meisje met een lange naam: Naatje van Zwaren de Zwarenstein.

Ze was veertien toen ze op 12 maart 1976 verdween. In de dagen voor haar verdwijning was ze vaak afwezig op school. Net als Christine Van Hees ging ze in een manege in het Ter Kamerenbos paardrijden. Naatje, opgegroeid in een even gegoede familie als haar naam laat vermoeden, ging er meestal naartoe per taxi en had altijd veel geld op zak. Ze kwam er in contact met volwassenen over wie de wildste verhalen de ronde deden. De manege zou gelieerd zijn met een prostitutiemilieu dat diensten zou verschaffen aan enkele buitenlandse ambassades in Brussel. Naatje zou verliefd zijn geworden op haar met een enigszins beladen gerechtelijk verleden door het leven gaande mentor. Zijn vriendenkring bestond onder meer uit rijke Zaïrezen, onder wie enkele pooiers. Drie dagen voor Naatje van Zwaren de Zwarenstein voor het laatst werd gezien, verdween elders in Brussel een leeftijdgenote in soortgelijke omstandigheden. Ze heette Paulette N. en volgens sommige getuigen was ze een vriendin van Naatje. Paulette N. was op 9 maart 1976 al eens van huis weggegaan en achteraf teruggevonden bij de zoon van de Zaïrese consul in Antwerpen. Volgens hun vriendinnen behoorden Naatje en Paulette tot een groep van meisjes die op geregelde tijdstippen, al of niet vrijwillig, deelnamen aan seksfeesten.

Eén van die meisjes, Joëlle J., verklaarde aan justitie dat ze op 12 maart 1976, daags voor de verdwijning van Naatje, in groep naar Nederland zouden vertrekken. Naar eigen zeggen werd ze zelf door een Zaïrees opgepikt en tegen haar wil naar de manege gebracht, waar ze uiteindelijk wist te ontsnappen. Dat was al eens eerder gebeurd, zei ze. Men had haar toen eerst gedrogeerd. Volgens Joëlle J. opereerde het netwerk in het allergrootste geheim. Wie erover sprak, riskeerde te worden vermoord of genadeloos in elkaar te worden geslagen zoals haar klasgenote Christine C. overkwam. Tegenover haar moeder sprak Joëlle J. over verplichte abortussen en seksfeesten waarop kinderen aan stukken werden gesneden. Volgens Joëlle J. had Naatje in dat milieu een roepnaam die haar ware identiteit moest verbergen: Sandra. Marie V, toen zestien jaar, bevestigde dat relaas: 'Ik werd verplicht om deel te nemen aan seksfeesten in het Rood Klooster en in de residentie Pacific. Ook Paulette en Sandra waren daar aanwezig. We werden geslagen.' Mireille D.B., eveneens zestien jaar, vertelt gelijksoortige verhalen en zegt dat ze een abortus moest ondergaan in Londen.

Het minste wat je kan zeggen, is dat het oude dossier 181/76 van de Brusselse onderzoeksrechter Lyna gelijkenissen vertoont met de zaak die de antenne-Neufchâteau al maandenlang bezighoudt. In de slaapkamer van Naatje werden geschriften aangetroffen waaruit kon worden opgemaakt dat ze er voor een kind van veertien vooruitstrevende ideeën over seksualiteit op na hield. In het oude dossier duikt ook een plaatsnaam op die inmiddels bekend in de oren klinkt: Faulx-les-Tombes. Het is de plek waarover Paulette N. begin 1976 verklaarde dat ze daar wilde gaan wonen.*9

Op 7 april 1976 dook Naatje van Zwaren de Zwarenstein weer op.

Springlevend en kerngezond. De hele affaire zakte als een pudding in elkaar - eind goed, al goed. Naatje belde haar vader vanuit Amsterdam en liet weten dat ze weer naar huis wou. Uit het karige relaas kon worden onthouden dat ze in de manege inderdaad verliefd was geworden op haar mentor, hem al liftend achterna was gereisd naar Amsterdam en dat het daar heel fijn was geweest. Uit een medische expertise moet blijken dat Naatje als maagd is vertrokken en als maagd is teruggekeerd. Wanneer begin 1998 de X1-onderzoeken het land kortstondig in rep en roer zetten, zal de inmiddels gepensioneerde onderzoeksrechter Lyna voor de camera's van de RTBF smakelijk vertellen over hoe er destijds sprake was geweest van 'een zaak van handel in blanke slavinnen', maar alles op het eind terug te voeren bleek op een puber die van huis was weggegaan.*10

Onmiddellijk na haar terugkeer wijkt Naatje met haar familie uit naar de Verenigde Staten. Naatje van Zwaren de Zwarenstein stierf daar in 1980. Ze was achttien. Een verkeersongeval.

X1 was zeven jaar oud toen Naatje verdween. Over de omstandigheden waarin ze Naatje zou hebben gezien, is ze nooit verhoord. Verschillende media zullen in januari 1998 poveren dat X1 heeft verklaard dat ze Naatje 'zag sterven tijdens een seksfeest'. Dat klopt niet. In geen van de naar aanleiding van de fotoconfrontatie opgestelde pv's wordt er iets van die strekking vermeld.*11 Tegenover de auteurs van dit boek hield X1 het op 'een meisje van wie ik denk dat ik het ooit heb gezien'. Kwam Naatje van Zwaren de Zwarenstein in hetzelfde milieu terecht als Regina Louf? Niemand heeft het onderzocht. De speurders van de antenneNeufchâteau beschouwen het oude dossier, dat toch al teruggaat tot 1979, als minder prioritair en zullen nooit de gelegenheid krijgen om de getuigenissen van toen na te trekken.

X1 wijst die dag nog twee andere foto's aan. De ene is die van de eind 1991 in Brasschaat verdwenen Katrien De Cuyper. Ze was toen veertien jaar oud. Haar lijk werd een half jaar later teruggevonden in het Antwerpse havengebied. De foto waar X1 daarna haar vinger op laat rusten, is die van Hanim Ayse Mazibas.*12 Van dat ogenblik af zitten De Baets en zijn collega's middenin twee nog lopende gerechtelijke onderzoeken. Bij het parket van Antwerpen heeft onderzoeksrechter Jordens het onderzoek rond de moord op Katrien De Cuyper nooit gestaakt. In Brussel blijkt het oude dossier [38.11.148/88](#) over de moord op het Turkse meisje recent al van onder het stof te zijn gehaald. De storm van kritiek die het Brusselse parket naar aanleiding van de affaire-Loubna oogstte, heeft ertoe geleid dat men daar een aantal oude dossiers over kindermoorden en -verdwijningen opnieuw is gaan analyseren.*13

Dat is anders niet de motivatie waarmee substituut Philippe Meire zich op de zaak heeft gestort. Van bij de eerste lectuur van het oude dossier is het hem opgevallen dat hier zomogelijk met nog meer nalatigheid te werk is gegaan dan bij Loubna Benaïssa. Meire heeft twee speurders van de Brusselse GP met een resem nieuwe onderzoeksopdrachten belast. Meire is niet het type onderzoeksleider dat tegen het plafond gaat wanneer blijkt dat een andere politiedienst met

een nieuwe onderzoekspiste op de proppen komt. Wanneer commandant Duterme van de antenne-Neufchâteau hem komt attenderen dat het slachtoffer blijkens de lijkschouwing nog maagd was, repliceert hij: 'En sinds wanneer is dat de enige manier om een kind te misbruiken?' Binnen de antenne wordt adjudant Christian Pirard op 19 februari door substituut Meire, en zeer duidelijk tegen de zin van Duterme, belast met een analyse van het dossier-Mazibas.

Joseph D.R. is ten tijde van de feiten 53 jaar oud, werkt bij een fiscaal adviesbureau in Schaarbeek, heeft twee kinderen en is drie maanden eerder gescheiden. Zijn vrouw heeft het hoederecht over de kinderen en hij maakt geen gebruik van zijn bezoekrechten. Hij is op 9 maart 1988 op de kermis op het Van Ysendyckplein in Schaarbeek gezien door de elfjarige Maurizio R. Wanneer de GP in 1988 de kleine Maurizio verhoort, geeft die nog enkele details waaruit kan blijken dat D.R. erop uit was niet alleen Hanim, maar ook hem mee te lokken. D.R. kocht ijsjes voor hen en trakteerde haar ritjes op de autoscooters. Zegt Maurizio.

Op 23 maart 1988 belt de Brusselse GP aan in het appartement van Joseph D.R. in Jette. Hij weigert open te maken, maar de GP blijft op de loer liggen. Na een uur komt hij toch naar buiten en tracht weg te rijden met zijn Lada. De GP kan hem onderscheppen en verricht een huiszoeking in zijn woonst. Joseph D.R. is officieel gedomicilieerd in de Anatole Francestraat 50 in Schaarbeek. Dat is vlakbij de plaats waar Hanim verdween. In haar ondoorgrondelijke wijsheid verricht de GP daar geen huiszoeking. De GP's nemen genoegen met de uitleg van D.R. wanneer hij zegt dat hij daar al een tijdje niet meer woont en die bewuste woensdag inderdaad op het Van Ysendyckplein kan zijn gezien. Hij had die dag zijn kinderen bij zich en moest naar zijn bank, een filiaal van de Bank Brussel Lambert op de Helmetsesteenweg 210, vlakbij het Van Ysendyckplein.*14 Wat de GP in 1988 niet doet, is natrekken of er op 9 maart 1988 op de rekening van D.R. een financiële transactie is uitgevoerd. Als hij in de bank geweest is, kan het moeilijk anders of hij heeft daar iets betaald, gestort of ontvangen - al waren het maar rekeninguittreksels. Pirard doet wat de GP in '88 heeft verzuimd. Het resultaat is negatief blijkens het computerarchief van de BBL is die dag geen enkele bancaire verrichting op naam van Joseph D.R. geregistreerd.*15

In 1988 is er al een andere contradictie vastgesteld in wat Joseph D.R. over zijn tijdsbesteding op 9 maart 1988 opgeeft. Aanvankelijk ontkent hij bij hoog en bij laag die dag op de kermis op het Van Ysendyckplein te zijn geweest. Pas na een confrontatie met de kleine Maurizio R. in de bureaus van de GP, op 23 maart 1988, komt hij aandraven met het BBL-verhaal. Hij had die dag zijn kinderen bij zich, zegt hij, en voor hij er erg in had zijn zij het plein op gerend om de kermis te bekijken. De ex-echtgenote van Joseph D.R. ontkent dat formeel. De kinderen waren die dag bij haar. De ex wordt nooit verhoord, ze wordt enkel telefonisch gecontacteerd. De kinderen zelf worden evenmin verhoord. Was dat wel gebeurd, dan had onderzoeksrechter De Ruyver op 25 maart misschien niet zo gauw het twee dagen eerder tegen D.R. uitgeschreven aanhoudingsmandaat opgeheven.*16

Wat De Ruyver eveneens nalaat, is uitzoeken van wie de Lada is waarmee D.R. tracht te vluchten. De Lada, zo blijkt uit het onderzoekswerk van Pirard, is ingeschreven op naam van de bvba Fiduciaire Western Fiscal Center. Dat is in 1988 de werkgever van Joseph D.R. Heel normaal natuurlijk. Minder normaal wordt het wanneer men de firma van wat dichterbij bekijkt. Ze deelt in 1988 namelijk een kantoorruimte met een ander bedrijf. Het gaat om de nv Omniplex die zich bezighoudt met het transporteren en stockeren van hout. En waar vinden we de opslagplaats van Omniplex? Aan de Monnoyerkaai nummer 11. Dat is de locatie waar op 5 april 1988 het lijk van Hanim Ayse Mazibas uit het water is gehaald.*17

Wanneer de speurders zich begin 1997 opnieuw beginnen te interesseren voor Joseph D.R., is er van hem in heel België geen spoor meer te bekennen. Volgens de laatste berichten is hij naar Frankrijk verhuisd, maar daar komt zijn naam in geen enkel register voor. Dat kan een onschuldige reden hebben, wat overigens ook van alle andere tegen D.R. pleitende toevalligheden kan worden gezegd.*18 'Maar die zekerheid hadden we dan wel liever in 1988 gehad', zegt Nuran Mazibas. 'Het is goed dat men zich opnieuw voor onze zaak begint te interesseren, maar we hebben niet echt het gevoel dat er zoveel veranderd is. Het bestaan van getuige X1 moesten we vernemen van journalisten. Ook vandaag nog weigeren de speurders de meest evidente sporen na te trekken. Na de verdwijning van Hanim werden we benaderd door een onbekende die in onze straat woonde. De man kwam om de haverklap langs om vragen te stellen over onze familie en over Hanim... Twee jaar lang viel hij ons voortdurend lastig. Ik heb de man onlangs bij de GP herkend op een foto. Hij bleek een notoir pedofiel te zijn. Ook hij heeft intussen het land verlaten. Ik zeg niet dat hij de dader is, ik stel alleen vast dat het gerecht zijn werk niet doet. De laatste keer dat ik bij de speurders kwam, begonnen ze plots wéér over een afrekening binnen de familie. Ik kookte van woede.'

Vader Ali Mazibas zit met een ander verhaal. Hij is er rotsvast van overtuigd dat hij een week voor de verdwijning van zijn jongste dochter op een markt heeft staan ruziën met niemand minder dan Patrick Derochette. 'Ik weet zeker dat hij het was', zegt Ali. 'Toen ik hem op de televisie zag, had ik meteen een gevoel van herkenning. Hij was de man die op een markt in Schaarbeek speelgoed stond uit te delen aan meisjes. Ik was op weg naar de moskee en zag hem. Ik weet nog dat ik me boos heb gemaakt omdat hij alleen de meisjes speelgoed gaf, de jongens kregen niks. Hij stond daar met een kleine bestelwagen. Maar ja, de speurders lachen me uit. Ze aanzien me voor een oude gek.'

Het eerste verhoor van Regina Louf over de moord op Hanim Ayse Mazibas ligt helemaal in de lijn van de wijze waarop het dossier [38.11.148/88](https://www.rechtspraak.be/documents/38.11.148/88) destijds is behartigd, én in de lijn van hoe het alle nevenonderzoeken van Neufchâteau ver gaat. Het duurt tot zondag 5 april 1998, veertien maanden na de aanwijzing van de foto, voor ze hierover wordt verhoord. De Baets is op dat ogenblik allang uitgerangeerd, de pers heeft Regina Louf knettergek verklaard en opperwachtmeester Danny De Pauw en eerste wachtmeester Eddy Verhaeghen bekijken haar met

een spottend lachje wanneer ze vertelt dat 'dat Turkse meisje' is omgebracht tijdens een jachtpartij op een domein in de Ardennen. De twee BOB'ers leggen haar twintig foto's voor van Turkse meisjes, waaronder één van Hanim Ayse Mazibas die nog niet in de pers verscheen. Regina Louf wijst de juiste foto aan, maar verneemt korte tijd later dat haar verklaringen waardeloos worden geacht.

NOTEN

- 1 Gesprekken met Ali en Nuran Mazibas, november en december 1997.
- 2 De beschikking van de raadkamer wordt per deurwaardersexploot aan de familie-Mazibas overhandigd op 1 juli 1992. Moeder Fadine Eken moet die dag 71 frank betalen om kennis te nemen van het feit dat het parket bijna twee jaar geleden heeft beslist dat het niet langer wil zoeken naar de moordenaar(s).
- 3 Algemeen Nederlands.
- 4 Fax X1 aan antenne-Neufchâteau, BOB Brussel, 27 december 1996, toegevoegd aan pv 119.244.
- 5 BOB Brussel, 9 januari 1997, pv 100.127.
- 6 BOB Brussel, 10 januari 1997, pv 150.095.
- 7 BOB Brussel, 22 april 1997, pv 151.298.
- 8 Hoeveel minderjarigen er van de 1.300 die sinds 1991 verdwenen achteraf werden teruggevonden, kan procureur Dejemepe niet achterhalen. Daar worden geen statistieken van bijgehouden.
- 9 Synthese van dossier 181/76 van de Brusselse onderzoeksrechter Lyna, BOB Brussel, 5 juni 1997, pv 151.868. De gegevens over (en van) Paulette N., Joëlle J. en Mireille D.B. komen daarin eveneens aan bod.
- 10 *Au Nom de la Loi* (RTBf), 18 februari 1998.
- 11 Verhoor X1, BOB Brussel, 2 februari 1997, pv 150.069.
- 12 BOB Brussel, 2 februari 1997, pv's 150.067 en 150.068.
- 13 Dit zal enkele maanden later ook leiden tot de arrestatie van de Hongaar Andras Pandy.
- 14 Synthese oud dossier [38.11.148/88](#), BOB Brussel, pv 151.278.
- 15 BOB Brussel, 4 juni 1997, pv 152.096.
- 16 Synthese oud dossier [38.11.148/88](#), BOB Brussel, pv 151.278.
- 17 Vaststellingen op basis van het computerarchief van het financieel adviesbureau Craydon.
- 18 De hoofdreden waarom Joseph D.R. wordt vrijgelaten, berust in het feit dat Maurizio R. op 24 maart 1988 plots verklaart dat hij D.R. helemaal niet op de kermis heeft gezien. Het is nooit duidelijk geworden waarom de elfjarige jongen binnen een tijdspanne van 24 uur zijn versie van de feiten compleet verandert.

6 'Ik heb haar gedood.'

Fax X1 over Katrien De Cuyper, 18 februari 1997

Langs een drukke invalsweg naar het centrum van Antwerpen sluipen die nacht in maart '97 enkele leden van het Speciaal Interventie Eskadron (SIE) van de rijkswacht rond de geparkeerde auto's. Hun opdracht is supergeheim. Eén van hen heeft een koffertje bij zich waar een piepklein apparaatje inzit. Dat moeten ze ongemerkt zien te monteren onder de motorkap van een grijze Citroën CX.

Tony V heeft waarschijnlijk nooit geweten dat hij in 1997 een maand lang de eer genoot geschaduwd te worden met de meest gesofistikeerde apparatuur die het Belgische politiewezen daarvoor bezit. Wat die nacht in zijn auto is vastgeplakt, is een speciaal lokalisatiesysteem dat in het politiejargon een 'goniometer' genoemd wordt. Het is een minuscuul zendertje dat bij elke verplaatsing van de wagen signalen uitzendt die via een satelliet opgevangen worden door het SIE en die toelaten om tot op enkele tientallen meters precies te zeggen waar het 'target' zich bevindt. Het apparaat wordt meestal alleen ingezet bij de bestrijding van de zwaarste criminaliteit. Tegen de achtergrond van de grote 'ontluistering' van X1 in de pers, een jaar later, klinkt het ongelofelijk dat voor haar dergelijke middelen zijn ingezet. Zo'n twintig magistraten zijn daarvan op de hoogte en blijven wellicht tot vandaag hopen dat niemand hen er daaraan zal herinneren.

Tony V werd bij het begin van het onderzoek al eens door het SIE geobserveerd. Dat gebeurde toen op de ouderwetse manier. Hij werd van negen uur 's ochtends tot tien uur 's avonds gevolgd door agenten in burger. De eerste scha

duwoperatie vond plaats tussen 18 en met 20 oktober 1996, de dag van de witte mars - wat voor het strikken van een pedofiel zowat het slechtst gekozen moment moet zijn geweest. Het SIE bepaalde zelf de dagen, in functie van de beschikbare mankracht. Een tweede schaduwoperatie volgde op 30 en 31 oktober. Geen van beide acties leverde iets op, behalve misschien de wetenschap dat hij zich op de dag van de witte mars had opgesloten in zijn appartement.*1 Bij de antenne"s

Neufchâteau rees dezelfde vraag als na de observaties van Marc Dutroux in de geheime Othello-operatie. Waarom hielden ze er om tien uur 's avonds mee op? De goniometer zal maar een maand in de auto van Tony V blijven zitten. Bourlet heeft eind april wel het schriftelijke bevel gegeven om de satellietobservatie voor twee maanden te verlengen, maar tegen die tijd is het SIE het ding alweer uit de Citroën gaan halen.*2 Kapitein Leveque van het SIE wil 'de specifieke motivatie' kennen om deze onbekende Antwerpenaar te volgen. Hij zit blijkbaar op dezelfde golf lengte als commandant Duterme, die tijdens een vergadering op 13 mei 1997 zijn afkeuring heeft laten blijken. Het is maar een van de vele momenten in het X1-onderzoek waarop de rijkswachttop de opdrachten van de magistraten straal negeert. Adjudant De Baets en opperwachtmeester Hoskens vinden dat er goede redenen zijn om Tony V verder te blijven volgen. In de maand april is hij maar liefst eenentwintig keer opgemerkt in de onmiddellijke nabijheid van vier scholen. In een nota die De Baets opstelt om uiting te geven aan zijn onvrede over het stopzetten van de operatie, geeft hij deze uitleg: 'Een van deze scholen is de school waar de genaamde De Cuyper Katrien school liep tot ze vermoord teruggevonden werd in de omgeving van de haven van Antwerpen. Er zijn vermoedens, en dit via een verklaring van X1 (...), dat de target één van de ouders zou zijn van de moord op dat meisje. Wij hebben zware vermoedens dat (...) een ronselaar is voor een filière van kinderen, en dat hij tezelfdertijd pooier is van bepaalde kinderen. Wij mogen ook niet uit het oog verliezen dat de zuster van het vermoorde kind, Katrien, nog school loopt in hetzelfde instituut.*3

Het zal niks uithalen. Mei en juni zijn de maanden waarin de X1-onderzoeken een na een worden uitgekleed via herlezingen en procedurele betwistingen. De nota van De Baets doet veel van zijn collega's trouwens de wenkbrauwen fronsen. Hij vermeldt daarin onder meer het feit dat Tony V onlangs telefonisch contact heeft gehad met de moeder van X1 en lijkt ervan uit te gaan dat dit erop zou kunnen wijzen dat X1 in levensgevaar verkeert. De Baets heeft het in zijn nota ook over de moord op het Marokkaanse meisje Loubna Benaïssa. Iedereen weet op dat ogenblik al dat zij ontvoerd en wellicht ook vermoord is door Patrick Derochette, maar voor De Baets is het nog lang geen uitgemaakte zaak dat er geen verband zou kunnen bestaan met bepaalde verklaringen van X1.

'De Baets was een echte *believer* geworden', zegt een collega. 'De situatie was helemaal veranderd. In het begin was Regina Louf een sukkeltje. Als je haar daar zag zitten, kreeg je medelijden. Ze praatte met niemand, ze scheen grote schrik te hebben van al wat ze in onze gebouwen zag. Toen, in de lente van 1997, kwam ze hier binnen met een air alsof ze hier werkte. Ze ging een praatje slaan met speurders, je hoorde haar luid lachen. Het was alsof ze zichzelf zag als een soort medium. Het was bij wijze van spreken: u vraagt, X1 draait. Van de scheiding tussen ondervrager en getuige bleef niet veel meer over.'

Dat De Baets niet de minste twijfel meer heeft over de geloofwaardigheid van X1 en waarde hecht aan elk door haar gesproken woord, komt onder meer door het

verhoor van 1 februari 1997. Het was het eerste verhoor sinds 15 december. In de anderhalve maand die daartussen lag, had zij bijna dagelijks faxen gestuurd waarin ze steeds meer correcties toevoegde aan haar eerdere relaas over de moord op 'Kristien'. Er was een nieuw personage opgedoken, Mieke. Volgens X1 was zij er ook bij, die avond in de oude champignonkwekerij. Mieke was een meisje van zestien jaar, dochter van een Brusselse prostituee. Haar echte naam was Marie-Thérèse, meende X1 nog te weten. Het meisje was eind 1984 in gelijkaardige omstandigheden als 'Kristien' vermoord in Knokke.⁴

Hoewel de speurders inmiddels heel goed wisten dat het materieel onmogelijk was dat Christine Van Hees in de avond of de namiddag van 13 februari 1984 nog aanwezig kon zijn geweest op een seksruimte in een manege aan de rand van Brussel, bleef X1 erbij dat de moord enkele uren daarna gebeurde. De Baets ging uit van een logische fout in het getraumatiseerde geheugen van X1. Nam je de chronologie weg, dan klopte alles, meende hij. Vooral het door haar genoemde motief voor de moord op 'Kristien' - kracht bijgezet door het opduiken van Mieke - was in zijn ogen een belangrijk puzzelstuk. Zo was er die ene fax, die hij ontving op 18 december 1996. X1 legt hierin uit hoe er paniek ontstond toen bleek dat zij 'Kristien' de raad had gegeven met haar ouders te praten:

Mieke viel uit tegen me. Ze was echt razend. En ze had ook gelijk natuurlijk. Als Kristien inderdaad zou praten, zouden ze ook op ons uitkomen. Ik was doodsbang om opgesloten te worden, nu nog trouwens. En ik was zo gewoon om de ouders te beschermen, het was mijn verantwoordelijkheid, dat ik mezelf wel kon vervloeken voor die stomiteit (...). 'Je bent gek, Tinka, stomming! Hoe kun je nu zo stom zijn? Als ze haar dagboek lezen, kom je nooit meer buiten, weet je dat? Wat ga je doen als de flikken je komen vragen wat je haar allemaal hebt geleerd? Het onschuldige schaap spelen? Ik was behoorlijk onder de indruk, Patriek. Ik voelde me net een verrader. En ik werd ook bang. Als Mieke aan Nihoul of Tony zou zeggen dat ik haar had aangeraden te praten... Ik weet niet van wie ik meer schrik had, van Tony of van de flikken. Maar Mieke moet zich nog schuldiger en banger gevoeld hebben. Want Kristien was haar vriendin en misschien voelde zij zich schuldig haar in het milieu gedropt te hebben, ik weet het niet. En banger, omdat ze Mieke uiteraard vlugger zouden gevonden hebben. Nu besef ik dat Nihoul en de rest moeten zijn ingelicht. Ze wisten dat Kristien een gevaar werd, en ze wisten ook blijkbaar dat ze dingen opschreef. Ze noemden haar daar in de kwekerij een verrader (...). Nu weet ik pas waarom ze me zo uitgemaakt hebben, me laten kijken hebben hoe ze mijn zoonje mishandelden en folterden, waarom ze me lieten kijken hoe ze hem doodden, waarom ik zijn bloed moest opkuisen, en zelfs hem in de vuilniszak moest doen. Ik moest gestraft worden om mijn verraad (...). Wat heb ik gedaan Patriek? Ik heb hen laten vermoorden.'

Tijdens haar veertiende verhoor verklaart X1 dat Nihoul 'Kristien' die avond in de oude champignonkwekerij aan een spervuur van vragen onderwierp. 'Hij zou weten of zij daar ergens iets had verstoep, of ze daar al eerder was geweest met

jongens, hoe vaak en met hoeveren ze waren.' Volgens X1 was de oude champignonkwekerij zeker geen vast adres. Ze kozen het uit omdat Mieke hen had verteld dat 'Kristien' daar al eerder was geweest en omdat ze haar wilden verplichten te praten over datgene wat ze daar verborgen zou hebben.

X1 geeft opnieuw een beschrijving van het huis naast de oude champignonkwekerij en de kelder zelf. Het is deze beschrijving die later aan de zoon van de vroegere uitbater zal worden voorgelegd en hem zal doen besluiten dat de persoon die dit op papier zette, daar effectief moet zijn geweest. Over 'Kristien' kan ze nog kwijt dat die op zeker moment vertelde hoe ze haar maandstonden wat later had gekregen - wat lijkt te corresponderen met een getuigenis in het oude dossier als zou Christine Van Hees zich daarover zorgen zou hebben gemaakt. Het verhaal van X1 groeit beangstigend dicht naar de realiteit van het oude dossier-Van Hees. Elk nieuw detail leidt tot de bevestiging van twee tegenstrijdige overtuigingen: volgens de één kan het alleen betekenen dat de ploeg-De Baets haar heeft 'geholpen', voor de ander dat ze er écht bij was, die avond in 1984. En inmiddels is alweer een andere oude moord aan het XI-dossier toegevoegd.

Het was de periode waarin de streek in het noorden van Antwerpen over niets anders sprak. Het laatste teken van leven gaf ze in de avond van 17 december 1991. Omstreeks 21.30 uur belde ze haar ouders. Ze was haar vriend gaan opzoeken, die in de Lange Lobroekstraat in Antwerpen woonde. Ze zou de laatste bus, op lijn 64, nemen, zei ze. Een uur later werd Katrien De Cuyper nog opgemerkt in het baancafé Les Routiers aan de IJzerlaan. Klanten zagen haar de telefoon gebruiken. Het moet toen 22.45 uur geweest zijn. De bestemming van het telefoontje kon nooit worden achterhaald omdat de verouderde centrale geen retroactieve opsporing toeliet. Katrien De Cuyper werd niet meer levend teruggezien ondanks ondanks tal van zoekacties in de eerste weken van 1992. De zaak werd als vanzelf in verband gebracht met die van Inge Breugelmans en Inès Van Muylert, twee tienermeisjes die in dezelfde periode spoorloos waren verdwenen.

Op 22 juni 1992 stootten arbeiders in het Antwerpse havengebied nabij de loodsen van de Katoennatie tijdens graafwerken per toeval op een vrouwenlijk. Het lichaam kon pas na enkele dagen aan de hand van het gebit worden geïdentificeerd als dat van Katrien De Cuyper. Uit de autopsie bleek dat het meisje zeer kort na haar verdwijning moest zijn vermoord. Toen een jaar later de Nederlandse psychopaat Ludo De Beukelaer werd gearresteerd en hij bijna spontaan de plaatsen ging aanwijzen waar hij Inge Breugelmans en Inès Van Muylert had begraven, leek het even een kwestie van uren of hij zou ook de moord op Katrien De Cuyper bekennen. De Beukelaer gaf te kennen dat hij daar niks mee te maken had en bleef daarbij. Tal van sporen werden nog nagetrokken, maar het dossier 263/92 van de Antwerpse onderzoeksrechter Michel Jordens leek vijf jaar na de feiten al af te stevenen op een stopzetting van het onderzoek.

In de late namiddag van 8 februari 1997 meldt X1 zich voor een vijftiende keer bij de antenne-Neufchâteau. Het is het begin van een derde reeks marathonver

horen, dit keer met een nieuw onderwerp: Katrien De Cuyper. X1 situeert de gebeurtenissen in de periode na haar bevalling van haar zoontje Yentl, halfweg 1991. Wat dus kan kloppen.

- Ik weet niet of ik veel kan vertellen, allez ja, euh... Ik weet dat Tony mij is komen halen. Euh, hij was vergezeld van een waakhond, in figuurlijke zin hee (...).
- Ging het om die waakhond die ge beschreven hebt tijdens een ander verhoor, in de fabriek, toen die waakhond...
- Nee, nee, nee. Het was iets anders.
- Ah.
- Het was een van de twee die er ook was bij Kristien.

Tony neemt haar mee naar een restaurant in Gent en na iets te hebben gegeten rijden ze via de E17-autosnelweg naar Antwerpen. Het eindpunt van de rit is een residentiële wijk ten noorden van de stad. Tony houdt halt voor een klein kasteeltje met een toren. Onderweg, zegt ze, plaagt hij haar met niet mis te verstane opmerkingen over het gezinnetje dat ze inmiddels heeft. 'Vindt ge uzelf niet te jong voor kinderen, zei hij. En toen: ik kan daar iets aan doen, het is nog niet te laat om van gedacht te veranderen. We kunnen alles doen wat ge wilt.' Het was niet de eerste keer dat hij totaal onverwacht aan haar deur stond. Ze had het gevoel dat ze door haar huwelijk een risicofactor was geworden. Haar simpelweg uit de weg ruimen, zoals met 'Clo' gebeurd, kon niet meer. Dus was besloten dat ze medeplichtig moest worden gemaakt.

Het kasteeltje was vanop de straatkant bijna niet zichtbaar, weet ze nog. Het had een lichtjes hellende oprit die iets voor de parking een bocht maakte. Een opsomming van details volgt. Een muurtje, een metalen hek, een slotgracht, een bruggetje, een vrij groot park, een oude serre, een kennel voor jachthonden, een oude oranjerie die vijftig à zestig meter verwijderd lag van het kasteel zelf en bereikbaar was via een geplaveid pad dat leidt langs een soort haag die in de vorm van een haan gesnoeid is.

In de living worden zij en Tony opgewacht door een man van wie ze enkel nog weet dat hij Van Mol heette en verder de Vlaamse zakenman Y., advocaat E., Michel Nihoul, Annie Bouty, politicus O. en nog enkele anderen. Aanvankelijk heeft ze het over een 'zevental mensen', maar later blijken het er meer te zijn. Ze wordt meteen aangesproken door Nihoul, die met gespeelde interesse informeert hoe het gaat met haar zoontje.

- Blijkbaar is Nihoul op de hoogte dat ge een zoon hebt?
- Hij vraagt me: wilt ge teruggaan, straks? Allez, zo'n soort spelletjes. Wilt ge teruggaan? Ja, 't is waar, het is moeilijk uit te leggen hoe, euh... als ge die vragen normaal stelt, zijn het normale vragen. Ik weet het niet... ik weet niet goed hoe ik dat moet uitleggen. In elk geval, ik voel dat ik kleiner word.
- Hmhm.

- Ik weet dat hij... dat hij mijn arm neemt, dat hij ze om hem legt en dat we een klein wandelingetje hebben gemaakt, en dat hij goh,... ja,... Hij vroeg me of ik wist waarom ik daar was. Ik hef mijn schouders op, op een manier van pff, ja... Ah, zegt hij, dat is al de eerste fout die ge begaat. En wie weet wat dat wil zeggen? Toen ging hij verder, zeggende... ge zijt hier omdat, enfin, omdat ge iets moet leren. En wij zullen het u uitleggen (...). Allez ja.

- Hmhm.

- En denkt ge, wanneer we het u aanleren, denkt ge dat ge het zult verstaan? Dan antwoord ik: ja, ik denk het wel. Ah, derde fout. Waarschijnlijk verstaat ge het niet goed. Ja, het was zo'n soort conversatie.

- Hmhm.

- Toen kwam de conversatie van: ja, we kennen je al zolang, en euh, enfin,... we zullen u iets geven. En euh, toen zei hij dat als alles goed gaat, als ge een beetje meewerkt, dan moogt ge terugkeren naar huis (...). Ja, zegt hij, natuurlijk hangt alles van jou af en het is nog te bezien of ge het verstaat of niet. Hij zei: mij is het om het even, we kunnen het ook op een andere manier doen. Dan doet hij opnieuw teken naar Tony: euh, wat is haar telefoonnummer ook weer? Tony noemt het telefoonnummer uit z'n hoofd. Ja, zegt hij, ge kunt altijd naar huis bellen, hee. Ja, het was zo'n soort conversatie, het kwam daar ongeveer op neer.

Via het terras verplaatst het hele gezelschap zich naar een andere ruimte. X1 noemt het een soort koetshuis.

- Ferdinand is er, en Catherine is er ook.'

- Dus er zijn andere mensen aanwezig? Ge geeft de naam van iemand, Ferdinand en Catherine (...) Is het mogelijk om een beschrijving te geven van Ferdinand?

- Hij is vrij groot, zwaar, allez ja, dik. Euh, bruin haar met een scheiding, een kleine snor. Ik ken hem van de fabriek.

- Hoe oud is Ferdinand?

- Ik denk zesenvertig jaar.

Over Ferdinand kan X1 nog kwijt dat ze hem situeert in de directe omgeving van de vroegere topminister waar ze al eerder over heeft gesproken. Wat kan kloppen, zo blijkt later.

- Kunt ge Catherine beter beschrijven?

- Ze was vrij jong, jong... niet zo lang haar, recht haar. Ze was niet dik, ook niet mager. Normaal. Haar haren roken naar shampoo, nog... Het was alsof...

- Wanneer ge heel langzaam naar Catherine kijkt, een vertraagde film... Is er iets dat u opvalt of... Als ge wilt... (...). Hebt ge dat meisje al eerder gezien?

- Nee, ik had niet echt contact meer met hen, hee.

- Was het de eerste keer dat ge dit meisje zag?

- Ja.

- Als ge nu uw gevoel zou laten werken: kunt ge de staat van dat meisje beschrijven?

- Bang, samengehouden, verschrikkelijk samengehouden. Ze huult een beetje, maar ; niet echt. Niet voluit.

- Hoe oud was dit meisje volgens u?

- Ze is nog jong. Ze is nog jong. Ze was euh... pff, ik weet het niet meer.

Ongeveer twaalf jaar, zoiets.

- Ze moet ongeveer twaalf jaar geweest zijn?

- Ja, zoiets.*8

Om te weten of X1 echt getuige is geweest van de moord op Katrien De Cuyper biedt het verhoor van 8 februari weinig houvast. Twaalf jaar was niet de leeftijd van Katrien De Cuyper op de dag van haar verdwijning. Ze was al vijftien en mat 1,70 meter. X1 zegt weinig, wil naar huis. De Baets en De Pauw stemmen daarmee in.

Op 13 februari hebben de speurders een ontmoeting met hun collega's die in Antwerpen al vijf jaar lang met de zaak bezig zijn. Wanneer zij de krachtlijnen van de getuigenis horen, reageren ze enthousiast. 'Sommige details uit haar beschrijving van dat meisje kloppen zonder meer', zegt de Antwerpse GP-commissaris Hugo Cillis. In de weken die volgen, zal hij de XI-piste in het Antwerpse onderzoek altijd blijven verdedigen. Zijn collega Luc Verreth van de BOB van Brasschaat is sceptischer. Onderzoeksrechter Jordens reageert dan weer opgetogen. Zijn eerste echtgenote, een onderwijzeres, heeft Katrien De Cuyper nog persoonlijk gekend. 'Wij hebben ons altijd gehoed voor intentieprocessen over Regina Louf, ook na de afsluiting van deze piste', zegt een van de Antwerpse speurders later. 'In het begin geloofden wij in deze getuigenis. We schamen ons daar ook niet voor. Er zaten elementen in die voor ons onverklaarbaar waren, tenzij ze er was bij geweest. Er zijn vandaag nog steeds vragen die in dat verband onbeantwoord zijn, maar die heb je bij elke onopgeloste moord.'

De Baets en De Pauw blijven achter met het gevoel dat X1 eens te meer iets wil verbergen. De manier waarop ze zo plots, zonder duidelijke aanleiding, het verhoor liet stopzetten, heeft hen verrast. Het was pas acht uur 's avonds. De Baets speculeert er lichtjes op dat ze de volgende dagen wel een en ander zal verduidelijken per fax. Faxen komen er ook - een eerste op 11 februari, acht pagina's lang. X1 is een emotionele bui en ondertekent met 'ik. Ze beschrijft zowat haar hele leven en verklaart enkele van haar deelpersoonlijkheden. Op 12 februari volgt nog een fax, met een naar later blijkt nogal indrukwekkende karakterschets van 'Mijnheer Pedro', alias Jean-Paul Raemaekers. Over 'Catherine' geen woord.

Op zaterdag 15 februari wordt X1 voor de zestiende keer verhoord. Cillis en Verreth nemen als toeschouwers deel aan de ondervraging.

- Kunt ge verder gaan met te vertellen wat er daarna gebeurd is?

- Pff.. Euh... goh... (lange stilte). Pff.. Ze, pff.. Euh, goh... Ik moest naast haar gaan zitten op het bed. En toen heb ik enkele passen teruggezet. Ik wou niet... Ja, Tony zei dat ik verplicht was. Ik zei dat het onmogelijk was.... ze had, euh... ze was

beginnen wenen... Ik zei dat ik, euh,... Tony zei dat ik met haar moest vrijen. Ik zei nee, nee... ik kan het niet. Ik vroeg hem waarom hij daar niet mee ophield. Waarom stop je niet, Tony, alsjeblief? Waarom stop je Piet? En, euh... hij nam de telefoon. Er was een telefoon, een telefoon zonder draad. Hij sloot hem aan en begon met nul, hij zei het met luide stem. En toen negen, en toen zei hij: je doet wat ik je zeg. Doe wat ik zeg, anders bel ik hem. Ik zei nee... Hij zei: wanneer ik aan het laatste nummer kom, hoef je niet meer te kiezen...

Het verhoor verloopt even als een monoloog. X1 vertelt hoe ze in het bed naast 'Catherine' gaat liggen en haar de raad geeft zo stil mogelijk te zijn. Tony komt naast hen zitten en zegt haar dat ze de goede keuze heeft gemaakt. 'Toen zei hij: jij zegt wanneer we wat moeten doen, jij moet... je hebt tien minuten om te beslissen wat wij zullen doen.' X1 gaat nog even verder, en roept dan: 'Stop!'

Pas na een pauze van een uur - het verhoor was eigenlijk nog maar net begonnen - wil ze verder praten. De telefoon blijft een permanente dreiging. X1 zegt dat ze moest helpen bij de mishandeling van 'Catherine'. Uit wat ze vertelt, kan worden opgemaakt dat ook dit meisje stomweg met de verkeerde mensen in contact kwam en verweekeld raakte in een spel van dreigementen en plichten.

- Zou dat meisje daar al geweest zijn, op die plaats?
- Dat weet ik niet, ik weet het niet.
- Was ze volgens u bang van die personen of kende ze er iemand van? - Ze was bang voor dezelfde mensen als ik.
- Maar van de daar aanwezige personen... Denkt ge dat ze iemand kende?
- Ja, ik zeg... ze had dezelfde angst. Hoe moet ik dat zeggen, goh, voor Bouty, E., Nihoul... Ze reageerde daar op dezelfde manier op. Volgens mij heeft ze moeten weten waarom ze bang was, allez ja... ze had het al moeten weten, waarom ze bang was, allez ja... ge begrijpt me.
- Oké, had ge de indruk dat ge haar al eerder gezien had of zoiets?
- Ze heeft geen namen gegeven, maar... Het zijn de details hee, de dingen waarop ze reageerde. Bijvoorbeeld, Bouty had altijd de neiging om je bij je nek te nemen. Ze had nog niet eens haar hand opgeheven of Catherine dook al weg. Weet ge, ze trok zich al terug. Het zijn dingen die ge moet weten, of anders doet ge het niet, allez ja... ik wil zeggen... ge reageert zo toch alleen maar als ge weet dat...
- Waar gaat ge naartoe?

X1 is van de tafel weggelopen en op de vensterbank gaan zitten, knieën tegen de kin. Ze geeft geen uitleg. De antwoorden komen nu zoals bij de eerste ondervragingen: kort, niet of met knikjes. Gesproken heeft ze met 'Catherine' nooit, zegt ze. Het gebeurde in de periode waarin ze hoopte dat Tony zich nooit meer zou laten zien. X1 noemt een datum die voor haar erg belangrijk is: 5 juni 1995. Dat was de laatste keer dat ze Tony zag. Daarna leefde ze nog een tijdlang, zoals de vorige keren toen ze dacht dat het de laatste keer was, in spanning, vrezend dat hij plots weer in haar leven zou verschijnen. Na een pauze, het is inmiddels alweer na tien, wordt het verhoor hervat.

- De personen die in dat conciërgehuis zitten, kunt ge ons daarvan de namen geven?
- Nog een keer? Oh, pff.. Ik dacht dat het de opname was die voor dat soort dingen diende, opdat ik ze niet duizend keer zou moeten geven. Ja.
- Zoudt ge ons hun namen kunnen geven?
- E., Bouty, Nihoul, Tony, een andere, een advocaat, die vent die blijkbaar bij dat kasteel hoorde, nog iemand, Ferdinand... heb ik ze nu allemaal? Ik weet het niet.
- Hmhm.
- Ik ben de pedalen kwijt, pff.. Mag ik ze opsommen, zelfs als ik hun namen niet ken?
- Geef de namen van zij van wie ge de namen kent.
- Dat heb ik toch gezegd?
- Nee, in uw vorige verklaring hebt ge gesproken van een Dewolf.
- Ah, ja, het is waar. Het spijt me.
- Is dat juist?
- Ja.
- Hoe wist ge dat hij Dewolf heette?
- Omdat ik zijn naam gehoord heb, tiens (...).
- En wat gebeurt er uiteindelijk met Catherine?
- (kijkt naar de vloer) Dat kan ik niet zeggen.
- Eerst hebt ge gezegd dat...
- Ik kan het niet.
- ... dat Catherine uitgestrekt ligt op het bed, op haar buik. Wat zegt ge?
- Ik kan het niet, ik kan het niet. Ik kan het niet, nóg niet.'

Om vijf voor elf is het verhoor afgelopen. X1 zit er plots bij als een wrak, wil de speurders niet meer zien en praat enkel nog met de psychologe die het verhoor vanop een afstand heeft gevolgd. De Baets verwacht opnieuw meer heil van het faxapparaat. Hij krijgt gelijk.

Hai Pat,

Zaterdag was ik niet bijzonder spraakzaam, hee? Ik kon het niet, omdat de pijn zo erg was, dat ik het haast niet kon dragen. Het doet zoveel pijn, Pat, temeer omdat ik ook de beelden zie. Voor jou is het een verhaal, maar ik maak alles terug mee. En dat is nog niet eens het zwaarst. Zie je, elke nacht herbeleef ik wel iets, maar het uitspreken; dat is verschrikkelijk. Als je jezelf hoort vertellen, dan lijkt alles opnieuw te gebeuren. Alles komt terug, de pijn, de angst, het verdriet en de wanhoop (...). Het is die agressie die ons dingen laat doen die we nooit zouden kunnen doen, en we richten ze op een onschuldig meisje verdomme, omdat we de echte daders niet kunnen aanvallen, want zij hebben de telefoon, en mijn kindjes. Ik kon het niet, Pat, ik kon niet nog een keer een kind verliezen. 'Wiegendoed komt vaak genoeg voor', zei Tony (...). Hij schreeuwde tegen mij, joeg me op als een wild dier. Bij iedere druk op de toets riep hij opnieuw: 'Kom op, Gina, kies! Kies dan toch, zeg het, zég het nu!' En ik bleef neen schudden. Ik wilde niet, Pat, ik kon het niet. Ik legde mijn handen tegen mijn oren, omdat ik hem niet meer zou horen, omdat ik zou kunnen denken,

denken hoe ik hen zou kunnen redden (...). Hij kwam aan het laatste nummer en schreeuwde: 'Laatste kans Gina, ik tel tot drie. Eén twee...' En ik schreeuwde terug. Ik schreeuwde: 'Ja, ik doe het Tony, alsjeblief hou op, ik zal het doen!' Ik ademde diep in en uit om niet te hoeven huilen, een paar keer na elkaar, tot ik voelde dat mijn verdriet weer gecontroleerd werd. Hij hield zijn vinger nog altijd op de laatste toets en keek naar me. Hij wilde het nog eens horen, overtuigender nu. Dus haalde ik nog een keer diep adem en zei rustig: 'Ik zal het doen, Tony. Ik zal alles doen wat je vraagt.' En toen knikte hij, legde de telefoon af en gaf hem zonder kijken door aan Nihoul die hem terug in de lade legde. Op dat ogenblik gleed al het gevoel weg. De kilte was weer terug.

'Wat moeten we met haar doen, Gina? Jij beslist. Wij doen wat je zegt.' Tony knoopte zijn das los terwijl hij tegen me sprak, een gebaar dat zo vertrouwd was dat het pijn deed. Dat was het ogenblik dat er in mijn hart een besef groeide. Het besef dat ik altijd van hen zou zijn. En met het besef kwam er een soort berusting (...). Daar, op dat moment gaf ik het vechten op en handelde robotmatig. Het klinkt gek, maar toen begreep ik hoe leuk het is om hun kant te kiezen, begrijp je dat Pat? Zo aangenaam het is om het vechten op te geven, je verantwoordelijkheid en humaniteit op te geven, meer nog, ik kon niet begrijpen waarom ik zo lang gevochten had. Het leek zo... banaal. Zo zinloos. Op dat eigenste ogenblik hield ik van hen. Begrijp je dat? Ik hield van hen, omdat ik nu wist wie ik was, aan wie ik behoorde en wat ik was. De rust die het opgeven me bracht, was haast hypnotiserend. Daar ligt een groot stuk van mijn schuldgevoel. Voor mij is het belangrijk dat ik dat kan zeggen, of schrijven. Juist omdat ik hetzelfde gevoeld heb als zij, dezelfde aantrekkingskracht, dezelfde overgave, is het voor mij zo moeilijk om over Catherine te praten. Door het tijdens de verhoren te moeten uitspreken, wordt de schuld zo groot dat ik ze niet meer kan dragen. Ik wil het zo graag opnieuw voelen - de rust van het opgeven - zo graag, dat ik wil sterven (...). Ik was zo kwaad dat ik hen alles liet doen wat ze met mij ooit deden. Ik zag niet langer Catherine, ik zag mezelf. En ik was kwaad op mezelf, ik haatte het kind dat pijn had en huilde, dat ik het de smerigste dingen liet doen. Ik sloeg haar, zo hard ik kon, en het voelde leuk aan. Ik ventileerde mijn agressie op haar. Ik hitte E. op om met haar te vechten, net zoals hij altijd bij mij had gedaan. Ik maakte hem uit voor slappeling, omdat ik hem nog niet grof genoeg vond. Hij had mij zo'n pijn gedaan, als kind. Hij had me pijn gedaan met scherpe voorwerpen, tot het bloed van mijn beentjes liep, en ik zag alleen dat (...). Tony kwam naast me staan, duwde mijn kin omhoog en begon me te kussen. 'Van wie ben jij', fluisterde hij stil. 'Van jou Tony.' 'Hoe wil je dat ik je neem?' Ik streelde hem. 'Neem me zoals je wil, Tony.' 'Je bent mijn eigendom, poezeke. Je bent van mij. Je leeft bij mijn gratie, jouw Erwin leeft bij mijn gratie, jouw kinderen leven bij mijn gratie. Begrijp je dat, meisje?' (...) Ik draaide mijn gezicht naar het bed terwijl Nihoul met mijn borsten speelde, keek naar Catherine en een diepe wanhopige pijn stroomde door mijn hart. 'Het spijt me', zei ik tegen haar, geluidloos. Er liepen tranen langs haar wangen, en ik weet niet of ze me begreep, maar het leek wel zo (...). Tony nam me apart, terwijl Ferdinand bij Catherine ging zitten op bed. Ze lag op haar buik, en hij streelde rustig over haar rug en haar. Ze was bang, hield haar handjes gebald tegen haar

mond gedrukt. Ze strekte één arm en zei half huilend en trillend Tony's naam, maar hij negeerde haar. Hij nam mijn gezicht in zijn handen en dwong me naar hem te kijken. 'Laat je gaan schatteke, doe het voor mij. Doe het voor je kindjes. Ik wil jouw kindjes geen pijn doen, maar het is jouw keuze. Hoor je dat poezeke? Het is jouw keuze, jij beslist.' Ik schudde mijn hoofd. Na al die jaren... en nog trachtte ik hem als mens te benaderen, te communiceren met hem. Na als die fucking jaren... hoe is het in godsnaam mogelijk? Ik zei hem stilletjes dat ik het niet kon. Dat ik alles voor hem wilde doen, maar dat niet. Hij luisterde aandachtig, alsof het hem raakte, weet je. Alsof hij het begreep. Oh god, Patriek, ik kan niet beschrijven hoe dat is, de hoop die je voelt (...).

Ik heb haar gedood. Ik durf nog niet terug te gaan om te kijken hoé. Ik herinner het me wel, van seconde tot seconde, maar blokkeer het nog. Omdat ik voor het ogenblik nog te graag wil doodgaan. En ik wil nog blijven leven tot ze achter slot en grendel zitten. Ik wil weten of ik hen echt kan doen ophouden. Daarna ... Erwin heeft lang met me zitten praten en hij zei dat ik mocht gaan van hem, als ik niet anders meer kon. Maar niet voordat we het na het proces tenminste nog eens geprobeerd hebben. Als ik na een jaar na het proces nog steeds niet kan leven met hetgeen er is gebeurd, zal hij me niet tegenhouden om te sterven. Pas nu weet ik hoeveel hij van me houdt (...). Oochi.*10

Wat De Baets die dag in zijn handen houdt, is niets anders dan een handgeschreven bekentenis van een moord. Strikt genomen, rest hem geen andere keuze dan X1 in voorhechtenis te nemen. De Baets brengt meteen Bourlet op de hoogte. Uit de nota die hij opstelt valt op te maken dat X1 tijdens een telefoongesprek tussendoor nog meer heeft verteld. De Baets schrijft dat 'er meerdere moorden zijn geweest' toen zij al meerderjarig was. Dat is het grote verschil met de vorige getuigenissen van X1. In december 1991 was zij tweeëntwintig jaar oud en dus juridisch volledig aansprakelijk voor haar daden.*11 Bourlet reageert vrij snel, en geeft het advies X1 ertoe te bewegen een klacht in te dienen wegens de aanranding op de eerbaarheid van haar eigen kinderen. Volgens Bourlet is het mogelijk X1 verder als getuige te verhoren indien de door haar gesignaleerde feiten gekwalificeerd worden als een 'voortdurend misdrijf'. X1 dient enkele weken later bij het Brusselse parket effectief klacht in tegen Michel Nihoul, Tony V en zakenman Y Als slachtoffers vermeldt ze de namen van Eli, Yentl en Hannah Beeckman, de kinderen die ze voor eind 1994 had. In de klacht is sprake van 'aanrakingen en foto's, geen seksueel misbruik'. Van haar twee oudste kinderen zouden naaktfoto's zijn gemaakt die haar zouden zijn getoond om haar te verplichten deel te nemen aan seksfeiten.*12

Ook bij het Antwerpse parket staat niemand te springen om X1 in de boeien te klinken. De Antwerpse speurders zijn zich meer en meer gaan verdiepen in de verklaringen van X1 en brengen die in verband met een aantal 'zwarte vlekken' in hun dossier. Een van de mysteries blijft voor hen het vermeende tweede leven dat Katrien De Cuyper in de maanden voor haar verdwijning zou hebben geleid. Enkele vriend(inn)en hebben verklaard dat het meisje er soms 's nachts

alleen op uit trok-wat haar ouders overigens formeel ontkennen. Er zijn, net als in het dossier-Van Hees, verhalen over een geheimzinnige vriendenkring. Er is ook iets bizars aan dat laatste telefoontje vanuit het café Les Routiers. Pas enkele jaren later blijkt dat op de bovenverdieping van dit café het postbusadres van een Nederlands pornobedrijf gevestigd is.*13 Een totaal onschuldig bedrijf, zullen Antwerpse speurders een jaar later besluiten. Wat ze blijkbaar niet weten, is dat de naam van het bedrijf later opduikt in de persoonlijk agenda van Robby Van der Plancken, de Belg die in verband wordt gebracht met de moord op zijn vriend Gerrie Ulrich in de zomer van 1998. Deze moord geeft in Nederland aanleiding tot het Zandvoort-schandaal. In het appartement van een respectabel geachte burger in een tot dan toe zo rustig kuststadje ontdekt de politie meer dan 50.000 computerbeelden van de meest gruwelijke vormen van kindermishandeling. Tussen de cd-roms van Ulrich zitten ook formulieren om kinderen te 'bestellen' - ook baby's, maar dan kost het wat meer. In de formulieren wordt gespecificeerd wat de 'klant' met het kind zoal mag doen, hoe ver hij mag gaan... In het dossier-Zandvoort zitten ook overschrijvingsformulieren waaruit blijkt dat Ulrich tot kort voor zijn dood geregeld sommen stortte op de rekeningen van het pornobedrijf boven café Les Routiers.*14 Wanneer de Nederlandse politie halfweg 1999 twee catalogussen opstelt van 589 bij Gerrie Ulrich gevonden beelden, hoofdzakelijk van slachtoffertjes, zit daar ook nog een pornofilm tussen van een meisje dat als twee druppels water lijkt op Katrien De Cuyper.*15

In de namiddag van zaterdag 1 maart 1997 wordt X1 door haar ondervragers opgehaald aan haar woning in Wondelgem. Ze zijn vergezeld van speurders van de Antwerpse GP en de Brasschaatse BOB. Het is de bedoeling dat ze de weg aanwijst die ze destijds met Tony V aflegde om het kasteel te bereiken. X1 leidt hen naar 's Gravenwezel, en raakt daar dan even de weg kwijt. Een GP'er geeft haar een hint, en even later houdt het konvoi halt voor een als uit een sprookje geplukt kasteel met een statig torentje, een riant slotgracht en een goed verzorgd domein er rond.*16 'Hier was het', zegt X1. Het kasteel behoort toe aan een zekere baron W en paalt aan het domein van de bekende Antwerpse antiquair Axel Vervoordt. Hij houdt twee keer per jaar een opendeurdag, wat de speurders de gelegenheid biedt om daar eens rond te neuzen.*17 Het merkwaardige aan de familie W is dat ze ook eigendommen bezit in Knokke-Le Zoute, in straten waar X1 enkele maanden eerder al huizen is gaan aanwijzen.

Diezelfde avond vindt het zeventiende verhoor van X1 plaats. Het is het laatste verhoor waar adjudant Patriek De Baets aan zal deelnemen. Vanuit de leiding van de antenne-Neufchâteau is de oppositie al duidelijk voelbaar. 'Men drong erop aan dat ik uit het Antwerpse onderzoek zou worden geweerd', zegt De Baets later. 'Dutermé en zijn adjunct Jean-Luc Decker meenden dat we dreigden te verzuipen in de dossiers. Nu weet ik natuurlijk meer over wat er toen achter de schermen gebeurde, maar op dat ogenblik kon ik alleen vaststellen dat alles plots veel stroever verliep.*18

Na het zeventiende verhoor zal het er niet op beteren. X1 verklaart nu dat ze tussen 1990 en 1995 in totaal zeker vijftien tot twintig keren door Tony V naar het kasteel in 's Gravenwezel is gebracht. Ze zegt dat ze er getuige was van zes à zeven kindermoorden, waaronder ook die van 'Catherine'. Ze heeft het over een Turks meisje van negen, een meisje van elf of twaalf jaar, een kortharig jongetje van zeven of acht jaar, een blond meisje van vijftien of zestien, een Noord-Afrikaanse jongen van drie of vier en twee meisjes van tien - eentje heette Véronique.*19

X1 heeft het die dag ook nog over kinderen die op andere plaatsen vermoord zijn. Het was, zegt ze, een periode waarin ze 'meedraaide als een van hen'. Wanneer Tony V haar nodig had, belde hij haar moeder om te weten of haar man thuis was of niet. Erwin Beeckman was in die tijd als vrachtwagenchauffeur vaak dagenlang van huis weg. Met dit deel van haar getuigenis keert X1 terug naar de woorden waarmee haar vriendin Tania V haar zeven maanden eerder in contact bracht met Neufchâteau: ze voelde zich zelf een dader, zei te vrezen dat het onderzoek naar de handel en wandel naar Michel Nihoul haar in de gevangenis zou doen belanden... Tijdens deze periode, van 1990 tot 1995, werden kinderen afgeleverd als handelswaren. Het verhaal van X1 gaat steeds meer lijken op een Hollywood-versie van de zaak-Dutroux. Haar ondervragers dragen daar hun steentje toe bij. Aan het eind van het verhoor vragen ze of een van de genoemde meisjes misschien niet Loubna Benaïssa zou kunnen geweest zijn. X1 zegt dat dat 'zou kunnen'. 'Dat was pure suggestiviteit van mij', geeft De Baets later toe. Vier dagen na het verhoor wordt het ontzielde lichaam van Loubna Benaïssa gevonden in de kelder van Patrick Derochette.

Het Antwerpse onderzoek zal in de tweede helft van 1997 op een laag pitje blijven branden. Tijdens de nationale coördinatievergaderingen is beslist dat alles nu verder zal afhangen van het dossier-Van Hees. In de zomer van 1997 is Michel Jordens bovendien benoemd tot raadsheer bij het Antwerpse Hof van Beroep. Hij wordt opgevolgd door Marleen Vyncke, die pas aangesteld is als nieuwe onderzoeksrechter. Er worden enkele andere speurders bij het onderzoek betrokken. Het Antwerpse dossier-X1 komt ten dele in handen van enkele leden van de GP die ook het onderzoek voeren rond Kim en Ken, het Antwerpse zusje en broertje die samen in 1994 verdwenen.

Daags voor de pers voor het eerst melding maakt van de X1-dossiers, wordt Tiny Mast, de moeder van Kim en Ken Heyrman, gecontacteerd door de Antwerpse GP'er Marc Ruyters. 'Al wat ze over X1 gaan schrijven, daar moet ge

absoluut niets van geloven', drukt hij haat op het hart. Dit mag, gezien de weinig beloftevolle evolutie van het onderzoek, een niet meer dan logische voorzorgsmaatregel lijken van een om de gemoedsrust van Tiny Mast bekommerde politiemanager. Tiny Mast zelf is daar niet zo zeker van. In het verleden hebben de GP'ers nooit blijk gegeven van ook maar de minste bekommernis. In de hoop inzage te krijgen in het gerechtelijke dossier over haar kinderen procedeerde Tiny Mast zich suf. Ze gaat halfweg 1998 zelfs in hongerstaking. Wanneer ze aan het einde van dat jaar dan toch gedeeltelijk inzage verwerft, moeten zij en haar advo

caat vaststellen dat de GP vier jaar langs slechts één onderzoekshypothese heeft gevolgd: de verdenking als zou zij zelf haar kinderen hebben omgebracht. Aan interessanter ogende sporen was anders geen gebrek.

Op 29 mei 1996, tweeënehalve maand voor de zaak-Dutroux losbarst, wordt de Antwerpse Nationalestraat opgeschrikt door een poging tot ontvoering van Anja, het dochtertje van de uitbaters van Taverne Thuishaven.*20 Het kind gilt de hele buurt bij elkaar en de dader kan worden opgepakt. Hij heet Steven T, is 35 jaar oud, komt uit een marginaal milieu en is twee weken eerder ontslagen uit een psychiatrische instelling. De man is meermaals veroordeeld voor kleine criminele feitjes, en ook voor de aanranding van minderjarige meisjes. In de dagen na de zaak-Dutroux komen in de omgeving van Steven T. de tongen los. Enkele bewoners in de Nationalestraat brengen de ontvoeringspoging meteen in verband met Michel Nihoul. Ze hebben hem in de maand mei meermaals in hun straat opgemerkt, volgens sommigen zelfs in het gezelschap van T. In het najaar van 1996 worden vanuit het hele land door honderden mensen aantijgingen geuit tegen Nihoul. Hij blijkt werkelijk overal te zijn gezien en wordt door een hele stoet mensen geïdentificeerd als aanrander of kinderlokker. Algemeen wordt aangenomen dat minstens het overgrote deel van die beschuldigingen berust op de psychose waar België in die periode doorheen moet, maar in het geval van Steven T is er meer. Vanuit de gevangenis schrijft hij een brief naar zijn vroegere partner, Linda V.D. en stelt daarin woordelijk: 'Ik ga de zaak-Nihoul op mij nemen.' Linda V.D. bezorgt de brief onmiddellijk aan het gerecht.*21

Het is mogelijk dat Steven T hier slechts alludeert op wat er inmiddels in de pers is verschenen, maar de naam Nihoul keert terug. De twee dochtertjes van Linda V.D. hebben al in 1995 getuigenissen afgelegd over hoe ze door T, die, toen bij hun moeder inwoonde, werden meegenomen naar een studio in het centrum van Antwerpen. Daar werden ze verplicht zich uit te kleden en werden ze voor het oog van de camera seksueel misbruikt. Reeds in 1995 duikt in hun verhaal een stoute mijnheer op die zich 'Jean' liet noemen. Na de zaak-Dutroux worden ook de twee meisjes plots heel affirmatief de genaamde 'Jean' was Michel Nihoul.*22

De Antwerpse GP heeft nooit blijk gegeven van veel ijver om hier het fijne van te weten. Het gerechtelijke dossier waarin de getuigenissen van de twee meisjes - zes en negen jaar oud - vervat zitten, legt een hele weg af. Van het Antwerpse parket naar het Brusselse, en van de nationale brigade naar de antenneNeufchâteau. Tussendoor stelt ook de Brusselse stadspolitie ten behoeve van Neufchâteau een dossiertje op over Steven T, omdat die daar een tijdlang gewoond heeft.*23 Uiteindelijk zal een lid van het Dutroux-kamp bij de Brusselse BOB besluiten dat alles berust op een mix van toeval en revanche. Steven T is met Linda V.D. verwickeld in een strijd om het hoederecht voor een van haar dochters. Linda V.D., besluiten de speurders, is zo verbitterd over wat T. met haar dochtertjes heeft uitgespookt dat ze geen enkel middel schuwt om hen in de toekomst uit zijn buurt te houden.

Dat men er bij de GP weinig voor voelt om door te werken op de getuigenissen van de twee kinderen heeft mogelijk een andere - of bijkomende - reden. Een van de zaakvoerders van het bedrijf achter de studio waar de kinderen zou

den zijn gebruikt voor porno-opnamen, is een gewezen lid van de Antwerpse GP Er zijn nog meer toevalligheden in dit verhaal. Steven T blijkt in 1995 portier te zijn geweest in een dancing in Oostende. Een van de vaste klanten in die dancing was Marc Dutroux' kompaan Michael Diakostavrianos, zo signaleert het Brusselse politierapport. Wanneer Steven T. begin maart 1997 wordt verhoord door de antenne-Neufchâteau, ontkent hij formeel dat hij Nihoul, Diakostavrianos of enige andere in de Neufchâteau-dossiers genoemde verdachte zou kennen.*24

Ten tijde van de verdwijning van Kim en Ken woonde Steven T. bij Tiny Mast om de hoek. Hij werd heel even aanzien voor een verdachte, maar niet voor lang. De Antwerpse GP liet zijn DNA-profiel vergelijken met op het lichaam van Kim Heyrman aangetroffen sperma en sloot deze piste enkel op grond van een negatief resultaat weer af. De Antwerpse GP zette zich daarop weer volop aan het werk in de piste-Mast. 'Ik vertrouw die mensen voor geen cent', zegt Tiny Mast. 'Het zijn zij die de trui van Ken hebben zoekgemaakt. De ontvoerder had me die trui teruggestuurd, om me bang te maken, veronderstel ik. In een normaal land is dat een voor het onderzoek hyperbelangrijk element. Misschien zitten daar sporen op. Wel, zij doen die trui verdwijnen. Het zijn zij die mij op een bepaald moment in mijn gezicht zeiden dat ik de moordenares was en dat ik maar beter kon bekennen. Ik kan honderden verhalen vertellen die, als ik ze vergelijk met wat de commissie-Verwilghen bestempelde als "fouten", echt de verbeelding tarten. Die gasten zijn zo agressief en zo onmenselijk dat ik soms het gevoel heb dat ze tot dezelfde klik behoren als zij die me mijn kinderen ontnomen hebben. Ik geloof Regina Louf, echt waar.*25

Is dat niet te gek om te los te lopen, het idee dat een van de speurders tot hetzelfde milieu zou behoren als de daders? Niet in Antwerpen.

Eind 1996 registreert de antenne-Neufchâteau alle telefoongesprekken op de privé-lijn van Tony V Op 24 oktober 1996 ziet opperwachtmeester Rudy Hoskens iets merkwaardigs gebeuren. Tussen 16.55 en 17.17 uur heeft Tony V zomaar eventjes achttien keer het nummer gevormd van B.V.H., lid van rijks-wacht van Brasschaat.*26 Achttien telefoontjes in twintig minuten. Je kan al voor minder veronderstellen dat Tony V zich die dag ergens zorgen over maakte en dringend zijn vriend-rijkswachter wou spreken. Misschien had hij wel gemerkt dat hij gevolgd werd door het SIE - wat verdomd goed zou kunnen, want de eerste 'klassieke' schaduwoperatie is vier dagen eerder beëindigd.

Kort nadat in de maand maart een peperduur satellietstelsel is ingeschakeld om de handel en wandel van Tony V zo discreet mogelijk na te gaan, vernemen de speurders in Brussel dat de Antwerpse ploeg is 'versterkt' met de komst van speurder... B.V.H. Hoskens schrijft een nota om de BOB van Brasschaat te wijzen op het gevaar en vooral ook het absurde van de hele situatie. Het is niet zo

dat van een betrokken speurder wordt ontdekt dat hij bevriend is met de verdachte, nee het is omgekeerd. Eerst wordt vastgesteld dat hij een goede kennis is, en vervolgens wordt hij bij het onderzoek betrokken. En dit in een dossier waarvan wordt gezegd dat het het meest geheime aller tijden is.

B.V.H. wordt bij zijn oversten op het matje geroepen en legt uit dat hij een computerfanaat is en dat Tony V 'slechts' een van de mensen is waarmee hij geregeld tot laat in de nacht zit te chatten. Volgens Odette, de gewezen maitresse van Tony V, is dat gelogen. Zonder op de hoogte te zijn van de rol van B.V.H. in het onderzoek, omschrijft ze hem als 'een van de beste vrienden van Tony. Het Zoller/Malicieux-systeem van de rijkswacht laat niet toe Internet-conversaties te registreren, zeker niet wanneer ze via een chatbox lopen. Na 24 oktober 1996 werd er geen enkel telefoongesprek meer geregistreerd tussen Tony V en B.V.H. Misschien hebben ze daarna nog gechat.

NOTEN

- 1 Syntheses observaties SIE, BOB Brussel, 21 oktober en 4 november 1996, pv's 115.713, 116.517 en 116.518.
- 2 Kantschrift Michel Bourlet, 30 april 1997, voor [not. 37.66.112360/96](#).
- 3 Nota Patriek De Baets aan CBO, SIE en de directeur operaties in Neufchâteau, 4 juni 1997, nr. 97/192.
- 4 Spijts opzoekingen in het rijksregister zal er nooit enig spoor worden teruggevonden van dit meisje.
- 5 Fax XI aan BOB Brussel, 18 december 1996, pv 118.872.
- 6 Verhoor X1, BOB Brussel, 1 februari 1997, pv 150.066.
- 7 Net als bij de getuigenissen van XI over 'Kristien', gaven de auteurs er de voorkeur een andere schrijfwijze te hanteren, telkens XI over het slachtoffer praat. Ferdinand is dan weer, een pseudoniem.
- 8 Verhoor X1, BOB Brussel, 8 februari 1997, pv 150.953. De gebruikte citaten komen uit de Franse vertaling en zijn door de auteurs terug omgezet naar het Nederlands.
- 9 Verhoor X1, BOB Brussel, 15 februari 1997, pv 150.954. De gebruikte citaten komen uit de Franse vertaling en zijn door de auteurs terug omgezet naar het Nederlands.
- 10 Fax XI aan BOB Brussel, 18 februari 1997, pv 150.312.
- 11 Nota De Baets aan Bourlet, BOB Brussel, 18 februari 1997, nr 97/323.
- 12 Klacht Regina Louf, BOB Brussel, 24 maart 1997, pv 150.892. Het notitienummer van de klacht bij het Brusselse parket is [BR.37.66.150.892/97](#).
- 13 Het gaat om het bedrijf Studio De Pauw, dat achter publicaties als X-Gay en Gaykiss zit en in het homocircuit gesitueerd wordt. De Vlaamse vzw Werkgroep Morkhoven, die zich verdiepte in een internationaal kinderpornonetwerk in het Nederlandse Zandvoort, zegt over aanwijzingen te beschikken dat het bedrijf ook banden heeft met handelaars in kinderporno.
- 14 Het gaat om stortingen via de girorekening 8238 van de bank ABN Amro.
- 15 Het gaat om foto 129 op pagina 17 in het vertrouwelijke politiebld 'Recherche en Informatie' van 22 mei 1999. De ouders van Katrien De Cuyper zullen bij het zien van de foto verklaren dat het niet om hun dochter gaat, maar voegen eraan toe dat ze die

zekerheid stoulen op het feit dat ze niet kunnen geloven dat zij 'in een netwerk zou zijn terecht gekomen'. Het Antwerpse parket doet de zaak op een hoogst originele manier af. Hoewel elk zinnig mens het tegendeel kan vaststellen, verklaart de woordvoester van het parket dat het hier 'blijkbaar om een jongen gaat'.

- 16 XI wordt tijdens deze autorit gefilmd, BOB Brussel, 1 maart 1997, pv 150.359.
- 17 Hoewel de pers later de naam van Vervoordt zal vermelden, komt die op geen enkel moment voor in de beschrijving van X1, noch in de verificaties er rond. Er is enkel sprake van de familie W BOB Brussel, 13 maart 1997, pv 150.801.
- 18 Gesprek met Patriek De Baets, 7 maart 1999.
- 19 Verhoor X1, BOB Brussel, 1 maart 1997, pv 150.364. 2.0 Het Laatste Nieuws, 31 mei 1996.
- 21 Analyse briefwisseling tussen Steven T. en Linda V D., BOB Brussel, 13 maart 1997, pv 150.747
- 22 Ook in andere door Neufchâteau geregistreerde getuigenissen luidt het dat Nihoul zich vaak 'Jean' liet noemen.
- 23 Het Brusselse politierapport dateert van 6 december 1996 en maakt melding van het dossier dat bij het Antwerpse parket is geopend onder het notitienummer [AN.37.12.100395/95](#).
- 24 Verhoor Steven T, BOB Brussel, 6 maart 1997, pv 150.746. 25 Gesprek met Tiny Mast, 23 februari 1998.
- 26 Resultaten registratie Zoller/Malicieux, BOB Brussel, 24 oktober 1996, pv 115.982.

6 1997–1999

Het vervolg

1 *'Als we zo doorgaan, zitten we hier straks alle dossiers van verdwenen kinderen over te doen.'*

Leiders antenne-Neufchâteau, april 1997

Logistieke zaken vormen aanvankelijk de enige reden waarom de speurders contact zoeken met commandant Jean-Luc Duterme. Gelijktijdig met de creatie van de antenne-Neufchâteau en de verhuizing van dit politieleger naar een apart gebouw in de Brusselse Staatsbladstraat is Duterme eind november 1996 door toedoen van districtcommandant Torrez aangesteld. Al tijdens een eerste vergadering met procureur Bourlet steekt Duterme zijn ergernis over de gang van zaken niet onder stoelen of banken. Voor alles wat betrekking heeft op de leiding van de antenne wendt Bourlet zich rechtstreeks tot de speurders zelf. Duterme hoort de anderen discussiëren over dossiers waar hij nog nooit van heeft gehoord. Iedereen maakt losjes afspraken met iedereen. Niemand schijnt acht te slaan op hém.

Op 19 december 1996, hij is dan amper drie weken actief binnen de antenne, stuurt Duterme een drie pagina's tellende nota naar de bonzen van het CBO en het rijkswachtdistrict Brussel. Het is de eerste nota in wat een reeks zal worden. Duterme beklaagt zich hierin over het 'individualisme' en de 'intellectuele oneerlijkheid' die hij bij sommige speurders heeft opgemerkt. Dit is het probleem: 'Ik heb vastgesteld dat op bepaalde avonden geen auto meer beschikbaar was. Ik heb herinnerd aan bepaalde regels van het werk. Te weten: het terugbrengen van de sleutels. Het gebruik van een dienstvoertuig om mee naar huis te rijden, dient in een dergelijk geval door de fiscus te worden beschouwd als een voordeel in natura. Er moet dan ook melding van gemaakt worden bij het opstellen van de fiscale attesten...'*1

De commandant heeft ook berekend dat zijn speurders tussen 2 en 15 december samen al 596 uren weekendwerk, 1590 gewone overuren en 510 uren nachtwerk hebben verricht. Veel te veel, vindt hij. Hij heeft deze kwestie op 16 december al eens aangekaart bij kolonel Henri Berkmoes van het CBO. Die

kwam toen de leden van de antenne moed inspreken en had Duterme geantwoord dat hij zich daar niks hoefde van aan te trekken aangezien: 1) de rijkswacht dringend haar blazoens moet oppoetsen, 2) de financiële compensaties voor overuren niks voorstellen en 3) het land op stelten staat. Berkmoes hield integendeel een pleidooi voor minder formalisme. 'Ik ben ervan overtuigd dat de luitenant-kolonel mij niet heeft willen discrediteren in mijn taak', schrijft Duterme hierover, 'maar hiermede werden de inspanningen om tot cohesie en kwaliteit te komen, wel ondermijnd.' Wat hij daarmee bedoelt, blijkt uit enkele nota's en verbale opmerkingen die volgen. Over overmatig gebruik van toiletpapier, het te lang laten branden van lampen in de kantoren en een verbod op overnachten in die kantoren - zoals de overwerkte Michel Clippe één keer heeft gedaan.

Een dag na de toespraak van kolonel Berkmoes zit eerste wachtmeester Aimé Bille in zijn kantoor te werken aan een synthesenota over het oude dossier-Van Hees. Duterme komt die namiddag eens een kijkje nemen, merkt Bille op en informeert naar wat hij daar zo op zaterdag zit te doen. Het geeft aanleiding tot de eerste grote rel binnen de antenne.

Jarenlang hebben BOB'ers van de financiële sectie, tot ieders grote tevredenheid, relatief autonoom gewerkt. Ze begrijpen nauwelijks wat hen nu plots overkomt. Adjudant Christian Pirard, chef van de vijfde ploeg, moet in de eerste week van december het hele dossier 139/96 over serieverkrachter L.V instuderen en maatregelen treffen voor een observatie van zijn telefoonlijnen. L.V op heterdaad betrappen, zo weet iedereen, zou erg belangrijk kunnen zijn voor het onderzoek in de zaak-Dutroux. Op vrijdag 6 december heeft Pirard dan ook toestemming gevraagd om met zijn ploeg het weekend te mogen doorwerken. Dat wordt geweigerd. Zijn zachte protest hiertegen, legt Christian Pirard een jaar later uit aan de commissie-Verwilghen, leidde ertoe dat Duterme dreigde hem uit de antenne-Neufchâteau te zetten en hem een reeks negatieve evaluaties toe te kennen, wat een uiterst nadelig effect kan hebben op zijn loopbaan.*2

In februari 1997 krijgt de ploeg-Pirard de zaak-Mazibas toegeschoven. Wanneer dat dossier eind april ter sprake komt tijdens een vergadering, barsten Duterme en zijn adjunct Jean-Luc Decker in woede uit. Als we zo doorgaan, zit

ten we hier straks alle dossiers van verdwenen kinderen in België over te doen', roept een van hen uit. Pirard en enkele andere speurders kijken hun bazen verbaasd aan: was dat dan niet de bedoeling? Pirard krijgt nog een andere opmerking naar zijn hoofd geslingerd: 'Wat jij wil, is Legendre achterna gaan.*3 Legendre is de rijkswachter die het stoffelijk overschot van Loubna Benaïssa terugvond.

Op 7 mei 1997 krijgt Pirard van de Brusselse substituut Philippe Meire een reeks onderzoeksoopdrachten om na te gaan of er een verband kan bestaan tussen de moord op Hanim en de verklaringen van X1. Vijf dagen later wordt Pirard opnieuw ontboden bij Duterme. De commandant eist dat hij de opdrachten van de substituut negeert. Duterme vindt dat substituut Meire een fout heeft begaan door niet de normale hiërarchische weg - via hem dus - te volgen. 'Dat kon in

dit geval niet', werpt Pirard op, want van 5 tot 9 mei was Duterme met vakantie. Op 20 mei trekken Duterme en Decker, vergezeld door Pirard, dan naar Meire om uit te leggen 'dat het zo niet verder kan'.

Enkele dagen na het onderhoud bij Meire heeft Pirard het verhoor van een belangrijke getuige in de zaak-Mazibas gepland. Het gaat om een 19-jarige jongen die als kind de ontvoering zag gebeuren, maar nooit werd verhoord. Hij kan zich enkel op zondag vrijmaken, maar dat is buiten Duterme gerekend. Hij verbiedt Pirard opnieuw om zondagswerk te verrichten. En er volgt nog meer. De commissie-Verwilghen legt de hand op een nota waaruit blijkt dat Duterme de speurders een verbod heeft opgelegd om rechtstreeks te overleggen met magistraten. Het is onder meer een gebrek aan dit soort communicatie dat van de zaak Dutroux een landelijk drama heeft gemaakt.

Vanaf 27 januari 1997 leidt onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen opnieuw de zaak van het vermoorde meisje van wie hij de naam vergat. Het aanstellen van Van Espen heeft velen verrast. Enkele weken eerder heeft hij in een open brief zijn onvrede laten blijken over het overhevelen van zoveel financiële speurders naar Neufchâteau. Van Espen heeft echter altijd heel goed samengewerkt met de 3KOS, en met name met adjudant De Baets. In gerechtelijke kringen wordt verwacht dat één koffieklets tussen beiden zal volstaan om de plooiën glad te strijken. Maar wanneer Aimé Bille op 14 oktober 1997 op zijn beurt voor de commissie-Verwilghen verschijnt, overhandigt hij een negentien pagina's tellende acte van verdediging. De nota eindigt met: 'Ik ben bereid om tegenover de commissie, eventueel nog meer tot in detail, te praten over wat vooraf ging en vrees hoegenaamd niet om geconfronteerd te worden met onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen.'*4

Ook Bille was jarenlang een van die speurders waar Van Espen blind op ging. Hij schetst nu een ontluisterend beeld van de wijze waarop die in 1997 de zaak-Van Hees leidde. Tijdens een eerste vergadering hoort Bille hem zeggen: 'Ik zal waarschijnlijk voor een commissie moeten verschijnen. *Tant pis*. Ik hoop dat ik niet gerold ben door de GP' Bille stelt vast dat Van Espen met groot gemak belangrijke vergaderingen overslaat en, liever dan het dossier te lezen, verzoekt dat men hem per post-it meldt wat hij beslissen moet. Hoewel hij binnen het geheel van de X1-dossiers een sleutelfunctie vervult, zegt Van Espen tijdens de nationale coördinatievergaderingen weinig. Tenzij die ene keer, op 25 april 1997. Hij mompelt iets over Nathalie W, van wie volgens hem gebleken is dat haar getuigenis geen steek houdt, en geeft in vage termen uiting aan zijn wens om tot 'een objectivering' van de verklaringen van X1 te komen.

'Van Espen is bedot, beduvelend en bedrogen', zegt adjudant De Baets anderhalf jaar later. 'Er zijn in die tijd geheime vergaderingen geweest met een klein groepje BOB'ers die de X1-onderzoeken ten allen prijze kapot wilden maken. Daar, achter onze rug, zijn de cruciale beslissingen genomen. Deze BOB'ers hebben samen met substituut Paule Somers - een meisje aan wie ze alles konden wijsmaken - de moord op het onderzoek bekookstouwd. Men wist dat Van Espen

weinig interesse had en men stelde hem de zaken compleet anders voor dan ze waren.'¹⁵

'Wat zich in die periode tussen Van Espen en De Baets heeft afgespeeld, is niet normaal', blikte een andere speurder terug. 'Stel dat De Baets en zijn mannen zich inderdaad vergaloppeerd hadden. Stel dat ze elke zin voor realiteit hadden verloren en de X'en inderdaad veel meer waarde gaven dan ze echt verdienden, dan nog is de houding van Van Espen niet te verklaren. Van Espen heeft in het verleden al veel fouten van de financiële sectie toegedekt, en omgekeerd waarschijnlijk nog veel meer. Daar was een band van wederzijds vertrouwen. Nu werden vrienden van de ene dag op de andere aartsvijanden. Er is niet eens gepraat, er is niet eens geprobeerd om het als grote mensen op te lossen.'

Het zijn in eerste instantie de BOB'ers Baudouin Dericourt, Philippe Pourbaix, Joël Gérard, Patrick Noller en Eddy Verhaeghen die het kamp van Duterme kiezen. Zij waren eerder betrokken bij ofwel het onderzoek naar de financiële handel en wandel van Marc Dutroux en/of bij het verhoren van Nathalie W. Het eerste dossier heeft hen tot de stellige overtuiging gebracht dat Dutroux een geïsoleerde pervers is. Volgens De Baets ligt het anders. 'Het komt hierop neer dat sommige resoluut kozen voor hun loopbaan', denkt hij. 'Om op een goed blaadje te staan bij Duterme volstond het om wat te grappen en te grollen met geïsoleerde passages uit de verhoren van de X'en. Voor die lui werd dat een soort van amusement.'

Als er één term is die nog jaren met de X1-saga zal geassocieerd blijven, dan is het 'herlezing'. Marc Verwilghen heeft er ooit op gewezen dat het 'herlezen' in gerechtelijke onderzoeken een hoogst ongewoon procédé is. Een onderzoeksmagistraat kan vragen iemand te verhoren, een huiszoeking verrichten, een telefoonlijn af te luisteren... aan methoden om daders van misdrijven op te sporen is geen gebrek. Zelden geeft een magistraat de opdracht tot het 'herlezen' van al het tot dan toe verrichte werk. Nu is dat eigenlijk ook in het X1-dossier niet het geval. De kritische reflexie over wat X1 nu precies heeft verklaard, is niet bevolen door een magistraat, maar door Duterme, zo stelde de commissie-Verwilghen vast: 'De onderzoeksleider heeft bepaalde beslissingen genomen die hem strikt genomen niet toekwamen, met name de beslissing tot herlezing van de dossiers en de aanwijzing van de onderzoekers, met uitsluiting van sommigen, die dat dienden te doen.'*6

Er in de media veel gespeculeerd over de zogeheten rapporten van herlezing. Vaak was sprake van een 'tweede lezing' en een 'derde lezing' - wat de indruk wekte van een bijna academisch studiewerk. Op één na - het minst waardevolle dan nog - lekte er echter nooit een rapport van herlezing uit in de pers. Ondanks herhaald aandringen, kreeg ook de commissie-Verwilghen nooit inzage in deze sleutels tot de ontmanteling van de X-onderzoeken. En sleutels zijn het. Als justitie halfweg 1998 met grote stelligheid zal verkondigen dat 'alles onderzocht' is en de getuigenis van X1 totaal waardeloos is, dan komt het in de eerste plaats door deze rapporten - vier in totaal.

Wat niemand weet, is dat er in feite nog een vijfde rapport van herlezing bestaat. De situatie is ernstiger dan de commissie-Verwilghen kon vermoeden. Duterme ging niet alleen zijn boekje te buiten met het bestellen van de eerste herlezing, hij maakte daarvoor in het allergrootste geheim ook een preherlezing. De auteurs konden er de hand op leggen. Veel zaken die onbegrijpelijk leken, zijn dat sindsdien plots veel minder.

Rond de jaarwisseling 1996-1997 neemt Duterme een stapel transcripties van verhoren van X1 mee naar zijn bureau en begint ze te lezen. Hij maakt aantekeningen met een potlood, kennelijk met de bedoeling om ze achteraf te kunnen uitgommen.⁷ Daar is vanuit zijn optiek misschien ook reden toe. Jean-Luc Duterme is Franstalig en spreekt krakkemikkig Nederlands, net zoals bijvoorbeeld Melchior Wathélet dat doet. Hij pikt hier en daar wat woorden op, denkt ze te begrijpen en trekt zijn onverbiddelijke conclusies.

'Ze neemt een spul', zegt X1 op pagina 107 van het slopende verhoor van 18 november 1996. X1 legt hier uit dat iemand brandstof neemt en die over 'Kristien' gooit. Duterme heeft in zijn woordenboek blijkbaar geen passende vertaling gevonden voor het woord 'spul'. Hij omcirkelt het en zet er een groot vraagteken achter. Op de volgende pagina willen de ondervragers van X1 weten over wat voor 'spul' ze het heeft. 'Waarmee dat ze het vuur aansteken', zegt ze. 'Een aansteker?', probeert de ondervrager. 'Nee', zegt X1. 'Een vloeistof?' zegt de ondervrager. 'Ja', zegt X1. Duterme is blijkens zijn handschrift in alle staten: '*C'est pas elle qui en parle!*'⁸ Voor elke Nederlandstalige zal het bij het lezen van deze passage nochtans al van bij de eerste regel duidelijk zijn dat X1 met 'spul' op niets anders kan doelen dan een vloeistof.

Op pagina 58 vragen de speurders X1 wat Kristien uitriep toen ze werd , gemarteld. X1 zit op dat ogenblik wat verwaasd om zich heen te kijken en zegt: 'Wablieft?' De vraag wordt opnieuw gesteld, X1 geeft het antwoord. Zo heeft Duterme het niet begrepen. '*Répond pas*', schrijft hij erbij. Voor zover hij al iets begrijpt van de door X1 gebezigde taal, doet Duterme weinig om er zijn aandacht bij te houden. Op pagina 69 beschrijft X1 enkele voorwerpen die ze in de oude kampernoeliekwekerij zag liggen. Ze heeft het over een 'groene bus' die op de grond stond en waarover ze later zal verduidelijken dat daar dat 'spul' in zat. Het is niet moeilijk te begrijpen dat ze het hier heeft over een jerrycan of iets van die strekking. Op pagina 100 komt X1 nog eens terug op de al eerder beschreven voorwerpen: 'Hier staat die jerrycan, er lagen nog wat zakken met gerief...' Duterme heeft kennelijk nog steeds niet kunnen achterhalen wat 'spul' betekent en omcirkelt met een wilde haal het woord 'jerrycan'. Hij schrijft erbij: 'Dit is niet het voorwerp waarover zij in het begin spreekt.' Misschien hield hij de 'bus' waarover X1 enkele regels hoger sprak voor een stadsbus.

Soms is de taalondekking van Duterme meelijwekkend. Op pagina 102 beschrijft X1 het huis naast de oude kampernoeliekwekerij. Het is dit materieel verifieerbare deel van haar verklaring dat zelfs de meest fanatieke X1-critici tot vandaag voor een raadsel plaatst. X1 heeft het onder meer over drie vleeshaken

in het plafond. Ze zegt: 'Mijn grootmoeder had dat ook nog in haar bijkeuken.' Dat X1 dit zegt om uit te leggen waarom dit detail haar is bijgebleven, is iets wat Duterme compleet ontgaat. Hij leest het woord 'grootmoeder' en concludeert meteen dat X1 hier zegt dat ook zij aanwezig was bij de moord. Duterme schrijft: '*Donc on la retrouve ici aussi.*'⁹

Dossierkennis is niet het sterkste punt van Duterme. Wanneer X1 op pagina 33 zegt dat Kristien ook Nederlands sprak, kan hij zijn potlood niet in bedwang houden: 'Elle est F!' F. staat blijkbaar voor *francophone*. Wat Duterme

duidelijk niet weet, is dat de moeder van Christine Van Hees opgroeide in Oostende en haar dochter wel degelijk een aardig mondje Nederlands sprak - veel méér dan Duterme zelf, zo valt te vrezen.

De meest voorkomende opmerking van Duterme telt drie letters: 'SVP!' Reeds van in de eerste door hem herlezen bladzijden wemelt het van de SVP's. Telkens X1 'ik weet het niet' antwoordt, wordt dat onderlijnd, of volgt er een

SVP Het ontbreekt ook niet aan SVP's wanneer X1 naar een van haar deelpersoonlijkheden verwijst. En wanneer ze tijdens het verhoor van 31 oktober op zeker ogenblik een lange stilte laat vallen, met haar ogen een tafel fixeert en de ondervrager de stilte doorbreekt met de vraag wat ze ziet, schrijft Duterme erbij: '*Hypnose?!*' Hij lijkt extreem gevoelig te zijn voor elk teken van vriendschap tussen De Baets en X1. Tijdens het eerder gemoedelijk verlopen verhoor van 9 december rinkelt diens GSM. X1 maakt een grapje: '*The most wanted hé.*' Duterme kan er niet om lachen. '*Idéalisation?*' noteert hij.

Gaandeweg wordt Duterme cynisch. Halfweg het verhoor van 18 november beschrijft X1 hoe Kristien opnieuw verkracht wordt. '*Et on continue!*' schrijft Duterme er spottend naast. Aan het eind van dat verhoor krijgt een aangeslagen X1 het woord 'mes' niet uitgesproken. De ondervragers blijven aandringen en Duterme trekt wilde lijnen naast hun vragen, gevolgd door het obligate 'SVP!' Wanneer X1 het woord dan toch uitgesproken krijgt, schrijft Duterme: '*Voilà on y est enfin.*'

Dat is ze zowat, de eerste herlezing van de verhoren van X1, ook wel 'objectivering' genaamd. Op grond van deze in de ogen van Duterme zelf zeer revelerende bevindingen beslist hij een team van speurders aan het werk te zetten voor wat een eerste officiële herlezing zal moeten worden. De drie speurders die hij aanduidt zijn de eerste wachtmeesters Patrick Noller en Joël Gérard en eerste opperwachtmeester Baudouin Dericourt. Noller is een Luikenaar, Gérard woont sinds mensenheugenis in Waver, Dericourt is geboren in Ronse, maar is net zo Franstalig als zijn twee Waalse collega's. Meer nog dan de taalvaardigheid van de drie BOB'ers, kan hun objectiviteit ter discussie worden gesteld. De meesten onder hen zijn dan al verwickeld in de zenuwoorlog rond Nathalie W BOB'er Philippe Pourbaix zal later aan al wie het horen wil verkondigen dat hij actief heeft meegewerkt aan de eerste herlezing en dat zijn handtekening op het eindrapport slechts ontbreekt omdat hij bij het indienen ervan afwezig was. Ook Pourbaix is Franstalig.

Een maand voor de eerste herlezing klaar is, heeft commandant Duterme er al zijn conclusies uit getrokken. Op 3 juni 1997 maakt hij in een vijf pagina's tellende nota aan de commandant van de BOB Brussel zijn uitgesproken mening

over het verloop van de X-onderzoeken bekend: 'Nadat de antenne op 2 december 1996 in nieuwe lokalen werd geïnstalleerd, ben ik me beginnen interesseren voor de onderzoeken. Dat initiatief van mijnentwege, waar de BOB en de magistraten van op de hoogte waren voor ik deze missie aanvaardde, werd zeer slecht opgevat door adjudant De Baets. Ik heb vastgesteld dat hij in zijn onderzoeken geen leiding kon verdragen, en zeker geen controle (...). Voor de anekdote: deze speurder heeft mij tegenover de autoriteiten in Neufchâteau voorgesteld alsof ik mij enkel bezig hou met behangpapier en balpennen. (...) Van bij het begin heeft adjudant De Baets koppig geweigerd schriftelijke verslagen over te maken (d.w.z. korte syntheses van de in zijn bezit zijnde informatie). Zijn favoriete bedenking was: het zit allemaal in mijn hoofd.'

Het grote probleem, aldus Duterme, is dat de band tussen De Baets en X1 te hecht is. De ondervrager zou regelmatig 'feedback' hebben gegeven. Dat is misschien goedbedoelde raad van de bij het onderzoek betrokken psychologen,

maar: 'een voorzichtige speurder moet begrijpen dat hij bij deze personen een zelfbevoorrading of eventuele verzinsels moet voorkomen'. In zijn nota geeft Duterme toe dat hij zelf al een soort herlezing heeft verricht en maakt hij er ook geen geheim van dat de procedure die daarna volgde, een persoonlijk initiatief van hem was: 'In de verhoren van adjudant De Baets, die ik gelezen heb (ik heb ze niet allemaal gelezen, noch bekeken), bleek dat de syntheses in het Frans niet altijd overeenstemden met de uitgeschreven tekst van de videocassette. In het originele verhoor vindt men soms passages waarin overduidelijk de hypothese van de speurder wordt gereflecteerd (...). Antwoorden worden ook gesuggereerd. Vandaar het belang van nuancering. Zonder de speurder van iets te willen beschuldigen, heb ik toen voorgesteld om, met onze ervaring, over te gaan tot een globale reflectie over al onze dossiers. Dit, met de bedoeling tot een stand van zaken te komen binnen een klimaat dat niet meer het passionele was van bij het begin van de affaires. Adjudant De Baets heeft toen mijn capaciteiten om mensen te motiveren in twijfel getrokken. (...) Soms had ik de indruk dat sensationele arrestaties en een gemediatiseerd dossier zijn voornaamste bekommernissen waren. Op basis van mijn vaststellingen, en hierin gesteund door andere speurders, heb ik een ploeg aangesteld om de door adjudant De Baets verrichte verhoren te herlezen en te analyseren.'

Duterme komt tot deze conclusie: 'Ik werd geconfronteerd met een manipulerende onderzoeker (...), een gevaarlijk subjectieve onderzoeker die nooit wou toegeven dat een door hem vooropgestelde hypothese wel eens onjuist zou kunnen zijn (...). Ik werd geconfronteerd met een onderzoeker die van het gevoelige en emotionele klimaat na de zaak-Dutroux heeft geprofiteerd om zich aan zijn hiërarchie te trachten te onttrekken, met als enige doel zijn eigen ijdelheid te strelen. Mochten de aard van het onderzoek en de passionele sfeer die er omheen hangt niet zijn wat ze nu zijn, dan zou ik al geruime tijd niet akkoord zijn gegaan

over het verloop van de X-onderzoeken bekend: 'Nadat de antenne op 2 december 1996 in nieuwe lokalen werd geïnstalleerd, ben ik me beginnen interesseren voor de onderzoeken. Dat initiatief van mijnentwege, waar de BOB en de magistraten van op de hoogte waren voor ik deze missie aanvaardde, werd zeer slecht opgevat door adjudant De Baets. Ik heb vastgesteld dat hij in zijn onderzoeken geen leiding kon verdragen, en zeker geen controle (...). Voor de anekdote: deze speurder heeft mij tegenover de autoriteiten in Neufchâteau voorgesteld alsof ik mij enkel bezig hou met behangpapier en balpennen. (...) Van bij het begin heeft adjudant De Baets koppig geweigerd schriftelijke verslagen over te maken (d.w.z. korte syntheses van de in zijn bezit zijnde informatie). Zijn favoriete bedenking was: het zit allemaal in mijn hoofd.'

met de gedragslijn van die speurder, in wie ik alle vertrouwen heb verloren (...). Het lijkt mij op dit ogenblik nochtans niet opportuun om een disciplinair onderzoek voor te stellen. De positie van de betrokkene binnen het onderzoek is, zoals ik reeds aantoonde, zeer belangrijk en een eventuele maatregel tot verwijdering, zou nu zeer slecht overkomen. Sommigen zouden kunnen geloven of doen geloven dat men het onderzoek wil afremmen.*9

Op 2 juli 1996 leveren Noller, Gérard en Dernicourt hun werkstuk af. Het eerste rapport van herlezing:

betreft: becommentarieerde lezing van de verhoren van getuige X1.
Ref. Dossier 64185 van onderzoeksrechter Van Espen te Brussel.

Zoals aangekondigd tijdens de vergadering van 25 april 1997, met de vertegenwoordigers van de verschillende bij het onderzoek Bagou betrokken parketten en de onderzoekers, en tevens op verzoek van onderzoeksrechter Van Espen, binnen het kader van zijn dossier, zijn wij overgegaan tot een kritische lezing van de verhoren van getuige X1. Om dit te doen, hebben wij ons enkel gebaseerd op de in dossier 64/85 aanwezige verhoren en overhandigd door mijnheer de onderzoeksrechter Van Espen.

Uit bekommernis om de objectiviteit, hebben wij het dossier 'onderzoek', bevattende de door het met het dossier-Champion belaste ploeg verrichte verificaties, niet geconsulteerd. Wij hebben ons beperkt tot de methodologie van het onderzoek.

Wat de verhoren betreft, dringt zich een eerste opmerking op. Zij betreft de povere kwaliteit van het werk dat aan de beëdigde vertalers werd toevertrouwd. De Franse tekst is bij momenten onleesbaar en onbegrijpelijk, reden waarom wij ons in geval van twijfel op de originele tekst hebben gebaseerd.

Wij hebben niettemin kunnen vaststellen dat de verhoren soms een suggestief karakter konden vertonen, dat de voorstelling die ervan werd gedaan niet altijd overeenstemde met de inhoud van de verhoren, dat de getuigenis onwaarschijnlijkheden bevat en dat het scenario tijdens het verloop van de verhoren evolueerde.

1. Wat het suggestieve karakter van de verhoren betreft.

A. De verhoren zijn georiënteerd door suggestieve en gestuurde vragen.

Voorbeeld: pv 100.133 van 13111196.

Pagina 100-101: Terwijl X1 haar verhaal over de foltering van Christine beëindigt, dringen de ondervragers aan (vier elkaar opeenvolgende vragen) om te weten of zij geen bijzondere geur heeft opgemerkt, om erop uit te komen haar te doen zeggen dat Christine is gedood door het vuur.

Pagina 114: Wanneer X1 verklaart dat zij op het ogenblik van de feiten elf jaar oud is, trachten de speurders dichter bij 1984 te komen, het jaar van de moord op Christine Van Hees. Indien X1 elf jaar oud is, zoals zij zelf zegt, heeft haar verhaal betrekking op een feit dat zich afspeelt in 1980.

Pagina's 116-118: De speurders bezorgen X1 alle details over de manier waarop

Christine is vastgebonden. pv 150.537 van 18/11/96. Pagina 3: XI geeft toe dat ze zich haar leeftijd op het ogenblik van de feiten niet kan herinneren, maar kan tegelijkertijd wel preciseren dat ze nog vrij jong was, dat ze niet meer in Knokke woonde en dat ze de gebeurtenis in de tijd kort na Knokke situeerde. De speurder antwoordt snel met een bevestiging, veeleer dan met een vraag: `Waarschijnlijk moet dat een hele tijd na Knokke geweest zijn!

Dit is significant: XI verklaart aanvankelijk dat ze elf jaar was op het ogenblik van de feiten, wat haar aanwezigheid bij de moord op Christine Van Hees onmogelijk maakt: Pagina 131: XI spreekt van een bijl die door de speurders vervolgens wordt getransformeerd in een mes.

Wanneer XI beschrijft hoe en waarmee Christine wordt vastgehouden, dringen de speurders aan. Op 2 februari 1997 spreekt XI plotseling met stelligheid van een hennepkoord, wat niet overeenstemt met de bevindingen van de GP Verhoor van 1/2/97.

Pagina 14: In de vraagstelling maakt men zich zorgen over de leeftijd van Christine. XI antwoordt dat die moet overeenstemmen met die van Mieke, over wie ze nooit een precies antwoord heeft verstrekt. Daarop acht de speurder het nodig om te bevestigen dat Christine 16 jaar was.

Pagina's 72 en 73: Men ondervraagt XI over de manier waarop Nihoul gekleed was. In een vraag acht men het nodig aan te stippen dat hij altijd oude kleren droeg.

B. De getuigenis is beïnvloed door vragen waarin gerefereerd wordt naar zogenaamde verklaringen van XI.

Voorbeeld: verhoor van 1/2/97.

Pagina's 1 en 2: De speurder stelt bij het begin van het verhoor een gecondenseerd scenario op van een vorig verhoor. Door de lezing van de verschillende verhoren, konden wij begrijpen dat het hier gaat om een manoeuvre, bedoeld om de getuige precieze details mede te delen over de identiteit van het slachtoffer, de datum van de feiten en de geografische situatie.

De naam van Christine Van Hees is vermeld in de vraag, evenals de datum van 13 februari. Men spreekt ook van de champignonkwekerij.

De getuige kent de naam van Christine Van Hees niet en heeft nooit duidelijk gesproken van een champignonkwekerij.

C. De getuige wordt in de nabijheid van de overtuigingsstukken gezet.

Het PV 150.093 van 8/2/97 meldt dat de getuige toevallig terecht kwam op de plaats waar de overtuigingsstukken die op de plaats van de misdaad in beslag werden genomen (ijzerdraad, hamer, koorden, stukken hout, lederen vest, jerrycan...) liggen. Dit `incident' heeft tot gevolg dat de getuigenis van XI altijd in vraag zal kunnen worden gesteld van het moment af waarop zij door dit spektakel kon worden beïnvloed.

D. Men toont de getuige suggestieve

foto's. Voorbeeld: PV 100.133 van

13/11/96.

Aan XI worden op 13.11.96 verschillende foto's getoond. De foto P10, die helemaal niet lijkt op Christine Van Hees, werd door de getuige aangewezen. Waarom gaat

men vervolgens door met andere confrontaties, dan met de bedoeling de gemaakte keuze te corrigeren?

PV 100.408 van 11/1/97.

Op 11.1.97 toont men XI enkel een foto van een man die zijn sleutel in het slot draait van de voordeur van een huis dat het nummer 55 draagt. In de vraag die aan XI wordt gesteld, deelt men haar duidelijk mee dat de foto genomen in Oudergem, in de Théo Van Péstraat, nummer 55. Wij leren uit het antwoord dat XI effectief de persoon herkent en dat zij de foto associeert met het huis, gelegen in de Théo Van Péstraat 55, waar zij een maand eerder in het gezelschap van de speurders is gepasseerd. 2. De voorstelling van de feiten in de samenvattende processen-verbaal is niet altijd getrouw aan de inhoud van de verhoren.

A. In de `synthese-PV's' van de verhoren. Voorbeeld: PV 116.990 van 13/11/96.

In het PV 116.990, pagina 26, lijnen 1254, 1256, 1258 en 1259 maken de ondervragers een verkorting die de zaken verkeerd voorstelt: het zou XI zijn die spontaan zou hebben verklaard wat haar in werkelijkheid is gesuggereerd, te weten de bijzondere manier waarop Christine is vastgebonden.

De lezing van het verhoor laat toe vast te stellen dat de getuige zich ervan af maakt door, in de vorm van een antwoord, in te stemmen met de haar gestelde vragen. Dit neemt elk spontaan karakter van de getuigenis weg.

B. Tijdens het voorleggen van foto's. Voorbeeld: PV 116.990 van 13/11/96. In het PV 116.990 vertelt men dat XI de foto P10 heeft aangewezen als zijnde overeenstemmend met Christine Van Hees. Nergens wordt gezegd dat deze foto in werkelijkheid verwijst naar een vrouw die hoegenaamd niets te zien heeft met Van Hees en die er bovendien niet eens op lijkt.

3. Flagrant onwaarschijnlijkheden waar het in haar verklaring van krioelt.

In annex 1 is een synoptische tabel toegevoegd over de drie belangrijkste verhoren.

Deze tabel toont de evolutie van het verhaal aan de hand van de verhoren, op basis van de datum van de feiten (daders en slachtoffers), de plaatsbeschrijvingen, de aard van de feiten en de modus operandi.

De incoherentie van het verhaal en de permanente evolutie van het scenario zijn even zoveel elementen die toelaten te bevestigen dat de verhoren gedirigeerd zijn.

Een precies voorbeeld bevestigt het: in de eerste verhoren stelt XI de moord voor als zijnde het gevolg van een seksuele competitie tussen de slachtoffers. Dit scenario evolueert in de loop der maanden om te eindigen bij een ondervragingsscene waarin Christine onderworpen wordt aan een spervuur van vragen opdat zij onder foltering de plaats zou meedelen waar een voorwerp verborgen ligt (1.2.97). Ten tijde van de eerste verhoren is het basisdossier nog niet overgemaakt aan de antenne. Van zodra dit dossier kon worden geraadpleegd, heeft men kunnen inzien dat de verhoren van XI `geen steek hielden'.

Een interessante doch anonieme getuige meldt op 20 februari 1984 dat Christine in het geheim een dagboek bijhield dat ze verborg onder een vloersteen van een hok. Deze getuigenis is ter kennis gebracht aan de speurders die XI ondervroegen. Het

synthese-proces-verbaal nummer 16.504, opgesteld door commissaris Ceuppens van de GP, meldt het volgende: `We zetten het onderzoek in het kraakpand BrandWhitlock verder. Tijdens minutieuze zoekacties ontdekten we een geplastificeerd schrift met geruite bladen, waaruit duidelijk pagina's waren gescheurd. Dit schrift is op 18.4.84 ontdekt op de eerste verdieping van het kraakpand, waar de Irokees de tweede verdieping betrok. In de overtuiging dat dit schrift het dagboek van het slachtoffer zou kunnen zijn, hebben de speurders dit overhandigd aan de ouders van Van Hees Christine. De vader, Van Hees Pierre, herkende het schrift met zekerheid als behorende tot zijn dochter en drukte zich daarover op zeer overtuigende wijze uit.' Hoe kon X1 op de hoogte zijn van het bestaan van dit dagboek? Hoe komt het dat dit schrift is gevonden bij een verdachte uit het initiële dossier die totaal vreemd is aan de personen die X1 vandaag beschrijft? Waarom zouden Nihoul en E." Christine gefolterd hebben om een schrift te bekomen dat men uiteindelijk heeft teruggevonden bij een punk?

Andere voorbeelden: In annex 2 voegen wij een tabel bij waarin de in de drie voornaamste verhoren vastgestelde onwaarschijnlijkheden worden opgesomd. Wij kunnen ook melden dat de getuige blijk geeft van een gewoonte om te vluchten wanneer er bepaalde scherpe vragen worden gesteld. Ofwel creëert X1 voor zichzelf een vluchtweg, ofwel profiteert ze van de gelegenheid die haar geboden wordt om de vragen niet te beantwoorden.

Voorbeelden: PV 100.133 van 13/11/96

Pagina's 11, 12 en 13: X1 is niet in staat om het appartement van Nihoul te lokaliseren. Om zich eruit te praten, stelt ze het voor alsof het appartement niet aan Nihoul toebehoort. Hiervan vertrekkende, kan ze het zich veroorloven te preciseren dat ze de lift genomen heeft en eventuele andere details te vermelden, zonder dat men haar kan tegenspreken aangezien de plaats niet kon worden geïdentificeerd.

Pagina 16: Wij stellen vast dat X1 ter gelegenheid van haar verplaatsingen systematisch geblinddoekt is, of in een positie van waaruit ze niets ziet (fellatie van de bestuurder bijvoorbeeld). PV 150.537 van 18/11/96.

Pagina 48: Ondervraagd over de kreten van Christine, zegt X1 dat ze al op die vraag al geantwoord heeft, wat bij de lezing van het verhoor niet het geval blijkt te zijn. Pagina 62: De getuige keert de rollen om, door raadseltjes te maken voor de speurders. Pagina 67: Bij het verlaten van de manege is X1 naakt met enkel een satijnen zak over het hoofd, net als Christine. Eens te meer laat dit X1 toe geen uitleg te geven over het afgelegde traject. Verhoor van 1/2/97. Pagina's 8 en 9: Scherp verhoord, over een ruimte van twee pagina's, aangaande het afgelegde traject, kan X1 niet antwoorden. Daarop valt dan de suggestie van een speurder die haar vraagt of ze niet geblinddoekt was. X1 gaat meteen in op dit voorstel en geeft details over de wijze waarop men haar geblinddoekt heeft, zonder nog te spreken over het afgelegde traject.

Getekend: Noller Patrick, Gérard Joël, Dernicourt.*12

Verpletterend. Dat is de algemene conclusie van al wie dit document onder ogen

krijgt. Het lijkt nu wel vast te staan dat ook de meest lugubere van alle Neufchâteau-pistes rustig kan worden vergeten. Op 10 juli vindt een vergadering plaats met de onderzoeksrechters Langlois en Van Espen, Duterme, Decker, de drie herlezers en enkele van hun geestesgenoten. De adjudanten De Baets en Mertens zijn niet uitgenodigd. De vergadering gaat nochtans over hen. Ze worden er tijdens de vergadering onomwonden van beschuldigd dat ze het hele X1-onderzoek `gemonteerd' en `gemanipuleerd' hebben. De basis voor die verdenking is de eerste herlezing. Wat Duterme en Van Espen daarvan kennelijk het meest is bijgebleven, is de passage waarin wordt beschreven hoe X1 op 13 november 1996 het meisje op de foto P10 verkeerdelijk aanwijst als zijnde `Kristien'. Uit de herlezing leiden zij af dat De Baets de magistraten heeft wijsgemaakt dat X1 wel degelijk de foto van Christine Van Hees heeft `herkend'. Valsheid in geschriften, oordelen ze.

Niet alleen Duterme, ook Van Espen heeft reeds voor de voltooiing van de eerste herlezing een standpunt ingenomen. Op 22 juni heeft hij een lange brief geschreven naar de Brusselse rijkswachttop. De onderzoeksrechter windt zich daarin in zeer hoge mate op over het feit dat een `niet nader genoemde speurder' (het gaat duidelijk om De Baets) contacten heeft gehad met raadsheer Etienne Marique, die op dat ogenblik optreedt namens de commissie-Verwilghen. Marique is op een getuige gestoten die zei te kunnen aantonen dat Michel Nihoul in de jaren zeventig een zeer goede kennis was van de oud-premier die X1 in haar verklaringen aanwees. Marique, min of meer op de hoogte van de X1-onderzoeken, vroeg De Baets om een aantal inlichtingen over deze getuige, waarop die voorstelde om deze gegevens parallel toe te voegen aan het dossier-Van Hees. Deze gegevens maakten immers het voorwerp uit van beide zoektochten. Volgens Van Espen is dit echter, gezien de grondwettelijke scheiding der machten, een procedurefout.

Natuurlijk is het niet normaal dat politiemensen tezelfdertijd voor parket én parlement werken, maar aangezien het hier in feite slechts gaat om het doorspelen van enkele biografische gegevens, maakt de commissie-Verwilghen later

gewag van het zoeken naar een stok om de hond mee te slaan.*13 De brief van Van Espen, lyrisch en doorspekt met verwijzingen naar 19de-eeuwse wetsartikelen, eindigt met deze paragraaf `Overwegende dat het er thans om te doen is elk risico op vervuiling van het onderzoek waarvan hierboven sprake en waarvoor ik werd gevorderd, te vermijden, en in afwachting van uw verduidelijkingen en concrete voorstellen, behage het u alle door mijn kabinet gevraagde of aangekondigde onderzoeksopdrachten op te schorten, met dien verstande dat ik zonder enige bijstand van uw diensten dat onderzoek zelf zal voortzetten.*14

De ploeg-De Baets mag niet langer naar de moordenaars van Christine Van Hees speuren, maar blijft wel verbonden aan de antenne-Neufchâteau. Die situatie duurt echter slechts enkele dagen. Voor er van iets als verzoening of overleg

sprake kan zijn, valt ook de tweede dominosteen omver. Een kopie van de brief van Van Espen belandt op het bureau van de Gentse procureur Soenen. Wanneer daar ook nog een kopie van de eerste herlezing achteraan komt, zegt hij eveneens

zijn vertrouwen in de Brusselse speurders op.

De timing van de brief van Van Espen is zonder meer wonderbaarlijk. Op twee weken na, valt ze samen met het rapport Ant/256. Als er geen ruggespraak geweest is tussen Duterme en Van Espen, mag zeker gesproken worden van een ongelofelijk toeval. De Baets wordt niet officieel in kennis gesteld van de eerste herlezing. Hij krijgt het document wel even onder ogen, leest het en zegt: 'Bullshit.' Een ietwat gefundeerde repliek komt er niet. De enige speurder die reageert, is Rudy Hoskens, chef van de eerste ploeg. Hij schrijft op 14 juli een lange nota aan zijn oversten en legt daarin uit hoe hij en zijn collega's zich sinds augustus 1996 volledig hebben ingezet voor de Neufchâteau-onderzoeken, daarbij hun gezinsleven verwaarloosden en zich 'volledig buitenspel gezet' voelen. Hoskens betwist niet dat de verhoren soms een suggestief karakter kunnen hebben gekend, geeft ook toe 'dat bepaalde zaken in de verklaringen van X1 op het eerste gezicht onmogelijk zijn', maar blijft erbij dat er in het dossier 'voldoende elementen zitten om deze piste niet zomaar te laten vallen'. Zijn kritiek op de herlezing is eerder algemeen: 'Dit rapport (6 bladzijden) werd opgesteld op basis van drie verhoren van X1. Dit, niettegenstaande het feit dat er in het dossier "Champion" zeven verhoren van X1 werden afgenomen op een totaal van zeventien. Het rapport haalt enkel de negatieve elementen van de verhoren naar boven, van enig positief element is geen sprake. Er werd geen enkele videocassette van de afgenomen verhoren bekeken. Er is op geen enkel moment overleg geweest met de adjudant De Baets, destijds aangeduid als "enquêteur principal" en beheerder van het dossier voortvloeiend uit de info gegeven door X1. Er is evenmin overleg geweest met de leden van de eerste ploeg (...).'*15

Van de nota van Hoskens druipt het defaitisme af. Het is alsof de BOB'er bij het opstellen ervan al begrepen heeft dat de X1-onderzoeken dood zijn.

Nemen we het eerste 'bewijs' van suggestieve vraagstelling. De herlezers beschuldigen de ondervragers ervan dat zij X1 op 13 november viermaal na elkaar hebben gevraagd of zij 'geen bijzondere geur heeft opgemerkt'. Pas daarna zou X1 hebben gezegd dat Kristien verbrand werd. Nu is het nog zeer de vraag of 'geur' onmiddellijk een associatie oproept met vuur, maar goed. Keren we toch maar even terug naar de bewuste passage. Het is, zo blijkt, niet echt verlopen zoals herlezers beschrijven. Dit is wat écht werd gezegd:

- Ruikt ge iets op die plaats?
- Ik weet goed dat, euh... dat... ik weet goed dat...
- Is er een geur op die plaats?
- ja.
- Kunt ge die geur beschrijven?
- Nee.
- Is er iemand anders die die geur kan beschrijven?

- Als ge toch al weet wat er gebeurt, waarom wilt ge dan dat ik het nog zeg?!
- Als?
- Als ge toch al weet wat er gebeurt, waarom wilt ge dan dat ik het nog zeg?
- Nee, nee. Ik weet niet wat er gebeurd is. Misschien weet ik wat er gebeurd is, maar dan moet ge mij helpen om te... Wilt ge niet helpen?
- Jawel. Het was zo, zo... euh... Ze hebben haar verbrand.
- Ze doen wat?
- Ze verbranden haar.*16

Niets meer, niets minder. Je kan met minstens even redelijke argumenten concluderen dat X1 meteen precies wist waar haar ondervragers naartoe wilden en zich ergerde aan het feit dat ze haar de tijd niet wilden gunnen om zelf tot haar relaas te komen.*17 Wie toegang heeft tot het geheel van de verhoren van X1, zal vaststellen dat haar ondervragers bij haast elk van haar beschrijvingen om de haverklap zitten te vissen naar temperaturen en geuren.

Soms worden er wél suggestieve vragen gesteld, en dat ontgaat de herlezers uiteraard niet. X1 zegt op 13 november inderdaad dat ze denkt dat ze ten tijde van de feiten 'elf jaar' is. Het klopt ook dat een van de ondervragers haar een eind vooruit in de tijd tracht te helpen, maar wat de herlezers nergens vermelden, is dat X1 zowel tijdens het verhoor van 13 november als dat van zes dagen later meermaals benadrukt dat ze zich in feite 'absoluut niet kan herinneren' wanneer de moord op Kristien gebeurde.

Pertinent, op het eerste gezicht, is deze opmerking, alweer over het verhoor van 13 november: 'De speurders bezorgen X1 alle details over de manier waarop Christine is vastgebonden.' De herlezers doelen op deze passage:

It

- Hoe ligt ze daar, op dat moment? Op haar rug of op haar buik?
- Op haar buik.
- Ziet ge haar armen?
- (*Knikt ja.*)
- Zijn ze ergens vastgebonden?
- (*Knikt ja.*)
- En haar benen, zijn ze vastgebonden?
- (*Knikt ja.*)
- Haar benen, zijn die geplooid?
- (*Knikt ja.*)
- Gaat dat koord van haar handen naar haar voeten, zoiets, naar haar benen?
- Zoals dat ik het zeg. Zoals bij een konijn.

Pure suggestie. Geen discussie mogelijk. Zo lijkt het tenminste, wanneer je dit stukje dialoog uit zijn context licht en vergeet te vermelden wat hieraan vooraf ging. Het is belangrijk te weten dat toen het verkoolde lichaam van Christine Van Hees teruggevonden werd, deskundigen onmiddellijk de vergelijking maakten met een techniek die paracommando's wordt aangeleerd: het vastbinden van de

opponent met een knoop die de benen verbindt met de hals, zodat hij zichzelf bij elke beweging van de benen verstikt. Dit is het antwoord wanneer men X1 voor het eerst vraagt hoe 'Kristien' vastgebonden werd:

- Het is goed genoeg bedacht.
- Hoe?
- Dat het goed genoeg bedacht is.
- Kunt ge het stap per stap beschrijven?
- Oh, mijn god, nee. Niet echt... maar het doet me denken aan een konijn in een val. Hoe meer hij tegenstrubbelt, hoe penibeler het wordt.*18

In de bijlagen aan hun rapport laten de herlezers dit deel van het verhoor weg. Ze stellen het voor alsof de hele dialoog zich heeft beperkt tot het spel van vraag en antwoord rond het vastbinden.

Het rapport tracht aan te tonen dat X1 het helemaal fout heeft wanneer ze beschrijft met welk soort touw Kristien werd vastgebonden. '... een hennepkoord, wat niet overeenstemt met de bevindingen van de GP', zo schrijven de herlezers. Gelukkig zijn de destijds op de plaats van de moord aangetroffen voorwerpen bewaard gebleven en is daar zelfs per proces-verbaal een inventaris van opgesteld. Dit is wat op 15 februari 1984 onder het registratienummer 3275 wordt afgeleverd bij de griffie van de correctionele rechtbank van Brussel: '... een hamer, een koevoet, een recipiënt met een amberkleurige vloeistof (wellicht benzine) in, een gescheurde affiche, een 1 meter 80 lang koord...' Je hoeft niet eens op zoek te gaan naar een inventaris uit 1984. In het rapport van herlezing zélf lezen we enkele regels verder: '...overtuigingsstukken die op de plaats van de misdaad in de beslag werden genomen (ijzerdraad, hamer, koorden,...)' ,

Het kan nog sterker. Halfweg pagina twee vermeldt het rapport een geval van wat manifeste suggestiviteit lijkt, dit keer tijdens het verhoor van 1 februari 1997. Omtrent de leeftijd van 'Kristien' antwoordt X1 dat die moet overeenstemmen met die van Mieke, alias Marie-Thérèse. Over haar heeft ze volgens de herlezers nooit gezegd hoe oud ze was. 'Daarop acht de speurder het nuttig om te bevestigen dat Christine zestien jaar oud was', zo stelt het rapport. De Baets zou op deze subtiele manier de leeftijd van Christine Van Hees hebben verklapt aan X1? Het is een prachtige hypothese, maar er is een klein probleempje mee. Tijdens het verhoor van 10 december 1996, ruim anderhalve maand eerder dus, gebeurt namelijk dit:

- Wie was Marie-Thérèse?
- Een Franstalig meisje, euh, een jaar of zestien.*19

Hier komen we op het punt waarop de herlezers bewijzen dat de aarde vierkant is. De integrale tekst van het elfde verhoor is op 19 december 1996 opgestuurd naar de magistraten in Brussel en Neufchâteau. In zoverre dat al iets zou afdoen aan het bespottelijke van hun argumentatie, kunnen de herlezers moeilijk bewe-

ren dat ze geen kennis hebben van dit verhoor. Commandant Duterme - met wie ze hierover dagelijks vergaderen - heeft er begin 1997 trouwens al aantekeningen op zitten maken.

De herlezers ergeren zich ook aan het feit dat De Baets de gewoonte had om bij het begin van een verhoor een korte samenvatting te geven van het resultaat van het vorige. De herlezers beschuldigen hem ervan dat hij op 1 februari 1997 de naam Van Hees laat vallen, daar waar tot dan toe enkel sprake was van Kristien. Bij die gelegenheid, zeggen de herlezers, wordt ook, voor het eerst, met X1 gesproken over een champignonkwekerij. Dat is totaal onjuist, zo leert een helemaal niet zo tijdrovende verificatie. In een fax van 18 december 1996 - anderhalve maand eerder - schrijft X1: 'Mieke wist trouwens veel over Kristien. Ze wist dat Kristien de kampernoeliekwekerij kende, ze was er al vaker met haar geweest...'*20

Natuurlijk is het perfect mogelijk dat De Baets deze term al voor 18 december heeft laten vallen. In dat geval blijft de opmerking van de herlezers even pertinent. Maar wat is in godsnaam het belang hiervan? X1 heeft de plaats van de moord daarvoor al op eigen kracht haarfijn beschreven. De term 'haarfijn' komt van substituut Paule Somers wanneer zij op 2 mei 1998 in een interview met De Morgen het afsluiten van het Brusselse X1-onderzoek verdedigt. Het erkennen van de pertinentie van sommige elementen in de getuigenis van X1 gaat haar moeilijk af. Ze voegt er in een adem aan toe: 'Sommige details hebben ons ook verbaasd. Het is aan onderzoeksrechter Pignolet om uit te vinden hoe dat mogelijk is.'*21 Pignolet, zo was toen de algemene verwachting, zou aantonen hoe De Baets het hele X1-onderzoek gemanipuleerd heeft.

De herlezers hebben zo hun bedenkingen bij een incident op 8 februari 1997, wanneer X1 in het bureau van wachtmeester Michel Clippe de voorwerpen te zien krijgt die de GP destijds op de plaats van de moord (en in het huis ernaast) terugvond: ijzerdraad, hamer, koord, stuk hout, leren vest, jerrycan... In het pv dat De Baets en De Pauw daarover opstellen, lezen we: 'De aandacht van X1 wordt onmiddellijk door deze voorwerpen getrokken. Ze houdt haar hand voor haar mond en zegt: dat is van Kristien!'²² Volgens de herlezers is dit opgezet spel, met de bedoeling de getuige een handje te helpen. Wat ze in hun rapport niet vermelden, is de hierna volgende passage uit het verhoor van 18 november 1996, twee maanden eerder. Het is een verhoor dat nochtans deel uitmaakt van hun opdracht. X1 beschrijft wat ze op de grond zag liggen:

- Het is zo, het is zo, ja...
- Wat is er?
- Er staat gerief op de grond.
- Er staat gerief op de grond. Kent ge dat gerief?
- Ja en nee. Er staat een groene bus, er ligt touw.
- Wat ligt er?
- Touw.

- Touw. Wat ziet ge verder?
- Ik zie niets meer.
- Die groene bus, is dat in plastic of in ijzer of... Hebt ge die nog gezien, ergens?
- Nee, het zoiets... het is alsof, goh, het is alsof het van het leger is, die kleur.

Wat verderop in het verhoor is X1 nog explicieter:

- De ruimte?
- In de ruimte... Er is een vloer. Het voelt te koud aan om euh... om een houten vloer te zijn. Hier staat die jerrycan. Er lagen nog wat zakken met gerief...*23

Dit gebeurt niet alleen tweeenhalve maand vóór 8 februari, maar ook twee weken voor de X1-speurders toegang hebben tot het oude dossier. X1 heeft dan al uitgelegd welke voorwerpen ze zag. De vraag rijst wat X1 in februari 1997 nog moest worden bijgebracht over de op de plaats van de moord gevonden voorwerpen.

In de herlezing wordt ook stilgestaan bij foto P10. Toen X1 aan het eind van het slopende verhoor van 13 november de foto van Christine Van Hees uit een setje van vijf moest halen, wees ze de verkeerde aan. Met opzet, zegt ze zelf. Omdat ze het kotsbeu was en op deze manier een einde wilde maken aan het verhoor. De herlezers stellen nu zonder meer dat ondervragers De Baets en Hupez hebben nagelaten de magistraten hierover in te lichten, en het zo voor te stellen alsof X1 de foto van Christine Van Hees wél herkende: 'Nergens wordt gezegd dat deze foto in werkelijkheid verwijst naar een vrouw die hoegenaamd niets te zien heeft met Van Hees en die er bovendien niet eens op lijkt.' Zo staat het er letterlijk.

Wat wil de realiteit? Op 6 december 1996 verstuurt medeondervrager Philippe Hupez het proces-verbaal met nummer 117.487 naar onderzoeksrechter Jacques Langlois te Neufchâteau:

Onderwerp: Identificatie van de foto X1-P10.

Vaststellingen: Tijdens haar verhoor, weergegeven in het proces-verbaal onder referentie A, beschreef X1 de moord op een slachtoffer, Christine (...). X1 verklaart Christine te herkennen tussen de foto's die haar zijn voorgelegd, maar wijst de foto die zij herkent niet aan. De vraag wordt opnieuw gesteld aan X1 (lijn 1305 en verder), die zeer lang twijfelt en meermaals, lastig, dezelfde argumenten aanhaalt met betrekking tot deze herkenning: - Als ik het doe wordt alles weer echt - Ik heb schrik om me te vergissen - Het is al zo lang geleden - Ik twijfel aan mijzelf - Ik heb haar herkend, maar ik twijfel aan mijzelf, omdat het in andere omstandigheden was, zeker andere omstandigheden dan op de foto.

Uiteindelijk wijst X1 de foto X1-P10 aan. Wij identificeren de persoon afgebeeld op de foto P10 als D. Anik (...). Het gaat manifest niet om het slachtoffer waarover X1 praat. (...)

Hieruit besluiten wij: 1. De foto P10, aangeduid door X1, is niet deze van het slachtoffer waarover zij praat, Christine. 2. Maar de foto van dit slachtoffer bevindt zich wel tussen degene die aan X1 werden getoond, die ze bewust niet heeft aangewezen.*24

Nu bevinden we ons pas echt in Absurdistan. Het pv dat volgens de herlezers niet bestaat, bestaat wél en laat aan duidelijkheid niets te wensen over. De magistraten nemen rustig kennis van de herlezing en nemen wat daar staat voor waar aan. Indrukwekkend aan de herlezing zijn de contradicties die de speurders in de X1-verhoren opmerkten. In een aparte bijlage sommen ze op hoe X1 in haar verklaringen daders doet komen en gaan. De ene keer noemt ze een reeks namen van mensen, waarvan er bij het volgende verhoor over dezelfde feiten plots een aantal verdwijnen en/of vervangen worden door anderen. Halfweg 1997 lijkt de opmerking van de herlezers nog uitermate pertinent. Ze wordt dat heel wat minder het college van experts dat X1 maandenlang heeft onderzocht op 8 oktober in haar rapport schrijft dat het geheugen bij slachtoffers van zwaar seksueel misbruik tijdens de jeugdijaren, zoals bij X1, 'een actief proces van constructie en reconstructie' is en 'interne contradicties' genoemd wordt als een van de vier voornaamste kenmerken van een min of meer waarheidsgetrouwe getuigenis.*25

De herlezers lijken ook een punt te hebben wanneer ze aanstippen dat X1 haar versie over het motief voor de moord op 'Kristien' aanpast van zodra de speurders in het bezit komen van het oude dossier. Tot dan toe, zeggen zij, heeft X1 het over een soort seksuele competitie die door 'Kristien' verloren wordt. In de loop der maanden evolueert dat scenario dan tot een situatie waarin alles plots zou draaien om een geheim dagboek waarin ze zou hebben beschreven dat ze in een netwerk van prostitutie terecht was gekomen en hieruit wilde ontsnappen. De verhoren zijn onmiskenbaar gedingeerd, aldus de herlezers.

Opnieuw is het nuttig om in de verhoren en de faxen te grasduinen om na te gaan wanneer X1 precies wat heeft verklaard. En wat blijkt dan? Er is helemaal geen evolutie. Tijdens haar eerste twee verhoren over Kristien, op 13 en 18 november, heeft X1 het inderdaad over een seksuele competitie. Op geen enkel moment wijst ze die echter aan als direct 'motief' voor de moord. Tijdens het verhoor van 18 november zijn de hoofdingrediënten in haar karakterschets van 'Kristien' al ruimschoots aanwezig. Bijvoorbeeld in deze passage:

- Kunnen we dan aannemen dat Kristien niet zo geïnitieerd was?
- Nee.
- Of niet zo lang...?
- Nee.
- ... bezig was?
- Toch niet op dat gebied. En de rest kan ik niet zeggen. Maar ze kent het systeem nog niet goed. Ik weet niet of ge dat begrijpt, waar ik het moeilijk mee heb... Ik heb het moeilijk met het feit dat ze zo onwetend was...

Tijdens de daaropvolgende verhoren over Kristien, op 10, 11 en 12 december,

heeft X1 het nog uitvoeriger over haar wanhoop en de drama's die daaruit zullen voortvloeien. Ze praat urenlang over niets anders. Men kan opwerpen dat deze drie verhoren dateren van na 4 december 1996, de dag waarop de ploeg-De Baets het oude dossier in haar bezit krijgt. Toch is het zeer onwaarschijnlijk - en in elk geval niet aangetoond - dat de ondervragers de drie verhoren kunnen 'sturen' op basis daarvan. De Baets houdt tot vandaag vol dat hij zich op dat ogenblik bewust niét liet inlichten over de analyse van het dossier - 'ik had daar trouwens geen tijd voor' - precies om latere verdenkingen van manipulatie te voorkomen. De zogenaamde 'onderzoeksploeg' begon trouwens niet op 4 december in het oude dossier te wroeten. Aimé Bille begon daarmee pas op 10 december.*26 Hij leverde zijn eerste syntheserapport af op 27 december.*27 Pas van die dag af was het mogelijk om zonder al te veel kans op missers kennis uit het oude dossier te putten en in (de verhoren van) X1 te gaan implementeren. Dat is blijkbaar ook de thesis van de herlezers. Maar ze klopt niet. Negen dagen voor 27 december heeft X1 al gewag gemaakt van geheime geschriften die 'Kristien' het leven hebben gekost. Ze doet dat in een fax: 'Ze wisten dat Christine een gevaar werd en ze wisten blijkbaar ook dat ze dingen opschreef. Ze noemden haar daar in de kwekerij een verrader...'*28

De herlezers beweren verder nog dat X1 op de vraag naar de door Kristien geuite kreten reageerde met de mededeling dat ze daar al op heeft geantwoord. 'Bij de lezing van het verhoor blijkt dit niet het geval te zijn', poneren ze. Ze verwijten de ondervragers dat zij dit zomaar laten gebeuren. De herlezers hoefden niet het hèle verhoor te herlezen om de passage terug te vinden waar X1 deze vraag - weliswaar op weinig samenhangende wijze - beantwoordt. Ze staat op de pagina daarvoor, slechts enkele lijnen hoger, maar die laten de herlezers ook nu weer weg.

Een van hun laatste opmerkingen gaat over het omkeren van de rollen, waar- bij X1 'raadseltjes' zou maken voor haar ondervragers. De herlezers doelen, zo blijkt uit een van de bijlagen aan hun rapport, op deze passage:

- Wie stelt die eis en wie deelt dat mede?
- Bouty zegt dat ze moet zwijgen, en ge kunt al raden wie haar zal moeten verkrachten met die slang.
- Wablieft?
- Ik zeg, ge kunt het toch al raden wie dat er haar zal moeten verkrachten met die slang.
- Nee, ik kan dat niet raden. Is het een persoon waardat gij altijd moeilijkheden mee hebt?

Deze 'vondst' gaat blijkbaar terug op het verzameld werk van commandant Duterme. In zijn herlezing avant-la-lettre heeft hij al tweemaal een wijde cirkel getrokken rond het woord 'raden'. Wellicht heeft hij ook dat woord opgezocht in zijn woordenboek Nederlands/Frans en is het hem niet bekend dat 'je kan wel raden' een in het Nederlands zeer frequent gebruikte uitdrukking is die niets te

maken heeft met quizzes. En daarmee hebben we het gehad. Geen enkele van de in de eerste herlezing opgesomde argumenten heeft de toetsing met de realiteit doorstaan. Noller, Gérard en Dernicourt hebben een virtual reality gecreëerd en slagen erin de magistraten om de tuin te leiden.

Ook zonder onze eigen 'herlezing van de herlezing' zijn er gegronde redenen om te twijfelen aan de handelswijze van bepaalde speurders. Begin juni 1998 verschijnt het boek *L'Enquête Manipulée* van René-Philippe Dawant, een journalist die betrokken is bij het RTBf-programma *Au Nom de la Loi*. Zoals de titel van zijn werk laat vermoeden, leeft Dawant samen met de ploeg van *Au Nom de la Loi* in de overtuiging dat X1 alles ingefluisterd kreeg.*29 Hij 'bewijst' die stelling aan de hand van enkele als authentiek voorgestelde passages uit de verhoren van X1. Het is de Brusselse psychiater Marc Reisinger, stichter van de vzw Pour la Vérité, die op pagina 209 van het boek een bizarre ontdekking doet. Als typevoorbeeld van een suggestief verlopen verhoor citeert Dawant uit het verhoor van 13 november 1996 deze 'passage':

- Ruikt ge iets?
- Neen.
- Kunt ge die geur beschrijven?
- Als ge toch al weet wat er gebeurt, waarom wilt ge dan dat ik het nog zeg?!
- Ze verbranden haar. Ziet ge het niet? Hebt ge geen beeld van wat er gebeurt?
- (geen antwoord)

Het volstaat deze passage te vergelijken met het in dit boek inmiddels al tweemaal weergegeven origineel, om te begrijpen wat hier gebeurd is. Een 'ja' wordt een 'neen'. Daar waar het in werkelijkheid X1 is die zegt dat Kristien verbrand wordt, is het hier een van haar ondervragers die dat doet. De zin 'Ze verbranden haar...' is er eenvoudigweg bijgevoegd.*30 Op 9 maart 1999 geeft Dawant tijdens een debat in Tubeke uitleg over wat hij zijn 'kleine vergissing' noemt. Volgens hem maakt het allemaal niks uit, aangezien het volgens hem toch al is komen vast te staan dat Regina Louf een gekkin is. 'Bij wijze van voorbeeld heb ik een deel van haar verklaringen in mijn boek vermeld', zegt Dawant. 'Ik heb ze overgeschreven, doordat ik het dossier gezien heb. Ik heb gewoon nota's genomen en bij het noteren heb ik twee zinnen van plaats verwisseld.' Een kleine vergissing? Ja's die neens worden, uitspraken van de getuige die in de mond van de ondervrager terecht komen? Merkwaardig. Je bent eerder geneigd te geloven dat een van de getrouwen van Duterme de journalist gerold heeft.

Tijdens een tv-debat naar aanleiding van het afsluiten van de X1-onderzoeken, wijst Reisinger op de toch wel merkwaardige verschillen tussen de pv's van Dawant en de authentieke, waardoor hij meteen verraadt dat hij er kopieën van bezit.*31 Dat breekt hem zuur op. Niet alleen een verontwaardigde Dawant zelf, maar ook substituut Somers zit die zondag in de studio. Twee dagen na het debat verricht zij samen met onderzoeksrechter Pignolet en speurders van de Brusselse

BOB een huiszoeking in de woning en in de praktijk van Reisinger. 'Bij die gelegenheid gaf mevrouw Somers toe dat mijn versie van het bewuste verhoor de enige juiste was', zegt Reisinger later.*32 Enig onderzoek naar de door Reisinger gesignaleerde vervalsingen is nooit uitgevoerd.

Tijdens de geheime vergadering van 10 juli 1997 beslist onderzoeksrechter Langlois, blijkbaar zeer geboeid door de resultaten van de eerste herlezing, om meteen maar alle resterende nevendossiers van de zaak-Dutroux een zelfde behandeling te laten ondergaan. Het gaat hier om de dossiers 109/96 (verklaringen X1, X2 en X3), 110/96 (verklaringen Nathalie W), 111/96 (Jean-Paul Raemaekers) en zelfs 139/96 (de serieverkrachter L.V). De opdracht van Langlois omtrent het dossier 109/96 luidt: 'Een ploeg speurders, verschillend van deze die de verhoren van X1, X2 en X3 uitvoerden, belasten met een herlezing ervan.' Met enige zin voor cynisme voegt Langlois eraan toe: 'Een lijst opstellen van nog uit te voeren taken teneinde de verklaringen van de getuigen te credibiliseren.'³³

De gevolgen blijven niet uit. De volgende dag worden Patriek De Baets, Rudy Hoskens, Aimé Bille, Danny De Pauw en Stephane Liesenborgs, allen lid van de eerste ploeg, 'op rust gesteld'. Ze krijgen de raad hun overvloedig aantal nacht-, weekend- en andere overuren te recupereren, wat ze ook doen. Het is de bedoeling dat ze na de zomer naar de antenne-Neufchâteau terugkeren. Verwacht wordt dat de diverse herlezingen tegen die tijd duidelijkheid hebben verschaft over hoe het nu verder moet met de X1-onderzoeken.

Op 21 augustus 1997 meldt het weekblad *Pan* op haar frontpagina op triomfalistische toon dat De Baets en zijn ploeg uit de antenne-Neufchâteau zijn verwijderd. *Pan* wordt geleid door oud-premier Paul Vanden Boeynants.*34 Dat is niet noodzakelijk een garantie voor een correcte berichtgeving, maar blijkbaar wel voor visionaire gaven. Op 21 augustus is de ploeg-De Baets nog niet uit de antenne zijn verwijderd. Dat gebeurt pas vier dagen later. Op 25 augustus krijgen De Baets en zijn collega's van rijkswachtkolonel Brabant te horen dat ze 'voorlopig' uit de antenne worden verwijderd. BOB'er Danny De Pauw mag wel blijven. 'Hij was de Judas van onze ploeg', zegt een van de betrokkenen later. 'Hij zag blijkbaar meteen in dat zijn loopbaan naar de bliksem dreigde te gaan. Dus beïjverde hij zich van die dag af om ons in nota's allerhande in een slecht daglicht te stellen en zo bij te dragen tot een klimaat van verdenkingen tegen De Baets.' De directe aanleiding tot de verwijdering van De Baets is een brief die commandant Duterme op 20 augustus richt aan Langlois. Aangezien men sinds de eerste herlezing in Gent noch in Brussel nog langer wil samenwerken met De Baets, acht Duterme het niet meer dan logisch dat het vieraal wordt teruggestuurd naar de financiële sectie. Nog voor Langlois de kans krijgt om daarop te reageren, laat Duterme hem weten dat ze 'tijdelijk' worden verwijderd uit de antenne, 'in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar de disfuncties die hen ten laste worden gelegd.' Ook dit doet Duterme dus op eigen houtje. Op dat ogen

blik wordt het zelfs Langlois te dol, zo blijkt uit de brief die hij op 2 september aan Duterme richt: 'Met deze brief bevestig ik u dat ik, in de huidige stand van zaken, principieel gekant ben tegen een verwijdering van een aantal speurders, met name adjudant Patriek De Baets en zijn team uit de antenne. Een dergelijke maatregel kan niet genomen worden zolang de betrokkenen geen gelegenheid hebben gekregen om zich te verantwoorden voor wat hen eventueel kan worden verweten.'³⁵

Bij deze brief zal het blijven. De Baets, Bille, Hoskens en Liesenborgs krijgen geen kans op een repliek. Enkele weken later verneemt De Baets dat er bij het Brusselse parket een onderzoek is geopend rond de vermeende 'manipulatie' van de X1-onderzoeken. Onderzoeksrechter Jacques Pignolet is op 30 september 1997 belast met een onderzoek 'tegen onbekenden' omtrent 'valsheid in geschriften en gebruik ervan door een ambtenaar in functie'. De directe aanleiding daartoe is een proces-verbaal dat Duterme onder het notitienummer [25.66.110879/97](#) heeft opgesteld tegen hem. Pignolet doopt zijn dossier 231/97. Dit is het tegengifdossier, zo heet het in gerechtelijke kringen.

Op 26 augustus 1997, de dag waarop De Baets en zijn collega's uit de antenne-Neufchâteau worden gezet, is commandant Duterme om 10.00 uur 's ochtends achter zijn tekstverwerker gaan zitten. Wat een uur later uit de printer komt gerold, is het proces-verbaal dat de grondslag zal vormen voor het onderzoek Pignolet. Het document zit aangehecht onder het requisitoir tot opening van het onderzoek en het vermoeden van 'valsheid in geschriften' is hierop gebaseerd. In het voorblad van het proces-verbaal van Duterme worden 'de feiten' gesitueerd op 2 juli 1997 om 9.00 uur 's ochtends. Dat is de dag en het tijdstip waarop Duterme de door hemzelf gedirigeerde eerste herlezing in ontvangst heeft genomen. Het pv gaat dan als volgt: 'Een document, aangeduid als N° Ant/256 van 2 juli 1997, uitgaand van speurders van de BOB Brussel - antenne Neufchâteau, bevat conclusies aangaande de lezing van onderzoekopdrachten binnen deze procedure. Het kennis nemen van dit document brengt mij tot de vaststelling dat de redacteurs van bepaalde processen-verbaal de inhoud van de verhoren van een persoon hebben doen ontwaarden door feiten die dat niet zijn voor te stellen als waarheid en door concrete en geverifieerde elementen die de verklaringen van deze persoon tegenspreken, weg te laten. Een materieel element tussen andere is het volgende. De speurder legt vijf foto's voor aan een getuige genaamd 'X1'. Een van deze foto's toont het slachtoffer van de feiten van het dossier 64/85. De getuige wijst een foto aangeduid met 'P10' aan, een foto zonder enige gelijkenis met het slachtoffer. Niet alleen bestaat er in het pv geen rubriek die aangeeft dat 'P 10' niet het slachtoffer is, maar vervolgens in de procedure, is er geen sprake meer van deze herkenning...'*36

Er volgt nog een heel betoog over andere 'ontdekkingen' in de herlezing en 'de intentie te schaden' die Duterme bij De Baets meende te ontwaren, maar de essentie blijft zich situeren in de virtual reality. Het heroriënteren van de X1 piste, het wegsturen van De Baets, het openen van een gerechtelijk onderzoek naar vermeende 'manipulatie' van de X1-onderzoeken... Alles berust op de eerste

herlezing en meer bepaald op het gedoe rond foto P10. A1 wie bij deze zaak betrokken is, weet perfect dat het pv bestaat. Pignolet houdt het pv al van de eerste dag van zijn onderzoek in zijn handen. Hij zal daarna nog minstens anderhalf jaar lang trachten te bewijzen dat het toch niet bestaat. Maar tevergeefs.

De haarkloverij rond het dossier-Pignolet doet vergeten dat er in het onderzoek naar de moord op Christine Van Hees, ook geheel los van de verklaringen van X1, ernstige aanwijzingen zaten in de richting van het milieu van Marc Dutroux en Michel Nihoul. Dat wordt inderdaad compleet genegeerd. De bevoegde magistraten houden begin 1998 zonder blikken of blozen vol dat de onderzoeken hun 'normale verloop' hebben gekend. De commissie-Verwilghen kan alleen vaststellen dat er sinds het wegsturen van de ploeg-De Baets alleen al in de zaak-Van Hees het aantal onderzoeksdadens twintig keer kleiner is dan daarvoor, maar de rekensom gaat verloren tussen de kleine lettertjes van haar eindrapport.*37 Later blijkt dat de luttele processen-verbaal die nog worden opgesteld, allemaal deel uitmaken van de volgende fase van 'herlezing'.

NOTEN

- 1 Nota commandant Jean-Luc Duterme, BOB Brussel, 19 december 1996, ref. 1903/96.
- 2 Duterme voert dat dreigement later ook uit. Op 4 oktober 1998 verklaren de woordvoerders van drie rijkswachtbonden dat officieren van de rijkswacht regelmatig met behulp van valse documenten rekeningen vereffenen met hun ondergeschikten. Ze halen het geval-Pirard aan als het meest manifeeste voorbeeld. Enkele dagen later maken zij hun dossiers over aan de senaatscommissie voor Binnenlandse Zaken en wordt het Comité P belast met een onderzoek.
- 3 In die termen beschreven in een acht pagina's tellende nota die door speurders van de antenne-Neufchâteau werd overgemaakt aan de commissie-Verwilghen. Verscheidene speurders vertelden ons dat het commandant Duterme was die deze historische woorden uitsprak.
- 4 De nota, getiteld 'Synthèse relative à mon travail effectué à l'Antenne Neufchâteau' werd op 22 september 1997 overhandigd aan raadshere Etienne Marique, die optrad voor de commissie.
- 5 Na zeer lang te hebben gezwegen, geeft De Baets in oktober 1998 interviews aan de pers.
- 6 Tweede eindrapport commissie-Verwilghen, hoofdstuk V, deel 3, besluit.
- 7 Het gaat om de Nederlandstalige transcripties van de verhoren van 31 oktober, 18 november en 9, 10 en 11 december 1996. Het geschrift van Duterme is hierop duidelijk herkenbaar. Het is de auteurs niet bekend of Duterme ook andere verhoorteksten 'herlas' buiten die waarvan ze kopieën konden bemachtigen.
- 8 'Het is niet zij die spreekt!'
- 9 'Dus hier vinden we haar ook terug.'
- 10 Nota nr. 0878 van commandant Jean-Luc Duterme aan de commandant van de BOB Brussel, 3 juni 1997.
- 11 Bedoeld wordt advocaat E.
- 12 Becomentarieerde lezing van de verklaringen van X1, BOB Brussel, 2 juli 1997, Ant/256.
- 13 In het tweede eindrapport van de commissie lezen we: 'Zo is uit alle documenten op te

- maken dat de Brusselse onderzoeksrechter zeer zwaar, en eigenlijk buiten proportie, heeft getild aan het contact tussen de raadsheer-onderzoeker en enkele onderzoekers.'
- 14 Brief van Jean-Claude Van Espen aangaande 'dossier 64/85 - cel antenne-Neufchâteau', 22 juni 1997.
- 15 Nota 286, Rudy Hoskens, BOB Brussel, 14 juli 1997. De nota is gericht aan kolonel Torrez, majoor Guissard te Neufchâteau, de commandant van het CBO en commandant Duterme.
- 16 Verhoor X1, BOB Brussel, 13 november 1996, pv 100.133.
- 17 Het gaat hier om het verhoor dat grotendeels vanuit de videokamer is gevolgd door de nationale magistraten André Vandoren en Patrick Duynslaeger, procureur Michel Bourlet en CBO-luitenant Alexandre Michot. Geen van hen is op dat ogenblik iets opgevallen over de eventuele 'suggestiviteit' van de ondervraging.
- 18 Verhoor X1, BOB Brussel, 13 november 1996, pv 100.133.
- 19 Verhoor X1, 10 december 1996, BOB Brussel, pv 118.728.
- 20 Fax X1 aan BOB Brussel, 18 december 1996, pv 118.872.
- 21 *De Morgen*, 2 mei 1998. Paule Somers las het interview, afgenomen door Walter De Boek en Koen Vidal, voor de publicatie ervan na, en stemde in met de tekst zoals die in de krant verscheen.
- 22 BOB Brussel, 8 februari 1997, pv 150.093.
- 23 Verhoor X1, BOB Brussel, 18 november 1996, pv 118.753.
- 24 BOB Brussel, 6 december 1996, pv 117.487.
- 25 Deskundig verslag van getuige X1, professor Dr. Paul Igodt, Universitair Centrum Salve Mater, KU Leuven, 8 oktober 1997.
- 26 BOB Brussel, 10 december 1996, pv 118.324.
- 27 BOB Brussel, 27 december 1996, pv 119.168. Het tweede deel van de synthese volgt op 3 januari 1997.
- 28 De fax wordt op 24 december 1996 toegevoegd aan het dossier. BOB Brussel, pv 118.877.
- 29 René Philippe Dawant, *LEnquête Manipulée. Les fausses pistes de l'affaire Dutroux*, Luc Pire, 1998.
- 30 In het boek staan nog meer 'bijgewerkte' dialogen tussen X1 en haar ondervragers.
- 31 *Controverse*, zondag 14 juni 1998, RTL-TVi.
- 32 Dat is een magere troost. Reisinger wordt in beschuldiging gesteld wegens 'heling van documenten' en de krant *La Dernière Heure* gaat zo ver hem zonder meer te beschuldigen van pedofilie.
- 33 Brief van onderzoeksrechter Langlois aan majoor Guissard (rijkswacht Neufchâteau) en commandant Duterme (BOB Brussel), 11 juli 1997.
- 34 Paul Vanden Boeynants zegt enkele weken later in een interview: 'Aan politiek doe ik nu als journalist in het satirisch weekblad *Pan*. Dat is veel gemakkelijker.' *Financieel-Economische Tijd* 4 oktober 1997.
- 35 Brief onderzoeksrechter Langlois aan commandant Duterme, 2 september 1997. Uit de brief wordt geciteerd in het tweede eindrapport van de commissie-Verwilghen, hoofdstuk V, deel 2.
- 36 Verklaring Jean-Luc Duterme, BOB Brussel, 26 augustus 1997, [BR.25.66.110879/97](#).
- 37 Tweede eindrapport commissie-Verwilghen, hoofdstuk V, deel 2.

2 *'Op het ogenblik dat dit verslag wordt geschreven, is de herlezing nog altijd niet j beëindigd.'*

Commissie-Verwilghen over de elf dagen eerder beëindigde

herlezing, 16 februari 1998

'De herlezing houdt niet in dat tijdens de aanvullende lectuur van de processen-verbaal van hoorzittingen met getuigen, de speurders de armen gekruist houden. De herlezing omvat ook het onderzoek naar en de verificatie van de materiële aanwijzingen. Op het ogenblik dat dit verslag wordt geschreven, is de herlezing nog altijd niet beëindigd, terwijl in september meermaals was aangekondigd dat alles zou zijn herlezen tegen oktober, vervolgens tegen half december en nadien tegen eind februari. De data vallen samen met de oorspronkelijk geplande eind-data van de werkzaamheden van de parlementaire onderzoekscommissie.*1

Ook al kreeg ze nooit een 'rapport van herlezing' onder ogen, toch heeft de commissie-Verwilghen er steeds een grote belangstelling voor gehad. Dat is ook logisch. Begin 1997 heeft onderzoeksrechter Jacques Langlois tegenover de commissie duidelijk laten verstaan dat er in de zogeheten X-dossiers 'iets groots' op til was. Zijn woorden hebben de commissie ertoe aangezet een apart onderzoek te starten naar vermeende protectie van 'Dutroux, Nihoul en consorten'. Sommige commissieleden voelen zich dan ook ongemakkelijk bij het steeds maar weer uitstellen van de afronding van de 'herlezing'. Anderen, zoals PS-kamerlid Claude Eerdekens, dringen erop aan dat in het eindverslag duidelijk wordt aangestipt dat men alle vertrouwen heeft in de deskundigheid van de herlezers.

Met kennis van zaken oordelen over de veelbesproken 'syntheserapporten van herlezing' heeft de commissie nooit kunnen doen. Waarschijnlijk wisten de leden niet eens hoeveel rapporten er waren. In dit boek worden al deze rapporten voor het eerst openbaar gemaakt. Het gaat in totaal om vier rapporten. Het eerste, dat al werd behandeld in het vorige hoofdstuk, is niet meer dan een proloog. Waar in het eerste rapport slechts drie lukraak gekozen verhoren van X1 tegen het licht werden gehouden, worden in de drie volgende alle verhoren een na een bekeken. Voor wie een objectief zicht wil krijgen op opkomst en verval van

de X1-dossiers is het even doorbijten. Het gaat om een stortregen van details, altijd weer kleine details. Het is belangrijk om te weten dat de accumulatie van deze details de hoofdargumentatie vormt voor het afsluiten van de onderzoeken.

Het eerste wat aan de herlezingen opvalt, is dat de commissie zich, zoals kon worden gevreesd, behoorlijk om de tuin heeft laten leiden. In tegenstelling tot wat in het tweede eindrapport staat, zijn de herlezingen wel degelijk afgerond wanneer de commissie op 16 februari 1998 haar werkzaamheden beëindigt. Het laatste van de vier rapporten wordt op 5 februari, elf dagen eerder, opgestuurd naar commandant Duterme in Brussel en majoor Guissard in Neufchâteau.*2 Er is nog een tweede misvatting. Ze houdt verband met wat het herlezen nu echt inhoudt. Weinig of niets, zo blijkt al gauw. Het gros van de daarin opgesomde 'vaststellingen' is niet gedaan door de herlezers, maar door hun collega's van de Gentse BOB of, vroeger al, door de speurders rond adjudant De Baets zelf. Enkele uitzonderingen niet te na gesproken, hebben de herlezers hun activiteiten beperkt tot het hernemen en herinterpreteren van bestaande gegevens. Wie het geheel van de drie laatste rapporten overschouwt, kan zich met de beste wil van de wereld niet voorstellen dat dit meer dan vijf maanden tijd kan hebben gekost.

Wanneer eerste opperwachtmeester Dericourt eind oktober 1997 de voltooiing van het tweede rapport aankondigt, doet hij in een aparte nota de stand van zaken uit de doeken: 'Tot op heden konden negen verhoren tot in detail geanalyseerd worden volgens een ritme van één verhoor per week.' Even meerekenen. Indien het herlezen eind augustus aan dat ritme begonnen is, is het logisch dat men eind oktober negen weken en dus negen verhoren verder zit. Aangezien er in totaal zeventien verhoren te herlezen vallen, zou het werk er acht weken later moeten opzitten, zijnde uiterlijk op 31 december. Dat is, wonderbaarlijk, de voor de commissie-Verwilghen geldende deadline op het ogenblik dat Dericourt zijn nota neerpent. De commissie zal echter anderhalve maand extra tijd krijgen, en kijk: de herlezers ook. Tussen de herlezingen 2 en 3 zullen twee en een halve maand verstrijken, een tiental weken. Herlezing 3 behandelt nochtans maar vier verhoren, geen tien. Deze 'extra time' zou verklaarbaar kunnen zijn indien het zou gaan om extra-lange verhoren die complexe verificaties vergen. Maar dat is nu net niet het geval. Het gaat om de vier korte X1-verhoren die in de maand december 1996 zijn afgenomen, nadat X1 zich had beklaagd over de al te lange nachten bij de BOB.

De nota die de door Duterme als chef-herlezer aangestelde Dericourt op 27 oktober 1997 naar de onderzoeksleiders stuurt, is een soort handleiding bij de drie rapporten die zullen volgen. Dericourt beschrijft hoe 'uit zorg om de objectiviteit en de onafhankelijkheid, twee speurdersploegen afzonderlijk de oorspronkelijke verhoren in het Nederlands aan het herlezen zijn'. Dit gebeurt 'met als doel de verklaringen van de getuige te objectiveren'. En dit is het goede nieuws: deze keer worden er ook Nederlandstalige BOB'ers betrokken bij de herlezing. De eerste ploeg wordt geleid door eerste wachtmeester Eddy Verhaegen, de man die de rol van De Baets als ondervrager van X1 heeft overgenomen. De tweede ploeg bestaat uit de eerste wachtmeesters Willy Vandeput en Cerefino

Alvarez. Dit duo leest niet alleen, het bekijkt ook de video-opnamen van de verhoren, om zo de juistheid van transcripties en vertalingen na te gaan. Wachtmeester Bart Ooms ontfermt zich van zijn kant over de faxen die X1 naar de BOB stuurde en stelt tabellen op waarin hij de diverse verklaringen over dezelfde feiten naast elkaar zet en vergelijkt. Eerste wachtmeesters Patrick Noller en Joël Gérard, medeauteurs van de eerste herlezing, zijn opnieuw van de partij. Zij zullen het oude en het nieuwe dossier-Van Hees nog eens onder de loep nemen. Over welke kant het aan het opgaan is, laat Dernicourt in zijn nota geen twijfel bestaan: 'De anomalieën die reeds werden aangegeven in het rapport van herlezing nr. Ant/256 van 02.07.97 lijken zich te bevestigen. Namelijk, de verhoren werden geleid en de vragen waren soms suggestief. Deze handwijze werd door de getuige geëxploiteerd om vragen te beantwoorden.'*3

Voorbeelden om deze stelling te staven geeft Dernicourt in zijn nota niet. Hij staat wel zeer uitvoerig stil bij de datum waarop binnen de antenne-Neufchâteau bekend is geraakt dat Bernard Weinstein op 13 februari 1984, datum van de moord op Christine Van Hees, in een Franse gevangenis vertoefde. Aangezien X1 verklaarde dat hij aanwezig was tijdens de moord, komt hier het bewijs bovendien dat ze alvast op één punt loog of fantaseerde. Deze wetenswaardigheid, zegt Dernicourt - en dat zal niemand betwisten - is van zeer groot belang voor het inschatten van haar geloofwaardigheid. Volgens Dernicourt hebben De Baets en zijn collega's het bestaan van dit 'alibi in beton' met opzet zo lang mogelijk verzwegen. Omdat ze X1 ten allen prijze, en tegen beter weten in, geloofwaardig wilden houden. In de ogen van Dernicourt was eerste wachtmeester Michel Clippe, een van de vertrouwelingen van De Baets, hiervoor verantwoordelijk. Hij zou eind februari 1997 contact hebben gehad met Jean-Claude Schmit van de BOB van Bastenaken die de precieze data van detentie en penitentiair verlof had opgevraagd bij Interpol in Frankrijk.*4

Clippe wist dat Weinstein een alibi had, maar liet na dat te melden, zegt Dernicourt. Hij stootte bij het herlezen van de procedure op een proces-verbaal waarin eerste opperwachtmeester Rudy Hoskens op 18 juni 1997, ruim drie maanden na de inlichtingen uit Bastenaken, melding maakt van 'een complementaire vraag om inlichtingen' aan Interpol Frankrijk. Hoskens, chef van de eerste ploeg, deed dus alsof hij nog niet wist dat Weinstein in de gevangenis zat. 'Terwijl het antwoord op de vraag allang gekend was', aldus Dernicourt, die hier elke verdere discussie over de goede trouw van de weggestuurde speurders overbodig lijkt te maken. De magistraten die de herlezing onder ogen krijgen, kunnen zich gelukkig prijzen dat dit is ontdekt. Wat ze niet doen, is nagaan of het wel klopt. En wat blijkt? Het klopt niet.

Dernicourt geeft ergens in zijn nota zelf de aanzet tot de opheldering van het mysterie. Doelend op de exacte data van detentie en verlopen van Weinstein schrijft hij: 'Ten tijde van de coördinatievergaderingen van dat ogenblik heeft deze informatie binnen onze ploegen gecirculeerd.' Hoe kon Dernicourt dat dan weten? 'Doordat ik dat tijdens een vergadering luid en duidelijk heb gezegd', reageert Michel Clippe. 'Ik heb onmiddellijk alarm geslagen. Dit leek mij een

enorm belangrijk gegeven, dat spreekt voor zich.' Waarom stelde hij er dan geen proces-verbaal over op, zodat bijvoorbeeld ook onderzoeksrechter Van Espen dit kon weten? 'Van Espen kwam niet daar die vergaderingen', zegt Clippe. 'En dat gaf zelfs niet. Wij zaten al weken met ongeduld op die data te wachten en er was ons gezegd dat de BOB van Bastenaken zich hiermee zou bezighouden. Ik kende daar een gast en heb die gebeld. Hij gaf me de data en zei dat zijn proces-verbaal zou worden toegevoegd aan het dossier-autozwendel van onderzoeksrechter Gérard in Neufchâteau. Die zou dan een kopie bezorgen aan Van Espen. Dat was de afspraak. Ik kon toch moeilijk een pv opstellen om te melden dat mijn collega een pv had opgesteld? Het enige wat ik kon doen was iedereen alarmeren en meedelen dat er weldra een pv uit Bastenaken zou komen. En dat heb ik ook gedaan.'*5

De kern van het probleem blijft natuurlijk: Weinstein zat in de gevangenis en kan niet aanwezig geweest zijn bij de moord. Wanneer de Brusselse onderzoeksrechter Pignolet zich gaat verdiepen in de Weinstein-saga, mag Clippe hem een en ander komen uitleggen. De inmiddels ex-speurder overhandigt hem een verklaring over wat er precies is gebeurd: 'Ik nam contact op met de 1OWM Schmit die me via de telefoon de verschillende data van verlof (minimum een week) gaf. Hij preciseerde dat de verlopen van een weekend nog niet aangekomen waren en dat hij nog op een antwoord wachtte. Hij legde me uit dat de opzoeken lang duurden, aangezien het Franse systeem nog niet geïnformatiseerd en ik alle gevangenen waar Weinstein zat, moest aanschrijven (...)'*6

Wat leren we hieruit? De speurders weten begin maart 1997 wanneer Weinstein verlof krijgt voor periodes van vijf dagen of meer. De data waarop hij een weekend vrij kreeg zijn... onbekend. Stel nu dat Weinstein in de ochtend van

zaterdag 11 februari 1984 verlof krijgt. Dan zou het misschien wat gek zijn om te veronderstellen dat hij meteen naar Brussel zou afreizen. Het idee wordt iets minder gek als je weet dat hij, wanneer hij eind 1985 definitief vrijkomt, zich onmiddellijk in Brussel gaat vestigen. Hij kent daar blijkbaar mensen. Gevangenen keren heel vaak te laat terug uit penitentiair verlof. Marc Dutroux is ooit eens een week weggebleven. Als zoiets gebeurt, wacht hen doorgaans hetzelfde lot als soldaten in het leger: het eerstvolgende verlof wordt ingetrokken. Wanneer je de data van de verlopen van Weinstein analyseert, lijkt het plots alsof de duivel ermee gemoeid is. Weinstein krijgt zijn eerste vijf dagen verlof op 5 mei 1983.*7 Van dan af begint een cyclus van vijf dagen verlof om de drie maanden. Die cyclus wordt één keer onderbroken: halfweg 1984. Er zou dus iets kunnen gebeurd zijn in de eerste maanden van 1984. Bijvoorbeeld: Weinstein die na een verlof in het weekeinde van 11 en 12 februari 1984 te laat naar de gevangenis terugkeert. Dan is het 'alibi in beton' van Weinstein naar de pieren.

Natuurlijk is en blijft het gissen. Maar op grond van de gegevens waarover de X1-speurders in het voorjaar van 1996 beschikken, is het perfect logisch dat zij zekerheid willen. Het zou pas wraakroepend zijn geweest indien ze niet verder hadden geïnformeerd. Dat is precies wat Rudy Hoskens, het wachten moe, op 18 juni 1997 doet. In zijn door Dernicourt gecontesteerde fax aan Interpol stelt hij

zeer duidelijk, voor wie het nog niet wist, dat Weinstein van 11 februari 1976 tot 6 november 1985 in de gevangenis zat, maar vraagt hij of men hem 'in detail de penitentiare verlopen tussen september 1983 en maart 1984' kan meedelen.*8 Hoe kan Dericourt beweren dat 'het antwoord op deze vraag allang gekend' was? In werkelijkheid is er geen antwoord, en dat is er tot vandaag nog steeds niet. Op grond van de nota-Dericourt gaat Van Espen er eind 1997 van uit dat over de penitentiare verlopen van Weinstein alles al geweten is. Dus wordt er ook niet verder geïnformeerd. De gegevens waarmee dit deel van het onderzoek wordt afgerond, zijn vervat in een proces-verbaal dat eerste wachtmeester Joël Gérard, een van de herlezers, op 16 oktober 1997 aan het dossier-Van Hees toevoegt. Hierin is sprake van een 'volledig overzicht' en wordt er met geen woord meer gerept over vrije weekends. Conclusie: één van de sterkste argumenten tegen de getuigenis van X1 staat plots op losse schroeven. Bernard Weinstein heeft helemaal geen waterdicht alibi voor de moord op Christine Van Hees. Misschien heeft hij er wel één, maar het is in elk geval niet uitgezocht.

Het begint alweer goed. En op de voorlaatste dag van oktober, ligt het er, het tweede rapport van herlezing:

Brussel, 30.10.97.

Synthese en opmerkingen na herlezing van de procedure en revisie van de gefilmde verhoren, tot en met het negende.

(...) Ten gevolge van een opmerking op de inhoud van dit rapport, betreffende de domicilie van Nihoul in 1982 in de Atrebatenstraat, delen wij mee dat Nihoul in deze periode in deze straat een privé-club frequenteerde. Niettemin bevindt het door X1 herkende appartement zich in de Atrebatenstraat nummer 124 en de door Nihoul gefrequenteerde club op het nummer 145 van dezelfde straat (...).

Deze synthese bevestigt de vaststellingen in de synthese van de verhoren 1 tot 5, wat betreft de feiten en de elementen die door X1 naar voor gebracht werden.*9 Wij kunnen bijvoorbeeld vaststellen:

A) De speurders hebben elementen van informatie bekomen buiten de verhoren.

B) X1 vermeldt contradicties

1) In haar chronologie. Bijvoorbeeld: de data van haar bevallingen, de eventuele moorden.

2) In het relaas van de feiten. Bijvoorbeeld, wat betreft de daders, de slachtoffers, de modus operandi.

C) X1 geeft blijk van enorme moeilijkheden bij het herkennen op foto van daders of eventuele slachtoffers.

Bijvoorbeeld, zij is nooit formeel bij het aanwijzen van slachtoffers of daders, ze kan nooit familienamen of voornamen geven, tenzij de speurders de identiteit van de persoon onthullen. Ze wijst regelmatig nieuwe daders of slachtoffers aan buiten het kader waarin haar deze foto's worden getoond.

D) X1 manipuleert de speurders door de inlichtingen die deze laatsten haar aanreiken te gebruiken en ze restitueert zo voor hen haar 'gereconstrueerde waarheid'. Bijvoorbeeld, wat de versie van de feiten betreft, de identificatie van de personen na

voorlegging van foto's. Of nog op de details die ze aanbrengt. In feite geeft ze slechts onverifieerbare details, met name bij de beschrijving van daders en slachtoffers. Ze kan 'de stem' herkennen of 'de manier van bewegen'. Omtrent tijd en ruimte is zij zo vaag dat we de door haar beschreven feiten nooit in ruimte of tijd kunnen situeren.

E) X1 gebruikt inlichtingen die daarna vals blijken om haar geheugen te reconstrueren. Bijvoorbeeld, de aanwijzing van het appartement van Nihoul in de Atrebatenstraat 124 (waar hij niet gedomicilieerd was en ook niet woonde voor 1984), of nog de aanwijzing van personen na voorlegging van foto's die op het ogenblik van de feiten (1982) 6 of 7 jaar zouden zijn.

F) X1 vertelt ons feiten op slachtoffers waarvan ze ons voornamen geeft die we terugvinden in haar onmiddellijke omgeving. Bijvoorbeeld Samy, Katia, Natania.

G) X1 gebruikt inlichtingen over feiten waarvan 'een van haar vriendinnen' het slachtoffer werd om haar eigen geschiedenis te reconstrueren. Bijvoorbeeld, X1 spreekt ons over een zekere 'Jacky, de getatoeëerde' als dader van de feiten. Wij vinden deze Jacky terug als vermeende dader van een aanranding op de genaamde Katia D.S., een klasvriendin van X1. Wij preciseren dat deze Jacky inderdaad getatoeëerd is. Samenvatting van de inhoud van de verhoren 6 tot en met 9

Verhoor 6 op datum van 06.11.1996:

- Dit verhoor is geaxeerd op een feit met betrekking tot een tweede moord in een fabriek. X1 situeert dit feit een week na de eerste moord, waarover zij spreekt in verhoor 5. Zij situeert deze moord tussen november en december 1982.

- De fabriek werd gelokaliseerd door de speurders en geïdentificeerd door X1. (...)

- Op datum van 31.10.1996 overhandigt X1 de speurders een geschrift aangaande de moord op Cheyenne. Het gaat om het feit dat het voorwerp uitmaakt van dit verhoor (06.11.1996).

- X1 denkt dat het slachtoffer (een meisje) van dit feit haar eigen kind was. Volgens haar woorden was het kind ongeveer 2,5 jaar oud, had het bruine gekrulde haren en bruine ogen.

Opmerkingen:

1. Tijdens een vorig verhoor, verklaarde X1 dat ze voor het eerst beviel van een jongen op 16.06.1983.

2. De speurders tonen diverse foto's van personen die geciteerd worden in het dossier Dauphin, waarbij X1 er 5 aanduidt als daders die niet betrokken waren bij de tweede moord in de fabriek. Tussen deze 5 bevindt zich W, van wie zij de naam noch de voornaam kent, tot de speurders die noemen. Hij is de enige van wie zij verklaart dat hij aanwezig was bij de tweede moord in de fabriek. Deze persoon was niet aanwezig in het geschrift dat op 31.10.1996 werd overhandigd aan de speurders. Bovendien spreekt X1 in dit geschrift over drie rijkswachters, die zij niet meer weergeeft in haar gefilmde verhoor van 06.11.1996.

Verhoor 7 op datum van 13.11.1996:

- X1 vertelt ons een feit dat zij in 1980 situeert, met de honden van Marc Dutroux in een appartement van Nihoul.

- Dit verhoor is geaxeerd op het feit met betrekking tot de moord op Christine Van Hees. Zij situeert dit feit tussen eind 1981 en begin 1982.

Opmerkingen:

1. Nadat haar diverse foto's werden voorgelegd, herkent XI Christine Van Hees niet. Zij wijst een foto van Anik D. aan, als zijnde Christine.
 2. De speurders tonen haar 4 van de 8 foto's die gebruikt werden binnen het kader van de herkenning van Carine Dellaert en Véronique D., waar ze de foto van Christine Van Hees aan toevoegen.
 3. Het is duidelijk dat de speurders het voorwerp van het verhoor voor de aanvang ervan kenden. Het is ook zo dat de verbinding met het dossier-Van Hees al gemaakt is, terwijl tot op dat ogenblik niets in de procedure toelaat om dat te doen. Verhoor 8 op datum van 18.11.1996:
Dit verhoor is geaxeerd op het feit met betrekking tot de moord op Christine Van Hees en is meer diepgaand.
- Opmerkingen:

1. XI weigert de reeks van foto's die haar tijdens het vorige verhoor werden voorgelegd opnieuw te bekijken en ze bevestigt later Christine te hebben herkend tijdens de aanwijzing van de foto. XI voegt eraan toe dat ze haar al had herkend in de serie die haar werd voorgelegd en waarin ze Dellaert en D. had aangewezen (verhoor van 25.10.1996 nr 4). Wij doen opmerken dat de foto van Van Hees zich niet in deze serie bevond, maar dat die van Anik D. er wel tussen zat. Dus bevestigt zij dat Anik D. Christine was.
2. De gedirigeerde vragen bevestigen dat de speurders een kennis hadden van bepaalde elementen uit het dossier Christine Van Hees.
3. XI vermeldt veel contradicties in haar relaas van hetzelfde feit ten opzichte van haar vorige verhoor.

Wij doen opmerken dat de speurders in het bezit zijn van een foto van Christine Van Hees sinds 29.10.1996 (cf. pv nr. 117.545196).

Verhoor 9 op datum van 30.11.1996:

- X1 herkent een huis gelegen aan de Legevoordestraat 32 te Waarschoot als zijnde de plaats waar Clo (Carine Dellaert) werd vermoord.
- X1 vertelt het feit over de moord op Clo.
- XI bevestigt de herkenning van de fabriek (...).
- X1 identificeert na voorlegging van foto's de Dikke, de Dunne en de Waakhond, aanwezig tijdens de tweede moord in de fabriek.

Opmerkingen:

1. Het aangewezen huis aan de Legevoordestraat 32 was ten tijde van de feiten (1982) bewoond door personen die vreemd zijn aan het dossier. G.D. verblijft inderdaad pas op dit adres in 1991, als vennoot in de firma L. Deze firma ging enkele maanden na haar oprichting failliet.
2. XI vermeldt veel contradicties in haar relaas over de moord op Clo, en dit ten opzichte van haar verhoren 4 (25.10.1996) en 5 (30.10.1996).
3. Bij de presentatie van de foto's tussen dewelke zij de Dikke, de Dunne en de Waakhond herkent, wijst XI twee personen aan die geboren werden in 1976 en die dus zes jaar waren op het ogenblik van de feiten. Het gaat om: François C. en Shpetim K.

Conclusies

Wij stellen vast dat de elementen die de speurders in hun vragen aanbrengen, door XI opnieuw gebruikt worden om 'haar waarheid' te reconstrueren, hen daarbij manipulerend. Het is dus erg moeilijk om een onderscheid te maken tussen de feiten die echt gebeurd zijn en deze die zij gereconstrueerd heeft op basis van inlichtingen die aangereikt werden door de speurders of informatie die zij opgepikt heeft uit haar onmiddellijke omgeving.

Ten gevolge hiervan, zijn wij overgegaan tot een analyse, waarbij wij de elementen van alle verhoren hernamen en haar diverse geschriften in dat stadium van het onderzoek die wij in verschillende bijgevoegde tabellen laten zien.

Problematiek van de procedure

Wij merken op dat niet alle door X1 doorgegeven inlichtingen in de procedure zitten. Bijvoorbeeld, bepaalde geschriften, bepaalde verbaal overgebrachte inlichtingen. Wij staan voor het probleem niet te weten hoe de speurders komen tot de dossiers van de moorden op de genaamden Carine Dellaert, Véronique D. en Christine Van Hees.

Wij staan voor een situatie waarbij men foto's van personen voorlegt, zonder dat wij weten hoe zij in ons dossier zijn aanbeland. In feite is er geen enkel voorafgaand verband gelegd en geen enkel element is naar voor gebracht door XI om zich naar deze pistes te begeven.

Voor Christine Van Hees vinden wij een pv terug op datum van 02.01.1997, waarin men zegt dat er ten gevolge van de verklaringen van XI een verband wordt gelegd met Christine Van Hees. Wij merken op dat de door XI gedane verklaringen niet neergeschreven zijn.

We staan eveneens voor het feit dat men foto's voorlegt van personen binnen het kader van de tweede moord in de fabriek, zonder dat we weten waar deze foto's vandaan komen en waarom die foto's werden gekozen.

We staan eveneens voor het probleem dat we niet weten hoe men ertoe komt de fabriek (...) te lokaliseren. In feite vinden we voor geen van deze vragen geen spoor van een verklaring.*10

Vandepuut W, Verhaegen E., Ooms B., Alvarez C.,

Voor akkoord, Dericourt B. 1MDC *11

Wat leert ons dit alles? Dat er manieren bestaan om een bondige boodschap zo breedvoerig te brengen dat niemand nog aanstalten zal maken om er een vraag over te stellen. Tijdens het doornemen van de tweede herlezing ben je geneigd te gaan knikbollen met de gedachte: het zal allemaal wel kloppen. Mis gedacht. Het meeste frappante geval van informatievalsmunterij staat dit keer vooraan. X1 heeft een huis aangewezen in de Atrebatenstraat 124 te Etterbeek en zegt dat Nihoul daar tussen 1982 en 1984 woonde. Niet waar, zeggen de herlezers. Op het nummer 124 'was hij niet gedomicilieerd'. En: 'Hij woonde er ook niet voor 1984.' Zo staat het er woordelijk.

Op 30 oktober 1996 is Michel Nihoul zelf - in deze toch een bevoorrechte getuige - hierover ondervraagd. Hij zegt: 'Ik woonde inderdaad gedurende twee

jaar, van 1982 tot 1984, samen met Marleen De Cockere in de Atrebatenstraat 124.*12 Ook De Cockere is er tijdens haar verhoor van overtuigd dat ze in die periode in de Atrebatenstraat 124 woonde en dat Nihoul bij haar introk.*13 De enigen die er anders over denken, zijn de herlezers.

De gegevens waarop zij zich baseren komen uit een rapport dat een jaar eerder is opgesteld door... leden van de ploeg-De Baets. Geen eigen werk van de herlezers dus. Het rapport vermeldt een lijst van alle adressen waar Nihoul ooit gedomicilieerd is geweest. Dan blijkt inderdaad dat hij zich pas op 23 oktober 1986 heeft laten inschrijven in de Atrebatenstraat 124. In het pv staat verder nog dat hij vanaf 12 november 1979 gedomicilieerd was' in de Troonstraat 16 te Brussel en daar 'ambtshalve werd uitgeschreven' op 17 februari 1984.*14 Dat betekent dat de wijkagent is komen kijken of Nihoul daar nog wel woonde en vaststelde dat dat niet meer zo was. Maar wanneer verhuisde Nihoul precies? Lang vóór 17 februari 1984, zo blijkt. Want dat was slechts het eindpunt van de procedure tot uitschrijving. Nihoul heeft in die tijd her en der schulden gemaakt. Op 27 april 1983 heeft een privé-detective in opdracht van een van de krediet-verstrekkers van zijn bedrijfje United Corporation een rapport opgesteld over hem. Nihoul heeft sinds 1973 een uitstaande schuld van 94.314 frank. De bank wil haar geld terug en heeft opdracht gegeven uit te zoeken waar die dekselse Nihoul wonen mag. Ziehier, de bevindingen van de detective: 'Nihoul Michel - Deze persoon heeft in de Troonstraat 16 een gelijkvloers betrokken voor professioneel gebruik, maar woont er al niet meer. Hij is voorgesteld voor schrapping van ambtswege sinds 11/2/83. De vroegere eigenares, Mme Lannoye-Peten (...), heeft geen idee waar hij naartoe kan zijn gegaan.*15 De eerste officiële melding dat Nihoul niet meer in de Troonstraat woont, dateert dus al van 11 februari 1983.

Onder puntje E wijzen de herlezers er dan op dat ze drie van de door X1 genoemde voornamen van medeslachtoffers - Samy, Katia en Natania - teruggevonden hebben 'in haar onmiddellijke omgeving'. Volgens de herlezers gaat het om vroegere schoolgenoten van X1. Indien zou blijken dat zij tijdens haar verhoren zou hebben verzwegen dat deze jongelui in dezelfde school zaten als zij, zou dat inderdaad een reden kunnen zijn om het hele X1-dossier met de vuilkar mee te geven. Laat ons nu eens kijken wat X1 over Samy heeft verklaard. Ze praat over hem tijdens het verhoor van 9 december 1996:

- Samy, Samy... Was die ook van Gent, dat Turkje?
- ja, een Turk.
- Die was ook van dezelfde school?
- Die heeft ook in dezelfde school... Dat is raar hee? We wisten het allemaal van elkaar niet.*16

De door X1 genoemde Samy is niet teruggevonden door de herlezers, maar door de Gentse BOB. Hij heet Sami A. en is inderdaad van Turkse afkomst. Ook Natania D.B. moet dezelfde persoon zijn als degene die X1 beschreef. X1 zei over Natania niet woordelijk dat ze op dezelfde school zat, maar toen ze haar voor het

eerst ter sprake bracht, had ze het wel over iemand van 'onze bende'. Die passage volgde na een uitleg over hoe vanuit Gentse middelbare scholen meisjes werden gerekruteerd voor seksfuiwen.*17

De herlezers plaatsen dus nog een derde persoon in dit rijtje: Katia D.S., ex-klasgenote van X1. In tegenstelling tot Sami en Natania is Katia een in Vlaanderen zeer frequent voorkomende naam. X1 had het over een meisje met die voornaam dat ze zag vermoord worden toen ze nog in Knokke woonde. Het aantal middelbare scholen waar in de jaren tachtig geen enkel meisje met de naam Katia ingeschreven is, moet bijzonder klein zijn. Dat Katia D.S. per definitie dezelfde Katia moet zijn als het meisje waar X1 tijdens haar vijfde verhoor, op 31 oktober 1996, over sprak, lijkt dan ook een vrij gratuite stelling.

Geheel los hiervan is het verhoor van Katia D.S. - door de Gentse BOB - helemaal niet oninteressant. Ze kan zich X1 nog vaag herinneren en haalt haar foto uit een haar voorgelegde set. Voor ze de foto van X1 aanwijst, grijpt ze een andere foto van een meisje vast, zonder dat ze daar evenwel een uitleg bij kan geven. Het gaat om de foto van Carine Dellaert. Om de een of andere reden brengt Katia D.S. deze twee meisjes met elkaar in verband. De herlezers reppen hier met geen woord over. Katia D.S. vertelt de Gentse BOB'ers ook nog dat ze als tiener verkracht is in een kamer op de eerste verdieping boven een café in de Gentse Boudewijnstraat.*18 Ook X1 sprak over dat café en zei dat ze er vaak samen met 'Clo' kwam en soms ook met andere klasgenotes. Het is vast en zeker een intrigerend gegeven dat Katia D.S. in dezelfde klas zat als X1. Waarom dat onvermijdelijk moet leiden tot de vaststaande conclusie dat X1 inspiratie heeft geput uit haar eigen 'omgeving', moet berusten op een geheim dat de alleen herlezers kennen.

Maar hoe zat het met Sami en Natania? Voor herlezers die pretenderen niet 'met de armen gekruist te zitten', kan het geen onoverkomelijke opdracht zijn om deze twee mensen even te gaan verhoren. Het zou pas echt verhelderend zijn indien zij bij het aanhoren van het relaas van X1 in een luid lachen zouden uitbarsten. De herlezers hoeven zich zelfs niet richting Gent te begeven. Sami en -

Natania zijn al gecontacteerd door de Gentse BOB. En met dit resultaat, dixit het proces-verbaal:

D.B. Natania was zeer argwanend tegenover ons. Ze vroeg steeds naar het waarom van onze komst. Ze ontkende zelfs de meest evidente zaken, zijnde haar verhouding met M.B. en haar reizen naar Turkije en Indië. Diverse foto's werden haar voorgelegd, doch ze kon niemand aantonen (...). D.B. Natania betreft een meisje welke voor honderd procent leeft in de hippiestijl, wat mogelijks haar argwanendheid tegenover onze diensten verantwoordt. A. Sami werd door onze diensten uitgenodigd, doch tot op heden hebben wij nog geen contact gehad met hem.*19

De herlezers reppen met geen woord over deze reacties. X1 noemde tientallen namen van medeslachtoffers. Daarvan zijn er welgeteld twee met zekerheid geïdentificeerd. De een is zo paniekerig dat ze zelfs zou ontkennen dat ze een mens

is, de ander laat nooit wat van zich horen. Dit is dus waar de Gentse procureur Jean Soenen op doelt wanneer hij enkele maanden later tijdens een persconferentie verklaart: Alle namen van meisjes die Regina Louf zagezegd gekend heeft in haar sekscircuit werden door de politiediensten teruggevonden als oude schoolkameraadjes en klasgenoten.'

Hebben de herlezers dan niets anders gedaan dan het overtikken - en niet eens correct overtikken - van de pv's van hun collega's? Toch wel. Ze hebben in de rijkswachtarchieven de verkrachter van Katia D.S. teruggevonden. Het gaat om Jacky B. Van hem hebben Dernicourt en wachtmeester Yves Dhainaut politiefoto's teruggevonden in ontbloom bovenlijf. Daarop is te zien hoe de man over z'n hele lijf getatoeëerd is - precies zoals X1 een van de aanwezigen tijdens de moord op Christine Van Hees beschreef.*20 Hun conclusie is dat X1 haar relaas moet hebben 'geïnspireerd' op de lotgevallen van haar klasvriendin. Dat zou natuurlijk kunnen, maar wat ze in hun rapporten niet vermelden, is dat diezelfde klasvriendin ook wat schijnt te weten over Carine Dellaert. Jacky B. is meermaals veroordeeld wegens inbraken en verkrachtingen. Je zou denken dat speurders die dit allemaal ontdekken meteen logische verbanden leggen. Niet zo in het XI-dossier in het najaar van 1997. Zelfs de meest evidente onderzoeksdaad, even natrekken of zijn wegen ooit die van Carine Dellaert kunnen hebben gekruist, wordt niet overwogen.

In diezelfde sfeer wordt het taalgebruik van de herlezers bijna euforisch, wanneer ze kunnen melden dat twee van de acht mannen die X1 tijdens haar verhoor op 30 november 1996 aanwees, geboren zijn in 1976. Nochtans is dat niets nieuws. Al wie betrokken is bij deze procedure, weet dat dat al bijna een jaar eerder keurig is gerapporteerd door de ondervragers. Opmerkelijk aan het tweede syntheseverslag is dat het onder meer gaat over de verhoren van 13 en 18 november 1996. Die maakten al het voorwerp uit van de eerste herlezing. Logischerwijze zouden de hoofdargumenten uit het rapport Ant/256 - suggestieve vragen over de manier waarop het slachtoffer werd vastgebonden, de leeftijd van Mieke, vragen die X1 zou hebben geweigerd te beantwoorden, een evolutie in het motief voor de moord... - hier moeten terugkeren. Dat doen ze niet. De herlezers maken zich uit de voeten met spreuken als 'eerdere bevindingen worden bevestigd'. Slechts één argument wordt verder uitgediept: foto P 10. Er wordt nu niet meer gesproken over het 'niet opstellen van een proces-verbaal'. Mogelijk zijn de herlezers er inmiddels zelf achter gekomen dat het pv waarvan ze beweerden dat het niet bestaat toch bestaat. Ze gooien het over een andere boeg. Ze zijn nog eens gaan kijken welke foto's X1 voorgelegd kreeg op 13 en 18 november 1996. Ze stellen vast dat het bij beide verhoren ging om hetzelfde setje van vijf foto's: één van Christine Van Hees - uiteraard - en vier die al eens eerder werden gebruikt tijdens het verhoor van 25 oktober, toen X1 'Clo' moest aanwijzen.

Op 13 november, zo weten we inmiddels, heeft X1 urenlang met haar onder-

vragers zitten ruziën omdat ze de foto niet wou bekijken. Aan het eind, om zeven uur 's ochtends, heeft ze uiteindelijk foto P10 aangewezen. Daarover weten we dat dit niet Christine Van Hees was, maar een zekere Anik D. Bij een eerste aanblik van de vijf foto's heeft ze wel gezegd dat Kristien 'ertussen zat', maar de juiste foto aanwijzen wou of kon ze niet. Later zegt ze: Als je de videoband zou kunnen bekijken, dan zou je zien dat ik na het aanwijzen van foto P10 De Baets en Hupez met een triomfantelijke blik heb aangekeken. Zo van: en jullie nu! Ik wou hen duidelijk maken dat ik het méénde als ik zei dat ik naar huis wou gaan. Ik was razend op hen, toen.' Als we X1 mogen geloven, wist ze op 13 november dus wél welke de juiste foto was, maar wou ze het niet zeggen.

X1 wist dat helemaal niet, voeren de herlezers nu aan. Hun betoog is gebaseerd op een apart proces-verbaal dat Dernicourt reeds op 10 oktober 1997 aan het dossier toevoegde. Daarin signaleert hij dat X1 op 18 november 1996 dezelfde foto's kreeg voorgelegd als op 13 november en dat ze toen 'bevestigde' dat foto P10 het gelaat van 'Kristien' liet zien. Dernicourt maakt dit op uit een welbepaalde passage waarvan hij in zijn pv 'de exacte versie' citeert. Hier komt ze:

- Mogen we u vragen om de foto's nog een keer te bekijken van vorige week, met een laatste inspanning?
- Ik weet dat ik ze gezien heb...
- Wat?
- Ik weet dat ik ze gezien heb, maar...
- Vorige week zat ze nog in de foto's dat ge gezien hebt. Zat Kristien bij de foto's?
- Ik herinner het mij toch. Ik heb ze toch al gezien als ik Clo gezocht heb. Zat zij daar ook niet tussen? Ik weet het niet meer. Ik wil ze ook niet meer zien, doe het mij niet weer aan.*21

Dit is de ontdekking van Dernicourt: de foto van Anik D. (P 10) zat al ook in het setje dat op 25 oktober 1996 werd gebruikt. Als X1 nu zegt dat ze Kristien ook toen al gezien heeft - 'als ik Clo gezocht heb' - kan dat niets anders betekenen dan dat Anik D. in haar ogen altijd 'Kristien' geweest is. Christine Van Hees zat er op 25 oktober níet tussen, Anik D. wél. Hier moet zelfs de meest fanatieke believer zich gewonnen geven. Als de zogenaamde kroongetuige de foto van het slachtoffer niet eens herkent en integendeel vrij vastberaden het verkeerde meisje aanwijst, wat is ze dan nog? Dat dachten aanvankelijk ook de auteurs.

Dit boek is ten dele in het Nederlands en ten dele in het Frans geschreven. Dat vereiste een aandachtige controle van de te vertalen citaten. En zo ontdekten we het. Dit is wat wij aantreffen in het pv met de originele woordelijke transcriptie van het verhoor van 18 november. Lees en vergelijk:

- Mogen we u vragen om de foto's nog een keer te bekijken van vorige week, met een laatste inspanning?
- Oh... oh... Niet dat ik ze gezien heb, maar...
- Wat?

- Niet dat ik ze gezien heb, maar...

- Vorige week zat ze nog in de foto's dat ge gezien hebt. Zat Kristien bij de foto's? - Ik herinner het mij toch. Ik heb ze toch al gezien als ik Clo gezocht heb, en daar zat ze ook niet tussen. Ik weet het niet meer. Ik wil ze niet meer zien, doe het mij niet weer aan.*22

Deze passage is op drie punten totaal verschillend van degene die Dernicourt in zijn pv van 10 oktober 1997 citeert. In het originele pv zegt X1 tweemaal na elkaar: 'Niet dat ik ze gezien heb, maar...' Dernicourt verandert dat tweemaal in: 'Ik weet dat ik ze gezien heb.' Een lapsus van Dernicourt? Nee, want hij gaat verder. In de originele transcriptie zegt X1: 'En daar zat ze ook niet tussen.' Dat is zo duidelijk als het maar kan: Kristien zat niét in het stapeltje dat ze haar op 25 oktober lieten zien. In de versie-Dernicourt wordt dat: 'Zat zij daar ook niet tussen?'

Zou het niet kunnen dat Dernicourt de videoband opnieuw heeft bekeken en vaststelde dat de tekst van de originele transcriptie afweek van wat er écht is gezegd? Indien dit het geval was geweest, dan zou die vaststelling zonder enige

twijfel in het lang en het breed zijn uitgesmeerd in de rapporten van herlezing. Twee herlezers doen vijf maanden lang niets dan de transcripties bestuderen aan de hand van de video's. Zij reppen met geen woord over fouten bij het uitschrijven van deze cruciale passage. Het is trouwens niet aannemelijk dat de auteur van de oorspronkelijke transcriptie tot driemaal het woord 'niet' zou vergeten.

Maar wat zijn de implicaties van die enkele gewijzigde woordjes? Wie het origineel leest, zal merken dat X1 ook daar ergens zegt: 'Ik heb ze toch al gezien.' Wat bedoelt ze daar nu eigenlijk mee? Zegt ze ook hier niet dat ze Kristien op 25

oktober 'al gezien' heeft? Hoegenaamd niet. Alles draait om één woordje: ze. X1 gebruikt dit woord niet in de betekenis van 'zij' (Kristien), maar als een aanduiding van een stapeltje foto's. Ze heeft de vier Gentse foto's al eens gezien toen ze Clo moest aanwijzen en zegt nu, logisch ook: 'Ik heb ze toch al gezien.' Vandaar ook de even logische toevoeging: 'Daar zat ze ook niet tussen.' Wat eigenlijk niets anders betekent dan dat foto P10 voor haar zeker niét 'Kristien' afbeeldt. Dernicourt heeft die laatste, alles verduidelijkende zin omgetoverd in een vraag. Om zo het omgekeerde te bewijzen van wat er werkelijk is gebeurd. Er is geen enkele discussie mogelijk.

Wat heeft hem hiertoe bewogen? Een mogelijke verklaring. Het is Dernicourt die in de eerste herlezing beweerde dat De Baets en Hupez nooit een pv opstelden over het niet-herkennen van Christine Van Hees door X1. Halfweg oktober zal Dernicourt vast al geweten hebben dat dit nergens op sloeg. Wilde hij niet verwickeld raken in een rechtzaak met zijn collega's, dan moest hij iets vinden rond foto P10 en het zo voorstellen dat niemand nog een cent zou verwedden op de goede trouw van De Baets, Hupez en X1. Hij kon er van uitgaan dat de Brusselse magistraten dit nooit zouden opmerken. Zij zijn immers Franstalig.

Dit is valsheid in geschriften door een beëdigd officier van gerechtelijke politie, van iemand die gezworen heeft dat hij aan justitie de waarheid en niets dan

de waarheid zou rapporteren. Dernicourt, laat ons dat niet vergeten, is het hoofd van de herlezersploeg.

Er valt nog een andere conclusie te trekken, één die de fundamenteën van het Brusselse X1-dossier raakt: Regina Louf heeft altijd gelijk gehad. Zij is achteraf nooit beginnen zeuren dat het meisje op foto P10 toch wel een beetje op Christine Van Hees leek, ook niet nadat het Vlaamse weekblad *Knack op 3 juni 1998* het pv in de versie van Dernicourt citeerde. Zij bleef altijd bij haar eerste en enige versie: 'Ik wees de verkeerde foto aan omdat ik het kotsbeu was.'

Je kan ook niet langer volhouden dat zij de foto van Christine Van Hees niét herkende. De hele argumentatie die dat moest aantonen - en die aan de grondslag lag van het afsluiten van het X1-spoor in het dossier-Van Hees - ligt com plect aan diggelen. Nu we weten hoe het onderzoek is vervalst, wordt haar emotionele reactie op de eerste aanblik op de foto van Christine Van Hees opnieuw de belangrijkste objectieve maatstaf. De woorden van adjudant De Baets zijn plots helemaal niet meer zo vergezocht: 'Ze sloeg dat papier onmiddellijk om. Ze wou niet naar dié foto kijken. Ze had ons wel gezegd dat Kristien ertussen zat, maar ze wou niet naar haar gezicht kijken. Dat was *op 13 november*, de allereerste keer. Voor ons was het volkomen duidelijk dat ze het meisje van de eerste seconde af had herkend.'

Heeft het eigenlijk nog zin om de herlezing verder te herlezen? Waarom niet? Wie weet wat we nog tegenkomen.

Tijdens haar verhoor op 25 oktober 1996 zegt X1 dat 'Clo' om het leven kwam in een villa, die ze tot in detail beschrijft. Een maand later, op 30 november, wijst ze de speurders de weg naar deze villa, die in Waarschoot staat. Uit onderzoek van de ploeg-De Baets blijkt dat er een zakelijk verband bestaat tussen een bewoner van deze villa en een bar langs de Drongensesteenweg in Gent, waarover X1 zegt dat ze er werd verkracht. De bar, Co-Cli-Co genaamd, werd uitgebaat door een latere bewoner van de villa. Nu merken de herlezers op dat deze man, een zekere G.D., pas in 1991 op het adres in Waarschoot opdook.

Los van het feit dat de herlezers ook hier weer plagiaat hebben gepleegd op al maanden oude vaststellingen van de ploeg-De Baets, getuigt hun redenering van een soort opzettelijke kortzichtigheid. Niemand, noch X1, noch de speurders, heeft ooit beweerd dat G.D. tezelfdertijd de bar uitbaatte en in Waarschoot woonde. Het enige wat men uit het zakelijke verband kon afleiden, is dat er één bestaat. De bar bevond zich in Gent, het huis in Waarschoot. Hoe kon X1 dit weten?

Ook in de Waarschoot-passage wijzigen de herlezers de realiteit. Ze stellen dat het huis in Waarschoot in 1982 bewoond werd 'door personen die vreemd zijn aan het dossier'. Vreemd. Al wie het dossier een beetje kent, weet dat het huis ernaast in het begin van de jaren tachtig bewoond werd door de ouders van... getuige X4. Uit het Gentse pv, waarin de hele historiek van het door X1 aangewezen huis

wordt opgesomd, blijkt dat het sinds 1971 - en tot vandaag - eigendom is van dezelfde familie.*23 Dezelfde familie die het in 1991 verhuurde aan G.D. In de manier waarop de herlezers het nu voorstellen, klinkt het alsof G.D. en zijn firma in Waarschoot niets dan respectabele activiteiten hebben ontplooid. Dat is niet de indruk die we overhouden aan een gesprek met de tuinman, wanneer we zelf ter plaatse gaan. De man heeft een klein bedrijfje en staat in de streek in voor het onderhoud van verschillende tuinen, ook deze. Hij schrikt zich een hoedje wanneer blijkt dat de getuigenissen van Regina Louf de reden zijn voor onze komst. Als zij dat huis aanwijst, dan moet er toch zeker iets kloppen van wat zij verklaart', zegt de man. 'In het begin van de jaren negentig was er in dat huis een geheime privé-club. Aan de buitenkant zag je niets dat erop wees dat het in feite een bordeel was. Nochtans was het dat. Hier in de omgeving wist iedereen dat. Het is er daar wild aan toe gegaan, dat mag ik wel zeggen.' Een buurman doet hetzelfde verhaal: 'Dat heette International Club of zoiets. Het was iets discreets. 's Nachts stonden er altijd van die heel chique auto's op de oprit.'*24

Begin jaren negentig. De tuinman is formeel. Carine Dellaert werd hier, volgens X1, vermoord in 1982 of '83. De data kloppen niet, tenzij de relatie tussen G.D. en de eigenaar verder zou teruggaan in de geschiedenis. Dat zou een interessante hypothese kunnen zijn, maar ze is nooit onderzocht. Wat houden we na dit tweede rapport van herlezing over aan indicaties als zou het X1-onderzoek inhoudsloos zijn? Niets. Wie alles nog eens rustig overloopt, zal merken dat ook in het tweede syntheserapport geen enkel argument de toetsing aan de realiteit doorstaat.

Het derde syntheserapport draagt de datum van 17 december 1997, maar wordt pas op 12 januari 1998 overgemaakt aan de onderzoekers. Mogelijk hebben de herlezers nog even gehoopt dat de commissie zich aan haar einddatum, 31 december, zou houden en hebben ze met het doorsturen van hun rapport wat langer gewacht dan het excuus van een uitgesponnen eindejaarsverlof kon verantwoorden. De derde herlezing is niettemin de meest interessante van de vier. In dit document worden, voor het eerst, enkele kleine vaststellingen gedaan die toelaten de geloofwaardigheid van X1 ter discussie te stellen. Anderzijds, en zonder dat ze het zelf beseffen, vestigen de herlezers in dit document de aandacht op iets dat bijna kan doorgaan voor een bewijs dat X1 Christine Van Hees moet gekend hebben. Het kleine detail, één kort zinnetje slechts, is tot op heden door niemand opgemerkt: door geen enkele speurder en door geen enkele magistraat.

Brussel, 17.12.97.

Synthese en opmerkingen na herlezing van de procedure en revisie van de gefilmde verhoren, van 10 tot en met 13.

Deze synthese bevestigt de vaststellingen van de twee vorige syntheses voor wat de door X1 naar voor gebrachte feiten en elementen betreft.

Opmerkingen

Wij hebben bepaalde verificaties verricht ten gevolge van de uit te voeren taken, vermeld in de vorige synthese.

- Ten gevolge van opzoekingen om het kind van X1, genaamd Cheyenne en vermoord tijdens een seksuif in een fabriek, te identificeren, hebben wij kunnen vaststellen dat men deze (weinig voorkomende) voornaam terugvindt in de onmiddellijke omgeving van X1. C.V, kuisvrouw in het kapsalon van de ouders van de X1, heeft inderdaad een dochter die Cheyenne heet.*25

- Wat de afwezigheden op school van X1 betreft, hebben wij kunnen vaststellen dat X1 tijdens het schooljaar 1983-1984 afwezig was op 26.10.1983 en 14.05.1984. Deze opdracht maakt het voorwerp uit van het pv [nr. 118.222/96](#) op datum van 20.12.1996.

- Wat de identificatie van de genaamde Jacky de getatoeëerde betreft, hebben wij een persoon geïdentificeerd met dezelfde fysionomie en dezelfde tatoeages als beschreven door X1. Deze persoon heet Jacques B. De betrokkene is gekend bij onze diensten wegens het seksueel aanranden van een klasgenote van X1.

- Wat de bewoning van het huis aan de Legevoordestraat 32 (het vroegere 20A) te Waarschoot betreft, is bevestigd dat de genaamde G.D. dit huis slechts kon bewonen tijdens de periode waarin de firma L. er haar maatschappelijke zetel had. Deze onderneming, waarin G.D. aandeelhouder was voor een nominaal deel van 1000 frank, had op dit adres haar installaties van 01.02.1991 tot [30.04.1991. D. was](#) op dit adres gedomicilieerd van 27.11.1990 tot 12.04.1991. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 152.460/97 op datum van 10.10.1997.

Aangaande de verhoren 10 tot 13 kunnen wij bijvoorbeeld vaststellen:

A) Deze vier verhoren zijn afgenomen binnen een zeer korte tijdspanne, van 09.12.1996 tot 15.12.1996. Zij hadden tot doel meer details te bekomen over de moord op Christine Van Hees. Deze verhoren werden afgenomen binnen het kader van het dossier 64/85.

B) Na lezing van deze vier verhoren kunnen wij vaststellen:

- een continuïteit van de reeds in onze twee vorige syntheses vermelde contradicties. - X1 gebruikt de informatie die haar aangereikt is in de inhoud van de vragen en restitueert ze als ware het de waarheid.

- de details die zij tijdens deze verhoren aanreikt, blijken na verificatie onjuist tot onmogelijk te zijn.

C) Wij stellen steeds meer vast dat X1 spreekt over feiten op slachtoffers van wie ze ons voornamen geeft en die we terugvinden in haar onmiddellijke omgeving.

D) Bij elk verhoor voegt X1 ten opzichte van haar vorige verklaringen ofwel nieuwe personen toe ofwel nieuwe feiten.

Conclusies

Alle hierboven vermelde elementen zijn ook vastgesteld door de speurders die deelnamen aan het verhoor. In feite, tijdens het verhoor nr. 12 op datum van 11. 12.1996 en nr. 13 van 15.12.1996 doen de speurders X1 opmerken dat haar verklaringen 'geen steek houden' en in tegenspraak zijn met de vorige.

Samenvatting van de inhoud van de verhoren 10 tot en met 13 Verhoor 10 op datum van 09.12.1996:

- Dit verhoor is geaxeerd op de contacten van Christine Van Hees. X1 geeft ons details over de vriendinnen van Van Hees die zouden hebben deelgenomen aan seksfeiven die zich afspeelden in een huis nabij de Welriekende Dreef waarvan Nihoul de sleutel had. Ze geeft ook verifieerbare details, zoals over voorwerpen, liedjes, kleren, etc...

- Ze vertelt over nieuwe feiten van seksfeiven die zich in aanwezigheid van Van Hees zouden hebben afgespeeld in een villa met een zwembad, gelegen in het Brusselse.

- Ten gevolge van de voorlegging van diverse fotodossiers, teneinde de daders te herkennen, wijst X1 er verschillende aan die tot op heden niet zijn geïdentificeerd.

- Men legt haar opnieuw hetzelfde spel van foto's voor teneinde Christine Van Hees te identificeren.

- Men legt vervolgens foto's voor van Christine Van Hees, die genomen zijn op een plaats die in dit stadium van het onderzoek nog niet kon worden geïdentificeerd.

Opmerkingen:

1. Wat de verifieerbare details betreft, hebben wij kunnen vaststellen dat X1 ons spreekt over:

a) een teddybeer die Nihoul zou hebben geschonken aan Christine Van Hees en waarover X1 ons de volgende details geeft: het gaat om een beertje 'Heart to Heart' van bij Christiaensen, waarvan het hart klopt wanneer men ermee schudt.

Tijdens het doorzoeken van de voorwerpen die in beslag werden genomen tijdens een huiszoeking in de woning van X1, hebben wij in een fotoalbum een rood etiket 'Heart to Heart' teruggevonden, met een handgeschreven vermelding die precieseert dat deze beer aan X1 werd geschonken door haar verloofde van die tijd. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 152.461/97 op datum van 29.10.1997.

b) een fiets waarover X1 ons de volgende beschrijving geeft. Het gaat om een grote zwarte fiets, Hollands type.

Wat de fiets en de teddybeer betreft, werden de ouders van Van Hees evenals een groot aantal personen uit haar omgeving ondervraagd op dit punt. Geen onder hen bevestigt dat Christine Van Hees ooit dergelijke voorwerpen bezat. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 152.536/97 op datum van 13.11.1997.

c) X1 verklaart ook dat het lied 'Everybody wants to rule the world' erg geapprecieerd werd bij de groep waar Christine deel van uitmaakte en dat dit liedje werd afgespeeld tijdens de 'ontmoetingen' in het appartement.

Uit opzoekingen die wij hebben uitgevoerd, blijkt dat dit lied werd gebracht door de groep 'Tears for Fears' en dat dit lied pas uitkwam in 1985, zijnde een jaar na de dood van Christine Van Hees. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het procesverbaal 152.536/97 op datum van 13.11.1997.

2. Wij herinneren eraan dat X1 tijdens vorige verhoren eerst de foto aanwees van een

persoon die niet Christine Van Hees was (Anik D.). Tijdens een later verhoor en zonder dat ze naar de foto's wil kijken, bevestigt X1 haar eerste keuze als zijnde Christine Van Hees (deze foto stemt overeen met Anik D.). Tijdens dit verhoor vraagt men voor een derde keer om aan te wijzen waar in het lot van foto's Christine Van Hees afgebeeld wordt, wat X1 weigert te doen. Het is duidelijk dat X1 Christine Van Hees niet kan aanwijzen zonder meer elementen te hebben. Het is pas nadat ze heeft vernomen dat ze Van Hees door het papier heen kon zien (op aanwijzing van de speurder!) dat zij de fotokopie met de foto die voor haar is omgedraaid aanwijst als zijnde Christine. Van dat moment af verandert haar houding helemaal aangaande het feit foto's van Christine Van Hees te moeten aanwijzen. Wij merken op dat X1, na deze foto te hebben 'herkend', ontspannen is.

3. Men legt haar vervolgens een serie foto's voor waarop Christine Van Hees afgebeeld staat. Dan stelt men X1 de vraag of ze ons kan zeggen waar deze foto's genomen zijn. X1 is niet in staat om te antwoorden. De speurders preciseren dan dat het voor het onderzoek interessant zou zijn om te weten waar deze foto's genomen zijn, aangezien ze werden teruggevonden in de kamer van Christine Van Hees, na haar dood, en het in de huidige stand van het onderzoek onbekend is waar ze vandaan komen. Van dan af wordt X1 voor 99 procent formeel en stelt ze het voor alsof het gaat om foto's die van Christine werden genomen in het appartement van de ouders van An in Gent. Ze precieseert nog dat het gaat om softe foto's die werden voorgelegd aan potentiële klanten.

Opzoekingen die destijds werden uitgevoerd, hebben uitgemaakt dat deze foto's niet zijn genomen in het appartement van de ouders van An in Gent, maar in het appartement van de moeder van de bewaker van de schaatspiste Poseidon. De genaamde Albert D. heeft formeel toegegeven dat hij ze maakte en dat hij er een exemplaar van aan Christine Van Hees gaf. Verificaties in het appartement van de moeder van D. hebben uitgewezen dat deze foto's wel degelijk in dit appartement zijn genomen. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 118.721/97 op datum van 14.12.1996, 151.210/97 op datum van 28.04.1997.

Verhoor 11 op datum van 10.12.1996:

- De speurders gaan met X1 naar de omgeving van de Welriekende Dreef met als doel het huis te identificeren waar de seksfeiven zouden hebben plaatsgevonden en waarvan Nihoul de sleutels bezat.

- X1 vertelt ons de feiten van de seksfeiven tijdens dewelke Christine Van Hees aanwezig was. Ze situeert dit eerst in een villa waar er verscheidene maquettes van schepen achter glas waren en in tweede instantie in een manege, waar de sadomasochistische feiten alsook offers van dieren plaatsgevonden hebben. Waren als slachtoffers aanwezig tijdens deze seksfeiven: Christine, Mieke, Anne en X1.

- X1 vertelt ons uiteindelijk over de moord op Mieke die in het begin van de maand november plaatsvond, volgde op de dood van Christine Van Hees (11. 1984). In gemeenschappelijk akkoord wordt beslist dat de details over deze feiten het voorwerp zullen uitmaken van een volgend verhoor.

Opmerkingen:

1. Het huis dat door X1 werd geciteerd als een plaats waar seksfeiten plaatsvonden en dat zich dichtbij de Welriekende Dreef bevindt, is herkend als zijnde het huis, gesitueerd aan de Van Péstraat 55 te Oudergem (cfr pv 119.124/96 van 10.12.1996)

2. X1 vertelt ons nieuwe feiten waar tot dan toe nog geen melding van was gemaakt en die niet overeenstemmen met de uitleg die X1 ons heeft gegeven tijdens vorige verhoren betreffende de frequentie van haar contacten met Christine Van Hees. X1 voegt er bovendien een nieuw personage aan toe, genaamd Mieke.

Ten gevolge van opzoekingen om een zekere Mieke te identificeren (over wie X1 zegt dat ze in werkelijkheid Marie-Thérèse heet) hebben wij kunnen vaststellen dat men een Mieke terugvindt in de onmiddellijke omgeving van X1. Inderdaad, Mieke is de voornaam van de echtgenote van de neef van X1, te weten Mieke Van de Walle. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 152.701/97 op datum van 04.12.1997.

Verhoor 12 op datum van 11.12.1996:

- De speurders gaan met X1 naar een manege te Meise, met als doel de door X1 tijdens het vorige verhoor geciteerde manege, waar seksfeiten plaatsvonden, te identificeren
 - X1 vertelt ons over de moord op haar vijf maanden oude zoon Tiu. Deze feiten hebben zich afgespeeld in die manege, op dezelfde dag als de moord op Christine Van Hees.
 - X1 geeft details over Christine Van Hees, die aanwezig was in de manege. Christine Van Hees en Nihoul hebben de manege verlaten voor de moord op Tiu.
 - De speurders die het verhoor uitvoeren doen opmerken dat X1 ten opzichte van haar vorige verhoren heel wat contradicties vermeldt. Ze stellen haar vragen over het waarom van die contradicties. X1 realiseert zich dat er een probleem is en vraagt dat de verhoren stopgezet worden. Ten gevolge van een vraag van de speurders wie zij beschermt, antwoordt X1 dat het altijd moeilijk is om haar moeder erbij te betrekken. Opmerkingen:
 - Ten gevolge van uitgevoerde opzoekingen, reden de speurders met X1 naar een manege, gelegen aan de Strooistraat 14 te 1860 Oppem-Meise. De manege draagt nu de naam Morgan Horse Club en voorheen Paddock. X1 herkent de manege als zijnde diegene waar de moord op Tiu plaatsvond. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 119.138/96 op datum van 11.12.1996. Uit de binnen het kader van het dossier 86/96 bekomen inlichtingen blijkt ook dat Michel Nihoul een paard had in deze manege.
 - Wat de details betreft die X1 geeft over Christine, zegt ze dat zij een donkere sweater droeg met het cijfer 8 in het wit erop. Wij herinneren eraan dat X1 reeds melding maakte van deze sweater in haar zevende verhoor van 13.11.1996, waarin ze preciseert dat het gaat om een sweater zoals die van de spelers in het Amerikaanse voetbal.
- Wat deze sweater betreft, werden de ouders van Van Hees alsook een groot aantal personen uit haar omgeving verhoord. Geen enkele onder hen bevestigt dat Christine

Van Hees die sweater bezat. Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van het proces-verbaal 152.536/97 op datum van 13.11.1997. Anderzijds hebben wij bij het doorzoeken van de voorwerpen die in beslag werden genomen tijdens een huiszoeking in de woning van X1, in een fotoalbum een foto van X1 teruggevonden, waarop zij een gele sweater draagt waarop het cijfer 8 in het zwart staat (evenals een ander cijfer dat wij niet kunnen lezen). Deze vaststellingen maken het voorwerp uit van ons proces-verbaal 152.461/97 op datum van 29.10.1997.

Wij hebben kunnen vaststellen dat X1 er nieuwe personen en nieuwe, zeer ernstige feiten (zoals de moord op haar eigen zoon Tiu) bij betreft, waar ze tot dan toe nooit melding van maakte. Hierdoor zijn de vorige verhoren contradictorisch en staat men voor een totaal ander relaas van dezelfde feiten. Geconfronteerd met haar contradicties door een speurder, wordt X1 zich bewust van het probleem en geeft ze uiting aan haar wens om alles te stoppen. Wanneer ze beseft dat de speurders nog steeds overtuigd zijn van het waarheidsgehalte van de feiten en ze deze stand van zaken wijten aan de eventuele bescherming van iemand, bevestigt X1 die bescherming, want ze zegt: 'Het is moeilijk om mijn eigen moeder erbij te betrekken.' Op die manier kan zij haar eigen contradicties justifiëren. Wij merken op dat X1 zich er tot op heden nooit van weerhouden heeft om haar grootmoeder en haar moeder bij gelijksoortige feiten te betrekken.

Wij wijzen ook op enkele problemen betreffende de verklaringen over Tiu, zoon van X1.

1. X1 verklaart inderdaad dat haar zoon geboren is in september 1983. Ze preciseert de geboortedatum van Tiu (03.09.1983) in haar fax op datum 20.12.1996.
2. In een verhoor over de moord op Clo, preciseert X1 dat Clo een tijdje na haar bevalling, te weten oktober, november 1983, stierf.
3. In een ander verhoor preciseert X1 dat ze zwanger is op het ogenblik dat Clo dood is en dat ze de dagen aan het aftellen is voor de bevalling.
4. In een verhoor over de moord op Véronique D. vermeldt X1 nooit het feit dat zij aan het eind van een zwangerschap zou zijn of bevallen is. Wij herinneren eraan dat Véronique D. overleed op 04.09.1983, zijnde een dag na de geboorte van Tiu. Wij voegen hierbij een tabel toe aangaande alle door X1 aangebrachte inlichtingen over Tiu. Deze tabel vormt het voorwerp uit van annex 01.

Verhoor 13 op datum van 15.12.1996

- Dit verhoor is geaxeerd op de dag van de moorden op Tiu en Christine Van Hees. - Men toont klasfoto's van Christine Van Hees aan X1.
 - De speurders trachten meer details te bekomen over het verloop van deze dag. - X1 blokkeert volledig. De speurders reageren dan door haar te interpellieren. Opmerkingen:
1. Betreffende de aanwijzing van de klasfoto's, wijst X1 een jong meisje aan als zijnde een vriendin van Van Hees. Dit meisje zou deelgenomen hebben aan seksfeiten die zouden hebben plaatsgevonden in het huis aan de Théo Van Péstraat. X1 meent eerst te weten dat dit meisje Pascale heet, en is daar daarna helemaal niet meer zeker van.

Ten gevolge van opzoeken kon dit meisje geïdentificeerd worden als de genaamde Muriel A.

2. Omtrent het verloop van de dag tijdens dewelke de feiten in de manege en de champignonkwekerij plaatsvonden (**13.02.1984**), vermeldt XI tal van enorme contradicties in haar verklaringen ten opzichte van vorige over dezelfde feiten.

- Ze voegt inderdaad opnieuw een personage toe aan het relaas van de feiten. Tot dan toe werd Mieke nooit geciteerd binnen het kader van de dag van **13.02.1984**; te weten de moord op Tin en op Christine Van Hees.

Geconfronteerd met deze contradicties, spellen de speurders haar de les, waarbij ze haar zeggen dat het zo niet verder kan, want dat het uiteindelijk zij zijn die de geschiedenis van XI zullen construeren. Een speurder preciseert dat als XI aanwezig was tijdens de feiten, ze zelf over de gebeurtenissen zou moeten praten door op een open vraag te antwoorden met een duidelijk en direct antwoord (cfr. pagina 27 tot 28 van het verhoor, toegevoegd aan pv **119.128/96** op datum van **13.12.1996**).

- De speurders voegen eraan toe dat XI zichzelf steeds minder geloofwaardig maakt doordat ze naarmate de verhoren vorderen onophoudelijk personages en zeer ernstige feiten toevoegt, waarover ze tot dan toe niet gesproken heeft.

- XI justifyfiëert zichzelf door uit te leggen dat ze moe is, dat het voor haar erg moeilijk is om zich deze feiten te herinneren. Ze verduidelijkt dat ze bij elke terugkeer in haar geheugen steeds weer nieuwe informatie terugvindt.

Conclusies

Wij merken op dat naarmate de verhoren van XI verder gaan over dezelfde feiten, deze laatste zoveel verschillende versies en contradicties vermeldt, dat het voor ons onmogelijk wordt om een correcte en duidelijke tijdslijn te trekken. Inderdaad, volgens haar diverse verklaringen, zou XI op 03.09.1983 gevallen zijn en ook op, 16.06.1983, etc... Geconfronteerd met deze contradicties, tracht ze zichzelf te corrigeren door de datum of het jaar te veranderen, maar dat stemt dan niet meer overeen met de feiten die parallel lopen met haar verhaal.

Problematiek van de procedure

Wij herinneren eraan dat deze verhoren geacteerd werden binnen het kader van het dossier **64/85** van de heer Van Espen. Gezien de beschreven feiten en de geciteerde personen, zou het niet nutteloos zijn om deze inlichtingen toe te voegen aan het dossier **109/96** van onderzoeksrechter Langlois in Neufchâteau.*26

Vandeput W, Verhaegen E., Ooms B., Alvarez C.,

Voor akkoord, Dernicourt B. 1MDC *27

Eén ding valt meteen op. Het succesnummer van Tears for Fears kwam inderdaad pas op 1985 op de markt en tijdens het verhoor 9 december 1996 was XI op een vrij lucide en erg affirmatieve manier aan het praten over de groep van meisjes waarin ze 'Kristien' ontmoette en wie in die tijd de idolen uit de muziekwereld waren. Geconfronteerd met dit gegeven, slaakt Regina Louf een jaar later een diepe zucht: 'Wel, wel, wat een ontdekking zeg. Ik heb mij van plaatje vergist. En

dat is dan het grote bewijs dat ik Kristien niet zou hebben gekend?'*28 Het opzoeken van de verschijningsdatum van het plaatje van Tears for Fears is kennelijk een van de eerste 'acties op het terrein' van de herlezers. Om dit te bewijzen, is een van hen opzoeken gaan verrichten in de Mediatheek van de Franse Gemeenschap in Brussel.*29

Eén van de volgende ontdekkingen gaat over C.V, de vroegere poetsvrouw van moeder XI. Zij heeft een dochter die 'Cheyenne' heet. Dat is, merken de herlezers op, ook de naam die XI gaf aan haar in een snuff movie vermoorde zontje. Cheyenne is inderdaad een weinig frequent voorkomende naam en de thesis als zou XI dan toch medeslachtoffers benoemen aan de hand van namen uit haar omgeving, steekt hier opnieuw de kop op.

Maar: de ontdekking is negen maanden eerder al gedaan, toen het onderzoek nog werd geleid door adjudant De Baets. Hoe zou het komen dat dit gegeven toen niemand verontrustte? Heel eenvoudig. De dochter van C.V heet niet Cheyenne, maar Chayenne. Zo staat het correct vermeld in het pv dat destijds al is opgesteld en waar de herlezers nu - eens te meer - de mosterd halen.*30 Ze gaan er kennelijk van uit dat niemand zal merken dat ze een lettertje hebben veranderd.

Nu kan je zeggen: Cheyenne of Chayenne, who cares? Beide namen lijken bijzonder sterk op elkaar. Misschien heeft XI de naam slecht onthouden en kende ze de juiste schrijfwijze niet. Zou dat kunnen? Neen. C.V werkte in het begin van de jaren tachtig in het hondenkapsalon van de moeder van XI, bleef er vanwege huwelijksproblemen ook enkele maanden inwonen.*31 Wanneer zij later verhoord wordt over de familie XI, blikt zij niet echt met groot plezier terug op deze periode, aangezien ze vermoedt dat haar baby (een zusje van de toen nog niet geboren Chayenne) ten huize van XI seksueel misbruikt werd door de immer aanwezige Tony V 'Na mijn vertrek daar, heb ik geen enkele vorm van contact meer gehad met die familie,' verklaart C.V wanneer de Brusselse BOB haar begin 1997 confronteert met XI. Hoewel de confrontatie niet echt in een gezapige sfeer verloopt, zijn beide vrouwen het op één punt wel roerend eens: sinds 1983 zijn ze elkaar compleet uit het oog verloren.*32

Chayenne is geboren in 1992. Indien C.V en de familie XI elkaar na 1983 niet meer hebben gezien of gehoord, wordt het plots veel minder aannemelijk dat XI deze naam kon hebben gekend. Men kan natuurlijk opperen dat XI en C.V elkaar later toevallig nog eens tegen het lijf zijn gelopen en een praatje sloegen over zonen en dochters. Aangezien de herlezers dat niet nodig achtten, ondernamen we zelf een poging om bij mevrouw C.V te informeren. We probeerden het eerst telefonisch en stootten op haar echtgenoot. Die heeft het niet zo begrepen op XI en de hele affaire er rond. 'Die Regina Louf is zot', zo heeft hij geconcludeerd op basis van wat hij in de krant las. Op dit ene punt is mijnheer C.V wel formeel: 'Mijn vrouw en Regina Louf hadden elkaar tot de confrontatie zestien jaar lang niet meer gezien. Zij kon de naam van ons dochtertje in 1996 niet kennen. Onmogelijk.'*33

Conclusie? De gelijkenis tussen de namen Cheyenne en Chayenne berust naar meer dan alle waarschijnlijkheid op toeval. Overigens, Regina Louf dweept

al sinds haar jeugd met de indianencultuur. Vandaar: Cheyenne.

Tot wat het gegoochel met namen kan leiden, blijkt wanneer de herlezers een link menen te ontwaren tussen het 'Mieke' uit de verklaringen van X1 en de echtgenote van haar neef. Die heet ook Mieke. Wellicht waren de Franstalige herlezers er zich niet van bewust dat minstens een miljoen Vlamingen ergens in hun familie wel iemand hebben met de naam of bijnaam 'Mieke'. Er is een zeer breed spectrum aan meisjesnamen - van Anne-Marie tot Marie-Louise - die in Vlaanderen in de dagelijkse omgang omgezet worden naar 'Mieke'. De Mieketheorie komt bijna op hetzelfde neer als stellen 'dat chef-herlezer Baudouin Dericourt niemand anders kan zijn dan de overleden Koning der Belgen.

Een overtuigender klinkend element uit de derde herlezing is de wel zeer korte lijst van afwezigheden van X1 op school tussen 1983 en '85: twee dagen slechts. Men kan hieruit opmaken dat X1 op 13 februari 1984, de dag van de

moord op Christine Van Hees, veilig en wel op de schoolbanken zat. Politiemensen hebben vaak de neiging om blind te gaan op papier. In dit geval is het niet zo zeker of de aanwezigheidsregisters een onbetwistbare reflectie van de werkelijkheid zijn. Vroegere klasvriendinnen die de Gentse BOB in de tweede helft van 1997 gaat verhoren, zeggen dat X1 'regelmatig afwezig was' of dat ze 'soms in de namiddag van school verdween'.^{*34} Als dat klopt, komen we al snel aan méér dan de twee in de officiële registers teruggevonden dagen. Al wie in de jaren tachtig het voorrecht genoot in het rijksonderwijs te zitten, weet hoe de edele principes van het Vernieuwd Secundair Onderwijs (VSO) bepaalden dat de leerkrachten hun leerlingen niet al te zeer mochten betuttelen. In vele scholen was het de gewoonte dat een van de leerlingen zelf het register bijhield - wat eindeloos veel mogelijkheden toeliet om ongemerkt te spijbelen. En zo ging het er ook aan toe in de RMS van Sint-Amandsberg, zo zal een klasvriendin van X1 uit 1984 later verklaren aan de Gentse BOB.

Maar zelfs indien het aanwezigheidsregister voor 13 februari 1984 een reëel beeld van de werkelijkheid zou weergeven, is het nog lang niet zeker of X1 daarmee een 'alibi' heeft voor de moord op Christine Van Hees. Afgaand op de getuigenissen van buurtbewoners die gegil opmerkten nabij de oude champignonkwekerij, gebeurde de moord tussen 18.45 en 19.30 uur 's avonds. Een rit van Gent naar Brussel duurde ook in 1984 niet veel langer dan drie kwartier. Vertrok X1 na schooltijd, zelfs al was dat om vijf uur 's namiddags, dan nog kon ze ruimschoots op tijd in Brussel aankomen. Wat niet kan, is de door haar beschreven scène in een manege aan de rand van Brussel, van waaruit de hele groep naar Oudergem reed, en waar 'Kristien' dan urenlang gefolterd werd. 'Ik heb tijdens die eerste verhoren verschillende gebeurtenissen samengevoegd', zegt Regina Louf later. 'Tracht te begrijpen in welke omstandigheden ik daar toen zat. Ik wou me dat helemaal niet herinneren, ik had dat verdrongen. Pas later zijn de beelden voor mij duidelijker geworden'.^{*35}

Een van de mensen die in 1998 hoog van de toren zullen blazen om de hele X1-geschiedenis af te doen als een uit de hand gelopen geval van massahysterie is

de Nederlandse hoogleraar experimentele psychologie Harald Merckelbach. Hij wijdt twee publicaties aan X1. In een ervan poneert hij dat het substituut Paule Somers was die erin slaagde 'de hand te leggen' op het aanwezigheidsregister. 'Het mag toch duidelijk zijn dat De Baets zijn job niet kent', zo schrijft Merckelbach. 'Hoe heeft hij daar niet aan gedacht?'^{*36} Als hier iemand zijn job niet kent, dan is het wel professor Merckelbach. Het aanwezigheidsregister zit al sinds 20 december 1996 in het dossier-Van Hees aangehecht aan het proces-verbaal nummer 118.222. Veel sneller verifiëren dan dit kan haast niet. X1 heeft pas enkele weken eerder voor het eerst over 'Kristien' gesproken en het dossier-Van Hees is op dat moment nog niet eens officieel heropend. Het pv is opgesteld door BOB'er Merjeai, lid van de vierde ploeg van de antenne-Neufchâteau, die op dat ogenblik haar instructies krijgt van adjudant De Baets. In zijn publicaties trekt hoogleraar Merckelbach van leer tegen mensen die volgens hem 'weigeren de feiten onder ogen te zien.'

Ook in hun derde rapport komen de herlezers nog eens terug op de perikelen rond de foto van Christine Van Hees. Nu heet het dat X1 tijdens haar verhoor op 9 december 1996, wanneer ze er bij een derde poging eindelijk toe komt de juiste foto aan te wijzen, 'geholpen' werd door De Baets. Je kan er inmiddels bijna gif op innemen dat wanneer de herlezers hier iets over neerpennen daar nooit wat van klopt. Dat is ook nu weer zo. Dat De Baets X1 bij het omdraaien van de foto van Christine Van Hees zou hebben gezegd dat ze haar 'door het papier kan zien', is correct, maar wat de herlezers er niet bij vertellen, is dat dat gebeurt na de nu volgende passage. X1 bemerkt de foto van Christine Van Hees, draait die snel om en weigert er naar te kijken:

- Ze zit erbij, ja.
- Wie? Zit dat meisje erbij van wie we gesproken hebben?
- ja, ze zit erbij, ja.
- Is het dat meisje waarover we spreken?
- Ja.
- De ganse dag al?
- ja.
- Hebt ge ze al omgedraaid?
- (kniktja)
- Was het zij dat ge zo vlug omgedraaid hebt?
- (kniktja)^{*37}

In tegenstelling tot wat de publieke opinie maandenlang wordt voorgehouden, heeft X1 op eigen houtje de foto van Christine Van Hees herkend.

In het derde rapport wordt nog een bijkomend fotoincident opgemerkt dat erop lijkt te wijzen dat X1 zit te fantaseren. Aan het eind van het verhoor van 9 december laat men haar enkele foto's zien van Christine Van Hees, genomen door

Albert D., de zoon van de opzichter van de schaatsbaan Poseidon. Het zijn donkere, kitscherige foto's, waarop Christine Van Hees poseert met een sensuele glimlach. Ze zijn gemaakt in het huis van de ouders van Albert D. in Tervuren. De originelen zaten in het oude gerechtelijke dossier. De ondervragers van X1 tonen haar vier foto's uit de collectie van D. en vertellen haar dat niemand ooit heeft geweten waar ze vandaan kwamen. Heeft zij enig idee? X1 bekijkt de foto's minutenlang en zegt dan dat ze ze nooit eerder gezien heeft. Wat later komt ze plots zelf op de foto's terug:

- Shit.
- Hm? Wat? Wat zegt ge?
- Shit.
- Shit?
- Ze zijn, ik ben voor 99 procent zeker, dat ze bij An getrokken geweest zijn (...).
- Gij denkt die meubels te herkennen of iets... die zetel?
- Dat behang ook, zo'n bloemetjesbehang.

Dit dialoogje is nogal ontluisend voor X1. Het lijkt een illustratie te zijn van een risico waar het rapport-Igodt voor waarschuwd, namelijk dat de band tussen ondervrager en slachtoffer zo hecht wordt dat die laatste dingen gaat vertellen om de speurders te plezieren. Het argument van de herlezers is echter ook een mes dat aan twee kanten snijdt. Deze passage kan immers gelden als een bewijs dat adjudant De Baets op 9 december inderdaad nog geen kennis heeft van het oude dossier-Van Hees. Daaruit blijkt immers zeer duidelijk wie de fotograaf is en dat hij met de moord niets te maken heeft.

Maar X1 herkent de foto's dus wel. Ze is 'voor 99 procent zeker' dat ze genomen zijn in een appartement in Gent, bij de ouders van An. Wie de vier foto's nooit heeft gezien, zal allang zijn conclusies getrokken hebben: X1 heeft gelogen.

Wie ze wel heeft gezien, zal waarschijnlijk iets milder zijn in zijn oordeel. Albert D. is in 1984 blijkbaar volop aan het experimenteren met verduisteringstechnieken. De eerste van de vier foto's is een pikzwarte rechthoek met in het midden een hartje. Daarin is het gelaat van Christine Van Hees zichtbaar en verder niets. Van een interieur is niets te zien. De tweede foto toont een close-up van het meisje op een sofa. Behalve de streepjes van de bekleding op de sofa is er niets van een interieur te zien. De derde foto is een zwart vlak, met in het midden Christine Van Hees die een pet en een bril heeft opgezet. Alleen op de vierde foto is wat van een interieur te zien: een klein stukje van een deuropening en een minuscule flard behangpapier.*38

Pijnlijk, voor X1, lijkt het wanneer men de door haar vermelde geboortedata van haar vermoorde kinderen gaat toetsen aan de rest van haar relaas. Dan blijkt inderdaad dat Tiu, als hij bestaat heeft en als de door X1 vermelde datum klopt, één dag voor de dood van Véronique D. geboren is. Hierover aangesproken, zegt Regina Louf later dat data voor haar een onontwaaarbaar kluwen blijven, maar dat

ze zich wel herinnert dat ze ten tijde van de dood van Véronique D. 'hoogzwanger' was. Over dat toch niet bepaald bijkomstig te noemen detail heeft ze tijdens de verhoren echter nooit met een woord gerept.

Intrigerend is ook het verhaal van de teddybeer, al is het helemaal niet zo dat het de herlezers zijn die erachter kwamen dat de ouders van Christine Van Hees zich niets kunnen herinneren van een knuffeldier zoals X1 het beschrijft. Het is De Baets' secondant Aimé Bille die zich reeds in april 1996 bij Christiaensen zo'n beer gaat aanschaffen, ermee naar de ouders trekt en kennis neemt van het feit dat deze beer hen niets zegt.³⁹ Wat de X1-speurders op dat ogenblik vooral interesseert, is de datum waarop het Heart tot Heart-beertje in België op de markt kwam. In 1983, zo bevestigt de fabrikant.*40 In tegenstelling tot het plaatje van Tears for Fears achten de herlezers dit gegeven geen vermelding waard. Het feit dat Regina Louf krak dezelfde beer cadeau kreeg van haar verloofde, zonder dat ze daar tijdens haar getuigenis iets over zei, is een indicatie dat ze misschien zaken met elkaar vermengt. Zelf kan Regina Louf zich niks herinneren van een dergelijke teddybeer. Ook haar huidige echtgenoot, die haar de teddybeer zou hebben geschonken, herinnert zich daar niets van.

Of ook de sweater met het cijfer acht kan worden toegevoegd aan de lijst van zaken die X1 mogelijk vanuit haar eigen jeugd heeft overgeënt op die van 'Kristien', is minder evident. Niet alleen X1, maar met haar duizenden Belgische tieners liepen in het begin van de jaren tachtig rond met een dergelijke sweater. Het was een rage die gelijke tred hield met de jeansbroek. Volgens de herlezers is uit het onderzoek gebleken dat Christine Van Hees nooit zo'n sweater heeft gehad. Wat de herlezers in dat verband wel vergeten te vermelden, is dat X1 kort na haar verhoor een kleine correctie heeft aangebracht. Ze doet dat op 17 december 1996. X1 stuurt die dag een fax aan de BOB: 'Christine had wel degelijk een trui aan met het cijfer acht, net zoals ik heb verteld, maar het was niet haar trui. Het was een trui van Mieke, om de eenvoudige reden dat Christine op haar kleren had overgegeven.'*41

De herlezers zijn perfect op de hoogte van deze fax, die destijds trouwens nog vertaald is door een van hen. Op grond van de fax zou je kunnen veronderstellen dat de X1-speurders half december '96 al wisten dat Christine Van Hees nooit een dergelijke sweater had, dat dit X1 op de een of andere manier ter ore was gekomen en dat zij gauw-gauw haar verhaal heeft aangepast. Dat is een mooie hypothese, maar ze strookt niet met de realiteit. Als de speurders op dit punt loslippig zouden zijn geweest, en X1 niets anders zou doen dan inspelen op wat haar gezegd wordt, zou ze normaliter gretig moeten zijn doorgestaan met het bevestigen dat Christine Van Hees zo'n sweater had en hooguit haar versie amenderen met betrekking tot de kleur. Want wat lezen we in een verhoor van de moeder van Christine Van Hees, op 11 december 1996, zes dagen voor het versturen van de fax? 'Christine had een T-shirt met een of meerdere zwarte cijfers op.'*42 Meteen rijst ook de vraag wat de herlezers ertoe brengt te stellen dat Christine Van Hees helemaal géén trui met een cijfer op bezat.

Zo op het eerste gezicht kan ook de zwarte fiets worden toegevoegd aan het

assortiment van elementen die alleen X1 heeft gezien. Ouders en vriendinnen van Christine Van Hees ontkennen op de meest formele wijze dat zij zo'n fiets bezat. 'Ze had een oranje fiets', zegt niet alleen haar moeder, maar ook haar broer.⁴³ De fiets voldeed dus geenszins aan de beschrijving van X1: zwart, groot, Hollands type. De makkelijkste oplossing in een onderzoek als dit, is te besluiten dat X1 raaskalt. Je kan ook verder kijken dan je neus lang is en bijvoorbeeld lezen wat de moeder van Carine Dellaert in september 1997 aan de Gentse BOB verklaart: 'Mijn dochter Carine had een fiets. Het was een oude fiets, een Hollands model van zwarte kleur. Ze gebruikte de fiets om van en naar school te rijden (...). Na haar verdwijning heb ik de fiets niet meer teruggezien.'⁴⁴

Is het mogelijk dat X1 in haar geheugen de fietsen van twee slachtoffers met elkaar heeft verwisseld? Voor zover de opheldering van kindermoorden hen interesseert, doen de herlezers niet de moeite om het na te gaan.

En dan komt het moment suprême van de derde herlezing. Tijdens het verhoor van 15 december 1996, merken de herlezers op, worden X1 een aantal klasfoto's voorgelegd waarop ook Christine Van Hees te zien is. X1 wijst een welbepaald meisje aan, waarover ze vertelt dat ze deelnam aan de seksfiiven met Nihoul. 'X1 meent eerst te weten dat dit meisje Pascale heet en is daarna daar helemaal niet meer zeker van', poneren de herlezers.' Dan stellen ze: 'Ten gevolge van opzoekingen kon dit meisje geïdentificeerd worden als de genaamde Muriel A.' Dit is hun punt: X1 had de naam fout, het meisje heet niet Pascale, maar Muriel. De implicaties van wat de herlezers hier aanraken, gaan verder van ze zelf vermoeden. De al of niet genaamde Pascale duikt voor het eerst op in het verhoor van 9 december. X1 beschrijft de namiddagen waarbij niet alleen zichzelf, maar ook Christine Van Hees en een vriendin van haar samen met Nihoul aanwezig waren op een appartement in het Brusselse. De vriendin wordt door X1 aanvankelijk omschreven als 'een blond meisje met kort haar'. Haar ondervragers trachten meer details los te peuteren:

- Ik denk dat dat blondje het vriendinnetje was waar dat ze vaak mee afsprak. Zo van: ik blijf bij u slapen, of ik kom woensdagnamiddag bij u. Maakt gij uw ouders wijs... weet ik wat...
- Die met haar kort haar?
- Ja.
- Herinnert ge u geen voornaam?
- (knikt nee) Neen.
- Hoort ge niemand... Allez, roept Kristien niet? Spreekte ze niet een keer tegen haar vriendinnetjes?
- Ja, niet de hele tijd, maar allez ja.
- Nee, maar dat ge hoort hoe de voornaam was of iets?
- Ik kan het mij niet herinneren, ik weet het niet. Ik denk dat ze Pascale noemde, allez, ik durf het niet zeker zeggen.⁴⁵

Op 15 december worden X1 vijf foto's voorgelegd. Twee ervan zijn klassieke klasfoto's, met alle leerlingen netjes op een rij. De ene foto dateert van het schooljaar 1982-'83 en de andere van 1983-'84. De drie andere foto's tonen groepjes jongens en meisjes op bosklassen. In totaal krijgt X1 in één beurt een vijftigtal gezichten voorgeschooteld. Ze haalt er Christine Van Hees uit en drie klasvriendinnen. De speurders van de ploeg-De Baets beschikken eind 1996 over een lijst met nagenoeg alle namen van Christine Van Hees' vroegere klasgenoten en kunnen snel nagaan wie X1 nu precies heeft aangeduid: Muriel A.⁴⁶ Ook dat is dus, alweer, niet iets dat de herlezers zelf reveleren, maar slechts uit het reeds bestaande dossier hebben overgenomen. In het dossier uit '84 vonden wij dit: 'Christine was erg gelieerd met Muriel, die vorig jaar in het vierde talen volgde', verklaart Patricia S. enkele dagen na de moord aan de GP. Zij is de vriendin met wie Christine Van Hees tot kort voor haar dood een geheimzinnige correspondentie voerde.⁴⁷ Jean-Claude J., die naar dezelfde school ging, heeft kort daarvoor nog lang met Christine Van Hees zitten praten en zegt eveneens in 1984: 'Christine had een vriendin die vorig jaar op dezelfde school zat, en die haar heel goed moet kennen. Het gaat om Muriel A. Zij heeft mij uitgelegd dat Christine tegen haar ouders zei dat ze bij haar bleef overnachten, terwijl ze in werkelijkheid ergens anders zat. Muriel vertelde me dat Christine ook tegen haar ouders gezegd had dat ze de avond van 13 februari bij haar zou blijven overnachten. De vader van Christine heeft die maandagavond nog naar haar ouders gebeld om te vragen of ze daar was.'⁴⁸ Pascale D. B., die ook op die school zat, herinnert zich: 'Ik gaat één meisje dat Christine regelmatig aan de poort stond op te wachten. Het gaat om een vroegere leerlinge van onze school die Muriel heette. Christine ging regelmatig bij haar slapen.'⁴⁹ Marc C., een klasgenoot, zegt: 'Als Christine aan iemand haar geheimen heeft verteld, dan is het waarschijnlijk Muriel A.'⁵⁰ Pascale K., die ook bij Christine Van Hees op school zat, weet nog: 'Christine was zeer nauw bevriend met Muriel A. 's Nachts gingen ze soms, zonder dat hun ouders het wisten, samen op pad om vrienden te ontmoeten.'⁵¹

Wat onthouden we hieruit? Eén: Christine Van Hees had twee vriendinnen die Pascale heetten. Twee: X1 haalde uit tientallen meisjesgezichten net dat ene meisje met wie Christine Van Hees kennelijk een heel bijzondere band had en die blijkbaar fungeerde als alibi om er 's nachts op uit te kunnen trekken. Dat is precies ook de rol die X1 een van de meisjes 'op het appartement' toeschreef.

Men zou Muriel A. zonder meer kunnen een potentiële kroongetuige kunnen noemen, al ziet ze dat zelf anders. Wanneer ze in 1984 wordt verhoord, ontkent ze alles: 'In september 1983 ben ik van school veranderd. Daardoor zag ik Christine minder vaak. Ik heb haar eind 1983 nog drie of vier keer gezien. Ze is nooit bij ons thuis blijven slapen. Ik heb haar nog één keer teruggezien in de maand januari 1984.'⁵²

Indien het verhaal van X1 klopt - wie het netwerk verlinkt, krijgt op de meest gruwelijke manier de rekening gepresenteerd - is het misschien niet echt onlogisch dat Muriel A. tot het einde van haar dagen krachtig zal blijven ontkennen

dat ze na de zomer van 1983 nog contact had met haar. De ploeg-De Baets gaat daar begin 1997 ook van uit, laat haar vaste telefoonlijn en haar GSM observeren en vraagt haar medische dossier op bij het RIZIV Voor dat tot resultaten kan leiden en voor ze Muriel A. eventueel opnieuw kunnen verhoren, worden de X1speurders van het onderzoek gezet. Je zou dan minstens verwachten dat de herlezers eens zouden zijn gaan praten met Muriel A.

'Dat is niet gebeurd', zegt Muriel A. ons. 'Ik ben in 1984 één keer verhoord en daarna nooit meer. Nu zie ik ook niet in waarom dat had moeten, want ik heb toen al alles verteld. Ik was zowat haar beste vriendin tot in de zomer van 1983, daarna verloren we contact. Ik ben nooit met haar naar feestjes geweest. Achteraf heb ik vernomen dat ze haar ouders wijsmaakte dat ze bij mij bleef overnachten, terwijl ze in werkelijkheid elders was. Nu, ze is nooit bij mij blijven slapen, nooit.*53 Dat Regina Louf haar op foto herkende, heeft Muriel A. nooit geweten. De XI-affaire heeft ze slechts gevolgd via de media en hoewel ze Christine Van Hees goed gekend heeft, heeft ze blijkbaar geen uitgesproken mening. 'Ja, maar dankzij dat meisje zijn ze toch tenminste opnieuw beginnen zoeken', merkt ze op.

NOTEN

- 1 Tweede eindrapport commissie-Verwilghen, hoofdstuk V, deel 2.
- 2 Nota BOB Brussel, 5 februari 1998, Ant 59/98: 'In bijlage vindt u het rapport van 05.02.1998 waarin het bestek wordt opgemaakt van de herlezingen van de verhoren 14 tot 17 van de getuige X1.'
- 3 Nota van Demicourt aan Duterme, BOB Brussel, 27 oktober 1997, Ant 401/97.
- 4 De BOB van Bastenaken voerde het onderzoek in het dossier 87/96 over autozwendel en de moord op Bernard Weinstein. Het is dus logisch dat alle informatie over Weinstein in de eerste plaats daar gecentraliseerd wordt
- 5 Gesprek met Michel Clippe, november 1998.
- 6 Verklaring Michel Clippe, 25 oktober 1997.
- 7 Bernard Weinstein zit tot 23 oktober 1979 in de gevangenis te Pontoise. Later komt hij terecht in de gevangenis van Melin, waar hij tot aan zijn vrijlating blijft zitten. BOB Brussel, 28 februari 1997, pv 150.403. In Melin krijgt hij penitentiair verlof op volgende data, telkens van 7.00 tot 7.00 uur 's ochtends: 6 tot 11 mei 1983, 12 tot 17 augustus 1983, 10 november tot 15 november 1983, 11 mei tot 16 mei 1984, 24 augustus tot 3 september 1984, 15 tot 20 maart 1985 en 14 tot 24 juni 1985. BOB Brussel, 16 oktober 1997, pv 152.487. In deze opsomming worden, zoals Clippe terecht opmerkt, enkel de verloven van vijf dagen of meer weergegeven. De vrije weekends niét.
- 8 BOB Brussel, 18 juni 1997, pv 151.891. Hoskens schrijft de woorden 'in detail' in hoofdletters.
- 9 In het tweede rapport van herlezing is sprake van een tussentijds syntheseverslag met betrekking tot de eerste vijf X1-verhoren. Van dit rapport is geen spoor terug te vinden in de bundel 'herlezingen' die later onder de betrokken magistraten zal circuleren.
- 10 Hierna wordt voor elk van de geanalyseerde verhoren een reeks nog 'uit te voeren taken' opgesomd, die we de lezer zullen onthouden wegens de beperkte relevantie. Een van de

'taken' bestaat erin na te gaan sinds wanneer het bedrijf Gamma in België op de markt kwam. Eén van de spullen die XI in de oude champignonkwekerij zegt te hebben opgemerkt, was immers een plastic zak van de Gamma. Dit bedrijf vierde in augustus 1999 haar twintigjarig bestaan. Het was in 1984 dus al vijf jaar op de Belgische markt. In de rapporten die volgen wordt met geen woord meer gerept over deze 'verificatie'. Dat geeft opnieuw een idee over de objectiviteit van de herlezers.

- 11 'Synthese en opmerkingen...' (tweede herlezing), BOB Brussel, 30 oktober 1997
- 12 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 30 oktober 1996, pv 10.586.
- 13 Verhoor Marleen De Cokere, GP Brussel, 16 september 1996, pv 39.144.
- 14 Vaststellingen BOB Brussel, 13 oktober 1996, pv 115.458.
- 15 Fiche Michel Nihoul, 27 april 1983, dossier 4238 over United Corporation.
- 16 Verhoor X1, BOB Brussel, 9 december 1996, pv 118.727.
- 17 Verhoor X1, BOB Brussel, 31 oktober 1996, pv 119.128. XI spreekt tijdens dit verhoor over 'Natasha' en zal zich later corrigeren. Uit verschillende details, zoals de naam van haar vriend en haar hippieuterlijk, kan worden opgemaakt dat het hier om hetzelfde meisje gaat.
- 18 Verhoor Katia D.S., BOB Gent, 1 september 1997, pv 103.011.
- 19 Syntheseverslag, BOB Gent, 1 september 1997, pv 103.011.
- 20 BOB Brussel, 27 oktober 1997, pv 152.507.
- 21 BOB Brussel, 10 oktober 1997, pv 152.484. De vervalste weergave van het X1-verhoor van 18 november 1996 staat op de derde pagina.
- 22 Verhoor X1, 18 november 1996, BOB Brussel, pv 116.991.
- 23 BOB Gent, 18 september 1997, pv 103.289.
- 24 Bezoek ter plaatse, 20 april 1999.
- 25 Op verzoek van de familie van C.V werd in deze originele tekst haar volledige naam vervangen door initialen. Het gaat om dezelfde schoonmaakster die aan bod kwam in hoofdstuk 5.3. In de tekst van de herlezingen vervingen we ook andere namen door initialen.
- 26 Ook hier werd de opsomming van 'nog uit te voeren taken' weggelaten.
- 27 'Synthese en opmerkingen...' (derde herlezing), BOB Brussel, 17 december 1997, toegevoegd aan nota Ant 450/97, BOB Brussel, 12 januari 1998.
- 28 Gesprek met Regina Louf, 18 oktober 1998.
- 29 'Synthese en opmerkingen...' (derde herlezing), BOB Brussel, 17 december 1997, toegevoegd aan nota Ant 450/97, BOB Brussel, 12 januari 1998.
- 30 Verhoor C.V, BOB Brussel, 2 maart 1997, pv 150.546. Saillant detail: dit verhoor is afgenomen door BOB'er Eddy Verhaegen, dan nog ondergeschikte van De Baets, nu herlezer. Het is dus vrij absurd om de ontdekking van de naam Chayenne voor te stellen als iets 'nieuws'. Verhaegen is er reeds van in maart van op de hoogte.
- 31 BOB Brussel, 21 januari 1997, pv 150.019.
- 32 Confrontatie X1-C.V., 22 maart 1997, pv 150.885.
- 33 Telefonisch contact met C.V en haar man, 16 december 1998.
- 34 Verhoor Anja D., BOB Gent, 25 september 1997, pv 103.387. Rapport BOB Gent, 1 september 1997, pv 103.011.
- 35 Gesprek met Regina Louf, 29 juni 1998.

- 36 `Hoe het afliep met getuige XI', Herald Merckelbach, *Dth*, december 1998, pagina 404.
- 37 Verhoor X1, BOB Brussel, 9 december 1996, pv 118.727.
- 38 De vier foto's zitten vreemd genoeg aangehecht in een proces-verbaal waarmee de Brusselse BOB eind 1997 een punt zetten achter de XI-piste in het dossier-Van Hees. BOB Brussel, 13 november 1997, pv 152.536, bijlagen 9 tot 12.
- 39 Verhoren Pierre Van Hees en Antoinette Vanhoucke, BOB Brussel, 5 april 1997, pv's 151.064 en 151.095.
- 40 BOB Brussel, 24 april 1997, pv 151.317.
- 41 Fax XI aan BOB Brussel, 17 december 1996, toegevoegd aan pv 118.877.
- 42 Verhoor Antoinette Vanhoucke, BOB Brussel, 11 december 1996, pv 118.323
- 43 Verhoor Eric Van Hees, BOB Brussel, 15 december 1996, pv 118.722.
- 44 Verhoor Noëlla Bovyn, BOB Gent, 22 september 1997, pv 103.332.
- 45 Verhoor X1, BOB Brussel, 9 december 1996, pv 118.727.
- 46 Notities over verhoor X1, BOB Brussel, 15 december 1996, pv 118.454.
- 47 Verhoor Patricia S., GP Brussel, 16 februari 1984, pv 6443.
- 48 Verhoor Jean-Claude J., GP Brussel, 23 februari 1984, pv 7213.
- 49 Verhoor Pascale D.B., GP Brussel, 31 juli 1984, pv 16587.
- 50 Verhoor Marc C., BOB Brussel, 19 april 1997, pv 151.267.
- 51 Verhoor Pascale K., BOB Brussel, 7 juni 1997, pv 151.930
- 52 Verhoor Muriel A., GP Brussel, 10 mei 1984, pv 10916.
- 53 Telefonisch contact met Muriel A., 2 december 1998.

3 'De zus van Van Espen is trouwens de meter van mijn zoon.'

Michel Nihoul, 8 oktober 1996

Plop, een champagnekurk. Gelal van zelfvoldane burgers. Het is 4 maart 1998, hartje Brussel. In restaurant Au jour le jour, vlakbij het Koningsplein, zijn op deze regenachtige woensdagavond maar drie tafeltjes bezet. Eentje overstemt alle andere. Marleen De Cokere, Charles Haroux en nog een derde persoon vieren de plechtige ondertekening van hét contract. 'Minstens een miljoen', schat zelfverklaard uitgever Haroux de opbrengst die Michel Nihoul te beurt zal vallen. Over het in de gevangenis van Aarlen geschreven boek wordt in die dagen veel gesproken. Als alles goed gaat, verschijnt het boek op 23 april, de verjaardag van Nihoul. In heel Europa, in zeker vijf talen.' Haroux is een zakelijk avonturier. Hij heeft de zaak-Dutroux maar amper gevolgd en kent Nihoul niet. Hij heeft het die avond over 'een bom' en over 'honderden foto's van Nihoul in het gezelschap van zeer belangrijke mensen'. Over de connecties van Nihoul is al druk gespeculeerd. Naargelang het hem uitkomt, heeft de man zelf het nu eens over een door de media gecreëerde mythe en dan weer over zijn arm die 'zo lang is als de Donau'. Het merkwaardige aan de hele Nihoul-saga is dat als je in augustus 1996 had moeten voorspellen hoe het zou aflopen wanneer één van de hoofdverdachten bescherming zou genieten, het scenario wellicht niet veel zou afwijken van wat er daarna in werkelijkheid is gebeurd.

Au Jour le Jour is de plaats waar Michel Nihoul vroeg of laat een feestelijk onthaal wacht. Hier huist zijn fanclub. En op culinair gebied heeft hij smaak, dat moet gezegd. De dames en heren van het Hof van Cassatie en van het Rekenhof

ook, pocht uitbater Léopold Godfraind. 's Middags komen dit soort functionarissen, 's avonds vermengt dat publiek zich met olijke heren en tot achter de oren gemaquilleerde dames - de vrolijke kant van de hoofdstad. 'Hij is mijn vriend en hij zal dat altijd blijven', mengt de kok zich ongevraagd in elk nachtelijk gesprek dat hij richting Neufchâteau hoort gaan. Bij enkele glazen cognac - van het huis

- verkondigt hij graag zijn ongezouten mening. 'De sukkelaar. Dat hij die auto uitgerekend door dat crapuul moest laten herstellen... Oké, Michel was vaak in rare zaakjes verwickeld, maar bij zijn vrienden loste hij zijn schuld tot de laatste frank af. Ik bood hem dan een maaltijd aan. Betaal me wanneer de zaken beter gaan, zei ik. Dat deed hij dan ook. Seks met kinderen? In godsnaam... Michel hield van rijpe vrouwen, ik kan het weten. Ik ben vaak genoeg met hem gaan stappen.'

Ergens op een tafeltje in een hoek van het restaurant ligt een hele jaargang van het Franstalige weekblad *Le Soir Illustré*. Bij het begin van de zaak-Dutroux heeft het blad maandenlang meedogenloos ingehakt op wat de *mouvance Nihoul* werd genoemd. Een journalist van het blad is later veroordeeld wegens een fout bericht over Nihouls alibiverschaffer Michel Vander Elst. Na de zomer van 1997 bekeert *Le Soir Illustré* zich tot een ander geloof. Het grote slachtoffer van deze hele affaire is Nihoul, klinkt het dan. Dat is ook de juridische realiteit, sinds de Luikse Kamer van Inbeschuldigingstelling (KIB) op 22 januari 1997 het tegen Nihoul uitgevaardigde aanhoudingsmandaat heeft vernietigd. Officieel blijft hij nog beschuldigd van bendevoorming met Dutroux en medeplichtigheid aan de ontvoeringen van Julie, Melissa en Laetitia, maar een eerste ernstige poging om rechters van deze stelling te overtuigen, is schromelijk mislukt. Vanwege zijn net opgelopen veroordeling in de zaak-SOS Sahel blijft Nihoul wel rustig in de cel zitten.*1

Het onderzoek naar Nihouls betrokkenheid bij de zaak-Dutroux is in handen van de nationale brigade van de gerechtelijke politie. Binnen die dienst is een aparte cel opgericht met de naam Obelix. In de maand september is het daar al tot een hoog oplopende ruzie gekomen tussen coördinator Eddy Suys en commissaris Georges Marnette. Die heeft met zijn Brusselse mensen assistentie verleend aan de cel-Obelix, maar het samenwerken liep niet van een leien dakje. Bij het parket van Neufchâteau eind 1996 een tip binnengekomen over de Brusselse pornohandelaar Raymond C. Hij zou een goede kennis zijn van Nihoul en zou zich wekelijks in Nederland gaan bevoorraden met kinderporno. De man zou het materiaal elke vrijdagnacht verbergen in een hangar nabij het tanktransportbedrijf Tracogaz in Drogenbos. Marnette krijgt de taak om dit te laten uitzoeken. Hij zoekt helemaal niks uit. Hij stapt doodgemoedereerd het bureel van Suys binnen en zegt: 'C. is een goede vriend van mij. *Et en effet, je le protège*. Ik garandeer dat hij absoluut niets met kinderporno te maken heeft en ben niet van plan om voor de rest iets aan die zaak te doen.*2 Wanneer speurders van de cel-Obelix enkele maanden later op een vrijdagavond zelf de hangar van C. binnenstormen, staat die hen breed grijnzend op te wachten: 'Ik wist dat jullie zouden komen.*3 Hij vraagt de GP'ers of ze de groeten willen doen aan zijn goede vriend Georges Marnette.

Op 17 februari 1997 doet Eddy Suys tegenover de commissie-Verwilghen, achter gesloten deuren, zijn beklag over de tegenwerking. Al na enkele maanden zijn zijn oversten trouwens ook al driftig beginnen beknibbelen op mensen en

middelen. De cel-Obelix telt nog slechts zeven speurders. Die moeten niet alleen het verleden van Nihoul zelf uitpluizen, maar ook dat van Annie Bouty, Casper Flier, Michel Forgeot, Dolores Bara en anderen. Suys doet voor de commissie zijn beklag over Marnette. In het onderzoek zitten vijf verschillende getuigenissen waarin hij wordt aangewezen als een notoire seksuifganger, precies in het milieu waar het onderzoek gevoerd moet worden. Voor Suys is het logisch dat een politieman zich in dergelijke omstandigheden terugtrekt. In plaats daarvan, zegt hij, deed Marnette alles om het onderzoek naar zich toe te trekken. Enkele dagen voor zijn verschijning heeft Suys een brief geschreven aan de commissie, om de hoofdlijnen van zijn verhaal uit de doeken te doen.*4 Een kopie van die brief ligt op 30 januari 1997 - twee en een halve week voor Suys' verschijning voor de commissie dus - al in de studio's van de zender RTL-TV. PS-commissielid Claude Eerdekens zit er tijdens een live-uitzending van het programma *Controverse* mee te zwaaien.

Wie de reconstructie maakt van de lekken uit de commissie-Verwilghen, zal ervan versteld staan hoe het telkens weer de van geen tv-debat weg te slane Eerdekens is die de hand heeft in tal van manoeuvres die achteraf verstrekkende gevolgen krijgen. Eerdekens citeert tijdens *Controverse* uit de brief van Suys, doet er hier en daar een schepje bovenop, en verschaft Marnette zo munitie om tegen zijn collega een klacht wegens laster en eerroof in te dienen. Dit leidt tot de vrij absurde situatie waarbij Marnette begin februari 1997 bij het Brusselse parket een klacht indient vanwege verklaringen die Suys op dat ogenblik nog niet heeft afgelegd.. En die hij ook nooit zal afleggen, want Suys heeft het in zijn betoog voor de commissie zeer duidelijk over 'getuigenissen' die nog verder moeten worden geobjectiveerd.

Onderzoeksrechter Pignolet - die zich ook over deze zaak mag buigen - is eind 1998 zo doordrongen van de overtuiging dat Suys, De Baets en anderen tot een of andere sekte behoren die niets anders beoogt dan het destabiliseren van het koninkrijk, dat hij Suys op grond van de klacht van Marnette laat doorverwijzen naar de correctionele rechtbank wegens 'laster en eerroof'. Veel kans op verdediging krijgt Suys niet. De betekening van zijn verschijning voor de raadkamer is - ongetwijfeld per 'vergissing' - naar een fout adres gestuurd. De betichtingen tegen Suys krijgen veel aandacht in de media, maar achteraf wordt er niks meer van gehoord.

Het is bijna voer voor een apart boek, het onderzoek naar de betrokkenheid van Michel Nihoul. Eén van de speurders van de GP heeft het op een goede dag ook gepresteerd om een bij Casper Flier in beslag genomen videocassette zoek te maken. Wanneer Suys de man om die reden uit het onderzoek verwijdert, stapt die naar het Comité P om zijn commissaris ervan te beschuldigen dat deze aanpapt met een Spaanse vertaalster en haar lucratieve gerechtelijke opdrachten bezorgt. De klacht is gefantaseerd en het comité P kan ze na enkele maanden onderzoek enkel seponeren, maar dat belet niet dat ook dit weer breed wordt uitgesmeerd in de media. Je kan stellen dat als er eind 1996 bewijzen tegen Nihoul voor het rapen hadden gelegen, het een mirakel was geweest indien de GP ze ook had gevonden.

Niet alleen bij de Brusselse GP, maar ook bij de top van de Brusselse rijkswacht gebeuren er rare dingen van zodra de naam Nihoul valt. Op 2 december 1997 wordt de Brusselse BOB'er Luc Delmartino, lid van de antenneNeufchâteau, verhoord door Pignolet. Die wil wel eens weten hoe het kwam dat Bourlet en Connerotte eind 1996 voluit partij kozen voor De Baets en het zo moeilijk leken te hebben met Delmartino's bazen, luitenant-kolonel Jean-Marie Brabant, hoofd van de Brusselse BOB, en luitenant-kolonel Guido Torrez, de baas van het district. Delmartino hoeft niet lang na te denken. Het zat zo. Onmiddellijk na de eerste arrestaties in de zaak-Dutroux had Connerotte aan alle politiediensten van het land gevraagd of men daar ooit onderzoeken had gevoerd waarin de naam van Nihoul was opgedoken. Een vrij normale procedure. 'Ik weet dat kolonel Brabant toen in negatieve zin heeft geantwoord aan Connerotte', vertelt Delmartino. 'Dit, terwijl onze derde financiële sectie in feite drie dossiers ten laste van Nihoul had moeten behandelen, onder meer SOS Sahel.' Wat Delmartino tijdens zijn verhoor op papier laat zetten, is een publiek geheim. De BOB'er houdt zich trouwens op de vlakte, want in die dolle dagen van augustus 1996 is men intern allang tot het besef gekomen dat het best zou kunnen dat de ontvoering van Laetitia Delhez in de vorm van een partij XTCpillen gefinancierd is door de rijkswacht zelf. Via Nihoul. Misschien was Brabant op dat ogenblik, zoals Delmartino tijdens zijn verhoor voorzichtig oppert, vergeetachtig. Dat zou ook kunnen. Zeker is wel De Baets Connerotte ging inlichten en dat die van dat moment af het zekere voor het onzekere nam.

De 'vergeetachtigheid' van Brabant is geen alleenstaand feit. Het volstaat even het tweede eindrapport van de commissie-Verwilghen aandachtig door te nemen - en de namen in te vullen waar die onder impuls van sommige socialis-tische commissieleden zijn weggelaten - om te begrijpen hoe klein de wereld, rond Michel Nihoul soms is.

In de avond van 6 oktober 1986 loopt bij de rijkswacht van Schaarbeek een telefoontje binnen van Torrez. Binnen de militaristische structuur van de rijkswacht is het niet zo gebruikelijk dat een commandant zelf contact opneemt met een van de mannen op het terrein. De verbazing van de Schaarbeekse rijkswachter wordt die avond alleen groter, wanneer hij hoort waar het over gaat. Torrez laat weten dat hij zijn zaak rond een Portugees genaamd Juan Borges moeten laten rusten. De rijkswacht van Schaarbeek is al enkele dagen op zoek naar Borges omdat die een ongedekte cheque ter waarde van 1,2 miljoen frank heeft uitgeschreven. Zoals de normale gang van zaken voorziet, wil men hem oppakken en voor het gerecht brengen. Maar dat mag dus niet.

Op 8 oktober 1986 wordt de Schaarbeekse rijkswachter op het matje geroepen bij de commandant. Die legt hem uit waarom hij deze zaak ter harte heeft genomen. Twee dagen eerder heeft hij een telefoontje heeft gekregen van iemand van het kabinet van minister van Landsverdediging François-Xavier de Donnée (PRL). De rijkswacht staat in die tijd nog onder de voogdij van defensie, en Torrez meent dat hij de stille wenk niet kan negeren. Pas wanneer het bedrijf Cadreco, van Annie Bouty, in 1989 tegen een faillissement aanloopt en de hele

boekhouding in beslag wordt genomen, komt de waarheid aan het licht. Aan de hand van brieven van Bouty kan worden vastgesteld dat zij er achter de schermen voor gezorgd heeft dat Borges niet werd opgepakt. Er is helemaal geen telefoontje van het kabinet-de Donnée geweest. De man die aan de telefoon hing, was niemand minder dan Michel Nihoul. De commissie-Verwilghen laat Torrez medio 1997 verhoren door het Comité P Hij zegt dat hij er destijds van overtuigd was dat het telefoontje wel degelijk van het kabinet kwam. 'De rijkswacht officier bestempelt zijn gedrag als naïef en schrijft dit toe aan het feit dat hij nog maar pas tot districtscommandant benoemd was', zo klinkt het begripvol in de conclusie van de commissie-Verwilghen. Verder in het verslag lezen we: 'Dit verhaal zegt veel over de wijze waarop Nihoul en mevrouw Bouty hun (illegale) tussenkomsten inpakten en er zelfs in slaagden om doorwinterde politiemensen te misleiden.'*5

Doorwinterde politiemens? Misleiding? Indien de uitleg van Torrez strookt met de werkelijkheid, dan is het hek van de dam. Dan betekent dit dat elke crimineel die een arrestatie vreest, slechts naar een hoge rijkswacht officier hoeft te laten bellen: 'Hallo ik ben mijnheer huppeldepup van het kabinet van Landsverdediging. Mag ik u vragen mijn vriend met rust te laten, ja?' Overigens, wat vrienden betreft: Torrez is goed bevriend met Marnette. Ze zijn allebei supporters van voetbalclub Anderlecht en zijn vaak samen te zien tijdens thuiswedstrijden.

Wat de commissieleden niet verduidelijken, is wie die Juan Borges nu eigenlijk mag wezen. Een toerist? Een ordinaire sjoemelaar? Niet echt. Wie weet wat Borges in diezelfde maand oktober 1986 heeft uitgespookt, wordt vatbaar voor de overtuiging dat de man die aan het hoofd staat van de Brusselse rijkswacht op eenvoudig verzoek van Nihoul hulp heeft verleend aan de georganiseerde misdaad.

Op 12 oktober 1986, zes dagen na de interventie van Torrez, wordt in het Brusselse appartement van de weduwe van een gewezen minister een schilderij gestolen. Het gaat om het doek 'Portret van een vrouw' van de Italiaanse meester Amedeo Modigliani. Het doek heeft een waarde van minstens 50 miljoen frank. De diefstal, zo blijkt later, is het werk van een bende waar behalve Juan Borges onder meer ook de jonge kunstenaar Stéphane Mandelbaum en Jacques Herygers deel van uitmaken. Herygers is een van de leden van de bende rond Frédéric Godfroid, een ex-inspecteur van Brusselse GP die in 1983 de misdaadbestrijding heeft omgeruild voor de misdaad zelf. Fredo Godfroid pleegde overvallen en deed zich in het milieu opvallen als een niet in te nemen partouzeur. Mede daardoor was hij goed bevriend met een ander berucht feestvarken: de gewezen gevangenisdirecteur Jean Bultot, wiens naam al jaren in verband wordt gebracht met de Bende van Nijvel. Tijdens het onderzoek naar het gestolen schilderij valt de naam van Bultot. Het is een van zijn beste vrienden die geholpen heeft bij het verbergen en doorverkopen ervan. Bultot en Godfroid waren vaste klanten in de Brusselse club Jonathan, het nest waar gangsters en politiemensen tegen de achtergrond van een breed scala aan onopgeloste misdrijven verbroederden aan de

toog of tijdens seksfuiven-in-confituur. Die sferen dus.

Op 3 januari 1987 wordt in een grot in Beez, bij Namen, het lijk teruggevonden van Stéphane Mandelbaum. Met de kunstenaar zou een dispuut zijn ontstaan over de verdeling van de buit, waarop hij een kogel door het hoofd kreeg

en zijn lichaam bewerkt werd met zuur. Juan Borges wordt in 1992 wel veroordeeld voor de diefstal van het schilderij, maar niet voor de moord. Dat wordt trouwens niemand. Nadat het Naamse parket zich er vier jaar lang in heeft vastgereden, wordt het onderzoek in 1990 zonder gevolg afgesloten.⁶

De rijkswachter die Juan Borges in oktober 1986 wou oppakken vanwege de ongedekte cheque, krijgt problemen met zijn oversten en moet korte tijd later de rijksmacht verlaten. Kon Torrez dan niet weten wat voor vlees hij in de kuip had? Vast en zeker wel. Her en der in de wereld zijn aanhoudingsmandaten tegen Borges uitgeschreven. Hij wordt door de Italiaanse justitie gezocht wegens een goudsmokkel en in zijn eigen land wegens een moord. Wanneer Borges in 1992 in Brussel samen met vijf anderen veroordeeld wordt voor de diefstal van de Modigliani, is de vogel al gaan vliegen. Borges neemt de wijk naar Canada.

Alleen in België kan de Portugese topgangster jarenlang op beide oren slapen. Hij doet dat onder meer in het bed van Annie Bouty, en ook in dat van Brigitte Jenart. Zij is tandarts. Ze had haar praktijk in een huis in de Raadstraat 35 te Elsene. Dat huis zal in september 1996 gedurende enkele weken in het middelpunt van de belangstelling staan omdat Neufchâteau er begint te graven naar het lichaam van Loubna Benaïssa. Er zijn redenen om dit adres te aanzien als verdacht. Een taxichauffeur beweert dat hij er zowel Dutroux als Nihoul meermaals liet uitstappen.*7 Het is tevens het thuisadres van de pedofiel Roland Corvillain, over wie in die tijd getuigenissen circuleren als zou hij zich op het tijdstip van de verdwijning van Loubna verdacht hebben gedragen. Corvillain is een zakelijke vennoot van ene Serge Frantsevitch die zich via zijn bedrijfje Logitel in allerlei betwistbare zakelijke avonturen stortte. Corvillain zal altijd elke betrokkenheid bij de zaak-Dutroux ontkennen - er zal ook nooit iets in die zin bewezen worden - maar de namen die hij tijdens zijn eerste verhoor in verband brengt met het huis in de Raadstraat doen de oren flapperen. Hij heeft het onder meer over Robert Darville, de wapengek van de bende rond Patrick Haemers, die we ook al ontmoetten in het dossier over de campingmoord in Oud-Heverlee. De vader van Haemers zelf zag hij er vaak. Een hoge piet van het elektronicabedrijf Sabca had er blijkbaar ook iets te zoeken, en voorts natuurlijk ook Frantsevitch, Nihoul, Bouty...*8

Het lijstje wordt verder vervolledigd door Brigitte Jenart, de tandarts. In 1983 heeft ze kennis gemaakt met Juan Borges. Ze begon een vluchtige relatie met hem, en raakte verwickeld in de constructies die hij opzette met zijn andere

vriendin, Annie Bouty. Het werd haar gaandeweg duidelijk dat dit niet echt een kosjer milieu was. Bouty deed haar veertig attesten ondertekenen waarmee ze het hoederecht over ongeveer evenveel illegaal in het land verblijvende Zaïrezen en Nigerianen op zich nam. Op zekere dag kwam Borges langs met een of andere peetvader van de Italiaanse maffia. Er werd gesproken over gestolen goud, valse

dollars en drugs. Ook Borges deed haar formulieren ondertekenen. Daarmee stak ze zich, voor ze er erg in had, a rato van 7 miljoen frank in de schulden. Wanneer Bouty wilde weten hoe dicht justitie Borges op de hielen zat, kostte haar dat één telefoontje, herinnert Jenart zich nog. 'Nu en dan liet ze natrekken of hij in het Centraal Signalementenblad van de Belgische politiediensten geseind stond.'⁹

Voor Brigitte Jenart loopt de zaak-Dutroux dramatisch af. Als tandarts was ze gespecialiseerd in het behandelen van kindergebitten. Na de graafwerken in haar huis - die niets opleverden - zijn zij en haar collega nagenoeg al hun klanten kwijt. In de buurt gingen wilde verhalen over hoe de tandartspraktijk gediend zou hebben als aanvoerlijn voor pedofiliënetwerken. Begin 1998 lijkt de geruchtenstroom geluwd en durft Jenart zich weer op straat te vertonen. Uitgerekend dan, begin april, wordt haar lijk aangetroffen. Zelfmoord, besluit het Brusselse parket. Haar collega, die de praktijk nu op haar eentje runt, zal blijven twijfelen. Alleen al omwille van het feit dat Jenart niet eens een afscheidsbriefje naliet.

Het wordt uiteindelijk niets met dat boek van Nihoul. De dag waarop het verschijnt, en dat is inderdaad zijn verjaardag, is tevens de dag waarop Marc Dutroux uit het gerechtsgebouw van Neufchâteau ontsnapt en *breaking news from Belgium* veroorzaakt op CNN. Tal van handelaars weigeren *Geruchten en Feiten* in de rekken te leggen en al na enkele dagen gaat het in de ramsj. De beloofde foto's van belangwekkende luiden staan er niet in. Er staat in feite helemaal niets in. Het is een wilde tirade tegen alle mensen van wie Nihoul vindt dat ze hem ooit stokken in de wielen staken - zijn zoon inclusief.

Tegen die tijd is Michel Nihoul voor de media al een soort kolderfiguur geworden, waarrond de nieuwtjes altijd sappig en makkelijk te rapen zijn. De ommezwaai in de beeldvorming rond de Neufchâteau-verdachte is geruisloos verlopen en mede in de hand gewerkt door Virginie Baranyanka, zijn advocate. Lang voor er sprake kon zijn van iets als een proces, heeft zij Nihoul al met glans vrijgepleit. Baranyanka's kennis van het gerechtelijke dossier in Neufchâteau reikt niet verder dan de dag waarop de Luikse KIB het aanhoudingsmandaat van haar cliënt in de zaak-Dutroux ophief, maar dat kan niet beletten dat ze daarna nog twee jaar lang de media zal blijven bespelen. Ze waakt als een kloek over de nieuwtjes die aan de media worden doorgespeeld. Nihoul heeft kanker. Nihoul denkt weldra vrij te komen. Nihoul krijgt zijn pc terug. Nihoul schrijft een boek. Nihoul heeft dan toch geen kanker. Of het allemaal klopt, doet er weinig toe. Baranyanka heeft als eerste ingezien hoe belangrijk de rol van de pers in dit erg gemediatiseerde dossier is, en doet er haar voordeel mee. Dag na dag doet ze de media enkele penseeltrekken toevoegen aan het beeld van de man die misschien occasioneel wel eens wat heeft gefraudeerd - en welke Belg niet? - maar wiens betrokkenheid bij de zaak-Dutroux slechts berust op een jammerlijk misverstand. Wanneer Baranyanka onverwacht de hulp krijgt van een aantal voor Neufchâteau werkende speurders zelf, kan het niet meer stuk.

Het is bijna onbegrijpelijk hoe Nihoul begin 1999 Baranyanka van de ene dag op de andere zal bedanken voor bewezen diensten. Reden: vanwege een

bevalling heeft zij hem gedurende enkele weken niet kunnen opzoeken in de gevangenis. Hij vindt dat maar een slap argument. Het is opvallend hoe heel wat journalisten zich in die dagen uitputten in lofreden aan het adres van de advocate en voor het eerst in anderhalf jaar nog eens iets negatiefs op papier zetten over Nihoul. Ze voorspellen voor Baranyanka een gouden toekomst aan de balie en vragen zich af hoe dat nu verder moet met Nihoul. Die is inmiddels vanwege zijn aandeel in de fraudezaak rond het horecabedrijf Maison des Chefs nog eens veroordeeld tot een jaar cel.*10

Eind 1997 heeft Michel Nihoul nog slechts één echte tegenstander, en dat is eerstaanwezend inspecteur Raymond Drisket van de nationale brigade van de GP. In speurderskringen wordt hij aanzien voor de laatste der Mohikanen, de laatste uit de groep van politiemensen die zich eind augustus 1996 rond Connerotte en Bourlet had gevormd. Connerotte zelf is weg, Suys is weg, De Baets en zijn mannen zijn weg. Het aantal speurders binnen de cel-Obelix wordt op zeker ogenblik gereduceerd tot drie, Drisket inbegrepen. Langlois reageert nukkig, ongeïnteresseerd bijna, op elke poging van Drisket om aan te tonen hoe Dutroux en Nihoul sinds begin 1996 samen een prostitutienetwerk wilden opzetten, hoe ze op hun manier ruilhandel bedreven met drugs en auto's en hoe de kinderontvoeringen perfect in dat plaatje kunnen passen. De overdracht van 1.000 XTC-pillen, daags na de ontvoering van Laetitia, blijft in de ogen van Drisket een belangrijke aanwijzing. Langlois luistert niet eens met een half oor. Hij weigert Drisket toestemming om rond Nihoul nog onderzoeksdaden te stellen die iets anders beogen dan het bewijs van zijn betrokkenheid bij kinderontvoeringen. Gaandeweg maakt Drisket voor elke procedurele stap die hij moet zetten een omweg via procureur Bourlet, die vanwege zijn functie onderzoeksdaden kan opeisen. Erg gezond voor het verloop van het onderzoek is dat niet. Zo gebeurt het dat de reeks huiszoekingen om Nihouls alibi voor 8 augustus 1996 te verifiëren maandenlang het voorwerp blijft uitmaken van discussie.

'Langlois is nogal gesteld op goede manieren', zegt een speurder. 'Ik herinner mij een coördinatievergadering uit de beginperiode, waarop ook Eddy Suys aanwezig was. De groep bestond voor twee derden uit Franstaligen en voor de rest uit Vlamingen. Suys zag een collega binnen komen en moest hem blijkbaar snel nog iets vertellen. Hij deed dat in het Nederlands. Langlois was razend, vond dit blijk geven van een gebrek aan respect. Van die dag af kon Suys in zijn ogen niks meer goed doen. Met de mannen van De Baets was het hetzelfde. Tijdens vergaderingen is dat een zootje ongeremd. Wilde je bij Langlois op een goed blaadje komen te staan, dan hoorde je een stropdas en een gesteven broek te dragen. Een glimmend aktetasje hielp ook altijd. Het mag gek klinken, maar dat heeft op sommige cruciale momenten een rol gespeeld. Want de tegenstanders van De Baets en co, die gedroegen zich wél.'

Voor de zaak-Dutroux uitbrak, was Langlois strafrechter bij de rechtbank van eerste aanleg in Aarlen. Toen hij na het spaghetti-arrest Connerotte moest komen vervangen, nam hij zich aanvankelijk voor de uitgezette lijnen verder te

volgen. Lang duurde dat niet. Volgens de speurders werd snel duidelijk dat Langlois voor alles 'een verdedigbaar en liefst ook eenvoudig dossier' wou. 'Over Langlois is gezegd dat hij een PSC-verleden heeft en om die reden zijn onderzoeken liet bijsturen volgens de heersende politieke agenda', zegt de ex-speurder. 'Dat lijkt mij overdreven. Het is wel zo dat hij er weinig voor voelde om het Belgische establishment door elkaar te gaan schudden met de X-dossiers. Het grote probleem met hem is dat hij niet redeneert als een onderzoeksrechter. Hij benadert de feiten vanuit de optiek van de zittende magistraat. Een waarheid is voor hem slechts een waarheid wanneer ze met klinkende bewijzen naar voor kan worden gebracht in een rechtzaal.'

Eén van de mensen met wie Langlois het alleen al vanwege diens onberispelijke outfit goed kon vinden, was commandant Duterme. Over de discrete Duterme is weinig geweten. Hoewel hij pas halfweg de veertig is, wordt hij binnen de rijkswacht aanzien als 'iemand van de oude stempel'. Zijn loopbaan bij de BOB kende twee relatieve hoogtepunten: de Bende van Nijvel en de zaak-Dutroux. In het Bendedossier staat Duterme vanaf 1984 als kapitein aan het hoofd van een speciale task force van BOB en GP in Nijvel. Vanuit die functie is Duterme in die tijd de trouwe rechterhand van de Nijvelse procureur Jean Deprêtre. Het palmares van Deprêtre is er een om u tegen te zeggen. Waar hij ook gaat of staat: overal laat hij een geur van doofpotten achter. De Bende van Nijvel, de moord op Paul Latinus, de zaak-Pinon, de zaak-Eurosystems... In elk van deze dossiers verhinderde Deprêtre in naam van 'het gezond verstand' de meest elementaire onderzoeksdaden, ridiculiseerde hij onderzoekspistes in de richting van de georganiseerde criminaliteit, trachtte hij alles terug te voeren tot een zo banaal mogelijke hypothese en werden daders nooit gevonden. Soms lijkt het alsof Deprêtre het opzettelijk doet. Vanaf 1985 bijt hij zich vast in het spoor van de Borains, een bende criminelen van het zevende knooppunt rond ene Michel Cocu. In zijn ogen is dat de Bende van Nijvel. In 1988 spreekt het assisenhof van Bergen de Borains vrij. Dit gebeurt nadat gebleken is dat Deprêtre een ballistische expertise waaruit de onschuld van de Borains bleek, in zijn inmiddels legendarische wijsheid heeft weggemoffeld. Het Hof van Cassatie heeft het parket van Nijvel dan al het Bende-dossier ontnomen omdat Deprêtre 'niet objectief' te werk ging. De tussen 1984 en 1987 opgelopen vertraging kan echter ruimschoots volstaan om ervoor te zorgen dat de Bende van Nijvel nooit meer zal kunnen worden teruggevonden.

Bij de BOB van Waver waren er destijds twee speurders die hemel en aarde bewogen om Deprêtre ertoe te bewegen andere pistes te bewandelen. Ze heetten Gérard Bihay en Frans Balfroid. Ze viseerden onder meer de (ex-)rijkswachters

Madani Bouhouche, Robert Beijer, Christian Amory en anderen. Bihay en Balfroid werden op precies dezelfde manier uitgerangeerd als ruim tien jaar later met De Baets en zijn mannen zou gebeuren. Zelfs de methodologie is identiek, want ook in die tijd is er sprake van een 'herlezing'. Kapitein Duterme voert wellicht alleen bevelen uit wanneer hij Bihay en Balfroid aan de deur zet, maar het blijft een wrange vaststelling dat uitgerekend hij zoveel jaren later wordt ingezet

om de antenne-Neufchâteau te leiden. De man die Duterme met deze taak belast, is... kolonel Torrez, de telefoonvriend van Nihoul.

Met sommige speurders kan Duterme het binnen de cel-Waals-Brabant veel beter vinden. Hij haalt er op zeker ogenblik Didier Mievis binnen. Dat is zeer merkwaardig. De naam Mievis is enkele jaren eerder, samen met vier andere, opgedoken in een rapport over de legendarische Groep G. Het gaat om een kleine groep extreem-rechtse rijkswachters die nauw verbonden is met het Front de la Jeunesse. Het bestaan van Groep G werd in 1976 onthuld door de inmiddels overleden ex-rijkswachter Martial Lekeu. Volgens hem was binnen Groep G het plan opgevat om via terreur een rechtser regime aan het bewind te brengen - wat wel eens zou kunnen zijn uitgemond in de Bendersaids. Tijdens een 'minionderzoek' bleek niet alleen dat Mievis, toen werkzaam voor het CBO, tot Groep G behoorde, hij bekende ook interne rijkswachtdossiers te hebben overgemaakt aan FJ-leider Francis Dossogne. De generale staf van de rijkswacht vond dat blijkbaar niet zo erg en muteerde de man naar de mobiele brigade. Niemand weet hoe Mievis erin geslaagd is om op zo korte tijd terug op het voorplan te verschijnen - de tweede Bende commissie stelde zich daar veel vragen over - maar wat we wel weten, is dat Mievis bij de cel Waals-Brabant binnenkwam als secretaris van Duterme. Mievis onderhield in die periode nog steeds contacten met Dossogne.

Commandant Duterme zal in 1998 verwickeld raken in diverse gerechtelijke conflicten met journalisten en met ex-leden van de antenne-Neufchâteau. Telkens weer zullen wederzijdse beschuldigingen over 'vervalsingen in het X1 dossier' het voorwerp zijn van ingewikkelde debatten. Duterme heeft op dat vlak zelf niet zo veel te vrezen. Hij valt voor elk deel van zijn argumentatie altijd terug op het werk van zijn chef-herlezer.

Baudouin Dernicourt is achteraan in de dertig. Over de na X1 ontstane kampen heen, omschrijven zijn collega's hem als een 'superflik', als een van de allerbesten die de financiële sectie van de Brusselse BOB ooit kende. Dernicourt is het prototype van de jonge linkse rakker die in het begin van de jaren tachtig met grote ideeën over 'verandering van binnenuit' zijn opleiding als rijkswachter aanvat en eindigt als wapenfreak met veeleer rechtse sympathieën. Op zeker ogenblik zal in de wandelgangen van de antenne-Neufchâteau het gerucht circuleren dat Dernicourt ooit tot het neo-nazistische Westland New Post heeft behoord en in dat kader deelnam aan schietoefeningen in het Bois de la Houssière. Dat is het bos waar ook Bouhouche en Beijer gingen schieten en waar ooit een door de Bende van Nijvel gebruikte wagen werd teruggevonden., Dernicourt zal zijn vermeende WNP-lidmaatschap omschrijven als fantaisistische roddel en onderneemt ook juridische stappen om zich daarover te beklagen." Minder enigmatisch is het verleden van de BOB'er daarom niet. In 1985 staat hij in de totale illegaliteit te schieten op een domein te Ruisbroek. Een door hem afgevuurde kogel raakt een auto op de openbare weg. Het incident kost Dernicourt een onderzoek door het militair auditoriaat dat de zaak zowat blauwblauw laat. Hij wordt voor twee dagen geschorst.

Er is nog een tweede gebeurtenis die de wonderjaren van Baudouin Dernicourt tekent: de diefstal van 816 kilogram dynamiet in een steengroeve te Ecaussines, in de nacht van 2 op 3 juni 1984. Het gaat hier om een van de grote mysteries in het onderzoek naar de extreem-linkse Cellules Communistes Combattantes (CCC). Die organisatie pleegde tussen eind 1984 en eind '85 zeventientwintig aanslagen - meestal met deskundig in elkaar gestoken bommen en één keer op vijf plaatsen tegelijk. Als we justitie mogen geloven, bestond de CCC uit een handvol idealistische jongelui die in hun hoogdagen vooral veel geluk hadden dat ze zichzelf niet opbliezen. Veel waarnemers blijven tot vandaag denken dat de veroordeelde kopstukken Pierre Carette, Bertrand Sassoie, Pascale Vandegeerde en Didier Chevolet destijds - misschien zonder het zelf te beseffen - geïnfiltrerd en geruggensteund werden door extreem-rechts.

Heel kort na de diefstal van de dynamiet worden Dernicourt en z'n vriendin opgemerkt in Ecaussines. Ze hebben hun auto geparkeerd vlakbij de steengroeve en lijken de daar aan de slag zijnde politiemensen te observeren. 'Wellicht was het gewoon zijn passie voor de grote criminele raadsels uit die tijd', zegt een kennis van toen. 'Het huis waar die vriendin woonde, is toen geobserveerd. Toen hij een jaar later problemen kreeg vanwege dat incident in Ruisbroek wees alles erop dat zijn loopbaan bij de rijkswacht wel helemaal naar de bliksem was. Maar dat was vreemd genoeg niet zo. Hij maakte snel promotie en bekwam al in 1989 het BOB-statuuut.'

Er is nog een derde zaak die Dernicourt in 1984 erg bezighoudt: de moord op Christine Van Hees in een oude champignonkwekerij vlakbij de rijkswachtkazerne waar hij op dat ogenblik in opleiding is. Het is niet duidelijk wat Dernicourt aan deze moord zo intrigeert. 'Hij was werkelijk geobsedeerd door die moord en praatte dag in dag uit over niks anders', zegt de kennis van toen. Als je hem bezig hoorde, was het geen gewone moord. Hij sleurde er van alles bij. Hij situeerde deze moord in de reeks van grote criminele feiten die België in die tijd in de ban hielden. Aan het einde van de zomer van 1984, augustus of september, was Baudouin compleet over zijn toeren. Er was wat gebeurd op een camping waar zijn vriendin een caravan had. Hij sprak over een incident met een gasfles en hij aanzag dat als een poging om hem uit de weg te ruimen. Enkele dagen later vertelde hij me dat hij nu "alles wist", dat hij had ontdekt wat er precies was gebeurd en dat hij nooit meer over de zaak van de champignonnière zou praten. Hij heeft er ook nooit meer over gepraat.'

Dernicourt heeft in 1997 en '98 binnen de antenne-Neufchâteau tientallen processen-verbaal opgesteld over de zaak-Van Hees. Uit geen enkele van die stukken blijkt dat hij een bijzondere voorkennis heeft over deze zaak. Het is aannemelijk dat Dernicourt precies omdat hij de zaak in 1984 zo aandachtig volgde van de eerste dag af met zekerheid kan stellen dat X1 raaskalt. Uit niets blijkt echter dat hij daarover iets heeft laten weten aan zijn collega's. Bizar detail: ex-hoofdverdachte Serge Clooth zegt op een zeker ogenblik dat Christine Van Hees iemand had horen spreken over een op til zijnde wapenroof in een kazerne. In de nacht van 12 op 13 mei 1984 wordt effectief in commandostijl een overval

gepleegd op het arsenaal van de Ardense Jagers in Vielsalm. Aangenomen wordt dat deze wapens later gebruikt zijn door de CCC.

Als er in België een hitparade zou bestaan van meest bekwame onderzoeksrechters, zou Jean-Claude Van Espen zeker in de top drie staan. Ooit liet hij een huiszoeking verrichten in de Beurs van Brussel. Hij arresteerde de Franse zakenman Didier Pineau-Valencienne. Hij bracht PS-kopstukken voor het Hof van Cassatie vanwege de Uniop-affaire. Hij leidde het onderzoek tegen de corrupte Vorstse liberale schepen Bosschloos, tegen de ex-voorzitter van de PS in Charleroi, tegen super-koppelbaas Carmelo Bongiorno, tegen enkele stromannen van baron Benoît de Bonvoisin, tegen de gewezen Brusselse substituut Claude Leroy.. Weinig magistraten laten in de tweede helft van de jaren tachtig en de eerste helft van de jaren negentig zoveel van zich spreken als Van Espen. Men noemt hem vaak le petit juge. De vijftiger draagt discretie hoog in zijn vaandel. Hij wordt omschreven als een werkpaard, een financieel genie, een toonbeeld van wat justitie moet zijn. De kritiek op Van Espen, als die er al is, komt hoofdzakelijk van mensen die hij zelf in de gevangenis heeft gestopt. Dan heet het dat hij benoemd werd op voordracht van de rechterzijde van de PSC - wat ook klopt. Van Espen zou vanuit zijn positie in alle richtingen naar fraude en corruptie speuren, behalve bij de fossielen van de Belgische economie, zoals de Generale en het imperium rond Albert Frère.

Het is nooit duidelijk geworden waarom Van Espen in het najaar van 1985 het onderzoek naar de moord op Christine Van Hees toegeschoven krijgt. In de figuur van Francine Lyna is er een onderzoeksrechter voorhanden die bijna niets anders doet dan jeugdzaken en moorden. En wanneer dit onderzoek - nadat Van Espen het in juni 1996 heeft afgesloten - weer heropend wordt door de verklaringen van X1, is het vanuit een strikt juridische logica misschien normaal dat hij er opnieuw de leiding van in handen neemt. Van buitenaf bekeken is dat evenwel een betwistbare beslissing.

Midden oktober 1996 zinspeelt Raymond Drisket tegenover zijn collega's in Neufchâteau op iets 'groots' dat te gebeuren staat. Op 30 september heeft Drisket nogmaals de Dinantse BOB'er Gérard Vannesse verhoord. Michel Nihoul speelt

de voor hem informant - met de gekende gevolgen - en nu wil Vannesse plots iets vertellen waarover hij bij een vorige gelegenheid heeft gezwegen. Nihoul had hem informatie beloofd, maar nooit gegeven, over een door een Antwerpse restauranthouder geleid prostitutienetwerk, zegt Vannesse.

- Waarom spreekt u nu pas over deze restauranthouder?

- Omdat me dat te binnen is geschoten terwijl ik nadacht, na mijn verhoor.

Ik herinner me ook dat hij sprak over de Brusselse onderzoeksrechter Van Espen, die een pedofilienetwerk beschermde, en dat die zaak voor veel ophef zou zorgen als ze zou losbarsten. Dat is alles wat hij me daaromtrent gezegd heeft.

- Waarom spreekt u daar nu pas over?

- Om dezelfde redenen. Bovendien geloofde ik dat niet.*12

Op pagina's 96 tot 101 van het boek dat Jean-Paul Raemaekers na de faliekant afgelopen Jumet-episode zit vol te pennen in de gevangenis van Aarlen - en dat op 25 juni 1997 op gezag van Langlois in beslag wordt genomen - komt de naam van Van Espen ook meermaals voor, en wel in een veel minder omfloerste context dan in de verklaring van Vannesse. Ook ene John M. Verswyver, een gewezen celgenoot van Raemaekers, gaat begin 1997 tegenover journalisten verkondigen dat Van Espen een actieve beschermheer van pedofielen is.*13 Verswyver, Raemaekers, Nihoul... ze hebben allen iets met elkaar gemeen: ze zijn ooit door Van Espen gearresteerd. Het mag bijna verbazen dat in de nasleep van de zaak Dutroux niet meer dergelijke figuren hun opponenten binnen de magistratuur van pedofilie komen beschuldigen. In januari 1998 duiken er geruchten op dat X1 Van Espen zou hebben aangewezen als een van de aanwezigen tijdens de moord op Christine Van Hees...*14 De realiteit is minder smeug. X1 heeft enkele weken eerder aan haar therapeute verteld dat ze Van Espen in het begin van de jaren tachtig een paar keer heeft gezien 'in het gezelschap van Nihoul en Bouty'. *15

Van alle geruchten die in 1997 over Van Espen de ronde doen, lijkt er maar één de aandacht van de speurders waardig: de verklaring van Vannesse. Michel Nihoul maakt echter een wegwerpgebaar wanneer zijn ondervragers hem daarmee confronteren. Zo heeft hij het nooit gezegd. Hij had dit gehoord van een advocaat. En toen hij daar met Vannesse over sprak, was dat eerder bij wijze van anekdote, legt hij uit. Nihoul kan over Van Espen wel een ander verhaal kwijt. Hij doet dat op 18 oktober 1996. De zakenman wordt die dag ondervraagd over de zaak SOS Sahel. Die hele affaire, vertelt Nihoul, is namelijk aan het rollen gegaan als gevolg van een andere. Een ingewikkelde affaire, zoals dat bij Nihoul altijd het geval is.

Doordat er een conflict was ontstaan tussen hem en zijn zoon Jean-Marc Nihoul was die laatste buiten zijn weten de balansen van hun gezamenlijke bedrijfje Nihoul et associés gaan neerleggen bij de rechtbank van Koophandel. Curator Claire Massart kwam de inboedel in beslag nemen en stootte op een vervalst bankattest op naam van PSC-politicus Philippe Deleuze. Die beheerde het vermogen van een beheersonbekwame en had even 150.000 frank 'geleend', zoals Nihoul het in zijn boek uitdrukt.*16 Deleuze was hem komen smeken om hem aan een of ander document te helpen waaruit moest blijken dat die 150.000 frank ergens veilig geplaatst waren. De vrederechter stond immers op het punt zijn rekeningen te komen controleren. Nihoul besloot dan maar op zijn pas gekochte kleurenprinter een attest na te bootsen waaruit zou blijken dat Deleuze het geld in Luxemburg had belegd. Via de curator kwam dit attest op het bureau van Van Espen terecht. Op 17 januari 1989 verrichtte de Brusselse BOB een huiszoeking in het kantoor van Nihoul in de Van Halenlaan in Vorst.*17 Nihoul was niet aanwezig, maar moest zich de volgende dag melden. 'Toen nam ik contact met Deleuze en bracht hem op de hoogte van wat er gebeurd was', vertelt Nihoul. 'Ik herinnerde hem eraan dat deze zaak verband hield met de vervalsing waarom hij me gevraagd had. Daarop zei hij me dat ik niet naar de afspraak moest gaan. Hij zou contact nemen met zijn schoonbroer Jean-Claude Van Espen, en hem

vragen de afspraak te verplaatsen, zodat we elkaar konden ontmoeten om in deze zaak een strategie uit te stippelen.*18

Het draait erop uit dat Van Espen, dixit Nihoul, de zaken zo regelt dat hij pas een dag later wordt verhoord en het valse bankattest van Deleuze uit het onderzoek doet verdwijnen. Vervolgens wordt het onderzoek overgedragen aan Benoît Dejemeppe, dan nog onderzoeksrechter, die zich enkel nog interesseert voor de onfrisse zaakjes bij SOS Sahel. Over het gesjoemel van Deleuze wordt met geen woord meer gerept. Hém werd een hand boven het hoofd gehouden door Van Espen, zo beweert Nihoul. Het is het woord van Nihoul tegen dat van twee voorname magistraten. Zeker één element in zijn relaas klopt. Van Espen is in 1989 inderdaad de schoonbroer van Deleuze. Dat is geen eer, want de advocaat-politicus wordt later veroordeeld wegens een honderdtal oplichtingen, ten belope van meer dan 50 miljoen frank.*19

De band tussen Van Espen en het eerder corrupte milieu van Nihoul, Bouty en Deleuze gaat blijkbaar nog verder. 'Ik heb Van Espen leren kennen toen hij als advocaat occasioneel voor de advocatenkabinetten van Annie Bouty en Philippe Deleuze werkte', zegt Nihoul tijdens zijn verhoor van 8 oktober 1996. 'De zus van Van Espen is trouwens de meter van mijn zoon.*20 Nihoul legt nog uit dat Van Espen zijn benoeming tot onderzoeksrechter dankt aan de steun van Paul Vanden Boeynants en Philippe Deleuze.

België is een klein land. Als je de broers en zussen van meters en peters gaat meetellen, is misschien iedereen wel familie van iedereen.*21 In het geval van Van Espen is er echter nog meer. Op 27 december 1997 publiceert het weekblad *Télé moustique* een kopie van een gerechtelijk stuk over de verschijning van Annie Bouty voor de Brusselse raadkamer. Dit naar aanleiding van enkele klachten die zij tegen Nihoul heeft ingediend. Het document dateert van 20 juni 1984, vier maanden na de moord in de champignonkwekerij. Op het document prijkt de naam van Bouty's advocaat: Jean-Claude Van Espen.

Op 5 maart 1997 worden in de Q8-garage van de familie Derochette de stoffelijke resten ontdekt van Loubna Benaïssa. Nadat de familie Benaïssa zich in september '96 al burgerlijke partij heeft gesteld in Neufchâteau, wordt een ploeg jonge Brusselse rijkswachters onder leiding van adjudant Legendre belast met een analyse van het dossier van het op 5 augustus 1992 in Elsene verdwenen meisje van negen. Reeds een half jaar voor de huiszoeking in de garagekelder, staat Patrick Derochette bovenaan het lijstje van verdachten. Dat komt niet alleen door zijn gerechtelijk verleden, maar vooral ook door Aziza E.M., een klavriendinnetje van de kleine Loubna. Dertien dagen na de verdwijning heeft zij in Elsene een zwarte VW Golf zien voorbijrijden waarin ze haar vriendin op de achterbank meende te herkennen. Het meisje was zo zeker van haar stuk dat ze de nummerplaat op haar arm noteerde: FKE080. De Brusselse GP trok reeds in 1992 de nummerplaat na, maar kwam uit op wagens die alles waren behalve een Golf en eigenaars die alles waren behalve kinderontvoerders. Wanneer de rijkswacht in maart 1997 kan pronken met de vangst van Derochette, aarzelt een

woordvoerster niet om melding te maken van de geniale ingeving die Legendre tot bij Derochette had gebracht. Hij ging ervan uit dat Aziza misschien wel een H voor een K had aanzien. Wat bleek? De combinatie FHE080 stond destijds op naam van een zekere C., die tussen 1987 en 1996 twee identieke VW Golfes bezat, een witte en een lichtgroene. C. was een aangetrouwd familielid van de Derochettes. De broer van Patrick Derochette reed in die tijd dan weer met een zwarte VW Golf.*22 In de ogen van Legendre was het perfect mogelijk dat de nummerplaten werden gewisseld binnen de familie. Of het ook zo is gegaan, is nooit bewezen. Volgens Derochette zelf was Loubna op 18 augustus 1992 trouwens al overleden en kan Aziza haar dus niet meer gezien hebben. De rijkswacht heeft nooit ruchtbaarheid geven aan de identiteit van de mysterieuze mijnheer C. De situatie is ook [gênant. C. is](#) niemand minder dan de griffier van onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen.*23

Dit is de objectief waarneembare situatie op 27 januari 1997, de dag waarop Van Espen opnieuw wordt 'gevat' als leider van het onderzoek naar de moord op Christine Van Hees, het dossier dat in die dagen wordt omschreven als de pro

loog naar de grote doorbraak in de zaak-Dutroux. De onderzoeksrechter heeft zich in de maanden daarvoor al bij herhaling beklagd over het te hoge aantal speurders dat de zaak-Dutroux opeist. Hij heeft familiale banden met twee verdachten in het moorddossier dat hij geacht wordt te onderzoeken. Hij trad in een vorig leven op als advocaat voor een van die verdachten. Hij dankt zijn benoeming aan het politieke milieu dat in dit onderzoek gevisieerd wordt. In de vorige fase van het door hem geleide onderzoek zijn alle sporen in de richting van Nihoul of het milieu daarrond stomweg genegeerd.

De aanstelling van Van Espen als onderzoeksrechter in het dossier-Van Hees geschiedt drie maanden nadat de hele natie in opstand is gekomen omdat het Hof van Cassatie Jean-Marc Connerotte van de zaak-Dutroux heeft verwijderd vanwege een bord spaghetti. Van Espen moet altijd geweten hebben dat het dossier-Van Hees hem vroeg of laat in een zelfde situatie zou brengen en dat de gronden voor een gewettigde verdenking van partijdigheid bovendien honderd keer solider zouden zijn. Net voor de pers eind 1997 het bewijs levert van zijn banden met Bouty, ontkent Van Espen nog formeel dat hij ooit haar advocaat is geweest: 'Dat is pertinent onwaar, ik heb nooit, jamais, Annie Bouty verdedigd.' Geconfronteerd met de precieze referenties van het document, zegt Van Espen: 'Misschien heb ik haar één keer verdedigd, om een andere advocaat te vervangen. Dat zou wel kunnen, ja.*24 Tien dagen later trekt hij zich uit het onderzoek terug en wordt hij in het dossier-Van Hees opgevolgd door zijn collega Damien Vandermeersch.*25

Wie de bezigheden van Van Espen tussen mei en juli 1997 overloopt, zal lang en vruchteloos zoeken naar iets als een initiatief of een poging om ook maar een stap vooruit te geraken in het vinden van de moordenaars van Christine Van Hees. Wat doet hij dan wel? Brieven schrijven. En Marc Verwilghen op het matje roepen, wanneer blijkt dat diens commissie interesse heeft voor het dossier-Van

Hees. 'Het was alsof er een bom ontplofte', beschrijft Verwilghen in zijn memoires hoe hij halfweg 1997 wordt ontboden bij de onderzoeksrechter, bijgestaan door procureur Dejemeppe en substituut Somers. 'Ze deelden mij in niet mis te verstande bewoordingen mee dat ze niet gediend waren van enige inmenging van de commissie in die zaak.'²⁶

Op 26 mei 1997 richt Van Espen een lang en breedvoerig schrijven aan Dejemeppe. Hij beklagt zich - nogmaals - over het gebrek aan speurders voor financiële dossiers en heeft het over een 'alarmerende situatie'. In deze brief uit Van Espen zijn verwondering over het feit dat er nu plots een 'herlezing' van de verklaringen van X1 aan de gang is en dat daarvoor alweer extra speurders zijn gemobiliseerd. 'Persoonlijk heb ik geen enkele vraag geformuleerd betreffende deze versterkingen', aldus Van Espen.²⁷ Rijkswachtkolonel Guido Torrez, die een kopie van de brief aan Dejemeppe op zijn bureau krijgt, laat verstaan dat het in feite - inderdaad - toch niet Van Espen was die de herlezing bestelde, maar hij moet ook niet doen alsof hij van niks op de hoogte is, zo valt op te maken uit zijn antwoord: 'De nood aan objectivering (van de verklaringen van X1) is aangekondigd en gemotiveerd tijdens de coördinatievergadering van 25 april, waarvan u zelf deelnam.'²⁸

Begin juni gooit Van Espen het over een andere boeg. Eerste wachtmeester Bille krijgt van hem de formele opdracht een knipselmap samen te stellen over wat er in de pers verschenen is naar aanleiding van een bijeenkomst van de commissie-Verwilghen.²⁹ Bij de aanvang van haar tweede ronde heeft de commissie onder meer Bourlet en de nationale magistraten Duinslaeger en Vandoren achter gesloten deuren gehoord. Wat Van Espen via de persknipsels hoopt te vernemen, is of er gesproken is over de X-dossiers en in hoeverre dit is doorgesijpeld naar de pers. Als dat zo is, redeneert hij, zit hij met een lek, en dat is ontoelaatbaar. Nu valt het met dat lekken best mee. Het enige wat erop zou kunnen wijzen dat binnen de commissie over de X-dossiers gepraat is, berust in een artikel in de krant *La Lanterne*. Daarin wordt beschreven hoe Bourlet reageert wanneer Philippe Castel van RTL-TV hem een microfoon onder de neus duwt en bijna smeekt of hij dan geen kleine, korte verklaring zou kunnen afleggen. Waarop Bourlet: '*Mais oui. Bonjour.*' In het artikel staat echter nog iets anders, dat Van Espen veel meer interesseert: een citaat van PS-commissielid Eerdeken. Die heeft het over 'extrem belangrijke getuigenissen', waarover de magistraten zouden hebben gesproken.³⁰ Een lek. Dus toch. En weer Claude Eerdeken.

Op 10 juni 1997 zet Van Espen zich opnieuw aan het schrijven. Deze keer is nationaal magistrat Patrick Duinslaeger de geadresseerde. Van Espen beklagt zich nu over het boek *Les Cahiers dun Commissaire* van de uit de commissie-Verwilghen opgestapte Patrick Moriau (PS). Het feit dat die onverbloemd citeert uit getuigenissen die achter gesloten deuren zijn afgelegd, zijn voor hem een teken dat het nooit wat zal kunnen worden met zijn onderzoek. Als hij al ooit mensen zou moeten laten arresteren of beschuldigen, zullen zij opwerpen dat hun rechten geschonden zijn. In een moeite door ook verwijzend naar het citaat van Eerdeken, stelt Van Espen nu: 'Ik moet vaststellen dat er wel degelijk interfe-

rentie lijkt te zijn geweest, in zoverre dat ik mij verplicht zie verschillende onderzoeksopdrachten te schorsen, in afwachting van verduidelijkingen.'³¹

Moriau is in zijn boek netjes rond de X-getuigen heen gefietst. De uitspraak van Eerdeken is ook niet bepaald van de meest onthullende aard. Het lijkt wel alsof Van Espen niets liever had gewild dan een stevig lek om zo het onderzoek te kunnen stopzetten. Dat doel wordt uiteindelijk bereikt via een volumineuze correspondentie met commandant Duterme over het al eerder beschreven contact tussen adjudant De Baets en raadsheer Marique. Tussendoor stuurt Duterme de ene nota na de andere de wereld om vraagtekens te plaatsen bij de onderzoeksmethoden van De Baets.

Bij het reconstrueren van dit spelletje juridische Stratego valt nog iets op. In de cruciale maand juni 1997 is het sérieux van de X1-dossiers geen punt. De geloofwaardigheid van X1 komt in de brieven van en naar Van Espen niet of nauwelijks ter sprake en de onthutsende bevindingen in het dossier-Van Hees al helemaal niet. Het gaat hier louter om procedures. Het feit dat er een parlementair onderzoek loopt, is voor Jean-Claude Van Espen een aanleiding om het gerechtelijk onderzoek 'tijdelijk' stil te leggen. In omgekeerde richting is het bestaan van een gerechtelijk onderzoek voor de commissie-Verwilghen een beletsel om zich erin te verdiepen. Het resultaat is dat er helemaal geen onderzoek meer is. Alleen nog herlezingen.

NOTEN

- 1 Hij is op 31 december 1996 veroordeeld tot 3 jaar cel wegens de fraude met de vzw SOS Sahel. Nihoul ging daar aan de haal met minstens 5 miljoen frank die bestemd was voor hulp aan Derde Wereldlanden.
- 2 Raf Sauviller en Danny Ilegems in Humo, 30 september 1997.
- 3 Niet-uitvoering huiszoekingsmandaat, nationale brigade GP, 3 maart 1997, pv 10.149.
- 4 Dit gebeurt op vraag van Marc Verwilghen.
- 5 Tweede rapport commissie-Verwilghen, afdeling 4: het relatienetwerk rond Nihoul, deel 5.1.4.
- 6 Dat justitie meer ijver aan de dag legt voor het schilderij dan voor de moord, komt mogelijk doordat de eigenares een premie van 2 miljoen frank had uitgelopen. Die premie wordt opgestreken door een 'tipgever' van de Brusselse GP
- 7 Verhoor B.J., politie Brussel, 28 november 1996, pv 50.843.
- 8 Verhoor Roland Corvillain, BOB Brussel, 7 september 1996, pv 114.148.
- 9 Verhoor Brigitte Jenart, nationale brigade GP, 27 januari 1997, pv 10.050.
- 10 Rechter Michel Degrève bestraft Nihoul bewust mild 'omdat deze volgens de letter van de wet al vrij had moeten zijn'. Enkel onder druk van de publieke opinie zou hij nog in de cel zitten, zegt de rechter. Nihoul kondigt na zijn veroordeling overigens aan beroep te zullen aantekenen.
- 11 Klacht van Baudouin Dernicourt tegen onbekenden wegens laster en eeroof, 24 november 1997, notitienummer [BR.52.66.112787/97](#).
- 12 Verhoor Gérard Vannesse, nationale brigade GP, 30 september 1996, pv 10.514.

- 13 Dit komt het parket van Neufchâteau ter ore via een dame die, vrij geschokt door wat ze van Verswyver hoorde, contact opneemt. BOB Brussel, 11 februari 1997, pv 150.384.
- 14 Op 15 januari 1998 schrijft het weekblad *Le Soir Illustré*. 'Welke rol doet men de anonieme pseudo-getuige XI spelen, vermits men haar zeer onlangs heeft doen verklaren dat onderzoeksrechter Van Espen aanwezig was bij de moord op Christine Van Hees in de champignonkwekerij?'
- 15 Nadat Regina Louf tijdens een gesprek melding maakt van het feit dat ze Van Espen vroeger nog heeft gezien, belt haar therapeute in november 1997 belt de inmiddels naar de financiële sectie overgehevelde De Baets. Die stelt een proces-verbaal op van het gesprek. Daarin wordt, op gezag van de therapeute, effectief melding wordt gemaakt van Van Espens aanwezigheid bij de moord. Regina Louf wijt dit later aan een misverstand.
- 16 *Geruchten en feiten*, Michel Nihoul, Dark & Light Publication, 1998.
- 17 Een van de speurders is Eddy Verhaegen, de man die adjudant De Baets is opgevolgd als ondervrager van XI en die ook betrokken is bij de herlezingen.
- 18 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 18 oktober 1996, pv 10.554.
- 19 Philippe Deleuze wordt op 27 juni 1996 door de Brusselse correctionele rechtbank veroordeeld tot 30 maanden voorwaardelijke celstraf.
- 20 Verhoor Michel Nihoul, nationale brigade GP, 8 oktober 1996, pv 10.543.
- 21 De zus van Van Espen, langs wie de familiale band richting Deleuze loopt, is inmiddels gescheiden.
- 22 Vaststellingen rijkswacht Brussel, 26 november 1996, pv 115.123.
- 23 Syntheseverslag 'Patrick Derochette', rijkswacht Brussel, 6 januari 1997, pv 100.281. 24 *De Morgen*, 26 december 1997.
- 25 Het document waarmee *Télé Moustique* aantoonde dat van Espen destijds de advocaat was Annie Bouty, dateerde van 20 juni 1984. Wanneer de Brusselse parketwoordvoerder op 8 januari 1998 toelichting geeft bij het opstappen van Van Espen en op vergoelijkende toon verklaart dat dit slechts eenmalig gebeurde, noemt hij een andere datum: 13 december 1983. Hieruit valt op te maken dat Van Espen meer dan eens optrad als raadsman van Bouty.
- 26 *Achter de schermen van de commissie-Dutroux. Memoires van Marc Verwilghen*, Danny Ilegems en Raf Sauviller, Atlas, 1999.
- 27 Brief van Van Espen aan Dejemeppe, 26 mei 1997.
- 28 Brief van rijkswachtkolonel Torrez aan Van Espen, 1 juli 1997, Nr Jud/70379001/M. 29 Kantschrift Jean-Claude Van Espen, 4 juni 1997.
- 30 *La Lanterne*, 4 juni 1997. In zijn pv vestigt Bille in het bijzonder de aandacht op dit knipsel. BOB Brussel, 5 juni 1997, pv 151.867.
- 31 Brief van Van Espen aan Duinslaeger, 10 juni 1997.

4 *Ik denk niet dat wij daar ooit de kans toe gehad hebben, over die dingen te praten.'*

Antwoord Regina Louf, op de vraag van moeder Van Hees of Christine ooit sprak over een reis naar Canada, 3 maart 1998

Een hond heeft vier poten. Een tafel ook. *Dus is* een hond een tafel. Aan de hand van dit soort redeneringen wordt aangeleerd wat sofisme is. Het *is* de kunst van de scherpzinnige drogreden, zoals die in de vijfde eeuw voor Christus door Griekse wijsgeren werd ontwikkeld. Je kan eindeloos varianten bedenken. Een man wil van punt A naar punt B sporen, maar mist de trein. Nooit in zijn leven zal hij nog punt B kunnen bereiken. Sofisten houden geen rekening met treinen die later nog komen. Het sofisme heeft ook vandaag nog zijn adepten, zoals blijkt uit het vierde rapport van herlezing.

Brussel, 05.02.98.

Synthese en opmerkingen na herlezing van de procedure en revisie van *de gefilmde* verhoren, van 14 tot en met 17.

Deze synthese bevestigt *de* vaststellingen van de drie vorige syntheses voor wat de door XI tijdens haar verhoren naar voor gebrachte feiten en elementen betreft.

1. Opmerkingen

Het verhoor 14 van 01.02.1997 houdt verband met de champignonnière. De verhoren 15 tot 17 betreffen andere feiten. De verhoren gaan over criminele feiten die zich zouden hebben afgespeeld in een kasteel in de streek van Antwerpen waar, onder anderen, Katrien De Cuyper zou zijn vermoord.

Sinds de vorige synthese zijn ten gevolge van de gedane suggesties vele verificaties verricht.

- Opzoeken met het oog op de identificatie van door XI geciteerde slachtoffers, naar Belinda en Mieke (Marie-Thérèse), leidden ons naar de onmiddellijke omgeving van X1, naar twee personen die dezelfde manege frequenteerden als zij. De beschrijving die X1 geeft, zou kunnen overeenstemmen met Mieke Van De Walle of met haar zus Chris Van De Walle. Wat Belinda betreft, zou het kunnen gaan om de

genaamde Van Achte Belinda.

Nieuwe, geplande verhoren zouden deze hypothese moeten bevestigen of ontzenuwen. - X1 herkende formeel de manege Paddock, gelegen in de Strooistraat 14 te Meise. Daar zou op 13 februari 1984 de moord op haar zoon Tiu gepleegd zijn. Meerdere door X1 vermelde details, in haar verklaringen voor de herkenning ter plaatse, doen ons echter denken aan de manege Ponderosa. X1 frequenteerde deze manege tussen juni 1983 en november 1984 (cfr. pv 152.769 op datum van 30.12.1997 en 150.130 op datum van 21.01.1998).

- Wat de feiten betreft die zich zouden hebben afgespeeld in een villa waar ze een groot aantal maquettes van schepen opmerkte, herkende X1 na voorlegging van een foto formeel de villa van de genaamde ES. tijdens haar verhoor van 08.02.1997 (cfr. pv 150.322/97 van 27.02.1997).

X1 noemt ES. als dader van misbruik en gaf van hem, voor de herkenning op foto, een precieze beschrijving. Wij stellen vast dat de door X1 tijdens haar verhoor gegeven beschrijving niet overeenstemt met deze persoon, noch met zijn echtgenote, die zij vervolgens herkende na de voorlegging van foto's (cfr. pv 150.188/98 op datum van 28.01.1998.)

- Ten gevolge van de verklaringen van X1 over haar diverse niet aangegeven zwangerschappen, werd een onderzoek verricht bij een gynaecoloog uit die periode. De resultaten van dit onderzoek zijn overgemaakt aan de heer onderzoeksrechter Vandermeersch, binnen het kader van zijn dossier 6/98.

- Ten gevolge van de verklaringen van X1 werd de familiearts, S., geïdentificeerd (cfr. pv 150.741 op datum van 18.03.1997).

- Ten gevolge van de herkenningen op foto van C. en K., stellen wij vast dat deze twee individuen geboren zijn in 1976. Zij waren dus 6-7 jaar op het ogenblik van de feiten (cfr. pv 150.164/98) wat hun aanwezigheid als coauteurs onmogelijk maakt. Ten gevolge van de concrete details die X1 vermelde betreffende Christine (T-shirt, teddybeer, fiets, etc.) werd een groot aantal personen verhoord (zie pv 152.710/97 op datum van 22.12.1997)

Inhoud van de verhoren 14 tot 17

a. Verhoor 14 op datum van 01.02.1997

Dit verhoor is geaxeerd op de details betreffende de moord op Van Hees Christine. X1 geeft ons details over Mieke, die zou hebben deelgenomen aan seksfeesten. X1 legt ook uit welke de banden waren tussen Mieke en Christine.

Opmerkingen:

- Toen ze sprak over het personage Mieke, had X1 het over een Brusselse onderwijsinstelling waar zij naartoe ging en waar het uniform verplicht was. Op basis van de beschrijving van dit uniform, vinden wij een gelijkaardig wapenschildje terug op een ruitersvest dat gedragen werd door X1 (cfr. pv 152.711/97 op datum van 29.12.1997).

- Ten gevolge van de verklaringen van X1 werden de ouders van An geïdentificeerd als zijnde de genaamden D.E. en S.E. (cfr. pv 100.452/97 op datum van 16.01.1997).

Wij vestigen de aandacht op het feit dat X1 veel twijfelt en het moeilijk heeft om precieze details te geven over de feiten die zich afspeelden in de champignonkwekerij. Meestal tracht zij inlichtingen te bekomen teneinde meer details te kunnen geven. Bijvoorbeeld, wanneer de speurders aan X1 ter kennis brengen dat zij in het bezit zijn van een plattegrond van de champignonkwekerij, vraagt zij hen om die te mogen zien, teneinde meer details te kunnen geven. Wanneer de speurders dat weigeren, ontwijkt ze zoveel als mogelijk een plaatsbeschrijving te geven. De speurders lopen er niet in en signaleren haar dat ze haar deze elementen niet mogen geven omdat ze dan suggestief zouden worden. In dit laatste verhoor, met betrekking tot de feiten in de champignonkwekerij, constateren wij de aanwezigheid van vele contradicties met haar vorige verhoren waarin het zelfde onderwerp werd behandeld. In bijlage voegen wij een vergelijkende tabel toe van de verschillende verhoren met betrekking tot de feiten in de champignonkwekerij. Deze tabel laat duidelijk de vastgestelde contradicties zien.

b. Verhoor 15 op datum van 08.02.1997

- Dit verhoor is geaxeerd op een nieuw feit, ten gevolge van de herkenning op foto van De Cuyper Katrien door X1. De Cuyper Katrien wordt herkend tussen lot foto's van verdwenen kinderen die getoond wordt aan X1. De identificatie van De Cuyper Katrien gebeurde buiten het verhoor en maakt het voorwerp uit van het proces-verbaal 150.067/97 op datum van 02.02.1997. In dit lot van foto's wees X1 nog andere kinderen aan die slachtoffer werden van het netwerk.

- X1 beschrijft de omstandigheden waarin ze De Cuyper Katrien heeft gekend.

- X1 legt ons uit dat ze in feite onder druk werd gezet door het feit dat haar kinderen gegijzeld werden door een derde persoon (een 'waakhond', om de uitdrukking van X1 te gebruiken) tijdens de uitvoering van de feiten.

- X1 heeft het moeilijk om de feiten in de tijd te situeren. Ze vermeldt een traject om naar de plaats te gaan waar ze zich afspeelden. Ze geeft een bondige beschrijving van de plaats, van de manier waarop het misdrijf gebeurde, alsook van het slachtoffer. Opmerkingen:

- X1 beschrijft De Cuyper Katrien als een jong meisje van 12 jaar, terwijl ze op het ogenblik van de feiten 15 was.

- X1 preciseert dat Tony haar op de dag van de moord kwam ophalen in haar woning, Nekkervijverstraat te Sint-Amandsberg, in een grijze Citroën. Wij moeten vaststellen dat tussen het moment waarop De Cuyper Katrien verdwijnt en het moment waarop zij dood werd teruggevonden, X1 niet meer gedomicilieerd was op dit adres (cfr. pv 150.184/98 op datum van 02.02.1998).

Naatje van Zwaren de Zwarenstein (cfr. pv 150.069/97, 02.02.1997)

Wij vestigen er nog de aandacht op dat er interessante uitspraken zijn gedaan tijdens de gefilmde pauzes van de verhoren. Het vertrouwelijke gesprek tussen X1 en haar therapeute zouden hun belang kunnen hebben voor dit dossier. X1 vraagt de speurders regelmatig of haar verhoor goed verloopt, of ze haar spraakzaam genoeg vinden. Ze vertrouwt haar therapeute toe dat ze in feite niet op de vragen wil antwoorden omdat ze denkt dat er achter elke vraag een afgelijnd doel zit. Zolang ze dit doel niet

kent, vermijdt ze om te antwoorden. X1 preciseert dat deze manier van denken haar destijds is opgelegd door Tony. X1 verklaart dat ze een verschrikkelijk geweld in zich draagt, in die mate dat ze verplicht is zichzelf te pijnigen en zo dit geweld te beheersen. Ze voegt er nog aan toe dat het soms nodig is dat iemand haar beheerst, omdat ze zo ver zou kunnen gaan om de hoofden van haar kinderen tegen de muur te slaan. Ze haast zich om te verduidelijken dat ze haar kinderen nooit geslagen heeft.

c. Verhoor 16 op datum van 15.02.1997

- Dit verhoor is geaxeerd op de feiten betreffende De Cuyper Katrien. X1 geeft hierin elementen die zouden moeten toelaten de plaats terug te vinden waar de feiten zich hebben afgespeeld.

- X1 preciseert dat ze in bedwang werd gehouden door Tony en dat ze geen keuze had.

Opmerkingen:

- Wij vestigen de aandacht op bepaalde contradicties in dit verhoor. Op het ogenblik waarop de speurders haar vragen de namen van de personen te herhalen die aanwezig waren in het kasteel, vergeet X1 er twee. De speurder herinnert haar er vervolgens aan dat ze heeft gesproken over De Wolf. Wij doen opmerken dat de speurder zich heeft vergist, want X1 heeft in het vorige verhoor in feite nooit De Wolf geciteerd, maar wel een Van Mol. Wij doen eveneens opmerken dat X1 de speurders niet tegenspreekt en haar vergissing niet corrigeert. X1 verontschuldigt zich en schakelt onmiddellijk over op het toevoegen van details, zoals het feit dat het De Wolf is die haar terugbracht met zijn Jeep. Zonder dan nog Y mee te tellen, die ze tijdens dit verhoor compleet is vergeten.*1

- Wij stellen in ditzelfde verhoor contradicties vast. Zoals X1, die ons zegt dat Katrien Tony moest kennen aangezien ze wist, zonder dat het haar werd gezegd, waar, Tony van hield tijdens het pijpen (...). In ditzelfde verhoor preciseert X1 dat het de eerste keer is dat ze Katrien zag en dat Katrien iedereen pijnigde, behalve Tony.

- Het kasteel is geïdentificeerd. Het gaat om het Kattenhof te 's Gravenwezel (cfr. pv 150.673/97 op datum van 08.03.1997, 150.801/97 van 13.03.1997, 150.359/97 op datum van 01.03.1997). Het is eigendom van de familie X. Tijdens de pauzes van dit verhoor stellen wij ook vast dat interessante elementen van dit dossier door X1 worden medegedeeld aan haar therapeute.

d. Verhoor 17 op datum van 01.03.1997

- X1 preciseert voor ons de feiten betreffende De Cuyper Katrien. X1 bevestigt in dit verhoor de herkenning van het kasteel Kattenhof, als zijnde de plaats waar De Cuyper Katrien werd vermoord.

- X1 vermeldt andere feiten die zich in het kasteel zouden hebben afgespeeld: 1) De feiten met Katrien.

2) Eind 1993 feiten: met een Turks of Marokkaans meisje waarover men spreekt in de pers. De speurders schuiven de naam van Loubna Benaïssa naar voor. X1 bevestigt. 3) Na 1993, feiten op een jongen van 7 jaar en een meisje van 11 jaar, die X1 herkent als zijnde Kim en Ken.

4) Eind augustus 1994, feiten op drie kinderen, onder wie een kleine jongen van 3 of 4 jaar en twee meisjes van wie er een Véronique heet.

5) Feiten op een meisje van 15 à 16 jaar op 05.06.1995.

- Aan het einde van het verhoor, wanneer de speurders veronderstellen dat het allochtone meisje Loubna Benaïssa moet zijn, bevestigt X1 dat. De speurders voegen eraan toe X1 een ander kind van vreemde origine heeft herkend in het lot van foto's waartussen zich De Cuyper bevond. X1 preciseert dat dit kind vermoord is op een domein.

Opmerkingen:

- Wij stellen meerdere contradicties vast met haar vorige verhoren over dezelfde feiten, met name aangaande het feit dat ze 3 of 4 keer naar het kasteel is gegaan. X1 spreekt vervolgens van 15 tot 20 keer.

- Met betrekking tot de nieuwe feiten, aangebracht tijdens dit verhoor, is X1 nooit meer opnieuw verhoord om meer preciseringen te bekomen. Wij stellen eveneens vast dat geen enkele van de nieuwe slachtoffers die tijdens dit verhoor door X1 zijn geciteerd, in dit dossier geïdentificeerd werden.

- Wat het andere door X1 aangewezen vreemde meisje betreft, werd zij geïdentificeerd als Mazibas.

- Wij stellen eveneens vast dat X1 zich beperkte tot het citeren van namen, maar nooit de minste precisering heeft gegeven over het verloop van de gebeurtenissen. Bijgevoegd: een vergelijkende tabel van de verschillende verhoren over de feiten, gepleegd te Antwerpen op De Cuyper Katrien. De contradicties worden hierin geopenbaard.

Conclusies

Behalve het feit dat X1 ons zeer weinig concrete details geeft die geïdentificeerd kunnen worden, zijn wij geconfronteerd met een relaas met een onophoudelijke evolutie en in tegenspraak met de vorige verklaringen over dezelfde feiten.

Het resultaat van de enkele mogelijke verificaties, uitgevoerd op basis van de uitspraken van X1, plaatsen ons voor een kluwen van ongerijmdheden met de feiten die zich hebben afgespeeld. Wij hernemen hieronder enkel niet-exhaustieve voorbeelden: 1) In het pv 150.182/98 op datum van 29.01.1998, tonen wij een chronologie van de bevallingen van X1.

2) In het pv 150.181/98 op datum van 28.01.1998 hernemen wij een flagrante contradictie: tijdens haar verhoren verklaart X1 dat ze Tony voor het laatst zag op 05.06.1995. In haar dagboek vinden wij een geschrift op datum van 09.08.1994 waaruit duidelijk blijkt dat ze Tony al een hele tijd niet meer gezien heeft.

3) Wij stellen vast dat X1 elementen gebruikt uit haar leven, haar familiale omgeving en haar lectuur om het verhaal dat ze ons doet over haar verleden weer te geven. In het pv 150.133/98 op datum van 26.01.1998 vestigen wij de aandacht op het feit dat X1 in een fax op datum van 16.03.1997 melding maakt van het bestaan van een kleine Vietnamese jongen van 11 jaar, die zij ons voorstelt als een slachtoffer van seksueel misbruik. Wij maken een parallel met een krantenartikel op datum van 14.03.1997, aangetroffen tijdens een huiszoeking in haar woning. Daarin is sprake

van een kleine Vietnamese jongen van 11 jaar die ontvoerd en misbruikt werd door Derochette Patrick.

In het pv 103.011/97 op datum van 01.09.1997, uitgaande van de BOB van Gent, blijkt dat de meerderheid van de voornamen van de slachtoffers van misbruik die werden geciteerd door X1 terug te vinden zijn in haar scolaire omgeving. De door X1 als slachtoffers aangewezen personen die werden verhoord door de diensten van de BOB te Gent en te Brussel bevestigden de uitspraken van X1 over hun betrokkenheid bij een pedofiliëtnetwerk niet.

4. Uit te voeren
taken Verhoren 15
en 16

In functie van de beslissing van de onderzoeksmagistraat, zal worden overgegaan tot een eventuele retranscriptie van de gefilmde onderbrekingen van de verhoren. Vandepuut W, Verhaegen E., Ooms B., Alvarez C., Voor akkoord, Dernicourt B. 1MDC.

Beginnen we met deze prachtige illustratie van hedendaags sofisme. X1 schrijft in augustus 1994 in haar dagboek dat ze Tony al een hele poos niet meer gezien heeft. 'Flagrante contradictie', zeggen de herlezers. Want eind 1996 heeft X1 verklaard dat ze Tony voor het laatst zag op 5 juni 1995. Sofisten houden geen rekening met mogelijke ontmoetingen tussen augustus '94 en juni '95.

Over het vierde rapport kan je niet zonder meer stellen dat het hoofdzakelijk valse gegevens bevat. Het dateert van na de eerste publicaties over X1 in de pers en de indruk rijst dat die de auteurs tot wat meer vlijt hebben aangezet. Hun werk is er tezelfdertijd op vergemakkelijkt. In deze fase van herlezing zijn de verhoren uit de periode februari-maart 1997 aan de beurt, de laatste vier van De Baets. Hij kwam in die tijd onder druk te staan om zo stilaan eens met 'resultaten' voor de dag te komen. Zoals we al merkten, had dat z'n invloed op het verloop van de verhoren. Hij was steeds minder flik geworden, en steeds meer de toeverlaat van Regina Louf. Die evolutie is ergens misschien wel begrijpelijk, maar kan in een gerechtelijk onderzoek bezwaarlijk gelden als vergoelijking voor het voor de vuist weg vertellen dat je getuige was van de moorden op Loubna Benaïssa en Kim en Ken Heyrman - alleen maar om de ondervrager een plezier te doen.

'Hola, dat heb ik nooit verklaard', reageert Regina Louf. 'Ik herinner mij dat verhoor nog goed. Ik sprak over een Turks meisje met een brillette. De Baets drong aan. Was het misschien geen Marokkaans meisje? Was ik wel zeker van dat brillette? Zou het niet Loubna kunnen geweest zijn? Zou kunnen, heb ik geantwoord. De manier waarop ze mij verhoorden, deed mij denken dat zij méér wisten, dat ze iets verwachtten. Het is in die context dat ik mij iets liet ontvallen in de trant van: het is mogelijk.*2

Als dat klopt, zijn de herlezers opnieuw vertrokken voor een rondje jokken. Dit is iets totaal anders dan 'X1 bevestigt'. Wat leert een blik in de gerechtelijke

stukken? 'Een van de meisjes zou Loubna kunnen geweest zijn', lezen we in het eerste proces-verbaal dat over het verhoor van 1 maart 1997 is opgesteld.*3 Zou kunnen. Er staat niet dat X1 iets bevestigt. Nog merkwaardiger wordt het bij de vermelding van Kim en Ken. Volgens de herlezers heeft X1 op 1 maart onomwonden verklaard dat ze getuige was van de moord op de twee kinderen. 'Maar néé, helemaal niet', zegt Regina Louf. 'Ik heb gesproken over een broertje en een zusje. Buiten een verhoor om heeft De Baets mij toen eens gevraagd of dat misschien Kim en Ken konden geweest zijn. Ik heb hem gezegd: dat zou kunnen, ik weet het niet.'

Terug naar de dossiers. Voor zover we konden nagaan, komen de namen van Kim en Ken niet eens voor in de tekst van dit verhoor. Ze worden wel - net als die van Loubna trouwens - vermeld in twee nota's die De Baets in die periode opstelt om zich te verweren tegen de groeiende scepsis van commandant Duterme - met name ten tijde van de discussies over het gebruik van de goniometer.*4 De herlezers hebben absoluut een punt wanneer ze doen opmerken dat er in die periode kennelijk met namen is gegoocheld dat het niet mooi meer was. Factueel hebben ze het fout.

Op het eind van het rapport stoten we op een argument dat wél serieuze vraagtekens doet rijzen. Tijdens de huiszoeking bij X1, op 20 maart 1997, vinden de speurders een exemplaar van *Het Laatste Nieuws* van zes dagen eerder.*5 De krant wijdt twee volle pagina's aan enkele onopgeloste moorden die mogelijk in verband kunnen worden gebracht met de kort daarvoor aangehouden Patrick Derochette. De krant vermeldt onder meer de zaak-Van Hees. Het is niet abnormaal dat Regina Louf deze krant bewaart. Haar oog moet dan ook gevallen zijn op deze passage: 'Negen dagen later ontvoerde Derochette een Vietnamees knaapje van elf. In de kelder van de garage, op de hoek van de Kroonlaan en de Wérystraat, onderging het jongetje foltering (onder meer met draden, staven en vuur) die veel gelijkenis vertonen met wat Christine Van Hees werd aangedaan.*6

Op 16 maart, twee dagen nadat dit verscheen, stuurt X1 een fax naar De Baets waarin ze het heeft over de gebeurtenissen in 'de fabriek'. In haar relaas duikt een Vietnamees jongetje op dat 'Ko' heette en uit een opvanghuis kwam. In tegenstelling tot wat de herlezers ponereren, spreekt X1 niet over een jongetje van elf, maar van tien jaar. Het doet weinig terzake. Het lijkt evident dat ze inspiratie geput heeft uit de krant, al kan ze zelf natuurlijk volhouden dat dit bericht bij haar herinneringen opriep aan een ander slachtoffer.

Maar dan hebben we het qua eerlijke bewijsvoering alweer gehad. Dat C. en K. in 1976 geboren zijn, is al meer dan een jaar geweten. Dat er iets niet klopt in de door X1 opgegeven data over haar bevallingen stond al in het vorige rapport. Dat niemand uit de omgeving van Christine Van Hees zich iets kan herinneren over een teddybeer van het type Heart to Heart, is ook oude koek - al leert een nadere analyse van de vierentwintig verhoren daarover dat er dan tóch iemand uit de omgeving van Christine Van Hees is opgedoken die meent te

weten dat zij zo'n teddybeer had.*7 En dat wordt door de herlezers uiteraard niet gemeld.

In het rapport wordt ook doodleuk gesteld dat geen van de door X1 aangewezen medeslachtoffers de uitlatingen van X1 kon bevestigen. Dat is dus zonder Conny De Windt, Myriam Verstraeten, Nora De Boodt gerekend en zonder een aantal andere bevoorrechte getuigen die aan het woord komen in het Gentse dossier. Als je op woorden speelt, kan je volhouden dat Natania D.B. en Sami A. niets hebben bevestigd. De realiteit is dat ze helemaal niets hebben gezegd.

Een van de sterker klinkende bevindingen houdt dan weer verband met de woonplaats van Regina Louf ten tijde van de moord op Katrien De Cuyper. Tijdens haar verhoren zegt ze dat Tony V haar kwam ophalen in haar woonst in de Nekkervijverstraat, waarvan nu blijkt dat ze daar toen al niet meer woonde. Wat goed klinkt, is niet noodzakelijk pertinent. Regina Louf en Erwin Beeckman woonden tussen 1989 en 1997 op vijf verschillende adressen. Louf verklaarde bovendien dat ze meerdere keren naar het kasteel moest, waardoor data en locatie mogelijk toch zouden kunnen corresponderen.

Sommige dingen lijken impressionant, maar zijn dat helemaal niet. Het feit dat X1 tijdens het verhoor van 15 februari 1997 bij de opsomming van daders de tot dan toe nooit vermelde mijnheer De Wolf ingefluisterd krijgt - en meteen volmondig bevestigt dat die 'er ook bij was' - klopt van geen kanten. Het is voor elke aandachtige lezer perfect duidelijk dat het hier gaat om een man die ze op 8 februari met zijn voornaam heeft aangeduid. Valt er van de familienaam De Wolf inderdaad geen spoor terug te vinden in de transcriptie van het verhoor van 8 februari, dan duikt ze wel op in de notities die opperwachtmeester Danny De Pauw daarover opstelt.' Dat betekent doodeenvoudig dat X1 over deze man moet hebben gesproken toen de camera even niet draaide.

Dan: een contradictie. Een 'flagrante contradictie' zelfs, als je de herlezers mag geloven. Tijdens haar verhoor op 15 februari verklaart X1 dat 'Catherine' Tony gekend moet hebben. Want, zegt ze, het meisje wist hoe ze te werk moest gaan bij bepaalde seksuele handelingen, en waar hij van hield. Aan het eind van dit verhoor, zo merken de herlezers op, preciseert X1 dat 'Catherine' op een gegeven moment iedereen moest pijpen, behalve Tony. Aan wat kan X1 dan gemerkt hebben dat zij Tony kende? Mooie vondst. Alleen: uit geen enkel fragment van het verhoor kan worden opgemaakt dat 'Catherine' de man niet eerder op de dag oraal had moeten bevredigen. Hoe mooiste stukje herlezing schuilt in de passage over de manege Paddock in Meise. Volgens de herlezers beschrijft X1 niet die manege, maar de Ponderosa, waar ze als tiener zelf ging paardrijden in Destelbergen. Bij de lectuur van de beschrijvingen die X1 geeft over 'die manege aan de rand van Brussel' valt meteen op dat de hoofdmoot van haar situatieschets betrekking heeft op stallen, houten afsluitingen, aarden wegen, etc... Het is zeer de vraag hoeveel maneges ter wereld niet aan die beschrijving voldoen. In de categorie van maneges waar Michel

Nihoul een paard had staan, waar ook de privé-chauffeur van de door X1 genoemde toppoliticus regelmatig kwam, en waarover een gerechtelijke onderzoek liep na klachten over zedendelicten is er echter maar één: The Paddock in Meise.*9

Wat de herlezers eigenlijk willen insinueren is dit. Bij het parket in Neufchâteau weet men al vanaf eind augustus 1996 dat Nihoul ooit een paard had staan in de manege te Meise. De ondervragers, zo worden de magistraten geacht tussen de regels te lezen, zullen haar vast 'een beetje geholpen' hebben. Dat is een zinnige hypothese, maar ze wordt door geen enkel concreet feit gestaafd. Patriek De Baets is er niet bij wanneer speurders op 11 december 1996 met X1 gaan rondtoeren in de rand van Brussel en via haar aanwijzingen terechtkomen in The Paddock. Wél aanwezig is BOB'er Danny De Pauw die later het kamp van de herlezers kiest en elk vermoeden van beïnvloeding door De Baets zal signaleren aan zijn oversten. Op de zoektocht naar de manege heeft hij niets aan te merken. In feite is het heel eenvoudig. X1 beschuldigt Nihoul en zijn vrienden ervan dat ze haar hebben misbruikt in een manege en vindt de manege terug. Uit onderzoek blijkt dat Nihoul daar inderdaad een paard had staan.*10 Het enige wat de herlezers vervolgens aan te merken hebben is: de beschrijving van X1 'doet denken' aan de Ponderosa. Dat is wat ze schrijven: doet denken.

Foto's van X1 te paard, ontdekt tijdens de huiszoeking, gaven de herlezers nog meer van die inspiratie. Op 1 februari 1997 geeft zij een beschrijving van Mieke. Enig kind, gescheiden ouders, afkomstig uit het Brusselse, halfang blond haar, paardenstaart, een meter zeventig groot. Ze hield van jazz, rolschaatsen en fietsen. Haar moeder was callgirl. X1 zag Mieke een paar keer in haar schooluniform: blauwe plooirok tot aan de knieën, witte bloes of donkerblauwe trui, witte kousen, donkerblauwe vest waarop een wapenschildje van de school geborduurd was en waar veel groen en wat gouden stiksels in voorkwam. Tussen een stapeltje bij Xi in beslag genomen foto's zijn de herlezers gestoten op een beeld waarop zij te zien is in de outfit van manege Ponderosa. Ze laten drie foto's uitvergroten en stellen vast dat haar vest eveneens donkerblauw is en dat het daarop geborduurde wapenschildje eveneens groen is.

De aanleiding tot het heroriënteren van de X1-dossiers schuilt soms in kleine hoekjes. In het aparte proces-verbaal dat de herlezers over hun ontdekking opstellen wordt het ongeveer voorgesteld alsof schooluniformen met donkerblauwe vesten extreem uitzonderlijk zijn. 'Tot op heden hebben wij nog steeds de school waar de leerlingen een uniform droegen zoals beschreven door X1 niet teruggevonden', heet het nog.*11

Bij hun zoektocht naar Mieke zelf zitten de herlezers begin 1998 nog steeds in het stadium van 'zou kunnen', en stippen ze nu plots aan dat het ook 'zou kunnen' gaan om een zekere Chris. Op dit punt gekomen, lijkt het alsof alle blonde vrouwen die ooit het pad van X1 gekruist hebben, potentiële Miekies zijn. Nieuw in de lijst van matches is Belinda, van wie de herlezers een naamgenote hebben gevonden in de verre familie van Regina Louf. Ook Belinda 'zou kunnen'. Belinda was een naam die opdook in een fax waarin zij eind december 1996 meer

dan vijftig voornamen vermeldde.

Ook wanneer X1 een in de media nooit eerder vertoonde notabele herkent, is het niet goed. Op 27 februari 1996 wijst ze op een foto, waarop nog enkele andere mensen staan afgebeeld, de eigenaar aan van de villa aan de rand van Brussel waar films werden gedraaid en waarvan ze zich nog herinnert dat er overal maquettes van schepen uitgesteld stonden. Het gaat om mijnheer ES. Luidens het vierde rapport van herlezing kan het wel zo zijn dat ze de man op foto heeft herkend, maar laat die foto een heel ander soort mens zien dan diegene die X1 heeft beschreven. Het is chef-herlezer Baudouin Dericourt die zich deze kwestie persoonlijk heeft aangetrokken. X1 sprak eerst van een magere man 'van in de veertig' die een bril droeg en wiens echtgenote jonger was dan hij. In werkelijkheid is ES. thans 67 jaar, merkt Dericourt nu op. Dat is absoluut, onmiskenbaar zo. X1 verhaalt echter gebeurtenissen uit 1983 en wie kan rekenen, weet dat hij toen 53 jaar was. Dat komt al aardig in de buurt van 'in de veertig'. Het is nog de vraag hoe je van een kind van veertien kan verlangen dat het de juiste leeftijd van een volwassene in die leeftijdscategorie kan raden. Dericourt merkt ook op dat de echtgenote van ES. 'slechts' vier jaar jonger was dan de notabele in kwestie.*12 Wat hij noch in het rapport van herlezing, noch in zijn aparte proces-verbaal vermeldt, is dat X1 enkele maanden eerder de villa van F.S. is gaan aanwijzen en dat haar routebeschrijving toen tot in de puntjes klopte.*13 Wat hij eveneens onvermeld laat, is dat ES. begin maart 1997 tweemaal geobserveerd werd door de rijks-wacht. Hij werd gevolgd tot aan een chique privé-club in het centrum van Brussel waar ook een wagen geparkeerd stond van het bedrijf van de door X1 als dader aangewezen zakenman S.*14

Het onthouden van essentiële informatie aan de leidende magistraten is de rode draad in het vierde rapport. De huisarts van de familie Louf is geïdentificeerd, zo staat er. Veel moeite kan dat niet gekost hebben. X1 heeft die naare maanden eerder zelf genoemd en vertelde er bij dat die van haar ouders nooit de gelegenheid kreeg om bij haar iets vast te stellen van zwangerschappen of kwetsuren. Wie daar misschien wel over zou kunnen praten, is de arts uit Laarne die in het begin van de jaren tachtig instond voor het medische toezicht op school. Hij is helaas overleden. Zijn zoon heeft tegen alle wettelijke voorschriften in de dossiers van zijn vader verbrand. Het rapport van herlezing maakt daar geen melding van." Een analyse van het dagboek van Regina Louf uit 1989 heeft de speurders aan de namen van drie artsen of gynaecologen geholpen bij wie ze in die periode op bezoek is geweest.' Het rapport rept ook daar met geen woord over.

De herlezingen, zo zal de aandachtige lezer zich herinneren, kwamen er om de getuigenissen van X1 te 'objectiveren'. Iets of iemand moet de herlezers gezegd hebben dat hun taak er tevens in bestaat om gesprekken tussen de getuige en de psychologe af te luisteren en op grond daarvan te oordelen of de getuige wel een goede moeder is. De passage over wat ze tijdens de pauze vertelt over haar innerlijke agressie klinkt bijna als een suggestie om Regina Louf het hoederecht over haar eigen kinderen af te nemen.

En dat is ze dan, de vierde en laatste herlezing.

De allerlaatste kans om tot een objectief onderzoek te komen, verstrikt in de maand januari 1998. Onderzoeksrechter Van Espen is vervangen door zijn collega Damien Vandermeersch. Die speelt even met de idee om het onderzoek, gezien de voortdurende staat van oorlog binnen de antenne-Neufchâteau, aan andere speurders toe te vertrouwen. 'Spijtig genoeg ligt dat op het parket te gevoelig', laat hij in die tijd weten. Vandermeersch neemt zich wel voor om tot het uiterste te gaan, en rekening te houden met alle elementen, of ze nu door X1 zijn aangereikt of door iemand anders. Enkele dagen na de aanstelling van Vandermeersch stapte Dericourt het bureel van Aimé Bille binnen met de vraag wie Michel P ook weer was. Vandermeersch vroeg hem enkele opzoekingen te doen rond deze figuur. Bille kan er zich enkel over verwonderen dat de huidige leider van het onderzoek dit niet eens weet.

Het personage van Michel P is in meerdere opzichten boeiend. Het toont alvast aan dat het helemaal niet zo is dat de ploeg-De Baets zich enkel interesseerde voor de X1-piste. Ze volgde een dozijn sporen, en Michel P was er één van." P is zelf nooit een verdachte geweest van de moord. Op 13 februari 1984 vertoefde hij in Marokko - wat als alibi wel kan tellen. Hij was wel een van de vriendjes die Christine Van Hees enkele maanden voor haar dood had. 'Zonder dat het ooit serieus werd', preciseert P Volgens hem zijn de verhalen over haar contacten met het punkmilieu totaal uit de lucht gegrepen. Ze zocht wel de alternatieve jongerenculturen op, maar volgens P ging het om een groep jongelui die eerder snob was en waar de scooter gold als statussymbool. Dit milieu, zeggen anderen, werd geleid door twee nogal gewelddadige figuren die aan de kost kwamen als standenbouwers op de Heizel en die een vrij duur appartement betrokken van de stad Brussel. Het interessante aan P is dat zijn getuigenis zeer nauw aansluit bij het relaas van Fabienne K. Wat de opzoekingen van Dericourt hebben opgeleverd, is niet geweten. Zeker is wel dat de zaak-Van Hees enkele maanden later opnieuw hopeloos vastzit in het goede oude punkspoor. Vandermeersch laat zich zonder meer inpakken door de herlezers.

Op 29 april 1998 sommen de Vlaamse kranten *De Standaard* en *Het Nieuwsblad* de twaalf hoofdpunten op die het parket doen besluiten dat X1 niét aanwezig was bij de moord op Christine Van Hees. Het artikel is van de hand van journaliste Isa Van Dorsselaer. Zij brengt verslag uit van een onderhoud met substituut Paule Somers. De kop van het artikel luidt 'Waarom Brussel X1 niet gelooft'. Daaronder: Christine Van Hees' ouders maakten Regina Louf 'grondig belachelijk'. Het artikel zelf laat zich lezen als een herlezing:

De Brusselse onderzoeksrechter Damien Vandermeersch sloot vorige week het onderzoek naar de getuigenis van x1 over de moord op Christine Van Hees af. De resultaten waren 'totaal negatief' (...).

- Louf gaf een uitgebreide beschrijving van het gebouw waar Christine vermoord werd. Volgens substituut Somers, op gezag van onderzoeksrechter Damien

Vandermeersch, is het gebouw dat XI beschrijft zeker niet het gebouw waarin Christine gevonden werd.

- XI beschrijft hoe ze gedwongen werd een mes in de vagina van Christine te steken, en hoe Christines lichaam bewerkt werd met een metalen voorwerp. Volgens Somers vonden de wetsdokter geen sporen op het weliswaar zwaar verbrande lichaam. Een interne autopsie wees uit dat er geen `dergelijke traumatische verwondingen waren aan de genitaliën'.

- Volgens XI werd het bloed van die interne wonde gedept met een tampon die op de plaats van de moord werd teruggevonden. De speurders vonden een tampon, maar in een ander gebouw van de champignonkwekerij. Hij was slechts zeer licht bebloed, niet `doordrenkt'.

- De bloedgroep stemt overeen met die van Christine, maar het is meteen wel de meest voorkomende bloedgroep. Vandermeersch wacht nog op de resultaten van het DNA-onderzoek.

- Details over de manier waarop Christine was vastgebonden en het materiaal waarmee, verschenen volgens het parket toen gedeeltelijk in de pers.

- Een ophefmakend element was de nagel waarvan XI zei dat die door de polsen van Christine geslagen was. Volgens het parket is er geen sprake van een dergelijke 'kruisiging'. Het oude dossier zegt `un clou est planté dans le poignet gauche'. Volgens het parket heeft `planté' vele betekenissen. Vandermeersch liet de foto's van het lichaam

uitvergrooten en stelde samen met de experts vast dat de nagel zijdelings tegen de pols ingesmolten was bij de brand. De nagel komt volgens het parket van een van de houten paletten waarmee de dader(s) het lichaam bedekten om het in brand te steken. Of zat om de elektrische draad waarmee Christine werd vastgebonden. Dat hij niet door de pols zat, verklaart waarom het autopsierapport erover zwijgt: er was geen wonde.

- Volgens XI leidde Christine Van Hees al enkele maanden een dubbelleven, als scholiere en als slachtoffer van het netwerk waar ze via Michel Nihoul in geraakte. , `We hebben geen bewijzen gevonden van een dubbelleven. Christine had wel twee vriendenkringen - de school, met haar klassieke vriendinnen, en het ruwere punkmilieu waarin ze uithing', zegt Somers. De verklaringen van de vriendinnen in het oude dossier verwijzen volgens Somers naar dat punkmilieu.

- De ouders van Christine verklaarden in februari, nadat ze via hun advocate volledig inzage hadden gekregen in het dossier van hun dochter, dat XI Christine niet gekend kan hebben. Tijdens de confrontatie van de ouders met XI, werd XI volgens het parket `een paar keer grondig belachelijk gemaakt door moeder Van Hees'. Zo vertelde

moeder Van Hees over de reis naar Canada van hun dochter, enkele weken voor haar moord. `X I herinnerde zich meteen wat Christine daar allemaal over verteld had. Maar moeder Van Hees lokte XI in de val. Christine is immers nooit in Canada geweest', zegt Somers.

- Volgens enkele media die delen van het dossier publiceerden, wemelt het in het oude moorddossier van verwijzingen naar Marc Dutroux en Michel Nihoul. Nee, zegt Somers. `Er is sprake van een zekere Marc uit Bergen, terwijl Dutroux uit Charleroi komt.' Dutroux ging volgens Neufchâteau vooral schaatsen op de piste van

Vorst, Christine op die van Sint-Lambrechts-Woluwe, en slechts eenmaal in Vorst. `Tja, misschien hebben ze wel eens samen zonder het te weten op dezelfde piste geschaatst.'

- Datzelfde toeval schrijft het Brussels parket toe aan een ontmoeting tussen Nihoul en Van Hees. `Christine ging wel eens naar fuiven van Radio Activité, de vrije radio in Etterbeek. Nihoul was betrokken bij die radio. Misschien zijn ze elkaar tegen het lijf gelopen, misschien ook niet.' Nihoul moet hierover nog worden verhoord. Bovendien, benadrukt het Brussels parket, kenden Dutroux en Nihoul elkaar niet op dat moment; `dat hebben de onderzoekers in Neufchâteau al lang onderzocht'.

- Voorts was XI minstens tot vier uur op school in Gent die dag volgens het aanwezigheidsregister. XI zegt dat ze toen spijbelde. Ze situeert de feiten toen ze elf was; Regina was toen vijftien. XI geeft toe moeite te hebben met het situeren van gebeurtenissen in de tijd.

- Net als voor de tampon, wacht onderzoeksrechter Vandermeersch ook op de resultaten van een DNA-onderzoek naar een sigarettenpeuk gevonden op de plaats van de moord. Maar ondanks deze elementen, sloot hij formeel het onderzoek naar de getuigenis van XI af. De resultaten waren volgens hem `totaal negatief'. `Dat XI iets zeer traumatisch heeft doorgemaakt, staat vast', zegt Somers. `Maar ze was niet aanwezig bij de moord op Christine Van Hees. De onderzoeksrechter gaat daar niet op terugkomen.'*18

Voor de anekdote over Canada stemt tot nadenken voor diegenen die Regina Louf eind april 1998 nog het voordeel van de twijfel willen gunnen. Het verhaal wordt niet alleen in *Het Nieuwsblad* en *De Standaard* maar ook op de televisie in de vers gezet. Regina Louf is compleet door de mand gevallen tijdens de confrontatie met Pierre Van Hees en Antoinette Vanhoucke. De krant *La Dernière Heure* besteedt er een hele pagina aan en merkt op dat het lachwekkend is hoe de justitie hier anderhalf jaar zo intens mee bezig was, terwijl de moeder genoeg had aan één strikvraag. Zij heeft tijdens de confrontatie een verhaaltje verzonnen over hoe haar dochter kort voor haar dood een reis naar Canada maakte. Regina Louf is daar op ingegaan en zei dat ze zich kon herinneren hoe `Kristien' daarover had gesproken. Pijnlijk kan niet.

Begin 1999 krijgt de Brusselse advocate Patricia Vandersmissen namens Regina Louf inzage in een deel van het dossier-Van Hees. `Ik heb wel de neiging om Regina te geloven, maar die Canada-historie was voor mij zo'n beetje het punt waar ik mijn engagement van liet afhangen', zegt ze. `Ik wou haar helpen verdedigen tegen de voortdurende aanvallen in de pers. Ik heb mij voorgenomen om dat heel discreet te doen en mij rigoureuus aan mijn zwijgplicht te houden. Ik zal dat ook blijven doen.'

De advocate weigerde elke medewerking aan dit boek. Ze lichtte de auteurs wel in over de inhoud van één welbepaald dossierstuk. Het was het eerste waar ze bij het doorbladeren van de hele vracht papier naar op zoek ging: de tekst van de confrontatie, zoals die plaatsvond op 3 maart 1998. Alles is op video geregistreerd en vervolgens op papier gezet. Er kan dus niet de minste discussie bestaan over

wat er is gezegd. De confrontatie verliep onder het toezicht van de BOB'ers Danny De Pauw en Baudouin Dernicourt, zo blijkt. Het zijn vooral de moeder en Regina Louf die spreken, in het Nederlands. Vader Van Hees houdt zich wat afzijdig. De tekst telt 61 pagina's. Moeder Van Hees, zo blijkt, is al van bij de aanvang van de confrontatie vraagjes aan het afvuren op Regina Louf. Die reageert meestal afwerend. Ze is niet zeker van de kleur van de fiets van 'Kristien'. Tegen haar vriendinnen sprak zij Frans, weet ze ook nog. De dialoog evolueert dan naar de periode tussen september 1983 en februari 1984. En dan komt het:

Antoinette Vanhoucke: 'En ondertussen maakt zij een grote reis. Zij gaat naar Canada. Heeft zij daar nooit over gesproken?'

Regina Louf. 'Ik denk niet dat wij daar ooit de kans toe gehad hebben, over die dingen te praten.'¹⁹

'Dat is wat er staat', zegt Patricia Vandersmissen. 'Niets anders. Ik heb het proces-verbaal van voor naar achter gelezen en van achter naar voor. Drie keer ben ik herbegonnen, steeds maar weer zoekend of die moeder daar nog eens op is teruggekomen. Maar neen. Dit is alles wat er over de reis naar Canada gezegd is: niets. Regina Louf zegt dat ze niets afweet van een reis naar Canada. De waarheid is omgekeerd aan diegene die aan de publieke opinie is medegedeeld.' Als dit klopt, wordt het beangstigend. Wat is het nut van moderne richtlijnen en het uitdelen van GSM-toestellen aan parketmagistraten opdat ze de pers beter zouden kunnen voorlichten, wanneer blijkt dat ze liegen?

Het gebouw dat X1 heeft beschreven, is niet het gebouw waar het lichaam van Christine Van Hees is gevonden, zegt de substituut. Alsof iemand ooit iets anders heeft beweerd. Dit was nu net het onwaarschijnlijke aan de getuigenis van X1. Ze maakte reeds tijdens het verhoor van 18 november 1996 een duidelijk onderscheid tussen 'het huis', waar de lijdensweg van 'Kristien' begon, en de kelder, waar ze eindigde. Het is dit huis waarvan haar beschrijving aan de hand van twaalf punten werd getoetst aan de herinneringen van de zoon van de vroegere uitbater van de champignonkwekerij. Hij besloot dat de persoon die dit had beschreven 'daar moet geweest zijn'. Somers zal later wel erkennen dat de beschrijving correct was, maar voegt er in één adem aan toe dat het huis ten tijde van de feiten ontoegankelijk was en dat daar niets werd gevonden dat verband leek te houden met de moord.²⁰ Niets? Blijkens het oude dossier werd daar niet alleen de bebloede tampax teruggevonden, maar ook een stapeltje verbrande schriftjes uit de boekentas van Christine Van Hees.²¹ Het is tevens de plek waar in de avond van 13 februari 1984 de eerste brandhaard wordt ontdekt. Er rijst al meteen een simpele vraag: indien dit huis ontoegankelijk was, hoe is de brandstichter daar dan binnen geraakt?

Somers put haar besluiten uit de processen-verbaal die de ploeg-Dernicourt eind 1997 heeft opgesteld. Daarin wordt benadrukt dat het huis twee verdiepingen telde. X1 beschreef het gelijkvloers, tampax en schriftjes lagen op de eerste

verdieping, en die was in 1984 enkel te bereiken via een open raam waar een stoel onder stond. De kelder waar de resten van Christine Van Hees werden teruggevonden, bevond zich een tiental meter daar vandaan. De Brusselse speurders stellen het voor alsof X1 tijdens het verhoor op 18 november 1996 heeft gezegd dat ze vanuit het huis per trap rechtstreeks in de kelder is aanbeland. En dat kan dus niet. Maar hééft X1 dat wel gezegd? Terug naar 18 november:

- Zijt ge langs die trap afgedaald?

- Nee.

- Hangt er geen deur of zoiets, waar ge een trap ziet?

- In het begin als we er zijn, doet er één de deur open, gewoon om te kijken. Ik zie een deel van de trap.

- Hoe is die?

- Hm?

- Hoe is die trap die ge ziet?

- Een oude trap.

- Een oude trap die naar de kelder gaat, of zoiets?

- Neen, ik denk naar omhoog. Die naar de bovenverdieping gaat, zeker?²²

Voor één keer was X1 echt wel duidelijk. Er is een trap, die gaat naar de bovenverdieping en niét naar de kelder. De beschrijving die ze geeft over de route tussen huis en kelder is zo punctueel dat de zoon van de vroegere uitbater tilt doet slaan, ook in maanden nadat X1 door zowat heel België gek is verklaard. 'Ze kàn dit verdorie niet weten, tenzij ze daar geweest is, daar blijf ik bij.'²³ Aan de hand van de verklaringen van X1 kan de zoon ook op de meest gedetailleerde wijze natekenen hoe ze daar is binnen geraakt. Niet via de straatkant - de voordeur was inderdaad dicht - maar via een deur die uitgaaf op een binnenpleintje. Dat was de plek waar men in een ver verleden met vrachtwagens champignons kwam opladen en die X1 ook al correct beschreef. Stond de deur daar begin 1984 open of was ze dicht? Geen van de documenten die bij de eerste vaststellingen werden opgesteld, bieden uitsluitel. Eens te meer verzinnen Dernicourt en Somers zomaar wat.

Volgend argument. In het autopsierapport staat dat er 'geen traumatische verwondingen waren aan de genitaliën'. In het rapport - of liever in elk van de drie versies - wordt echter ook meermaals aangestipt dat bij elk van de vaststellingen voorbehoud moet worden gemaakt, omdat het lichaam van Christine Van Hees grotendeels verkoold is. De auteurs beslisten niet voor de lol om in dit boek vrij uitvoerig het verloop van de verhoren van X1 te reconstrueren. De lezer kan voor zichzelf vaststellen hoe die zijn verlopen. Het is een eindeloos terug oproepen van verschrikkelijke taferelen, het bevechten van trauma's en ellenlange stiltes. Somers en haar herlezers bouwen hele theorieën rond enkele woorden die tussen twee huilbuien zijn uitgesproken. De verwarring in het hoofd van X1 is misschien een zwak argument om in te brengen tegen materiële verificaties, maar àls X1 getui-

ge was van de moord zou een coherent, overzichtelijk en honderd procent correct relaas een nog veel meer gewettigde grond voor scepticisme vormen. 'Wij kregen van X1 een momentopname', zegt adjudant De Baets daarover later. 'Men wil dat niet begrijpen. Ik vond ook dat we haar getuigenis maximaal moesten toetsen aan de gegevens van weleer. Je kan niet als een boekhouder lijstjes beginnen maken van verwondingen die al of niet zijn vastgesteld. Het is veel complexer dan dat. Wij vonden dat we in de eerste plaats moesten nagaan of het kón; wat zij vertelde. Dat is wat we hebben proberen te doen. Wel, het bleek dat het kon. Dus moet je onderzoeken. Ik stel nu vast dat het niet is onderzocht.'

Het meest besproken punt in de getuigenis van X1 is zonder twijfel de spijker. X1 heeft het tijdens haar verhoor op 18 november over 'een metalen voorwerp' dat in de hand van het slachtoffer is geslagen. Wat blijkt twee weken later uit het oude dossier? Hetzelfde. De eerste politieman die op 13 februari 1984 op de plaats van de moord aankomt, is de Oudergemse politiecommissaris Jacques Dekock. Hij stelt het allereerste proces-verbaal op over de gedane vaststellingen en stipt daarin aan dat het lichaam zware verwondingen vertoont aan het hoofd en de hals - wat overigens ook weer overeenstemt met wat X1 verklaart - en daarna die markante zin op papier zette: 'Un clou est planté dans le poignet gauche.' Vandermeersch, zo luidt het, liet de foto's van het lichaam uit 1984 uitvergroten. Volgens hem ging het om een 8 centimeter grote spijker, afkomstig van een van de houten paletten die in de oude champignonkwekerij rondslingerden. Aangezien die kratten werden gebruikt om het lichaam te verbranden, berust het achterblijven van een rechtopstaande spijker ter hoogte van wat de linkerhand was, op een toeval, zo heet het nu. Wat Paule Somers er niet bij vertelt, is dat de foto's begin maart 1998 zijn voorgelegd aan commissaris Jacques Dekock. Tijdens zijn verhoor, zo vertelt Dekock later, trachten Brusselse BOB'ers hem ervan te overtuigen dat hij die nacht in 1984 niet goed gekeken heeft. Hij krijgt de foto's onder zijn neus geduwd. Hij kijkt en kijkt, maar ziet niets dat hem kart doen afwijken van datgene wat hij veertien jaar eerder heeft gerapporteerd. 'Wat ik zei, is op de foto's duidelijk zichtbaar', aldus Dekock. 'Mijn vaststellingen van toen werden bevestigd. Dat beeld is me trouwens altijd bijgebleven. Toen ik die nacht van de moord de artsen attent maakte op die spijker, wimpelden ze ook mijn opmerkingen af. Nu probeerden ze me opnieuw iets anders te doen verklaren dan wat ik met mijn eigen ogen heb gezien. Ik begrijp dat niet goed.'²⁴

Spijker of geen spijker? We hebben geen flauw idee. Het zou interessanter zijn de verklaringen van X1 te toetsen aan oude familiefoto's van de zoon van de vroegere uitbater van de champignonkwekerij. De door X1 beschreven fijne holle buizen zijn daar heel duidelijk op te zien. Somers neemt trouwens opnieuw een loopje met de waarheid wanneer ze beweert dat X1 iets zou hebben gezegd over een 'kruisiging'. Dit soort onzin komt enkel voor in de verklaringen van de punks van weleer.

Het verst uit de bocht gaat Paule Somers wanneer ze beweert dat Marc Dutroux nooit ging schaatsen in de Poseidon. Het is niet aannemelijk dat de magistrate niet zou weten dat bij de allereerste huiszoeking die het parket van

Neufchâteau bij Dutroux liet verrichten al een uurrooster werd aangetroffen van deze schaatsbaan in Woluwe.*²⁵ Het is niet aannemelijk dat zij niet zou weten dat zowel Michèle Martin als Dutroux' toenmalige kompaan Francis H. op de meest affirmatieve manier hebben verklaard dat Dutroux in die periode ging schaatsen in de Poseidon.*²⁶ Al deze verklaringen zitten in de vorm van officiële processenverbaal in het dossier dat zij geacht wordt te leiden. In *Het Nieuwsblad* poneert Paule Somers ook dat 'de verklaringen van de vriendinnen in het oude dossier verwijzen naar dat punkmilieu'. Zij refereert duidelijk aan de verklaring van Fabienne K. Maar wat zei K. ook alweer over het milieu waar Christine Van Hees in was terecht gekomen? 'Het ging hier niet om punks en ook niet om skinheads. Daar ben ik zeker van.'²⁷

Somers kan ook nog melden dat details over hoe Christine Van Hees werd vastgebonden, destijds in de pers zijn verschenen. Hier krijgen we een botsing van twee argumenten. In het eerste rapport van herlezing heette het dat het relaas van X1 hierover niet strookte met de feiten. Nu verschijnt dan Paule Somers ten tonele om te melden dat de door X1 vermelde details eerder al in de pers waren verschenen. Tussenin zit ook nog het inmiddels alweer achterhaalde argument dat dit X1 werd voorgezegd door haar ondervragers. Misschien hebben zij X1 wel 'gebrieft' op grond van oude krantenknipsels. Eén vraag blijft daarbij dan wel onbeantwoord: welke? Want wat blijkt? Ook in 1984 woedde er rond dit dossier al een kleine mediaoorlog. 'Het klopt dat Christine aan enkels en polsen vastgemaakt was met oude elektrische snoeren, maar alle andere weerzinwekkende details die omtrent deze moord zijn vermeld, zijn slechts ontsproten aan ziekelijke geesten', zo schrijft Alain Guillaume een maand na de moord in *Le Soir*.²⁸ Zijn artikel vormt blijkbaar een reactie op wat zijn collega René Haquin drie weken eerder, eveneens in *Le Soir*, heeft gemeld. Hij had het over 'prikkel draad' waarmee Christine Van Hees zou zijn vastgebonden en maakt gewag van 'een rituele moord'.²⁹ In geen van de artikelen die de auteurs konden terugvinden, is sprake van een touw. Het gaat telkens weer over een elektrisch snoer, ijzerdraad of prikkeldraad. X1 begint pas in februari 1997 te praten over een elektrisch snoer. Tot dan toe heeft ze het enkel gehad over touw. Pro memorie: tussen de op de plaats van de moord teruggevonden stukken, bevond zich ook een koord van 1,80 meter.

Ook bij de hypothese van een door oude krantenknipsels gevoede getuigenis past enige logica. In alle artikelen van toen wordt de leeftijd van Christine Van Hees vermeld en wordt de chronologie van de laatste dag van haar leven uiteengezet. Indien de ondervragers daar gebruik van zouden hebben gemaakt om hun getuige te 'voeden', is het wel verwonderlijk dat ze dergelijke *basics* over het hoofd zouden zien.

Lichtjes verbijsterend wordt het wanneer blijkt dat Paule Somers in de media verkondigt dat het X1-spoor definitief afgesloten is - 'en de onderzoeksrechter gaat daar niet op terugkomen' - maar dat Michel Nihoul nog verhoord moet worden.

Er is niet veel verbeelding nodig om te begrijpen in welke atmosfeer dat verhoor moet verlopen zijn. Ook hier bewijst justitie deze mens niet echt een dienst. Indien hij niets te maken heeft met de moord - wat we enkel kunnen hopen - riskeert hij voor de rest van zijn leven te worden achtervolgd met verdenkingen. Het mag vrij uniek genoemd worden dat een verhoor van een verdachte gebeurt nadat de leidinggevende magistraten zelf al in de pers hebben verklaard dat ze er zeker van zijn dat hij onschuldig is. Ter illustratie van hoe het Brusselse onderzoek in 1998 verloopt, lezen we even mee in het verhoor van Marc Dutroux. Dit vindt plaats op 11 juni 1998, anderhalve maand nadat het Brusselse parket *loud and clear* heeft verkondigd dat het onderzoek afgesloten is.

- Volgens de getuigenis van Regina Louf zou u betrokken zijn bij de moord op Christine Van Hees. Wat denkt u daarvan?
- Ofwel is zij mentaal ziek, ofwel is zij gemanipuleerd.

Dutroux wordt ook ondervraagd over zijn bezoeken aan de Poseidon. En zie: daar waar eerder in het onderzoek onomstotelijk gebleken is dat hij er in de periode 1983-'84 vaak kwam, vertelt hij nu dat hij het op die schaatsbaan 'te koud' vond. 'Ik ben maar één of twee keer naar de Poseidon gegaan, en dat was voor 1980.' Over de sommen die in de dagen na de moord op zijn rekeningen zijn gestort zegt Dutroux. 'Dat herinner ik mij niet.' Het is duidelijk een antwoord dat de speurders ten zeerste bevredigt. Hun volgende vraag is tevens de laatste aan Dutroux: 'Hebt u nog iets toe te voegen?' Antwoord: 'Voor mij is het duidelijk. Deze zaak berust op manipulatie.'

'30

Somers kan ook nog melden dat Dutroux en Nihoul elkaar in 1984 nog niet kenden en zegt dat 'de onderzoekers in Neufchâteau dit al lang onderzocht hebben'. Somers vat met deze uitspraak de conclusies samen van een proces-verbaal dat op 9 januari 1998 door leden van de herlezersploeg aan het dossier is toegevoegd. Daarin wordt aan de hand van keurig opgestelde tabelletjes aangetoond wanneer Bouty, Dutroux, Nihoul en advocaat E. elkaar leerden kennen. Wat blijkt? Wat hier 'bevindingen' worden genoemd, zijn in werkelijkheid niets anders dan verklaringen van Bouty, Dutroux, Nihoul en E. zelf.*31 Als je durft uitgaan van de hypothese dat deze mensen samen betrokken waren bij criminele feiten in het begin van de jaren tachtig en je weet dat heel België in 1996 over niets anders praat dan de zaak-Dutroux, is het de normaalste zaak van de wereld dat alle betrokkenen hun aandeel tot een strikt minimum zullen willen beperken. Zelfs de meest onschuldige politicus die ooit de hand heeft geschud van Michel Nihoul wringt zich eind 1996 in bochten om dat te ontkennen. In het pv wordt bovendien voorbij gegaan aan de wetenschap dat Marc Dutroux van 1985 tot 1992 in de gevangenis zat. In die periode kan hij effectief weinig of geen contacten gehad hebben met Bouty, Nihoul en co. Wie de waarheid wil kennen, moet zoeken op het verleden van Dutroux en Nihoul vóór 1985. Uit niets blijkt dat dat na het wegsturen van de ploeg-De Baets nog gebeurd is.

Na het afronden van de XI-piste wordt de zoektocht in het Brusselse punkmilieu van weleer hervat. Er volgt een uitzending in Oproep 2020 om een als nazi verklede punk op te sporen. Het levert niets op. Halfweg 1999 gonst het in Brusselse gerechtelijke kringen van de geruchten als zou het dossier 6/98 van Damien Vandermeersch weldra opnieuw worden teruggestuurd naar het parket onder de hoofding 'zonder gevolg'.

NOTEN

- 1 Waar mogelijk werden de in het rapport van herlezing vermelde familienamen vervangen door letters. Met Y wordt gedoeld op de Vlaamse zakenman, met X op de familie die eigenaar was van het kasteel in 's Gravenwezel.
- 2 Gesprek met Regina Louf, 11 maart 1999.
- 3 Notities over verhoor X1, BOB Brussel, 1 maart 1997, pv 150.364. De auteurs konden niet beschikken over de woordelijke weergave van dit verhoor. Uit niets blijkt echter dat het eerste pv op dit punt zou afwijken van wat de videocamera registreerde.
- 4 De Baets doet dat onder meer in zijn nota nr. 323, waarmee hij procureur Bourlet op de hoogte brengt van de 'bekentenissen' van X1 over de moord op Katrien De Cuyper.
- 5 Huiszoeking bij X1, BOB Brussel, 20 maart 1997, pv 150.821
- 6 'Folteringen vertonen gelijkenis', *Het Laatste Nieuws*, 14 maart 1997.
- 7 In totaal worden hierover buiten vader, moeder en twee broers nog 24 mensen uit de entourage van Christine Van Hees verhoord. Een van hen herinnert zich een teddybeer, 'zonder evenwel categoriek te zijn', preciseren de speurders. BOB Brussel, 29 december 1997.
- 8 Notities over verhoor X1, BOB Brussel, 8 februari 1997, pv 150.071.
- 9 Deze bevindingen maken het voorwerp uit van volgende gerechtelijke stukken: Politie van Meise (22 augustus 1996, pv 199), GP Brussel (3 september 1996, pv 39.027), BOB Brussel (4 april 1997, pv 150.759), parket Brussel (notitienummer [BR.37.52.212/96](#)). Voor alle duidelijkheid: de huidige uitbaters van manege The Paddock, die vroeger anders heette, hebben hier niets mee te maken.
- 10 Voor zover kon worden nagegaan, klopt de datum niet en zou Nihoul pas aan het eind van de jaren tachtig een paard hebben gehad in de bewuste manege. Of dat meteen ook het klinkende bewijs is dat hij in de jaren daarvoor onbekend was met deze manege, mag twijfelachtig worden genoemd.
- 11 Vaststellingen BOB Brussel, 29 december 1997, pv 152.711.
- 12 Vaststellingen BOB Brussel, 28 januari 1998, pv 150.188.
- 13 Herkenning ter plaatse door X1, BOB Brussel, 27 februari 1997, pv 150.322.
- 14 Observatie S., BOB Brussel, 8 maart 1997, pv 150.714.
- 15 Telefonisch contact met Frank D.G., BOB Brussel, 6 februari 1997.
- 16 Analyse dagboek X1, BOB Brussel, 4 september 1997, pv 152.367.
- 17 De speurders van de ploeg-De Baets komen in mei 1997, kort voor hun verwijdering, bij P terecht via Ingrid K., een vroegere vriendin van Christine Van Hees. Michel P wordt vervolgens tweemaal verhoord. BOB Brussel, 11 en 26 mei 1997, pv's 151.465 en 151.665.
- 18 *Het Nieuwsblad* 23 april 1998.
- 19 Patricia Vandersmissen verwijst naar de transcriptie van de confrontatie zoals die is

opgesteld door de BOB Brussel, 3 maart 1998, pv 151.206.

20 Controverse, zondag 14 juni 1998, RTL-TVi.

21 Politie Oudergem, 13 februari 1984, pv 30.14.321.

22 Verhoor X1, 18 november 1996, BOB Brussel, pv 116.991.

23 Gesprek met zoon uitbater oude champignonkwekerij, 28 april 1999.

24 Telefonisch contact met Jacques Dekock, 9 maart 1998. Dekock krijgt kort hierna een verbod van zijn oversten om nog met de pers te praten.

25 BOB Charleroi, 13 augustus 1996, pv 103.313.

26 Verhoor Michèle Martin, GP Aarlen, 4 december 1996, pv 118.723 BOB Brussel. Verhoor Francis H., BOB Brussel, 12 april 1997, pv 151.184.

27 GP Brussel, 20 februari 1984, pv 7112. 28 *Le Soir*, 12 maart 1984.

29 *Le Soir*, 21 februari 1984.

30 Verhoor Marc Dutroux, BOB Brussel, 11 juni 1998, pv 151.231. 31 Rapport BOB Brussel, 9 januari 1998, pv 150.042, bijlage 2 bis.

5 *'Ik weet met zekerheid dat Regina, toen ik*

met haar voor de eerste keer een coïtus

had, zeker geen maagd meer was.'

Tony V., 23 april 1998

Minister van Justitie Stefaan De Clerck ontkent formeel de verwijten van een doofpot. "Uit alle elementen blijkt dat de dossiers niet stil hebben gelegen, niet stil liggen en niet stil zullen liggen. Het is verkeerd dit argument te gebruiken om te kunnen publiceren." Ook procureur-generaal Christine Dekkers, die het college van procureurs-generaal voorziet, kwam na lezing van een stand van zaken van haar collega's tot het besluit dat de dossiers nooit op een laag pitje hebben gedraaid.*1

De eerste maand van 1998 is X1-maand. Op woensdag 7 januari zijn *De Morgen* en *Télé Moustique* gestart met hun publicaties van delen van de onderzoeksdossiers. Beide bladen hebben hun initiatief gemotiveerd door erop te wijzen dat de onderzoeken in het slop zitten. Dat is dus niet het geval, zeggen minister en procureurs-generaal nu. De vraag rijst: wat is de definitie van stilliggen? Heeft de visser zijn pogingen om een vis te vangen wel of niet gestaakt, wanneer hij een hele namiddag staat te vissen met een hengel zonder haak?

Laat ons eens kijken hoe het X1-onderzoek in Gent is verlopen. Dit is het parket dat begin 1998 met de grootste heftigheid beweert dat het onderzoek altijd is doorgedaan. Te oordelen aan het grote aantal pv's dat daar is opgesteld, lijkt dat ook moeilijk anders te kunnen. Het zijn er meer dan honderd. Leden van de Gentse BOB hebben X1 op 31 mei 1997 zelf al eens verhoord.*2 Veel heeft dat niet opgeleverd. Kapitein Wouter Moons en eerste wachtmeester Julien Wynsberghe hebben haar van de eerste minuut af bestookt met foto's - waarmee de toon ook gezet was. X1 wees twee foto's aan en liet even later weten dat dat absoluut niets hoefde te betekenen, en dat ze er weinig voor voelde om mee te werken. Slechts sporadisch beantwoordde ze een vraag. Over 'Clo' zei ze weinig meer dan ze al eerder had verklaard, maar bijvoorbeeld wel welke juwelen ze droeg.

- Ze had een enkelbandje, pff.
- (...) Een leren bandje of wat?
- Nee, een kettinkje.

Carine Dellaert droeg bij haar dood inderdaad een enkelkettinkje. Op de Gentse BOB'ers maakt dit soort kleine overeenkomsten echter weinig indruk. Achter de schermen gebeurt meer dan ervoor. Een maand na dit verhoor ontvangt de Gentse procureur Jean Soenen vanuit Brussel een kopietje van het eerste rapport van herlezing. Hij stopt meteen elke samenwerking met de antenne-Neufchâteau en maakt van de zaak-Dellaert opnieuw een exclusief Gentse aangelegenheid. De plaatselijke BOB neemt de zaak over.

Opmerkelijk is dat er in het dossier-Dellaert begin 1997 nooit een onderzoeksrechter is aangesteld. In Brussel volstonden de verklaringen van X1 over 'Kristien' wél om aan actieve recherche te gaan doen. In Gent niet. Soenen geeft op geen enkel moment de controle uit handen, en kan het onderzoek oriënteren volgens zijn intieme overtuiging, zoals hij die al tijdens vergaderingen met speurders heeft verwoord: 'Zulke dingen bestaan niet, zeker niet in mijn arrondissement.' Na het wisselen van speurders duurt het drie weken of er ligt al een rapport ter tafel waarin 'zijn' BOB brandhout maakt van X1. De conclusie klinkt plechtstatig en hard: 'We kunnen formeel stellen dat al de beweringen van X1 grondig werden onderzocht. We kunnen formeel stellen dat al hetgeen ze verklaarde over Clo onjuist en zelfs onmogelijk was.'⁴ We gingen na hoe de speurders hiertoe kwamen.

Op 3 juni zijn Gentse BOB'ers begonnen met het verhoren van 28 vroegere klasgenoten van Carine Dellaert, vooral uit de periode 1981-'82. De BOB van Gent behandelt de zaak als ware het een verkeersongeval. Aan elk van de 28 mensen is gevraagd of ze zich konden herinneren of Carine Dellaert wel eens 'Flo' of 'Clo' werd genoemd. Alsof het tegendeel zou kunnen verbazen - volgens X1 was dit haar roepnaam binnen de geheime wereld van het netwerk - is het antwoord 28 keer neen. De tweede vraag is nog ontroerender in haar eenvoud: ronselde Carine Dellaert wel eens meisjes om deel te nemen aan seksfeesten? 'Niemand had ooit opgevangen dat Carine meisjes ronselde om deel te nemen aan feesten', kan de BOB melden.

De speurders verrichtten ook enkele 'materiële verificaties'. X1 heeft gezegd dat ze regelmatig samen met 'Clo' spijbelde en dat de één wel eens stiekem de les ging mee volgen in de klas van de ander. Volgens de lesroosters van de school van Dellaert was dat onmogelijk, heet het in een rapport op 6 augustus 1997. Maar hoe relatief vijftien jaar oude gegevens van een school kunnen zijn, blijkt uit datzelfde rapport. Volgens de schoolarchieven was Carine Dellaert in het jaar 1981-'82 drieëneuhalf dag afwezig. Volgens de ondervraagde vriendinnen kan dat getal echter niet kloppen, aangezien ze 'af en toe broste'. Manifest fout had X1 het wel toen ze tijdens dat Gentse verhoor verklaarde dat Clo een jongere zus had: 'Zo'n klein fijn ding.' Carine Dellaert had een twee jaar oudere zus, merkt de BOB op: 'Zij was geen klein fijn ding, maar een flink gebouwde jonge vrouw.'

Over het gezin van 'Clo' verklaarde X1 dat haar moeder er op zekere dag was uitgetrokken. Mis, het was de vader die het ouderlijk dak verliet, signaleren de speurders. X1 heeft het overduidelijk over een breuk tussen vader en moeder, en dat klopt dus. Toen X1 het had over het enkelkettinkje van 'Clo' had ze het ook juist, maar liever dan dit te aanvaarden, maken de BOB'ers een zaak van de ring waar X1 het over had: 'een ring in de vorm van een slang'. In hun rapport schrijven ze: 'Uit het onderzoek naar de moord op Carine Dellaert kwam naar voor dat zij een enkelketting droeg op het ogenblik van haar verdwijning. Op geen enkel ogenblik werd gesproken over een dergelijke ring.' Is dat zo? Bekijken we nog even het verslag over wat er op 25 september 1984 samen met de resten van Carine Dellaert uit de aalput werd opgevist: '(...) twee Gillette-mesjes - zes knopen - een haarclip - een koffielepel - blauwrode parelring (...).'⁵

Merkwaardig. X1 beschrijft inderdaad een ander soort ring, maar ze heeft anderzijds ook altijd volgehouden dat Clo na haar verdwijning nog enkele maanden heeft geleefd. Tijd zat dus om een andere ring te krijgen of te kopen. X1 slaagde er kennelijk ook in om een beschrijving te geven van de maitresse van Clo's vader. Het klopt, zoals X1 vertelde, dat die vrouw twee dochtertjes had, moeten de BOB'ers in hun rapport toegeven. Het klopt ook dat zij destijds ongeveer dertig jaar was. Toch kunnen de Gentse BOB'ers geen genoegen nemen met de uitleg. Want de tatoeage die zij volgens X1 had, had ze niet, zo bleek uit de ondervraging van een latere minnaar. Ziedaar het geheel van 'elementen' die de Gentse BOB op 6 augustus 1997 doen besluiten dat 'Clo' niet Carine Dellaert kan zijn geweest.

Halfweg oktober kan de Gentse BOB op basis van nieuwe gegevens bevestigen dat 'het onderzoek i.v.m. Clo negatief is gebleken'. In het nieuwe rapport wordt royaal geciteerd uit de verhoren van de moeder van Carine Dellaert en haar broer. Zij verklaren dat ze na school altijd keurig en stipt naar huis kwam, nooit op café ging en nooit zwanger was. Ze kunnen ook meedelen dat de beschrijving die X1 van hun vroegere woning gaf niet echt klopt. Interessant, allemaal, maar gaat het om objectieve gegevens? De moeder van Carine Dellaert heeft begin 1997 tegenover journalisten al te kennen gegeven dat ze van de hele zaak niets meer wil horen en dat ze alle hoop heeft opgegeven dat justitie de daders ooit zal willen vinden. De zus van Carine Dellaert weigert categoriek om aan het onderzoek mee te werken.⁶ De BOB'ers achten het niet nuttig om te vermelden dat Gwendolina Dellaert zelf een verleden van familiaal seksueel misbruik heeft.⁷

Op 18 september 1997 trekken de BOB'ers naar Waarschoot, naar het huis dat X1 beschreef en aanduidde als de plaats waar Clo beviel. De Baets' collega's Hoskens en Liesenborgs zijn daar een klein jaar eerder al eens gaan kijken en kwamen tot de bevinding dat de beschrijving van X1, op één detail na, volledig strookt met de zichtbare realiteit. Alleen van het kleine muurtje dat X1 beschreef, viel geen spoor te bekennen.

In zijn proces-verbaal gaat eerste wachtmeester Jan Vincent van de BOB Gent nu breedvoerig in op het muurtje dat er dus duidelijk niet is. Dat het gaat om een bungalow die omgeven is door een tuin, moet hij wel beamen. X1 sprak

voorts nog van 'een soort aangelegde vijver, maar geen natuurlijke vijver, een vrij rechthoekig ding zo'. Die vijver, stipte ze aan, ging als een omwalling rond de bungalow heen. Omtrent het huis zei ze: 'Ja, zo een vierkant gedoe, zo een soort baksteen. Met een fonteintje.'⁸ Dat de vijver er ligt, moet Vincent toegeven, maar dan - we citeren letterlijk: 'Deze omwalling heeft eerder een natuurlijk dan een aangelegd uiterlijk. De waterpartij is zeker geen rechthoekig gedoe en nergens zijn er bakstenen of een fontein op te merken.'⁹

Vreemd is dat. De ene speurder zegt wit, de andere zwart. Wat doen we dan? Zelf gaan kijken natuurlijk. Wat blijkt? Het huis in Waarschoot is grotendeels omgeven door een vijver die zo rechthoekig is als een vijver rechthoekig kan zijn. Door de aangroei van bomen en struiken, zijn er inderdaad bulten te bemerken in de rechte lijn die bij de aanleg werd beoogd, maar als je er rekening mee houdt dat X1 zegt dat ze hier in 1983 geweest is, valt er weinig anders te besluiten dan dat de vijver toen een perfecte rechthoek gevormd moet hebben. Het huis, zo kan iedere voorbijganger vaststellen, is wel degelijk opgetrokken in baksteen. En wat staat daar middenin de tuin, pal voor de voordeur? Een fontein! Een zeker een meter hoge fontein. Het is weliswaar geen echte fontein - er komt geen water uit - maar een wit tuinbeeld dat zelfs vanop honderd meter onmogelijk voor iets anders te houden is dan een fontein.¹⁰

'We hebben de verklaringen van X1 tot in de kleinste en absurdste details nagetrokken en ze zijn allemaal onjuist gebleken', verklaart de Gentse substituut Nicole De Rouck op 28 april 1998 aan journalisten.¹¹ Ze baseert zich dan onder meer op het noeste spoorwerk van BOB'er Jan Vincent. Het is ook hij die op 1 september 1997 een rapport zal opstellen over een eerste reeks verhoren van jeugdvriendinnen van X1.¹² Dit proces-verbaal zal later worden doorgestuurd naar de herlezers die gretig zullen concluderen dat nagenoeg alle door X1 genoemde namen van slachtoffers terug te zijn in haar directe omgeving.

Na de strapatsen van Jan Vincent lijken er redenen aanwezig om werkelijk alles wat uit Gent komt in twijfel te trekken. Zelfs indien de BOB'er eerlijk had toegegeven dat de beschrijving van het huis klopte, was daarmee nog niets bewezen van de stelling dat Carine Dellaert daar om het leven kwam. Het betekende alleen dat X1 een juiste beschrijving gaf - niet meer, niet minder. En, niet te vergeten: luidens de omwonenden in Waarschoot is het bewuste huis een tijdlang een geheim bordeel geweest.

In de marge van haar verhoor op 31 mei 1997 wees X1 nabij het Gentse Sint-Pietersstation een bloemenwinkel aan waarover ze zei dat daar vroeger een bar gevestigd was waar zijzelf en 'Clo' geregeld werden misbruikt. In de maand juni rukt de Gentse BOB uit om de vroegere uitbaters van de bar, La Paix genaamd, te verhoren en op de man af te vragen 'of daar vroeger soms aan kinderprostitutie werd gedaan'. Nee hoor, zeggen de vroegere uitbaters. Dit keer is het wachtmeester Danny Vanheueverswyn die het pv opstelt. De beschrijving van X1 blijkt grotendeels te kloppen - plaats van de trap, de toeg, het aantal verdiepingen, het toilet, de nachtkastjes - en de BOB'er getroost zich alle moeite van de wereld om

het anders voor te stellen. Zijn techniek is verfijnder dan die van Vincent. Indien hij een tussenverdieping, bestaande uit een kleine lege ruimte tussen het gelijkvloers en de eerste verdieping meetelt, komt hij aan vier verdiepingen in plaats van 'twee of drie' zoals X1 verklaarde. De BOB'er doet nog andere ontdekking. Het door X1 beschreven motief op het behangpapier stemt niet overeen met wat een vroegere uitbaatster zich herinnert. Vanheueverswyn behaalt wel de prijs voor de mooiste contradictie in één en hetzelfde proces-verbaal. Eerst laat hij ex-uitbaatster Gisèle V uitvoerig verklaren dat in de herberg alleen 'het betere publiek' kwam. Aan het eind van zijn werkstuk vermeldt hij over Gisèle V nog een detail: 'Betrokkene is bij onze diensten gekend voor prostitutie.'¹³

Is er bij de Gentse BOB dringend nood aan een cursus om aan te leren wat een fontein is, dan misschien ook aan een telraam. Omtrent de bar La Paix melden de speurders: 'Uit ons onderzoek bleek dat deze instelling vijf jaar gesloten stond, dit in de periode dat X1 Clo zou gekend hebben.'¹⁴ bar was inderdaad gesloten tussen 15 augustus 1978 en 10 september 1982. Maar dat maakt vier jaar en geen vijf, zoals het kleinste kind kan voorrekenen. Klein foutje? Nee, een belangrijke fout. Carine Dellaert verdween op 30 augustus 1982, twaalf dagen voor bar La Paix weer opening. Het autopsierapport laat toe te veronderstellen dat het meisje na haar verdwijning nog een zekere tijd heeft geleefd. Het kan dus perfect. De speurders vermelden in hun pv's wel de correcte data, maar blijven daaruit afleiden dat X1 Carine Dellaert daar nooit gezien kan hebben. Kleine wetenswaardigheid: de uitbaatster van La Paix in de periode na september 1982 was... Gisèle V Voor een vrouw die naar eigen zeggen in de jaren tachtig maar een bescheiden cafeetje openhield, boert zij vandaag goed. Ze betreft een woning in het chique Sint-Martens-Latem en is zakelijk gelieerd met een belangrijke Gentse bouwondernemer. Op grond van deze 'bevindingen' besluit het Gentse parket in september 1997 om zich niet langer te bekommeren om de vraag wie Carine Dellaert heeft vermoord hebben, maar 'om de persoon X1 eens nader te bekijken'. Zo staat het dan in een rapport van de Gentse BOB.

Geen enkel element werd gevonden om voor te houden, zoals Louf Regina het doet, dat Carine Dellaert na haar verdwijning nog een jaar in de clandestiniteit zou hebben geleefd, noch dat zij zwanger - laat staan hoogzwanger - zou zijn geweest. Ook in het autopsieverslag van professor Timperman werd niet gesteld dat Carine Dellaert zwanger zou geweest zijn.

Procureur Soenen zegt het met grote overtuiging, wanneer hij op 12 juni 1998 tijdens een persconferentie de finale afsluiting van het dossier-Dellaert aankondigt. Vreemd, opnieuw. In het rapport-Timperman is sprake van een laminiariastift in het bekken, een zwelling van de borsten en vochtverlies. Voor haar verdwijning heeft niemand iets gemerkt van een zwangerschap - wat erop wijst dat zij na haar verdwijning nog enkele maanden moet hebben geleefd. Het is natuurlijk mogelijk dat er ten opzichte van 1985 nieuwe methoden zijn ontwikkeld die toelaten de gegevens uit het rapport-Timperman deskundi-

ger te analyseren en te interpreteren. Dat is wat Soenen tijdens zijn persconferentie ook doet vermoeden. De auteurs konden de hand leggen op de volledige lijst van alle onderzoeksdaten die het Gentse parket tussen 5 februari 1997 en 2 juni 1998 - afsluiting van het dossier - door de BOB van Gent liet uitvoeren. Het gaat om 113 processen-verbaal. Nergens wordt melding gemaakt van een nieuw onderzoek.*15 Nochtans is recente wetenschappelijke literatuur over pakweg het gebruik van de laminariastift makkelijk te vinden. Uit niets blijkt dat dit middel ooit een andere toepassing heeft gekend dan het opwekken van een bevalling of een abortus.

Kon er iets worden toegevoegd aan het werk dat Timperman in 1985 had verricht? Vast en zeker wel. De hamvraag in het X1-onderzoek luidde: hoe oud was Carine Dellaert toen ze stierf? 'Dat kunnen we nu dus snel weten', zei eerste wachtmeester Stephan Liesenborgs, toen hij begin 1997 tijdens een werkvergadering op het Gentse parket vernam dat de schedel van Carine Dellaert nooit was begraven. Niemand wist eigenlijk goed waarom, maar die was al die jaren in een kartonnen doos bewaard gebleven in het gerechtelijke labo.

Liesenborgs was binnen de antenne-Neufchâteau belast met het dossier-Dellaert en nam contact op met de Metropolitan Police in Londen. Hij had ergens gelezen dat men daar recent nieuwe wetenschappelijke methoden had ont-

wikkeld om aan de hand van gebitten zeer nauwkeurig overlijdensdata van tieners vast te stellen. In Londen werd op de vraag van Liesenborgs gereageerd met Brits flegma: 'Dé specialist terzake is een landgenoot van u, *my dear fellow*. Hij heet Eddy De Valck en woont in een plaatsje dat Grimbergen heet. Hij kan u helpen.'

'Er zijn hier toen inderdaad twee mensen van de Brusselse BOB geweest', herinnert tandheelkundige Eddy De Valck zich. 'Ze deden eerst een beetje geheimzinnig, maar vertelden uiteindelijk dat verhaal over dat meisje. Het eerste

wat ik hen vroeg, was: hoe oud was ze bij haar verdwijning? Zestien jaar. en vijf maanden, zeiden ze. Mijn volgende vraag luidde: wanneer is haar lijk teruggevonden? Hun antwoord: drie jaar later. Toen heb ik gezegd: geen probleem.' De techniek van dr. De Valck berust op tabellen over de groei van het menselijk gebit tot de leeftijd van 19 jaar. De tabellen beschrijven per tand of kies de gemiddelde evolutie tussen de initiële vorming van de kroon tot de sluiting van de wortel. Voor elke tand zijn twaalf groeistadia vastgelegd en wordt het onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes. Standaarddeviaties, vastgelegd op grond van honderden metingen uit de hele wereld, laten toe vrij exact aan leeftijdsbepaling te doen. Een radiografie volstaat.

'Het geval van Carine Dellaert leek mij zeer eenvoudig', zegt Dr. De Valck. 'De hoogste leeftijd waarop de wortel van de tweede maalkies zich bij meisjes sluit, is zestien jaar en zes maanden. Indien de wortelholte van haar tweede maalkies volgroeid was, zou dat betekenen dat de kans zéér klein mocht worden geacht dat zij kort na haar verdwijning was overleden. Indien de holte nog open was, kon je met een vrij grote zekerheid besluiten dat zij kort of niet zo lang na haar verdwijning gestorven is. We konden deze bevindingen nog eens toetsen aan

de derde maalkies waarvan de groei normaal pas in het negentiende levensjaar eindigt. Aangezien het lijk ongeveer negentien jaar na de geboorte werd teruggevonden, viel deze zaak perfect binnen de leeftijdsvork waarvoor de tabellen ons kunnen helpen. Natuurlijk laat deze techniek niet toe te zeggen op welke dag en in welke maand ze precies overleden is, maar de voornaamste vraag in hun onderzoek kon ik beantwoorden.*16

In het verslag van de nationale coördinatievergadering van magistraten op 22 mei 1997 lezen we hoe procureur Soenen daar kort tussenbeide kwam: 'Leeftijdsbepaling (prof. Piette) onmogelijk.*17 Als we het goed begrijpen, heeft het parket een *second opinion* bekomen bij professor Michel Piette van de vakgroep Gerechtelijke Geneeskunde aan de Universiteit Gent. En volgens Piette verkoopt De Valck onzin. 'Zo scherp heb ik het niet gesteld', zegt de professor. 'Ik heb inderdaad een document opgesteld voor de procureur. Daarin heb ik gemeld dat er op de methode van mijnheer De Valck een foutenmarge zit. Dat kan enkele maanden tot een jaar schelen. Trouwens dat gebit was vroeger al eens onderzocht.' Wat is het nu? Kon het niet omdat de methode niet deugde of hoefde het niet omdat het al gebeurd was? Piette wil er niet meer over kwijt. 'Het is het parket dat beslist wat de experts al of niet doen, hee.' Navraag bij speurders van toen leert dat in het oude dossier geen spoor terug te vinden is van enig onderzoek op het gebit van Carine Dellaert. 'Ik ben daar zéér formeel in', zegt een van hen. Dat is, zo blijkt, de hoofdreden waarom Neufchâteau zo geïnteresseerd is in het gebit.

Vaststelling. Piette is professor in de algemene gerechtelijke geneeskunde, De Valck is een gespecialiseerd stomatoloog. Beide artsen verhouden zich tot elkaar als een huisarts en een specialist. Dr. De Valck barst in lachen uit wanneer hij hoort dat men in Gent twijfels heeft over de betrouwbaarheid van zijn methode. 'Op 10 en 11 maart 1999 heb ik twee dagen lang vormingslessen moeten geven aan parketmagistraten uit héél België. Dat gebeurde in opdracht van het Ministerie van Justitie. Ik moet ook constant analyses verrichten voor het Disaster Victim Identification Team van rijkswacht, en laatst ook nog in de zaakPandy. Ik werk al jaren voor alle parketten van België, ook het Gentse. Ik weet dat ze daar liever met professor Piette werken, maar wanneer het specifiek over gebitten gaat doen ze meestal een beroep op mij. Telkens ze bijvoorbeeld ergens een jonge zigeuner oppakken die iets heeft mispeuterd en die beweert jonger dan achtien jaar te zijn, brengen ze hem naar mij. Dan neem ik een radiografie, terwijl de politiemannen in de wachtkamer zitten. Binnen het uur hebben ze de uitslag. Aan de hand daarvan wordt beslist of de zigeuner aangehouden wordt of niet. Bij Carine Dellaert zou het makkelijker gegaan zijn, want zo'n schedel beweegt niet.'

Tijdens een vergadering op het Gentse parket worden begin 1997 ook opmerkingen gemaakt over de hoge tarieven die Dr. De Valck zou hanteren. Een eenvoudige vraag. Hoeveel kost zo'n onderzoek? 'Minder dan tienduizend frank',

zegt Dr. De Valck. 'We hadden toen, helemaal in het begin, een ja of neen kunnen krijgen over X1', zegt een speurder. Als ik dan achteraf procureur Soenen

hoor verklaren dat zijn diensten `een jaar kostbare tijd verloren hebben' met X1, dan kan ik niks anders besluiten dan dat hij de opheldering van deze moord wou beletten.' Dr. De Valck begrijpt er al even weinig van. `Ik tracht altijd vriendelijk te blijven, maar toen ik mevrouw De Rouck op de televisie hoorde verklaren dat ze alles, werkelijk alles hadden onderzocht, heb ik mij moeten bedwingen om niet naar de telefoon te grijpen.'

In Brussel pakt men het anders aan. Drie leden van de herlezersploeg bezorgen Van Espen op 13 november 1997 een zeventien pagina's tellend rapportje. De fiets, de teddybeer, het liedje van Tears for Fears, de sweater met het cijfer acht en de foto's van Albert D. worden er aangewend om aan te tonen dat het X1spoor op lucht berust.*18 Van Radio Activité, de auto met de adelaar, The Dolo, Pascal Lamarque, Philippe Moussadyk, de Poseidon, de bizarre financiële bewegingen op de rekening van Dutroux [etc. is](#) in het proces-verbaal geen sprake. Geen enkele van deze elementen wordt verder onderzocht.

In die dagen verkeert het Brusselse parket helemaal in de ban van de fictie. De commissie-Verwilghen heeft procureur Benoît Dejemepe onbekwaam genoemd en velen vinden dat hij beter kan opstappen. Zowat het hele parket reageert geschokt, schaaft zich achter de procureur en ontwaart alom schimmige complotten. Onderzoeksrechter Jean-Claude Leys maakt eind augustus in een plechtstatig proces-verbaal melding van wat `een anonieme bron' hem heeft gemeld: `Mijn gesprekspartner zegt dat mijn collega Jean-Claude Van Espen momenteel het voorwerp zou uitmaken van lasterlijke aantijgingen (incest...), uitgaande van de rijkswachters van de antenne-Neufchâteau.*19 De sfeer van dieheeft-gezegd-dat zet de deur open voor de meest dulle verhalen. De ene complottheorie vervangt de andere. De Baets zou de biologische vader zijn van Regina Louf. Het eerste telefoontje van haar vriendin, Tania V, aan Connerotte zou opgezet spel geweest zijn. De Baets zou in zijn vrije tijd zelf een pooier zijn. De verhalen gaan er blijkbaar in als zoete koek. Wanneer het jaareinde nadert, twijfelt geen enkele procureur, substituut, onderzoeksrechter of griffier nog aan de accuraatheid van het beeld dat geschapen is..

Reeds in de maand november 1997 is het bij de herlezers bekend dat Regina Louf in contact is getreden met journalisten. Haar telefoon wordt getapt, `om haar te beschermen'. Als ware het een operatie damage control reppen twee Brusselse BOB'ers zich naar de ouders van Christine Van Hees.*20 Het ouderpaar wordt aanzien als de onberekenbare factor in de op til zijnde storm. Indien zou blijken dat zij moeilijk zouden gaan doen over de verwijdering van de speurders, riskeert het Brusselse parket grote problemen. Maar dat risico is klein, merken de BOB'ers. Pierre Van Hees en Antoinette Vanhoucke geven te kennen dat ze het zeer moeilijk hebben met de verhalen van X1. Ze kunnen en willen niet geloven dat hun dochter in een netwerk van kinderprostitutie verzeild kan zijn geraakt. Over de collega's van De Baets willen ze anderzijds geen kwaad woord horen. `Uit het onderhoud blijkt dat, bovenop het gevoel van onrecht over dit gruwelijke en onbestrafte misdrijf, het bevulde beeld van hun dochter hen nog méér pijnigt', rapporteren de BOB'ers.*21

Eind 1997 worden de ouders langs twee kanten bewerkt en soms weten ze niet meer wat ze ervan moeten denken. De moeder herinnert zich hoe Aimé Bille hen op een goede dag heeft gezegd dat het hier gaat om een zeer gewichtige zaak `waar misschien wel ex-ministers bij betrokken zijn'. Antoinette Vanhoucke heeft het onaangename gevoel dat het er sommigen helemaal niet om gaat de daders te vinden, maar `andere dossiers te deblokken.*22 De ouders worden ook gecontacteerd door leden van de vzw Pour la Vérité. Uit de handen van stichter Marc Reisinger ontvangen ze eind december 60.000 frank, zodat ze zich voor het eerst in bijna veertien jaar een advocaat kunnen veroorloven.*23 Ze hebben eind 1997 ook contacten met de auteurs van dit boek, die in die periode op het punt staat de X1-dossiers in de openbaarheid te brengen en zeggen hen alle steun toe. `In zekere zin wel', antwoordt Pierre Van Hees, wanneer hem wordt gevraagd of hij gelukkig is met de publicaties in *De Morgen* en *Télé Moustique*. `Want ik heb ze ten dele uitgelokt. Wat ik niet begrijp, is waarom men in juni het onderzoek heeft stopgezet. In mijn ogen hadden de vijf rijkswachters die verwijderd werden, zich niets te verwijten.*24

Temidden van de X1-storm blijft X1 nog gedurende twintig dagen X1. Ze laat zich ompraten door Pascal Vrebos van *Controverse* (RTL) en Paul Bottelberghs van Panorama (VRT). Het achteraf bekeken ietwat naïeve idee dat ze als Regina Louf tenminste zal kunnen deelnemen aan de discussie over zichzelf, geeft de doorslag. In haar boek beschrijft ze de avond van de Panorama-uitzending als een overwinning - als het maximum dat ze als slachtoffer kon bereiken. Voor de verbaasde ogen van haar man maakt ze vreugdedansjes in haar tuin: `Laat me voor één keer juichen. Morgen zal ik weer afgebroken worden. Morgen zal alles in het werk worden gesteld om mijn getuigenis te ridiculiseren.*25

Op sommige redacties zijn journalisten inderdaad al dagenlang in de weer met het `ontmaskeren' van X1 als fantaste. Elke verdachtmaking vindt moeiteloos haar weg naar de voorpagina's en aangezien ze bijna altijd afkomstig zijn van officiële bronnen - rijkswacht of parket - kan men de journalisten weinig verwijten. `De ontkenningdrift wordt zo groot dat we ons aan een artikel verwachten waarin ook ontkend zou worden dat Christine Van Hees gefolterd, vermoord en verbrand is. Iemand moet dat tenminste toch gedaan hebben, kunnen we het daar nog over eens zijn?' tracht Yves Desmet nog even aan de ratio te appelleren.*26 Het enige wat hij oogst, is een publieke vermaning van Vlaams mediaminister Eric Van Rompuy. Die stelt in het Vlaams parlement luidop de vraag hoe dat zit met `de verantwoordelijkheid van de hoofdredacteur van een krant als die zaken publiceert die achteraf verkeerd blijken te zijn'.

Zo overtuigd als de meerderheid der journalisten is, zo overtuigd is ook het kleine groepje van mensen dat begin 1998 partij kiest voor Regina Louf. Een van hen is Rufyn Nachtergaele. Deze maatschappelijke assistent uit Ronse is al van bij het begin diep aangegrepen door de zaak-Dutroux en heeft daarover thuis zowat de meest volledige collectie aan boeken, persknipsels en video-opnamen van tv-documentaires aangelegd. Hij is zich gaan verdiepen in de herkomst van

een zeer hardnekkige X1-mythe: de 'gelijkenissen' tussen haar getuigenis en het in 1994 verschenen boek *Mijn Verhaal* van het incestslachtoffer Yolanda uit het Nederlandse Epe. In het begin van de jaren negentig getuigde zij, tot ontzetting van de Nederlandse publieke opinie, over kindermoorden, illegale abortussen en gedwongen kinderprostitutie. Ook Yolanda bleef stoïcijns bij de genadeloze kritiek die daarna losbarstte.

Het eerste artikel waarin gewezen werd op 'parallelen', verscheen op 27 januari 1998 in het Vlaamse sensatieblad *Blik*, zo stelt Rufyn Nachtergaele vast. Hij is daar erg zeker van, niet alleen omdat hij alles leest en uitknijpt, maar ook omdat het blad een week later met een schreeuwerige kop meldt dat de andere media 'de primeur' hebben overgenomen. De gelijkenissen die *Blik* opsomt, zijn hilarisch. Zowel Yolanda als Regina Louf zeggen dat ze hun verleden trachten te verwerken door dissociatie. Allebei getuigen ze over een eerste zwangerschap op hun tiende. Allebei wijzen ze met een beschuldigende vinger naar hun moeder. Allebei werden ze als kindhoertje uitgeleend. In beide gevallen was de hoofddader een vriend van hun moeder. Allebei vertellen ze dat ze lange tijd hebben gedacht dat permanent seksueel misbruik een normale levensvorm was. Yolanda heeft het in haar boek over kaarsen en dat doet ook Regina Louf. Allebei zijn het 'intelligente en moedige vrouwen' en verlangen ze van hun ouders dat ze toegeven dat ze zware fouten hebben begaan. 'Je zou het kunnen vergelijken met twee postbodes die allebei op een verschillende plek het slachtoffer werden een overval', zegt adjudant De Baets later. Allebei getuigen ze over een man met een nylonkous over z'n hoofd en een wapen in de hand. Allebei verklaren dat ze sinds die overval 's nachts niet meer kunnen slapen. Trek je de logica van *Blik* door, dan moet een van de twee postbodes opgepakt worden wegens valse getuigenis.'

Aanvankelijk schonk niemand aandacht aan het verhaal in *Blik*, zo stelde Rufyn Nachtergaele vast. Tot het duidingsmagazine *TerZake* op de VRT-televisie het drie dagen later opviste en uitvergrootte.*27 Aan de lijst van *Blik* worden op de

televisie nog twee 'punten van gelijkenis' toegevoegd. In *Mijn Verhaal* gebruikt Yolanda de beeldspraak van de ajuin: 'De laatste tijd begin ik te geloven dat mijn levensverhaal pas de eerste schil van de ui is.' In *Panorama* heeft Regina Louf dezelfde metafoer gebruikt. En er is meer, zegt de commentaarstem. In haar boek omschreef Yolanda een van de daders als Leo Wolff. In een fax over de moord op Katrien De Cuyper had Regina Louf het over een zekere 'De Wolf'.

Rufyn Nachtergaele bestookt de pers met lezersbrieven waarin hij erop wijst dat het hier gaat om twee varianten op één van de meest voorkomende namen uit de Lage Landen. Hij trok alle door Yolanda genoemde namen na en stelde vast dat er buiten Wolff/De Wolf geen enkele overeenkomst was. Hij vindt het ook vreemd dat de VRT-journalisten niet schijnen te weten dat het parket in Neufchâteau de door X1 aangewezen De Wolf al een jaar eerder heeft geïdentificeerd. Geen enkele van de lezersbrieven van Nachtergaele wordt gepubliceerd. De krant *Het Volk* drijft wel de spanning op door te melden dat het boek van Yolanda zou zijn aangetroffen tijdens een huiszoeking bij Tania V, de vriendin van Regina Louf. Er is bij Tania V echter geen huiszoeking verricht.

Terwijl in de maanden januari en februari 1998 de kranten vol staan van dit soort verhalen, wordt bij het parket van Antwerpen nog een schuchtere poging ondernomen om de waarheid te kennen over wat X1 verklaarde over de moord op Katrien De Cuyper. De mediastorm heeft een onmiskenbare invloed op de sfeer bij de onderzoekers. Ze zijn met z'n dertigen wanneer ze op 28 januari 1998 op vraag van de Antwerpse onderzoeksrechter Vyncke een huiszoeking gaan verrichten in het kasteel te 's Gravenwezel. 'Er is toen discussie geweest', herinnert een van hen zich. 'Het domein waarop we stonden te zoeken, was sinds 1991 van eigenaar veranderd. De plaatsen waar we eigenlijk vooral moesten zijn, waren onlangs afgebroken of bevonden zich op een plek waar we geen huiszoekingsbevel voor hadden. Even is getwijfeld of we nog een huiszoekingsbevel zouden vragen voor het andere deel, maar de algemene sfeer was: wat staan we hier onze tijd te verliezen met die zottin.'

Op 29 januari, haar verjaardag, wordt Regina Louf nog eens verhoord door speurders van de Antwerpse GP en de BOB van Brasschaat. Bij die gelegenheid staat ze enkele haren af. Die worden vergeleken met enkele haren die in het kasteel zijn gevonden, maar dat levert geen enkele overeenkomst op. De binnenkant van de te onderzoeken ruimte blijkt net te zijn gerenoveerd. Regina Louf wordt ook gevraagd een robotfoto te laten tekenen van Katrien De Cuyper, wat niet lukt. Het is niet geheel duidelijk of de getuigenis van X1 in het dossier-De Cuyper überhaupt wel tot iets als een heus onderzoek geleid heeft. Wanneer justitieminister Tony Van Parys op 21 oktober 1998 in de Kamer geïnterpelleerd wordt, zegt hij over het Antwerpse X1-onderzoek plots dit: 'Onderzoeksrechter Vincke heeft eind april 1998 beslist de piste-X1 af te sluiten op basis van de conclusies van de coördinatievergaderingen met de magistraten van Gent, Antwerpen en Brussel.*28

In een fel contrast met de op de televisie hun zeg doende politici, magistraten, experts en journalisten zitten her en der in België enkele mensen met een ongemakkelijk gevoel. Ze kennen de waarheid ook niet, hooguit een stukje. Maar niemand vraagt hen wat. Bij het Gentse parket hebben criminele analisten van achter hun bureau een vergelijkende analyse gemaakt van wat X1 over Carine Dellaert verklaarde en wat de oude gerechtelijke stukken over haar zeggen. X1 zegt dat 'Clo' zelden naar school ging. De analisten citeren klasgenote Barbara R.: 'Ze behoorde tot de eliteklas van de school.' De analisten zien nog meer contradicties en leiden het parket naar de conclusie dat Carine Dellaert onmogelijk 'Clo' kan geweest zijn. In het rapport lezen we nog dat waar X1 zegt dat Clo 'ouder leek' dan haar klasgenotes, dit bij Carine zeker niet het geval was.*29

We noemen haar Fanny V.*30 Het kostte ons twee telefoontjes om haar te vinden. Weinigen hebben Carine Dellaert zo goed gekend als zij. Ze zaten in de schooljaren 1977-'78 en 1978-'79 samen op de banken in het stadsschooltje

Gezusters Loveling in de Van Hulthemstraat in Gent. 'We werden vriendinnen in het zesde', zegt Fanny. 'Ik was toen elf of twaalf, Carine dertien, geloof ik. Wat ik u kan vertellen, dateert uit die periode.'

Fanny moet even grinniken wanneer ze hoort over de conclusies van het Gentse parket. In de pv's staat dat haar vriendinnetje een vlijtige leerlinge was die nooit problemen had thuis. 'Ze was in elk geval een jaar ouder dan de rest van de klas', zegt Fanny. 'Ze had al eens gedubbeld in het lager. Ik keek erg naar haar op. Ik was nog een kind, zij een echte vrouw. Ze was fysiek en mentaal zoveel meer ontwikkeld dan wij. Toen mijn moeder hoorde dat zij mijn beste vriendin was geworden, ging ze zich daarover bij de directie beklagen. Omdat ik tegen mijn moeder had gezegd dat Carine regelmatig seks had met haar vader en ook met andere mannen.'

'Nee, Carine was niet gelukkig, helemaal niet. Op de speelplaats zaten we soms de hele tijd zwijgend naast elkaar op zo'n bankje. Ik voelde dat ze verschrikkelijk leed onder die situatie. Ze wou van huis weglopen, ze sprak daar heel dikwijls over: "Vluchten, ver weg van hier." Ze vertelde me dat ze met veel en met verschillende mannen naar bed moest. Het was voor mij niet altijd duidelijk hoe ze daar zelf tegenaan keek. Soms, als ze het vertelde, leek het alsof ze dat normaal en plezierig vond. Maar wanneer we dan samen tijdens het speekwartier naast elkaar zaten, merkte ik dat er iets ernstigs aan de hand was.'

Voor zover Fanny zich herinnert, vertelde Carine Dellaert dat het vooral bij haar thuis gebeurde. 'Ik was nog een kind, begreep er niks van en vroeg ook niet verder. Wat ik wel nog weet, is dat ze me zei dat haar moeder van niets wist. Dat vroeg ik altijd: en je moeder dan, wat vindt zij daarvan? Die is altijd weg, zei ze. Heeft ze ooit over andere plaatsen gesproken, waar ze werd misbruikt? Ik weet het niet meer. Toen ik in de krant las dat ze verdwenen was, heb ik daar erg onder geleden. Toen haar lijk gevonden nog meer. Ik was toen al zestien en voelde me ontzettend schuldig. Waarom had ik niet om hulp geroepen?'

Na de lagere school, in 1979, verloor Fanny V Carine Dellaert uit het oog. 'Ik heb haar nooit meer gezien.' Ze ging naar een andere school en leerde daar andere mensen kennen. Eén van hen was - we verzinnen het niet - Regina Louf.

'Regina praatte bijna met niemand', vervolgt Fanny. 'Of Regina en Carine elkaar gekend kunnen hebben? Dat lijkt mij perfect mogelijk. Regina had ook zo haar geheim, ze was héél introvert. Indien Regina en Carine elkaar zouden hebben gekend via zo'n circuit zou ik dat moeilijk geweten kunnen hebben. Op school zie je alleen de façade. Ik vond dat je ze een beetje met elkaar kon vergelijken, qua houding. Ik heb het boek van Regina gekocht, ik durf het niet te lezen. Ik heb al een paar keer willen beginnen, maar er staan dingen in die... het doet mij teveel pijn.'^{*31}

Het Gentse parket heeft Fanny nooit verhoord. Daar heeft het ook geen tijd voor. Er is immers besloten 'om de persoon X1 eens nader te bekijken'. Procureur Soenen vat het resultaat van dit onderzoeksdeel enkele maanden later als volgt samen: 'Deze verhalen van Louf Regina worden door schoolkameraadjes en klasgenoten bestempeld als pure fantasie.'^{*32} Opnieuw is het nuttig de conclusies te vergelijken met de basisgegevens.

De eerste jeugd vriendin van Regina Louf die in de zomer van 1997 wordt

verhoord, is Kristelle M.³³ Zij zat in de schooljaren 1983-'84 en 1984-'85 in dezelfde klas en herinnert zich dat Regina vanwege haar slonzige uiterlijk door velen werd gemedend. 'Ze was iemand met veel fantasie, en soms werd de opmerking gemaakt: ze slaat weer door', weet Kristelle M. nog. Ze was ook vaak afwezig, aldus M.: 'Ze verdween soms in de namiddag van school.' Als het klopt wat deze vrouw zegt, kunnen de herlezers van het dossier-Van Hees alvast een bootje vouwen met het afwezigheidsregister dat zij aanzagen als 'het bewijs' dat Regina Louf in de vooravond van 13 februari 1984 onmogelijk in Brussel kan zijn geweest. Volgens dit 'officiële document' was zij in het schooljaar 1983-'84 in totaal tien uren ongewettigd afwezig.

Wat Kristelle M. van Regina Louf vooral bijbleef, is dat ze voortdurend over seks praatte. Ze vertelde dat ze een relatie had met 'een oudere man'. Volgens M. ging de hele klas ervan uit dat ze loog. Kristelle M. niet. Ze zag met eigen ogen hoe die 'oudere man' Regina na de lessen kwam afhalen. Er was nog iets: Regina vertelde haar op zeker ogenblik dat ze zwanger was van die oudere man. Kristelle M. weet ook nog dat Regina vaak sprak over een 'vriendin met wie ze zich goed amuseerde en met wie ze veel uitging in de Boudewijnstraat'. De naam van die vriendin herinnert ze zich niet meer, 'maar het zou Christine, Carine, Caroline of Claudine geweest kunnen zijn'. Kristelle M. kan ook nog kwijt dat Regina als kind van veertien alcohol dronk en op een ochtend in de klas arriveerde en 'naar de drank rook'. Een keer kwam ze ook op school aan met een duidelijk waarneembare blauwe plek. ^{*34}

Met Michel B. vindt de Gentse BOB een jongen terug over wie Regina Louf verklaarde dat hij de vriend was van Natanja, het meisje dat net als zijzelf in de prostitutie was terechtgekomen en tegenover de BOB het licht van de zon ontkende. Michel B. zegt dat hij Regina niet zo goed heeft gekend en herinnert zich haar als 'redelijk stil en teruggetrokken'. Ze liet op hem 'een zelfzekere, volwassen indruk' na. 'Ze trok zich niks aan van de negatieve opmerkingen over haar', zegt hij nog. En: 'Volgens mij had zij iets mysterieus meegemaakt, maar ik weet niet wat. Volgens mij heeft ze daarover met Natanja gepraat.' Het is aardig om weten dat de getuigenis van Michel B. in de rapporten van de Gentse BOB wordt geciteerd als een van de bewijzen dat X1 alles verzon.

Ook Anja D. wordt verhoord. Zij is door enkele vroegere klasgenoten aangewezen als de beste vriendin die Regina in de jaren 1984 en '85 had. 'Niettegenstaande X1 en Anja veel contact met elkaar hadden, heeft zij nooit iets speciaals, buiten de verhouding tussen X1 en Tony, bij X1 thuis opgemerkt', zo vat BOB'er Jan Vincent - de fonteinenspecialist - de getuigenis samen in zijn synthese van 1 september 1997. Het is maar wat je 'speciaal' noemt. Enkele passages uit het authentieke verhoor van Anja D.:

U vertoont mij een foto die ik herken als zijnde Tony, zijnde de oudere man met wie X1 een seksuele relatie had (...). Ik kreeg kennis van die relatie door het feit dat ik dus regelmatig bij X1 thuis ging. Ik ging minimaal één weekend per maand bij X1 slapen (...). Soms was het ook wel zo dat Tony met X1 naar boven trok, naar de

kamer van de moeder van XI. Daar hadden ze geslachtsbetrekkingen. Tony kwam op gelijk welk ogenblik. Tony kon bijvoorbeeld ook zeer laat op de avond nog aankomen. Dat er geslachtsbetrekkingen tussen XI en Tony heb ik zelf vastgesteld. Het is zo dat de kamer van XI net naast de kamer van de moeder lag. Het gebeurde dat ik nog sliep en dat Tony met XI op dat ogenblik seks had in de kamer ernaast (...). Ik passeerde toen voor de kamer, en de deur stond open. Toen zag ik daadwerkelijk de geslachtsbetrekkingen tussen XI en Tony. Eén keer riep Tony trouwens naar mij of ik er ook niet wou bijkomen. Ik heb dit toen geweigerd (...). Wat de reactie van de ouders van XI betreft, is het zo dat beiden op de hoogte waren van de relatie. Wel is het zo dat de vader van XI er zoveel mogelijk buiten gehouden werd. De vader was echter wel degelijk op de hoogte van de relatie, maar hulde zich daarover in stilzwijgen (...). Het gebeurde soms dat Tony een ganse namiddag met XI weg was, soms was het ook voor korte tijd. XI heeft me nooit gezegd waar ze toen heen was geweest.*35

Anja D. zegt dat ze Regina Louf leerde kennen toen ze 'veertien à vijftien jaar' oud was. Hoe oud ze was bij het begin van de relatie met Tony weet Anja D. niet, want: 'Naar mijn mening was de relatie tussen deze man en XI al een tijdje bezig.' Ook aan Anja D. is gevraagd of Regina Louf vaak afwezig was op school. 'Ze was volgens mij wel meer afwezig dan een gemiddelde leerling, doch het was zeker niet "veel" te noemen', luidt haar antwoord. En dit is wat daarvan gemaakt wordt in de synthese die BOB'er Vincent opstelt over de verklaring van Anja D.: 'Ze was niet veel afwezig of ziek.'

De volgende stap in het Gentse onderzoek is het 'niet verhoren van Dirk Croux'. Zo staat het woordelijk in het proces-verbaal met het nummer 103.415 van 30 september 1997. Dirk Croux zal niet worden verhoord. Punt. Dirk Croux hokte aan het begin van de jaren negentig samen met Jeanine S., de ex-echtgenote van Emile Dellaert.*36 Croux is op 3 juni 1997 al eens verhoord. Hij werd geïnterpelleerd over de vraag of Jeanine S. op haar schouder een vlinder getatoeëerd had - zoals XI verklaarde. Nee, Croux kon zich dat niet herinneren, maar kon over zijn ex wel allerlei andere zaken kwijt. Jeanine S. had hem bij herhaling gezegd dat ze geloofde dat Emile Dellaert méér wist over de moord op zijn dochter.*37 De BOB'ers hebben echter niet de minste belangstelling voor wat Croux over de moord kwijt kan. Ze willen alleen weten of Jeanine S. een tatoeage had.

Dirk Croux is niet de eerste de beste. Als eerste sergeant heeft hij vanop de luchtmachtbasis te Kleine-Brogel een tijdlang geopereerd als agent van de militaire inlichtingendienst.*38 Het is niet het soort mensen van wie je wilde ongefundeerde complottheorieën verwacht. Op 21 oktober 1996, vrij kort na het uitbreken van de zaak-Dutroux stuurt Dirk Croux een handgeschreven rapport naar de kamercommissie Misdaadbestrijding.*39 We lezen even mee: 'De rechtstreekse aanleiding tot mijn analyse van de feiten in de zaak-Dutroux is de zaak Carine Dellaert (...). Carine Dellaert werd in september 1985 vermoord teruggevonden, na drie jaar vermist te zijn geweest. In deze zaak ben ik getuige geweest (...). Ik heb een verklaring afgelegd waarin ik geopperd heb dat niet de vader van Carine

Dellaert de moord had gepleegd, maar dat men moest zoeken in de richting van de handel in blanke slavinnen. Ik heb toen mijn hele echtscheidingsdossier overgemaakt aan de BOB (...). De vader van Carine Dellaert werd in vrijheid gesteld, wegens gebrek aan bewijzen, waarna de zaak in de doofpot is verdwenen.'

In zijn rapport gaat Croux verder in op de parallellen die hij meent te ontwaren in de organisatie van wat hij 'het netwerk rond Marc Dutroux' noemt en de genadeloze handelswijze van maffieuze groeperingen wanneer die, waar ook ter wereld, mensen verhandelen. Het lijkt allemaal wat grotesk, maar het minste wat je kan zeggen, is dat hier iemand opduikt uit de onmiddellijke entourage van de familie-Dellaert die een getuigenis kwijt wil die aanleunt bij dat van XI. Het enige wat we hiervan in het Gentse dossier terugvonden, is het bericht dat Croux niet zal worden verhoord. 'Dat verwondert mij niet', zegt Regina Louf. 'Nadat ik op de televisie kwam, ben ik gecontacteerd door mensen die mij als kind hebben gekend. Onder andere onze dierenarts, die vaak bij mijn ouders op bezoek kwam. Hij wou getuigen. Doe dat dan, zei ik. Hij heeft naar de BOB gebeld. Ze zouden zelf terug contact opnemen. *Don't call us, we call you*, die stijl.*40 Ook van de dierenarts is in het Gentse dossier geen spoor terug te vinden. De dierenarts hoopte justitie te kunnen vertellen hoe hij moeder en grootmoeder destijds had zien pronken met foto's van kleine Regina, genomen in chique villa's in Knokke. Hij vond het vreemd dat de twee vrouwen zo trots leken te zijn op het feit dat het kind daar zoveel tijd doorbracht en hieruit afleidden dat 'ze het nog ver zal schoppen'.

Begin oktober 1997 heeft het Gentse parket besloten dat het tijd werd om de echtgenoot van XI eens te gaan verhoren. Zijn verhaal begint bij de eerste kennismaking, op 10 november 1984 tijdens ruitendoop in de manege Ponderosa te Destelbergen. Het was zij die hem ten allen prijze wou. De eerste vrijpartij volgde al een week later. Hij was zestien, zij vijftien. 'Het was voor mij de eerste keer', zegt Erwin Beeckman. 'Ik ondervond dat mijn echtgenote op dat moment reeds goed wist waar ze mee bezig was. Ik diende niet veel initiatief te nemen (...). Enkele weken na de ruitendoop was er een ruitergala in de manege. Het was toen dat ik voor het eerste Tony V zag. Ik was samen met mijn lief op dat feest, toen hij binnenkwam. Hij ging zich bij haar ouders zetten. Ze liet mij als het ware vallen als een steen.'

Erwin Beeckman vertelt hoe hij ondervond dat de ouders van zijn vriendin veel meer zagen in de veertigjarige Tony dan in hem. Regina klampte zich niettemin aan hem vast, kreeg hem zover dat ze vanaf het vierde middelbaar in dezelfde school zaten en trachtte de zaken zo te regelen dat ze zo vaak als mogelijk bij hem was. Hij merkte wel dat bepaalde dingen niet klopten. Zij wou meteen trouwen. Ze woonden nauwelijks samen, of ze kwam thuis met een hond -'ze vertelde mij dat ze dit deed omdat ze zich alleen niet veilig voelde thuis.' De verhalen kwamen pas later. Over hoe Tony via haar moeder naging wanneer hij er was en wanneer niet. Dan kwam hij Regina opnieuw ophalen. Zes maanden na het begin van hun relatie vertelde ze hem dat Tony een sleutel had van het huis, dat

hij kwam en ging wanneer hij wou en dat ze jarenlang geen andere keuze had gehad dan hem tot in het extreme te gehoorzamen. 'Later vernam ik ook van haar dat ze werd meegenomen door Tony om tot bij collega's van hem gebracht te worden. Deze laatsten mochten haar dan gebruiken.'

Heeft Beeckman ooit iets gemerkt van kwetsuren of andere uiterlijke tekenen van mishandeling? 'Het eerste, bijna vanaf het prille begin, wat ik opmerkte was dat mijn lief witte striemen had op haar buik en dijen. Later vernam ik dat het om zwangerschapsstriemen ging, Mijn echtgenote vertelde later dat ze reeds zwanger geweest was, nog voor onze verhouding. Op welke leeftijd dit juist was, weet ik niet meer. Ze vertelde me dat ze meerdere keren zwanger was. Mijn lief had toen ook veel blauwe plekken, maar ze verklaarde steeds dat ze ergens was tegen gelopen of gevallen was.'^{*41}

In een latere verklaring zal Erwin Beeckman vertellen dat zijn moeder eveneens de zwangerschapsstriemen opmerkte, toen ze daar met z'n tweeën bleven overnachten en ze op een verkeerd moment de badkamer binnenkwam. In maart 1998 meldt zich een vroegere vriendin van Beeckman bij het gerecht. De vrouw heeft de grootmoeder van Beeckman nog goed gekend en herinnert zich heel levendig hoe die zich grote zorgen maakte over de aanstaande van haar kleinzoon. 'Ze zei dat ze een "wreed lijf" had', weet de vriendin nog. 'Ze sprak over allemaal strepen en striemen, en voegde eraan toe dat ze precies zwanger was geweest.'^{*42} De moeder kan bevestigen wat ze gezien heeft, de grootmoeder niet - zij is inmiddels overleden.

Tijdens zijn verhoor verklaart Erwin Beeckman dat hij gemerkt heeft dat zijn echtgenote een zeer ernstige verwonding heeft aan haar geslachtsdelen. De Gentse BOB vertaalt het verhoor van Beeckman later in een synthesenota voor het parket als volgt: '...haar man verklaarde dat ze weinig littekens heeft op haar lichaam.'^{*43}

Ik wist niet wat ik hoorde. Mijn dochter Gini, getuige X1? Mijn vrouw en ikzelf die door haar van de meest gruwelijke seksuele misdaden worden beschuldigd. Mijn dochter beweert dat zij in Knokke door haar grootmoeder en nadien in Gent door haar moeder in de kinderprostitutie werd gestoken. Mijn vrouw bleef er bijna in toen ze het hoorde. Wij begripen er niets van. Gini moet ziek zijn, er is geen andere uitleg voor.

Met deze passage maakt Vlaanderen op 19 januari 1998 kennis met de ouders van X1. Het is de aanhef van het openingsartikel van de krant *Het Volk*, waar journalist Marc Eeckhaut als eerste op het simpele idee is gekomen om eens hun mening te gaan vragen. Georges Louf veroverd meteen vele harten. Hij is zo op het eerste gezicht de aardigste opa die een mens zich kan voorstellen - gepensioneerde arbeider, zachte Gentse tongval, een eerlijk lijkende verontwaardiging. Op de dag van de publicatie van het eerste interview met X1, in *De Morgen*, is Georges Louf naar het huis van zijn dochter gereden, zo vertelt hij: 'Kind, heb ik gezegd, weet ge wat er gaat gebeuren? Ze gaan u in het zothuis steken. Ze gaan

uw kinderen afnemen. Haar geest is verdwaasd, dat kan niet anders. Ze heeft een hele bibliotheek vol met boeken van Stephen King. Misschien ligt het wel daaraan.'^{*44}

Er mogen honderd magistraten op de televisie verschijnen om te melden dat er van de X1-getuigenis niets klopt, geen van hen kan in de ogen van de publieke opinie met zoveel moreel gezag praten als Georges Louf. De naam van Tony - in de pers tot dan toe omschreven als T. - zegt hem wel iets, zo verklaart hij. Dat was een alleraardigste handelsreiziger uit Antwerpen die tot in 1988 geregeld 'een tas koffie kwam drinken, wanneer hij hier in de buurt was'. Van ongepaste handelingen tegen zijn dochter heeft hij niks, absoluut niks gemerkt. Hij heeft van Tony al jaren niets meer gehoord, voegt hij eraan toe.

Puur op feiten vallen de ouders snel door de mand, al wordt dat door het gros van de pers verzwegen. De BOB registreerde in 1996 en '97 telefonische contacten tussen de ouders en Tony V.^{*45} De ouders blijven dat eerst bij hoog en bij laag ontkennen, maar hebben het dan plots over een telefoontje van Tony om de moeder 'een gelukkige verjaardag te wensen'. Christiane Poupaert is jarig op 21 mei. Het telefoontje dateert van 28 mei.

De tv-beelden hebben soms iets weg van een mise en scène. Een tot tranen toe bewogen vader met jeugdfoto's van zijn *Regineke* op zijn schoot - 'ik blijf haar graag zien' - en een aan een beademingstoestel vastgeklonken Christiane Poupaert. Zij krijgt plots een hevige opstoot van ademtekort en blijft enkele minuten aan het buisje lurken, wanneer journalisten haar signaleren dat de telefoontjes met Tony in twee richtingen gingen. 'Het is on-mo-gelijk', brengt ze uiteindelijk uit. 'Ik kan niet eens meer telefoneren. Ik kan niet eens meer overweg met de knopjes.'^{*46} De toestand van de moeder lijkt inderdaad zorgwekkend. Ondanks haar weinig zuurstofrijke toestand blijft ze roken als een Turk. SaintMichel zonder filter.

Georges Louf is niet van zijn stuk te brengen. Zijn dochter kwam nooit wat te kort. Tellend op zijn vingers somt hij op hoeveel keren hij haar financieel bijsprong: bij de aankoop van het huis, bij haar zaak, speelgoed voor de kinderen... Zijn overtuiging dat alles wat 'ons Regine' vertelt, op verzinsels berust, put hij onder meer op zijn stellige zekerheid dat ze tot ze Erwin leerde kennen zelfs nooit uitging. 'Ze is één keer naar een *t-dansant* geweest en ze was al voor middernacht weer thuis. Ze amuseerde zich daar niet. We maakten ons daar toen zelfs een beetje zorgen over. Ze lag elke avond op de sofa tv te kijken.'

Wanneer Georges Louf op 26 januari zijn verhaal mag gaan doen bij de Gentse BOB, besteedt hij een hele namiddag aan het vertellen van zijn levensverhaal. Op z'n veertiende al naar de fabriek, de Gentse textielabriek UCO, waar hij tot z'n pensioen zou blijven werken. Hij leerde zijn latere echtgenote kennen in de bakkerij van haar broer op het Ledebergplein in Gent. Zij was afkomstig uit Knokke. Christiane kreeg in de jaren vijftig twee miskramen. Ze trachtte zich te verzoenen met het idee nooit kinderen te kunnen krijgen en ging werken. Het mirakel geschiedde in 1968, toen ze op haar tweëndertigste plots zwanger bleek. Het gezinsleven was al helemaal niet meer afgestemd op een kind. De klei-

ne Regina werd in de week toevertrouwd aan een pleegmoeder. Toen die na twee jaar last kreeg met haar gezondheid, werd besloten om Regina onder te brengen bij Christianes moeder in Knokke. 'Ik vind het ontstellend te moeten vaststellen wat zij haar grootmoeder nu verwijt. Ik zeg u dat ze bij haar grootmoeder zeer goed was.'

Het duurt tot acht uur 's avonds voor het Tony ter sprake komt. Hij en zijn vrouw hebben hem in de periode 1981-'82 leren kennen als vertegenwoordiger voor de firma Gimpet, zegt Georges Louf. 'Vrij snel leerden wij Tony wat beter kennen en uiteindelijk was hij een vriend des huizes.' Tony ging vervolgens voor een reclamebedrijf werken, maar bleef aan huis komen 'als vriend'. Tony bleef af en toe wel eens slapen, in de kamer van Regina, maar dan sliep zij in hun kamer, heet het. Het was wel zo dat Tony vaak kwam wanneer hij niet thuis was, zegt Georges Louf nog. 'Ik vertrouwde mijn echtgenote en ook Tony, en ik mag nu wel zeggen dat ik nooit ondervonden heb dat mijn echtgenote en Tony iets met elkaar zouden gehad hebben. Het feit dat Tony iets met Regina zou gehad hebben, geloof ik ook niet. Ik heb destijds nooit zoiets opgemerkt, laat staan dat er verdachte gedragingen waren. Wel heb ik nu pas van mijn echtgenote vernomen dat Regina destijds als vijftienjarige blijkbaar verliefd was op Tony.'⁴⁷

Niet eens twee weken na dit verhoor wordt Georges Louf opnieuw aan de tand gevoeld door de BOB. Dat resulteert dan plots in deze verklaring:

Na ons open gesprek welke wij hier zo-even over hebben gehad, moet ik nu wel toegeven dat het inderdaad juist is dat Tony - in die periode 1982-1985 - veel te veel naar mijn zin bij mij aan huis kwam (...). Uiteindelijk kwam hij, verschillende keren per week bij ons aan huis, en meer, zelfs soms verschillende keren per dag. Tony dreef het uiteindelijk zo ver dat hij zelfs 's avonds laat, om 23.00 uur, nog bij ons aan huis kwam. Er waren zelfs dagen bij dat ik reeds was gaan slapen, en toch bleef hij bij mijn vrouw zitten tot 01.00 à 02.00 uur 's nachts (...). Ik kon echter tegen Tony niet op. Het is waarschijnlijk mijn karakter, maar ik was niet opgewassen tegen de arrogantie van Tony (...). Hij was ook veel te vriendelijk en trok Regina veel te veel aan. Ik heb dat vastgesteld, en ik kon er niets aan doen. Alles wel beschouwd heb ik dus mijn dochter niet beschermd. Ik heb inderdaad geweten dat Tony wel eens met Regina wegging, hetzij naar de cinema, hetzij dat hij haar meenam voor zijn werk. Naar hij zelf beweerde omdat Regina hem hielp bij het maken van ondertitels. In feite had ik daar weinig aan te zeggen, uiteindelijk was het mijn vrouw die meestal Regina toeliet om met hem mee te gaan. Het zal dan wel zo zijn dat mijn vrouw van meer op de hoogte was (...).⁴⁸

De pers rept met geen letter over deze verklaring. Georges Louf gaat hierna integendeel onverstoord verder met het verkondigen van zijn boodschap, onder meer in een lang interview met het RTBF-programma *Au Nom de la Loi*, korte tijd later: zijn dochter had een volkomen normale en onbezorgde jeugd. Hij gaat ook verminderd verder met het verspreiden van jeugdfoto's waarop 'het bewijs' zichtbaar is: zijn Regineke lacht. De pers slikt het als zoete koek.

Er komt heel wat bij kijken om Christiane Poupaert te ondervragen. Zij kan het bed niet uit, dus moeten de BOB'ers uitrukken naar de Grondwetstraat in Sint-Amandsberg. Ook moeder Louf doet bereidwillig haar levensverhaal en ontkent aanvankelijk net zo krachtig dat Tony V binnen het gezin ooit voor enig probleem zou hebben gezorgd. Hij kwam zowat eenmaal per week, en alleen overdag. Hij is wel 'twee keer blijven slapen', weet ze nog. En ja, Regina was opgetogen wanneer ze hoorde dat hij kwam. Bij zijn aankomst gaf zij hem een kus. Christiane Poupaert verklaart ook dat ze op een gegeven moment stiekem verliefd was geworden op Tony, maar er was heus nooit wat gebeurd - niet tussen haar en Tony, en ook niet tussen Tony en Regina. Tijdens haar verhoor doet ze de speurders een suggestie: 'Van de vriendinnetjes in die tijd herinner ik mij nog Kathy Neukens, een buurmeisje dat hier graag met de hondjes kwam spelen.' Het klinkt onschuldig en behulpzaam. Het lijkt erop te wijzen dat de moeder van Regina Louf een goed geheugen heeft. Daar is even later anders weinig van te merken: 'U vraagt mij naar Anja D. De naam zegt mij iets, maar ik herinner mij haar niet meer. Ik weet ook niet meer of zij hier zou geslapen hebben, en of zij een vriendin was van Regina. Ik herinner mij echt niets meer. U zegt mij dat Anja D. verklaard heeft dat zij ooit heeft gezien dat Tony en Regina in bed lagen, hier bij mij thuis. Daar weet ik echt niets van (...). U zegt mij nu dat op school algemeen geweten was dat zij een relatie had met een oudere man en dat zij dat zelf vertelde. Dat zij ook vertelde zelfs seks te hebben met die man en er zwanger van was geweest. Ik weet daar niets van.'⁴⁹

Wie was Kathy Neukens? 'Een goede vriendin van Tony, maar zeker niet van mij', zegt Regina Louf, wanneer ze haar vermeende jeugdvriendin plots in haast alle dag- en weekbladen en zelfs de televisie ziet opduiken. Van *Het Volk* en *Blik* tot *La Dernière Heure*, *Le Soir Illustré* en een speciale uitzending van het VTM-programma *Telefacts*. Het lijkt wel alsof Kathy Neukens een manager achter zich staan heeft die dat allemaal regelt.

Kathy Neukens wordt verhoord op 31 januari 1998. In tegenstelling tot de meeste onderzoeksdaden in het 'familiale' luik, is dat niet gebeurd in Gent, maar bij de antenne-Neufchâteau, door Baudouin Dericourt. Tegenover hem herhaalt Kathy Neukens dat de ouders en de grootouders van Regina Louf voor beeldige mensen waren en ze meent ook te weten dat Regina Louf nog maagd was toen ze Erwin leerde kennen. Over Tony V kan ze geen kwaad woord kwijt. Ook in haar herinnering was hij iemand die als vriend des huizes slechts occasioneel langskwam voor een kop koffie of een glas wijn. 'Ik heb nooit gezien dat hij handtastelijk was, noch tegenover mijzelf, noch tegenover Regina.' Ook Kathy Neukens heeft nog nooit van Anja D. gehoord en de naam van Kristelle M. zegt haar evenmin iets.⁵⁰

De Gentse BOB heeft alle gegevens in handen om te weten wie Kathy Neukens is, maar doet er niets mee. Haar naam is gevallen tijdens het eerste verhoor van Georges Louf, wanneer die het heeft over de door Tony geregisseerde reclamefilmpjes. 'Ook het echtpaar Neukens, die wij als vrienden hadden, speel

den mee in die films', verklaart hij. 'Zo herinner ik mij enkele films voor restaurants eh één enkele maal voor een stripteasetent.' Wie nog iets verder speurt, vindt Kathy Neukens terug als werkneemster in een verhuurzaak voor videobanden in Gent, waar Tony vaak over de vloer kwam.*51

De laatste dagen van januari zijn drukvoor de Gentse BOB. Er worden pogingen ondernomen om ene Claudia V aan te wijzen als het meisje dat X1 omschreef als 'Clo'. Fonetisch lijkt het te kloppen eh even zal in de pers worden gesuggereerd dat justitie 'de echte Clo' op het spoor is. De vrouw valt echter compleet uit de lucht.*52 Op 28 januari, een ruime week voor zijn bekentenis, wordt een huiszoeking verricht bij Georges Louf. Dat levert een hoop oude fotoalbums op. Daarna is het de beurt aan oom André Poupaert, bakker eh broer van Christiane Poupaert. Ook hij kan melden dat hij verbijsterd is over wat X1 verklaart.*53 Zijn zoon Daniël Poupaert, heef van Regina, ook al.*54 Marc V komt aan de beurt. Hij was destijds de kinesist van de grootmoeder van Regina Louf eh laat weten dat ook hij geschokt is. Zijn zoon kan dat bevestigen, zegt Marc V.*55 Eh jawel: de zoon bevestigt. Voor de anekdote: de zoon van de kinesist is momenteel een van de *coming men* bij het Vlaams Blok in Gent.

Tussendoor biedt zich ook ene Kathleen D.P. aan. Haar heeft de BOB over het hoofd gezien in haar zoektocht haar vroegere klasgenoten. Kathleen D.P. houdt een duaal gevoel over aan wat ze in de pers heeft gelezen over de zaak-X1. In haar ogen was Regina Louf iemand die altijd wilde verhalen vertelde, maar die ze hooit op een leugen kon betrappen. Anderzijds viel het haar op dat Regina Louf tijdens haar interview bij Sonja Barend, op de Nederlandse televisie, een zin gebruikte die zij zelf ooit schreef in een brief aan Regina: Als ge de waarheid vertelt eh ge redt er één kindje mee, dan is het de moeite waard.' Kathleen D.P. vertelt echter nog andere dingen, waar de BOB'ers verder blijkbaar geen interesse voor hebben. Ze werd in totaal negen keer zwanger, ondernam enkele zelfmoordpogingen, had als kind problemen met haar vader eh kon het op school heel goed vinden met Regina Louf. Uit haar verhoor valt op te maken dat ze haar alom bekritiseerde vriendin van toen wil steunen. Dat doet ze eigenlijk ook wanneer ze antwoordt op de vraag of er in de RMS van Sint-Amandsberg veel gespijbeeld werd. Kathleen D.P. legt uit hoe zij daarbij te werk ging: 'Ik maakte zelf aantekeningen in mijn agenda om de afwezigheden te rechtvaardigen.' Zo gemakkelijk ging dat.*56

Op 28 januari vindt een confrontatie plaats tussen Regina Louf eh haar vader. Dat gebeurt onder de toezienende ogen van substituut Nicole De Rouck eh procureur Soenen. Er is iets vreemds aan de houding van Nicole De Rouck tijdens dit op videoband geregistreerde dovemansgesprek. Voor vader Louf de verhoorkamer binnen mag, zondert zij zich daar eerst af met Regina Louf. Getuige X1 weent. Zo zelfverzekerd als ze zich de afgelopen dagen aan de media liet zien, zo zwaar lijkt ze hu te lijden onder wat ze haar ouders eh de Kathy Neukens van deze wereld heeft horen verkondigen. Nicole De Rouck praat haar moed in, meent te

weten dat haar ouders nog steeds van haar houden. Dat soort dingen. Wat de magistrate er niet bijvertelt, is dat ze de camera laat draaien. Het is alsof ze erop speculeert dat X1 tijdens dit intieme moment - vrouwen onder elkaar - zal terugkomen haar hele relaas. Het duurt lang, erg lang, maar wat sommigen lijken te hopen, gebeurt niet. Er gaat nog een huilbui overheen voor Georges Louf om 16.15 uur de verhoorkamer wordt binnengelaten.

- Maar kind, ge hebt toch nooit tegen ons iets gezegd... van die toestanden bij bomma?
- Maar jawel, ik heb...
- Neen kind, dat is niet juist. Dat moogt ge niet zeggen. Dat zouden we nooit toegelaten hebben. Ge hebt toch ook vier kinderen? Zou jij dat toelaten, zo al die jaren dat je dat moest weten?
- En de tijd van Tony... Iedereen wist het, en iedereen liet het toe.
- ja kind, gij waart toch ook sympathiek met die mens?
- Wat moest ik doen, in godsnaam?! Wat moest ik doen? Hoe moet ik dat uitleggen?

Nicole De Rouck komt tussenbeide:

- Ze was maar twaalf jaar. Ge weet ervan dat ze met Tony omging op een manier die voor een kind van twaalf jaar tegenover een man die veel ouder is toch niet zo los kon zijn, of niet zo normaal overkwam.
- Ja mevrouw, die mens was voor ons sympathiek. En Regina vond hem ook sympathiek.
- Als andere mensen, buitenstaanders, gezien hebben dat er een verhouding was, dan moet u dat als vader toch ook gezien hebben?
- Ik heb nooit gezien dat hij mijn kind benaderde op seksueel gebied. Ik heb dat nooit gezien.

Regina Louf merkt op dat haar moeder wél alles gezien heeft.

- Dat weet ik niet, kind.
- Hebt ge daar de laatste weken niet met elkaar over gesproken? - Neen.
- Dat is ongelofelijk. Hoe kan je daar nu niét met elkaar over spreken? Ik kan er niet bij, echt hoor, ik kan er niet bij.
- Het is dat wij dat niet kunnen geloven, dat ge dus al die jaren bij uw grootmoeder, zoals ge zegt, van die kamers eh zo... Is daar enig bewijs van? Is er al één persoon uitgekomen die dat meegemaakt heeft?
- Hoe kan ik dat nu bewijzen? Denk je dat de bewijzen in mijn handen liggen? (...). - Maar kind toch. Laat ons nu eens spreken. Die netwerken waar ge van spreekt, hoe zijt gij daar in geraakt?
- Ik ben er alleszins niet uitgeraakt door jullie. Dat is een feit (...).
- Maar waarom zeg je nu zo'n dingen, dat je misbruikt werd?

- Waarom ik zulke dingen zeg? Omdat het verdorie de waarheid is, pa!
- Maar al die jaren, Régine, heb jij dat nooit gezegd. Nooit hebben we iets gezien... dat je misbruikt werd, of mishandeld werd...
- Nee? Hoe komt het dan dat ik zo vlug mijn maandstonden heb gekregen? Hoe komt het dat ik zo vlug ontwikkeld ben? Hoe komt het dat ik, toen ik twaalf jaar was, compleet volgroeid was en nooit meer gegroeid ben? Denk je dat dat geen tekens zijn?
- Ik ben geen dokter hee... Dat zal dan vastgesteld worden.
- (...) Excuseer mij vader, hij had zelfs een sleutel.
- Dat weet ik niet. Dat is wat jij zegt. En mijn vrouw zegt dat dat geen waar is.*57

Op 3 februari 1998 is hij eindelijk aan de beurt, Tony V Antwerpse en Brusselse speurders hebben zijn appartement inmiddels doorzocht. Welk nut dat nog kan hebben, mag betwijfeld worden. In zoverre zijn chat-kameraad bij de BOB van Brasschaat hem niet tijdig heeft verwittigd voor de huiszoeking, hebben de media dat al gedaan. Al sinds een maand wordt over weinig anders gesproken dan de zaak-X1. Het verhoor van Tony V vindt plaats in Gent en is een afspiegeling van wat hij in de dagen daarvoor in de pers heeft verklaard. 'Ik ken Nihoul noch Dutroux, noch al die andere personen die Regina noemt', heet het in *Het Volk*. 'Ik heb Regina nooit aangeraakt.' Tony V zegt dat hij enkel bij de Loufs op bezoek kwam om 'een kop koffie te drinken en de reclameblaadjes te lezen, om nieuwe klanten te werven en zakelijke telefoontjes te doen. Het was nog in de tijd voor de uitvinding van de GSM.'*58

Luidens bronnen binnen het Gentse parket is het substituut De Rouck die van dat ogenblik af, voor het eerst, haar stem verheft. Het wordt een beetje té. Nadat er bijna een maand lang geen enkele onderzoeksdaad meer is verricht, wordt Tony V op 12 maart naar Gent gehaald om er te worden geconfronteerd met drie vrouwen die eerder delen van het relaas van X1 bevestigden.*59 Tony beweert bij hoog en bij laag dat hij hen nog nooit heeft gezien. Voor het Gentse parket wordt het een beetje lastig, nu. Men kan moeilijk alle vrouwen gek verklaren.

23 april 1998 is niet alleen de verjaardag van Michel Nihoul, maar ook een historische datum voor de onderzoeken die een dik jaar daarvoor politici en journalisten deden besluiten dat het einde van België in zicht kwam. Die dag zitten alle betrokken magistraten opnieuw bijeen, dit keer om gezamenlijk te besluiten dat de XI-piste voor geen van de onderzochte moorden iets opgeleverd heeft en dat de antenne-Neufchâteau weldra kan worden ontmanteld. Middenin de vergadering komt iemand de zaal binnengestormd met een belangwekkend bericht: Marc Dutroux is ontsnapt!

Eenkele uren voordat Stéphane Michaux in de bossen rond Neufchâteau de nieuwe volksheld wordt, meldt Tony V zich tweehonderd kilometer verderop ten derden male aan bij de Gentse BOB. Het is moeilijk de gebeurtenissen van die chaotische dag te begrijpen. Het heeft er alle schijn van dat er ergens in een Belgisch achterkamertje een compromis is bereikt. Perfect gelijktijdig - bijna tot

op de minuut zowaar - met de formele beslissing om de X1-dossiers af te sluiten, begint Tony V te praten.*60 Dat gaat dan zo:

Ik heb me heden te 13.30 uur op uw uitnodiging terug aangeboden, teneinde hier verhoord te worden in de zaak van Regina Louf. Ik bevestig dan ook dat ik met jullie voorafgaand een los gesprek heb gehad en waarbij ik nu te 14.45 uur inzie dat het beter is de volledige waarheid te vertellen. Ik moet u bij deze duidelijk stellen, en dus ook in volledige vrijheid bekennen, dat ik inderdaad met Regina Louf in haar jeugd jaren een relatie heb gehad en ook met haar derhalve seks heb gehad. Uit mijn vorige verklaringen weet u reeds hoe ik in contact ben gekomen met de familie Louf uit Gent. Toen ik deze familie leerde kennen, bleek er ook een dochter te zijn van toen 12 jaar oud. Het meisje was voor haar leeftijd qua fysionomie al vrij ontwikkeld, of met andere woorden: zij was bijna reeds een volwassen vrouw (...). Ik herinner mij wel nog dat het Regina was die eigenlijk het initiatief nam en aanstalten begon te maken om te liefkozen. Ik moet toegeven dat ik mij daar toen als volwassen man geen vragen heb bij gesteld (...). Deze relatie met Regina heeft uiteindelijk zo een klein jaar geduurd. U zegt mij dat uit andere verklaringen blijkt dat het zeker twee jaar was, maar zonder hierover te willen redetwisten, meen ik dat het maar hooguit één jaar is geweest (...). De seks en de handelingen die ik toen met haar had en stelde, waren in mijn ogen normaal. Ik bedoel hiermee dat ik mij met haar zeker niet te buiten ben gegaan aan meer extreme vormen, zoals bijvoorbeeld het beleven van SM of andere vormen die de gemeenschap als meer extreem kan beschouwen. Ik mag hier toch ook wel stellen dat het meestal Regina was die de aanstalten maakte om, wat je zou kunnen noemen, 'naar boven te gaan' (...). Ik weet wel nog met zekerheid dat Regina, toen ik met haar voor de eerste keer een coïtus had, zeker geen maagd meer was. Uit ervaring meen ik dat te mogen zeggen (...). Ik heb inderdaad op een bepaald ogenblik van Christiane, buiten het weten van haar echtgenoot, een huis-sleutel gehad met de bedoeling dat ik dus in de woning zou kunnen wanneer het mij paste (...). Ik heb met Regina altijd een 'normale' relatie gehad en ik heb haar zeker nooit gevraagd om met andere mannen naar bed te gaan.*61

Na afloop van dit verhoor volgt de apotheose van het X1-onderzoek: de confrontatie tussen Regina en Tony. Zij zit al van in de namiddag op een bankje in de rijkswachtkazerne te wachten. Hij wordt vriendelijk bejegend door de aanwezige BOB'ers. Ze maken grapjes, verontschuldigen zich dat ze hem voor deze belachelijke affaire helemaal van Antwerpen naar Gent hebben laten komen. Tony V is hoffelijk, zegt dat hij graag 'alle misverstanden' uit de wereld wil helpen. In tegenstelling tot bij de confrontatie met haar vader wordt er nu niks gefilmd. 'We zijn hier niet in Brussel hee, hier in Gent werken we professioneel', hoort Regina Louf een BOB'er zeggen. In de aanhef van het proces-verbaal achten adjudant-chef Eric Van der Meulen en eerste wachmeester Julien Wynsberghe het nuttig om hun persoonlijke appreciatie van de confrontatie mee te geven: 'De confrontatie begint te 16.45 uur en wordt beëindigd te 21.30 uur. De confrontatie verloopt vrij stroef, vooral door de houding van Louf, welke zich

uit in bijvoorbeeld het niet antwoorden gedurende minuten, zodat de vraag steeds weer moet worden gesteld en moet worden aangedrongen op een antwoord. Waar Louf Regina aanvankelijk zeer neutraal en kalm antwoordt of uitleg geeft, verandert zij toch op zeker ogenblik van houding en begint V allerlei verwijten naar het hoofd te slingeren. Zo verwijt zij hem dat het voor hem het gemakkelijkst is om alles te ontkennen. V blijft bij deze emotionele uitbarsting van Louf uiterst kalm. Hij zegt geen woord, maakt haar geen tegenverwijten en vraagt haar alleen te zeggen wat zij meent te moeten zeggen.⁶²

Regina Louf zal aan het eind van de confrontatie de door de BOB'ers gedane weergave op papier betwisten. Volgens haar hebben zij verzuimd op te tekenen dat Tony V op zeker ogenblik toegegeven heeft dat hij haar wel eens uitleende. Ze weigert eerst de tekst te ondertekenen en zegt later dat de BOB'ers ermee hebben bedreigd haar alleen met Tony achter te laten in het bureau indien ze dat niet doet.

Tony V heeft het proces-verbaal wel en zonder enig amendement ondertekend. Als dat een correcte weergave van de confrontatie is, is er meteen al discussie gerezen over de leeftijd van Regina Louf toen hij voor haar voor het eerst nam. Twaalf jaar, zegt zij - wat ook lijkt te stroken met de logica achter de bekentenis die Tony V enkele uren eerder aflegde. 'Ik meen mij te herinneren dat het meer was tussen haar veertiende en zestiende jaar', repliceert hij in het pv. Volgens Regina Louf zei Tony V eerst 'twaalf jaar' en vroeg hij de BOB'ers om dat te veranderen in 'veertien'. Wat ze ook deden, zoals verder zal blijken.

- Op welke manieren had u seks met Tony?

Regina: 'Het gebeurde overal, zoals zonet gezegd, en dit zowel oraal als vaginaal. Het gebeurde ook met mijn moeder erbij, waarbij zij niet alleen toeschouwer was maar ook actief deelnam.'

Tony: 'Wat Regina vertelt is correct, met uitzondering van het feit dat haar moeder daarbij was. Ik heb nooit met haar gevreeën terwijl haar moeder toekeek of meedeed.'

Andere vraag:

- Moest u zich voor Tony prostitueren?

Regina: 'ja.'

Tony: 'Totaal uit de lucht gegrepen.'

Regina Louf heeft het over de eerste keer dat Tony haar uitleende aan een collega, na afloop van een avondje stappen op de Gentse Feesten. Hij ontkent. Ze doet nogmaals haar relaas over de bar langs de Drongensesteenweg, de filmstudio in 'de fabriek', de seksfuiven in de villa van een Gentse zakenman. 'Ik heb daar geen weet van', antwoordt Tony. Regina Louf doet haar verhaal over haar vier zwangerschappen en hoe de baby's werden vermoord. 'Ik heb Regina nooit zwanger geweten', zegt Tony.

- Bent u bekend met het adres Legevoorde te Waarschoot?

- Tony: 'Nee, absoluut niet.'

- Regina: 'Wat Tony nu zegt, is een leugen. Hij weet best waar de villa is, in Waarschoot.'⁶³

Indien de speurders hadden gehoopt dat Regina Louf tijdens de confrontatie al haar beschuldigen zou intrekken, dan is dat voor hen een tegenvaller. Een dergelijk succesje boeken ze wel wanneer ze haar de volgende dag confronteren met Emile Dellaert. Regina Louf blijft in foetushouding op haar stoel zitten en zegt bijna niks. Ze heeft besloten elke medewerking aan het onderzoek te staken en dat wordt gretig geïnterpreteerd als een bewijs dat zij Carine Dellaert nooit heeft gekend.⁶⁴

Wie dacht dat het debat hier gesloten was, vergist zich. Uit alles is gebleken dat Tony V Regina Louf vanaf haar twaalfde jaar misbruikte - wat strafrechtelijk een wereld van verschil maakt met veertien jaar. Eind april spreekt substituut De Rouck in interviews over een seksuele relatie die begon 'vanaf haar twaalfde'. Maar, voegt ze eraan toe, de feiten zijn intussen verjaard en: 'Ze heeft zelf toenadering gezocht. Pas na de zaak-Dutroux heeft zij dit als misbruik geïnterpreteerd.'⁶⁵ De Antwerpse kinderrechtenactiviste Rita Hey, van de vzw Moeders tegen Incest, kan even niet meer volgen. Zij dient klacht in tegen De Rouck wegens het lanceren van een publieke oproep aan alle pedofielen van België om zich aan kinderen van twaalf te vergrijpen. Het Gentse parket gaat daarop eens te meer Stalin achterna: het verandert simpelweg de feiten. Het is het begin van een kruistocht om iedereen ervan te overtuigen dat het veertien jaar was, onder meer in een persmededeling waarmee gereageerd werd op een publieke uitspraak van adjudant De Baets: 'In het openbaar belang wensen wij bepaalde beweringen te weerleggen. Het feit dat "Tony" tijdens de confrontatie met Regina Louf en het verhoor door de BOB in Gent zou bekend hebben of toegegeven hebben dat hij Regina Louf uitgeleend heeft aan andere mannen is onjuist. De leeftijd van Regina Louf tijdens de seksuele relatie met Tony was niet 11-12 jaar, maar ongeveer 14 jaar tot en met haar 15 jaar. Dat blijkt na vergelijking van de verklaringen van de verschillende getuigen en van de betrokkenen.'⁶⁶ Daar gaan we weer. Het allerlaatste proces-verbaal dat de Gentse BOB over de X1-affaire opstelt, dateert van 2 juni 1998 en draagt als hoofding 'algemene conclusies'. Het is het finale eindpunt van het onderzoek. Dit is het feitelijke verdict waarop het parket zich baseert om het onderzoek af te sluiten. En wat lezen we daar: 'Het is derhalve komen vast te staan dat Regina tussen haar twaalfde en haar zestiende jaar een seksuele relatie had met een veel oudere en volwassen man.' In hetzelfde document, op pagina 18, wordt het verloop van het onderzoek nog eens bondig samengevat. En daar lezen we: 'Tijdens de confrontatie gaf Tony V toe, en dit in tegenstelling met hetgeen hij eerder aan onze diensten had verklaard, dat hij seksueel contact had met Regina vanaf haar twaalfde tot haar zestiende jaar.'⁶⁷ In het pv van de confrontatie zelf, zien we Tony V verklaren: 'Ik meen mij te herinneren dat het meer was tussen haar veertiende en zestiende

jaar.' Regina Louf had inderdaad zeer gegronde redenen om dit werkstuk niet te willen ondertekenen.

Op 21 mei is Christiane Poupaert nog eens verhoord. Het was de op één na laatste onderzoeksdaad die de Gentse BOB verrichtte. En wat lezen we daar plots? In antwoord op een opmerking van een van haar ondervragers, zegt moeder Louf 'Ik verneem nu van u dat zowel Tony als zijzelf beweren dat zij reeds een relatie hadden op haar twaalfde jaar. Als dat zo was, kan ik alleen maar zeggen dat ik daar dan niets van weet.'

Er staan nog meer frappante dingen in de allerlaatste verklaring van Christiane Poupaert, die een half jaar later zal overlijden. Dit is zowat haar testament. 'Ik moet nu bekennen dat dit wel correct is', antwoordt ze aan het begin van haar verhoor, wanneer ze wordt geïnterpelleerd over de relatie tussen haar dochter en Tony V Zij blijft er wel bij dat haar dochter toen al veertien was. Het was ook 'op aandringen van Regina' dat ze hem een sleutel gaf, zegt ze nog. 'Hierdoor kon hij altijd binnen, maar hij maakte er vooral gebruik van wanneer hij 's morgens vroeg binnenkwam, eventjes bij mij op de kamer een babbeltje kwam slaan, en zich vervolgens met Regina afzonderde op haar kamer. Ik wist uiteraard dat hij daar toen betrekkingen had met Regina, maar ik was niet bij machte om er iets tegen te doen.' Verderop in de verhoortekst geeft Christiane Poupaert ook toe dat zij zich ertegen verzette dat Erwin Beeckman bij hen thuis bleef overnachten. Dochterlief mocht dus wel naar bed gaan met een man van veertig, maar niet met haar vriendje die ongeveer dezelfde leeftijd had en haar echtgenoot zou worden. Dit lijkt niets anders te zijn dan de postume bevestiging van wat Bourlet en Connerotte en hun speurders van weleer altijd geloofden: in de thuissituatie van X1 waren alle voorwaarden aanwezig om de door haar beschreven gruwel mogelijk te maken. Christiane Poupaert verklapt die dag trouwens nog iets anders. Er ligt een babylijk in de tuin van grootmoeder Poupaert in Knokke.

Regina Louf zegt dat ze nooit geweten heeft wat er gebeurd is met de vier baby's die men haar ontnam. Twee van de vier geheime bevallingen gebeurden volgens haar in Knokke. Aan haar vriendin Tania V vertelde dat ze dacht dat een van de baby's begraven werd in de tuin van haar grootmoeder in Knokke.*⁶⁸ Christiane Poupaert verklaart nu:

U zegt mij ook dat Regina niet alleen beweert dat zij een kind heeft gehad, maar dat het zelfs zou begraven geweest zijn in onze tuin. Dit is je reinste onzin van Regina, maar ik kan u wel zeggen dat ik inderdaad twee miskramen heb gehad. Het eerste kindje werd geboren toen het vijf en een halve maand oud was. Ik was bij familie, hier in Gent, toen ik op zeker ogenblik onwel werd. Vervolgens brak plotseling het vruchtwater en kwam het niet leefbare kindje ter wereld. Het was inderdaad dood. Wij hebben toen een geneesheer laten komen, maar ik weet nu niet meer wie dat was. (...). Omdat het kindje minder dan zes maanden oud was, moesten wij het van de geneesheer niet aangeven. Mijn moeder heeft het lijkje dan meegenomen naar

Knokke en daar in de tuin begraven. Wij deden dit omdat het kindje dan bij ons lag. Ik kan u nog zeggen dat het lijkje van het kindje in een grote kartonnen doos werd gelegd. Het was een doos van kerstgebak. Het was een doos, afkomstig van mijn broer André die bakker was. Het was trouwens bij André thuis dat het gebeurde. Ik weet nog dat het een zeer mooi kindje was. Je zag de oogjes al, enz. en het had absoluut geen rimpels. Het was eigenlijk fysisch volmaakt, alleen moest het nog groeien.*⁶⁹

Het begint te lijken op een sketch uit Monty Python. Een arts komt aan huis en stelt vast dat een vrouw een miskraam heeft gehad. Hij dient haar de nodige zorgen toe, trekt na afloop zijn jas aan en zegt: 'Ik ben ermee weg, trekt uw plan maar met uwen foetus.' Waarop grootmoeder het lijkje in een taartdoos propt en de trein neemt naar Knokke, om het daar te begraven... Om de sketch compleet te maken, piekert het Gentse parket er verder niet over en neemt de uitleg voor waar aan. Want: André Poupaert kan bevestigen dat het zo gegaan is.*⁷⁰

Wat er luidens Christiane Poupaert met de foetus is gebeurd, is niet alleen weinig legaal, maar vooral ook ongewoon. Krachtens een uit 1806 daterende wet, zijn artsen in ons land gehouden om de vaststelling van een miskraam te signaleren aan de diensten van de Burgerlijke Stand. Het kind wordt er daarom niet ingeschreven, maar de wet zegt wel zeer duidelijk dat iedere vaststelling van een miskraam gemeld moet worden. In de jaren vijftig is er geen enkele wet die toelaat baby's te begraven in je tuin. Een arts die een familie achterlaat met een foetus van vijf en een halve maand en toelaat dat ze die in de eigen tuin begraaft, mag vrij uniek worden geacht. Hij riskeert er een schorsing mee.

Enkele dagen na Regina Loufs eerste verschijning op de televisie, vindt Marc Verwilghen een in een beverig handschrift opgestelde briefje tussen zijn post. Het is geschreven door Gaby Gomme, een bejaarde vrouw uit Gent. Gaby Gomme is opgegroeid in Knokke en heeft daar nog de bevrijding meegemaakt. Gaby Gomme herinnert zich de gebeurtenissen als de dag van gisteren. Net als in de rest van het land zetten ook in Knokke enkele collaborateurs op het laatst nog gauw het petje van verzetshui op. Gevolg: grote chaos. Op 2 november 1944, na de capitulatie van de Duitse bevelhebber Eberding en daags voor de komst van de Canadezen, werden alle 'zwarten' samengedreven op het plein van de meisjesschool van Knokke-Le Zoute. 'Het heeft maar één dag geduurd', weet Gaby Gomme nog. 'Ik kwam uit een familie die aanleunde bij het VNV en kwam dus ook in die school terecht. Er zijn daar geen erge dingen gebeurd hoor. Als ik daar nu aan terugdenk: het was eerder folklore. Maar wat ik mij vooral herinner, is de leute van het werkvolk toen zij daar werd binnengebracht. Iedereen riep: haha, de hoerenmadam! Dat was dus *Madame Cécile*, de grootmoeder van Regina Louf.'

Volgens Gaby Gomme is dit onder oude Knokkenaars 'algemeen bekend' en unaniem aanvaard als een taboeonderwerp. 'Tijdens de oorlog was Madame Cécile de bazin van een privé-club die King Georges heette', gaat ze verder. 'Daar kwamen Duitse officieren om zich te laten verwennen door meisjes uit de omge-

ving. Er was ook nog een ander bordeel, voor de gewone soldaten. Ik vind het perfect logisch dat Regina Louf op jonge leeftijd in de prostitutie is terecht gekomen. Heel veel mensen wisten dat haar grootmoeder zich met van dat soort zaken, voor het chiquere volk, bezighield.*71

Een slopende speurtocht langs bejaardentehuizen en heemkundigen in Knokke levert geheimzinnige grijsjes op, en veel goed bedoelde raad om geen oude koeien uit grachten te halen. Sommigen menen te weten dat de club eigenlijk Rio heette en na de oorlog op een ander adres weer opening. Anderen houden het op de Cap Nord en weten er nog bij te vertellen dat 'Madame Cécile' en haar man 'daar vlak naast' woonden. Anderen twijfelen aan het hele verhaal. Georges Louf pronkt een halve eeuw later in *Au Nom de la Loi* met onderscheidingen die Cécile Beernaert te beurt vielen wegens bewezen diensten aan volk en vaderland. Elk randverhaal uit de X1-saga is aan de ene kant zwart en aan de andere wit. Gaby Gomme is nooit verhoord door het Gentse parket.

NOTEN

- 1 *Het Nieuwsblad* 27 januari 1998.
- 2 In aanwezigheid van Patrick De Baets en Danny De Pauw.
- 3 Verhoor X1, 31 mei 1997, BOB Gent, pv 102.688.
- 4 BOB Gent, 6 augustus 1997, pv 108.062.
- 5 Autopsierapport Carine Dellaert, 25 september 1985, opgenomen in synthesesnota BOB Brussel, 7 januari 1997, pv 100.242.
- 6 Verslag telefonisch contact met Gwendolina Dellaert, BOB Gent, 26 augustus 1997, pv 103.076.
- 7 Samenvattend proces-verbaal Dellaert Carine, BOB Gent, 16 oktober 1997, pv 103.995.
- 8 Verhoor X1, 25 oktober 1996, BOB Brussel, pv 116.018.
- 9 BOB Gent, 18 september 1997, pv 103.289.
- 10 Vaststellingen van de auteurs, bij een bezoek ter plaatse, 16 januari en 20 april 1999.
- 11 'X1 liegt van A tot Z', *Het Nieuwsblad* 29 januari 1998.
- 12 BOB Gent, 1 september 1997, pv 103.011. 13 BOB Gent, 31 juli 1997, pv 102.940.
- 14 BOB Gent, 6 augustus 1997, pv 108.062.
- 15 Lijst van processen-verbaal, opgesteld door de rijkswacht BOB Gent in het dossier [GE.30.18.182411/85/RO](#).
- 16 Gesprek met Dr. Eddy De Valck, 12 maart 1999.
- 17 Verslag vergadering Obelix, 22 mei 1997, A.3/145/97.
- 18 BOB Brussel, 13 november 1997, pv 152.536.
- 19 Proces-verbaal met 'Informatie komende van een persoon die de anonimiteit wenst te bewaren', Jean-Claude Leys, 29 augustus 1997.
- 20 Het gaat om Patrick Noller van de antenne-Neufchâteau en Didier Gelders van het 1KOS.
- 21 BOB Brussel, 24 november 1997, pv 151.083.
- 22 Telefonisch contact met Antoinette Vanhoucke, 23 oktober 1997.
- 23 De schenking van de vzw, die zich achter X1 en de ploeg-De Baets heeft geschaard, is onvoorwaardelijk. Het geld zal worden gebruikt om de honoraria van de Brusselse

advocate Michelle Hirsch te betalen. Zij zal later op een persconferentie van leer trekken tegen de vzw en tegen 'bepaalde journalisten'. Nog later zal ze namens de ouders zelfs een proces inspannen tegen Marc Reisinger en Regina Louf.

- 24 'Ik stel me vragen', interview met Pierre Van Hees, *La Dernière Heure*, 8 januari 1998. 25 *Zwijgen is voor ouders*, Regina Louf, Houtekiet/Fontein 1998, pagina 252.
- 26 *De Morgen*, 17 januari 1998.
- 27 'In de ban van Yolanda', *Terzake*, Canvas, 30 januari 1998.
- 28 Verslag openbare vergadering commissie-Justitie, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 21 oktober 1998.
- 29 Rapport 'Overeenkomsten en Tegenstrijdigheden', rijkswacht Gent, 28 mei 1997. 30 Fanny is een pseudoniem.
- 31 Gesprek met Fanny V, 31 maart 1999.
- 32 Persconferentie parket Gent, 12 juni 1998.
- 33 De man die Kristelle M. ondervraagt, is eerste wachtmeester Jan Vincent.
- 34 Synthese verhoren klasvriendinnen X1, BOB Gent, 1 september 1997, pv 103.011. 35 Verhoor Anja D., BOB Gent, 25 september 1997, pv 103.387.
- 36 Jeanine S. is niet de moeder van Carine Dellaert
- 37 Verhoor Dirk Croux, BOB Gent, 3 juni 1997, pv 102.249.
- 38 De luchtmachtbasis in Kleine Brogel duikt op in de getuigenissen van enkele incestslachtoffers die met hun verhaal naar Neufchâteau trekken. Volgens hen zijn daar enkele militairen betrokken geweest bij gewelddadige seksfeiten met kinderen. Naar aanleiding van deze getuigenissen opent procureur Bourlet op 20 januari 1997 een informatief onderzoeksdossier met het nummer T 1159/96. Daarvan wordt later niets meer gehoord.
- 39 Croux heeft nog geen weet van het bestaan van de commissie-Verwilghen. Kan ook moeilijk anders, want die wordt pas vier dagen later geïnstalleerd.
- 40 Gesprek met Regina Louf, 29 juni 1998.
- 41 Verhoor Erwin Beeckman, BOB Gent, 8 oktober 1997, pv 103.493.
- 42 Verhoor Winny L., BOB Gent, 26 maart 1998, pv 103.917.
- 43 BOB Gent, 16 oktober 1997, pv 103.995, pagina 34.
- 44 'Ouders van X1 spreken', *Het Volk*, 19 januari 1998.
- 45 Op 28 mei 1997 vormde Tony V om 19.50 uur het nummer van vader en moeder X1. Het gesprek duurde 18 minuten en 59 seconden. Vaststellingen BOB Brussel, 29 mei 1997, pv 151.517.
- 46 Gesprek met Georges Louf en Christiane Poupaert, 20 januari 1998.
- 47 Verhoor Georges Louf, BOB Gent, 26 januari 1998, pv 100.292.
- 48 Verhoor Georges Louf, BOB Gent, 6 februari 1998, pv 100.466.
- 49 Verhoor Christiane Poupaert, BOB Gent, 27 januari 1998, pv 100.539.
- 50 Verhoor Kathy Neukens, BOB Brussel, 31 januari 1998, pv 150.183.
- 51 Kathy Neukens fungeert in verklaringen van de familie Louf-Poupaert ook als oorzaak voor het telefoontje van 28 mei 1997. Dan heet het dat Tony V per toeval de sandwichbar van Neukens kwam binnengewaaaid en informeerde naar Christiane Poupaert. Hij vernam dat ze ziek was, en besloot eens te bellen.
- 52 Verhoor Claudia B., BOB Gent, 29 januari 1998, pv 100.320.

53 Verhoor André Poupaert, BOB Gent, 29 januari 1998, pv 100.356.
 54 Verhoor Daniël Poupaert, BOB Gent, 29 januari 1998, pv 100.368.
 55 Verhoor Marc V, BOB Gent, 29 januari 1998, pv 100.364.
 56 Verhoor Kathleen D.P, BOB Gent, 17 februari 1998, pv 100.591.
 57 Confrontatie tussen Georges en Regina Louf, BOB Gent, 28 januari 1998, pv 103.198.
 58 *Het Volk*, 23 januari 1998.
 59 Het gaat om Myriam Verstraeten, Nora De Boodt (X7) en Anja D..
 60 De vergadering van de magistraten begint om 14.00 uur. De bekentenissen van Tony V volgen om 14.45 uur.
 61 Verhoor Tony V, BOB Gent, 23 april 1998, pv 104.897.
 62 BOB Gent, 23 april 1998, pv 104.898, vervolg nr. 1.
 63 Confrontatie tussen Regina Louf en Tony V, BOB Gent, 23 april 1998, pv 104.898.
 64 Confrontatie tussen Regina Louf en Emile Dellaert, BOB Gent, 24 april 1998, pv 104.917.
 65 *De Morgen*, 30 april 1998.
 66 Mededeling parket Gent, Belga, 8 oktober 1998.
 67 Onderzoek naar aanleiding van de verklaringen van Louf Regina, Algemene Conclusie, BOB Gent, 2 juni 1998, pv 105.564.
 68 Verhoor Tania V, BOB Brussel, 7 maart 1997, pv 150.652.
 69 Verhoor Christiane Poupaert, BOB Gent, 6 mei 1998, pv 105.154. 70 Verhoor André Poupaert, BOB Gent, 19 mei 1998, pv 105.371. 71 Gesprek met Gaby Gomme, 2 maart 1998.

6 *'Ik was dus wel veeleisend wat de Íslakkenkwestie betrof, maar toen mijn oog viel op de Melanoides tuberculatus, wist ik dat dit de slak was die ik zocht.'*

Spoor naar opheldering X1-complot, januari 1998

Aan een kruispunt wenkte een man vanuit het raampje van zijn blauwe Ferrari de politieagent.

- Agent, mijn auto is gestolen! - Wat voor auto was het?
- Een blauwe Ferrari.
- U zit op dit ogenblik achter het stuur van een blauwe Ferrari, mijnheer.
- Hemel! Hoe kan ik zo verstrooid zijn! Excuseert u mij, mijnheer de agent.

De agent liet het hier niet bij. Ondanks het moeilijk te betwisten bewijs van het tegendeel, besloot hij een grondig onderzoek te starten naar de diefstal van de niet gestolen Ferrari. En hoe meer hij geconfronteerd werd met het objectieve feit dat de auto niet gestolen was, hoe meer hij ervan overtuigd raakte dat hij op het punt stond een belangwekkend misdrijf te ontdekken. Hij beet zich vol overgave vast in het onderzoek en bleef anderhalf jaar aan de gang, zonder ook maar een moment te twijfelen aan het nut ervan.

Dat is, in een notendop, de geschiedenis van het dossier 231197 van de Brusselse onderzoeksrechter Jacques Pignolet. Op 30 september 1997 is hij officieel gevat voor een onderzoek naar 'valsheid in geschriften door een ambtenaar in uitoefening van zijn functies en gebruik ervan'. Op grond van de klacht die commandant Duterme op 26 augustus '97 indiende over het gedoe rond foto P10, achtte het Brusselse parket voldoende redenen aanwezig om aan te nemen dat adjudant De Baets het X1-onderzoek heeft vervalst.

De felle reactie van het parket mag voor de buitenstaander misschien overtrokken lijken, maar is in een rechtstaat de gewoonste zaak van de wereld. Elke politieman die de graad van gerechtelijk officier bereikt, zweert in een eed voor de procureur des Konings op een eerlijke en objectieve manier kennis te geven

van wat hij zal vaststellen. De politiemans hoort een fototoestel te zijn, een instrument dat de magistraat toelaat een correct zicht te krijgen op feiten. Het mag dan in de praktijk al zo zijn dat politiemensen heel vaak hun weergave van feiten lichtjes bijkleuren of aanpassen - mensen blijven mensen -, een justitie die te maken krijgt met aanwijzingen over een manifeste vervalsing van onderzoeksgegevens, is het aan zichzelf verplicht die te onderzoeken en maatregelen te treffen. Dat is ook de reden waarom de wet in zo'n geval een zware straf voorziet: vijftien jaar cel. Justitie kan zich nu eenmaal geen foutenmarge veroorloven.

Pignolet is een vlugge jongen. Reeds op de eerste dag van zijn aanstelling neemt hij contact op met zijn collega Jacques Langlois in Neufchâteau. Hij vraagt hem of die even kan nagaan of het klopt dat de toenmalige ondervragers van X1 nooit een proces-verbaal hebben opgesteld over het feit dat X1 tijdens haar verhoor op 13 november de verkeerde foto aanwees en dat zij het voorstelden alsof X1 integendeel Christine Van Hees had herkend. Reeds dezelfde dag stuurt Langlois een kopie van het pv 117.487 van 6 december 1996 op, waarin woordelijk staat dat het door X1 op foto Plo herkende meisje 'manifest niét' Christine Van Hees is. Dit is het pv waarvan Duterme beweert dat het niet bestaat. Het heeft Pignolet slechts enkele uren gekost om het in handen te krijgen.

Er is discussie mogelijk over de manier waarop dit pv indertijd aan de magistraten is overgemaakt: twintig dagen na het verhoor van X1. Er valt misschien ook wat te zeggen over de fotomapjes, het gebruik van de nietjes en het tot in de ochtendlijke uren uitgesponnen spel van vraag en antwoord. Maar daar gaat het in dit onderzoek al helemaal niet meer om. Pignolet moet trouwens vrij snel vaststellen dat De Baets en zijn toenmalige medeondervrager Hupez niks te maken hadden met het samenstellen van de fotoalbums. Die werden gemaakt door BOB'er en amateurfotograaf Peter De Waele. 'Ikzelf noch De Baets hadden die dingen daarvoor nooit gezien', zegt Philippe Hupez later. 'In het belang van het onderzoek. Hoe minder wij als ondervragers wisten, hoe eerlijker het zou verlopen. Dat was ons uitgangspunt. Ik wist op 13 november niet eens welke foto die van Christine Van Hees was, laat staan wie Anik D. mocht wezen.' Dat is, zegt Hupez later aan Pignolet, de belachelijk eenvoudige verklaring waarom het even duurde voor er een pv werd opgesteld. Eerst moest worden uitgezocht wie Anik D. was en wat er van haar geworden was. Hupez zal Pignolet later een nota bezorgen waarin hij formeel de verantwoordelijkheid opeist voor alle pv's die over de door hem bijgewoonde verhoren van X1 zijn opgesteld. Het was toen de afspraak dat hij de papierwinkel voor zich zou nemen, en daar wil Hupez zich ook twee jaar na de feiten blijven aan houden. Hij vraagt zich trouwens af hoe het mogelijk is dat er zoveel commotie kan ontstaan rond een zo futiele kwestie. Hupez heeft correct gerapporteerd wat er te rapporteren viel en daagt iedereen uit om het tegendeel te bewijzen.

Een normaal mens zal zich afvragen: wie houdt mij hier voor de gek? Pignolet niet. Hij stort zich vol overgave op het onderzoek, in de hoop tóch te kunnen aantonen dat het X1-dossier, zoals Franstaligen dat zo plastisch uitdrukken, 'gemonteerd' is. Pignolet is eind 1997 langs alle kanten bestookt met bericht

ten van collega-magistraten en speurders dat de veel besproken X-dossiers het resultaat zijn van één grote manipulatie. Algauw merkt hij dat hij daarin niet alleen staat. Procureur Benoît Dejemeppe bezorgt hem een brief van luitenantkolonel Jean-Marie Brabant, de nummer 1 van de Brusselse BOB. Brabant maakt melding van een contact met Albert Mahieu. Hij heeft op 3 september naar de Brusselse BOB gebeld met een 'tip': de genaamde De Baets woont samen met... een prostituee. Het is maar dat men het weet.

Albert Mahieu is een van de gedupeerden in de fraudezaak rond de verzekeringsgroep Assubel. Dat onderzoek is in handen van Jean-Claude Van Espen. Aangezien Mahieu optreedt als de vertegenwoordiger van een groep van kleine aandeelhouders, heeft hij er alle belang bij deze magistraat te vriend te houden. Mahieu maakte tegenover de auteurs geen geheim van zijn beweegredenen om De Baets te gaan bezwadden. 'Het zou een ramp zijn indien de positie van Van Espen in het gedrang zou komen', zegt hij eind 1997. 'Het is niet de eerste keer dat Mahieu het Assubel-onderzoek tracht te vrijwaren door naar minder orthodoxe middelen te grijpen. Hij heeft een eigen website en hielp langs die weg een vervalst rapport van het Comité P over de zaak-Di Rupo verspreiden. Het is ook hij die in 1997.*1 op een druk bijgewoonde persconferentie uitpakt met een 'groot dossier' waaruit moet blijken dat procureur Dejemeppe een pooier is. Mahieu had toen redenen om te geloven dat Dejemeppe een obstakel was voor de goede afloop van de zaak-Assubel. Aan het eind van de rit bleek helemaal niets, behalve dan dat Mahieu op grond van twijfelachtige gegevens zeer twijfelachtige beschuldigingen heeft geuit. Dejemeppe moet in oktober 1997 ongeveer wel weten welk vlees hij met Mahieu in de kuip heeft, maar besluit niettemin de brief van Brabant over te maken aan Pignolet.

Eens hij in de krant gelezen heeft dat de X1-dossiers het werk zijn van adjudant De Baets en hij kan vaststellen dat de pers zich tegen De Baets keert, haast ook de gewezen Schaarbeekse politiecommissaris Johan Demol zich naar Pignolet.*2 Hij doet zijn verhaal tegenover speurders van de Algemene Inspectie van de rijkswacht. Dat gaat dan zo. Eind 1994, zegt Johan Demol, is er een vergadering belegd op het Brusselse parket. Daarop is besloten om wat te gaan doen aan de straatprostitutie in de hoofdstad. Als commissaris van Schaarbeek is Demol tot zijn onvrede niet uitgenodigd.*3 Hij vreest dat alle prostituees vanuit buurgemeente Sint-Joost-ten-Node richting Schaarbeek zullen worden gejaagd en zet dan maar zelf een reeks controleacties op het getouw. Het is in die periode, zegt Demol, in het jaar 1995, dat De Baets een bezoek is komen brengen aan het politiecommissariaat van Schaarbeek. Hij kwam er neuzen in de processen-verbaal over de controleacties in de buurt van het Noordstation. De Baets, zo gaat Demol verder, heeft zelf 'belangen' in enkele bars in de Aarschotstraat. 'Hij kwam verifiëren of hij problemen te vrezén had of niet.' Hij heeft het zelf niet gezien, preciseert Demol nog, maar zijn medewerker Depasse heeft hem hiervan op de hoogte gebracht. Depasse wordt verhoord door de Algemene Inspectie. Hij valt compleet uit de lucht. Hij kan zich niets van deze strekking herinneren. Exit

Je hoeft niet erg slim te zijn om te weten wat Demol ertoe heeft bewogen om zijn steentje te komen bijdragen aan het dossier-Pignolet. Hij werd uit zijn functie als politiecommissaris ontzet nadat was gebleken dat hij tegenover de Schaarbeekse gemeenteraad had gelogen over zijn vermeende lidmaatschap van de extreem-rechtse terreurorganisatie Front de la Jeunesse in het begin van de jaren tachtig. Het bewijsmateriaal, een stapel inschrijvingsformulieren van de extreem-rechtse terreurorganisatie, is in 1989 tijdens een huiszoeking in beslag genomen door speurders van de ploeg-De Baets.

Bijna gelijktijdig met Johan Demol meldt zich eind januari 1998 ook de gewezen Brusselse BOB'er Alain Pirard bij Pignolet. Hij is een gewezen ondergeschikte van De Baets bij de 3KOS en wil een verhaal kwijt over een andere huiszoeking: in mei 1990, in het kasteel Maizeret van baron Benoît de Bonvoisin te Andenne. Het was de bedoeling dat daar zou worden gezocht naar administratieve documenten met betrekking tot de fraudezaak Cidep, maar volgens Pirard - die er zelf bij was - ging De Baets daar zijn boekje héél ver te buiten. Tijdens de briefing vroeg hij zijn manschappen om 'alles op alles te zetten' om te zoeken naar het dossier-Galopin.

Even wat vaderlandse geschiedenis. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vlucht de Belgische regering naar Londen. Om het economische leven in België te (her)organiseren heeft koning Leopold III een beroep gedaan op Alexandre Galopin, de gouverneur van de Generale Maatschappij van België. Enkele maanden voor de geallieerden landen in Normandië, zo wil de overlevering, komt Galopin in het bezit van een lijst van Belgische industriëlen die actief hebben gecollaboreerd. Op 28 februari 1944 wordt Alexandre Galopin vermoord. De daders zijn nooit gevonden, maar een mythe is geboren. Benoît de Bonvoisin is de kleinzoon van Alexandre Galopin en wanneer hij in de jaren tachtig moeilijkheden krijgt met het gerecht, geeft dat vrij snel - en vooral in het Franstalige landsdeel - aanleiding tot verhitte debatten. Volgens de een is Galopin vermoord door het verzet, volgens de ander door Duitsgezinden. Volgens de een bestaat 'de lijst' van Galopin vandaag nog steeds en maakt de Bonvoisin er al jaren misbruik van om er het Belgische establishment mee te chanteren. Volgens de ander is de 'campagne' tegen de Bonvoisin een gevolg van mislukte pogingen om mensen te chanteren. De Baets, zegt ex-BOB'er Alain Pirard nu, wou dat zijn mannen tijdens de huiszoeking zouden gaan zoeken naar de lijst.

'Wat zegt u daar nu allemaal?' reageert De Baets wanneer onderzoeksrechter Pignolet hem begin 1998 confronteert met de aantijgingen van Pirard. Voor zover De Baets zich kan herinneren, was hij niet aanwezig tijdens de huiszoeking bij de Bonvoisin. Het was zijn collega Michel De Visscher die de huiszoeking leidde en de briefing gaf. Klopt, zegt De Visscher, wanneer hij aan de beurt is voor een verhoor door Pignolet. De lijst van Galopin? Wel al van gehoord, maar nooit naar gezocht. Exit Alain Pirard. Of toch niet helemaal. Pirard kent nog een ander leuk verhaal. De vader van De Baets was fout tijdens de oorlog en zijn zoon heeft belangen in bars in de Aarschotstraat. Later blijkt dat Pirard een gewezen

schoolkameraad is van... Johan Demol.

Ook Benoît de Bonvoisin zelf mengt zich in het dossier-Pignolet. De baron mengt zich trouwens al sinds jaar en dag in élk gerechtelijk onderzoek waarvan hij denkt dat het hem kennis en/of invloed kan opleveren. Dat was in de zaak Dutroux niet anders. Het land was nog maar net gekomen van de ontdekking van de lichamen van Julie en Melissa, of procureur Bourlet kreeg al een telefoontje van hem. Hij zat net in vergadering met een aantal onderzoeksleiders. 'Maar zeker meneer de baron', hoorden ze hem beleefd antwoorden. Verbaasd keken ze toe hoe Bourlet een gaatje vrijmaakte in zijn agenda en de conversatie afsloot met: 'Tot morgen.' Bourlet haakte in met een brede grijns. 'Dat was baron de Bonvoisin.' Zijn griffier herinnerde hem eraan dat hij daags nadien naar Luik moest voor een onderhoud met procureur-generaal Anne Thily. 'Dat weet ik ook wel', lachte Bourlet.

Op 6 december 1997 gaat de Bonvoisin dan bij Pignolet zijn verhaal doen over De Baets, de huiszoeking en 'de lijst'. Krantenberichten suggereren later dat de magistraat 'via de zaak X1' de moord op Alexandre Galopin wil oplossen - ook al is die minstens sinds het jaar 1964 verjaard.⁴ Zoveel getuigenissen, onafhankelijk van elkaar, denkt Pignolet: waar rook is, is vuur. Ook de Bonvoisin meent met zekerheid te kunnen stellen dat de vader van De Baets fout was tijdens WOII en daarvoor zelfs veroordeeld is. Misschien was hij wel de moordenaar van Galopin. Dat zou dan meteen alles verklaren. Pignolet laat navraag doen over De Baets senior. Het resultaat valt tegen. Wijlen Jozef De Baets is na de oorlog veelvuldig gedecoreerd als verzetsstrijder. Even is er hoop wanneer blijkt dat, zoals de Bonvoisin beweert, er ooit tegen Jozef De Baets een onderzoek heeft gelopen bij het militair auditoraat. De hoop is van korte duur. Jozef De Baets is in het jaar 1949 als soldaat met een vrachtwagen per ongeluk een winkeletalage binnen gereden. Hij is toen veroordeeld tot een boete van 100 frank. Exit de Bonvoisin.

De volgende in de rij heet André Moyon. Hij woont, net als de Bonvoisin, in Andenne. De hoogbejaarde Moyon is ooit, heel even, een beroemde Belg geweest vanwege zijn uitlatingen over het zogenaamde *stay behind*-netwerk Gladio. Dat was een geheime ultra-rechtse groep van wapenfreaks die tot doel had de vorm aan te nemen van een verzetsgroep, eens de Russen West-Europa zouden binnenvallen. Het bekendmaken van het bestaan van Gladio en aanverwante netwerken zorgt aan het einde van de jaren tachtig voor grote opschudding in beschaafd Europa. Moyon komt al jaren aan de kost als *security consultant* en werkt vaak voor rekening van zijn goede vriend Benoît de Bonvoisin.

Halfweg oktober 1997 stuurt Moyon een 'geheim rapport' over adjudant De Baets naar Pignolet. Die voegt het meteen toe aan zijn dossier. Het is niet duidelijk of Moyon zelf als detective heeft zitten speuren in het privé-leven van De Baets of iemand anders. Zeker is wel dat dit de bron is waarop Demol, Mahieu, de Bonvoisin en Pirard hun hersenspinsels inspireren. Het is eveneens Moyon die er enkele jaren eerder van werd verdacht onderzoeksrechter Van Espen te hebben

geschaduwde toen die met een rogatoire commissie in Frankrijk opzoekingen ging doen in de Cidep-affaire... Exit Moya. Exit Mahieu ook, inmiddels.

Blijkbaar heeft Pignolet een hypothese. Enkele maanden voor de zaak-Dutroux heeft de rijkswachttop, tot grote woede van adjudant De Baets, ingestemd met de zogenaamde consensusnota. Hiermee voerde de regering een duidelijke afbakening in voor taken en bevoegdheden van BOB en GP Financiële fraudebestrijding zou voortaan het terrein worden van de GP Voor De Baets betekende dit dat zijn levenswerk in rook zou opgaan. Door nu, terend op de zaak-Dutroux, uit het niets een mammoetonderzoek te creëren rond zogenaamd pedofiele hooggeplaatsten, zo denkt Pignolet, trachtte De Baets zijn eigen positie binnen het politiewezen veilig te stellen. In de coulissen van het Brusselse justitiepaleis was gefluisterd dat er sprake was van een 'vierentwintigste brigade', een superpolitie met mensen van zowel GP als BOB, die zich in hoofdzaak met dossiers als dat van X1 zou gaan bezighouden. Dat ook het hele verhaal over die zogenaamde vierentwintigste brigade pure fictie is, maakt voor Pignolet geen verschil. Hij verdenkt De Baets ervan dat die langs deze weg - of een andere - alsnog een voorwendsel hoopte te bekomen voor huiszoekingen bij prominente figuren en zo opnieuw op zoek te gaan naar 'de lijst' van Galopin of andere staatsgeheimen. In zijn ogen ging De Baets heel leep te werk. In die mate zelfs, dat hij in Neufchâteau enkele actrices inschakelde: de X-getuigen.

Halfweg 1998 krijgt victimologe Carine Hutsebaut adjudant Etienne Goossens op bezoek. 'Ik heb die mens urenlang moeten opbeuren', zegt ze. 'Hij zei dat hij het kots-kotsbeu was om nog langer zijn tijd te moeten verspillen aan deze farce. Ik had medelijden met hem. Ze willen mij iemand doen "pakken", zei hij, en al wat ze mij geven is dikke shit.' Etienne Goossens is de man die door Pignolet werd belast met het gros van de verhoren in zijn dossier 231/97.

Het eerste spoor waar Pignolet adjudant Goossens op laat werken, is hem aangereikt door zijn collega Van Espen en oogt spectaculair. Te mooi om waar te zijn, bijna. Van Espen heeft Pignolet verteld dat hem ter ore is gekomen dat Regina Louf in 1989 meermaals als actrice heeft opgetreden in een rollenspel voor jonge rekruten van de rijkswacht.*5 Voeg dit samen met de wetenschap dat getuige X2 en BOB'er Michel Clippe elkaar al kenden voor de X-dossiers van start gingen en het mysterie lijkt opgelost. De Baets had nood aan iemand die enige ondervinding had in het 'spelen' van slachtoffer van seksueel misbruik en ging het blijkbaar niet al te ver zoeken. Goossens krijgt de opdracht na te gaan of er een lijst bestaat van vrouwen die ooit aan dergelijke rollenspellen hebben deelgenomen en, zo ja, te onderzoeken 'of deze lijst in 1996 geraadpleegd is door speurders van Neufchâteau.*6 Pignolet leeft in de hoop dat hij op deze lijst de namen zal aantreffen, een voor een, van alle X-getuigen.*7 De krant *De Standaard* pakt later op haar voorpagina fors uit met dit verhaal. 'X1 heeft van 1989 tot 1990 herhaaldelijk de rol van verkrachte vrouw gespeeld bij een rollenspel in de rijkswachtschool', heet het. En aan het eind van het artikel: 'Het is zeer merkwaardig dat de vrouw in 1989 tijdens haar optreden in de rijkswachtschool met

geen woord heeft gerept over wat zij wist van de moorden op Christine Van Hees of Carine Dellaert.'

Ruim een maand voor dit verschijnt, is adjudant Goossens reeds op onderzoek getrokken. Op 4 december heeft hij zijn bevindingen overgemaakt aan Pignolet. Ze doen zijn verdenking als een kaartenhuisje in elkaar storten. Welgeteld vier vrouwen zijn destijds ingeschakeld voor deze cursussen 'Techniek van het verhoor', zo kan Goossens melden. Deze cursussen werden georganiseerd op initiatief van staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie Mier Smet en het Centraal Bureau voor Opsporingen (CBO) van de rijkswacht. De vrouwen waren alle vier vrijwilligsters bij de vzw Tegen Haar Wil. Veel respectabeler dan dit kunnen de roots van Regina Louf niet zijn. De oprichtsters van de vzw zagen hun pionierswerk inmiddels beloond met academische of overheidsfuncties en genieten een zekere faam in de Vlaamse vrouwenbeweging.

Bij het CBO had opperwachtmeester Paul Laforce zich het project aange trokken. Laforce is lesgever in de School voor Keuronderofficieren, en kreeg de taak aspirant-opperwachtmeesters aan te leren hoe ze moeten reageren op een vrouw die aangifte komt doen van een verkrachting. Dit is wat Paul Laforce zich nog herinnert: 'Regina Louf is hier slechts één keer geweest. Gezien er geen budget was om haar te betalen, heb ik haar persoonlijk vergoed voor haar reiskosten en voor een broodje dat ik onder de middag voor haar betaald had. Wij, Danny Durinck en ikzelf, besloten om Regina Louf na die sessie van één dag niet meer terug te nemen gezien wij meenden dat ze te labiel was. Ik bedoel hiermede dat zij te emotioneel betrokken was bij de rollen die zij speelde.*8 Ook de collega van Laforce wordt verhoord. Danny Durinck verklaart: 'Nadien hebben wij geen beroep meer gedaan op Louf, gezien haar voorkomen, haar aparte houding ten opzichte van de rijkswacht en het feit dat wij de indruk hadden dat zij geen rol speelde, maar blijkbaar uit eigen ervaring putte.*9

Tijdens het lesjaar 1990 is het Anne Kesteloot die vanuit THW wordt uitgestuurd om de rol van verkrachte vrouw te spelen. Anne Kesteloot is vandaag in Oost-Vlaanderen provinciaal coördinatrice van het project Fysiek en Seksueel Geweld tegen Vrouwen. Kesteloot herinnert zich Regina Louf zeer goed. Ze kwam in 1989 aankloppen bij THW voor hulp en voelde zich er zo goed thuis dat ze aanbod om als vrijwilligster wat administratiewerk op te knappen voor de vzw. 'De kern van haar verhaal, toen, was dezelfde', vertelt Anne Kesteloot. 'Herhaald seksueel misbruik op jonge leeftijd, prostitutie via haar pooier (...). De ervaringen die ze te boek had gesteld, waren gruwelijk. Zulke gedetailleerde verslagen over misbruik kom je zelden tegen.' Volgens Anne Kesteloot was er niets abnormaals aan het besluit van Regina Louf om anderen te willen helpen. Ze aanzag haar als een typevoorbeeld van een slachtoffer dat op een erg extraverte manier met haar verleden omging. Ze herinnert zich haar als nogal vergeetachtig. 'Zo kon je met haar een uitgebreid gesprek voeren, waarbij praktische afspraken werden gemaakt. Als je haar daar dan later naar vroeg, herinnerde ze zich daar niets van. Alsof je een ander van haar alter ego's sprak.*10

Pogingen van adjudant Goossens om Pignolet aan zijn verstand te brengen

dat hij op spoken jaagt, boeken weinig succes. Hij krijgt de opdracht om te verifiëren of De Baets op 15 december 1989 aanwezig kan zijn geweest tijdens Loufs optreden in de Rijkswachtschool. Het resultaat is negatief. Goossens moet onderzoeken of het niet zou kunnen dat De Baets haar biologische vader is, of hij misschien niet met haar de schoolbanken heeft gezeten, of zij ooit in een bar kan hebben gewerkt waar De Baets aan het begin van zijn loopbaan controles moest uitvoeren, of waar hij zelf 'belangen' in zou hebben. Goossens zoekt zich suf. Niets. Hij voert nog een vermogensonderzoek lastens De Baets en zijn huidige levensgezellin. Hij trekt alle bars in de Brusselse Aarschotstraat na. Geen spoor te bekennen van De Baetsen of mogelijke stromannen. Niets.

Goossens moet ook nog op zoek naar twee bars die door getuigen van het slag van Demol, Pirard en Moyon onder de aandacht zijn gebracht: de Saint-Christophe in Nevele of daar in de buurt en Bar Tropicana, waar dat ook mag wezen. De ene bar zou in handen zijn van De Baets, de andere zou er één zijn waar Regina Louf nog gewerkt heeft. Goossens en zijn collega's zoeken zover ze kunnen. Er heeft in Nevele en verre omgeving nooit een bar met de naam Saint-Christophe bestaan en ook niets dat erop lijkt. Tropicana is wel teruggevonden en Goossens kan zelfs bevestigen dat Regina Louf daar gewerkt heeft. Alvorens Pignolet een vreugdedansje kan maken, moet Goossens hem echter een klein detail signaleren. Tropicana is geen bar, het is... een club van aquariumeigenaars.

Want nu volgt, zo werd ons bevestigd, is in alle ernst toegevoegd als officieel stuk van het dossier 231/97 van onderzoeksrechter Pignolet:

Kent u de posthoornslak? Ik zie hem in sommige aquaria stilig voorbijglijden: een immense slak die kan doorgaan voor een weldoorvoede Escargot de Bourgogne. Ik krijg de griezels van zo'n slak, temeer omdat mijn aquariumpje niet zo groot is, en ik er geen behoefte aan heb om slakken te houden die de hele voorruit in beslag nemen. Ik wilde leuke slakjes, van een acceptabele grootte, die mijn planten met rust lieten, de bodem opkuisen en mijn ruiten onbenut hielden. Ik was dus wel veeleisend wat de slakkenkwestie betrof, maar toen mijn oog viel op de *Melanoides tuberculatus*, een torentje, wist ik dat dit de slak was die ik zocht. Ik stopte er dus twee in mijn aquarium en vergat vervolgens dat ze bestonden (...).

De tekst dateert van maart 1989 en is geschreven door de dan 20-jarige Regina Louf voor het clubblad van de vzw Tropicana. Eens hij erachter is gekomen dat Tropicana niet de naam is van een bordeel, heeft Pignolet een stuk of vijf van deze columns laten analyseren, wellicht in de hoop ergens een verborgen sleutel te vinden. Ook dat spoor is, zoals wel een beetje kon worden gevreesd, doodgelopen.

Wanneer *De Standaard* op 10 januari 1998 uitpakt met het verhaal over de rijkswachtschool, wordt hardop de vraag gesteld waarom deze vrouw toen haar verhaal niet heeft gedaan. Het clubblad van de vzw Tropicana bevatte in 1988 en '89 echter, soms toch, uitermate relevante informatie. Zo vinden we in een andere editie dit stukje terug: 'We zijn natuurlijk zeer verheugd te kunnen constateren dat onze leden meer en meer geneigd zijn om artikels te schrijven voor ons

tijdschrift. Na onze vriend Eric Van Poucke heeft nu ook Regina Louf onze rangen vervoegd.*11

Eric Van Poucke is kapitein-commandant bij de Generale Staf van de rijkswacht. En wat verklaart deze hoge officier wanneer adjudant Etienne Goossens bij hem komt aankloppen? 'Wetende dat ik rijkswachter was, vertelde zij mij in die periode dat zij meewerkte aan de vereniging THW en dat zij in dat kader in de rijkswachtschool had meegespeeld aan rollenspelen als slachtoffer van verkrachting. Op mijn vraag hoe zij daarin terecht kwam, antwoordde ze dat ze zelf als kind was misbruikt. Ik vond het wel vreemd dat haar vader lid was van dezelfde club, daar ik "misbruikt als kind" geïnterpreteerd had als slachtoffer van incest.*12

Commandant Van Poucke moet toegeven dat hij het nooit nuttig heeft geacht om aan het parket melding te maken van dit geval van kindermisbruik. Pignolet laat zich niet uit zijn lood slaan en speurt naarstig verder. Hij maakt gebruik van de telefoontaps op de privé-lijn van Regina Louf, laat onderzoek verrichten rond Tania V, hij verhoort zijn collega Jean-Marc Connerotte. Van hem wil hij vernemen of het klopt dat het telefoontje waarmee Tania V het eerste contact legde met X1 'opgezet spel' kan zijn geweest. Ook Connerotte moet hem teleurstellen.

Helemaal in het begin van de zaak 231/97 is er dan ook nog de verklaring gekomen van Laurence De Koninck, ex-punkster en rijkswachtster bij de brigade van Anderlecht. De Koninck heeft in 1989 als studente enkele van de punkverdachten in de zaak-Van Hees persoonlijk gekend. Wanneer ze in maart 1997 verneemt dat Neufchâteau zich opnieuw voor deze zaak is gaan interesseren, wil ze haar versie kwijt. Ze komt terecht bij de antenne-Neufchâteau en krijgt daar Bille aan de lijn. Bille en De Koninck hebben een kort gesprek. Zij weet nog hoe de door andere punks aangewezen dader eruit zag, zegt ze. Ze heeft in 1990 al eens zijn naam genoemd in een verklaring aan de rijkswacht van Ganshoren. Bille kijkt in het oude dossier: niks van terug te vinden. Kan Bille die verklaring daar niet even opvragen?

Van dat moment af zijn er twee versies. Volgens onderzoeksrechter Van Espen heeft Bille deze informatie voor hem verzwegen omdat hij de aandacht niet wou laten afleiden van de X1-piste. Bille houdt vol dat hij wel degelijk - per fax - contact heeft opgenomen met de brigade Ganshoren.*13 Pignolet begint een mammoetonderzoek om aan te tonen dat Bille liegt. Hij laat meer dan 60 mensen verhoren, onder wie 49 rijkswachters van de brigade-Ganshoren. Allen verklaren zij onder ede dat ze nooit een telefoontje hebben gekregen van Bille en dat er geen fax is aangekomen. Op de antenne-Neufchâteau verklaart de aanhang van Duterme dat men overal heeft gezocht, maar dat de fax niet is teruggevonden en dus nooit heeft bestaan. Net voor Pignolet Bille in beschuldiging wil stellen, smeekt die over te gaan tot een verificatie, via Belgacom, van de vanop het faxtoestel van de antenne-Neufchâteau in april 1997 verstuurd documenten. En dan: mirakel. De fax is wel degelijk verzonden. Een tweede mirakel: de fax wordt

teruggevonden in Ganshoren. En nog een mirakel: het origineel van de fax wordt ook teruggevonden bij de antenne-Neufchâteau. Het zat in een doos waar Danny De Pauw met een grote stift Brol op had geschreven. 'Je hebt hier te maken met de specialisten van de psychologische oorlogsvoering', zegt een Brusselse BOB'er. 'Zij weten als geen ander hoe ze van zo'n stom stuk papier een Zaak kunnen maken die een rijkswachter zijn kop kan kosten.' Zestig verhoren. Dat zijn er méér dan er in diezelfde periode zijn verricht in de dossiers Van Hees, Dellaert, De Cuyper en Mazibas samen.

In juli 1998 geeft Pignolet zich gewonnen. Zijn dossier 231/97 heeft de vorm aangenomen van een foliant met niets dan onzin. Raadgevingen over hoe je je aquarium moet reinigen met slakken, gewichtige theorieën over de moord op Alexandre Galopin, decoraties van Jozef De Baets, een kilo papier met verklaringen op van mensen die het bestaan van een bestaande fax ontkennen, een pv dat aangehecht zit aan een ander pv waarin staat dat het niet bestaat... Bille en De Baets krijgen van Pignolet inzage in hun dossier en mogen het op eigen kosten, 30.000 frank, gaan kopiëren. Hoewel de pers al veelvuldig het tegendeel heeft beweerd, zijn ze nog steeds van niets beschuldigd. Van de talloze verdenkingen over manipulaties in het X1-onderzoek is niet eens een schijn van bewijs geleverd. Alles berust, vandaag nog steeds, op vier valse rapporten van herlezing.

Begin 1999 wordt adjudant Goossens wandelen gestuurd. Hij heeft zijn werk niet goed gedaan, zo heet het. Het wordt nu pure kolder. Bij de Algemene Inspectie wordt het onderzoek overgenomen door een kolonel. Dat geeft een idee hoezeer de rijkswachttop dit dossier als een topprioriteit aanziet. Het gaat trouwens niet om de eerste de beste kolonel. De nieuwe chef d'enquête is Hubert Fransen, broer van Herman Fransen, de huidige luitenant-generaal van de rijkswacht. Er wordt nu een huiszoeking verricht bij Tania V, er wordt een spoor gevolgd naar nabestaanden van slachtoffers van de Bende van Nijvel, er worden helikopters ingezet om luchtfoto's te maken van een villa die mogelijk een rol heeft gespeeld in het zogenaamde complot De Baets-X1. De kostprijs van het onderzoek-Pignolet begint halfweg 1999 al aardig in de buurt te komen van dat van het X1-onderzoek zelf. Maar er is een verschil: Pignolet heeft nog steeds niets ontdekt.

Bille en De Baets zijn zo ondersteboven van wat ze in het dossier-Pignolet aantreffen, dat ze zich niet meer kunnen bedwingen. Ze doen hun verhaal op radio en televisie. Het is maar een kwestie van weken, of ze worden dan toch in beschuldiging gesteld door Pignolet, wegens... schending van het beroepsgeheim. Dat gebeurt in het dossier 174/98. Pignolet opende het nadat PS-kamerlid Claude Eerdekenis zich op 10 september 1998 in zijn kabinet had aangeboden. Eerdekenis vertelde een verhaal over een ontmoeting die hij in oktober 1997 met Bille en De Baets had ten huize van Pascal Vrebos, de moderator van het zondagse debatprogramma Controverse op RTL-TV. Ook PS-kamerlid Patrick Moriau was daar aanwezig. 'De Baets en Bille hadden hun dossier voor zich liggen', zegt Eerdekenis. 'Ik herinner het mij. Het ging om een hele serie getuige

nissen en verhoren van verschillende getuigen, processen-verbaal, een klassiek repressief dossier. Ik had er kennis van kunnen nemen.'*14

Claude Eerdekenis is een man met vele gezichten. In Vlaanderen is hij vooral bekend vanwege zijn ooit tijdens een plenair kamerdebat geuite kreet dat Wallonië zich misschien beter bij Frankrijk kon aanhechten. Hij is tevens de auteur van een wetsvoorstel om de subsidiëring van ondemocratische politieke partijen aan banden te leggen. In het dossier-Pignolet vormt hij front met Vlaams Blok-voorman Johan De Mol en de extreem-rechtse baron Benoît de Bonvoisin. Diens kasteel staat trouwens op het grondgebied van Andenne, waar Eerdekenis burgemeester is.

Aan het eind van de jaren tachtig ontketent Eerdekenis binnen en buiten zijn partij verwonderde reacties door plots luidruchtig te verklaren dat de Bonvoisin zijn vriend is en dat die sinds jaar en dag het voorwerp uitmaakt van een 'lastercampagne'. De Franstalige onderzoeksjournalisten Philippe Brewaeyns en JeanFrédéric Delière reconstrueerden het verhaal en kwamen tot de bevinding dat Eerdekenis zich in 1982 op een vrij ridicule manier heeft laten rollen door de Bonvoisin, en dat hij zich later in de parlementaire onderzoekscommissie over Banditisme en Terrorisme zichtbaar heeft ingezet om alle eventueel naar zijn vriend leidende sporen af te wijzen als niet-relevant.*15 Merkwaardig genoeg zijn het dezelfde twee journalisten die Eerdekenis zes jaar later opvoeren als de grote held die de 'waarheid' durft zeggen over de X-dossiers. De commissieVerwilghen, zo is zijn intieme overtuiging, heeft zich door dit soort lieden maandenlang laten manipuleren en voortstuwen in de richting van enkel in de fantasie bestaande 'protectie'. Het interview met Eerdekenis, dat Brewaeyns en Delière publiceren in het weekblad *Le Soir Illustré*, vormt de directe aanleiding tot het in beschuldiging stellen van Bille en De Baets.

Het lijkt één grote show. In juni 1999 sluit Pignolet in alle stilte zijn dossier 231/97 af. De Baets en Bille gaan volledig vrijuit. Enkele maanden later lijkt hetzelfde te gaan gebeuren met het dossier-Eerdekenis. Die heeft kennelijk zijn hele relaas verzonnen, zoals Patrick Moriau al van de eerste dag af zeer formeel stelt. Over Eerdekenis is op een gegeven moment beweerd dat hij Michel Nihoul en diens kompaan Casper Flier nog moet gekend hebben. Eerdekenis reageert furieus op die berichten en zegt dat hij Nihoul van haar noch pluim kent. Michel Nihoul zelf denkt daar anders over en herinnert Eerdekenis in zijn boek aan de gesprekken die hij en Flier in 1984 met hem voerden rond een plan tot overname van het papierbedrijf Intermills in Andenne: 'De discussie over de overname moest worden gehouden met de curatoren, alsook met het Waals Gewest en de burgemeester van Andenne, Claude Eerdekenis. De heer Eerdekenis verklaarde aan de media dat hij mij niet kende - wat mij doet twijfelen aan zijn geheugen - en dat het een belediging zou zijn mij te kennen. Ik zal niet hetzelfde beweren van hem...'*16

Eerdekenis, dossier 231/97, Pignolet, X1, De Baets, onderzoek van het onderzoek... Na drie jaar zaak-Dutroux ligt niemand in België er nog echt van wak

ker. Slechts occasioneel weet justitie de publieke opinie nog eens te schokken. Door achter journalisten aan te jagen. Het aantal procedures en veroordelingen tegen de achtergrond van de zaak-Dutroux is stilaan indrukwekkend. Eind 1998 raakt bekend dat er in Luik, onder leiding van raadsheer bij het Hof van Beroep Joachim, een heus politieleger is gevormd dat na verloop van tijd de naam 'celPampers' meekrijgt. Deze cel is exclusief bezig met het zoeken van lekken in de door het parket van Neufchâteau behandelde onderzoeken. De cel, opgericht op vraag van procureur-generaal Anne Thily, viseert overduidelijk procureur Michel Bourlet en zijn speurders. Voor elk telefoongesprek dat ze voeren, moeten zij een verslag opstellen. De telefoonlijnen van procureur Bourlet worden nagetrokken.

Het dédain voor wie een kritisch geluid durft te laten horen bij het verloop van het Dutroux-onderzoek is soms griezelig. Ze kent haar climax met het plotse besluit om ook de autopsierapporten van Julie en Melissa en An en Eefje te laten 'herlezen'. Het is blijkbaar de bedoeling dat de publieke opinie doordrongen raakt van het besef dat wanneer een kinderlijk een vaginale opening heeft van 15 centimeter, er redenen zijn om te geloven dat dat vanzelf gekomen is.

NOTEN

- 1 Telefonisch contact met Albert Mahieu, 26 december 1997.
- 2 Zowel Albert Mahieu als Johan Demol zetelen sinds kort in de Brusselse hoofdstedelijke raad. De een werd er verkozen op de lijst van Vivant, de ander op die van het Vlaams Blok.
- 3 Dat hoeft ook niet te verbazen. Reeds lang voor Demol wordt ontmaskerd als gewezen lid van het Front de la Jeunesse, rijzen in Brusselse gerechtelijke kringen al grote vragen over de wijze waarop hij in het licht van tv-camera's gewelddadige razzia's laat uitvoeren in de Schaarbeekse migrantenwijken.
- 4 *Père-Ubu*, 2 april 1998 en *La Dernière Heure*, 4 april 1998.
- 5 Van Espen komt dit aan de weet dankzij een spontane verklaring van haar vriendin Tania V, wanneer zij verhoord wordt door de antenne-Neufchâteau. BOB Brussel, 29 oktober 1997, pv 152.588.
- 6 Kantschrift onderzoeksrechter Jacques Pignolet voor de Algemene Inspectie van de rijkswacht, Brussel, 13 november 1997.
- 7 'X1 leerde de rijkswacht de stiel', *De Standaard* 10 januari 1998.
- 8 Verhoor opperwachtmeester Paul Laforce, Algemene Inspectie rijkswacht, 1 december 1997, pv 100.091, bijlage A.
- 9 Verhoor eerste opperwachtmeester Danny Durinck, Algemene Inspectie rijkswacht, 4 december 1997, pv 100.091, bijlage B.
- 10 *De Standaard* 27 januari 1998.
- 11 *Clubblad Tropicana*, oktober 1988.
- 12 Verhoor Erik Van Poucke, Algemene Inspectie rijkswacht, 28 januari 1998, pv 100.021.
- 13 Bille zegt ook dat hij tijdens een vergadering in Bastenaken over de tip van De Koninck gesproken heeft met Van Espen.
- 14 Citaten uit een interview met Claude Eerdeken in *Le Soir Illustré*, 21 oktober 1998.
- 15 *De Bonvoisin et Cie*, Philippe Brewaeys en Jean-Frédéric Delière, Epo, 1992. De uiterst merkwaardige passage over Eerdeken staat op pagina's 165 tot 167.
- 16 Michel Nihoul, *Geruchten en Feiten*, pagina's 125-126.

Slotbeschouwing

Wij hebben geen gelijk

5 juni 1998. Bij de Brusselse BOB meldt zich getuige W05. In het proces-verbaal 106.707 kunnen we lezen dat deze zoveelste anonieme getuige niet met de letter X wenst te worden aangeduid. 'Gezien het actuele klimaat', laat ze in haar verklaring acteren. W05 doet die dag een heel verhaal over een gewezen rijkswachter die aan de bron zou liggen van een lek dat de integrale Neufchâteau-dossiers op de redactietafels van *De Morgen* en *Télé Moustique* zou hebben gebracht. De getuigenis geeft enkele dagen later aanleiding tot een grootscheepse gerechtelijke actie waarvoor onder meer een 'cel terrorisme' wordt ingeschakeld. Er worden huiszoekingen verricht. Verschillende mensen worden geconvoceerd voor een verhoor. Zo ook de auteurs van dit boek, van wie er één - Marie-Jeanne Van Heeswyck - in de dolle sfeer van die dagen haar baan verliest. Later komen we er achter wie de mysterieuze getuige W05 is. Zij is een Franstalige journaliste. Een collega.

Wij zijn de journalisten die begin 1998 als eersten de zogeheten 'nevendossiers' van Neufchâteau onder de aandacht brachten. Dat is ons niet al te best gekomen. Mensen met wie we vroeger op vriendschappelijke manier omgingen, beschouwen ons sindsdien als een drievoudige schandvlek voor het metier. We kunnen niet uitsluiten dat dit werk aanleiding zal geven tot publieke pleidooien voor het ten uitzonderlijken titel herinvoeren van censuur en boekverbranding. Zelden heeft een letter zoveel agressie doen ontkiemen als de X. Laatst nog bezigde een Franstalig weekblad de term 'criminelen' ter aanduiding van mensen die het bestaan een kritische noot te laten horen bij het werk van onderzoeksrechter Jacques Langlois in Neufchâteau. We vermoeden dat dat eens te meer over ons ging. Er zijn redenen om te geloven dat W05 haar weinig conventionele interventie om collega's te gaan verlinken bij het gerecht als een logische daad van burgerzin beschouwde.

We hebben ons lang afgevraagd hoe een verschil van mening over iets eenvoudig als een geheel van waarneembare feiten - wat de hele zaak-Dutroux toch is - tot zoveel opwinding kan leiden. De complottheorie, denken we dan: dat moet de oorzaak zijn. Wie getuigenissen als die van X1 ernstig durft nemen, zo luidt het, verbindt zich er meteen toe te geloven dat België het land is van het Grote Complot. De geschiedenis leert ons weinig fraais over complottheorieën. Ooit was de mythe van een grote joodse economische samenzwering de voorbode van een genocide. Het fenomeen dook al op onder talloze en immer even gevaarlijke varianten, zoals de hedendaagse fabel over hoe vanuit Arabische hoek een mondiale machtsgreep zou worden beraamd.

Maar dit is ons probleem. Wij hebben geen gelijk. Er is geen gelijk waar wij naar streven of dat we zonodig wensen te verdedigen. En we voelen ons helemaal niet thuis in het kringetje van mensen dat zo graag de letter d wil weglaten uit het woord 'democratie'. We willen justitie best wel het vertrouwen schenken dat we haar als inwoners van dit land schatplichtig zijn, maar op dit ogenblik kunnen we alleen hopen dat het onderwerp dat ons bezighoudt de uitzondering is en niet de regel.

Misschien moeten we het eerst even luid en duidelijk van de daken schreeuwen. Ondanks het besef dat dit weinig zal veranderen aan de perceptie van ons werk, zijn we daar ook graag toe bereid. Wij hebben nooit geloofd in dat idee van het Grote Complot, in de stelling van een door en door corrupt politie- en justitie-wezen. Ook nu, na het opmeten van de gigantische schade die in de X1- en gelijklopende dossiers is aangericht, blijft het vermoeden van een van hogerhand geplande doofpotoperatie voor ons slechts de laatste der hypothesen.

Waar wij in geloven, is corporatisme. Objectief bondgenootschap. Tussen de carrièrebeluste politiemans en de magistraat die collega's afgeslacht ziet worden in een parlementaire commissie en niet anders kan denken dan: 'Verdomd, wij hebben hier in onze stad ook nog zo'n onopgeloste kindermoord - als ze daàr maar niet over beginnen.' België ging eind 1996 door een fase waarin justitie werd aangeduid als een 'kaste' en waarin luide pleidooien weerklonken om dat hele gebouw met één krachtige beweging te slopen. Dat laat sporen na. Net zo verkrampt als bijvoorbeeld Tiny Mast of Paul Marchal het geklungel in de hen aanbelangende onderzoeken trachtten te vatten, zo reageren ook de geviseerden. Bij hen ontstaat, logisch, een intuïtieve reflex van afwijzing van worst *case scenario's* en een gevoel van immense opluchting wanneer een politiemans komt aandraven met een rapport waarin brandhout wordt gemaakt van de hypothese als zouden Dutroux en co deel uitmaken van een criminele bende. Het zit zo diep dat wanneer dan iemand opmerkt dat het kwetsieve rapport slechts op deducties en fout weergegeven feiten berust, er onmiddellijk een oorlogssituatie ontstaat.

Dit is het weinig verheffende verhaal van de meest besproken criminele affaire uit de Belgische geschiedenis. Het is een voortdurende botsing van extremen, waarbij meningen aan beide kanten de bovenhand kregen op feiten. Nee, er waren geen objectieve magistraten en speurders. Bijgevolg was er ook geen nor-

male waarneming van feiten. Tot nu toe is deze analyse enkel gemaakt om mensen als Michel Bourlet, Jean-Marc Connerotte en hun politionele medestanders van het eerste uur lichtjes laatdunkend vergiffenis te schenken: ze hadden zich laten leiden door emoties. Er moest en zou een 'netwerk' zijn. Vandaag tonen wij aan dat men in omgekeerde richting veel fanatieker en helaas ook illegaler te werk is gegaan. Er moest en zou géén netwerk zijn. Om dat te bewijzen, waren alle middelen goed - ook de meest machiavellistische. Dat is wat wij bedoelen met: 'Wat België niet mocht weten over de zaak-Dutroux.' Wij hebben geen weet van een complot, wel van een dogma.

Sommige dingen begrijpen we gewoon niet, nopen ons nog meer tot de hoop dat we hier niet te maken hebben met regels, maar met toevallige uitzonderingen. Wat heeft de Brusselse onderzoeksrechter Jean-Claude Van Espen bezielde om begin 1997 het onderzoek tegen zijn vroegere vriendenrelaties naar zich toe te trekken? Wat met de kameraden van Michel Nihoul bij de Brusselse GP die 'heel objectief' zijn rol in dit treurspel zouden gaan analyseren? En de Brusselse rijkswachters waarvan achteraf bleek dat ze kort voor de zaak-Dutroux eveneens zaakjes hadden bedisseld met Nihoul en dat liever verzwegen? Dan rest ons ook nog de Internet-vriend van X1-hoofdverdachte Tony V Terwijl de ene politiemans peperdure apparatuur liet aanrukken om hem zo discreet mogelijk te schaduwen, werd zijn boezemvriend aangetrokken om het onderzoeksteam te versterken.

Misschien raken we andermaal aan een taboe, maar dat moet dan maar. Dit groteske spel van vrienden-onder-elkaar lijkt ons in hoge mate ongezond voor zowel de rechtstaat, de slachtoffers als de verdachten zelf. Ook als Michel Nihoul, zoals velen denken - en wat je alleen maar kan hopen - het voorwerp zou uitmaken van de grootste gerechtelijke dwaling aller tijden, dan nog zal deze man nooit meer rust kennen. Wie dat wil, kan tot in de eeuwigheid op de meest sloganeske toon blijven roepen dat Nihoul 'beschermd werd'. Het trieste is nu dat hij die doofpotten vermoedt, niet eens slechte argumenten heeft. En dat heeft hij niet aan zichzelf te danken, maar aan een justitie die het onderzoek toevertrouwdde aan mensen die geen normaal gehalte objectiviteit konden garanderen. Indien dit allemaal zou gaan om een handtasdiefstal zou je kunnen terugvallen op dooedoeners: 'Fouten gebeuren, België is een klein land, veel schurken kennen veel politiemensen en vice versa.' Daar is ook wat van. Maar dit gaat over een zaak die de grootste publieke manifestatie op de been bracht die hele generaties van tieners, twintigers en dertigers ooit zullen hebben gekend. Dit had een foutloos parcours moeten worden.

Wij, naïeve waarnemers, komen in een situatie terecht waarin we niets anders kunnen doen dan breedvoerig citeren uit getuigenissen die soms bijzonder lasterlijk kunnen zijn voor mensen van wie we met de beste wil van de wereld niet kunnen weten of ze onschuldig zijn of niet. We moeten ze citeren - niet uit sensatiezucht, maar omdat je nu eenmaal onmogelijk kan aantonen dat iets niet is onderzocht zonder eerst te verduidelijken wat er in een normale rechtstaat had moeten worden onderzocht.

Ook wij hebben sterk het gevoel dat de door X1 geciteerde daders voor pakweg de moord op Christine Van Hees vrij karikaturaal klinken - zeker als je weet dat deze verklaringen dateren uit die dulle laatste maanden van het dulle jaar 1996. We moeten echter vaststellen dat er objectieve aanwijzingen waren dat deze vrouw een verhaal vertelde dat enkele zeer frappante en onverklaarbare raakpunten vertoonde met wat er werkelijk moet zijn gebeurd. Justitie verzuimde niet alleen haar werk te doen, maar investeerde integendeel onredelijk veel tijd en energie in het bedenken van motieven om dat niet te doen. Het rondt belachelijke 'onderzoek van het onderzoek' van de heer Jacques Pignolet heeft langer geduurd - en waarschijnlijk ook meer gekost - dan het X1-onderzoek zelf. En het heeft absoluut niets opgeleverd. De hele publieke opinie kreeg zijn boodschap begin 1998 maandenlang in de strot geramd: X1 was 'gemanipuleerd' door haar ondervragers. Een jaar later bleek dan dat die stelling slechts berustte op onbewezen gissingen. De media maakten nauwelijks melding van die toch lichtelijk relevante bevinding van een gerecht dat maar wat graag het tegendeel had aangetoond. Justitie was veel sneller af geweest met een ernstig onderzoek naar wat de hoofdbetichten in de zaak-Dutroux in het begin van de jaren tachtig uitspookten.

Dit boek komt te laat. De discussie is allang gesloten. Elf magistraten gingen begin 1998 plechtstatig naast elkaar zitten en spraken in een nooit eerder vertoonde bui van 'openheid' de publieke opinie toe: de getuigenissen van de X'en, en met name die van X1, stelden niets voor. Waardeloos. Dat was objectief en definitief gebleken uit het onderzoek. De media deden de rest. Maakten van vader en moeder Louf vedetten. Slachtoffers van de meest extreme hysterie.

Ook voor ons was het een bevreemdende ervaring, de lectuur van de verklaringen die deze mensen in exact dezelfde periode tegenover de Gentse 'speurders' aflegden. Gezien de sfeer van toen en de manipulaties waar het dossier van uitpuilt, mag je aannemen dat de zaken nog eufemistisch werden verwoord. Maar het staat er wel, zwart op wit, ondertekend door de betrokkenen. De kleine Regina Louf werd door pa en ma vrij ter beschikking gesteld van een overjarige macho uit het Antwerpse. Fijntjes voegen ze eraan toe: 'Jaja, zij was verliefd op hem.' Zij heeft het gezocht. En trouwens: ze begon al borsten te krijgen. Say no more. Regina Louf was toen twaalf jaar.

Voor wie zich zo graag een mening vormt over X1, leek ons dit een vrij essentieel onderdeel. Wij weten nog steeds niet wat het waarheidspercentage in haar verklaringen is. Eén vraag is wel beantwoord. Was er een familiale context die het mogelijk maakte dat deze vrouw op zo een jonge leeftijd in een dergelijk milieu terecht kwam? Het antwoord is: ja.

Dit boek is gegroeid uit een mengsel van verwondering en naïef plichtsbef. Het gevoel de rust van de natie te hebben verstoord met een dossier waarvan het eindverdict luidt dat het van A tot Z verzonnen is, houdt je wel wakker. We denken dan vaak terug aan die hectische laatste dagen van 1996. D-day was nabij. Zei

men. In Neufchâteau zouden de poppen aan het dansen gaan. Er was een heel leger van politiemensen, nationale magistraten, procureurs, analisten en professionele gravers op de been gebracht. Als journalisten fluisterden we elkaar met gerimpelde voorhoofden spannende weetjes toe. Over hoeveel X'en er nu eigenlijk waren, en over hoeveel oude kindermoorden er inmiddels al op het punt stonden aan 'Dutroux, Nihoul en consorten' te worden toegeschreven. Dat is wat we wilden begrijpen. Hoe kon het dat zoveel mensen de hele zaak toen zo ernstig namen? Was Michel Bourlet een dorpsgek? De hoogste parketmagistraten van het land hebben ooit in de allergrootste ernst de finesses van de X-getuigenissen tot zich zitten nemen en zich gebogen over juridische kronkels om dit alles tot een goed einde te brengen.

Ons land wordt vandaag geregeerd door een paars-groene regering waarvan meerdere leden al verkondigden dat de kiem van deze unieke coalitie moet worden gezocht bij de zogeheten 'gesprekken in zaal F', begin 1997. Een groep jonge politici zou toen het politieke landschap gaan hertekenen. In Humo verklaarde oud-CVP-voorzitter Johan Van Hecke later waarom dat plots zondig moest. Vanwege de in die tijd binnen de muren van het parlement gonzende geruchten over wat er in Neufchâteau al niet op til was. In zaal F wilde men van het koninkrijk redden wat er te redden viel. Je zou het kunnen beschouwen als een mooie Belgenmop: Regina Louf als preliminaire formateur van Verhofstadt I.

Wat ons echter meer bezighield, was de vraag hoe feiten eerst zo overtuigend konden lijken en achteraf 'van A tot Z verzonnen' bleken, zoals de Gentse procureur Jean Soenen dat zo krachtig verklaarde. Dat is wat we hebben trachten te begrijpen, steeds rekening houdend met de mogelijkheid dat alles was terug te voeren op emotionaliteit. We zouden er geen moeite mee hebben gehad om toe te geven dat we ons hadden vergist. We zouden dit boek met evenveel toewijding hebben afgewerkt - als een soort welgemeend excuus aan al wie toen ooit onze artikelen had gelezen. Maar we wilden wél weten waar, wanneer en hoe we ons hadden vergist. We wilden de feiten een na een besnuffelen, tegen het licht houden en begrijpen. Om vervolgens te kunnen verklaren waarom wat eerst wit leek achteraf zo zwart bleek te zijn.

Het is een heel ander boek geworden. Technischer, dikker en laattijdiger. Vervelend misschien. Maar we wilden het minstens voor onszelf begrijpen. We denken nu stilaan dat punt bereikt te hebben.

We wilden weten hoe het kon dat de man die destijds was opgegroeid in die oude kampernoeliekwekerij zonder meer kon besluiten dat het niet anders kon dan dat X1 'daar moet geweest zijn'. We wilden weten wat het Brusselse parket ertoe had gebracht om het tegendeel te poneren. Het was een scharniermoment in onze zoektocht, die avond bij die man en zijn echtgenote. Hij begreep er nog steeds niets van, smeekte ons zijn naam niet te vermelden. Hij had 'een positie', had rond dit verhaal al zoveel commotie zien ontstaan dat hij niets anders meer wou dan 'erbuiten gehouden worden'. Hij zou zich wel zelf trachten te verzoenen met de verschrikkelijke gedachte dat hij dit mysterie nooit zou doorgronden. We con-

fronteerden hem met de finale conclusies van het parket, vergeleken die met wat hij voor ons op de eettafel uittekende: deuren, trappen, gangen, kelderruimten. X1 was daar geweest, riep hij opnieuw uit. Zij die nu het tegendeel meenden te weten, verkochten onzin. Daar was en bleef hij rotsvast van overtuigd. Dat mocht hij toch zeggen?

Het was niet het enige moment. Met een mengeling van blijdschap en vrees wisten we de hand te leggen op het geheel van de veel besproken rapporten van herlezing, de sleutels naar de ontmaskering van X1. Een eerste lectuur deed ons walgen. Al dat wit was dan toch roetzwart! De argumentatie van de herlezers was bondig, snedig en vooral genadeloos. Geen speld tussen te krijgen. Hier moesten we het boek rond bouwen - of we dat nu leuk vonden of niet. En toch. Even een door de herlezers aangebracht feit nagetrokken. Adjudant De Baets zou X1 hebben gedictieerd hou oud Christine Van Hees was. Fout. Zo was het helemaal niet gegaan. Een eerste dominosteentje viel omver. Een klein stukje antiX1-bewijs-voering bleek op een niet eens subtiele manier te zijn vervalst. We analyseerden verder, vonden nog een fout, en nog één, en nog één... Uiteindelijk bleek van die hele herlezing praktisch niets te kloppen. We zagen dingen die we niet voor mogelijk hielden - zoals de strapatsen van die Gentse BOB'er rond die fontein of het zogeheten alibi van Bernard Weinstein voor de moord op Christine Van Hees. Het 'bewijs' dat X1 de foto van Christine Van Hees nooit had herkend. Dat had de chef-herlezer eventjes aangetoond door eigenhandig de teksten van de verhoren te herschrijven, 'neen' te veranderen in 'ja' en zelf zinnetjes toe te voegen. Een detail? Nee. Dit is het soort bewijsvoering dat alles toelaat. Dit komt op hetzelfde neer als een burger op papier een moord doen bekennen waarvan je als politieman pertinent zeker weet dat hij die niet heeft begaan. Als een rechtstaat dit toelaat, stelt ze zich bloot aan een gevaar dat eindeloos veel groter is dan wat uitgaat van een burger die in het publiek voorbehoud maakt bij zijn vertrouwen in justitie.

Het is ook geen alleenstaand geval. Vijf maanden 'herlezing' heeft geen enkel eerlijk onderbouwd argument opgeleverd dat toelaat met ook maar een begin van zekerheid te besluiten dat X1 zaken verzon. Je kan niet om de vaststelling heen dat na het wegsturen van de ploeg-De Baets op grote schaal informatie is vervalst. De medio 1998 met veel bombarie kenbaar gemaakte conclusies over de X1onderzoeken zijn waardeloos. Dat is ons besluit, en we daarover een zinnig debat wil aangaan, krijgt van ons toegang tot alle stukken waarop we onze mening baseren. Dat zijn er heel wat. Zonder te willen beweren dat we van alle nevendossiers integrale kopieën bezitten, zijn we wel zo pretentius te stellen dat we de inhoud beter kennen dan wie ook. Dat was immers ons voornaamste doel.

Wij zijn geen onderzoeksrechters en wensen er ook niet van te worden verdacht ons die rol te willen aanmeten. We kunnen het enkel braafjes en in alle nederigheid signaleren: uit een rapport van de Staatsveiligheid blijkt dat Christine Van Hees tot kort voor haar dood correspondeerde met een crimineel uit de directe entourage van de door X1-aangewezen Michel Nihoul en Annie Bouty. Een toet-

sing van de vaststellingen uit 1984 aan wat we vandaag weten, maakt duidelijk dat Dutroux in 1984 het pad moet hebben gekruist van Christine Van Hees, onder meer via een vriend uit het vrije radiomilieu. De vriendin aan wie Christine Van Hees kort voor haar dood vertelde over het gevaarlijke milieu van seksfuiven bleek later nauwe contacten te hebben met iemand uit het milieu Nihoul. De beste analyse van het dossier-Van Hees is wellicht gemaakt door die ene BOB'er: 'We hadden X1 niet nodig.'

We deden nog meer ontdekkingen. Het *point of no return* dat reeds in de eerste dagen van 1997 had kunnen worden bereikt in het onderzoek naar de moord op Carine Dellaert. De Gentse magistraten hoefden slechts een formuliertje te ondertekenen en het toch niet direct onoverkomelijke bedrag van 10.000 frank vrij te maken om een antwoord te krijgen op de hamvraag: wanneer was Carine Dellaert overleden? Het parket weigerde het antwoord te kennen en stortte zich integendeel vol overgave op een soort 'moraliteitsonderzoek', zoals dat doorgaans enkel geschiedt bij verdachten van misdrijven - niet bij getuigen. De Gentse speurders lieten weten dat ze geen enkele vroegere klasgenote van Carine Dellaert konden vinden die zich iets meende te herinneren van seksfuiven. Het kostte ons twee telefoontjes om in contact te treden met het meisje dat ooit de hartsvriendin was van het slachtoffer. Zij herinnerde zich de lijdensweg van Carine Dellaert wél, en zelfs heel scherp. Nee, zei ze, haar had men nooit ondervraagd.

Wie ligt er nog van wakker? Juristen zullen stellen dat deze kindermoorden weldra definitief verjaard en dus onvervolgbaar zijn. Als dat geen geruststellende gedachte is.

Dit boek is voor ons een eindpunt. Indien de politiediensten en de magistratuur met een zo ontstellend gemak de boel bedonderen als dat hier is gebeurd, dan is er weinig reden tot optimisme. Ook al is een dogma de meest waarschijnlijke drijfveer geweest, dan doet dat niets af van die ene beklemmende vaststelling. De Belgische justitie creëert haar werkelijkheden bij voorkeur zelf.

Annemie Bulté,
Douglas De Coninck,
Marie-Jeanne Van Heeswyck

24 september 1999

Register

- Adriaenssens, Peter 353
Alewaeters, Alexis 128, 337
Alvarez, Cerefino 424, 442, 476
Amory, Christian 259, 261-264, 461
Antipine, Grégory 271-274
Arnauts, Laurent 313-317
Balfroid, Frans 461
Bara, Dolores 123, 455
Baranyanka, Virginie 99, 105, 116, 459, 460
Baudson, Fernand 85
Baudson, Olivier 50
Beaurir, Fernand 259
Beeckman, Erwin 156, 391, 478, 505, 506, 516
Beijer, Robert 120, 259, 260, 264, 461, 462
Benaïssa, Loubna 169, 375, 380, 391, 399, 458, 466, 474-476
Benaïssa, Nabela 148
Benett, John 294
Beneux, Philippe 105, 106, 107, 110
Berkmoes, Henri 194, 352, 399
Bihay, Gérard 461
Bille, Aimé 163, 164, 228-237, 245-256, 330, 372, 399, 400, 416-419, 447, 468, 481, 499, 529-531
Blontrock, Paul 226
Bogaert, Michelle 238, 239
Bongiorno, Carmelo 25, 26, 133, 463
Borges, Juan 456-458
Botte, Marie-France 308-314
Bottelberghs, Paul 499
Bouchat, Michel 361
Bouffieux, Michel 90
Bouhouche, Madani 25-27, 120, 166, 259-265, 461-462
Bourlet, Michel 31-35, 50, 58, 103-111, 132-136, 175, 194, 246-255, 278, 295, 300, 309, 314-321, 330-337, 348-352, 372-373, 380-389, 398, 456, 460, 516-537
Bouty, Annie passim
Bouty, Georges 253
Bouzet, Marie-Noëlle 282, 300, 322
Bovyn, Noëlla 169, 170
Brabant, Jean-Marie 103, 456, 523
Braeckman, Serge 219, 220, 221, 223, 225
Breugelmans, Inge 382
Brewaeyts, Philippe 531
Brichet, Elisabeth 282-303, 322
Brickmanne, Bernard 360
Brouhon, Hervé 118
Bruielmans, Robert 265-267
Bultot, Jean 120, 265-267, 457
Carlin, Sylvie 32
Ceresa, Claude 253-254
Ceuppens, Georges 219-224, 238-239, 408
Clément de Cléty, Frédéric 99
Clippe, Michel 319-324, 351, 399, 413, 424, 425, 526
Clooth, Serge 219-226, 463
Clooth, Stanley 223
Collignon, Guy 123, 219-226, 233, 238-239, 253
Connerotte, Jean-Marc 32-36, 47, 50, 61, 66, 98, 103, 123, 132-134, 148, 166, 284, 292, 320, 345, 350, 362, 372, 456, 460, 498, 516, 529, 535
Cools, André 104, 109, 283
Corvillain, Roland 458
Cravatte, Philippe 108-109
Croux, Dirk 504, 505
Czaplicki, Alain 350
Dardenne, Sabine 44-45, 48-49, 74, 84, 89, 95, 96, 234
Darville, Robert 265, 458
Dawant, René-Philippe 417
De Baets, Patriek passim
De Beukelaer, Ludo 382
De Beyn, Armand 80-83
de Bonvoisin, Benoit 25-26, 133, 137, 464, 524, 531
de Borchgrave, Sheri 310-311
De Clerck, Stefaan 33, 106, 191, 282, 295, 300, 373, 491
De Cockere, Marleen 97, 100, 102, 109, 120, 430
De Croo, Herman 270
de Donnée, François-Xavier 123, 313, 456, 457
De Gieter, Joseph 253
De Gieter, Marie-Claire 124, 253
De Graaf, Anne 373
De Gryse, Claire 336
De Koninck, Laurence 529
De Mulder, Michel 180, 228, 297
De Pauw, Danny 249, 258-263, 328, 353, 377, 385, 413, 418, 478-479, 484, 530
De Quévy, Didier 26, 82, 120, 225, 337
De Ridder, Willy 313, 335
De Rouck, Nicole 168, 348-349, 494-498, 510, 115
de Saligny, Françoise 14-16
De Valck, Eddy 196, 497, 498
De Visscher, Michel 524
De Vroom, Christian 26, 239, 271
De Waele, Peter 175, 327, 522
De Winne, Joan 295-297, 303
Debois, Alain 221
Debuissson, Francis 288-295, 299-303
Dekock, Jacques 214, 486
Decoux, Raymond 266, 267
Decraene, Daniel 136, 272, 337
Dehaene, Jean-Luc 270
Dejemeppe, Benoit 25, 134, 238, 348, 373, 466-468, 498, 523
Dekkers, Christine 491
Delamotte, Jean-Louis 127, 129
Deleuze, Philippe 26, 118-120, 465-466
Delhez, Laetitia 44, 58, 67, 69, 75, 84, 93-97, 102-104, 234-335, 456
Deliège, Jean-Frédéric 531
Deliens, François 9
Dellaert, Carine 155, 158-161, 167-172, 180-181, 327, 349, 428-432, 436, 448, 492-496, 500-505, 515, 527-529
Dellaert, Emile 168-171, 504-505, 515
Delmartino, Luc 34, 38, 320, 456
Demol, Johan 523-525, 528
Depaus, Marc, 8, 25-28, 259
Depeint, Régine 11-14
Deprêtre, Jean 82, 461
Dernicourt, Baudouin 89-90, 237, 312, 315-317, 333, 401-408, 417, 423-426, 429, 432-435, 442, 444, 462, 463, 476, 480, 481, 484, 485, 509
Desmet, Francis 276, 277, 279
Desmet, Yves 499
Devodder, Monique 126
Di Giorgio, Paulo 358, 359, 364, 365
Di Rupo, Elio 37, 270-274, 287, 523
Diakostavrianos, Michael 43-44, 50-51, 61-62, 88, 128, 362, 393
Divers, Philippe 59, 60, 122
Dossogne, Francis 265, 462
Doutrèwe, Martine 47, 373
Drisket, Raymond 97, 98, 107, 112, 460, 464
Dubois, Christian 124-127, 128
Dubouille, Patrick 56
Duinslaeger, Patrick 175, 180, 228, 246, 253, 321, 348, 468
Dumont, Emile 68, 83, 84
Dumont, Jean-Paul 8, 25-27, 34-35, 37-39, 120, 133, 225, 239, 296
Dumont, Josette 42, 43
Dupont, Gilbert 38
Duriau, Marc 221, 226
Dutorme, Jean-Luc 264, 315, 316, 323-325, 351-353, 355-376, 380, 390, 392, 398-399, 400-404, 409-410, 413, 416-418, 419, 423, 461-462, 469, 477, 521-522, 529
Dutroux, Frédéric 69, 83, 232
Dutroux, Marc passim
Dutroux, Victor 78, 79
Eerdekens, Claude 350, 422, 455, 468, 469, 530, 531
Eloir, Eric 34, 37, 38
Eloy, Michel 218, 220, 224
Eveillard, Pierre 261
Flagothier, Jean-Marie 25, 31, 288, 296, 304
Flier, Casper 43, 102, 117, 119, 128, 337, 455, 531
Focant, Guy 282-288, 291, 292, 294-301, 303, 305
Forgeot, Michel 34, 122, 123, 124, 126, 252, 266, 455
Fransen, Hubert 530
Franskin, Vincent 286
Galopin, Alexandre 524-526, 530
Geijsbregts, Nathalie 296
Gérard, Joël 310, 401, 403, 405, 408, 417, 424-426
Gerard, Karin 9, 19
Glaude, Joël 288
Godbille, Jean-François 26
Godfraind, Léopold 99, 453
Godfroid, Jean-Claude 119
Gomme, Gaby 517, 518
Goossens, Etienne 526-530
Goossens, John 270
Goossens, Marc 223, 230, 232
Graindorge, Michel 259
Gruwez, Anne 270-273
Gueuning, Patrick 8, 25-27
Guissard, Marcel 325, 37, 423
Gutt, Tom 22
Haemers, Achille 26, 120, 124, 267, 458
Haemers, Patrick 25, 26, 108, 120, 250, 253, 265, 458
Haroux, Charles 453
Haustrate, Jacques 127, 128
Hey, Rita 515
Heyrman, Ken 89, 281, 294, 297, 300, 303, 391, 393, 476
Heyrman, Kim 89, 281, 391, 476
Heyse, Bie 135, 328
Hoskens, Rudy 148, 246, 380, 393, 410, 418, 419, 424, 425, 493

Hupez, Philippe 134, 136, 138, 143, 148, 150-151, 154, 159-161, 163-164, 166-167, 175-176, 178, 180, 193, 198, 200, 202, 204, 207, 210, 258, 414, 433-434, 522
Hutsebaut, Carine 526
Huybrechts, Hedwig 287
Igodt, Paul 349, 353, 354-355, 446
Jasselette, Claude 287, 288, 290, 298-300, 304
Jaupart, Fabienne 61-63
Jenart, Brigitte 458, 459
Joachim, Michel 532
Jordens, Michel 348, 375, 382, 385, 391
Kellner, Luc 293
Kesteloot, Anne 625, 527
Khalifa, Abdelhamid 229, 245
Kindermans, Dominique 276-279
Kolanowski, Jaroslaw 75
Lacroix, Philippe 265, 363
Laffineur, Guy 274
Laforce, Paul 527
Lamarque, Pascal 213, 222, 253-255, 497
Lambrecks, Eefje 42-58, 67-91, 132, 169, 532
Lammers, Eric 25
Lancaster, Martial 26
Langlois, Jacques 33, 51, 72, 75, 89-90, 164, 279, 284, 289, 292, 302-304, 315-316, 324-326, 332, 348, 351, 365, 373, 409, 414, 418-419, 422, 442, 460-461, 465, 522, 533
Latinus, Paul 33, 261, 461
Lavalie, Michel 26
Legendre, Jean-Claude 336, 399, 466, 467
Legrand, Guy 17, 18
Lejeune, Julie 32, 44-45, 47, 63, 85-88, 169
Lekeu, Martial 259, 265, 462
Lelièvre, Benoit 42
Lelièvre, Christian 42
Lelièvre, Claude
Lelièvre, Michel *passim*
Lenglet, Alain 219-223, 226, 230
Leroy, Claude 21, 124, 127, 128, 238, 320, 464
Lesciauskas, Dany 34, 283, 285, 289-292, 324, 324
Leurquin, Yvan 214
Levêque, André 55
Leys, Jean-Claude 498
Lhost, Gérard 259, 261, 266
Liekendaël, Eliane 148, 366
Liesenborgs, Stephan 148, 154, 161, 171-172, 418, 419, 493, 496,
Loriaux, Serge 30-32
Louf, Regina *passim*
Magnée, Xavier 259
Mahieu, Albert 523, 525-526
Malotras, Jean 225
Mandelbaum, Stéphane 457, 458
Marchal, An 43-55, 59, 67, 70, 84, 88, 90-91, 132, 169, 532
Marchal, Paul 51
Marchandise, Thierry 295, 365
Marique, Etienne 62, 325, 409, 468
Marnette, Georges 24-28, 33-39, 103, 105, 107, 116, 123, 134, 271, 272, 274, 287, 454, 455, 457
Martin, Michèle *passim*
Masson, Luc 67, 68, 71
Mast, Tiny 281, 282, 300, 391, 393, 534
Mayerus, René 259, 261
Mazibas, Ali 369, 370, 377
Mazibas, Hanim Ayse 369, 370, 375, 377, 378, 475
Mazibas, Nuran 369, 377
McCrary, Gregg 66-67
Mendez, Juan 264, 265
Merckelbach, Harald 445
Mertens, Marc 228-229, 326-327, 348, 349, 409
Meunier, André 359-361, 365
Meunier, Pascal 358-361, 365
Michaux, René 61, 72, 75, 125, 126
Michaux, Stéphane 512
Michel, Claude 253
Michot, Alexandre 175
Mievis, Didier 259, 462
Mobutu 117, 251
Moons, Wouter 491
Moriau, Patrick 468, 469, 530-531
Moussadyk, Philippe 233-234, 498
Moyen, André 525-526, 528
Munoz, Raphael 99
Nachtergaele, Rufyn 500
Neukens, Kathy 509-510
Nihoul, Edouard 116, 118
Nihoul, Michel *passim*
Noller, Patrick 316, 317, 333, 401, 405, 408, 417, 424
Osubu, Francis 119-120
Pettens, Christophe 125
Pierre, Julien 26
Piette, Michel 497
Pignolet, Jacques 521-531
Pinon, André 335
Pinon, Gérard 58-60, 88
Pirard, Alain 524-526,
Pirard, Christian 320, 330, 365, 376-377, 399 400
Potemberg, René 288, 290
Poupaert, André 510, 517
Poupaert, Cécile 516-518
Poupaert, Christiane 340-341, 507, 509-510, 516
Poupaert, Daniël 171, 510
Poupaert, Georges 506-612
Pourbaix, Philippe 309, 312-316, 317, 401, 403-404
Raemaekers, Jean-Paul 8-39, 58, 167, 282-305, 328, 349, 385, 418, 465
Randazzo, Damien 99, 100, 102
Reisinger, Marc 312-313, 417-418, 496
Reyniers, Frans 25, 26, 33
Rochow, Pierre 59, 60
Rogge, André 29
Rogge, Gérard 316
Rossi, Sylvia 220, 226
Russo, Carine 63, 90
Russo, Gino 63, 75, 90, 228
Russo, Melissa 45, 47, 63, 169
Ruyters, Marc 391
Schulman, Charles 57
Schulman, Joseph 57-58
Soenen, Jean 348-349, 409, 432, 492, 495-497, 502, 510, 537
Somers, Paule 228, 234, 245-247, 251, 256, 272, 348, 355, 400, 412, 417-418, 445, 468, 481-488
Souvereyns, Roger 271
Strée, Michel 227
Suys, Eddy 107, 134, 454-455, 460
Tagliaferro, Bruno 61, 62, 288
Thill, Renaud 221, 223
Thily, Anne 62, 106
Thirault, Claude 66, 125, 292-293
Timperman, Jacques 168, 171-172, 495, 496
Toch, Albert 124
Torrez, Guido 398, 456, 457, 458, 462
Toussaint, Marc 335-338
Trusgnach, Olivier 270-274
Ulrich, Gerrie 390
Van Asse, Alphonse 226
Van den Berghe, Norbert 213
Van der Biest, Alain 286
Van der Plancken, Robby 390
Van Dorsselaer, Isa 481
Van Espen, Jean-Claude 11, 18, 22, 224, 227, 230, 238-329, 349, 352-354, 400-401, 405, 409-410, 425-426, 442, 453, 464-465, 466-469, 498, 523, 526, 529, 535
Van Heers, Isabelle 253
Van Hees, Christine 234-246, 329, 352, 380, 400, 432, 444, 522, 536
Van Hees, Michel 226, 234
Van Hees, Pierre 216, 218, 220, 226, 228, 482, 498
Van Lijsebeth, Bart 253, 255
Van Muylert, Inès 382
Van Peteghem, Jean 43, 68, 81, 82, 234
Van Poucke, Eric 529
Van Rompuy, Eric 499
van Zwaren de Zwarenstein, Naatje 374-375, 473
Vanden Boeynants, Paul 25, 31, 58, 108, 118, 123, 250, 261, 265, 337, 418, 466
Vandeput, Willy 467
Vander Elst, Michel 58, 108, 109, 112, 113, 124, 454
Vanderlinden, Johan 353
Vandermeersch, Damien 10-12, 22, 27, 316, 467, 472, 481-482, 486, 489
Vandersmissen, Patricia 483-484
Vandoren, André 175, 194, 246, 253, 272, 348, 468
Vandyck, Théo 310-312, 315-316
Vanheeuverswyn, Danny 494-495
Vanhoucke, Antoinette 498-499
Vannesse, Gérard 97, 101-102, 464-465
Vanruyskensvelde, Maria-Louiza 264-266
Verelst, Rudy 353
Verhaeghen, Eddy 328-329, 377, 401
Verswyver, John M. 28, 465
Vertommen, Herman 353
Verwilghen, Marc 323, 325, 372, 401, 467, 468, 517
Vincent, Jan 493-495, 503-504
Vissers, Edmond 264-265, 267
Vittorio, Adriano 25
VM1 335-338
Vrebos, Pascal 333, 499, 530
Vyncke, Marleen 391, 501
W, Nathalie 143, 146, 176, 259-260, 308-309, 310-317, 319, 327-329, 400-401, 403, 418
Walsh, David 101-104
Wathelet, Melchior 83, 84, 402
Wattiez, Rose 9
Weinstein, Bernard *passim*
Weinstein, Mireille 57
Winkel, Serge 283, 289, 291-292, 296, 322, 323
Wynsberghe, Julien 491, 513
X2 176, 262, 279, 319, 320, 321
X3 262, 278, 322-326, 418
X4 38, 262, 312, 322, 326-329, 344, 435
X7 340, 343
X69 318, 330-334
Zeyen, Axel 25
Zicot, Georges 59, 61, 103, 132
Zimmer, Yves 334-337

zeventien was. Dit zijn nog altijd geen laakbare feiten, aangezien hij toen seksueel meerderjarig was.

De volgende ochtend wordt Trusgnach nóg jonger. Hij verklaart dan tegenover de rijkswacht van Hasselt dat de gerechtelijke politie van Brussel hem gevraagd heeft 'mee te werken' aan het dossier over pedofilie in ruil voor een tussenkomst in het diefstaldossier. Trusgnach verklaart nu dat hij op het ogenblik van zijn verhouding met Elio Di Rupo vijftien jaar oud was, met andere woorden: seksueel minderjarig was.

Commissaris Marnette opent op 22 oktober 1996 een dossier met het referentienummer BR37.11.824/96. Marnette brengt verslag uit aangaande de uitspraken van een informant, die zou hebben gezegd dat een zekere Laurent V., niet geïdentificeerd, in het bezit zou zijn van pedofiliecassettes en dat Olivier Trusgnach, geboren in 1974, hieromtrent 'meer inlichtingen kan verstrekken'. Vreemd: over vice-premier Di Rupo wordt in het pv van 22 oktober met geen woord gerept.⁴

Diezelfde dag neemt Marnette wél contact op met substituut mevrouw Durwael van het parket van Hasselt en verklaart dat zijn oorspronkelijke proces-verbaal BR.37.11.824/96 betrekking heeft op Elio Di Rupo. Hij kan melden dat hij over informatie beschikt volgens dewelke er videocassettes met betrekking tot Di Rupo kunnen worden teruggevonden. Op 28 oktober 1996 stellen Marnette en de twee inspecteurs die Trusgnach ondervraagd hebben, Antipine en Struys, hun proces-verbaal op over hun verhoor van Trusgnach, vier dagen eerder. Het pv bevat niet alleen beschuldigingen tegen de ministers Di Rupo en Grafé, maar ook tegen diverse andere prominente en minder prominente Belgen.⁵

'Dit is een bom', fluisteren enkele Vlaamse journalisten elkaar toe, wanneer zij enkele dagen later verscheidene bladzijden uit dit proces-verbaal in hun handen houden. Ze hebben deze documenten zo verbazingwekkend gemakkelijk in handen gekregen dat ze het zaakje niet vertrouwen. Twee anderen trekken ermee naar een rijkswachter, die meteen majoor Daniel Decraene van het CBO alarmeert. Na hieromtrent gecontacteerd te zijn, bevestigt substituut Paule Somers het bestaan van een dossier en de grote vertrouwelijkheid hiervan. Enkele uren later, tegen het begin van de avond, legt Somers aan onderzoeksrechter Anne Gruwez het oorspronkelijke proces-verbaal van commissaris Marnette voor, gedaateerd op 22 oktober 1996, waarin er – ter herinnering – met geen woord over Elio Di Rupo gesproken wordt.

In het kabinet van onderzoeksrechter Gruwez wordt een crisisvergadering georganiseerd, waarop verscheidene magistraten, onderzoekers en de nationale magistraat André Vandoren aanwezig zijn. Gezien het lek en de vrees voor het verlies van sporen, wordt er beslist om onmiddellijk over te gaan tot huiszoekingen bij twee homoseksuelen in Sint-Gillis, met name Laurent V. en Jean V. Het zijn zij die in het pv van Marnette worden omschreven als bezitters van 'cassettes' waarop hooggeplaatsten in compromitterende posities te zien zouden zijn.

Eigenaardig genoeg is het de BOB die gevraagd wordt deze huiszoekingen uit te voeren. Het dossier is immers in behandeling bij de Brusselse GP. Wat hier

gebeurt, is zéér ongebruikelijk, zeker als het gaat om een zo gevoelig onderzoek. Op 15 november om 18 uur worden adjudant De Baets en de leden van de BOB van Brussel die voor Neufchâteau werken opnieuw door onderzoeksrechter Gruwez opgeroepen. De huiszoekingen en ondervragingen van de twee getuigen duren de hele nacht. Zoals in het verslag van het Comité-P. gesteld wordt: 'Deze operatie is in mysteriën gehuld.' De rijkswachters die de hele nacht doorwerken, huiszoekingen verrichten, de twee getuigen verhoren en een groot deel van hun weekend besteden aan het bekijken van de in beslag genomen cassettes, verklaren later dat ze niet wisten in welk spel ze meespeelden. 'Zowel mijn collega's als ikzelf waren verwonderd dat er dringend huiszoekingen moesten worden verricht', zegt een speurder van toen. 'Dit, terwijl het oorspronkelijke pv waarin om deze huiszoekingen verzocht werd, van 22 oktober 1996 dateerde. We waren inmiddels bijna een maand verder. Achteraf bekeken heb ik mijn grote twijfels bij het argument dat toen gebruikt werd: het was vrijdag en alle GP'ers waren al naar huis. Ja, zeg.'

Een andere rijkswachter, die de volgende ochtend ter versterking wordt opgeroepen, rapporteert dat zijn overste De Baets 'de hele nacht getelefoneerd heeft om meer over dit dossier te weten te komen, vermits hij slechts van een klein deel op de hoogte was'. Van zijn kant zal GP-inspecteur Antipine, aanbinger van de informatie over de twee homo's uit Sint-Gillis, aan het Comité P verklaren dat onderzoeksrechter Gruwez op zaterdagochtend om vijf uur contact met hem heeft opgenomen. Ze kon hem melden dat de cassettes bekeken waren en dat er geen pedofiliecassettes tussen zaten. En, vervolgt Antipine: 'De onderzoeksrechter heeft mij gezegd dat er geen sprake was van een *toegevoegde politieke waarde*. Ik was hierover verbaasd, want ik had nooit enig verband gelegd tussen Trusgnach en de cassettes, en ook niet tussen de pedofiliecassettes en een *toegevoegde politieke waarde*. Ik denk dat men met opzet twee totaal verschillende zaken met elkaar heeft willen samenvoegen.'

Maar die ochtend melden de kranten van de VUM-groep op hun frontpagina's: 'Het Brusselse parket zocht gisterenavond naar bewijzen van pedofiele daden die zouden zijn gepleegd door verscheidene personen. Onder hen bevinden zich een federale vice-premier en een Franstalige deelstaatminister. Daartoe verricht het gerecht huiszoekingen, zo bevestigden gerechtelijke kringen aan *Het Nieuwsblad/De Standaard*. Enkele weken geleden werd al geopperd dat personen verklaringen hadden afgelegd die mogelijk bezwarend zijn voor hooggeplaatste politici. Gisteren sloegen speurders, op bevel van een Brusselse onderzoeksrechter, toe. Zij ondernamen "politieacties" (...)'.⁶

Het bericht staat ook nog in twee andere kranten. Eén ervan vermeldt de naam van de socialistische vice-premier Elio Di Rupo. Niemand maakt het onderscheid – waarom zou men? – tussen de verklaringen van Olivier Trusgnach en de vruchteloze zoektocht naar pedofiliecassettes bij Laurent V. en Jean V. GP-inspecteur Antipine spreekt zonder meer van een 'opzettelijk amalgaam'. Enkele BOB'ers zeggen later, met nog meer overtuiging: 'We zijn daar verschrikkelijk gerold door onze vrienden van de gerechtelijke.' Het gebeurt allemaal in de perio-